

Diari Oficial

del

Consell General

Núm. 5/2019 - 221 pàgines

Sessió extraordinària del dia 15 de febrer del 2019

El dia 15 de febrer del 2019, divendres, es reuneix a la Casa de la Vall, (nou hemicle), el M. I. Consell General, en sessió extraordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea i amb l'ordre del dia que figura en el Butlletí del Consell General núm. 30/2019, que és el següent:

1- Examen i votació del Dictamen de la Comissió Especial de vigilància i prevenció de risc per a l'estabilitat financera.

2- Examen i votació del Projecte de Llei de modificació del Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989.

3- Examen i votació del Projecte de Llei del servei d'acció exterior i de la carrera diplomàtica.

4- Examen i votació del Projecte de Llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida.

5- Examen i votació del Projecte de Llei per a la igualtat de tracte i la no-discriminació.

6- Examen i votació del Projecte de Llei qualificada dels drets dels infants i els adolescents.

7- Examen i votació del Projecte de Llei qualificada de la responsabilitat penal de les persones menors d'edat.

8- Examen i votació del Projecte de Llei de regulació de l'establiment de preus mínims de venda dels productes del tabac.

9- Examen i votació del Projecte de Llei de modificació de la Llei 8/2013, del 9 de maig, sobre els requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercat i els acords de garantia financera.

10- Examen i votació del Projecte de Llei del pressupost per a l'exercici del 2019, així com del Projecte de pressupost del Tribunal

Constitucional, del Consell Superior de la Justícia i del Projecte de pressupost del Consell General pel mateix exercici.

Un cop oberta la sessió, sota la presidència dels M. I. Srs. Vicenç Mateu Zamora i Mònica Bonell Tuset, Síndic General i Subsíndica General, respectivament, s'ha procedit a comprovar la presència dels membres, que ha quedat registrada d'acord amb la relació següent:

M. I. Sr. Miquel Aleix Areny

M. I. Sr. Gerard Alís Eroles

M. I. Sr. Marc Ballestà Alias

M. I. Sr. Josep Anton Bardina Pau

M. I. Sr. Ladislau Baró Solà

M. I. Sra. Mònica Bonell Tuset

M. I. Sra. Sílvia Eloïsa Bonet Perot

M. I. Sr. Joan Carles Camp Areny

M. I. Sr. Ferran Costa Marimon

M. I. Sr. Carles Enseñat Reig

M. I. Sr. Antoni Fillet Adellach

M. I. Sr. Jordi Gallardo Fernández

M. I. Sra. Sofia Garrallà Tomàs

M. I. Sra. Rosa Gili Casals

M. I. Sr. Carles Jordana Madero

M. I. Sr. Pere López Agràs

M. I. Sr. Josep Majoral Obiols

M. I. Sra. Maria Martisella González

M. I. Sr. Vicenç Mateu Zamora

M. I. Sr. Antoni Missé Montserrat

M. I. Sra. Carine Montaner Raynaud

M. I. Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells

M. I. Sr. Víctor Naudi Zamora

M. I. Sra. Judith Pallarés Cortés
 M. I. Sra. Meritxell Palmitjavila Naudí
 M. I. Sr. Josep Pintat Forné
 M. I. Sra. Patrícia Riberaygua Marme
 M. I. Sr. Justo Ruiz González

També hi és present el M. I. Sr. Antoni Martí Petit, Cap de Govern, acompanyat dels M. I. Srs. Jordi Cinca Mateos, Ministre de Finances; Maria Ubach Font, Ministra d'Afers Exteriors; Xavier Espot Zamora, Ministre d'Afers Socials, Justícia i Interior; Gilbert Saboya Sunyé, ministre d'Economia, Competitivitat i Innovació; Jordi Torres Falcó, Ministre d'Ordenament Territorial; Èric Jover Comas, Ministre d'Educació i Ensenyament Superior; Olga Gelabert Fàbrega, Ministra de Cultura, Joventut i Esports; Carles Àlvarez Marfany, ministre de Salut i Eva Descarrega García, ministra de Funció Pública i Reforma Administrativa.

Assisteix també a la sessió el Sr. Josep Hinojosa Besolí, secretari general del Consell General.

(La M. I. Sra. Maria Martisella González, secretària de la Sindicatura, llegeix l'ordre del dia)

(Són les 9.37h)

El Sr. síndic general:

Bon dia a tothom

Passem al primer punt de l'ordre del dia.

1- Examen i votació del Dictamen de la Comissió Especial de vigilància i prevenció de risc per a l'estabilitat financera.

El dictamen de la Comissió especial de vigilància i prevenció de risc ha estat publicat en el Butlletí número 26/2018 de l'11 de febrer.

Passo la paraula al Sr. Ladislau Baró Solà, president de la comissió.

(El Sr. síndic general deixa la sala)

El Sr. Ladislau Baró:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, el dia 11 de juny del 2015 el Ple del Consell General va aprovar en 23 vots a favor i 5 abstencions la creació de l'anomenada Comissió especial de vigilància i prevenció de risc per a l'estabilitat financera.

El dia 22 de juny del 2015, sota la presidència del M. I. Sr. Vicenç Mateu Zamora, Síndic General, es

va constituir la Comissió especial de vigilància i prevenció de risc per a l'estabilitat financera.

L'objecte de la Comissió especial de vigilància i prevenció de risc per a l'estabilitat financera fou el següent:

- Valoració i adopció de polítiques macro prudencials amb l'objectiu d'identificar riscos sistèmics, prevenir-los i augmentar la capacitat de resistència del sector financer i adopció de mesures per contrarestar les fonts de risc, en especial, seguiment de la situació de la BPA, SA, així com la valoració i determinació de les mesures per tal de pal·liar efectes colaterals.

- Adopció de polítiques micro prudencials a partir dels principis i gradualitats de Basilea 3 en relació a entitats financeres.

- Seguiment, valoració i avaluació de la implementació de les directives de la Unió Europea establertes en l'Acord de la Unió Monetària entre la Unió Europea i el Principat d'Andorra el 30 de juny del 2011.

- Avaluació i seguiment de les valoracions de les agències de raiting internacionals.

- Valoració i adequació de les institucions de control i supervisió del sistema financer andorrà en funció de les conclusions dels tres primers punts, Unitat d'Intel·ligència Financera, UIFAND i de l'Institut Nacional de Finances, INAF.

També corresponia moure les anàlisis de la comissió en relació a l'anàlisi i la valoració de l'adhesió a organismes internacionals, del Fons Monetari Internacional i /o del Banc Mundial.

I finalment incorporava també un possible punt relatiu a l'anàlisi de les relacions exteriors i de la xarxa diplomàtica.

La Comissió especial de vigilància i prevenció de risc per a l'estabilitat financera ha mantingut des del 2015 fins al febrer del 2019 un total de 37 sessions, i dins d'aquestes han tingut lloc de conformitat amb l'article 49 del Reglament del Consell General un total de 23 compareixences.

Finalitzat el seu pla de treball en data 21 de novembre del 2018, els membres de la Comissió especial de vigilància i prevenció de risc per a l'estabilitat financera van acordar presentar un dictamen que inclogués una síntesi dels treballs realitzats per la comissió, que a la vegada inclogués entre altres les conclusions aportades per l'assessor de la comissió.

Del resultat del treball realitzat en comissió, se'n desprèn aquest dictamen que està publicat com ha dit el Sr. síndic, publicat en el Butlletí del Consell General, d'una dimensió física bastant important i

per tant no ens pensem que és bo que amb les intervencions puguem comentar el contingut del mateix, més que no pas llegir-ne ara tota la seva extensió.

Per tant, els consellers disposen en els terminis oportuns del dictamen i el text del qual se sotmet avui a consideració d'aquesta Cambra, d'acord amb allò que estableix el Reglament del Consell General.

Moltes gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Moltes gràcies.

Alguna intervenció per part dels grups parlamentaris...

Pel Grup Parlamentari Liberal, té la paraula el Sr. Jordi Gallardo.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies Sra. subsíndica.

Aquesta legislatura ha estat en bona part marcada per l'afer BPA. De fet, tirant la vista endarrere recordava com sense ni tan sols haver jurat el càrrec com a consellers generals, ens vam reunir en diverses ocasions a l'edifici del Govern per intentar col·laborar en la recerca de la millor sortida possible del que semblava un col·lapse financer.

Ningú pot dubtar que aquelles setmanes del mes de març, poc després d'haver celebrat els comicis, el Grup Liberal va estar al costat del Govern deixant de banda les diferències polítiques. No es va qüestionar ni el perquè ni el com s'havia arribat a aquella situació.

El Govern va donar la versió del que havia succeït o estava succeïnt i vam intentar contribuir a no generar més confusió ni inestabilitat.

Així doncs, el 2 d'abril del 2015, dies després de jurar el càrrec de consellers, es votava al Ple la Llei 8/2015, del 2 d'abril, de mesures urgents per implantar mecanismes de reestructuració, resolució d'entitats bancàries.

Una llei que era a criteri del Govern, l'única sortida viable de la situació que vivia el sector financer d'Andorra en aquell moment.

Vam votar aquella llei de responsabilitat, malgrat un informe lamentable per part del supervisor, llavors anomenat INAF, que davant d'un tema tan seriós com la intervenció d'una entitat bancària i l'aprovació d'un marc jurídic altament complex com el que es plantejava, es va limitar a enviar al nostre grup unes breus línies la nit abans de la votació de la llei al Ple del perquè era necessària l'aprovació de la llei de l'AREB.

Els Liberals vam votar aquella llei perquè no fer-ho era enviar un missatge de feblesa a nivell internacional. Feblesa respecte a la divisió política al país davant d'una crisi que podia ser greu.

Vam votar la llei perquè els mateixos treballadors afectats de l'entitat bancària, juntament amb el seu advocat, ens van demanar que era important que el principal grup de l'oposició recolzés aquell projecte de llei.

En definitiva, vam votar la llei perquè no vèiem en l'escenari del moment una alternativa segons les explicacions del Govern, el supervisor i els treballadors.

La tensió d'aquells dies es va poder gestionar pel sentit d'Estat que tots plegats hi vam posar, uns i altres.

Superats els dies inicials, calia però començar amb la feina d'impuls i control al Govern que la ciutadania andorrana va encomanar entre altres a Liberals d'Andorra.

D'aquest esperit sorgeix la proposta de creació d'una comissió legislativa especial que es va marcar set objectius que podríem agrupar en dos àmbits.

Un, seria l'anàlisi i seguiment de la crisi de la BPA, i un segon, mesures de reforçament i perspectives del sector financer.

Aquesta comissió es crea el 3 de juny del 2015 a proposta del Grup Liberal perquè en el grup de la majoria ni en el propi Govern proposen cap actuació que permeti realitzar una anàlisi i un seguiment d'un dels fets més greus de la nostra història recent, i que alhora proposi alternatives o canvis per evitar trobar-nos en una altra situació semblant.

L'alternativa a la Comissió especial era la proposta d'una comissió d'enquesta impulsada pels consellers del PS.

Es va optar finalment per la comissió especial i he de dir-ho, els resultats han estat clarament decebedors, com també penso ho hagués estat si l'opció hagués estat de constituir una comissió d'enquesta perquè quan les coses es fan a contra cor i més per obligació que per convenciment, doncs tenen el risc de no complir les expectatives.

Aquella frase popular de si vols que una cosa no avanci, has de crear una comissió, és certament aplicable al que ha succeït en aquest cas.

El fracàs de la comissió en l'assoliment dels objectius que s'havien marcat és tan evident que avui només podem que reconèixer que no hem estat a l'alçada els qui hi han participat.

Amb diferents graus de responsabilitat, certament, però ha estat un fracàs.

I s'ha de dir perquè el ciutadà té dret a saber-ho.

La Comissió especial no ha assolit ni de bon tros el rol que hagués hagut de tenir, ni el lideratge que hagués hagut de tenir, ni la feina que podria haver assolit.

Ens hem trobat davant d'una comissió que ha tingut enormes dificultats per accedir a informació. Com es poden trobar les falles del sistema si no pots analitzar-ho?

Una comissió de la qual no s'ha entès quin rol havia de tenir respecte a les entitats que suposadament havien de col·laborar amb ella. Estic parlant de l'AFA, la UIFAND, l'AREB i també afegeixo el propi Govern.

S'ha vist a la comissió un enemic i no un col·laborador.

Una comissió que ha dilatat la presa de decisions o ha corregit decisions quan altres estaments no han estat d'acord o fins i tot quan els propis estaments s'han contradit. En definitiva, una comissió que ha servit per cobrir l'expedient.

Nosaltres avui demanem disculpes, i assumim l'error per la part que ens correspon, i ho fem perquè és el que cal fer quan un s'equivoca.

Tots tenim dret a l'error però cal admetre'l i avui és el moment ja que ens correspon fer balanç també de la feina d'aquesta comissió.

Ho podem vestir de moltes maneres, podran explicar que s'han fet un gran nombre de compareixences, actes, informes, etc., però el cert és que aquesta comissió ha fracassat.

Podem dir que el Reglament del propi Consell General ha limitat l'acompliment dels objectius, en part sí.

Podem argumentar que la legislació existent d'algunes entitats ha limitat l'accés a la informació, possiblement en alguns casos, però res que l'esperit de col·laboració o una actitud prou activa no podien resoldre. Tampoc han tingut voluntat de canviar aquesta situació des de la majoria quan s'ha discutit la llei de transparència i accés a la informació.

Podem dir que la manca de coordinació entre els assessors de la comissió i el Govern, no ha permès un treball més enriquidor, certament.

Podem dir que el Govern no ha tingut en compte els treballs de la pròpia comissió en la presa de les seves decisions en torn dels reptes del sector financer. Alguns ho podem pensar.

Però el resultat és el que és i no és altre que una comissió que ha anat de més a menys, que no ha ajudat a la presa de decisions de les mesures que li

calien al sector i que tanca un informe de recomanacions.

Una comissió que no ha servit per detectar en què ha fallat el sistema de supervisió i altres tallafocs que haurien d'haver actuat abans del col·lapse de la BPA. Una comissió que no ha servit per depurar responsabilitats polítiques, si és que n'hi ha, ni per aclarir com un país pot perdre un banc sense que cap senyal d'alerta s'encengui i que això no torni a passar.

Certament, els informes de l'assessor de la comissió marquen un bon camí de com reforçar la plaça financera i quines decisions importants hem d'afrontar, per exemple entrar o no al Fons Monetari Internacional, accedir a un prestador de darrera instància i quin, com reforçar la solidesa de la plaça financera, però sincerament aquests informes es podien haver igualment assolit sense la creació d'una comissió, que tinc la sensació que s'ha fet servir per cobrir l'expedient.

Quan sovint ens demanem els qui ens apassiona la política, per què el ciutadà s'allunya més d'ella? Crec que hem d'acceptar que entre altres motius, perquè tenen la sensació que els polítics perdem el temps. Hi ha vegades que certament és així. Un exemple d'això va ser la sessió de la setmana passada, durant la qual vam estar discutint durant més de dues hores la modificació de la llei de la CASS, quan 27 dels 28 consellers estàvem d'acord. Però vam discutir dues hores.

I avui podem afegir un altre exemple de manca d'efectivitat i d'aportacions a la tasca dels consellers, una contribució de la qual no me'n sento especialment orgullós, i és la feina feta a la Comissió especial.

Però com que entenc que no estem votant l'efectivitat de la comissió especial sinó el dictamen, i que aquest dictamen recull les conclusions de cada grup i els informes dels assessors, amb algunes recomanacions que compartim, aprovem aquest informe, però volem deixar clar que aquesta comissió ha estat clarament un fracàs.

Gràcies Sr. síndic.

(El Sr. síndic general s'ha reincorporat a la sala)

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

És el torn dels representants del Grup Mixt, Sra. Sílvia Eloisa Bonet, teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Eloisa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

No dedicaré temps a fer un històric, tots el coneixem perfectament. Però de les conclusions estretes durant els treballs de la comissió especial hi ha alguns aspectes que es repeteixen i sobre els quals vull fer especial esment.

Sense entrar en els aspectes sota judici del cas BPA, sí que vull destacar per una banda la laxitud en el seguiment de l'entitat quan s'obre l'expedient arran dels casos judicialitzats que pot ser derivada per manca de mitjans, que en cas contrari podria haver provocat una actuació preventiva en cas d'haver-se efectuat.

El rol poc definit de la Comissió Permanent de prevenció del blanqueig, i les mancances amb la comunicació entre les diferents institucions AFA i INAF.

La dificultat d'anàlisi de la situació pel fet que molta informació es troba subjecte a la confidencialitat o inclús al secret.

L'absència d'un prestador de darrera instància que pogués actuar davant d'una crisi de liquiditat, entre d'altres.

A partir d'aquí ens trobem amb les mesures que el Professor Pollin considera que cal emprendre en un futur i de forma molt resumida, i que són:

Cal desenvolupar una xarxa de seguretat i consolidar un sistema de regulació i supervisió de les entitats financeres. Dintre d'aquesta opció podem trobar dos possibles solucions: crear un Banc Central Nacional propi o bé establir acords amb un Banc Central Nacional d'un país dintre de la zona euro.

També cal reforçar l'AFA tant des del punt de vista de complir amb les seves obligacions de transparència, com també col·laborar més estretament amb altres supervisors internacionals.

També cal implementar polítiques macro prudencials amb l'establiment d'un Comitè de risc sistèmic encarregat de preveure els desequilibris macro financers i suggerir accions correctives.

I finalment caldria analitzar l'eventual entrada al FMI amb l'objectiu de trobar mecanismes de finançament sota condicions acceptables en situacions de crisis financeres.

En definitiva, dels 7 punts establerts en l'objecte de la comissió s'han tractat des del meu punt de vista quatre punts de forma important, dos potser d'una forma més indirecta, i un que queda pendent d'analitzar.

Potser la meua opinió va encaminada a mantenir la continuïtat de la comissió, tot i que jo hi he participat poc, amb aquest o amb un altre format més lleuger i més dinàmic, amb el propòsit de

continuar i finalitzar els objectius marcats, com alhora fer seguiment dels reptes de futur al quals ens enfrontem.

Per tot l'exposat, el meu vot serà favorable al dictamen.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

També dins del Grup Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

La Comissió especial naixia fa tres anys i mig per la negativa del grup majoritari a crear una comissió d'enquesta, demanada pel PS, a l'entorn i sobre el què va succeir abans i després de l'anomenada crisi BPA.

Finalment de DA haurà aconseguit el seu objectiu, és a dir guanyar temps sense anar al fons de la qüestió.

Abans de tot, vull distingir les dues vessants de la comissió, la primera a l'entorn de l'afer BPA i la segona, com el seu nom indica, més vinculada a la prevenció de risc per a l'estabilitat financera.

Pel que fa a la qüestió de la BPA, s'han fet moltes compareixences, ministre, INAF, la UIFAND, l'AREB, les associacions de bancs i també dels accionistes de BPA.

Moltes hores de treball, de les quals finalment i més enllà del que individualment puguem pensar els consellers presents a les compareixences, de ben poca cosa hauran servit per a disposar d'informacions objectives i fonamentades per a resoldre aquelles preguntes que tothom es feia i ens continuem fent: què es va fer malament? S'hauria pogut evitar la situació que es va generar? Va fallar en algun moment els mecanismes de control de supervisió?

Al marge del que s'acabi establint algun dia mitjançant la via judicial hauria estat necessari que la comissió pogués extreure conclusions clares de tot l'entrellat per a poder instaurar mesures per a evitar situacions semblants en un futur. I si això no ha estat possible en gran part és per la manca de respecte demostrada per alguns compareixents dels organismes citats.

S'ha evidenciat que la institució del Consell General no és respectada i que cal establir els mecanismes apropiats per garantir els drets constitucionals dels qui representem la sobirania andorrana per damunt de qualsevol organisme de rang inferior. La

modificació aprovada del Reglament del Consell General la passada setmana en tot cas no contribuirà.

Pel que fa al segon àmbit del treball de la comissió, i més concretament a la tasca duta a terme relacionada a l'estabilitat financera, vull destacar la feina positiva quant a l'anàlisi de les possibilitats que podrien estar a l'abast tenint en compte la grandària del nostre país i que ens han permès abordar possibles mesures a adoptar.

En aquest sentit lamento que contràriament al que s'havia acordat entre la comissió legislativa i el Govern de poder contrastar les diferents visions a partir del treball i dels assessors de cada una de les institucions, i que finalment el Govern hagi optat per tirar pel dret decidint unilateralment endegar les gestions per a poder formar part del Fons Monetari Internacional sense cap debat previ i fonamentat.

Amb tot, i malgrat que la vessant sobre l'afer BPA de la comissió hagi estat un fracàs, al meu entendre, el contingut de l'informe és conforme per la meva part.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

També dins del Grup Mixt pels consellers del PS, Sr. Pere López, teniu la paraula.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

Comença avui després de mesos d'urgències una llarga sessió parlamentària més quan el viatge de final de curs d'ahir del cap de Govern doncs ha fet que aquesta sessió en lloc de començar en dijous comenci en divendres, i ja veurem quin dia s'acaba.

I després de mesos d'urgències comença just en un dels punts que fa més temps que està en aquesta Cambra com és fer balanç de la feina feta per la comissió especial, una comissió especial que al nostre entendre ha representat d'una banda, una pèrdua de temps i de l'altra banda, una pèrdua de credibilitat per part del Consell General. Tres anys i vuit mesos ha estat treballant aquesta comissió especial per un balanç tan pobre i que a més arriba tan tard.

Fem, però, una mica d'història de com va començar aquesta comissió. El PS va proposar la creació d'una comissió d'enquesta, una comissió concreta centrada en l'anàlisi de les causes que havien portat a la intervenció de Banca Privada d'Andorra sense que hi hagués hagut cap símptoma d'alarma per part dels organismes que han de vetllar pel sistema financer.

En aquell moment es va optar per una comissió d'abast, jo diria infinit, i vam parlar que ha estat el preàmbul del que finalment ha acabat passant. Manca de rumb, cap pla de treball concret i més enllà d'un cert soroll mediàtic per algunes intervencions. Ben poca feina feta. Manca de recursos econòmics a la comissió i jo diria que fins i tot manca de voluntat política de tirar endavant la feina feta.

Més enllà dels set objectius amb els quals es va crear la comissió, que s'ha referit el Sr. Baró i que evidentment no s'han assolit, més a porta tancada es van plantejar dos grans objectius per aquesta comissió. Una, el prestador de darrera instància el qual ahir el Sr. cap de Govern també feia menció amb la seva visita a la Unió Europea del qual també en parlarem; i dos, el reforç del prestigi de la plaça financera i de les institucions de control. Cap dels dos objectius s'han assolit.

Fent una mica més de repàs, el professor Pollin, assessor de la comissió, va ser contractat al maig del 2016. El seu primer informe va ser preparat cap a la tardor del 2016. Govern tenia en aquell moment un assessor també contractat per la seva banda i sembla que no va haver-hi coincidència entre els assessors i a partir d'aquell moment el Govern va decidir tirar per lliure, iniciar les negociacions amb el fons monetari internacional, bloquejar d'alguna manera la feina de la Comissió especial per acabar també canviant el Govern d'assessor, per acabar encomanant un informe a un ex directiu bancari que, a més, havia sigut també ex treballador del Fons Monetari Internacional.

Per tant, les vies que explorava el professor Pollin l'any 2016 no s'han treballat. L'AFA, abans INAF, ha estat sempre reticent a comparèixer. Jo diria que tant el seu president com els diferents directors s'han burlat directament del Consell General.

La UIFAND ha vingut sempre a la defensiva i tampoc ha pogut col·laborar en els termes que havia de fer-ho i, com deia abans, el Govern va decidir en algun moment donar l'esquena a la comissió i fins i tot posar pals a les rodes.

Després de tres anys i mig de feina un foli i un quart de conclusions, i tres conclusions bàsiques, més mitjans per l'AFA -una feina que ja sabem tots i que l'AFA ha de supervisar les assegurances. De fet, l'AFA està reclutant al personal en aquest sentit. La creació d'un comitè de risc sistèmic, segurament l'única conclusió vàlida d'aquesta comissió però sobre la qual no hi ha res fet i res concretat, i després valorar i estudiar l'adhesió al Fons Monetari Internacional de la qual el Govern ja té el recorregut bastant fet tot i que mai ha volgut explicitar de

manera clara i concreta quin és el cost real d'adherir-se a aquesta institució.

Quan algú parla amb amics, amb representants dels mitjans de comunicació, amb companys de partit de la Comissió especial els comentaris van des d'un somriure, des d'alguna pregunta: "Això encara dura?", o alguna altra broma d'aquest estil. I tot i que això pugui fer una certa gràcia en una primera instància, si som una mica seriosos una institució com el Consell General no pot fer el ridícul d'aquesta manera. Que els ciutadans del carrer se'n riguin, es burlin, es demanin què està fent aquesta Comissió especial. Una Comissió especial que ha apuntat alguna idea que ja fa temps que circula, que ha apuntat alguns dels elements que el Govern ja ha treballat pel seu compte i que deixa, en aquest camp també, tota la feina a fer per la propera legislatura.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

També dins del Grup Mixt, pels consellers d'Unió Laurediana-Independents de La Massana, Sr. Josep Pintat, teniu la paraula.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies Sr. síndic.

El nostre grup sempre ha tingut clar dos grans objectius: que el nostre sistema financer pugui competir d'igual a igual amb el seu entorn i, alhora garantir el suport que aquest ha donat al país en el passat, sigui el mateix en el futur.

Per això, varem impulsar la Comissió especial que avui ens ocupa, amb el fi d'obtenir una imatge fidel de la situació del sector, i més, arran de l'afer Banca Privada d'Andorra.

Les conclusions del dictamen de la Comissió que sotmetem avui en aquest Ple i conegudes per tots vostès, cerquen aquesta finalitat esmentada, i alhora confirmen algunes de les dades i incerteses preocupants, que planen sobre el mateix i de retruc sobre la nostra economia.

Comencem per exposar algunes xifres. Sempre s'ha dit que el sector financer representa el 20% del Producte Interior Brut. No direm que no, però també és veritat que aquest 20% afecta el 100% de la nostra economia, és a dir, a tota la nostra economia. I encara diré més: els actius gestionats pels bancs andorrans suposen el 440% del PIB del nostre país.

Segons l'informe del professor Pollin i llegeixo literalment: "Sigui quina sigui la importància dels actius bancaris a l'economia andorrana, són un factor de

fragilitat que demana una atenció especial. Considerats individualment, els bancs andorrans no són massa grans, i estan ben lluny de ser uns establiments sistèmics, però considerats globalment i en relació a la dimensió de l'economia, comporten un potencial disruptiu important. El sisme provocat per la resolució de BPA, la primavera de 2015, ho ha demostrat abastament."

Al mateix temps el Professor Pollin evidencia també un seguit de mancances: "No existeix un prestador d'última instància; no existeix tampoc una xarxa de seguretat, amb capacitat de reduir l'impacte d'una eventual crisi sistèmica. I la dotació del Fons de Reserva que disposa l'AFA és insuficient, i a més, està dipositat en els propis bancs andorrans."-fi de les cites.

Per altra banda, les transformacions que afronta el sector financer, són importants i tindran un fort impacte en tots els àmbits de l'economia. Per raons diferents.

Primera, convertir Andorra en una plataforma financera homologable és necessari i inevitable, i alhora, es genera una dicotomia: més homologació igual a menys resultats.

Segona, si l'aportació al compte de resultats de les filials dels bancs andorrans, a l'estranger arriben a ser determinants, perquè les holdings haurien de mantenir-se a Andorra?

Tercera, quin avantatge competitiu poden tenir les holdings de les entitats financeres amb seu a Andorra, quan ja estem parlant d'implementar les normes BEPS, que escrutaran els preus de transferència en els resultats fiscals.

Quarta, la fi del secret bancari ha suposat un abans i un després pel sector, afectant als volums de passius gestionats, i alhora afectant l'atorgament de crèdit al teixit productiu i als privats. Recordem, i així ho evidencien les dades, els 10.000 milions d'euros que es van concedir com crèdits l'any 2010, van quedar en 7.500 milions d'euros l'any passat, i continuen baixant actualment. Per tant, si el crèdit continua minvant, quina capacitat de finançament gaudirà el teixit productiu i els ciutadans? Quines facilitats creditícies tindrem per atreure inversió estrangera?

Cinquena, paral·lelament, l'activitat del sector financer es reorienta, s'especialitza, i es diversifica, més vers la gestió de patrimonis, que vers la banca comercial. Per tant, minvarà encara més el crèdit al consum.

Sisena, el futur de la banca és la digitalització i externalització dels serveis, impactant, especialment, en els empleats de dit sector, de retruc a la CASS i al consum del país.

Setena, un altre element clau pel sector serà l'accés al mercat interior de la UE, juntament amb

l'establiment d'un pla estratègic que defineixi les condicions d'Andorra, com a plaça financera, i, en aquest escenari, serà fonamental el manteniment de la sobirania fiscal. Es més, la lliure circulació de serveis de l'Acord d'associació amb la UE, pot representar l'obertura total del sector financer a entitats estrangeres, o l'adquisició de les existents, desvinculant el sector financer del país, amb la conseqüent pèrdua de sobirania financera.

Vuitena, l'entrada d'entitats estrangeres es pot dedicar a segments molt determinats de negoci deixant orfe a l'economia, dels serveis de banca comercial i finançament que necessita el país. Per tot això, és clau, en el marc de les negociacions de l'Acord d'associació, de disposar dels respectius estudis d'impacte, avui inexistents, sector per sector, compartir-los amb tots els agents i grups polítics, i preservar la competitivitat, la rendibilitat i la solvència del sector. És bàsic definir clarament les condicions per poder competir d'igual a igual, com, per exemple, garantint l'accés a un prestador d'última instància com tenen les entitats financeres de l'exterior. I alhora, establir processos detallats d'autorització d'entitats o sucursals.

Novena, els efectes colaterals del procés de resolució de Banca Privada són rellevants: continuen estant bloquejats una quantitat important de diners a Suïssa; el pagament de la compra de Vallbanc continua pendent; el procés judicial del cas BPA, es troba bloquejat, pel que anem veient en els mitjans de comunicació, posant en qüestió un dels pilars de l'Estat de dret, mostrant la feblesa de l'Estat andorrà, i deixant a les persones afectades amb la més absoluta incertesa i malviure. A més, totes les agències de qualificació que avaluen Andorra subjecten, la qualificació del país al desenllaç d'aquest episodi.

Per altra banda, al llarg dels treballs de la comissió, ens hem trobat en freqüents bloquejos, per part de les institucions, a l'hora de facilitar-nos la informació demanada, emparant-se en la legislació que els regula, impossibilitant a la comissió realitzar la seva tasca i, generant episodis de crispació importants.

Per tant, en resum, concloem que la tasca de la comissió, ha aportat a la visió que permet tenir del sector financer.

Les conclusions del dictamen, estan perfectament alineades amb les recomanacions de l'assessor de la comissió, és a dir, dotar de mitjans a l'AFA, per dur a terme la seva funció.

Que l'AFA compleixi amb les seves obligacions de transparència, especialment amb les comissions que s'estableixin al Consell -cosa que no ha estat el cas- en el transcurs d'aquesta comissió, i de cara a tercers.

Que l'AFA, amb la finalitat garantista sigui equiparable a altres reguladors estrangers, i cerqui la col·laboració amb ells.

Que Andorra tingui l'estatut d'observador davant les institucions que es mencionen en l'informe, és desitjable.

Que es cerqui la col·laboració amb el Banc Central Europeu, per mitjà d'un Banc Central Nacional, i tenir així accés a la liquidabilitat és essencial.

Formar part de Target 2, seria interessant a fi de facilitar pagaments transfronterers, i afrontar petits problemes de liquiditat.

La creació d'un Comitè de Risc Sistèmic, per preveure i suggerir accions per corregir desequilibris és necessari.

La pertinència al Fons Monetari Internacional és rellevant, i permetria trobar mecanismes per finançar-se sota condicions acceptables i, alhora, tindria efectes reputacionals positius.

Sempre amb el benentès que el Fons Monetari no és l'adequat per fer front a situacions de liquiditat del sistema financer andorrà.

Dur a terme totes aquestes accions ens permetria assolir l'objectiu mencionat, a l'inici de la meua intervenció, sempre subjecte al desenllaç dels processos judicials.

Per tant, els consellers generals d'Unió Laurediana i Independents de la Massana, votarem a favor del dictamen de la Comissió Especial de Vigilància i Riscos de l'Estabilitat Financera i desitgem que es puguin implementar totes aquestes recomanacions.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sr. Ladislau Baró, teniu la paraula.

El Sr. Ladislau Baró:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, com recordàvem abans, en la sessió... Coi! Gràcies Ramon!

En la sessió del Consell General de l'11 de juny del 2015 es va aprovar la constitució de la Comissió Especial de Vigilància i Prevenció de Risc per a l'Estabilitat Financera, proposada conjuntament pels grups parlamentaris Liberal i Demòcrata a partir de la iniciativa inicial del Grup Liberal llavors presidida pel Sr. Josep Pintat. Una comissió certament que era una proposta alternativa al plantejament que des del PS, com ha recordat el Sr. Víctor Naudi i els propis

consellers, o el Sr. Pere López en representació dels consellers del PS a la comissió merament o estrictament d'investigació que es proposava des del seu punt de vista.

Doncs bé, avui, tres anys i mig més tard i després de 65 reunions de treball i de 23 compareixences, ens toca avaluar en el Ple del Consell General la feina efectuada en aquest període de temps així com pronunciar-nos també via votació sobre el dictamen emès per la comissió.

Des del Grup Parlamentari Demòcrata estem relativament satisfets de la feina desenvolupada en el si de la comissió.

Devem tenir amics diferents dels del Sr. Pere López. Els nostres amics més aviat doncs, això ho dic perquè una mica depèn de l'òptica amb les que es miren les coses poden variar les apreciacions. Més aviat valoren la feina feta per la comissió des del punt de vista d'intentar sobretot treballar amb un vessant d'investigació, el qual mai hem rebutjat que era molt complex, fet des d'un punt de vista d'unes normes -i el Sr. Gallardo ja ha advertit que farien servir una mica aquest argument-, fet des d'unes normes més aviat poc completes, sobretot a l'hora de regular el funcionament d'una comissió d'estudi o especial però específicament al vessant d'investigació que han tingut en aquesta comissió.

Bé, d'entrada en qualsevol cas pensem que cal remarcar i valorar positivament la col·laboració de les diferents forces presents en el Consell que han sigut capaços de mantenir en el si de la comissió especial, per bé que cal reconèixer que ha estat amb intensitat i orientacions diferents. De vegades la col·laboració ha estat oberta i clara mentre que en altres casos ha estat més matisada i, fins i tot en algun cas, ha estat encara una miqueta més matisada. Però bé, en general i de fet una mica el debat que ha estat ocorrent aquí, demostra aquest esperit de col·laboració durant aquests gairebé tres anys i mig de feina que s'ha mantingut en el si de la comissió.

Pel que fa a aquestes col·laboracions més matisades cal dir que de qualsevol manera és sovint, o gairebé sempre... o sempre, més profitosa la discrepància que la indiferència. I en aquest cas es pot afirmar, com a president de la comissió més que com a membre del Grup Demòcrata, afirmo que no hi ha hagut indiferència en relació a les feines de la comissió per bé que hi hagi hagut discrepància.

D'altra banda, també diem que la nostra satisfacció només és relativa perquè, d'entrada, mai és bo el conformisme i perquè en segon lloc pensem que el treball en la comissió ha quedat, encara que no sempre ni per part de tothom, excessivament

impregnat, de vegades, no sempre, per la lògica partidista. És a dir, la política entesa una mica en els termes aquests de confrontació binària entre majoria i oposició, de vegades ha contaminat -també potser per part nostra Sr. Pere López... veig que fa mitja riulla- no dic que nosaltres quedem fora de la possible dialèctica entre majoria i oposició i tenim segurament tanta responsabilitat com els altres, però jo recordo als inicis de la feina de la comissió, el Sr. Miquel Aleix, quan recordava l'esperit de la comissió especial encarregada del procés constituent, on hi va haver una capacitat d'elevat-nos per sobre de la confrontació política gairebé total, bé, doncs, nosaltres lamentem que aquesta vegada, i ja dic, segurament hi ha l'actitud per part de la majoria, no hem estat capaços d'aconseguir-ho del tot. Per bé que és cert, que hi ha hagut, com he dit, col·laboració, diàleg i sana discrepància.

Un altre element que cal destacar, segons el meu criteri, és la complexitat de l'objecte de la comissió, que ha tingut, segons el nostre plantejament, un triple component. Estudi, investigació i prospectiva. Un objecte que es descompon en diferents qüestions -set en concret, com ha quedat acreditat en la lectura de l'informe de la presentació del dictamen i que s'inscriu, aquest objecte complex, quant a la naturalesa de la comissió en allò establert en els apartats 1 i 2, de l'article 48. Apartat 1 es refereix a enquesta, podria ser investigació i estudi. I l'apartat 2 es refereix a comissions especials.

Cal admetre que formalment no ha estat una comissió d'investigació ni tampoc d'estudi, ha estat una comissió especial, regulada a l'apartat punt 3 del Reglament del Consell General, de vigilància i prevenció, que ha desenvolupat el seu àmbit d'actuació en un sector molt concret: l'estabilitat financera. I cal admetre també, per poc objectiu que es vulgui ser, el bon encert del Sr. Pintat, i del Grup Liberal en el seu moment, en proposar aquesta esfera d'actuació a l'hora de delimitar l'àmbit de la comissió; un àmbit que entronca en certa manera amb una de les conclusions més destacades que es poden extreure de les feines de la comissió: la necessitat de vigilar i de prevenir, la necessitat de crear un observatori del risc sistèmic. Comentarem aquest darrer apartat més endavant.

Cal dir també que la comissió especial, mentre s'han desenvolupat els seus treballs, s'ha trobat amb el constrenyiment derivat -ho hem dit fa uns moments- d'una regulació poc completa de la naturalesa i el funcionament d'aquesta mena de comissions parlamentàries. Sobretot en relació a les funcions associades a una comissió d'investigació cal notar que els preceptes de l'anterior reglament -vigent, recordem-ho durant el període d'activitat de la

comissió- tenien un elevat grau de generalitat i que deixaven indeterminats alguns elements importants del seu règim de creació, funcionament i actuació.

Aquestes mancances, especialment detectades o de manera molt intensa detectades durant els treballs de la comissió han tingut el seu correlat en clau positiva en algunes de les modificacions introduïdes en el Reglament del Consell General aprovat per aquesta Cambra fa ben pocs dies i, a la vegada, hauran de tenir desenvolupament normatiu tant en eventuals noves modificacions del propi reglament com en altres modalitats normatives com ara la regulació de la transparència i de les matèries sotmeses a criteris de reserva i confidencialitat.

Fetes aquestes constatacions, cal remarcar que des d'un punt de vista substantiu i malgrat els esculls procedimentals que s'acaben d'esmentar, la comissió -segons el nostre criteri- ha arribat a establir determinades conclusions força rellevants.

Els treballs de la comissió es van articular de la següent manera; en primer lloc es van programar diferents compareixences d'institucions, organismes, -públics i privats- i persones vinculades amb el sector financer, els quals vull agrair, doncs, la seva presència quant a les institucions públiques, especialment la presència de Govern, cap de Govern, el Sr. Gilbert Saboya, i en més freqüència ens ha visitat el Sr. Cinca i la Sra. Clàudia Cornella, els quals han tingut una gran predisposició a col·laborar treballant. També vull agrair les compareixences dels organismes determinants a l'hora d'establir la regulació del sistema financer, com poden ser l'AFA, abans l'INAF, la UIFAND, també l'AREB. És cert que hi ha hagut algunes... bé, de vegades també discrepàncies a l'hora d'interpretar, com cal accedir a la informació per part dels consellers, i com des d'aquests organismes s'ha de resoldre les demandes d'informació. És un tema que cal trobar l'equilibri, ja ho havíem comentat altres vegades en relació a la necessitat de transparència i la de vegades també necessària reserva o confidencialitat. En tot cas, s'ha anat avançant en aquesta qüestió. No s'ha resolt. Queda una Llei de transparència que malauradament no s'ha pogut acabar d'aprovar en aquesta legislatura.

Però en tot cas, fetes aquestes constatacions, sí que vull agrair aquesta predisposició al diàleg, que ja dic, no sempre s'ha traduït amb una fluïdesa total a l'hora de circular la informació. I segurament aquí, també, una mica tornaríem a estar amb allò dels punts de vista. Segons el punt de vista que miréssim aquesta qüestió, doncs, bé, podríem decantar-nos més per plantejament lícits que poden tenir alguns organismes a l'hora de defensar, sobretot quan la normativa internacional restringeix determinat

plantejament d'accés a la informació, però també hem de defensar els plantejaments lícits, en majúscules, dels consellers generals a poder fer la seva feina de control i d'impuls, no només de Govern, sinó dels organismes públics.

Bé, totes aquestes compareixences van permetre, en qualsevol cas, que les forces polítiques presents a la comissió articulessin unes primeres conclusions organitzades en diferents blocs, que s'esmenten tot seguit: 1. fets i conseqüències derivades de la nota del FINCEN/Mancances legislatives; 2. Relacions entre INAF/UIFAND/Comissió de prevenció del blanqueig; 3. Confidencialitat; 4. Anàlisi del procediment de resolució de BPA; 5. Procediments Judicials; i 6. Una mica de feina de prospecció de futur.

En una segona instància, un cop fetes aquestes primeres conclusions preliminars, es va confiar en l'expertesa del Sr. Jean-Paul Pollin, professor d'Economia Financera de la Universitat d'Orleans, per tal d'assessorar els treballs de la Comissió. Es van fer arribar al professor Pollin els referits treballs preliminars realitzats per les forces polítiques i es van celebrar diverses reunions de treball entre el professor i la comissió de les quals en van sorgir cinc informes que contenen les conclusions a les que més amunt ens referíem i que queden resumides molt breument en la part final del dictamen que se sotmet a votació. Les desenvolupem ara, també, breument.

Així, una primera qüestió a encarar és la del prestador d'última instància i ve donada per l'eventual aparició d'un problema. Aquesta necessitat, ve donada per l'eventual aparició d'un problema de liquiditat a curt termini que pugui patir una entitat financera. Un problema que, en el cas de no poder ser solucionat, podria acabar tenint conseqüències sistèmiques. L'accés a la liquiditat del Banc Central Europeu apareix com la solució més viable per a solucionar el problema. I sembla que en aquest sentit, arran de la visita del Sr. cap de Govern ahir a Brussel·les per entrevistar-se, per tenir una conversa o una reunió de treball, més que una conversa, també devien conversar, amb el president de la comissió, sembla que s'obre, ja s'havia apuntat de manera una mica especulativa, la possibilitat que a través de l'acord d'associació es pugui obrir la via de l'accés de la liquiditat del Banc Central Europeu. Per tant, en aquest sentit és una bona notícia i que en tot cas va amb les conclusions de la comissió especial.

Com dèiem, l'accés a la referida liquiditat apareix com la solució més viable, però cal admetre que, de moment, els bancs andorrans no poden tenir accés directe al Banc Central Europeu. Però tampoc és l'única via, i potser també és una via que segurament

des de la comissió europea es pot explorar. L'accés a la liquiditat no només es podria donar per mitjà de la intermediació d'un Banc Central... perdó, no només es podria donar de manera directa l'accés al Banc Central Europeu, sinó també via intermediació amb un Banc Central Nacional, ja fos un d'andorrà -sembla una opció força difícil, la creació d'un Banc Central Andorrà, que s'integraria a l'euro sistema-, ja fos a través d'un acord a través d'un Banc Central Nacional estranger que permetria l'accés indirecte a la liquiditat central, amb l'aval de l'euro sistema. Aquesta podria ser una solució més realista, almenys a curt termini, sense descartar una opció més directa d'accés a la liquiditat del Banc Central Europeu. La col·laboració amb un Banc Central Nacional estranger podria anar des de l'establiment de mecanismes d'assistència puntual en cas de crisi bancària fins a la implementació d'una relació més regular autoritzant l'accés dels establiments andorrans a la liquiditat central. A més, des d'una perspectiva de més curt termini i en relació a eventuais crisis d'abast limitat els dispositius establerts a TARGET 2 poden ser un bons instruments per posar a disposició de les entitats andorranes.

A la qüestió que acabem d'esmentar -relativa a un problema de liquiditat d'una entitat individual- cal afegir-hi la possibilitat d'un escenari més complex: el que ve donat per situacions de greus desequilibris macroeconòmics -provocats o no per una crisi financera. En aquest cas, cal pensar en el recurs a una xarxa de seguretat diferent de la que ve donada per l'accés a la liquiditat del Banc Central Europeu. És tractaria d'un nou mecanisme de seguretat que en cap cas és alternatiu al del pagador d'última instància, sinó que n'és complementari i que pretén resoldre una modalitat de crisi de caràcter més global. Aquest nou mecanisme protector quedaria definit per una eventual entrada al Fons Monetari Internacional. Em permeto dir de passada que entenc que el Govern ha fet gestions preliminars quant a l'accés a aquest organisme internacional, però no hi ha cap acte formal que comprometi, entre d'altres coses perquè tinc entès que el primer acte que ha de comprometre la presència dels inicis per una adhesió o un dels primers actes que ha de comprometre l'adhesió d'un país al Fons monetari Internacional, passa per la convalidació o per l'aprovació del Parlament. Cosa que és evident que no s'ha produït. Però en tot cas, aquesta eventual entrada al Fons Monetari Internacional de la qual, sigui dit de passada, des del Grup Parlamentari Demòcrata hi som fermament partidaris, permetria trobar mecanismes per a finançar-se, sota condicions acceptables, en cas de patir greus desajustaments macroeconòmics. De qualsevol manera, caldria

avaluar-ne els costos, tant en termes de la quota d'incorporació com de les exigències de producció estadística que es derivarien de l'adhesió a dita organització.

Vaig acabant Sr. síndic.

Cal dir també que la instauració d'aquest doble mecanisme protector, capaç d'operar a nivells diferents i d'incidir en patologies també diferents, encara que de vegades poguessin estar interrelacionades, tindria també efectes reputacionals molt positius ja que enfortiria la credibilitat del sistema financer.

Dit això, cal esmentar un nou eix vertebrador del nostre futur sistema financer, si bé és cert que aquesta línia d'actuació ja fa forces anys que s'està desenvolupant de manera rellevant i constant. Cal fer però una consideració prèvia abans de comentar aquest apartat. Cal explicitar que si hi ha establerts els mecanismes de seguretat als que ens acabem de referir i no hi ha una regulació consistent i estricta de les entitats, aquestes poden decidir assumir riscos excessius. Per tant, cal associar la implementació de les referides xarxes de seguretat al desenvolupament d'un potent sistema de regulació i supervisió del sector financer.

El nou entorn reglamentari derivat dels Acords de Basilea III, dels que es desprèn -entre altres aspectes- una exigent re-definició dels ràtios de solvència, estableix potents desafiaments al sistema andorrà de control prudencial. A aquest nou marc reglamentari cal afegir-hi un context de baixos tipus d'interès i la implementació de noves tècniques de transmissió de la informació. Tot plegat condueix a rellevants canvis en el business model de les entitats financeres. A més, una creixent necessitat de transparència exigeix tenir estadístiques financeres precises i autèntificades.

Bé, com el temps ja està una mica ultrapassat, i exposada aquesta breu síntesi de les conclusions, voldria concloure tornant a celebrar la capacitat d'anticipació del Sr. Pintat, del Grup Liberal en el seu moment que secundava el plantejament del Sr. Pintat, ja entenc que era compartit per tots. I bé la capacitat, doncs, de contribuir de manera decisiva l'objecte que ha guiat les tasques d'aquesta comissió. Una comissió, la feina de la qual conté la llavor i els fonaments del que hauria de ser un futur organisme que permeti observar el risc sistèmic i que de manera subsegüent possibiliti tant estudiar els riscos des d'una perspectiva macroprudencial com establir la implementació de polítiques capaces de tractar els desequilibris macro financers, com ara les bombolles de crèdit o del preu de l'immobiliari. Un organisme que pugui produir de manera regular informes

d'observació i d'anàlisi de la situació i de les evolucions del sistema financer andorrà, contribuint així a anticipar i prevenir les situacions de risc i a enfortir l'estabilitat financera. Aquest és, ni més ni menys, l'objecte que ja quedava anticipat i explicitat per la denominació de la comissió especial de la qual ara n'examinem el dictamen final.

Per tot el que s'ha expressat, el nostre vot serà favorable al dictamen que se sotmet avui a consideració del Ple.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Bé, abans d'obrir un segon torn d'intervencions, per al·lusions Sr. cap de Govern.

El Sr. cap de Govern:

Sí, moltes gràcies Sr. síndic.

Jo entenc que hi ha una sessió parlamentària molt intensa i feixuga amb molts punts a l'ordre del dia. M'hauria agradat no haver d'intervenir, però quan el Sr. Pere López diu que en l'últim viatge que es va fer, Sr. cap de Govern, de forma extremadament pejorativa. Jo li diré que els meus viatges mai són d'esbarjo d'una part. Els meus viatges són, el d'ahir, per mostrar el meu respecte, Sr. Pere López, a la comissió, al seu president, que no és qualsevol persona, pel bé que ha tractat Andorra fins avui. Concloent, penso jo, un bon títol del llibre circulació de mercaderies és un bon acord.

A més a més, ahir, si se'm permet i en feia referència el president -vaig acabant Sr. síndic- vam avançar molt, per tant, no era esbarjo, per primera vegada i ho dic davant -perquè em sembla que ho he de dir davant de la Cambra- es va obrir una possibilitat certa d'analitzar, en boca del president, la possibilitat que Andorra pugui accedir a un recurs d'última instància.

I això...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. cap de Govern:

Sí.

I això en definitiva penso que és la missió que té el Govern encomanda a hores d'ara i amb el que li queda, tot i estar en funcions, de deixar el pròxim Govern fer les gestions oportunes i no d'esbarjo, d'una obligació el camí el més aplanat possible.

I amb una paraula, acabo Sr. síndic, quan em desplaço, em desplaço sempre per a l'interès d'Andorra, entenc, no em vaig desplaçar ahir per anar a visitar la Grande Place. Em vaig desplaçar per defensar els interessos d'Andorra, que és la meva obligació.

Simplement, lamento haver hagut d'intervenir perquè em sembla que el tema és molt seriós, i que el Sr. Pere López es permeti que el cap de Govern fa un final de curs i una última reunió de viatjar i fer turisme, em sembla de mal gust. Però també li diré, en tot cas, que el que sí s'assemblava eren els meus temps d'estudiant, perquè ara li podria ensenyar fins i tot el meu bitllet de viatge i li puc assegurar que estic molt lluny de l'esbarjo i dels protagonismes excessius, viatjo modestament i miro de fer el més raonablement la meva feina com a cap de Govern.

Que es quedi el Consell general amb això. Jo penso que ahir hi va haver una gran reunió -acabo Sr. síndic- de molta franquesa i s'obre aquesta possibilitat - ja ho deia el Sr. Ladislau Baró- ja no únicament amb la possibilitat...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. cap de Govern:

... de poder tenir els recurs d'última instància liderat pel Banc Central Europeu, o per un banc central d'un estat membre. Jo penso que ahir, més enllà de l'esbarjo que vostè menciona, vaig fer la meva feina de cap de Govern, encara que vostè mai reconegui que els meus viatges puguin ser productius per a Andorra.

Però en tot cas lamento una vegada més el seu tarannà. En tot cas, jo continuaré fent la meva feina el millor que sé i sense caure en provocacions que vostè està tan acostumat.

Moltes gràcies.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Obrim un segon torn d'intervencions, si és el cas.

Algun conseller desitja intervenir...

Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Si em permet primer volia fer una consideració.

El que el Sr. cap de Govern participa basat en les al·lusions d'un debat que no li pertoca. Però bé,

explicant un viatge de darrera hora que més aviat és electoralista, al meu entendre.

Quant al treball a la comissió, voldria fer dos consideracions. Una és al tomb de la primera vessant d'aquest treball que es va fer amb l'anàlisi, ja no diria qüestió d'enquesta, però sí d'investigació de BPA amb el sentit, com deia abans, doncs que de ben poca cosa ha servit i ha estat un fracàs sobre aquesta qüestió.

I en tot cas, vull deixar aquí la reflexió pel proper Consell, per la propera legislatura, en el sentit que caldrà establir mecanismes que permetin en situacions semblants o quan es vulgui fer una comissió d'enquesta, doncs, que la institució del Consell tingui els mitjans de poder fer treballar correctament al que li correspon per damunt de tot. I torno a dir, al meu entendre, doncs, caldrà tornar a modificar el Reglament del Consell General.

Quant a la segona vessant, la feina feta i que es reflectia en l'informe, doncs que queda clar que per part de la comissió legislativa, subscriu la feina que ens ha fet l'assessor, el Sr. Pollin en el sentit de reforçar la base financera, doncs primer de tot cal establir mecanismes, reforçar els mecanismes de prevenció i avançar amb els acords de l'Acord Monetari. Un primer pas també és l'accés a Target 2, i el sentit doncs d'anar a buscar un prestador a darrera instància, de possibilitats no n'hi ha gaires, evidentment la capacitat financera o de recursos propis de l'Estat o del conjunt del sistema financer, per molt que es capitalitzés, difícilment podríem establir uns fons suficients per...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Victor Naudi:

Vaig acabant Sr. síndic.

...i per tant doncs, la solució a través del Banc Central Europeu que participi i evidentment s'hauria de traslladar amb un banc central d'un país proper, doncs pot ser una bona solució que subscriu.

I en quant al darrer punt, amb la qüestió del Fons Monetari Internacional, jo crec que aquí ha mancat un debat profund, el Govern s'ha avançat unilateralment en aquesta qüestió. És evident que tal i com se'ns ha explicat, hi ha unes passes prèvies, un procés molt llarg, però jo crec que aquí s'hauria d'establir un debat, i crec que és un debat que s'haurà d'establir en la propera legislatura si realment aquesta necessitat hi és, i si ens podem permetre. Jo crec que això s'ha de debatre i no que el govern de torn tiri pel dret.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pels consellers del PS; Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

Sr. cap de Govern, una mica de sentit de l'humor i una mica de realisme no vindria malament.

Vostè quan fa brometes sempre li hem de riure les gràcies, i vostè quan algun conseller no ha pogut assistir a una sessió, no li ha faltat pas.

Pretendre explicar-nos ara que el Sr. Juncker i vostè, que no sé què depararà el futur, però sí que li puc dir, ni que ell serà president de la comissió, ni vostè serà cap de Govern, solucionaran ara a últim moment el que amb quatre anys o cinc anys de negociacions no s'ha pogut fer, home, deixi'm que li posi en dubte.

Fa temps que parlem d'aquesta qüestió i no crec que ara, l'última trobada amistosa doncs vingui a solucionar problemes que reunions tècniques, que reunions entre professionals no s'han pogut assolir.

Si vostè volia anar a veure el Sr. Juncker i agrair-li, podia haver-ho fet un altre dia que no hagués provocat un perjudici a l'activitat del Consell General que en aquests darrers dies està tremendament carregada, com quedarà demostrat en la sessió que avui ha començat.

Perquè com deia abans, en allò realment important d'aquesta comissió, ha estat una pèrdua de temps i un fracàs absolut.

Una ha acabat els seus treballs i no sabem res de per què va arribar la intervenció de BPA, res.

Informes favorables de la UIFAND, informes favorables de l'AFA, informes favorables per part de tots els organismes de control, i un organisme exterior doncs detecta que hi ha coses que no s'estan fent bé.

I allò que va ser que va provocar la intervenció, és a dir els problemes de finançament, els problemes de liquiditat d'una entitat que ha quedat per resoldre per un prestador de darrera instància, doncs tampoc s'ha solucionat.

No s'ha solucionat ni s'ha volgut treballar sobre aquest punt. Hi ha hagut una voluntat des del primer moment determinada, anar cap a la solució del Fons Monetari Internacional. Espero que si hi ha canvi de Govern no trobem una factura de 110 o 120 milions d'euros, que algú espera cobrar de

seguida per part del FMI; perquè no es parla del cost d'aquestes negociacions. Unes negociacions que estan molt avançades.

El Govern va fer una roda de premsa el mes de febrer del 2018 dient que en quinze dies es demanaria l'ingrés al FMI, i sempre s'ha excusat que és impossible calcular la fórmula i el cost que això tindria, la qual cosa pensem directament que no és cert, i l'únic que no es vol dir, no es vol explicar als ciutadans que valdria fer aquest ingrés al Fons Monetari.

Per tant, els dos grans objectius, les dos grans finalitats no s'han assolit i no s'han volgut assolir.

El Sr. Baró reconeixia que la comissió va néixer més a la contra de la proposta que havia fet el PS, que no pas per una voluntat dels Demòcrates de fer una comissió. Era molt difícil davant del que estava passant, dir que no es vol analitzar el que està passant i buscar una solució i van crear aquesta macro comissió, de la qual ben poca cosa finalment ha quedat. En tot cas l'essencial, prestador de darrera instància, no s'ha resolt i a més, i vostè ho sap Sr. Baró, tot i que ho ha reconegut una mica amb la boca petita, que ha tingut la nostra participació incondicional al llarg de tota aquesta comissió. Vam votar la llei en el seu moment, ho torno a recordar, igual que ho feia el Sr. Gallardo al principi de la seva intervenció, tot i no ser la nostra comissió. Hem assistit, jo diria que a totes les reunions, hem estat presents, no ens hem aixecat de la cadira, hem estat seguint. I si la comissió s'ha diluït, ha sigut pels màxims responsables.

La comissió va començar amb les compareixences, va demanar l'informe al Sr. Pollin. Algunes de les conclusions que feia el Sr. Pollin crec que no agradaven al Govern, perquè el Sr. Pollin era molt fred amb la qüestió del FMI. Parlava d'un accés a l'euro sistema, i a partir d'aquí el Govern va agafar les regnes, el Sr. Cinca va agafar les regnes de la comissió, va preparar un informe de dir que és el que s'havia de fer, va tirar pel dret amb el tema del FMI, i la comissió va entrar en via morta. I en aquesta via morta ha estat un any i mig o dos anys. I ara que s'acabava la legislatura, doncs fa uns mesos el Sr. Baró va dir: "Corre, corre que s'acaba, hem de fer un informe. A veure què teníem, teníem un tros per aquí del Sr. Pollin, que ens va fer unes notes, recuperem una mica per aquí, i a veure si aquí podem ajuntar alguna coseta, perquè no podem tancar la comissió sense haver fet un informe final".

Com deia abans, que l'INAF necessita més mitjans, fa tres anys que ho anem dient amb els debats de pressupost. Que el FMI pot ser una bona idea, sí però quan tenim una urgència tan gran com la del

prestador de darrera instància, estem perdent el temps amb el tema del Fons Monetari Internacional i si volem doncs expliquem què val, qui ho pagarà, perquè estem renunciant a necessitats importants al nostre país per manca de finançament, i ens embarquem amb una proposta que val potser més de 100 milions d'euros.

Si aquest és el gran balanç d'aquesta comissió, evidentment nosaltres no podem donar suport ni a la feina ni al raport final.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sr. Ladislau Baró.

El Sr. Ladislau Baró:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, només contestar breument a les consideracions efectuades pel Sr. Víctor Naudi i pel Sr. Pere López i de pas refermar una mica la bondat del que jo entenc un balanç profitós de la comissió.

Sr. Víctor Naudi, vostè quan parla del vessant d'investigació, fa servir la paraula fracàs i jo entenc que no es pot fer servir de cap manera aquest qualificatiu, vista la gran quantitat de compareixences que hi van haver, i el gran material que va quedar sintetitzat en unes primeres conclusions, però també li reconec, hi ha molt més material que es pot extreure d'aquelles compareixences, que encara resta per futures bussejades per part dels parlamentaris, d'aquesta legislatura ja no hi ha massa temps però de properes legislatures, perquè francament es pot extreure elements molt importants a l'hora d'analitzar amb el que va passar amb l'anomenada crisi BPA.

D'altra banda, també s'ha d'intentar, abans algú deia, em sembla que era el Sr. Gallardo que quan no vols aclarir una cosa, crees una comissió d'investigació. Aquesta no és ben bé d'investigació, per tant això vol dir accessos contraris del que volíem aclarir. Si l'haguéssim volgut no aclarir, no l'hauríem fet d'investigació, això és una "butade", però és veritat que les dificultats parlamentàries de les comissions parlamentàries perquè aquestes comissions tirin a bon port, sobretot amb sistemes parlamentaris, són notables, no tant amb sistemes presidencialistes, també li dic. I també li dic que des del grup de la majoria, bé, costa una mica resoldre la tensió entre les relacions amb el Govern i la pressió de l'oposició quan es tracta de fer una feina de control. Als Estats Units les comissions

d'investigació tenen funcions molt grans, això sí, tampoc no vol dir que quan les comissions d'investigació parlamentàries tenen massa pes, sigui una cosa bona perquè interfereixen sovint amb aspectes judicialitzats. I aquest és un altre tema que cal tenir molt en compte quan es valora una comissió d'aquestes característiques. Per això entenc jo que amb bon encert la modificació que s'ha fet del Reglament ha optat per la via d'alguns països amb sistemes parlamentaris d'intentar que un cop la qüestió està en l'àmbit dels tribunals, la comissió d'investigació parlamentària s'inhibeixi.

Per altra banda, deixant de banda aquesta qüestió, a veure, m'agradaria veure uns precedents de dret parlamentari comparat, quantes vegades les comissions parlamentàries han arribat en el fons d'una qüestió que més aviat per complexitat i per temàtica correspon als tribunals d'acabar-ne d'explicitar les causes precises. Per tant, bé, hem de ser una mica realistes i conscients de l'abast i de les possibilitats que pot tenir una comissió d'aquestes característiques. Evidentment si es tenen uns objectius desproporcionats, la sensació serà de frustració.

Una altra cosa és també, que de la mateixa manera que li reconec que amb un règim parlamentari el grup de la majoria en una comissió d'investigació té un rol difícil, a l'hora de lligar doncs la col·laboració amb Govern, també li reconec que la temptació dels grups de l'oposició de desgastar el Govern a la inversa del que intenta el grup de la majoria, també van per sobre de l'objectivitat i de la raonabilitat a l'hora d'avaluar els objectius de la comissió.

Per això he dit que m'ha semblat en la intervenció anterior, m'ha semblat que se'ns havia polititzat un pèl massa la comissió, tot i així també he dit que crec que hem aconseguit un bon esperit de col·laboració i no els hi nego ni al Sr. Víctor Naudi, bé a cap dels que han assistit a la comissió aquesta bona predisposició.

D'altar banda per tant Sr. Naudi, hi ha molta feina encara per fer a les transcripcions de les compareixences i a la fase d'organització de les mateixes.

D'altra banda, tampoc estic d'acord amb el fet de què es digui, -no ho va dir tant el Sr. Víctor Naudi com el Sr. Pere López-, que no s'ha fet una feina de programació de l'activitat de la comissió. No és cert. La comissió ha funcionat de la següent manera i això es va programar al principi. Fem una sèrie de compareixences sobretot destinades a missions d'investigació, però d'altra banda aquestes compareixences també van servir per repassar mancances legislatives per repassar en relació a

l'acord monetari, això es va fer amb l'INAF doncs quins eren els futurs desenvolupaments normatius. És a dir a les compareixences no només hi ha una feina d'investigació sinó que hi ha també una feina de prospecció o d'identificació de determinats problemes.

Feta aquesta feina, s'agafa les forces polítiques presents a la comissió i fem un esforç de síntesi, i ho trametem a un bon assessor, a un expert en la matèria i independent. I a partir d'aquí es genera un diàleg entre aquesta feina prèvia de la comissió i l'assessor i en surten unes conclusions. Evidentment Sr. López que no hem arribat a sota el braç com aquell que porta un pa amb la solució de l'accés a la liquiditat del Banc Central Europeu. Evidentment tampoc era la feina estricta de la comissió, però sí que hem arribat a la conclusió, -i això ho remarcava el Víctor Naudi en el seu segon vessant del seu anàlisi- en el sentit de què la bondat de les conclusions que surten del diàleg de la comissió amb el professor Pollin, jo crec que està fora de dubte, francament. Potser vostè ja ho tenia tot molt clar, però a mi m'ha ajudat a entendre molt la feina d'aquesta comissió, quin és un dels principals reptes que té el país a la propera legislatura, que és muntar una doble xarxa de seguretat en cas que hi hagi crisi de liquiditat o de solvència. Si és una cosa puntual, necessitem l'accés a la liquiditat del Banc Central Europeu. Si és una crisi més àmplia, més macro, necessitem tenir la possibilitat de què el FMI ens pugui ajudar a sortir de la mateixa. I això segurament té un preu, no sé si és el que vostè diu Sr. López. Tal i com ens va dir el ministre de Finances en la comissió, encara no està clar aquesta qüestió perquè només hi han hagut passos preparatoris però cap moviment definitiu. Però aquesta doble xarxa de seguretat, jo com a ciutadà andorrà hi tinc un interès com tots els altres ciutadans andorrans amb què s'estableixi. I això, tal i com ens diu el professor Pollin i tal com compartim des de la comissió entenc jo, ha d'anar acompanyat d'un esforç de regulació i de supervisió més gran. És a dir que hem d'enfortir aquesta vessant de forma més gran perquè pugui ser creïble a la construcció d'aquesta doble xarxa de seguretat des d'un punt de vista reputacional i perquè doncs també, ja que assegurem el sistema financer aquests mecanismes de protecció, que no s'hi pugui repenjar, que hagi també de complir, d'estar sotmès a uns controls molt estrictes.

I la quarta cosa és la d'anticipar possibles situacions de crisi com la que ens vam trobar fa uns anys amb l'afer BPA, que és la idea inicial que hi ha sobre aquesta comissió, que com he dit abans dissenyada pel Grup Parlamentari Liberal en el seu moment i molt ben explicada avui i en la seva intervenció

inicial pel Sr. Josep Pintat, la prevenció d'ordre sistèmic.

Bé, són unes conclusions potents. Evidentment allà a la comissió no hem muntat la connexió amb el Banc Central Europeu ni a través d'un banc central nacional per arribar al Banc Central Europeu, ni hem tancat ben bé la posició del FMI tot i que el nostre grup parlamentari és favorable a l'adhesió. Són conclusions prou substantives.

Una comissió d'estudi, especial, de prevenció té determinades funcions però no té funcions executives. Té funcions de dialogar i de parlar i d'anar apuntant possibles camins a seguir. Penso que això és el que s'ha fet. Que s'hagués pogut fer millor, segur. Que hi ha hagut algunes mancances, també. Que la normativa en determinats aspectes que quedaven pendents de regulació doncs no ha acabat d'ajudar, també però bé, ens ha permès detectar tot un seguit de qüestions que ja s'han començat a resoldre via modificació del Reglament del Consell que crec que de cara, -i el Sr. Víctor Naudi ha insistit molt en aquesta part de conclusions de la comissió-, que cal fer modificacions legislatives de cara el futur.

Per tant, em reitero amb la meua discrepància en quant a la valoració en termes de fracàs que alguns parlamentaris han fet com a mínim una part de la feina de la comissió per part del Sr. Naudi, i ja potser per fer-ho una mica més ampli l'adjudicació d'aquest qualificatiu al Sr. Gallardo i al Sr. Pere López que ho ha fet amb una contundència més àmplia. Però reconeixem també que el dret a la discrepància és un dels pilars del diàleg democràtic.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

Breument, tot i que pujo aquí, però així puc parlar millor amb el Sr. Baró i tampoc el forço a girar el coll.

Tema del fons monetari i del prestador de darrera instància perquè aquí està la clau finalment, i aquí està també la clau de tot allò que el Sr. Pollin apuntava en el seu primer informe i que al nostre entendre no s'ha volgut explorar. Hi havia moltes línies des de col·laboració a organismes internacionals, el tema de Target 2, altres fórmules

d'accés. No s'ha volgut explorar. El Sr. Pollin ens ho va dir, això a la tardor del 2016, fa dos anys i mig.

Com que hi ha aquesta voluntat decidida per part de Govern anar cap el Fons Monetari sí o sí, i vostè parla d'aquesta doble xarxa però jo prefereixo reforçar la primera que sigui fora i sòlida per evitar la segona xarxa perquè sinó passarà com en molts altres llocs que la manca de regulació del sector financer, la seva manca de capacitat per evitar que una crisi del sector financer derivi en una crisi del país, l'acabarem pagant els ciutadans, exactament el que ha passat en altres llocs. Tot i que no hi ha el ministre candidat aquí li demano que expliqui, ja que ell veu problemes als 40.000 euros de la podologia o veu problemes d'on sortiran els diners, els 100.000 euros dels autònoms, d'on sortiran els diners pels més de 5.000.000 d'euros del Fons Monetari. Qui pagarà aquest accés al Fons Monetari i, per què no s'han volgut fer mesures d'accés a l'euro sistema? Per què no s'ha volgut treballar en aquestes opcions?

És clar, anar a la solució final sense fer molts dels deures que cal fer a casa del segur milionari del Fons Monetari és no haver fet la feina, i la comissió va desistir. Jo crec sincerament que en un moment determinat el Govern va anul·lar la feina de la comissió, va agafar les regnes i va dir: "Això va per aquí", i ara la comissió ha tancat la seva feina, i vostè ho sap Sr. Baró, a corre cuita simplement per venir l'últim dia de sessió a dir alguna cosa. Feia dos anys que no ens vèiem o ens vèiem un cop cada no sé quan, i tornem a trucar al Sr. Pollin dos anys després a veure si encara ens pot recuperar algunes d'aquelles... És molt poc seriós! En un tema tan important com aquest i més, per quan per una vegada el Consell General podia exercir la seva feina, evidentment el Govern és el Govern, i el Govern pot treballar però aquí hi havia una comissió especial per treballar amb totes aquestes mesures, i per inacció nostra. Jo també, en tot cas, reconec ser part d'aquesta comissió, però evidentment no són els tres consellers del PS ni una presència d'un seient el que podia tirar la comissió endavant perquè vostès la van crear, vostès van definir els objectius i si el Govern finalment els va imposar la línia a seguir és aquesta.

Però, crec que hem perdut el temps. L'objectiu essencial que era el prestador de darrera instància queda sense estar resolt tot i la trobada amistosa d'ahir. La realitat són els papers, la realitat és el que hi ha escrit i com que sempre ens ho diu el ministre candidat en relació a les propostes, expliquin als ciutadans qui pagarà i d'on sortiran els diners pels més de 100 milions d'euros que van entrar al Fons Monetari.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Ladislau Baró.

El Sr. Ladislau Baró:

Sí, encara... Sr. síndic gràcies, més breument que el Sr. López. Només dos puntualitzacions.

Concedint tota la importància que vostè concedeix a la qüestió, ja ho ha dit abans, de l'accés a la liquiditat del Banc Central Europeu per la modalitat que sigui, però nosaltres no pensem que això sigui, que exclogui l'altra opció, la del Fons Monetari Internacional. Entenem que responen a tipus de problemàtiques diferents però que, en tot cas les dos, sí que asseguruen una estabilitat definitiva... definitiva no, mai és definitiva l'estabilitat en el món de les finances ni gairebé en res, una estabilitat... un nivell d'estabilitat important al nostre sistema financer.

Dit això, miri, jo crec que com diu el Sr. síndic, crec que les posicions estan bastant fixades, per tant... Perdoni Sr. síndic per agafar-li la idea, però no val la pena allargar el debat. Jo crec que bé, cadascú ha pogut expressar la seva valoració del dictamen que sotmeten a votació i en general de la feina de la comissió.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Alguna altra intervenció...

Hauríem d'anar tancant aquest debat.

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

L'acabo.

Després de les dos intervencions dels síndics i en relació... Ja acabo de seguida.

Només per una cosa que potser no s'ha entès, però com que aquesta sessió potser s'haurà de recuperar en algun moment vull deixar-hi constància.

El Fons Monetari Internacional no és un prestador de darrera instància i no ens supleix per res aquesta funció i, per tant, haver començat pel final de la solució és una errada. Ja sé que molts de vostès és una evidència però potser per a molta gent de la que ens està escoltant no és tal evidència.

És a dir la seva solució, a més de ser tremendament costosa -i ja ho explicarem en motiu de la campanya electoral quan vostès neguen petites partides

pressupostàries per problemes de sostenibilitat però, en canvi, sí que són prou valents per agafar compromisos internacionals de més de 100 milions d'euros... temps n'hi haurà-, però a més no és la solució... és que no és la solució si demà hi ha una crisi de liquiditat amb una entitat financera, no es podrà resoldre aquesta crisi tot i que paguem... - espero que no ho fem-, els més de 100 milions d'euros que val el Fons Monetari Internacional.

Per tant, ha estat un fracàs absolut. L'objectiu principal era el prestador de darrera instància, la crisi de liquiditat, els problemes de finançament puntuals en una entitat de crèdit, i això no s'ha resolt! I la fórmula del Fons Monetari Internacional, una fórmula que pot interessar a alguns, que potser pot interessar al sector financer davant la seva incapacitat de regular-se, és una fórmula que aquest Estat avui en dia no se la pot permetre. Vostès han tirat per aquesta fórmula i no han fet la feina de la comissió. No han volgut la feina que es necessitava.

I a més, ho deia abans, el Sr. Pollin havia fet una feina fantàstica a la tardor del 2016 que si se li hagués pogut donar continuïtat hi haurien moltes fórmules, i obria moltes fórmules de cooperació des de la UIFAND, des de la col·laboració entre l'AFA i els bancs centrals... No posi aquesta cara Sr. Martí! Ara vostè té la fórmula secreta i la porta al braç de la seva trobada d'ahir, però sap que no és així... sap que no és així! Per tant, s'ha perdut el temps a buscar aquestes fórmules que sí que obrien moltes solucions i no a la solució, d'una banda fàcil, però que a més no és solució i que és tremendament costosa del Fons Monetari.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Ladislau Baró.

El Sr. Ladislau Baró:

M'havia equivocat de botó, i votava...

Gràcies Sr. síndic.

Sí, Sr. Pere López, a veure! Les dos coses no són excloents i no s'ha prioritzat el treball del Fons Monetari Internacional. Es treballen les dues coses! Perquè les dues coses són complementàries i responen a problemes diferents, tot i que poden estar associats, perquè sí que és importantíssim poder resoldre una crisi de liquiditat d'una entitat... importantíssim! Però, pensi també que de vegades una crisi de liquiditat d'una entitat pot provocar una crisi més àmplia dins del país, i llavors és quan el Fons Monetari Internacional intervé.

Per tant, són dos activitats complementàries que a més es treballen en paral·lel i de forma complementària. No es prioritza una en relació amb l'altra, les dos són igualment importants. I aquest, per a mi, és un element essencial que es desprèn del que planteja el Sr. Pollin i de l'activitat de la comissió.

Per tant, bé, no sé... Simplement reiterar doncs, que vostè intenta atribuir un ordre de prioritats a la feina de Govern i potser també de la majoria quant a la relació d'aquests dos problemes, un d'accés a la liquiditat i l'altre de trobar mecanismes per finançar les crisis. Vostè intenta afirmar que hi ha un sistema de prioritats que en realitat no existeix. Es treballen i s'han de treballar -i aquesta per mi és una conclusió molt clara de la feina del Sr. Pollin-, s'han de treballar de manera complementària, en paral·lel i de forma simultània.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Bé, acabades les intervencions s'obre un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

Sí.

25 vots a favor, 3 en contra, cap abstenció.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat declaro aprovades les conclusions reflectides en el Dictamen, les quals, segons disposa l'article 48 del Reglament del Consell General, seran comunicades al M. I. Govern.

Passem al segon punt de l'ordre del dia.

2- Examen i votació del Projecte de llei de modificació del Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989.

L'informe de la Comissió Legislativa d'Interior ha estat publicat en el Butlletí número 24/2019, de l'11 de febrer.

Intervé per exposar l'informe de la comissió el M. I. Sr. Marc Ballestà, nomenat ponent per part de la comissió. Teniu la paraula.

El Sr. Marc Ballestà:

Gràcies Sr. síndic.

El propassat 14 de gener la Comissió Legislativa d'Interior em va nomenar ponent del Projecte de llei de modificació del Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989, i com a tal exposo avui davant del Consell General l'informe de la comissió.

La Comissió Legislativa d'Interior va examinar en les reunions mantingudes els dies 21 i 28 de gener, i 4 de febrer el referit Projecte de llei així com les 16 esmenes presentades: 1 per part del Grup Parlamentari Liberal, 8 per part del Grup Parlamentari Demòcrata i 7 per part del Grup Mixt-Partit Socialdemòcrata.

D'aquestes, 6 s'han aprovat per unanimitat, 1 per majoria i 9 han estat retirades per ser transaccionades i posteriorment aprovades per unanimitat.

Del resultat de la votació de les esmenes se'n desprèn l'informe de la comissió, el text del qual es sotmet avui a consideració d'aquesta Cambra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Govern, té la paraula la ministra, Sra. Eva Descarrega.

La Sra. Eva Descarrega:

Gràcies Sr. síndic.

Senyores i senyors consellers, el Projecte de llei que avui es sotmet a l'aprovació del Consell General modifica el Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989.

L'Administració tradicional i presencial ha evolucionat, amb les noves tecnologies, cap a una Administració electrònica, a distància, basada en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació que té com a objectiu millorar l'eficiència interna, les relacions interadministratives i les relacions de l'Administració amb les persones, les empreses i les organitzacions.

L'Administració electrònica permet que els serveis que ofereix l'Administració a la ciutadania es prestin d'una manera més eficaç, ràpida i eficient; facilita l'acostament als ciutadans; multiplica els canals pels

quals els ciutadans s'hi poden relacionar, i en simplifica les relacions.

És aquesta evolució de l'Administració i de la nostra societat que ha fet necessari modificar el Codi de l'Administració per regular i fomentar la utilització de les noves tecnologies a l'Administració que, sota la denominació d'Administració electrònica, engloba un seguit de mesures normatives que impulsen la necessària modernització dels serveis públics, i dota a l'ordenament jurídic d'un marc normatiu per ordenar i facilitar la utilització d'aquests mitjans tant en l'àmbit intern com en el de les relacions dels ciutadans amb l'Administració pública.

El Projecte de Llei actualitza el Codi de l'Administració amb disposicions relatives amb el funcionament electrònic de l'Administració establint el funcionament, a través del certificat electrònic, d'un sistema de notificació electrònica, la fixació de les bases generals de l'administració electrònica de l'Estat, així com la interconnexió de les administracions públiques i la necessària interoperabilitat dels seus arxius i registres.

Alhora, es dona cobertura jurídica al concepte de finestra única mitjançant la qual els ciutadans poden presentar els documents necessaris en les seves relacions amb l'Administració al registre del Govern o de qualsevol comú, o també a les legacions diplomàtiques d'Andorra a l'estranger, amb independència de l'Administració destinatària, i que té com a finalitat agilitzar els tràmits dels ciutadans i evitar desplaçaments entre administracions.

S'introdueix també el sistema de notificació electrònica mitjançant el portal d'accés electrònic de l'Administració que ha de permetre al ciutadà rebre aquest tipus de notificacions quan el procediment ho indiqui o d'acord amb la seva pròpia voluntat.

Pel que fa a l'Administració electrònica de l'Estat els ciutadans tenen dret a escollir la manera de relacionar-se amb l'Administració que pot ser presencial o electrònica.

No obstant això, les persones jurídiques i les persones físiques, que exerceixin una activitat professional, mercantil, comercial, industrial, quan es relacionin amb les administracions públiques en l'exercici d'aquesta activitat, ho han de fer únicament a través de mitjans electrònics.

Igualment, les autoritats i els treballadors públics, en les relacions internes de l'Administració, actuen únicament a través de mitjans electrònics, utilitzant la signatura electrònica en la subscripció dels documents administratius.

Així, el portal d'accés electrònic de l'Administració és l'adreça electrònica a disposició dels ciutadans a

través de sistemes de telecomunicacions i està operatiu les 24 hores dels 365 dies de l'any.

Un altre aspecte cabdal d'aquesta modificació és el relatiu a la interconnexió de les Administracions Públiques i la interoperabilitat dels seus arxius i registres preveient l'intercanvi de dades personals entre les administracions com un mecanisme d'increment de l'eficàcia de l'actuació de l'Administració. L'objectiu és que el ciutadà no hagi d'aportar dades que ja obren en poder de l'Administració.

Alhora, per garantir l'ús correcte d'aquesta prerrogativa es proposa una modificació de la Llei 15/2003, del 18 de desembre, qualificada de protecció de dades personals, a efectes que els mitjans tècnics utilitzats per l'Administració que continguin dades de caràcter personal disposin dels mecanismes adequats per garantir en tot moment la traçabilitat dels accessos a aquestes dades així com la seva seguretat i confidencialitat.

Igualment, es garanteix el dret dels titulars de les dades de caràcter personal que són en poder de l'Administració de comprovar la cessió de dades realitzades per l'Administració excepte que aquesta hagi estat acordada en una matèria sotmesa legalment al deure de secret.

En definitiva, estem convençuts que impulsar la interoperabilitat i la interconnexió de les administracions amb dades obertes ens permetrà aconseguir una Administració pública més àgil i eficient. A més l'intercanvi de dades pot ser la palanca de canvi proporcionant millores en l'eficiència i efectivitat de l'Administració.

Finalment, voldria agrair la implicació i dedicació del secretari general del Govern, Jordi Casadevall, que ha treballat aquest Projecte de Llei de modificació del Codi de l'Administració amb la col·laboració del Ministeri de Funció Pública i Reforma de l'Administració, però també als consellers pel seu treball en comissió millorant el text que avui es presenta per aprovació de la Cambra.

En conclusió, atès que el Projecte de Llei de modificació del Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989, permet donar cobertura jurídica a l'Administració electrònica i millorar la qualitat dels serveis que oferim als nostres ciutadans, sol·licito el vot favorable dels consellers d'aquesta Cambra al text legislatiu esmentat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pels grups parlamentaris, pel Grup Liberal, té la paraula el conseller, Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sr. síndic.

Sra. Descarrega, abans de començar li he d'agrair per una banda la invitació que ens va fer arribar fa uns dies justament sobre una conferència que tractava i versava sobre la temàtica que ara ens ocupa: "Hacia una Administración pública innovadora", però que malauradament, com vostè entén, té lloc exactament en aquests mateixos moments a la sala 2 de la planta baixa de l'Edifici administratiu, amb la qual cosa, el poder i el do de la ubiqüitat encara no el disposem i malauradament no hi podem ser.

Ho dic perquè justament això demostra una mica, de vegades, la contradicció amb allò que ens proposem fer amb la realitat tossuda del dia a dia.

El Codi de l'Administració és del 29 de març del 1989. De llavors ençà, trenta anys més tard, és una obvietat que aquest Codi necessita ser modificat.

Com en qualsevol altre àmbit, les noves tecnologies són presents a l'Administració pública. De fet, gairebé totes les institucions públiques del país estan altament informatitzades i apliquen sistemes de treball en què les noves tecnologies tenen cada vegada una presència més important. No obstant això, són massa les vegades que els administrats no perceben en benefici seu els avantatges d'aquesta informatització de l'Administració.

Sense anar més lluny, deixi'm que els ho il·lustri amb un exemple d'una situació ben recent d'aquesta mateixa setmana. Imaginem a qualsevol ciutadà que vulgui gaudir dels avantatges de la targeta PK que dona accés als aparcaments de la Parròquia d'Andorra la Vella a un preu preferencial. Ja els ho dic: no estem parlant de cap tràmit feixuc i complicat que, podria entendre's, requerís una documentació de certa complexitat. No. Es tracta de l'obtenció d'una targeta per l'aparcament. Doncs bé, a banda d'emplenar un formulari amb les dades personals de l'usuari -fins aquí encara comprensible, per bé que tampoc potser no caldria fiscalitzar la titularitat d'una tarja de pàrquing!-, sol·liciten, atenció: còpia del passaport, còpia del carnet de la CASS, i còpia de la tarja groga del vehicle! No és normal... per una tarja de pàrquing... No és normal! Amb el greuge que suposa de pèrdua de temps, ja que probablement qui ho sol·licita no tingui tota aquesta informació i documentació al damunt i hagi de tornar a l'endemà. Inacceptable, per no dir ridícul, a aquestes alçades del segle XXI.

Ja els deia que aquest exemple, anecdòtic però alhora aclaridor, se cenyeix a l'àmbit comunal, ho sé, però il·lustra de manera clara les penúries a les quals està sotmès cada dia l'administrat quan es relaciona amb l'Administració. En plena era digital és una absurditat no aprofitar tots els avantatges per facilitar el dia a dia a tothom, administració i administrats, i malbaratar recursos humans, econòmics i materials.

Aquesta Llei doncs és necessària, Sra. Descarrega, ja li admito, i arriba, a parer nostre molt tard, massa tard. Fins ara, Andorra disposava d'una normativa de caràcter reglamentari, essencialment en l'àmbit d'actuació de l'Administració general. Aquesta forma d'actuació parcial, però, deixava sense cobertura normativa l'Administració pública en el seu conjunt, que, en absència d'una llei relativa a la utilització dels mitjans electrònics, no tenia una cobertura jurídica general que li fos aplicable.

El Projecte de llei que ens ocupa té com a objectiu regular la utilització de les noves tecnologies i, sota la genèrica denominació d'Administració electrònica, recull un seguit de mesures normatives que volen impulsar la modernització dels serveis públics i dotar l'ordenament jurídic d'un marc normatiu per ordenar l'ús d'aquests mitjans, tant en l'àmbit intern de l'Administració pública com en el de les relacions amb la resta de la ciutadania.

Un aspecte molt important, ens ho recordava la ministra, relacionat amb l'ús dels mitjans electrònics per part de l'Administració pública, és la possibilitat d'aconseguir la interconnexió dels arxius públics i també la seva interoperabilitat. Per aconseguir aquest propòsit, i fruit també d'una transacció a proposta d'una esmena del Grup Parlamentari Liberal, s'introdueix una disposició addicional que permet la cessió de dades de caràcter personal sense consentiment del titular, però no indiscriminadament, sinó d'acord amb l'exercici de potestats públiques. En aquest sentit, aquesta cessió de dades s'efectuarà sempre informant a l'usuari concernit.

El Projecte de llei disposa d'una sèrie de mecanismes per garantir al màxim l'ús correcte d'aquesta prerrogativa, com ara la traçabilitat de l'accés a les dades, la possibilitat dels titulars de les dades de consultar en qualsevol moment com es gestionen i s'utilitzen aquestes dades i la potestat de l'Administració pública requerida per analitzar l'exercici de la competència de l'Administració pública requeridora de les dades.

D'altra banda, la regulació necessària de la notificació electrònica com a mitjà de comunicació entre la ciutadania i l'Administració pública ha

comportat també una actualització del règim jurídic de les notificacions. Aquest Projecte de llei recull la utilització dels mitjans electrònics com a únic mecanisme de comunicació de l'Administració pública amb les persones jurídiques i les persones físiques que exerceixin una activitat professional, mercantil, comercial, industrial o de naturalesa anàloga. Pel que fa a les persones físiques que no exerceixin aquestes activitats, recull la possibilitat d'utilitzar mecanismes electrònics en la seva relació amb l'Administració pública de manera voluntària.

El Projecte de llei també té en compte la regulació dels registres de l'Administració pública. Entre els preceptes establerts, cal destacar el reconeixement legal del sistema de finestra única de l'Administració pública, només aplicable ara per ara al Govern i als comuns, que permet la presentació de qualsevol document destinat a les administracions públiques a qualsevol oficina d'aquestes administracions, sense necessitat que sigui l'Administració pública competent per al seu coneixement o resolució.

I finalment la nova normativa pretén regular les formes d'identificació de la persona interessada o del seu representant, els sistemes de signatura admesos i els drets i les obligacions derivats de l'aplicació de mitjans electrònics a l'Administració pública.

Així doncs, ja per acabar Sr. síndic, som davant d'unes modificacions tímides -tímides al nostre parer massa tímides- però que han de permetre facilitar el dia a dia del ciutadà respecte la seva relació amb l'administració. Som encara molt lluny, massa, de models d'administració electrònica -el que es coneix, i a vostès que us agrada tant l'anglès i on no toca *e-government*- que funcionen amb molt èxit en altres països. L'exemple d'Estònia és un referent. Allí, els ciutadans poden fer tots els tràmits en línia, de manera digital. Bé, tots no! N'hi ha dos que encara no són possible, encara requereixen comparèixer de manera presencialment: els certificats de casament i els de fe de vida, per motius obvis. Aquest és el model d'administració ideal i cap on ens hauríem de plantejar el nostre objectiu de poder assolir algun dia. Responen a la realitat que estem vivint en ple segle XXI i que ens vol fer la vida més fàcil.

És per tot això exposat que el Grup Parlamentari Liberal votarà a favor d'aquest Projecte de llei.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Mixt, Sra. Sílvia Bonet, teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

És una evidència que les noves tecnologies inunden la nostra societat i afecten tots els àmbits d'actuació de qualsevol país.

El Projecte de llei que se sotmet a consideració d'aquesta Cambra té l'objectiu d'introduir de forma sistemàtica en l'Administració Pública les noves tecnologies en els sistemes de treball.

Actualment la utilització dels mitjans electrònics no tenia cobertura jurídica aplicable, motiu pel qual aquest Projecte de llei té la finalitat de regular la utilització de les noves tecnologies en les relacions amb els ciutadans.

Tal com ha expressat la ministra es regulen aspectes essencials com el funcionament electrònic de l'Administració, fent especial esment en el portal electrònic, la seu electrònica, els sistemes de signatura electrònica i l'arxiu electrònic de documents.

També regula un aspecte delicat com és la cessió de dades de caràcter personal sense consentiment del titular, però no de forma indiscriminada, sinó d'acord en l'exercici de potestats públiques i en el transcurs de procediments legalment establerts i sempre i quan aquestes dades siguin necessàries per l'exercici de dites potestats.

Aquesta premissa ha d'anar garantida per part de l'Administració de forma escrupolosa per oferir les màximes garanties als ciutadans i alhora respectar els preceptes de la Llei de protecció de dades gràcies a disposar de mecanismes de traçabilitat de l'accés a les dades, i la possibilitat dels titulars de consultar la gestió i l'ús de les seves dades.

En resum, entenc que aquest Projecte de llei assenta les bases jurídiques per avançar en l'administració electrònica, tan reclamada, i facilita de forma decidida en el compliment de les obligacions dels ciutadans envers a l'Administració i la gestió de tots els afers que els incumbeixin.

Voldria fer una petita reflexió envers al que ha comentat el Sr. Ferran Costa que també coincideixo que a vegades potser caldria fer una revisió de tots els procediments perquè són molt feixucs, tot i que introduïm la tecnologia.

Per tot l'exposat el meu vot serà favorable.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

També dins del Grup Mixt, Per SDP, Sr. Víctor Naudi, teniu la paraula.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

El projecte de llei ordena i regula jurídicament l'administració electrònica amb les relacions amb els ciutadans, però també entre les administracions. Sens dubte esdevenia del tot necessària i inajornable una regulació àmplia en aquest camp.

D'altra banda, la llei fixa la creació d'una plataforma única i, entre altres, es precisen els mitjans i els procediments per a les notificacions.

Malgrat es garanteix millor l'àmbit i les actuacions de les notificacions, no comparteixo el fet que pel que fa a les notificacions per a les sancions de circulació es mantingui un termini màxim de 8 dies perquè la persona requerida es pugui presentar davant les dependències de l'Administració per recollir la notificació i de no fer en aquest termini, es considerarà que la notificació s'ha efectuat correctament. És un termini massa curt per aquells casos que per estar de viatge o per altres raons, el ciutadà a qui se li formuli una notificació es pot trobar totalment desinformat i considerat deutor contra la seva voluntat.

Tot i així, el meu vot serà favorable al Projecte de llei presentat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

També dins del Grup Mixt, pels consellers del PS, Sr. Gerard Alís.

El Sr. Gerard Alís:

Gràcies Sr. síndic.

Com resulta del que venim d'escoltar, el Projecte de llei modifica el Codi de l'Administració amb l'objectiu de regular la utilització de les noves tecnologies en les administracions públiques permetent dotar al nostre ordenament jurídic del marc normatiu necessari per a la utilització de mitjans tecnològics en relacions internes de les administracions públiques i de les relacions d'aquestes amb els ciutadans.

En definitiva, aquest Projecte de llei que, cal insistir, arriba a finals de legislatura, buscaria a donar compliment al compromís de la majoria de DA de modernitzar l'Administració Pública i d'implementar la coneguda administració electrònica.

Òbviament compartim l'objectiu de la llei i la necessitat de modernitzar l'Administració, però pensem que després de dues legislatures, de promeses de fer més eficient l'Administració, el Projecte de llei es queda molt curt.

Així, el text parteix del Codi de l'Administració vigent, Codi que com hem sentit data de l'època preconstitucional, i es fan petites modificacions i s'afegeixen articles relacionats amb l'administració. A parer nostre, un canvi com el que es pretén, la modernització de l'Administració per passar de l'administració del paper a l'electrònica requeria una redacció d'un nou codi.

L'administració electrònica implica un canvi substancial en el procediment administratiu i requereix una revisió més important del text actual que ordeni el sistema i reguli un veritable procediment administratiu comú a totes les administracions públiques definint clarament els requisits de validesa i eficàcia dels actes administratius, amb el component electrònic que això implica, assegurant així la seguretat jurídica.

En definitiva, creiem que calia una reforma integral i estructural que permetés ordenar i clarificar com s'organitzen i es relacionen les administracions, tant externament amb els ciutadans i les empreses, com internament amb la resta d'administracions i institucions de l'Estat, en la situació actual amb l'administració de paper i amb la introducció de l'administració electrònica.

El treball en comissió ha permès millorar el text inicial i, al nostre entendre, introduir més substància al mateix per permetre l'aplicació de l'administració electrònica, efectivitat de la reforma que el projecte inicial ens plantejava dubtes, poguéssim tenir. A tall d'exemple destacaré que s'han introduït canvis per assegurar la inter operativitat, el desenvolupament de la gestió documental electrònica, la protecció de dades personals i l'establiment de terminis tancats, perquè totes les administracions públiques del país desenvolupin mesures necessàries per implementar de manera eficaç l'administració electrònica.

En definitiva, tot i lamentar que s'hagi fet un pas més vàlid ni decidit per avançar cap a l'administració electrònica i la modernització de les administracions públiques, i això malgrat els compromisos adquirits davant els ciutadans, creiem que les bases que el Projecte de llei estableix permetran un avenç en aquesta matèria i millorarà l'eficiència de l'Administració, sense perjudici que, estem convençuts, caldrà en breu una revisió més àmplia del Codi de l'Administració.

En aquestes circumstàncies, els consellers generals del PS donarem suport al text final que avui sotmetem a debat.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

També dins del Grup Mixt, pels consellers d'Unió Laurediana-Independents de la Massana, Sr. Josep Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies Sr. síndic.

L'ús de les noves tecnologies és clau per assolir una administració més àgil i més eficient i millorarà el servei dels nostres ciutadans. Aquesta Llei va en aquest sentit.

Per tant, com no pot ser d'una altra manera el nostre vot serà favorable, tot i que lamentem que entri en cert retard.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sra. Sofia Garrallà.

La Sra. Sofia Garrallà:

Gràcies Sr. síndic.

El Projecte de llei de modificació del Codi de l'administració que ara es debat, té com a finalitat principal, com han exposat els que m'han precedit, dotar Andorra de la legislació necessària per ordenar la utilització de mitjans electrònics, tant en l'àmbit intern de les administracions com en l'àmbit de les relacions entre l'Administració i el ciutadà. Aquesta modificació engloba un seguit de mesures per modernitzar i agilitzar els serveis públics.

El que es pretén és una major agilització burocràtica com diríem col·loquialment, el que es pretén és evitar de fer tanta paperassa, agilització en favor dels ciutadans, agilització que permetrà gaudir d'un sistema més senzill i proper en la relació entre els ciutadans i l'Administració.

La implementació de l'administració electrònica no serà però immediata, sinó que requerirà d'un temps prudencial. Tanmateix, considerem que és un gran pas per fer una Administració més senzilla, àgil i moderna.

Des del Grup Parlamentari demòcrata vam presentar 8 esmenes, totes elles encaminades a millorar el text

inicial i amb l'objectiu de donar encara més garanties a totes les parts. Tenim el ple convenciment que aquesta llei és un pas ferm i decidit cap a una administració digital on la interoperabilitat entre les administracions facilitarà les relacions entre aquestes i els administrats.

Per tot l'exposat, el Grup Parlamentari Demòcrata hi votarà favorablement.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sra. ministra.

La Sra. Eva Descarrega:

Sí, gràcies Sr. síndic.

En relació a les manifestacions del conseller Ferran Costa, doncs, indicar que efectivament, malauradament, doncs, l'agenda del secretari general del CLAD no ha permès, doncs, modificar la conferència que té lloc avui aquest matí, doncs, tenint en compte que avui també hi havia sessió parlamentària, però malauradament la seva agenda no ha permès modificar i trobar una altra data a la qual, doncs, probablement els consellers haguessin pogut també assistir a aquesta conferència, i jo també ho lamento.

Després en relació a l'exemple comunal indicant que probablement, doncs, seria necessari millorar la simplificació dels tràmits, aquest és un objectiu que nosaltres també hem cercat al llarg d'aquests anys i crec que hem avançat a l'Administració general en matèria de simplificació de tràmits, tot i que hi ha encara camí per recórrer a efectes de millorar l'atenció al ciutadà.

Jo crec que l'important és continuar avançant.

També això ho indicava la consellera Bonet i jo m'afegeixo que efectivament és necessari continuar avançant en simplificació de tràmits en qualsevol administració.

pel que fa a model d'administració d'Estònia, sap també el conseller Ferran Costa que també nosaltres vam fer un desplaçament a Estònia per conèixer millor aquest model, i compartim que aquest hauria de ser l'objectiu. Potser no avancem al ritme que potser ens agradaria, però en tot cas jo crec que estem en la bona direcció i que hem fet molts passos endavant.

I doncs, per acabar, felicitar-me que tots els grups parlamentaris donin suport a la modificació del Codi de l'Administració.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sr. síndic.

I gràcies Sra. Descarrega per les explicacions que s'entenen, però òbviament si no hi hagués el ritme frenètic de feina, segurament tots plegats en sortiríem més beneficiats, com per exemple en aquesta ocasió que vostè mencionava ara mateix d'aquesta conferència.

Queda clar que tot l'hemicicle està plenament en favor de treballar en aquesta línia. Per això, òbviament, el posicionament de tots els grups a votar a favor d'aquesta Llei. La qual cosa això ens alegra.

Però sí que he de lamentar que vostès porten 8 anys al capdavant de Govern. Vostès diuen que han anat a Estònia per veure quin seria aquest model d'Administració. També li he de dir que els 3 integrants del Grup Parlamentari Liberal també van fer aquest exercici. Però la petita diferència és que nosaltres no tenim tasques executives i vostès sí. I en aquests 8 anys de feina s'hagués pogut avançar molt més. Vostè diu que es va en la bona direcció. Hi estic d'acord. Però no estic d'acord en l'afirmació, en aquest cas, de la col·lega, la consellera Garrallà que diu un "pas ferm i decidit". Jo penso que es podrien fer passos molt més fermes i molt més decidits, i tot i reconeixent que hi han hagut avenços i s'han simplificat tràmits administratius, la feina per recórrer encara a dia d'avui és immensa.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sr. Gerard Alís.

El Sr. Gerard Alís:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, jo també volia anar una mica en línia al que ha comentat el Sr. Costa. Crec que es fa un avenç, que és positiu, però sí que és veritat que el temps passat, el temps d'anàlisi, no ha estat donant el resultat que s'hauria de donar en optimitzar i agilitzar la burocràcia, que tots sabem, existeix en aquest país en matèria de tràmits.

I per tant, també comparteixo, estem fent passets i no passos fermes, i caldria accelerar. I en aquest sentit, doncs, encoratjo el Govern a agilitzar la simplificació de tràmits i a requerir o a demanar a les administracions públiques que col·laborin per introduir quan abans aquests sistemes digitals per permetre facilitar l'administració electrònica, la no duplicat de documents i agilitzar i facilitar la relació del ciutadà amb l'Administració.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Alguna altra intervenció...

Bé, si no hi ha més intervencions i si no hi ha objeccions tampoc, proposo l'aprovació del Projecte de Llei per assentiment...

Declaro aprovat el Projecte de Llei.

Passem al tercer punt de l'ordre del dia.

3- Examen i votació del Projecte de Llei del servei d'acció exterior i de la carrera diplomàtica.

L'informe de la Comissió legislativa de Política Exterior ha estat publicat en el Butlletí 27/2019, del 12 de febrer.

Intervé per esposar l'informe de la comissió el M. I. Sr. Carles Enseñat Reig, nomenat ponent per part de la comissió.

Teniu la paraula.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sr. síndic.

El passat 16 d'octubre es va entrar a tràmit parlamentari el Projecte de Llei del servei d'acció exterior i de la carrera diplomàtica, i en conformitat amb els articles 92 i 93 del Reglament del Consell General, els grups parlamentaris van presentar-hi esmenes a l'articulat. En concret, 32 esmenes: 15 esmenes el Grup Parlamentari Liberal, 10 esmenes el Grup Mixt- Unió Laurediana Consellers Generals independents de la Massana, i 7 esmenes el Grup Parlamentari Demòcrata.

El 28 de gener el síndic general va trametre el Projecte de Llei i les esmenes a l'articulat presentades a la Comissió Legislativa de Política Exterior.

La comissió va iniciar els seus treballs, 2 dies després, el 30 de gener, amb la meua nominació com a ponent, i va reunir-se 3 dies: el 30 de gener i els dies

6 i 8 de febrer, per debatre i votar les esmenes presentades.

De les 32 esmenes presentades: 7 esmenes van ser aprovades per unanimitat, 1 esmena va ser aprovada per majoria, 16 esmenes van ser transaccionades: 13 per unanimitat i 3 d'elles per majoria, i 8 esmenes van ser retirades.

Acabo la meua presentació agraint públicament la dedicació i la feina de tots els qui componen la Comissió Legislativa de Política Exterior; comissió que he tingut l'honor de presidir tota aquesta legislatura i que s'ha encarregat:

- de seguir l'estat de les negociacions de l'Acord d'Associació amb la Unió Europea, a través de 33 compareixences: 21 del Ministre Saboya i 12 de la Ministra Ubach;

- també de reimpulsar les relacions i contactes amb diferents assemblees parlamentàries (entre d'altres, amb el senat francès, el parlament de Mònaco i el de San Marino).

- i d'establir contactes amb la Unió Europea (a través de la participació com a observadors a les assemblees plenàries de la Conferència dels òrgans especialitzats en els afers de la Unió Europea dels parlaments dels estats membres (més coneguda per les seves sigles COSAC) i a través del grup d'amistat creat amb el Parlament Europeu presidit per l'euro parlamentari espanyol Santiago Fisas i l'euro parlamentari francès, Eric Andrieu, amb el qual s'han tingut quatre trobades, dos d'elles a Andorra.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Govern, té la paraula la ministra, Sra. Maria Ubach.

La Sra. Maria Ubach:

Gràcies Sr. síndic.

Avui tinc el gran plaer de presentar davant de vostès el Projecte de Llei del servei d'acció exterior i de la carrera diplomàtica, que per primera vegada en 25 anys d'existència del Ministeri d'Afers Exteriors permetrà regular la carrera diplomàtica d'Andorra.

D'ençà l'aprovació de la Constitució, que en pocs dies celebrarem el 26è aniversari, Andorra ha fet una evolució importantíssima. Ha portat a terme noves pràctiques, ha posat en funcionament una arquitectura institucional que garanteix el desenvolupament de l'Estat de dret, democràtic i social com defineix l'article 1 de la nostra Carta Magna.

L'acció en política exterior és un dels camps nous que la Constitució va aportar en el canvi de les institucions andorranes. La visió de país, la seva contribució a la comunitat internacional, l'organització i la gestió entre els països s'han emmarcat en institucions i normes que ja formen part del nostre cos jurídic.

Fa més de 20 anys vaig començar a treballar al Ministeri d'Afers Exteriors. He ocupat diverses posicions i funcions tant al mateix ministeri a l'edifici Administratiu de Govern com a les ambaixades i a les representacions d'Andorra, fins ara que tinc l'honor de dirigir la diplomàcia andorrana.

Durant tots aquests anys he tingut l'oportunitat i també el privilegi de seguir el procés d'evolució del ministeri.

Un dels aspectes que he constatat i que la llei vol reconduir, és que el Ministeri d'Afers Exteriors no ha aconseguit fidelitzar una part important dels seus agents diplomàtics.

No em pretenc conèixer totes les raons, però puc pensar que hi ha unes condicions intrínseques a l'activitat diplomàtica que hi poden influir i que en destacaria els següents:

La demanda de forta disponibilitat que cal oferir en la vida personal.

L'esforç afegit que suposa haver-se de traslladar d'un lloc a un altre, -interessant és veritat-, però exigent per la persona i el seu entorn familiar.

I la manca de projecció d'una trajectòria professional en un medi en què internacionalment està establerta la carrera diplomàtica.

Segurament alguns d'aquests punts van motivar que alguns dels meus companys busquessin altres horitzons professionals.

No va ser fins al 2008, que es va intentar pal·liar la incertesa sovint experimentada pels agents diplomàtics en el moment de fer canvis de destí.

El Govern va aprovar el primer reglament de mobilitat que assentava una base per prevenir, planificar, organitzar i establir procediments clars que permetin als agents diplomàtics organitzar la seva vida i també és important i diria, imprescindible la de la seva família.

Es podia saber quan s'hauria de canviar de lloc de destí, quan s'haurien de buscar nous col·legis per als seus fills o nous treballs per les seves parelles.

Tots els que ens hem hagut de moure'ns de manera continuada i constant, sabem a més la problemàtica que comporta adaptar-se als nous entorns, el quotidià i personal i el de les funcions diplomàtiques.

La política exterior com qualsevol acció de l'Administració, com qualsevol servei que hagin d'oferir les institucions, ha de basar-se en les persones, en la seva capacitat i competències, dedicació, professionalitat i vocació per servir.

Així doncs, la previsió, l'organització i la planificació són tan importants en aquest ministeri com en tots altres òrgans per als quals treballem cada dia.

Perquè d'aquells dos estudiants que un dia van començar a formar part de la família d'Afers Exteriors en la primera missió diplomàtica a Nova York, avui ha crescut, i ara ja som 62, entre ambaixadors, tècnics, administratius i també personal local. Treballadors imprescindibles en el dia a dia de les nostres missions diplomàtiques.

Permeti'm que aprofiti avui davant de tots vostès Sres. i Srs. consellers generals, per reconèixer i agrair la tasca de tothom, sense la qual el ministeri no seria el que és.

El món i la comunitat internacional també canvien, no solament Andorra ho fa. Sabem que hi ha nous reptes, que cal sempre lluitar per aconseguir i mantenir el que necessitem, que formem part del conjunt del món, amb les seves paradoxes i exigències.

Així doncs, necessitem persones que treballin, d'acord amb aquestes exigències professionals i personals per coordinar el treball que Andorra fa a l'exterior.

Cal poder planificar tots aquests moviments de personal amb l'antelació suficient per dotar-se dels serveis necessaris, per negociar, per complir amb les negociacions i ajudar a aportar allò que Andorra vol fer.

La planificació ajuda a la racionalització pressupostària, és cert, però sobretot a organitzar els recursos humans i a avaluar en tot moment quanta gent fa falta al ministeri o a les missions diplomàtiques a l'estranger.

També és essencial per organitzar de manera eficaç els treballs del ministeri i donar coherència a l'acció exterior andorrana.

Per fer aquest projecte de llei hem buscat altres experiències i hem mirat com ho han fet els nostres veïns i amics, per ajustar-ho a les nostres necessitats i a la realitat del nostre país.

Per aquest motiu, l'elaboració d'aquest projecte s'ha fet amb la col·laboració i la convivència de tothom, com no podria ser d'una altra manera.

S'ha endegat un procés realment participatiu, amb totes les persones que treballen al ministeri, des de fa

més o menys temps però que han pogut aportar les seves perspectives i experiències.

Ens podríem preguntar per què ara presentem la proposta de llei, quasi al final de la legislatura quan damunt de la taula s'acumulen un munt de textos legislatius. La resposta no podia ser més senzilla.

Quan vaig entrar a ocupar les funcions de ministra al juliol del 2017, un dels projectes que el meu predecessor em va trametre, va ser el Projecte de llei del cos diplomàtic. Tots sabem que ministres d'Afers Exteriors anteriors, també hi havien treballat.

Així doncs, a l'octubre del 2017, vàrem reprendre el projecte amb la participació com ho acabo de dir, de tot el personal i amb la cooperació del Ministeri de la Funció Pública.

En menys d'un any vàrem aconseguir de manera consensuada, produir un text legal que permet donar una projecció de carrera als agents diplomàtics andorrans.

Aquest projecte de llei serà la base sòlida que ens permetrà construir el treball de les nostres relacions exteriors. La llei afavorirà que el nostre cos diplomàtic creixi amb certesa, segur de la trajectòria professional, cada cop més professionalitzat, cada cop més al capdavant de les relacions exteriors d'un país que per la seva dimensió necessita els professionals més preparats per fer front als nous grans projectes i reptes que tenim al davant. I són prou importants per dedicar-hi els recursos necessaris per tenir els millors marcs possibles.

La negociació de l'Acord d'associació amb la UE, l'organització de la Cimera Iberoamericana el 2020, la negociació d'acord de no doble imposició o acords bilaterals amb els nostres veïns, formen una agenda consistent i de projecció envers el futur.

Tots són reptes importants que depenen en gran part del grau de professionalitat dels agents implicats, la seva eficàcia i de la seva empena perquè el seu treball incideix en crear el nostre paper i aportar la nostra imatge a l'exterior.

Quan vostès, les delegacions del Consell General es desplacen per representar Andorra als diferents organismes internacionals, com ara la Unió Parlamentària, l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa, l'Assemblea Parlamentària de la Francofonia, o l'Assemblea Parlamentària de l'OSCE. Des de les ambaixades i representacions hem de donar el suport per l'exercici de la representació d'Andorra a l'exterior. Crec que en aquesta sala tots, tothom estem d'acord en com n'és d'important la feina que s'hi fa i la imatge que projectem.

En aquest sentit, estic convençuda que cal enfortir encara més els lligams entre el ministeri i el Consell General, especialment amb la Comissió d'Exteriors perquè treballem pel mateix país i al servei dels ciutadans andorrans.

Però la tasca no s'acaba aquí. Voldria comunicar avui que ja he endegat el procés de redacció dels cinc reglaments d'aplicació de la llei.

Aquests reglaments dotaran la diplomàcia andorrana d'eines estructurals per al funcionament ordenat. I aquest cop també amb la participació de tots els agents diplomàtics, amb delegats triats pels agents diplomàtics del ministeri que en el termini d'un any, hem de poder aprovar aquests cinc textos legals.

El reglament relatiu a la carrera diplomàtica, el reglament relatiu a la mobilitat, el relatiu al sistema de compensacions, el relatiu al desenvolupament de les funcions consulars i el relatiu a les immunitats i privilegis.

I voldria dedicar uns minuts a parlar-los-hi del reglament que considero més important, el relatiu a la carrera diplomàtica.

Es tracta d'un reglament cabdal, que haurà de determinar com i de quina manera es progressarà, dins de quins terminis i quins mèrits caldrà obtenir per ascendir de manera progressiva.

Ja els hi dic ara que no serà mai ni de forma automàtica, ni sistemàtica.

Hi haurà avaluacions estrictes i rigoroses que tindran en compte la competència personal, els nous coneixements adquirits, la iniciativa i tots aquests altres elements que facin del cos, un cos altament professionalitzat.

El desplegament...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

La Sra. Maria Ubach:

Vaig acabant.

El desplegament d'aquests reglaments farà possible que les bases que la llei assenta, es portin a la pràctica amb els controls adequats. Tenim molta confiança en aquest text, és el resultat no solament d'un treball coral, sinó de l'experiència adquirida en aquests 25 anys, de les aportacions noves i de tot allò que ens han deixat, sempre interessant les persones que m'han precedit en el càrrec.

Per acabar voldria agrair el suport i l'ajuda de la Comissió Legislativa d'Exteriors, del seu president i dels membres representants dels diferents grups polítics que han participat activament en els debats,

aportant idees i esmenes que han fet que avui el projecte de llei sigui millor.

L'aprovació d'aquesta llei reconeix finalment que el Ministeri d'Afers Exteriors és un cos especial, un cos que obliga la mobilitat al servei d'Andorra i dels seus ciutadans. No en conec cap altre amb una càrrega semblant.

Estic convençuda que són tots els recursos humans d'aquest ministeri els que no han parat de remar des dels seus inicis, que han ajudat a forjar la imatge exterior del nostre país. La seva contribució en aquest sentit ha estat cabdal i és just que després de 25 anys es proporcionï la projecció professional que devem a Andorra.

Moltes gràcies.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pels grups parlamentaris, pel Grup Liberal, Sra. Judith Pallarés, teniu la paraula.

(El Sr. síndic general deixa la sala)

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

La llei del servei d'acció exterior i de la carrera diplomàtica és el tercer text que discutim en aquesta Cambra relacionada amb la reestructuració que el Govern Demòcrata ha volgut fer de la funció pública.

No diré que la tercera és la bona, però sembla que després de discutir durant més d'un any, manifestacions i queixes continuades en relació a la seva reforma de l'Administració, m'atreviria a dir que aquest text és, dels tres, el que millor ha quedat.

Per dues raons importants:

La principal, és que aquest text final defineix amb molta més precisió que els altres textos la carrera professional dels treballadors del cos diplomàtic deixant menys dubtes i menys llacunes al desenvolupament dels reglaments que l'haurà d'acabar de definir. Reglaments dels quals ara la ministra Ubach ens acaba de donar alguns detalls que considero que també són importants.

I en segon lloc, perquè penso que hi ha hagut millor disposició, potser les presses també es podria dir, dels membres de la comissió, en aquest cas la Comissió d'Exteriors, així com també de la ministra, a poder compartir informació i discutir les esmenes plantejades per tal de millorar el text final, als quals vull també agrair el treball conjunt que s'ha fet en aquesta qüestió.

La reforma de l'Administració dels Demòcrates no ha estat mai la que nosaltres hauríem volgut. Els Liberals pensem que era molt necessari fer un plantejament de canvi de paradigma global, compartit i discutit amb els implicats i els actors econòmics i socials, més que una reestructuració interna, a la baixa i sense consens, dels departaments dels quals formen part. Abans en parlava també el meu company, el Ferran Costa en relació a la modificació de l'Administració cap a ser més eficients en molts dels tràmits. Nosaltres pensàvem que tot això era un debat que s'hauria de fer de forma global.

En aquest text nosaltres vàrem introduir 15 esmenes, algunes de contingut i altres de forma. Centrades principalment en dotar al departament de la coherència i equilibri dins del model que DA ens presentava.

Així doncs s'entén que la representació diplomàtica de l'Estat és una acció que únicament poden desenvolupar funcionaris, així doncs no hi ha lloc a dubtes en relació a la seva definició dins del cos de l'Administració ni tampoc al fet que hagi de ser un cos especial.

Per la mateixa raó, aquesta especialitat del cos s'havia de suprimir la possibilitat que es donava a què treballadors públics de caràcter indefinit d'altres departament de l'Administració general poguessin accedir al càrrec de direcció general d'aquest cos o d'altres. Això no podia ser per la mateixa raó tècnica i de sentit comú que ens diu que el director del cos de la policia o de bombers no pot sortir del departament d'agricultura o del departament de finances, sinó que ha de ser una persona que sigui especialitzada en relació a allò que s'està gestionant.

L'acció exterior és complexa i els diplomàtics que la gestionen són persones formades en camps molt específics.

Jo puc recordar quan vaig començar a estudiar ciències polítiques de l'Administració que en el fet de treballar qüestions de dret internacional ens van dir que tot el que hem fet ara en relació al funcionament dels governs, les administracions, els administrats, això és una altra món, funciona totalment diferent. Les relacions entre estats són complexes i aquells que ens tenen de representar i també acudir allà on cal, han d'estar ben formats.

L'augment de les relacions bilaterals i multilaterals que Andorra ha desenvolupat en els últims 25 anys feia necessari equiparar el nostre departament d'exteriors a la terminologia i funcionament globalment acceptat per tal de relacionar-se amb els seus homòlegs en les mateixes condicions i amb el mateix reconeixement. I això no es podia obviar.

Per això comparteixo plenament, compartim, que era necessari requerir ja una norma molt més clara, ja que la necessitat de mobilitat del seu personal en aquests departaments.

Aquesta mobilitat és innata i la falta d'un criteri en relació a aquesta qüestió ha generat molta inestabilitat i incertesa en molts casos provocant que no sempre el seu personal estigui disposat a marxar quan era necessari o fins i tot abandonar el departament per opcions amb millor projecció professional dins o fora de la funció pública.

La llei defineix les funcions així com les responsabilitats dels rangs diplomàtics. També concreta, gràcies a una esmena del Grup Demòcrata, que ha explicat també molt bé la ministra, que els canvis de rang diplomàtic no seran automàtics sinó que s'efectuarà un procés de selecció que haurà de tenir en compte una sèrie de criteris importants.

Es diu qui serà subjecte al principi de mobilitat entre els serveis centrals del ministeri i les missions diplomàtiques d'acord amb el seu rang diplomàtic. Tot i així es deixa a criteri dels reglaments el període de temps al qual s'hauran de sotmetre per aquests canvis, en això únicament espero que els reglaments, tal i com ja s'ha comentat que s'havia acordat i que s'està treballant amb el departament, no variarà aquest temps que es té previst dels 5 anys als quals ara estan sotmesos.

Igualment la llei no concreta el termini de la progressió professional del rang més baix al rang més alt, i potser això era necessari.

Així doncs, la modificació del nombre d'anys requerits per passar d'un rang a un altre no queda realment definit en aquest text i un reglament poc adaptat en aquesta qüestió podria provocar disfuncions internes.

La llei també s'ha millorat de forma molt important en la redacció de l'article 58. Un article que ell sol suprimia tota la filosofia de la llei d'un sol cop.

Pretendre que via relació especial el ministre de torn pugui nomenar saltant-se tota la llei a tot càrrec diplomàtic ens va semblar molt agosarat, i d'una important falta de respecte vers als membres del departament formats i preparats per aquesta tasca i formats sovint amb els diners de l'Estat, ja que som nosaltres que tenim interès en què estiguin formats.

Entenem que tradicionalment ambaixadors, agregats i algun altre càrrec s'haguessin de triar políticament ja que la manca de recursos humans i el fet de no tenir sempre persones a disposició per desplaçar-se a algunes ambaixades així ho requeria. Però avui ja no estem en aquesta situació. Entenem que els ambaixadors puguin ser nomenats amb criteri polític

ja que les circumstàncies així ho poden requerir. Però no pot ser que es pugui nomenar un cos diplomàtic sencer a voluntat política. Això generaria una inestabilitat externa injustificable i molt difícil de gestionar.

Ens alegrem doncs, que en el redactat final s'hagi descartat aquesta possibilitat i que el text d'aquest article 58, i del 59 també, que vam poder discutir i transaccionar, limitin aquest accés a necessitats concretes i justificades que es puguin produir. Així doncs, es donen les garanties necessàries al desenvolupament de la carrera diplomàtica mantenint la flexibilitat necessària per actuar en moments concrets si les circumstàncies ho requereixen.

Per tot l'exposat i entenent la necessitat de què aquesta llei tiri endavant i també vistes les diferències que hi ha en relació a altres textos, el Grup Liberal donarà suport a aquesta llei.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sra. consellera.

Per part del Grup Parlamentari Mixt, té la paraula la Sra. Sílvia Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sra. subsíndica.

Avui sotmetem a consideració la llei que regula el Cos diplomàtic.

Però en definitiva, què representa ser diplomàtic? Doncs amb l'experiència que he obtingut durant l'activitat internacional, el diplomàtic juga un paper fonamental que combina l'art de la cortesia, de l'educació, de l'interès i de l'amistat amb prudència juntament amb l'expertesa amb les relacions internacionals per representar al nostre país tant als països en els quals disposem d'ambaixades com a les missions diplomàtiques front a organismes internacionals.

Per poder conduir els assumptes exteriors han de ser molt bons coneixedors tant de la història i realitat del nostre país com els temes més punyets de política internacional amb sòlids coneixements de dret internacional i molt bona educació.

Perquè els diplomàtics ens atorguen prestigi social alhora que defensen les directives marcades pel Govern evitant el conflicte.

Molts són els motius pels quals calen considerar-los un cos especial.

Fets com estar sotmesos a la mobilitat i els idiomes, disposar de gran capacitat de bons comunicadors, de

treball, de coneixement del dret internacional, del funcionament dels organismes internacionals dels quals som membres, i com no, d'estar al corrent dels conflictes amb coneixement exacte dels problemes, entre d'altres, fan que establir una carrera professional dins del cos sigui del tot adient.

Tinc la seguretat i la informació directa de què aquesta llei s'ha fet amb l'acord de les persones que hi treballen, que en definitiva són les que coneixen les seves peculiaritats.

Aquesta llei estableix la carrera professional en funció dels mèrits i l'antiguitat de les persones però amb visió de futur per poder afrontar amb les màximes garanties els reptes que Andorra afrontarà en el seu futur.

Vull agrair de tot cor a les persones que treballen, tant al Ministeri d'Exteriors a Andorra com els que es troben desplaçats a les ambaixades i missions diplomàtiques, la tasca tan important que fan. L'esforç diari relacionat amb mostrar un país com el nostre que tot i les seves imperfeccions, és un gran país. I dia rere dia s'esforcen per treballar i representar-nos amb la màxima responsabilitat.

Em permeten una petita anècdota: quan vaig estar a Estrasburg un altre ambaixador d'un altre país, podríem dir dels grans, em va dir del nostre ambaixador en aquell moment, que quan ell parlava tothom callava i l'escoltava, cosa que no passava massa sovint, perquè va ser considerat una veu respectada i autoritzada.

Aquest és el camí que cal seguir, i estic convençuda que aquesta llei ajudarà a què disposem de bon representants tant aquí com a l'estranger.

Per tot l'exposat el meu vot serà favorable.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sra. consellera.

És el torn del Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sra. subsíndica.

Comparteixo que a data d'avui es fa indispensable disposar d'una llei que organitzi i reguli el conjunt del servei exterior i de la carrera diplomàtica. Però, per altra banda no puc compartir la forma en la que s'ha tramitat el Projecte de llei.

L'altre projecte de llei, que com bona part dels projectes de llei que es votaran en aquesta darrera sessió del Consell General, s'han tramitat amb presses i per tant sense les condicions requerides per a ser legislats convenientment.

Hi havia el temps suficient durant la legislatura per poder tramitar i debatre aquesta Llei anant a cercar el màxim consens a la Cambra. Una llei com aquesta s'havia despolititzat, però la majoria que governa no ho ha volgut així.

Finalment s'acabarà votant una llei davant l'oportunitat del moment, una altra llei exprés. Tramitar aquesta llei a setmanes de l'acabament de la legislatura amb la vista posada en les eleccions generals a setmanes de l'entrada d'un nou Govern que consolida llocs de treball, pot semblar un premi polític i una repartició de llocs i no és èticament acceptable.

En tot cas no li puc donar suport.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sr. conseller.

Pel PS té la paraula el Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sra. subsíndica.

Vagi per endavant que els tres consellers del PS no han pogut realment treballar massa aquest Projecte de Llei. Les urgències finals d'aquesta legislatura ens han portat a centrar-nos a altres projectes de llei que avui debatrem i no vam presentar esmenes ni fins i tot he pogut anar pràcticament a cap de les reunions que hi havia de la comissió.

Dit això, volem fer algunes remarques en relació a aquest Projecte de llei també perquè hem pogut parlar amb els sindicats de la funció pública.

En primer lloc, i ho deia una mica la Sra. Pallarés ara, perquè sobta la cura i detall amb el que s'ha treballat algun dels aspectes d'aquesta llei si ho posem en contraposició amb la llei de la funció pública. Igual que la llei de la funció pública deixa tantes coses obertes al reglament i per tant a possibles discrecionalitats, aquí ha quedat tot ben regulat i ben establert.

Després per dir que valorem evidentment que es reguli la feina del Cos diplomàtic com s'ha fet amb altres cossos especials, i que aquesta és la valoració més positiva que fem d'aquest Projecte de llei. Per altra banda, l'aspecte més negatiu és que ja teníem alguns dubtes si en algun moment no s'ha legislat en noms i cognoms i, alguns fins i tot diuen que pràcticament en nom propi.

En tot cas pensem tot i no haver participat de la comissió que el treball d'esmenes que han fet, en aquest cas, els consellers Independents de La Massana i els companys del Grup Parlamentari

Liberal, han millorat el text i sent un text que no hem pogut treballar, el nostre vot final serà d'abstenció.

Voldria acabar la meua intervenció fent una referència a la intervenció que ha fet el Sr. Enseñat al principi de la seva intervenció, i també perquè aprofitant que ho ha comentat que quedi dit, les referències que feia a l'impuls que ha fet personalment ell en primera persona en relació a diferents qüestions d'àmbit internacional que crec que són molt positives per al nostre país. Ha parlat del COSAC, ha parlat del Grup d'Amistat entre el Parlament Europeu i Andorra, i també dels reforços amb el Grup d'Amistat amb França. Jo li atribueixo a vostè, diria bona part dels mèrits, gairebé tots els mèrits d'haver-ho impulsat i d'haver-ho tirat endavant, en tot cas, la presència del PS a través de la meua persona ha sigut sempre en seguiment a la tasca que vostè ha iniciat i penso decisivament que aquest és un treball que ha de continuar en la propera legislatura.

Moltes gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sr. conseller.

Per UL i consellers generals Independents de La Massana, té la paraula el Sr. Carles Naudi.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sra. subsíndica.

En primer lloc, no podem més que subscriure les paraules de les persones que ens han precedit en relació a la bona tasca i a la dedicació indubtable que fan totes les persones que componen el Cos de la diplomàcia i del Servei d'acció exterior, el Cos de les persones del Ministeri d'Afers Exteriors. Evidentment també tota la resta de les persones que integren la funció pública, però avui ens ocupa el Servei d'acció exterior i la Carrera diplomàtica i crec que com tots els hi donem les gràcies i els animem a seguir amb la mateixa dedicació.

És evident, com ha dit la Sra. ministra, que les relacions internacionals, les relacions que està afrontant el Principat d'Andorra a nivell internacional són un repte de futur, jo diria més un repte de present, sobretot per un fet tan important, un aspecte tan important com és el futur -si és que acaba sent així- Acord d'associació amb la Unió Europea.

Fins a dia d'avui aquesta negociació portada a terme pel Govern en relació a l'Acord d'associació amb la Unió Europea, al nostre entendre ha posat de manifest algunes vulnerabilitats, algunes debilitats,

algunes petites o grans amenaces i pensem que aquesta Llei ajuda a aconseguir i a fonamentar, a posar aquelles bases, a establir aquelles bases per fer que aquests reptes de futur o, com ja he dit, reptes de present es puguin afrontar amb el millor equip, amb les millors persones, amb la millor formació... - no acabaria amb els adjectius superlatius-, en definitiva amb els millors professionals que treballen per Andorra com han fet fins ara per trobar aquelles oportunitats, aquelles petites flexibilitats que ens permetran que Andorra sigui un país pròsper i d'oportunitats per les persones que hi viuen.

Aquesta Llei, com s'ha dit, estructura i organitza el ministeri i crea el Cos especial i regula la carrera diplomàtica, i com tothom es deu pensar, nosaltres també votarem a favor.

Trobem també que, bé, ja fa 26 anys de l'inici de les relacions diplomàtiques i que sigui *in extremis* pràcticament l'últim dia de treball en comissió que es pugui evacuar l'informe de la comissió perquè sigui avui votat al Ple, doncs bé, aquestes corre cuites de vegades no són bons consellers.

Bé, en tot cas la Llei està aquí, la Llei sembla que avui passarà al seu tràmit parlamentari i serà aprovada, i vull expressar la nostra satisfacció, segurament la de més persones del Consell General per tres aspectes introduïts per nosaltres a nivell d'esmenes a l'articulat d'aquest Projecte de Llei. En primer lloc, ja se n'ha parlat, no va ser exempt de discussió en el si de la comissió -de fet, potser és una de les coses que va portar més controvèrsia-, ho vam fer incorporar i s'ha transaccionat d'aquesta manera i si no recordo malament tota la comissió hi va votar a favor. El fet de què si hi ha un Acord d'associació aquest sigui, si més no consultat pel poble andorrà mitjançant un referèndum tal com preveu la Constitució. No està en el cos de la Llei però sí que en l'exposició de motius, Sr. Baró, és una clara declaració de principis que al meu entendre està per sobre dels programes electorals. I en aquest sentit ens volem felicitar de què això hagi estat així.

En segon lloc, la Llei no ho portava -i ho vam incloure i també va estar aprovat- el fet de què el Consell General, com ara ha dit la Sra. ministra, també té la seva petita aportació a nivell de les relacions diplomàtiques internacionals. Em vull afegir a l'agraïment per part del PS cap el president de la comissió, el Sr. Enseñat, perquè indubtablement l'impuls que ha donat a través de la participació del Consell General a la COSAC i als grups d'amistat, com al del Senat francès o al del Parlament Europeu sense la seva dedicació, Sr. Enseñat, no haurien estat possibles.

Dit sigui de pas, posin-se d'acord perquè a la bancada d'aquest costat, i incloc Govern, durant les eleccions del 2015 quan nosaltres dèiem la creació del Grup d'Amistat amb el Parlament Europeu hi havia persones que feien una mica de broma al respecte. Gràcies al Sr. Enseñat això és una realitat i ha servit de molt, ha servit entre altres coses per aquestes quatre reunions, netejar i projectar la bona imatge del nostre país als euro parlamentaris, que com ja és sabut per tots, han marxat d'aquí amb una imatge pràcticament immillorable del Principat d'Andorra.

I Per últim dir que aquesta incorporació d'aquest informe anual d'acció exterior que també han fet incorporar a la Llei, al nostre entendre -i acabo Sr. síndic- també significa que per totes les persones que es dediquen a la política -que no és només Govern, també som els consellers generals com a mínim fins dilluns-, necessitem tenir una visió del que està passant perquè, no diré cap bajanada, els que han anat a l'OSCE, els que han anat a la UIP, els que han anat a l'APF i els que han anat al Consell d'Europa no sempre saben què està fent Govern, què està passant a l'ONU, què està passant a la Interpol, i aquesta comunicació mitjançant aquest informe d'acció exterior per nosaltres ha de servir per consensuar i projectar una visió i una estratègia política de futur internacional molt més compacta i molt més homogènia de les persones que tenen alguna responsabilitat amb la funció política, amb el treball de la funció pública i pensem que la incorporació d'aquest informe d'acció exterior que cada any el Ministeri d'Afers Exteriors haurà de sotmetre al Consell General, en concret a la Comissió d'Exteriors, també és un pas endavant perquè Andorra avanci en el futur amb les relacions internacionals encara millor.

Gràcies Sr. síndic.

(El Sr. síndic general s'ha reincorporat a la sala)

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sr. Carles Enseñat, teniu la paraula.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sr. síndic.

Ara fa 26 anys, després de l'aprovació de la Constitució, va néixer el Ministeri d'Exteriors del Principat. Si bé és cert que Andorra havia tingut relacions diplomàtiques ja des del primer moment del seu naixement, és a dir, just després de la signatura dels Pareatges, i fins i tot podríem dir que

Andorra neix fruit de la materialització d'un acord diplomàtic entre dos senyors que buscaven la neutralitat d'un territori que, cap d'ells, el veia plenament seu, i així ho sentíem l'altre dia a la conferència que va tenir lloc en el vestíbul d'aquest edifici, 730 anys de Consell General, amb d'altres noms, però igualment parlament. 730 anys d'assumir la nostra independència, de negociar, de pactar, també de cedir i renovar-se.

I si bé és cert tot això, també és veritat que Andorra no havia establert formalment contacte amb altres països que no fossin els seus veïns immediats.

Així, aquell primer Ministeri d'Exteriors post-constitucional inicialment comptava sols amb el ministre i una secretaria. "*Voilà le Ministère!*" deia un ambaixador al veure'ls a un i altre entrar a reunions per tractar assumptes bilaterals. I, no obstant, aquell ministeri petit va començar el seu camí amb una missió francament encomiable: el reconeixement internacional del nostre país. I ho va aconseguir. França, Espanya, l'admissió del Principat com a membre 184 de l'ONU el 28 de juliol de 1993, després el Vaticà i, després, tota la resta de països del món.

Una segona tasca era la de relacionar-se amb el nostre entorn immediat però també el més llunyà. I d'ençà aquell moment, hem establert relacions diplomàtiques formals amb 137 països -97 dels quals tenen ambaixadors acreditats a Andorra; s'han obert missions diplomàtiques a París, Madrid, Lisboa, Brussel·les, Ginebra, Viena, Estrasburg i Nova York, i s'ha consolidat la presència d'Andorra a 25 de les principals organitzacions de caràcter internacional.

Una tercera fita, i sense voler enumerar-les totes, era la d'implicar Andorra en causes nobles, com la signatura del Conveni dels drets pels discapacitats, la Convenció de Nova York, l'Acord d'Istanbul o l'Acord de París, entre moltes altres.

I també lluitar pel bon nom d'Andorra, ja sigui podent explicar que Andorra ha estat el primer país del món que transposa la directiva per lluitar contra el canvi climàtic i per tant n'és pionera, ja sigui treballant de forma transversal amb tots els ministeris per tal d'aconseguir, i finalment ha estat així, sortir de la llista grisa de paradisos fiscals, o ja sigui aconseguint el període transitori més llarg mai concedit per la Unió Europea.

En resum, fer escoltar al nostre país, explicar-lo i aconseguir que aquells que no ens coneixen, o no ens coneixen prou, entenguin la realitat d'un Estat com l'andorrà.

Entrant en matèria de la llei que votem, i que ja avanço que el nostre grup parlamentari el votarà favorablement, aquesta es podria resumir en dos

grans eixos: un primer, que és basa en la voluntat d'estructurar i organitzar el ministeri d'afers exteriors per tal que estigui més capacitat per fer front als reptes que tenim com a país. És innegable que les relacions diplomàtiques són cada vegada més complexes alhora que necessàries, i els acords als que arriba Andorra no poden ser presos sense absoluta certesa i consciència dels mateixos. Un cos estructurat, tècnicament capaç i dotat de totes les eines que siguin necessàries son unes de les principals premisses que el text que avui es sotmet a debat articula el nou Ministeri d'Exteriors; i un segon punt, que es basa en crear i regular la carrera diplomàtica, amb una progressió professional del rang més baix al més alt de 28 anys com a mínim, permetent que els treballadors del ministeri puguin tenir una carrera professional ferma i satisfactòria dins del ministeri podent acabar la seva trajectòria laboral amb el rang d'ambaixador. Com no podria ser d'altra manera, aquest "parcours" professional es farà amb avaluacions independents i objectives, que asseguraran una escala meritocràtica dins del ministeri per tal que les persones que hi treballen puguin progressar tant com les seves possibilitats i ganes així els hi ho permetin.

Per tot l'exposat, el grup parlamentari al que represento donarà suport a la present llei.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

El Govern desitja intervenir...

Sra. ministra.

La Sra. Maria Ubach:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Primer de tot voldria agrair les paraules positives i encoratjadores per part dels diferents consellers cap els agents diplomàtics del Ministeri d'Afers Exteriors. La veritat és que agraeixo realment el fet de què es valori el treball que es du a terme des de les nostres ambaixades que, com bé sabeu, són ambaixades que dediquen molts esforços, molt treball per representar de la millor manera al nostre país.

També agrair el vot favorable per part dels grups parlamentaris Liberal, el Grup Mixt, Sra. Bonet, UL-CC i DA que, doncs, també permet donar a aquesta llei del Cos diplomàtic una força i un reconeixement.

Per respondre a les paraules de la Sra. Pallarés, quan parla de la carrera diplomàtica i de com s'estructurarà la trajectòria professional.

És cert que s'ha incorporat una esmena en el preàmbul que parla d'una progressió provisional de 28 anys com a mínim. Aquesta progressió professional quedarà, doncs, definida en el reglament de la carrera diplomàtica que, com us deia, serà un dels reglaments més importants i que, ben entès, la progressió de carrera no es farà en cap cas, de manera automàtica sinó que hi haurà, doncs, unes avaluacions estrictes.

També volia, doncs, agrair, el fet que el conseller, Carles Naudi hagi introduït una esmena que en la meua opinió és una esmena important i que també permetrà, doncs, de reforçar la cooperació entre el Consell General i el Ministeri d'Afers Exteriors que és el de la presentació anual d'un informe. La veritat és que ja ha estat una esmena que valorem també, de manera molt positiva i estic segura que serà la manera de donar més transparència, més visibilitat al treball que duen a terme els agents diplomàtics del Ministeri d'Afers Exteriors.

Moltes gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Gilbert Saboya, breument.

El Sr. Gilbert Saboya:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, de fet voldria sumar-me a les paraules d'agraïment que la ministra ha expressat cap al conjunt de grups polítics que votaran aquesta Llei, bàsicament, perquè com ella ha recordat també en la seva intervenció, aquesta Llei és un compromís que vaig assumir personalment quan era ministre d'exteriors, i jo crec que ve a culminar una tasca que posarà fre a la fragilitat d'aquest ministeri i a vegades a la poca capacitat que ha tingut de fidelitzar talent en la seva història. I voldria recordar que això és una culminació no tan sols de textos legislatius, sinó també de fets importants que ajudaran a pal·liar això i que hem treballat amb la ministra avui, però directora en el seu moment, i també amb l'ambaixadora Eva Descarrega quan ho era amb la ministra avui en dia, la refosa del reglament de mobilitat amb una primera versió que va resultar molt productiva, la revisió de totes les condicions d'estada amb els diferents destins, amb l'adequació d'una preus a l'habitatge que estaven absolutament desfasats i desajustats. L'adequació de les primes de desplaçament a les estructures familiars, ja que no estava previst cap adequació pel fet de tenir fills amb desplaçament. La revisió de les prestacions ajustant-les a l'exposició del risc de divisa perquè els

diplomàtics que estaven a Suïssa i a Nova York estaven exposats al risc de divisa i, per tant, si devaluava el franc suís un 15% se'ls hi devaluava el sou al 15%. La inclusió de preceptes d'acompanyament a l'educació dels fills en el cas d'ambaixadors també que han estat desplaçats. I finalment la negociació de convenis bilaterals amb Estats Units, França i Espanya que permetessin el treball de les parelles dels diplomàtics, que també en alguns moments haguessin facilitat en el seu moment poder fidelitzar i establir aquesta gent.

Per tant, agrair la feina que s'ha fet, que la ministra Ubach m'hagi ajudat a complir un compromís que no vaig poder finalitzar. Agrair especialment a la Sra. Judith Pallarés, al Sr. Carles Naudi i a la Sra. Sílvia Bonet les seves intervencions. Al Sr. Carles Naudi afirmar-li que des d'aquesta bancada, almenys, pel que jo he sigut responsable, facilitar la relació entre el Parlament i els grups d'amistat i els grups dels diferents parlaments francès, espanyol, portuguès i també de la Unió Europea, va ser una constant. I felicito també al Sr. Enseñat per la continuïtat que ha sabut donar. I també pel fet que en les negociacions amb la Unió Europea, també, hem insistit en què hi hagués una vessant parlamentària en la relació amb la Unió Europea.

I finalment deplorar les desplaçades insinuacions de premis polítics que s'han fet per part d'alguns que han intervingut i que estic segur que els treballadors del ministeri sabran valorar, perquè resulten un insult a la seva dedicació i professionalitat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel grups...

Sra. Judith Pallarés.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Començaré potser per comentar les intervencions dels ministres, perquè penso que és important reprendre el debat del text de la Llei, bàsicament perquè hi ha hagut un moment que pensava que estàvem parlant d'altres qüestions. Aquesta és una Llei que no està parlant ni de l'acord d'associació, ni del grup d'amistat, ni de la fantàstica feina que, és ben cert, s'ha pogut fer des de la Comissió d'Exteriors d'aquesta casa, sinó que estem parlant de les persones que han de fer aquesta feina des del Departament d'Exteriors, i quan parlem de persones, estem parlant també del reconeixement a la feina

feta, a la seva formació i de com així ens han de representar, com ha estat, com fan aquesta tasca.

Per tant, hi ha qüestions, per exemple, que jo he comentat i que m'ha recordat la Sra. ministra, aquesta progressió d'aquests 285 anys, està marcada únicament en l'exposició de motius, i per tant, queda, amb el que també ha comentat molt bé el Sr. Naudi, a una mera voluntat. Per tant, aquesta voluntat no s'ha expressat en el text de la llei i ara quedarà depenent dels reglaments que es puguin dur a terme. Jo m'alegro que ja ho estiguin treballant, però és cert que tot i així continua deixant al reglament algunes qüestions que segurament s'haurien d'haver pogut concretar dins del text de la Llei i no en aquesta exposició de motius, que com sabem no tindrà... té el valor que té. Jo no sé fins a quin punt si aquesta progressió que es faci un cop acabats els càlculs i reglaments supera els 28 anys o, es menys, si fossin 26, fos inferior en aquest cas, aquí tampoc podria impugnar ningú. De totes formes en aquest cas, segurament, seria per més benefici del personal.

El que vull dir és que hagués estat interessant haver fet això dins del cos de la Llei igual que altres voluntats que s'han volgut expressar.

També trobo molt interessant que s'hagi pogut acceptar aquesta proposta que va fer també el Sr. Naudi en relació a l'informe d'acció exterior. Penso que és molt important. I també segurament per tancar aquest cercle d'acció exterior que de fet la llei pràcticament no en parla, sí que en fa menció d'algunes qüestions però la Llei no parla d'això. La Llei parla de la regulació del funcionament, i és una Llei que penja de la Llei de la funció pública, no penjarà tampoc en relació a les activitats que es puguin fer ni el què ni el com, sinó a qui les desenvolupa.

Però penso que hi ha un cercle important a tancar. És aquesta comunicació entre el ministeri i les delegacions, per exemple, del Consell d'Europa, l'OSCE i la Unió Interparlamentària, de tal forma que la Comissió d'Exteriors del Consell General pogués coordinar de forma més propera, conjuntament amb el ministeri algunes qüestions.

Nosaltres, jo com a membre del Consell d'Europa reconec que, i tenim la sort de poder comptar amb l'ambaixador allà contínuament per poder fer consultes, però és necessari tenir una coordinació en relació a alguns posicionaments que Andorra ha de manifestar, i penso que aquí és un tema que en el moment que vam entrar, o com a mínim és una experiència personal, quan jo vaig començar a formar part d'aquesta delegació, entenia que potser feia una mica més de falta de conèixer per part dels

consellers, quina és aquesta funció. Perquè sovint no sabem del que estem parlant. Som pocs els membres d'aquesta Cambra que han anat a visitar una ambaixada i han conegut de primera mà quina és la tasca que es fa des d'allà, la diferenciació, com es treballa, i com s'accedeix a moltíssimes qüestions que són molt difícils i sovint molt difícils per un país tan petit com nosaltres.

Per tant, em reitero en què penso i espero que els reglaments que desenvolupin aquest departament concret que s'ha de fer, que es complexi amb el compromís que s'ha adquirit amb els seus membres i, com ja he comentat anteriorment, que es pugui en el futur també avançar una miqueta més en aquesta coordinació conjunta en relació amb aquesta acció exterior.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Mixt, Sra. Sílvia Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Voldria compartir les paraules de la Sra. Pallarés sobretot en aquesta última part, que potser cal i la meua experiència personal coincideix bastant amb la seva, que caldria coordinar millor tot el que és la informació entre les delegacions internacionals i el govern per intentar anar amb una veu unificada. Sí que és veritat que la disponibilitat dels ministres sempre ha estat al 100% i qualsevol trucada o el que sigui, però penso que institucionalitzar-lo d'alguna manera per intentar tenir una veu única i molt més reforçada davant dels organismes internacionals, doncs, probablement seria una bona tasca, i realment encara posaria el nom d'Andorra a un nivell molt més alt del que probablement està ara.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, volia contestar al Sr. Saboya per les seves desafortunades paraules. Vostè parla d'insults. Això ho ha dit vostè Sr. Saboya. Jo no li accepto que vostè parli en boca meua o interpreti que jo faig un insult al personal.

En qualsevol cas, si vostè ha escoltat bé el que he dit, en cap moment he posat en dubte el personal del Cos diplomàtic, al contrari, han fet sempre una bona tasca. I fins i tot li diré més, el Projecte de Llei crec que és un bon Projecte de Llei, però el que li he dit abans, és que no comparteixo la forma en què l'han tramitat. I és més, tal com vostè ha reconegut i la Sra. Ubach també ho ha dit, aquest treball, quan vostè estava al capdavant d'aquest ministeri, doncs, ja l'havien començat i era un treball força avançat i, per tant, no costava res d'haver presentat o tramitat aquest treball bastants mesos abans que no ho han fet ara. Justament per despolititzar aquesta qüestió i explicar-ho bé en el conjunt de les forces.

Jo crec que és un Projecte de Llei que és necessari i que, per tant, necessitava ser explicat amb temps i que disposés del conjunt del suport de totes les forces de l'arc parlamentari, però amb la forma que ho fan, el que trobo que és lleig, jo no diré que és insultant, però mínimament és lleig, és de la setmana de les eleccions, a setmanes que es constitueixi un nou Govern, tramitar aquest projecte de Llei amb el quin només li falta posar-li noms i cognoms per assegurar-se llocs.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

De fet no volia intervenir, però la tradicional visceralitat del Sr. Saboya quan es tracta del PS i la seva capacitat innata per quan un debat es produeix en termes normals de convertir-lo en agre, doncs, fa que hagi d'intervenir.

En primer lloc, perquè no he entès massa la seva intervenció. La Sra. ministra que estava fent la seva feina, no sé si vostè se sent malament per no haver-la acabat, però va tenir bastant temps per fer la Llei, va estar uns quants anys de ministre d'extersiors. Per tant, no entenc aquest complement d'informació quan s'estava produint un debat que era prou interessant fins que vostè hi ha entrat en el mateix.

I després, li he dit, i potser no ho ha escoltat, que jo estava recollint la sensació generalitzada dels sindicats en relació a aquesta Llei. Per tant, no em parli ni d'insult ni d'aquestes consideracions, jo ho he comentat, i és el que se m'ha fet arribar. Hi ha una sèrie d'anys en relació a accedir a unes determinades places, en el que s'ha pogut fer aquesta

lectura, que descabellada del tot no sembla. Que descabellada del tot no sembla!

En tot cas, el debat si es produeix en aquests termes i celebros que el treball que s'ha fet en la comissió, en la qual ja he reconegut que no hi havia participat, sembla que ha jugat una mica en el redactat final.

I després, també ho he dit abans, sàpiga que hi ha molts funcionaris, treballadors, servidors públics, que no estan al cos d'extersiors, i que els hi agradaria haver tingut una Llei com aquesta, els hagués agradat haver tingut una Llei tan acurada i tan treballada. Jo no arribaré al límit de dir que el seu Govern, la seva majoria han insultat a tota la resta de funcionaris que no estan al Cos diplomàtic. Però sí que si hem de fer un tracte equitatiu, entre tots hagués estat bé que amb la mateixa cura i detall que s'ha fet aquesta, s'hagués fet la Llei que afecta a tot el col·lectiu de treballadors i servidors públics.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Carles Naudi.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

No és habitual, però donat que els dos ministres ens han mostrat també el seu agraïment, com també ho han fet altres persones, doncs, no podem estar més que satisfets que aquestes esmenes, sota el vostre punt de vista hagi millorat el cos de la Llei.

I ja sense entrar amb la importància política que, almenys al nostre entendre, té posada l'exposició de motius que l'acord d'associació haurà de passar per un referèndum i, benentès, la força normativa que tot això té quan no està al cos de la Llei, benentès, però per a mi és una declaració de principis que és força important, celebros que els hi agradi la incorporació de l'informe d'acció exterior, que al final és el resum del que fa tot el ministeri d'afers extersiors, el servei d'acció exterior, la carrera diplomàtica, perquè sigui sotmès aquí al Consell.

Perquè els hi vull posar un exemple que pot semblar una tonteria. Aquest any, com recordaran, vam fer en companyia del Sr. Ballestà i la Sra. Palmitjavila, personalment vaig defensar una esmena en el si de la OSCE, perquè els petits països no poguéssim quedar aïllats. Això vol dir que quan neva, les carreteres s'hagin de netejar i a Andorra s'hi pugui accedir tot l'any. Per dir-ho clar i català.

Aquesta esmena va tenir un sol vot en contra d'Armènia. Un sol vot en contra de tota l'OSCE.

Quan tornem aquí quina sorpresa em trobo que ens havia vingut a veure l'ambaixador d'Armènia i ens havia portat un plat de fusta de regal. Si això es parla, també se li hagués pogut dir al Sr. d'Armènia "escolti no es carregui la iniciativa d'Andorra perquè les carreteres estiguin netes". És un petit detall per posar de manifest que si ens parlem i ens comuniquem millor, hi ha coses que milloren.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Sí que és cert que inicialment la Llei, i a nosaltres també ens va passar quan vàiem, per exemple, 18 anys o 13 anys, ens preguntàvem perquè 18 i no 15 o per què no 20. Però també és cert que demanant-li al ministeri i explicant-ho bé, o sigui que la realitat era que aquests 18 no era una xifra arbitrària que es posés perquè una persona o una altra portés justament aquells anys, sinó que responia a què dins del... si es mira l'annex 1 d'aquesta Llei que avui aprovem també, responia a una carrera professional que anava saltant cada ics anys. Més concretament el tercer secretari estava de 0 a 3 anys, el segon secretari de 3 a 8, el primer secretari de 8 a 13, i a partir dels 13 que era conseller, podia accedir a certs càrrecs, en aquest cas el de director, però també al de cap d'àrea. Als 18 anys aquesta persona podia saltar a un grau superior que era el de ministre conseller, 18 anys que corresponia al del director general i al de l'introductor d'ambaixadors.

A partir dels 22 anys... 23 anys, perdó, aquesta persona podia accedir a ser ambaixador.

Això fruit d'unes esmenes, en aquest cas del Grup Liberal, es va esmenar i es va canviar. I es va canviar amb la voluntat que, per una banda, més gent pogués accedir a aquests càrrecs, al de director general, introductor d'ambaixadors, director, però alhora, que la projecció de la carrera professional fos una mica més llarga per tal que la gent arribés a ambaixador amb més anys d'experiència. I es va passar al tercer secretari en comptes de 0 a 3, de 0 a 4, el segon secretari en comptes de 3 a 8, de 4 a 10, el primer secretari en comptes de 8 a 13, de 10 a 16, conseller de 13 a 18, va passar de 16 a 22, ministre i consellers de 18 a 23, va passar a 22 a 28 anys. I a partir dels 28 anys de servei podies accedir a ambaixador.

Per tal que no limitéssim l'accés a aquestes places a director general, introductor d'ambaixadors i director, aquí es va limitar, es va baixar, dels 18 de director general es va passar a 16, per tant més gent podrà accedir al càrrec de director general. El d'introductor d'ambaixadors es va fer exactament el mateix, de 18 a 16. I el director que estava a 13 anys, es demanaven 13 anys d'antiguitat, es va passar a 10. Per tant, també donàvem més capacitat a més gent del ministeri per poder-hi accedir.

Jo crec que sí que és veritat que el que deia inicialment, quan veus 18 o 13 pot resultar sorprenent i pots no entendre el perquè. Però crec que abans de fer insinuacions de si s'ha fet un càrrec a mida d'algú, potser seria bo no solament venir a la comissió, sinó a demés demanar-li al ministeri que l'ha redactat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Govern, Sra. Ubach.

La Sra. Maria Ubach:

Gràcies Sr. síndic.

Doncs, per tornar amb el tema de la progressió de carrera com hem dit, hi haurà el reglament i aquest reglament hem començat el fet de treballar-hi i permetrà de tenir de manera molt acurada com es progressarà en el Cos diplomàtic, sabent que, un cop més, no es farà de manera sistemàtica, haurem de treballar el sistema perquè es pugui dur a terme avaluacions i, com deia, estrictes, per evitar que es faci automàticament.

Per tant, això li puc assegurar que aquest treball es farà dins del grup de treball que hem creat a nivell del Ministeri d'Exteriors per elaborar aquest reglament entre els altres.

Efectivament, vam ficar, doncs, es va incloure o es va introduir el fet que hi hauria un període de 28 anys de carrera diplomàtica, com a mínim en l'exposició de motius, però això és una indicació, i per tant, la Llei és una llei general que no entra dins dels detalls i és això que es vol incloure dins del reglament de la carrera diplomàtica.

Pel que fa, doncs, el fet que aquest Projecte de Llei hagi arribat tan tard... Ha arribat tard, bé, finalment, doncs, s'ha anat treballat, com us he dit, durant el mes d'octubre passat ha estat un treball que ha estat participatiu, tots els membres del Ministeri d'Exteriors hi han participat, cada ú ha pogut aportar la seva experiència, per tal de tenir un Projecte de

lleï que sigui i que correspongui a la realitat de la realitat andorrana.

Si algunes persones es demanen si he tingut intencions personals, doncs, per elaborar aquest Projecte de llei, bé, jo li puc assegurar que no. Vull dir, jo sóc una treballadora pública, he treballat, com us deia abans, fa més de 20 anys que estic treballant al Ministeri d'Afers Exteriors, i en cap moment, doncs, he volgut fer alguna cosa a mida per a mi. No era en absolut la meua intenció. La meua intenció era d'intentar de trobar un text, de poder adoptar una llei que pugui ser beneficiosa per als treballadors del Ministeri d'Afers Exteriors perquè finalment i com us ho he dit són persones que dediquen molt temps a la feina, que representen el nostre país de la millor manera, amb uns mitjans molt petits. Només recordar que el pressupost que té el Ministeri d'Afers Exteriors és el pressupost més petit que hi ha a dins de l'Administració andorrana. Només era per destacar també aquest element, i només per indicar que el treball que es fa és un treball important amb mitjans humans i pressupostaris molt limitats. I per tant, jo avui ho celebro si la votació doncs s'escau que sigui positiva, que és un dia important pel ministeri i ben entès amb el projecte de llei que hem elaborat conjuntament, és un projecte de llei que ens permetrà tenir alguna cosa molt més que el que hem tingut fins a dia d'avui i per tant és una satisfacció per tot el personal del Ministeri d'Afers Exteriors.

Moltes gràcies.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Sr. Gilbert Saboya.

El Sr. Gilbert Saboya:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, lamentar una vegada de nou les insinuacions de premis polítics que el Sr. Víctor Naudi, vostè ha tornat a repetir en la seva darrera intervenció. Ho lamento, crec que són desplaçades i són injustes.

Alguna cosa els devia solidificar en la seva relació de partit, a vostè i al Sr. López, perquè aparentment aquesta pràctica de la insinuació i la insídia, és la que també avui està de moda des d'aquests dos seients.

Miri Sr. López, aparentment tot el temps que li ha faltat per poder estudiar, per poder assistir, per poder valorar i avui abstenir-se en la votació, l'ha hagut d'escoltar uns suposats sindicats i fer seves aquestes insinuacions. Bé, jo hagués dedicat el temps potser a fer l'altre.

Dit això, li repeteixo el mateix que al Sr. Víctor Naudi, les trobo absolutament desplaçades i injustes,

per tota aquella gent que jo he conegut al ministeri i que han desenvolupat una tasca encomiable com han subratllat i en tenen el mèrit, la resta d'intervencions que he subratllat abans del Sr. Carles Naudi, de la Sra. Judith Pallarés i de la Sílvia Bonet.

Per tant, repeteixo, desplaçades i injustes, ho sento molt que en dia d'avui s'hagin de sentir aquestes paraules aquí al Consell.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, que el Sr. Saboya continua en la línia de destrossar algun debat que està fent la seva ministra i deixi'm que li digui un parell de coses. Vostè va estar més de sis anys de ministre d'Exteriors, si no em falla el compte, si no és així ja m'ho farà saber. Hagués tingut temps, ja que valora tant la tasca dels seus treballadors, hagués tingut temps més que de sobres de fer un projecte de llei per reconèixer totes les seves atribucions. No vull pensar que el fet que no ho hagi fet és que no li hagi importat, i que hagi hagut de venir algú a esmenar-li la plana del que vostè ha fet. Ja que vostè es posa amb la meua tasca de conseller, i jo parlo sovint amb els sindicats, no sobre aquesta qüestió, sobre d'altres. Li torno a dir, no són insinuacions ni són afirmacions inventades almenys per mi, sinó que és una mica una percepció, jo diria bastant generalitzada a dins de la funció pública en relació a aquest projecte de llei. I no és gaire lícit entrar en qüestions com aquestes amb el temps de descompte. Vostè no van fer la feina, no li dic que fos igual la feina dels seus treballadors que ara elogia de manera tan important, però ha tingut sis anys i mig per poder fer aquesta llei, però aquests debats amb poc temps al final de la legislatura i forçar-los a la seva manera, no és una manera molt legítima. Se n'han fet un fart en aquest final de legislatura, avui tenim només un petit exemple, -bé, avui, demà i a saber quants dies més sobre aquesta manera de fer les coses a darrera hora-, i això és molt poc democràtic. I això és el que s'haurien de preguntar. Si en vuit anys dos majories, vostè que ha estat sis anys i mig ministre, no hi havia temps per fer un debat serè al voltant d'aquesta llei, i ho han hagut d'entrar aquí quan altres grups no han pogut fer esmenes, no han pogut participar i a sobre ens vénen a esbrincar.

És molt poc democràtic i diu molt poc de vostès entrar 30 lleis en els darrers mesos i voler-les passar amb calçador tant sí com no, i a sobre retreure la feina que fan els grups de l'oposició en aquest sentit.

Però com li deia abans, jo l'únic que he fet és recollir una sensació generalitzada que el debat que vostè està fent ara i la seva visceralitat, crec que ajuda a pensar que potser va per aquesta línia.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller...

Sr. Carles Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sr. síndic.

Una molt breu correcció, he dit que era una esmena Liberal, i era una esmena Liberal però també era Unió Laurediana i consellers Independents de la Massana. Simplement per agrair-los-hi.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Bé, si no hi ha cap més intervenció, obrim tot seguit un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

Sí.

24 vots a favor, 1 en contra, 3 abstencions.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat, declaro aprovat el projecte de llei.

Passem a continuació al quart punt de l'ordre del dia.

4- Examen i votació del Projecte de llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida.

L'informe de la Comissió Legislativa de Sanitat i Medi Ambient ha estat publicat en el Butlletí número 30/2019 del 13 de febrer.

Intervé per exposar l'informe de la comissió, el M. I. Sr. Carles Jordana, nomenat ponent per part de la comissió.

Teniu la paraula.

El Sr. Carles Jordana:

Gràcies Sr. síndic.

En la reunió del dia 28 de gener del 2019, la Comissió Legislativa de Sanitat i Medi Ambient em va nomenar ponent del Projecte de llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida. Em correspon avui presentar una síntesi de l'informe de la comissió.

La Comissió Legislativa de Sanitat i Medi Ambient en el decurs de les reunions celebrades els dies 4, 11 de febrer del 2019 ha analitzat el projecte de llei i les esmenes que li han estat presentades.

En l'esmenat projecte de llei li foren presentades 26 esmenes a l'articulat, 23 esmenes per part del Grup Parlamentari Mixt-PS, dos esmenes per part del Grup Parlamentari Mixt-Sra. Sílvia Eloïsa Bonet Perot, i una esmena per part del Grup Parlamentari Liberal.

La Sindicatura els dies 10 i 18 de gener del 2019, i als efectes determinats per l'article 18.1d) del Reglament del Consell General va constatar que les esmenes formulades pels grups parlamentaris no eren contràries a les disposicions de l'article 112 del Reglament del Consell General i les va admetre a tràmit.

D'acord amb el que preveu l'article 45 del Reglament del Consell General, l'esmenat projecte de llei així com les esmenes a l'articulat que han estat presentades foren trameses a la Comissió Legislativa de Sanitat i Medi Ambient el dia 21 de gener del 2019.

De les esmenes que figuren en l'informe de la ponència, dues esmenes s'han aprovat per unanimitat, 16 esmenes no s'han aprovat, 4 esmenes han estat retirades per obrir el pas a establir unes transaccions que han estat aprovades per unanimitat, una esmena ha estat retirada per obrir el pas a establir una transacció que ha estat aprovada per majoria, i tres esmenes han estat retirades.

Del resultat de la votació de les esmenes se'n desprèn l'informe de la comissió, el text del qual es sotmet avui a consideració d'aquest Consell General.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Acabada la intervenció del ponent, procedirem al debat i votació dels articles que han estat objecte de reserva d'esmena per continuar després amb el debat de les altres parts del text.

Us informo que han estat presentades sis reserves d'esmena per part de la M. I. Sra. Rosa Gili Casals, Consellera del Grup Parlamentari Mixt, les quals serien defensades de la forma següent:

Les reserves número, 1, 2, 3, 5 i 6 serien defensades de forma conjunta i la reserva d'esmena número 4 seria defensada també de forma separada.

Iniciem doncs el debat de les reserves d'esmena.

Comencem pel primer grup de reserves d'esmena.

La primera és la reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 2 de l'informe del ponent, proposant modificar l'article 2.

La segona és la reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 3 de l'informe del ponent, proposant suprimir l'apartat 2 de l'article 4.

La tercera és la reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 4 de l'informe del ponent, proposant suprimir l'apartat 3 de l'article 4.

La cinquena és la reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 18 de l'informe del ponent, proposant suprimir l'apartat 4 a) de l'article 22.

I la sisena és la reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 20 de l'informe del ponent, proposant suprimir l'apartat 4 b) de l'article 22.

Intervé per defensar les reserves d'esmena, la Sra. Rosa Gili.

Teniu la paraula.

La Sra. Rosa Gili:

Gràcies Sr. síndic.

Aquestes reserves d'esmena busquen elevar avui en aquesta sala un debat que vam tenir àmpliament en comissió.

Aquesta llei malgrat no se'n parla massa en l'exposició de motius, és necessària per tirar en davant l'obertura econòmica en sanitat perquè clíniques de fora del país es vinguin a instal·lar aquí a Andorra.

Evidentment si ho fan, serà molt interessant per les famílies d'Andorra que necessiten recórrer a les tècniques de fecundació in vitro per poder crear una família.

Hem parlat varies vegades de projectes de grans clíniques prestigioses que podrien venir al país. Pels

nostres ciutadans és un valor afegit, sens dubte, però també per la nostra economia, si aquestes funcionen i atrauen turisme sanitari, ja que això faria venir gent al país fent funcionar els nostres hotels, els nostres restaurants, les nostres botigues i també pels llocs de treball que crearien aquests nous centres sanitaris i que també deixarien per tant, impostos al país.

Ara faré especulacions evidentment, perquè no conec els costos d'implantació d'aquestes empreses sanitàries al país. No conec el cost ni de les instal·lacions, ni de quantes persones qualificades, ni de quins sous es mereixen, no conec el cost dels materials tecnològics i tampoc conec quants clients necessiten a l'any perquè aquestes siguin rentables.

A la Comissió de Sanitat vam evocar el tema, vam mirar el nombre de naixements l'any, que eren vora d'uns 600, vam estipular sobre el percentatge de gent que pot necessitar recórrer a una fecundació in vitro.

La conclusió d'aquell moment, -almenys la meva-, va ser que al final hi hauria un nombre de tractaments si són només nacionals, que difícilment així a priori poden semblar suficients perquè una gran marca faci grans inversions al país.

Convé llavors reflexionar sobre els turistes sanitaris que podríem atreure.

Evidentment des de la nostra postura i ho he dit abans, difícilment ho podem preveure, ja que hi ha supòsits tècnics i econòmics que fan evidentment que un negoci sigui rentable o no ho sigui, i això evidentment no ho sabem.

Però el que crec que sí que és de sentit comú, és imaginar quins clients pot atraure una clínica de reproducció assistida en el nostre país.

Primerament pot atraure als propis habitants d'Andorra que necessitin aquesta tècnica. Després podem suposar que atraurem clients de les regions properes, a qui probablement o a qui quedarà més a prop venir aquí que anar a llocs com Barcelona o com Toulouse.

Podem atraure aquelles persones que busquen un preu més interessant, més econòmic que els països del nostre voltant, perquè sí, aquestes tècniques costen molts diners. I al final també podem pensar que podríem atraure aquells que voldran aprofitar tècniques capdavanteres que potser encara no estan validades en els països grans que ens envolten. Aquesta és una qüestió que va lligada justament a les nostres reserves d'esmena.

Dins del cos de la llei, al final hi figura un annex amb les sis tècniques de reproducció humana assistida, que permetrem que es facin al país si s'aprova aquesta llei.

La primera és la inseminació artificial amb semen de la parella o del donant.

La segona, fecundació in vitro i injecció intracitoplasmàtica d'espermatozoides amb gàmetes propis o de donants.

La tercera és la transferència d'embrions in vitro crio conservats.

La quarta, la donació d'embrions.

La quinta, el diagnòstic genètic pre-implantacional.

I la sisena, crio conservació de gàmetes i embrions.

Sis punts que entenc jo, que deuen ser els que solen practicar en els països que ens envolten i com a mínim el país del sud, que sembla que és més obert a certes pràctiques.

Així doncs, en varis articles que hem esmenat des del PS, hem volgut evitar que es pogués permetre per la porta del darrera modificar el pal de paller d'aquest projecte de llei. I per què ho dic això? Ho dic perquè en l'article 2.d) permet que amb l'avaluació i l'autorització prèvia del ministre responsable de la salut i amb l'informe previ favorable de la comissió de reproducció humana assistida, s'afegeixin coses noves a l'annex de la llei que avui votarem.

És a dir, que tots aquells que votin avui aquesta llei, estaran d'acord en què una llei pugui ser modificada per un ministre, en aquest cas pel ministre de Sanitat, si amb algun informe, però sense que calgui que això passi per llei. Sempre ho tenim entès així, que quan es vol modificar una llei, doncs es fa tornant-la a plantejar al lloc que li correspon i per tant seria aquí al Consell General.

Mirin Srs. de DA, nosaltres no sabem en què pensen. Què és el que pretenen que es pugui fer en aquestes clíniques de reproducció humana del país en un futur? Perquè de veritat, costa creure que tots aquests articles que permeten fer aquestes petites trampes al que diu la llei, hagin aparegut aquí de manera casual.

Doncs sembla ser que ningú ha sigut capaç d'explicar-nos-ho. Ens han dit qüestions tècniques. Qui ha dit que ens posàvem amb les qüestions tècniques dels sis punts de l'annex? No, amb això no ens hi posem. Ara bé, que s'hi afegeixin altres punts, doncs pensem que els consellers i la ciutadania andorrana hauria de saber de què parlem.

Aquets temes obren debats importants, debats profunds de bioètica. I mirin acabaré només fent esment al comunicat del mateix comitè de bioètica d'Andorra d'aquest mateix febrer. De fet, em sembla que fa un parell de dies probablement que el van publicar i en el qual justament ells advertien sobre

una tècnica que certament s'està fent molt lluny d'aquí, que s'està fent a la Xina, però justament ells alerten del perill de la modificació genòmica d'embrions, que és el que s'ha fet, es va fer el 26 de novembre passat pel que sembla, relacionat amb el naixement de dues bessones, i que segons el comitè de bioètica d'Andorra soscajava de forma inadmissible la dignitat de la persona i dels drets humans.

Això és el que nosaltres hem volgut plantejar en aquestes reserves d'esmena. És a dir, nosaltres volem saber què es farà en aquest país, i que les decisions les prenguem amb garanties. I aquesta seria una altra oportunitat perquè ens expliquin amb què estem pensant? Per què hem deixat aquesta porta oberta? Com que nosaltres no ho hem vist gens clar, d'aquí la presentació d'aquestes reserves d'emena i aprofito per demanar-ne el suport ara mateix.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Obrim el torn d'intervenció per part dels grups.

Sr. Ferran Costa, pel Grup Parlamentari Liberal.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sr. síndic.

El Grup Parlamentari Liberal entenem la inquietud que ha plasmat ara fa un moment la Sra. Rosa Gili sobre possibles portes que queden obertes en temes tan sensibles com un sector com la biotecnologia. Però hem de ser pragmàtics i realistes, sabent que el sector de la biotecnologia és un dels sectors que més avancen ràpidament, i és òbviament un àmbit molt altament tecnificat.

Ho dic perquè segurament, cal ser honestos, a molts dels consellers d'aquesta Cambra, -jo com a mínim m'incloc, parlo a títol personal-, se'ns escapen qüestions tan elevadament tècniques per la complexitat pròpia d'aquesta matèria.

Dit això i reconeixent que aquest sector està avançant a passos agegantats, la proposta que ens fa la Sra. Gili, per bé que del tot legítima, l'únic que fa és posar pals a les rodes i dificultar un avanç consolidat d'aquest sector al país.

Entenc les preocupacions que esmenta la Sra. Gili, però no compartim aquesta inquietud que caldria legislar per tots i cadascun dels nous avenços científics que anessin sorgint perquè òbviament això no seria ni pragmàtic, ni pràctic.

Entenem que tots aquests avenços mentre no contradiguin les directives de la Unió Europea i

òbviament la dels drets humans, són tècniques que són fàcilment assimilables dins del nostre país. Per tant, compartim el que expressava la llei en el sentit de què la demanda del ministre de Salut i de la comissió de reproducció humana assistida hauria de ser suficient per a validar l'ús d'aquestes tècniques al Principat d'Andorra.

Ja per acabar deixi'm afegir que potser podríem assimilar per comparació el que fem amb totes les noves substàncies que apareixen que han d'incorporar a la Llei antidopatge. És un món també molt canviant, hi ha noves substàncies que s'incorporen dia rere dia, si haguessin -per cada una d'aquestes substàncies- entrar en sessió de Ple i validar-les una a una, entenc que tothom compartirà amb mi que no és la manera i el mode de procedir. És una situació amalgama que pot esdevenir en l'àmbit de la biomedicina.

És per això que el Grup Parlamentari Liberal, entenen les inquietuds de la Sra. Gili, però no les podem compartir, no votarem a favor d'aquesta reserva d'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Motles gràcies.

Pel Grup Parlamentari Mixt, Sra. Sílvia Eloïsa Bonet, teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Puc entendre en alguns aspectes, i ho vam discutir molt en comissió, les preocupacions de la Sra. Gili tot i que no les comparteixo. No les comparteixo perquè per exemple en aspectes d'un dels que va sortir en comissió i que preocupaven més que era la selecció, el diagnòstic genètic preimplantacional sobretot centrat en la selecció de sexe, la pròpia Llei ja deixa molt clar que queda prohibit, i això ens hauríem de mirar l'article 16.3 que diu: "*Només pot fer-se un diagnòstic genètic preimplantacional mitjançant la selecció embrionària dels embrions in vitro centrat en la selecció de sexe si és amb la finalitat d'excloure embrions afectats per una malaltia vinculada al sexe*". I per si no hi ha prou, l'article 27, apartat 1, determina que el fet de no fer-ho afectat a una malaltia vinculada al sexe és una falta molt greu que pot estar castigada amb un milió d'euros. Per la qual cosa penso que la Llei és prou proteccionista en aquest aspecte.

Penso i comparteixo el que deia el Sr. Ferran Costa que estem parlant d'un avenç tecnològic i científic molt important. Als anys 80 a Espanya i m'hi referiré

vàries vegades al llarg de la discussió d'aquesta Llei, va fer la primera llei de reproducció assistida. Tothom sap perfectament que...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

...que és pionera en aquestes tècniques i gràcies a aquest ímput positiu i vista la investigació com un èxit, doncs, es va aconseguir avançar al dia d'avui.

A més a més per una altra banda el ministeri es protegeix a l'hora d'autoritzar aquestes tècniques de forma puntual a través d'un informe... bé, d'una autorització ministerial que hauria d'estar avalada pels tècnics del ministeri, a més a més d'un informe de la Comissió de Reproducció Humana Assistida, i a més a més un informe del Comitè de Bioètica que va ser una de les esmenes que va ser aprovada. Penso que d'aquesta manera es queda molt ben assegurat que el desenvolupament de forma puntual d'aquestes tècniques pugui ser segura i que no alteri cap tipus de dret humà i que ens posi realment en una situació complexa.

Per la qual cosa votaré en contra de les reserves d'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

També pel Grup Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, comparteixo les argumentacions que ha exposat la Sra. Gili en el sentit de què el Projecte de llei preveu una certa discrecionalitat del Govern en algunes qüestions i amb algunes pràctiques que evolucionin constantment que poden acabar transgredint qüestions ètiques i de valors humans.

Per tant, el meu vot serà de suport a aquestes reserves d'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

També pels consellers d'Unió Laurediana-Independents de La Massana, dins del Grup Mixt, Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sr. síndic.

Les reserves d'esmena del PS tanquen la porta a l'autorització de noves tècniques, a la validació àgil de noves tècniques.

Pel Grup Parlamentari Mixt, UL-Independents de La Massana és important que hi hagi una validació àgil de les noves tècniques de reproducció humana assistida perquè Andorra sigui un referent en la matèria i sigui atractiu pels inversors estrangers, inversors de notorietat internacional.

Si posem traves, pensem que tindrà l'efecte contrari i és un sector que evoluciona molt ràpidament i, per tant, no hem de posar traves. Pensem que els filtres contemplats en aquesta Llei presenten la màxima garantia. Recordo a la Cambra que hi ha el filtre del propi ministeri, hi ha el filtre de la Comissió Nacional de Reproducció Humana Assistida que té sis membres de reconegut prestigi dins de l'àmbit científic, mèdic, ètic i jurídic. Serà un informe vinculant. I després hi ha l'informe preceptiu del Comitè de Bioètica.

Per tant, nosaltres no donarem suport a les reserves d'esmena del PS.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Demòcrata, té la paraula la consellera, Sra. Meritxell Palmitjavila.

La Sra. Meritxell Palmitjavila:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Certament Sra. Gili, aquesta esmena va ser llargament debatuda a la comissió i podríem compartir, fins i tot, part d'aquesta preocupació, de fet, la compartíem i en aquest sentit vam fer una proposta de transacció en la qual proposàvem de separar el que podien ser tècniques més puntuals i experimentals del procediment d'autorització de la tècnica més generalitzada. I lamentablement vostès no s'hi van acollir, la van desestimar i penso que fins i tot si hi hagués hagut l'acord de la majoria dels membres de consellers de la comissió.

Aquesta part d'introduir les tècniques, doncs, experimentals i puntuals era una mica per reforçar que són tècniques molt evolutives, que hi ha la necessitat perquè realment siguin efectives, que es puguin dur a terme ràpidament i, per tant, enteníem que no totes aquestes tècniques havien de passar a ser aprovades pel Consell General. En canvi, quan aquestes tècniques havien estat ja experimentals i

que es comprovava que eren factibles, sí que enteníem que hagués pogut ser factible passar-ho per aprovació del Consell General quant a tècnica generalitzada. Però vostès ho van desestimar i, per tant, nosaltres no donarem suport a aquesta reserva d'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Govern, té la paraula el Sr. ministre, Sr. Carles Àlvarez.

El Sr. Carles Àlvarez:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, primerament voldria agrair l'esforç que ha fet la comissió per digerir aquesta Llei, tan complexa, tan tècnica i que també comporta components bioètics importants. També voldria agrair al Sr. Costa, a la Sra. Bonet, a la Sra. Montaner i a la Sra. Palmitjavila pels aclariments que han fet. Lamento la Sra. Gili i el Sr. Naudi, però entenc el seu neguit.

El que sí que ha quedat clar aquí que modificar aquests articles tal com proposa, farien un flac favor a aquesta Llei, farien inviable segurament que ningú s'establís al nostre país o que ningú tingués la temptació de fer una clínica al nostre país.

L'articulat que proposa, suprimir, és garant de la conciliació entre la rapidesa en la que s'han d'incorporar nous avenços, els nous avenços que van sortint en les tècniques de reproducció assistida, i en contrapartida és garant també de què no es vulnerin els principis ètics que podrien afectar la integritat o a la dignitat de la persona que és vetlla a través de mecanismes de control com el que fa la Comissió de Reproducció Humana Assistida que haurà d'emetre un informe vinculant i que hem reforçat també amb un informe preceptiu de la Comissió de Bioètica.

Per tant la seva proposta, Sra. Gili, desvirtuaria aquesta idea de tal forma que la faria obsoleta, ineficaç i no competitiva des del primer dia.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, moltes gràcies Sr. síndic.

Començaré per unes consideracions una mica generals per si de cas no se m'ha entès bé.

És a dir, nosaltres a través d'això el que demanem és essencialment una qüestió de transparència i de garantia. Volem saber què és el que aquesta porta oberta podrà deixar passar.

Els que coneixem una mica les ciències... una miqueta, sabem el que justament s'ha dit, la velocitat brutal amb la qual les tècniques avancen i, per tant, algunes d'aquestes tècniques si no es paren, si no es reflexionen pot ser un perill. I lamentablement jo crec que tothom ha reconegut aquí que molts no saben del que parlen -jo no sóc una especialista tampoc però, una mica de biologia he fet i una mica hi entenc-, només amb el tema mirant els nostres països veïns, veient el temps que agafen per tenir certs debats bioètics, pretendre que aquí a Andorra en sabem més que els altres, és que em sembla o molt agosarat, o bé que amaga alguna cosa.

Referent a això, miri nosaltres malgrat el tempo de boig d'aquests últims mesos, ahir vam dedicar una estona a aquesta Llei, vam presentar esmenes.

Ens ha faltat temps... sí, ens ha faltat temps evidentment per poder consultar experts, experts de fora que casualment just ara fa pocs dies els hagués pogut tenir, però és clar, el temps que ens han deixat vostès ha sigut més que insuficient. Però malgrat tot jo crec que ens ha permès trobar coses que no acabaven de ser encertades i, de fet, vostès... -jo crec que de manera encertada i com s'hauria de fer sempre-, ens les han considerat, algunes coses les hem transaccionat i, per tant, demostra que el temps... més temps i més persones que hi treballin jo crec que enriqueix, no? Algunes coses les hem trobat, algunes probablement se'ns hauran escapat però l'única cosa que demanàvem era això.

A veure, no tanquem la porta a res, Sra. Montaner. És únicament que sabem els perills de no controlar res. M'he referit a la tècnica de la Xina que justament de manera casual surt a l'informe del Comitè de Bioètica aquests dies, però si busquem segur que estarem alertats de motles més tècniques controvertides que s'estan fent a altres llocs, que no dic que es puguin fer en aquesta Llei però tampoc sabem ben bé a què obrim la porta.

En referència al que ha dit la Sra. Palmitjavila, sí és cert que vosaltres ens van presentar una transacció, una transacció que va merèixer tota la nostra consideració i vam estar rumiant bastant perquè certament permetien que al final es passés pel Consell General però hi havia dos puntualitzacions que no ens agradaven. El tema de què es pogués transgredir a la norma de manera puntual. Què vol dir això? És arbitrari totalment! A criteri de qui,

puntual? Què vol dir puntual? És a dir, puntual per una persona?

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, vaig acabant Sr. síndic.

Puntual, experimental també pensem que és una llei de recerca i no aquí, que em sembla perfecte, però no tocava amb una llei de fecundació in vitro.

I només per acabar, reprentem les paraules del Sr. ministre, ha dit vostè que: "*Si no permetem això seria inviable aquesta clínica.*". Digu'm, si us plau, per què seria inviable? És a dir, què és el que volen permetre que es pugui fer perquè aquestes clíniques, aquests centres siguin viables? Perquè jo crec que una modificació de llei ben explicada, ben entesa pot passar en un temps molt ràpid aquí al nostre país. Només demanem saber el que fem, pel respecte de tots, els nostres ciutadans i de la nostra societat.

Res més. Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sra. Sílvia Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí, Sr. síndic, és que m'ho havia deixat de comentar abans.

Quan m'he revisat la llei espanyola, ja inclou també el mateix precepte, i la Comissió de Reproducció Humana també es refereix justament que agraeix que existeixi aquest precepte perquè no petrifica la Llei i permet aquesta mínima elasticitat a l'hora d'incorporar la innovació científica.

Ella posava un exemple. Jo també que fa molts anys que em moc en el món sanitari i que puc dir que en els més de trenta anys he pogut veure que malalties que eren mortals doncs, han passat a ser cròniques o inclús moltes curables, i gràcies a la ciència i la tecnologia. Fa pocs dies llegia que es fa una intervenció fetal que es treu el fetus de la panxa de la mare, se l'intervé i se'l torna a ficar un altre cop a la panxa de la mare per continuar amb l'embaràs.

Jo penso que evidentment que no sabem del que parlem perquè evoluciona molt més ràpid que nosaltres mateixos però no podem anar en contra d'això perquè en definitiva després quan ens interessa, ben bé que en gaudim.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sra. Palmitjavila.

La Sra. Meritxell Palmitjavila:

Sí, només per aclarir algunes coses a la Sra. Gili.

Vostès parlen de què l'objectiu era garantir doncs el tema de transparència i de garantia. Doncs, nosaltres pensem que aquesta Llei ja ho afavoreix això. D'una banda perquè hi ha un Comitè Nacional de Reproducció Humana formada, com ha dit abans la Sra. Carine Montaner, per científics i diferents col·lectius especialitzats i tècnics, i a més a més, a través d'una esmena proposada per la Sra. Bonet també i que també vam transaccionar, s'hi va afegir l'informe previ de la Comissió Nacional de Bioètica. Per tant, entenem que realment els filtres hi són, i la garantia i la transparència doncs no és a criteri d'una persona, com diu vostè, és que la garantia i la transparència serien a criteri d'aquests dos comitès, i arrel d'aquest criteri seria el ministre que hauria de donar l'autorització. Per tant, el que creiem és que no és arbitrari de cap manera.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Govern, Sr. Carles Àlvarez. Després Sr. Gilbert Saboya.

El Sr. Carles Àlvarez:

Gràcies Sr. síndic.

Com bé vostè diu, després li passaré la paraula al Sr. Saboya que hem treballat en aquesta Llei de forma conjunta. És només per aclarir dos temes a la Sra. Gili que li preocupen.

Hi ha un article ben clar: "No està permesa la modificació dels caràcters hereditaris en el genoma". És a dir, aquesta tècnica que s'està aplicant a la Xina no seria possible aquí.

Per què seria inviable una clínica? Em demana, i contestant de forma concreta la seva pregunta. Evidentment si sorgeixen nous tractaments que m'ha explicat aquí o que s'ha dit aquí que és una evidència, aquests segur que són més segurs i garantistes i evidentment més competitius. I una persona que ja està disposada a gastar-se uns certs diners en aquest tractament doncs, evidentment

anirà a buscar on es fa el millor tractament i el darrer tractament.

Per tant, aquesta clínica aquí a Andorra, si aquest tractament no es pot implementar de forma ràpida dins d'aquest annex doncs, quedaria fora de mercat, quedaria obsoleta en quatre dies i, per tant, el més probable és que ja ni es plantegés la seva obertura o aquesta inversió.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Saboya.

El Sr. Gilbert Saboya:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, de fet una mica per insistir en què s'han pres totes les precaucions perquè inclús el fet de què l'annex pugui ser actualitzat a través d'una avaluació prèvia, autorització expressa del ministeri, s'han pres totes aquelles precaucions perquè això no sigui discrecional en el sentit on de vegades vostès entenen la discrecionalitat.

Un informe previ favorable de la Comissió de Reproducció Humana Assistida. Això vol dir favorable, ha de ser obligatòriament favorable. Si la Comissió de Reproducció Humana Assistida d'Andorra, la composició de la qual garanteix l'absoluta independència i l'absoluta contrastada professionalitat i coneixements dels seus components no és favorable, o ho podrà apreciar el ministeri encara que ho volgués.

S'ha introduït un informe preceptiu del Comitè Nacional de Bioètica arrel de les esmenes i jo crec que això també aporta una seguretat major però, és que a més, aquesta autorització ha de ser més amb una resolució motivada. Hi ha un mecanisme, a més, que garanteix també després tota la possibilitat també administrativa de què sigui discutit. I a més, es fixa en el propi text de la llei que, si escau, determina el seu caràcter de tècnic estàndard autoritzada per aplicar puntualment o mitjançant tècnica experimental que es practicarà de forma provisional i tutelada. És a dir, cada vegada s'haurà de definir si és puntual i, en quest cas haurà de ser renovada totes les vegades que ho esdevingui; i si és experimental haurà de definir amb quines condicions de provisionalitat i de tutela es farà.

Per tant, jo crec que es donen totes les condicions perquè realment aquest text permeti ser competitiu a la imatge del que tenim a Espanya que és el país, probablement és competitiu en aquest sentit i que, per tant, pugui ser viable aquest tipus d'instal·lació

aquí ja sigui en procés d'inversió estrangera, ja sigui per una iniciativa empresarial andorrana, o andorrana buscant col·laboració estrangera.

Per tant, jo crec que els elements de dret són suficientment acreditats a la Llei per poder justificar que això es fa en bones condicions.

Com ja li ha comentat el Sr. Àlvarez, el ministre Àlvarez, la CRISPR -que és la tècnica que vostè mencionava- està prohibida per llei. És que la Llei, al marge de què el Govern pugui emetre autoritzacions prèvies, la Llei acota molt allò que es pot fer... Molt! I al final s'ha d'entendre que l'evolució d'aquests mercats és molt important. L'ICSI, la injecció intracitoplasmàtica d'espermies que vostè citava, que avui està en l'annex, va estar molts tanyes fora de l'annex i practicant-se de forma puntual i experimental. I això era una tècnica que el que feia millorar la taxa de fecunditat dels tractaments i, per tant, en benefici dels usuaris, i en particular, en benefici de les usuàries.

Però, exemples de tècniques que avui no es podrien fer perquè no estan en l'annex i que ja s'estan practicant de forma experimental, joestic segur Sra. Gili que això li agradarà per exemple la reinserció de teixit ovàric que hagi conservat. Avui en dia s'estan fent de forma experimental a Espanya, reinsercions de teixits ovàrics crioconservats a aquelles pacients que s'han de sotmetre a tractaments químics de potser el càncer, i que se'ls hi treu teixit abans perquè saben que després se'ls hi podrà reinserir de forma adequada per poder-les-hi permetre la planificació de tenir fills.

I jo crec que aquest és un exemple de tècnica que avui no es podria fer perquè en els annexes ni aquí ni a Espanya no hi són, però que serà molt difícil d'explicar a una pacient que tinguéssim aquí a Andorra que no li poguéssim fer. Perquè ja m'explicarà vostè quin debat, des d'un punt de vista ètic, això pot arribar a tenir. I en canvi no ho podem fer de forma generalitzada fins que no sapiguem que les taxes d'èxit de les pràctiques estiguin suficientment acreditades.

Jo crec que això, experimental no vol dir recerca Sra. Gili. Experimental no vol dir recerca! Experimental vol dir que s'apliquen en uns àmbits regulats i en uns àmbits controlats per poder després generalitzar-ho.

Això és el que vol dir experimental.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sra. Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, gràcies Sr. síndic.

A veure, reprenent paraules dels dos ministres, ens han parlat que així es permetria fer coses més garantistes. Bé, a mi la reflexió és una mica amb qui pensem, amb la clínica? Per reprendre ara el que acaba de dir el Sr. ministre Saboya, experimental, hi ha experiment i estem parlant de fecundació in vitro, estem parlant de persones. És a dir, jo sense entrar en detall, ara m'ha dit vostè una tècnica, evidentment ara mateix no he tingut prou temps per saber del que m'està parlant i m'ho hauria de treballar, però ja li he dit, és que no és que estiguem en contra que es facin coses. L'única cosa és que volem saber quines i ja està.

El Sr. Àlvarez ha parlat de ser més competitiu, ho ha acabat d'il·lustrar el Sr. Saboya. És a dir, és que estem volent fer, el que estem dient com a més competitiu, és a dir, que puguem fer coses que a Espanya o a França encara no ho poden fer.

Lavors la pregunta és: per què no es pot fer encara a Espanya? Perquè és encara experimental? Perquè no han acabat el seu debat bioètic? Potser? Podria ser? Perquè el tema legislatiu és massa llarg a Espanya? Bé, ja li he dit que aquí ja hi podem jugar. Nosaltres aquí justament per la mida del nostre país tenim les possibilitats que si un tema ens l'expliquen bé i el treballem bé entre tots, en qüestió de molt poc temps es pot aprovar.

Mirin, el que ens acaba de fer pensar tots aquests moviments que vostès han fet aquí amb aquesta Llei, és que som conscients que estem tocant un tema sensible, un tema que va lligat al dret a la vida. I aquí un dia més doncs, sí que tinc ganes de referir-me a aquesta hipocresia que portem anys parlant. En tot cas, jo des queestic aquí amb Demòcrates per Andorra. És a dir, quin és el problema. Fem nosa als consellers generals? O potser fa nosa la tramitació que demanaria posteriorment incloure alguna cosa dins de l'annex aquest? Perquè al final, és que clar, no s'entén. És a dir, l'única cosa que volem és una llei que es modifica per una altra llei. Són temes profunds i importants, en parlarem en la següent reserva d'esmena, que demanen que la gent sàpiga el que estem fent, i no ens podem permetre aquí de fer coses rares. Que jo ja vull que ningú les vols fer, ni el ministeri, ni el comitè de bioètica, però també sabem que a vegades per qüestions de guanys econòmics algunes altres qüestions queden en un segon terme. I em refereixo a les empreses, em refereixo als científics, per què? Perquè ja fa dies que tots ens moguem i tampoc ens "chupem" el dit i sabem que

algunes coses funcionen així. És a dir, alguns per guanyar diners estarien disposats a fer moltes coses.

Que vostès hi volen deixar algunes garanties, sí. Però el fet que no es vulgui que ràpidament es torni a passar per llei...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, Sr. síndic, ja estic.

...que es torni a passar per llei qualsevol modificació d'aquest annex, doncs, es fa pensar que aquí hi ha alguna cosa més, que segurament vostès no ens volen explicar.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sra. Palmitjavila.

La Sra. Meritxell Palmitjavila:

Sí, Sra. Gili, només una cosa que abans ja ho he dit, és que finalment és vostè que va desestimar la transacció que proposava en la que realment sí que es podia fer passar com a llei pel Consell General i per poder ser aprovada una tècnica generalitzada.

Per tant, és vostè que va prendre l'última decisió, no la resta de consellers.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Per part del Govern, Sr. Gilbert Saboya.

El Sr. Gilbert Saboya:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Reprendré les paraules de la consellera Palmitjavila. Escolti, el redactat que s'estava parlant, inclús quan nosaltres vam comparèixer el ministre Carles Álvarez i jo mateix a la comissió era que poguésser tractat de forma puntual i experimental, ja dic també, amb aquestes precaucions que hem dit abans, que no són poques, i que després poguésser incorporat de forma generalitzada a l'annex.

Això és així, i qui no ho va voler, va ser vosaltres. Sra. Rosa Gili aquesta és la realitat.

I permeti'm també, vostè ha fet una frase al principi de la seva intervenció que no volia entrar, perquè

tampoc vull entrar, doncs, ara en polèmiques estèrils, però vostè feia una frase que era "jo pretenc avui elevar el debat", i després continua dient "però com que no tinc mitjans i no tinc temps i no sé què, ho faré fent especulacions". Bé, és una manera molt *sui generis* d'elevar el debat. Vostè cada vegada que està parlant, està parlant de suposicions, d'insinuacions, de quins són aquests tractaments que d'aquí es voldrien fer.

Miri, Sra. Rosa Gili, jo el que faré és agrair la feina, per exemple dels dos experts que ens han acompanyat en la feina de redacció que són el Federico de Montalvo, que és doctor en dret i professor agregat de dret constitucional d'ICADE, des del 2014 aquest senyor és membre del comitè internacional de bioètica de la UNESCO, des de fa unes setmanes és el president del comitè de bioètica d'Espanya, i el Sr. Fernando Abellán que és advocat i màster sanitari, assessor jurídic de l'associació espanyola de fertilitat, de l'associació per a l'estudi de la biologia de la reproducció i assessor extern de la comissió nacional de reproducció humana assistida espanyola. Jo el que li puc dir és que els hi agraeixo molt la feina, i els hi agraeixo malgrat no hagin pogut detectar ni endevinar cap de les sospites que vostè té. Aquesta gent amb aquest currículum no les ha detectat, i els hi vull agrair malgrat quan els hi hem comunicat els seus dubtes, ens han afirmat i ens han refermat que la Llei compleix absolutament amb totes les garanties perquè aquí tinguem un bon sistema de garanties pels usuaris i pels possibles operadors.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Hauríem d'anar tancant.

Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, moltes gràcies Sr. síndic.

Bé, per tornar-nos a referir a aquesta transacció que se'ns va proposar, jo, el meu grup, estàvem disposats a acceptar-ho si vostès treien la paraula "puntual". Acceptàvem l'experimental malgrat els hi vaig dir considero que aquí potser no hauria de tocar, perquè és el que deia, experimental... uff! fa respecte! Estem parlant de persones, estem parlant de criatures, i fa molt de respecte. Però els hi vaig dir, estàvem disposats a acceptar-ho. Ara, el puntual, no! Perquè el puntual era molt arbitrari i bé, va ser la decisió que vam prendre, aquesta era la nostra, al final són

vostès qui tenen la majoria. Avui encara tenen la possibilitat de canviar, perquè si ens donen suport a aquestes esmenes, ens quedem tots tranquils i ja està. Ja sé que no ho faran perquè no acostumen a fer mai aquest tipus de coses, però era essencialment per prudència. Per prudència!

Sr. Gilbert Saboya, *sui generis* ha dit. Bé, miri, ja no entraré en aquestes coses. Jo no crec... suposicions sí, evidentment en faig perquè vostè té dades, vostè té assessors, vostè té mitjans i nosaltres no els tenim. Perquè no tenim no temps! Ni temps per buscar aquests assessors i aquests mitjans. Per tant, és a dir, no m'hi referiré massa, però francament penso que amb tot el que ha dit de bestiesa penso que no n'he dit cap. Evidentment no són certes, però sé perfectament el perquè ho dic, i francament no penso haver-ne dit cap.

Referent als assessors que vostè em parla, miri, jo no els conec, no poso en cap moment en dubte la seva vàlua, aquí no hi ha cap problema, però és que no són els assessors els que han de prendre aquest tipus de decisions. Les decisions aquestes les hem de prendre els ciutadans d'Andorra, i els consellers generals també tenim el dret, perquè representem una part molt important d'aquests ciutadans d'expressar els dubtes que tenim de plantejar coses. És a dir, els assessors són fantàstics, però justament els assessors no sabem què pensen, quines motivacions tenen. És a dir, ells ens poden assessorar, ajudar, aconsellar, però després les decisions són nostres. Per tant, el que a vostè li sembla una garantia imparable, a nosaltres no ens convenç.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. ministre.

El Sr. Carles Àlvarez:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, per acabar, per no entrar en aquest debat d'una percepció o no, vostè percep desconfiança, ha parlat de trampetes, ha parlat que amaguem alguna cosa. Li puc assegurar que no és així. Volem fer les coses ben fetes.

Les obliga a fer la Llei, i ni el nostre entorn ens permetria fer coses fora de la llei, fora que no es puguin fer dins del nostre entorn. Ja li puc dir, que això és quedí ben tranquil·la.

Li hem volgut presentar totes aquestes personalitats que ens han assessorat per aquesta llei perquè es quedés precisament més tranquil·la, perquè tothom tingué aquesta percepció, i pogués superar aquesta sensació que pogués està amagant alguna cosa. Bé, no és suficient aquesta sensació que pogués estar amagant alguna cosa. Bé, no és suficient, ho entenc, perquè això és un criteri, és una percepció personal, però més enllà d'això, no pensí que hi ha res ni res especial.

Es vol intentar que aquesta tècnica que cada vegada hi ha més demanda i és una evidència i és una demanda del nostre país, dels nostres usuaris a banda que es pot beneficiar de la vinguda de gent d'altres llocs per fer aquests tractaments, que pot ser beneficiós per a la nostra economia, doncs, a banda d'això, no hi ha res més.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, passariem a la votació de les reserves d'esmena, votant sí a la reserva d'esmena o no i deixant aleshores el text tal com ha sortit de la comissió.

Anem a votar la reserva d'esmena número 1 que es correspon a l'esmena número 2 de l'informe del ponent proposant modificar l'article 2.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 4, en contra 24 i cap abstenció.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Bé, a la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena.

Passem a la reserva d'esmena número 2 que es correspon a l'esmena número 3 de l'informe del ponent proposant suprimir l'apartat 2 de l'article 4.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 4, en contra 24 i cap abstenció.

El Sr. síndic general:

Gràcies

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena.

Passem a la reserva d'esmena número 3 que es correspon a l'esmena número 4 de l'informe del ponent proposant suprimir l'apartat 3 de l'article 4.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 4, en contra 24 i cap abstenció.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena.

Passem a la votació de la reserva d'esmena número 5 que es correspon a l'esmena número 18 de l'informe del ponent proposant suprimir l'apartat 4 lletra a) de l'article 22.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 4, en contra 24 i cap abstenció.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena.

I finalment pel que fa a aquest grup anem a votar la reserva d'esmena número 6 que es correspon a l'esmena número 20 de l'informe del ponent proposant suprimir l'apartat 4 lletra b) de l'article 22.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 4, en contra 24 i cap abstenció.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Seguim amb la següent i darrera reserva d'esmena presentada per la M. I. Sra. Rosa Gili Casals. És la número 4 i és la reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 9 de l'informe del ponent proposant modificar l'article 12.

Intervé per defensar la reserva d'esmena, la Sra. Rosa Gili.

Teniu la paraula.

La Sra. Rosa Gili:

Gràcies Sr. síndic.

Fa un parell de dies la Vanguardia publicava un article de Javier Ricou en què explicava un document fet públic per un grup d'opinió de l'observatori de bioètica i de dret de la Universitat de Barcelona. Deia: "La gestació subrogada facilita l'explotació de les dones en especial si intervenen circumstàncies de necessitat econòmica i estima que és una pràctica que produeix una instrumentalització o cosificació de la dona que gesta pels altres, reduint-la a la funció de simple (i aquí no ho he traduït) *vasija* o incubadora".

Acabo la citació. I l'acabo per enllaçar amb una altra: "La maternitat subrogada és una qüestió delicada quina acceptació ha de dependre de la voluntat de la societat andorrana, contràriament a la donació de gàmetes i d'embrions, la maternitat subrogada és objecte d'un contracte entre al gestant i la persona o parella que fa la demanda, transgredint el principi de no comercialització del cos humà, atès que habitualment hi ha un intercanvi econòmic al darrera. Aquest fet requereix de l'existència de disposicions que protegeixin principalment a la gestant d'una obligació de resultats i a la parella que fa la demanda d'una obligació de mitjans".

El que acabo de llegir no és meu, és textual del que opina el Comitè de bioètica d'Andorra. Aquí no hi ha hagut debat social. De fet queda esmentat i regulat en una llei que s'ha treballat en un període fora de sessions, amb urgència i amb la conseqüent reducció de tots els terminis per treballar-la, per esmenar-la en comissió, per aprovar l'informe, per tot.

Els consellers del PS vam esmenar l'article 12 del Projecte de llei sobre la gestació per substitució i tot i que en una primera lectura ràpida no l'havíem ni vist. De fet, dels quatre punts que conté, a la nostra

esmena n'eliminàvem els tres darrers, deixant únicament la prohibició de la pràctica de la maternitat subrogada al país. Els eliminàvem perquè d'entrada no vèiem la necessitat en aquesta Llei que hi fossin, ja que es tractaven aspectes de filiació d'aquests nens nascuts a través d'aquesta pràctica. Temes que entenem, s'hauran de treballar en la propera llei de la persona i de la família que caldrà treballar, aquest cop, de manera reflexionada i pausada en termes del segle XXI i no com DA pretenia fer-los empassar de pressa i amb disposicions dignes del segle XIX.

Sí senyors del DA, la societat andorrana es mereix poder reflexionar. Ens ho diu el nostre Comitè de bioètica. Es mereix analitzar qüestions ètiques i profundes com aquestes i no pretendre fer-les passar sense avisar, camuflades en altres qüestions i infantilitzant els andorrans triant per ells, en imposar visions -i recordo que vosaltres representen el 7% dels ciutadans d'Andorra- sense el debat previ necessari.

Així són les seves maneres, així és com aborden la gestió pública: no explico, no demano, imposo, i si poden ràpidament, perquè hi hagi el menys de soroll possible!

Així doncs, per tot l'exposat, demano el vot favorable a aquesta reserva d'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Obrim un torn per part dels grups parlamentaris.

Sra. Judith Pallarés.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Poc esperàvem nosaltres trobar aquí dins de la Llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida, trobaríem la regulació de la maternitat subrogada. La veritat és que també va ser una sorpresa.

He de mostrar que estem d'acord en el fet que potser -potser no, ben cert- no s'ha tingut un debat evident ni clar en relació a aquesta qüestió. Que no és solament conflictiva aquí ara, sinó que és una qüestió conflictiva des de tots els aspectes ètics i morals a tot Europa i també en altres països.

L'article 12, que nosaltres també vam fer una esmena de supressió, perquè precisament no enteníem per què s'havia introduït aquesta qüestió dins d'aquesta Llei, nosaltres la vam retirar quan els ministres ens van visitar amb els tècnics, la meva pregunta va ser:

per què necessitem ficar aquest articulat aquí sense poder anar més enllà, i per què amb aquestes qüestions.

Bé, es va plantejar el fet que la instauració d'aquestes possibles empreses al país que poguessin venir, doncs, els hi havia de quedar clar que aquí a Andorra aquesta qüestió, la maternitat subrogada no la podrien practicar.

És cert que el debat és molt difícil, ja no únicament per la qüestió ètica i moral, sinó perquè és veritat que l'articulat parla de l'afiliació dels fills, una qüestió que segurament també hauria d'estar regulada en algun altre text; la reclamació de la paternitat; o també el punt 4 en el qual es parla del reconeixement d'aquests nens que vénen d'altres països on ja és acceptable i està regulada la maternitat subrogada i arribant al país si necessiten estar registrats, i per tant, també estem parlant de la protecció dels infants en aquest cas.

Nosaltres entenem que segurament sí és necessita un debat molt més ampli. Hi ha molts posicionaments socials en relació amb aquesta qüestió, i segurament no és aquí on s'havia de poder incloure aquest debat. Però també pensem que suprimir aquest articulat de la llei, podria generar encara més confusió. I per tant, en coherència amb aquesta idea que es necessita debatre i tenir aquesta qüestió molt més clara, és molt important que la llei deixi clar que aquí no es podran fer contractacions per maternitat subrogada. I això és el que l'article 12 fa.

En relació a la qüestió del punt quatre de l'article, amb aquests nens que vénen de fora. En això hi ha molts debats, també ho vam discutir a la comissió. Nosaltres hem tingut, com a membre del Consell d'Europa en aquell moment estava la Sra. Sílvia Bonet també, hi vam participar de molts debats en relació en aquesta qüestió, és molt difícil, hi ha moltíssimes qüestions a poder parlar-ne. El fet de la mercantilització del cos de la dona, el fet dels diners, dels no diners, el fer-lo per simpatia amb un familiar, hi ha moltíssimes qüestions a debatre que no poden incloure's i que s'han de separar absolutament del que aquesta llei que avui votem i que volem tirar endavant, proposa.

Però precisament per poder-lo tenir en un futur, pensem que és molt important que es prohibeixi. I també pensem que és molt important mantenir el punt quatre on es dona reconeixement a aquests nens que arriben de fora d'altres països, perquè de fet el que recull és una sentència que ja es va manifestar al Consell d'Europa, al Tribunal de Drets Humans es va manifestar en aquest sentit i en el mateix sentit que està marcat en el punt quatre, i pensem que també a Andorra ja hem tingut alguna sentència en

aquest sentit. Per tant, únicament el que s'està fent és recollir allò que ja de fet estem tenint. I de fet no voldríem poder-ho suprimir, la reserva d'esmena no suprimia el punt 1, de fet ja deixava clar que s'havia de prohibir, però pensem que l'altra part de l'articulat també és important que es mantingui. Per tant, votarem en contra d'aquesta reserva d'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Mixt, Sra. Sílvia Eloïsa Bonet, teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

És veritat com deia la Sra. Judith Pallarés, el Consell d'Europa durant més d'un any i mig van estar debatent sobre el tema de la gestació per subrogació arrel d'un informe que va presentar una parlamentària belga on al final les seves recomanacions anaven encaminades a què els països que ho volguessin regular que ho reguessin, i els que no que deixessin d'una forma clara que ho prohibien. I penso que la llei, l'article 12 deixa de forma clara aquesta prohibició, i evidentment sí que posteriorment podríem analitzar i debatre sobre determinats aspectes envoltats, sobre la part altruista probablement de què en alguns països es desenvolupa, però d'entrada penso que el fet de deixar-ho prohibit, tal i com està l'article 12, doncs és molt més clar.

Jo aquest article inicialment també el vaig esmenar, però tot i així després vaig retirar l'esmena i m'explicaré, perquè vull analitzar i si el Sr. síndic m'ho permet de forma detallada el primer punt diu: "que el contracte és nul de ple dret tant en preu com sense preu", i en això hi estem tots d'acord perquè vol dir que inclús els contractes celebrats fora d'Andorra, al nostre territori també serien nuls, per la qual cosa no tindrien cap tipus d'efecte.

El punt 2 i punt 3, que eren els que jo volia eliminar, que estaven relacionats amb la filiació, finalment vaig acceptar deixar-los perquè per una part determina que: "La mare no pot renunciar a la maternitat del seu fill", per la qual cosa reforça la prohibició de la maternitat per subrogació perquè la mare no podrà mai renunciar, i el punt 3 ho reforça. Jo ho volia treure perquè ho volia incloure al codi de persona i família, i en vista de què aquesta llei quedarà per un futur, doncs prefereixo que estigui present en aquesta llei, i que ho tinguem com a mínim d'aquesta manera més clara.

En quant al punt 4, aquest punt 4 està relacionat amb el nen, el que és el fet de donar-li drets o no al nen. Si traiem aquest punt 4, per una banda estem anant en contra d'una sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans, i de sentències aquí als tribunals suprems d'Andorra, en els quals s'obliga a què aquests nens estiguin registrats. El fet de no fer-ho, i fer passar els pares per aquest suplici de tenir aquesta, reclamant que puguin estar inscrits, fa que aquest nen deixi de tenir drets com és la nacionalitat, com drets com poden ser la sanitat o el poder accedir a les guarderies. Jo penso que el que no podem fer per una cosa que no podem arreglar que sigui que la gestació per subrogació sigui permesa a determinats països castigant els nens, doncs no crec que sigui la forma de poder-ho resoldre. Jo crec que el que hem de deixar molt clar que al nostre país no es pot fer i que no hi donarem suport de cap de les maneres, i si més endavant s'ha d'obrir un debat per poder-ho modificar de la manera com és el que està passant al país veí, que s'ha obert el debat perquè hi ha una proposta d'un grup polític que vol permetre la subrogació, doncs aleshores ho podrem debatre. Per ara em dona la sensació que tothom estem d'acord que això no es pot realitzar al nostre país i per això no li donaré suport a la reserva d'esmena de la Sra. Gili.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

També dins del Grup Mixt, Sr. Víctor Naudi, per SDP.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, el debat de la subrogació és un debat ètic, complicat, moral, és molt personal. Però bé, en aquesta qüestió a mi m'hauria agradat més que s'hagués prohibit clarament. A l'article 12 d'alguna forma el prohibeix, però de forma hipòcrita el tolera quan es fa fora. És una mica com allò de la interrupció de l'embaràs.

Amb aquesta qüestió, l'article 12 finalment és una còpia de la llei espanyola, però jo no ho comparteixo i m'hauria agradat més una prohibició clara, rotunda, a més a més amb acord amb el Conveni d'Oviedo, que curiosament ara s'ha de ratificar, per alguna cosa deu ser, i per tant doncs, amb respecte a la dona, jo crec que aquesta hipocresia finalment acaba mercantilitzant, utilitzant el cos de la dona com un mer objecte, i jo hi sóc contrari. Per tant, donaré suport a la reserva d'esmena presentada.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Dins del Grup Mixt, per Unió Laurediana-Independents de la Massana, Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sr. síndic.

L'objectiu de l'article 12 amb els punts 1, 2, 3 és per tancar portes a les clíniques per fer pràctiques de gestació subrogada.

El punt 4 permet regularitzar de manera més ràpida els nens que arriben de fora amb unes parelles, uns ciutadans que tenen la residència a Andorra. Ja s'està regulant com han dit els meus companys amb la jurisprudència del país i amb la jurisprudència de drets humans.

Ara és un camí molt llarg per regularitzar aquests nens, que ni tenen cobertura sanitària. I això no ho podem permetre, hem de trobar solucions per aquests nens que arriben de fora, i per tant, el punt 4 el que fa és, agilitzar aquests tràmits.

Per tant, no donarem suport a la reserva d'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sra. Meritxell Palmitjavila.

La Sra. Meritxell Palmitjavila:

Gràcies Sr. síndic.

És una altra esmena també molt discutida en comissió. És cert que el debat no està tancat, això ho comparteixo amb els meus companys que m'han precedit, però també compartim amb ells que està bé que Andorra de moment prohibeixi la gestació subrogada.

Pel que fa al tema del punt 1, del punt 2 i 3, no ho explicaré perquè la Sra. Bonet ho ha explicat molt bé, per tant no ho reprendré, però sí que en tot cas nosaltres compartim de mantenir el punt 4, amb la finalitat de fer prevaldre l'interès superior del menor, estipulat també a la Convenció sobre els drets dels infants, i també tal com recull el dictamen de la sentència del Tribunal Superior de Justícia del juliol del 2018, que permet registrar a Andorra els menors nascuts de gestació subrogada legalment practicada a l'estranger que acrediten un vincle biològic com a mínim amb un dels sol·licitants.

Pensem que en base a aquesta sentència i en compliment de la Convenció sobre els drets dels infants, no podria ser d'una altra manera, i al nostre entendre és totalment adequat formalitzar-ho en aquesta llei, tot i que potser també podria estar en la llei del Codi de família, però bé, aquesta no la tenim i per tant, sí que entenem que és bo que en algun lloc es pugui regular.

Aquesta tècnica es dona per mitjà de les tècniques clíniques regulades en aquest projecte de llei, i en permet regular també les conseqüències jurídiques, i per tant no donarem suport a la reserva d'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Govern, té la paraula el ministre, Sr. Gilbert Saboya.

El Sr. Gilbert Saboya:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, la maternitat subrogada és una qüestió delicada, l'acceptació de la qual ha de dependre de la voluntat de la societat andorrana. Contràriament a la donació de gàmetes i embrions, la maternitat subrogada és objecte d'un contracte entre la gestant i la persona o parella que fa la demanda, transgredint el principi de no comercialització del cos humà atès que habitualment hi ha un intercanvi econòmic al darrera, i aquest fet requereix l'existència de disposicions que protegeixin principalment a la gestant d'una obligació de resultats i a la parella o la persona que fa la demanda d'una obligació de mitjans.

Sra. Rosa Gili, suposo que sap d'on surt aquesta intervenció perquè no se li escaparà el que vostè ha citat fa uns minuts que surt d'una comunicació del Comitè Nacional de Bioètica d'Andorra. Ara bé, vol que segueixi llegint la frase? Perquè vostè sap el que ve després.

Sigui com sigui, tenint en compte la realitat dels països en què està permès i es practica, el CNBA (que és el Comitè Nacional de Bioètica d'Andorra) considera que la normativa andorrana ha d'evitar a l'infant nascut d'una maternitat subrogada, per una parella resident a Andorra, l'Estat dur d'apàtrida privant-lo de drets bàsics en l'educació i l'atenció sanitària.

Abans de dir el del debat, vostè l'ha rebaixat amb aquesta mala fe, o engany, o ignorància a un nivell que no havia vist mai en aquesta Sala. És a dir, obviar aquesta part final del mateix document em

sembla un exercici de manipulació absolutament detestable, permeti'm que li digui.

Per tant, tingui clar avui en aquesta Sala dues coses, l'article 12 prohibeix perquè declara nul de ple dret la maternitat subrogada i les pràctiques de la maternitat subrogada aquí a Andorra. En el punt 2 i el punt 3 l'acaba de clarificar en l'absència de què això pugui figurar avui en dia en un codi familiar els aspectes d'afiliació i de reclamació de paternitat com molt bé ha explicat la Sra. Sílvia Eloïsa Bonet. És veritat que, en tot cas, quan hi ha un codi que ho modifiqui, en tot cas quedarà ben regulat i modificat com consideri aquesta Cambra. I el punt 4 el que permet és donar solució a una situació que es crea... i aquí Sr. Víctor Naudi no li puc deixar passar que vostè pugui insinuar que aquest text fa que es toleri la maternitat subrogada, perquè si el d'abans era un intent de manipulació, ja li he dit abans. Segurament us ho retrobeu amb aquestes tàctiques, perquè deuen ser un cúmul d'un passat comú, m'imagino.

Però, vostè està tractant d'hipòcrita al Tribunal Europeu dels Drets Humans? O està tractant d'hipòcrita les quatre sentències que la Sala Civil del Tribunal Superior d'Andorra han fet durant aquests últims dos anys? I li llegiré complerta, Sra. Gili, sense talls: "*Sentència del Tribunal Superior del 4 de setembre del 2017*"... N'hi ha quatre, i totes reprenen el mateix, del 2017 al 2018 amb pares amb vincle biològic i no biològic, i cito: "*Aquí no es tracta d'examinar el dret de la part agent...*" -és a dir, de la mare gestant o dels pares que vulguin ser-ho- "... *sinó als efectes que el no reconeixement de la sentència estrangera que reconeix la paternitat produiria en relació al menor.*". I fins ara la llei andorrana el que no pot fer és prohibir la maternitat subrogada a un altre país estranger. Fins aquí entenem que això no es pot fer. "*No hi ha dubte...*" -i segueixo citant- "... *que la manca d'inscripció del menor en el Registre Civil del Principat d'Andorra podria generar una situació d'inseguretat jurídica alhora que afectaria la seva identitat dins de la societat andorrana i encara més l'establiment del reconeixement de la resolució judicial estrangera afecta a la mateixa o eventual adquisició de la nacionalitat, a l'afiliació, als drets successoris i fins i tot a la legalitat de l'estància del menor al país després de l'assoliment de la seva majoria d'edat.*". Això és el que resol el punt 4, sense cap hipocresia i sense cap dubte sobre el fet de què amb el text, el que avui es votaria aquí, la Cambra prohibeix absolutament les pràctiques de maternitat subrogada aquí a Andorra. Una altra cosa, és que a partir del moment quan arribi aquí a Andorra o existeix aquest nadó o infant, preval... preval el dret de l'infant, la protecció al menor, i això és el que diu la pròpia declaració de la Convenció de les Nacions Unides feta a Nova York el 20 de

novembre del 1989 en el seu article 3, l'interès superior del menor ha de ser el criteri primordial a adoptar en totes aquelles decisions que afectin al menor. I això és el fonament pel qual el Tribunal Europeu dels drets humans quan ha analitzat l'aplicació de l'article 8 que és el que protegeix a l'infant, ha anat en contra de sentències com en el cas espanyol del Tribunal Suprem o en el cas francès revertint una sentència de la *Cour de Cassation* -és a dir, realment l'òrgan màxim jurisdiccional de França- dient que no es tracta de valorar si als pares els hi suposa una violació. Entenc que els països poden prohibir a casa seva de poder prohibir aquestes pràctiques, però en cap cas... en cap cas, i així ho diuen claríssimament, o en tot cas... en tots els cassos el que sí que diu claríssimament és que és una violació de l'article 8 del Conveni Europeu dels Drets dels Homes respecte dels fills menors que estan privats de part de la seva vida privada. Així ho diu.

Per tant, voler fer creure que a través d'aquest text s'està incentivant la pràctica de maternitat subrogada, em sembla un exercici absolutament hipòcrita. Aquest sí.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

La Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, moltes gràcies Sr. síndic.

Sr. Saboya, m'ha fet aquí una intervenció magistral digna del millor ministre del Govern dels millors. M'ha dit unes coses que, de veritat, o no entén el que estem dient o no ho vol entendre.

Sobre els temes dels nens, mai hem dit que estiguéssim en contra d'això! De fet, ja sabem que aquest problema està solucionat. Justament hi ha sentències, la sentència del Tribunal dels Drets de l'Home, una sentència del Tribunal Superior. Ara aquest problema està solucionat. Hi havia uns problemes però ara ja no hi són.

Vostès, vuit anys!... Vuit anys per presentar aquesta Llei! I és el que he dit abans, ara corrents, corrents ràpidament sense parlar amb ningú... Bé, és d'això del que ens queixem.

On està la presentació pública de vostè i acompanyat potser del ministre Carles Álvarez explicant a la població andorrana el seu posicionament amb un tema que és d'actualitat a tots els països europeus i més enllà?

Quina presentació han fet vostès?

Quan van venir a fer una compareixença al Consell prèviament... prèviament a l'entrada d'aquesta Llei prèviament en el moment que la van declarar d'urgència i que ens van reduir tots els terminis i en què ningú ens va parlar d'aquest article 12? És a dir, el vam veure així ràpid perquè, és clar, amb el remolí que teníem.

Quan s'han reunit vostès amb els col·lectius feministes o altres a qui els hi pugui interessar la qüestió? El Sr. Espot està fent reunions per la Llei d'igualtat per les dones contra la discriminació. Se'ls hi ha explicat aquest tema? A mi no em consta. Cert, vostès van venir al Consell, cosa que està molt bé, però pel seu interès, perquè volien tant sí com no que això s'aprovés, està molt bé però crec que s'havia d'haver fet abans.

Sobre els temes de l'afiliació. Mirin, nosaltres tenim dubtes que, justament amb els apartats aquests que vostès han posat, s'obren d'altres dubtes. Hi ha altres temes perquè aquí parlem de molts drets: del dret de la mare gestant; dels drets de les famílies, -també tenim famílies amb persones del mateix sexe i, és clar, en el cas dels homes doncs obre uns altres debats en relació a la paternitat a través d'aquesta tècnica de la gestació subrogada-; i els drets de l'infant, sí, perquè potser els hi estem donant uns que els d'apàtrides, evidentment que estem d'acord en què aquests nens no poden quedar apàtrides... Evidentment! És que voler-nos fer dir una cosa diferent d'aquesta és voler tergiversar, però bé... Ja els coneixem i ja ens ho han fet altres vegades. Però si comencem a entrar justament amb quin ha de ser l'interès superior de l'infant, hi ha molt debat aquí també amb una tècnica com aquesta, perquè justament un nen amb aquesta tècnica pot arribar a tenir fins i tot tres mares: la mare que ha donat l'òvul, la mare que l'ha gestat i la mare que al final serà el que el criarà.

Per tant, jo crec que és un tema prou complex i obre prou qüestions com perquè li dediquem un temps.

Vostès no han afrontat aquest debat amb la ciutadania andorrana. És una hipocresia de nou, estan acceptant o mig reconeixent... bé...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, ja vaig acabant Sr. síndic.

...temes molt importants per la porta de darrera a l'últim moment i sense parlar-ho. La societat andorrana jo penso que molta gent no han vist res

d'aquest tema. És un tema del qual has de llegir, t'has de documentar... Jo personalment he hagut de fer el meu camí en relació a això i segurament no l'he acabat però no és una cosa que puguis decidir en trenta segons, si et sembla bé o no, i no és digne d'uns responsables polítics i d'uns consellers generals de ventilar-se una llei així, en què? Ni en un mes.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Simplement per contestar a la hipocresia del Sr. Saboya. Vostè Sr. Saboya té l'agradabilitat a tergiversar les coses.

L'article, és clar, ho prohibeix, evidentment, i el dret dels infants que puguin tornar aquí a Andorra, evidentment, doncs, hi ha aquestes sentències. Potser no calia posar-ho en aquesta Llei. Però en tot cas, el que fa aquest article és un efecte crida en aquest sentit. És veritat que es prohibeix la gestació subrogada, però en tot cas no diu... és un efecte crida dient vagi a l'exterior que allà es pot fer tot. És una mica, com li deia abans, allò que feu els de DA amb el tema de la interrupció de l'embaràs.

I en quant a si tan volen defensar els drets, doncs, perquè el Govern no ha tramitat la ratificació del Conveni d'Oviedo? Potser perquè no els interessa i perquè no hi creuen completament amb el dret de les dones.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller...

El Sr. Carles Jordana:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Miri, no volia intervenir Sra. Gili, però m'hi obliga perquè vostè continua amb la mateixa hipocresia que ens ho va mostrar a la comissió. Vostè ha obtingut el que buscava. Parlar d'una cosa que no té res a veure amb la Llei, ni amb el fons de la Llei, absolutament de res, perquè aquesta Llei no tracta sobre subrogació. En cap moment! I ho sap perfectament!

Aquest article, l'article 12 en els seus 4 punts, el que fa és tancar la porta a la subrogació a Andorra. És la primera Llei que diu textualment que la dona no pot renunciar a la maternitat, la primera Llei, el text de llei que hi ha a Andorra que ho diu. Aquest article era totalment necessari per evitar, justament que les clíniques que eventualment s'implantessin a Andorra, algú trobés una falla al sistema per venir a fer aquesta pràctica, a través de contractes de l'estranger, i aquí vinguessin a fer la implementació i marxessin a lliurar el nen en un altre lloc.

Per tant, vostè el que ha aprofitat a través i fent-se l'altaveu d'una associació feminista de la qual vostè milita, perquè casualment jo el mateix dia de la comissió vaig rebre com a president de la comissió el manifest, se'n fa el portaveu d'això.

En cap moment s'ha volgut entrar aquí, en cap moment s'està fent el debat de la subrogació. El punt 4 que contràriament al que diu el Sr. Naudi, no tolera absolutament res. El que fa, com li ha dit perfectament el ministre Sr. Saboya, és reflectir el posicionament d'una construcció jurisprudencial. I li explicaré més, són gent que ve de fora amb una resolució estrangera que se'ls obliga a anar als nostres tribunals a fer un procediment que se'n diu exequàtur, que és l'equivalent d'una homologació d'una resolució judicial per donar empara a un menor. Ni més ni menys!

El Tribunal Superior en cap moment es fica sobre si el procediment de la subrogació és l'adequat, és l'ètic i el moral. En cap moment! El que fa el tribunal Superior emparat amb les sentències del Tribunal Europeu d'Estrasburg, és donar cobertura a un menor que no té cap culpa, cap ni una, d'haver nascut com ha nascut. És l'únic que fa el punt 4 de l'article 12, el que fa és recollir això, i donar una sortida simplement a gent que se'ls obliga a anar a obtenir uns drets que ja se'ls hi està reconeixent. Ni més ni menys!

Per tant, no puc tolerar, Sra. Gili, que porti aquí un debat que no ve ni ens va ara mateix. No estem defugint res ni estem en res! Vostè vol portar un debat perquè li interessa.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció per part de Govern...

Sr. Gilbert Saboya.

El Sr. Gilbert Saboya:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, com bé ha dit el Sr. Carles Jordana ara mateix, Sra. Rosa Gili, vostè volia un debat. Ja l'ha tingut!

I ara tindrà una votació i en aquesta votació es quedaran sols una vegada més avui. Per tant, bé tregui les seves conclusions.

Vostè Sra. Gili, és... i avui ha quedat molt clar quan en aquesta utilització parcial d'una mateixa frase, d'un mateix informe, fent creure o intentant fer creure que el Comitè nacional de bioètica estava plantejant una opinió desfavorable al text de la Llei. Vostè ha portat l'exemple d'una manera de fer oposició que vostè ha vingut practicant durant aquests anys, i ja que estem de comiat aquests dies, doncs, aprofito per dir-li.

Miri, Sra. Rosa Gili, això és el que li va, això és el que li agrada, aquest tipus d'oposició. I jo li dic, no canviï, Sra. Gili. Vostè faci el que li agrada, a vostè li va millor fer oposició. A aquest país també, li va millor quan vostè fa oposició. I per tant, li desitjo que durant molts anys, en aquesta Cambra pugui continuar fent-ho.

Sr. Víctor Naudi, bé, ja li transmetré a la sala civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra que està fent efecte crida perquè es vagin a fer maternitats subrogades arreu i també si vol li envio una còpia al Tribunal Europeu de drets humans que estaran encantats de veure la seva versió de com llegeix vostè les sentències.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Gràcies Sr. síndic.

Sr. Saboya, de veritat, crec que aquesta última part, el seu company que imagino que el deu apreciar una mica li havia d'haver parat el micro, perquè s'ha passat tres pobles.

Com s'atreveix a dir això? A dir on hem d'estar? Miri, d'aquí a quatre dies veurem on hem d'estar i potser a vostè li sap greu que no el vulguin de candidat, potser d'aquí ve...

(Se senten veus)

No sé el que m'ha dit, però si de cas que m'ho digui amb el micro Sr. síndic, així sabré el que ha dit i fa riure als companys.

A veure, jo volia el debat? Però que són aquestes bestieses? Jo no volia el debat. Jo el que vull és que la societat andorrana sàpiga el que estem fem. Sí Sr.

Jordana, és això el que vull. I no sóc portaveu de ningú. Sóc membre d'acció feminista, com hi ha més persones en aquesta sala. I ja els hi pot demanar quan vulgui. No sóc la portaveu.

I quan estic aquí sóc portaveu, sí, dels meus companys del PS. Dels consellers generals i de tots els companys del meu partit i també sóc la portaveu de tota aquella gent que ens ha donat confiança i que crec que vostè no té cap dret de menysprear-los, perquè a través meu jo crec que hi ha un menyspreu que li ha quedat, també a vostè, molt lleig.

Qui introdueix aquest debat aquí són vostès amb aquest article 12. Aquest article, ho deia abans el Sr. Naudi, està copiat textual d'Espanya, i a Espanya hi ha molt debat. Per tant, no m'ho estic inventat jo. És a dir, és una cosa que hi ha debat.

I em parlava d'Acció Feminista, doncs, miri, sí Acció Feminista em sembla que hi ha al voltant d'unes 100 persones, hi ha Stop Violències, hi ha altres associacions, segurament que ara no em voldria deixar a ningú, que segurament també deuen tenir coses a dir aquí. I per tant, amb les seves paraules, Sr. Jordana, vostè menysprea l'opinió dels ciutadans d'aquest país, de les associacions, i amb aquell costum que tenen d'infantilitzar-los. És a dir, ningú entenem res, i per tant, ja estem aquí els millors de cada casa per fer el que convé en aquest país.

Bé, jo crec que és lleig, molt lleig, i bé, la gent ja jutjaran.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sra. Sílvia Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí, Sr. síndic.

Només dos coses, penso que si realment a la societat li hem d'enviar un missatge, penso que és el de què aquesta Cambra no vol la gestació per subrogació en aquest país i que aquest article va en aquesta línia.

I segon, el país veí s'ha obert a aquest debat perquè un grup polític va presentar una proposició no de llei per modificar i fer-ho permès. I això ha reobert tot un debat que he seguit últimament per veure, doncs, una miqueta quines eren les diferents posicions i que ha generat l'informe de la Universitat de Barcelona que es posiciona inicialment -me'l vaig llegir- en contra, però posteriorment diu que en el cas que s'hagués d'acceptar o de legalitzar, doncs, posa uns

condicionants molt clars, els quals s'haurien de seguir.

Per la qual cosa, insisteixo, el missatge que hem de transmetre a la població, jo el vaig transmetre també a l'associació feminista que aquest article el que deixava molt clar era que es prohibia la gestació per subrogació.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sr. Jordana.

El Sr. Carles Jordana:

Gràcies Sr. síndic.

Sra. Gili, disculpi'm, en cap moment l'he volgut menysprear personalment, el que volia era menysprear el seu argument polític, perquè jo no hi vull entrar en el debat de la subrogació. És com el debat de l'avortament, són debats totalment polaritzats amb un 50% de Sí i un 50% de No.

Per tant, difícilment s'arriba mai a una unanimitat. No hi vull entrar, encara menys com a home, crec, que és el meu rol d'entrar-hi. En cap moment!

El que jo li vull dir és la utilització que heu fet d'aquest article, perquè era necessari aquest article a la Llei que preveu i prohibeix expressament la subrogació a Andorra. Però vostè porta el debat cap a un altre terreny. Aquest terreny que vostè mateix ara està portant. En cap moment!

I quan li he referit i no vull mancar de respecte a cap associació, aquesta associació que vostè s'ha referit, a mi em va enviar personalment un e-mail en què se'm titllava d'hipòcrita i de fals. Res més que això! Perquè deia que considerava que aquest article era hipòcrita i fals. Amb els mateixos termes que vostè ha utilitzat. I quan li he dit portaveu, volia dir altaveu. Vostè s'ha fet altaveu i a ressò del mateix manifest. Que per cert vaig donar trasllat a tots els membres de la comissió perquè ho valoressin.

Ni més ni menys.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

El Govern desitja intervenir...

Alguna altra intervenció...

Sra. Rosa Gili, breument.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, molt breument Sr. síndic.

A veure, jo crec que cada grup és mestre de les seves decisions i pot portar a debat el que consideri. I evidentment, un article d'una Llei que estem votant, penso que a totes les democràcies del món tenim tot el dret de dir el que considerem sobre aquest article. Per tant, dir una altra cosa em sembla que deixa malament el posicionament democràtic, qui pensi que una utilització, manipulacions, no Srs. de DA, l'única cosa que volem és deixar constància dels temes que estem parlant, deixar constància de la nostra opinió, alertar la societat de temes que potser no han pogut ser conscients de què aquests s'estan parlant perquè és normal. La gent té molta feina i no estan pendents forçosament d'això i per tant, portem el debat allà on considerem convenient, faltaria més. I només deixar una última cosa perquè voldria que quedés clarament constància perquè potser algú que només ha agafat la part final, hem mantingut l'apartat 1 de la gestació subrogada. Era únicament la resta, que era aquest apartat que ho prohibia, la resta demanàvem un debat aprofundit, que és el que es mereixia, i bé, en parlarem després perquè justament també em referiré a altres parts del que va dir el comitè nacional de bioètica d'Andorra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, si no hi ha més...

Sr. Jordana.

El Sr. Carles Jordana:

Molt breu Sr. síndic.

Sra. Gili, només faltaria, té tot el dret de discrepar, i benvolgut sigui. Ara bé, no digui mitges veritats, i com li ha dit molt bé el Sr. ministre, quan fa menció a textos, llegeixi'ls íntegrament, si us plau.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, acabades les intervencions doncs, anem a procedir a la votació de la reserva d'esmena.

Us recordo que és la reserva d'esmena número 4, que es correspon a l'esmena número 9 de l'informe del ponent, proposant modificar l'article 12.

S'obre un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor, 4, en contra 24, cap abstenció.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal i com ha sortit de la comissió.

Acabat el debat i la votació de les reserves d'esmena, procedirem a debatre les altres parts del text.

Pel Govern, té la paraula el ministre, Sr. Carles Àlvarez.

El Sr. Carles Àlvarez:

Gràcies Sr. síndic.

Avui aprovarem el Projecte de Llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida.

Aquest projecte de Llei estableix el marc legal necessari per afavorir la implantació a Andorra de centres de reproducció humana assistida.

D'aquesta manera es podrà donar resposta al país d'una necessitat sanitària i social i evitar així que els usuaris de les tècniques de reproducció humana assistida s'hagin de desplaçar fora d'Andorra.

A més, servirà per potenciar la diversificació econòmica amb l'atracció d'usuaris de fora d'Andorra i oferir una nova font d'ingressos tan directes com indirectes.

Les tècniques de reproducció humana assistida han suposat un dels principals avenços en la ciència en les últimes dècades, i han permès solucionar molts dels problemes derivats de l'esterilitat i de la infertilitat.

Aquestes tècniques fan que els desitjos de procrear de moltes parelles puguin ser una realitat, salvant els obstacles provocats per diverses patologies que tenen una incidència cada vegada més gran com a conseqüència de la maternitat tardana, dels hàbits de vida i dels trets propis de les societats modernes.

Així mateix, dites tècniques han avançat no només com a remei a la impossibilitat de procrear sinó també per gestionar i en alguns casos evitar la transmissió de malalties mitjançant la seva aplicació en l'embrió.

Un clar exemple de l'exposat és la utilització de les tècniques de diagnòstic genètic preimplantacional.

La regulació d'aquestes tècniques ha de tenir com a únic objectiu el preventiu i el terapèutic dins el que respecta la dignitat de la persona.

És important destacar que la llei estableix un elevat marc de protecció tant per als usuaris de les tècniques de reproducció humana assistida i la seva descendència com per als donants de gàmetes masculins i femenins.

Així en el cas de les usuàries de les tècniques, s'estableix un mínim d'edat mínima i màxima per l'aplicació de les tècniques i es limita a l'aplicació de les tècniques, aquells casos que existeixin possibilitats raonables d'èxit i no suposin un risc greu per a la salut de la persona, com limitant el número d'embrions a transferir.

Un aspecte a considerar és la necessitat que els usuaris de les tècniques disposin de tota la informació necessària i atorguin el consentiment per escrit per via aplicació de les tècniques irrevocable en qualsevol moment.

En el cas dels donants de gàmetes s'estableix com a principis bàsics el caràcter no lucratiu de les donacions, la confidencialitat de les donacions i una limitació al número de fills que poden nàixer del mateix donant per evitar la consanguinitat, i un límit d'edat pels donants per garantir la qualitat i la seguretat del procediment.

D'igual manera, en el cas dels usuaris de les tècniques, la donació de gàmetes només es pot efectuar si el donant ha rebut tota la informació i ha donat el seu consentiment per escrit previ irrevocable en qualsevol moment.

En tots els casos, la informació s'ha de donar als informats adequats assequibles i comprensibles per les persones amb discapacitat.

Per vetllar per la qualitat i seguretat de les tècniques de reproducció assistida també s'estableixen els requisits que han de complir els centres de reproducció humana assistida. En aquest sentit els centres han de disposar d'una autorització administrativa sanitària que s'atorga després de comprovar que es compleixen els requisits qualitatius i normatius i estan sotmesos a mesos de control i inspecció oportuns per part de les autoritats andorranes.

La llei també crea la comissió de reproducció humana assistida, adscrita al Ministeri encarregat de la Salut. Aquesta comissió de caràcter multidisciplinari i formada per persones de conegut prestigi en els àmbits científics, mèdics, ètics i jurídics, tindrà com a principals funcions informar i assessorar el Govern i els centres de reproducció humana assistida sobre la utilització de tècniques de

reproducció humana assistida i sobre el desenvolupament i l'aplicació de la normativa.

També haurà de fomentar la utilització i la difusió de coneixements científics i tècnics en aquesta matèria i fer el seguiment i avaluació dels resultats aplicats per les mateixes.

Finalment, la llei crea un registre de reproducció humana assistida en el qual es consignaran els fills nascuts de cadascun dels donants per poder aplicar les limitacions previstes en la llei, evitant problemes de consanguinitat. També es registraran les dades sobre la tipologia de tècniques i procediments aplicats, les taxes d'èxit i el nombre d'embrions crio preservats en cada centre, entre d'altres.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Liberal, té la paraula el conseller, Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sr. síndic.

Com bé sabem, les tècniques de reproducció humana assistida, -un dels principals avenços de la ciència en els darrers temps-, són una solució per a les persones que tenen dificultats a l'hora de procrear, per culpa de l'esterilitat o la infertilitat.

Això s'adiu al deure dels poders públics de promoure una política de protecció de la família d'acord amb l'article 13.2 de la Constitució. La procreació, a més a més, està estretament lligada als principis de llibertat i dignitat humana que recull l'article 1.2 de la Constitució i al principi d'intangibilitat de la dignitat de l'article 4.

Les tècniques de reproducció humana assistida serveixen també per diagnosticar i, en alguns casos, evitar la transmissió de malalties als fills, mitjançant la seva aplicació a l'embrió.

En aquest sentit, associat al progrés de les tècniques reproductives, hi ha el desenvolupament de la medicina genètica, que permetrà reduir en un futur, -amb la detecció, per exemple, de portadors de malalties congènites-, molts problemes de salut greus que afecten a la població.

Així doncs, cal regular les tècniques de diagnòstic que, respectant la dignitat humana i la protecció de la vida, permetin prevenir les anomalies congènites.

A la majoria de països d'Europa les tècniques de reproducció humana assistida són regulades per llei, però no hi ha un model únic de regulació, sinó diferents models, segons el context social, cultural,

religió i, fins i tot, econòmic del sistema jurídic en el qual estan implementades.

Així doncs, entre un país i un altre hi ha diferències tant pel que fa als requisits que han d'acomplir els usuaris de les dites tècniques com als supòsits en què aquestes tècniques poden ser aplicades.

Aquesta diversitat reguladora ha determinat la proclamació, per part del Tribunal Europeu de Drets Humans, que en aquest àmbit de la regulació resulti aplicable la doctrina del marge d'apreciació nacional de manera que sota el Conveni Europeu de Drets Humans poden restar emparades les diferents regulacions atès el context del país corresponent.

Les tècniques de reproducció humana assistida presenten importants controvèrsies ètiques i legals -n'hem parlat àmpliament. Per aquest motiu, moltes de les regulacions aprovades en l'entorn del Principat no només aspiren a promoure el desenvolupament efectiu de les dites tècniques, dotant-les d'un marc de seguretat jurídica, sinó també a establir els límits que poden ser considerats intolerables des de la perspectiva de la dignitat humana. Amb aquestes regulacions es dona finalment una empenta decidida a poder desenvolupar un sector clau, ho mencionava el ministre, com el biotecnològic. I diem un sector clau per la seva especificitat, amb un alt component de valor afegit, i que similarment al tecnològic s'adiu a les possibilitats reals del nostre país a l'hora de desenvolupar nous sectors d'activitat que ajudin decididament a desenvolupar la nostra economia. Aquest sector no requereix de grans infraestructures, ni grans quantitats de matèria primera, ni es produeixen mercaderies, ni un transport intensiu d'aquests dos darrers conceptes.

La Llei, d'acord amb l'article 8 de la Constitució, inclou en el seu àmbit tot el desenvolupament del *nasciturus* (terme jurídic que designa l'ésser humà des de què és concebut fins el seu naixement) tant en la fase embrionària com en la de fetus.

La protecció exigida de l'embrió i de la mare també comporta la conveniència d'introduir determinats límits a les tècniques. En aquest sentit, l'aplicació de les tècniques de reproducció humana assistida s'inspirarà en els principis d'indicació mèdica, gradualitat de les intervencions, proporcionalitat, indispensabilitat i menor envaïment, i es crearà una comissió de reproducció humana assistida que vetllarà pel respecte a la dignitat humana.

Pel que fa a les donacions, el dret a la protecció de la salut dels fills nascuts a partir de tractaments de reproducció assistida comporta la conveniència d'aplicar un règim que no impliqui l'estricta anonimat del donant, sinó un caràcter reservat o

confidencial de la seva donació. Per aquest motiu, la Llei preveu la possibilitat d'accés a les informacions que puguin resultar necessàries o rellevants per garantir aquest dret. Aquestes informacions seran recollides en un registre de reproducció humana assistida.

La Llei conclou amb el règim d'infraccions i sancions corresponent, sense perjudici dels tipus recollits en el Codi penal en aquest mateix àmbit.

Ho mencionava jo abans i també ho deia el ministre, aquesta Llei permet finalment, ara sí, la implantació al Principat d'Andorra de centres de reproducció assistida. Fins ara aquesta possibilitat era remota per no dir inexistent per bé que portàvem tres anys parlant amb vostè, Sr. Álvarez, en aquesta Cambra. Vostè mateix per no haver actuat amb més agilitat ha deixat en un exhumat, per exemple, a l'Institut Marquès que no ha pogut arribar ni ho podrà fer fins que aquesta Llei estigui aprovada. Per tant, hem venut moltes il·lusions però hem arribat a poques concrecions. Celebrem que finalment avui podem aprovar aquest text.

És per tot això exposat, que el Grup Parlamentari Liberal li donarà suport.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Mixt, Sra. Sílvia Eloïsa Bonet, teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Als anys 80 a Espanya es va adoptar la Llei de reproducció assistida per donar resposta a l'aparició de tècniques que donaven resposta als problemes d'esterilitat de moltes parelles afectades.

Va ser una revolució en aquell moment degut al fet que va suposar un indubtable avenç científic i clínic en la mesura que les tècniques de reproducció assistida, a més de coadjuvar a pal·liar els efectes de l'esterilitat, va ser especialment útil per a altres finalitats, com ara els diagnòstics o la investigació.

El nostre país ha resolt aquests problemes d'esterilitat de les parelles desplaçant-les als països veïns gràcies als acords internacionals que disposa el nostre sistema públic.

Però ens trobem en un moment en el qual cal donar resposta primer als nostres ciutadans, però també a les demandes d'inversió estrangera en aquesta matèria.

No he entès aquesta Llei com una via per poder desenvolupar tècniques prohibides en els països del nostre entorn. Però no hem d'oblidar que concretament Catalunya va ser pionera en aquest tipus de tècniques gràcies al Dr. Dexeus i el desenvolupament que s'ha fet en els últims anys i que es fa actualment està dintre dels límits bioètics.

L'important avenç científic constatat en els últims anys, el desenvolupament de noves tècniques de reproducció i l'augment del potencial investigador ens obliga a fer un text legislatiu adaptat als nous temps i alhora capaç de donar resposta, entre d'altres aspectes controvertits al problema del destí dels preembrions supernumeraris.

És una tècnica que permet tant el tractament com la recerca limitant de forma clara límits, i ja hem discutit sobre la selecció del sexe dels embrions que només es permet en casos de malalties vinculades al sexe. Estic d'acord en fer servir aquesta selecció d'embrions per prevenir malalties genètiques o aparició d'anomalies. També per crear un fill sà que amb donacions i transplantaments ajudi a curar un fill malalt.

I insisteixo que aquesta Llei no permet utilitzar aquesta tècnica amb la finalitat de triar les característiques físiques capritxosament, i em remeto a l'article 16.3 que ho deixa ben clar i que, al ser un procés car, el poder adquisitiu separi la població entre els que es poden permetre triar els seus fills i la que no. I a més es troba catalogat com a infracció molt greu a l'article 27, apartat l...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí.

...amb sancions que poden arribar, com havia dit abans, al milió d'euros.

La Llei segueix un criteri obert a l'enumerar les tècniques que, segons l'estat de la ciència i la pràctica clínica, poden realitzar-avui dia en el seu annex. No obstant això, evita la petrificació normativa, i habilita al ministeri per autoritzar, amb l'informe previ de la Comissió Nacional de Reproducció Humana Assistida i de la Comissió de Bioètica la pràctica puntual i tutelada com a tècnica experimental d'una nova tècnica i un cop constatada la seva evidència científica i clínica.

Per tot l'exposat el meu vot serà favorable.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

També dins del Grup Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi, teniu la paraula.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

El Projecte de llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida regula el marc fins ara absent de legislació i com a tal té mèrit de donar cobertura jurídica al conjunt de les tècniques de la reproducció assistida.

El Projecte de llei dona resposta des d'una vessant humana en el sentit que aporta solucions mèdiques amb total garantia jurídica als processos de reproducció assistida especialment per a aquelles persones que pateixen problemes de fecunditat i d'infertilitat tot respectant els criteris ètics i morals de cadascú així com la confidencialitat evitant discriminacions. També prohibeix les clonacions.

En un segon àmbit la Llei permet la creació i regulació dels centres i serveis sanitaris en l'àmbit de la reproducció assistida des d'una vessant més mercantilista i probablement per donar cabuda a les promeses fetes per DA amb els anuncis fallits i la vinguda de clíniques de renom. Així, quant a la regulació de certes pràctiques dels futurs centres ho deixa a discrecionalitat del Govern.

M'hauria agradat que el Projecte de llei prohibís de forma més rotunda la gestació subrogada. Certament no ho permet a Andorra però accepta que es vagi a fer a l'exterior, cosa que no comparteixo, ja que vulnera els principis ètics i afavoreix la utilització de la dona com a objecte de gestació, cosa que no puc compartir.

El meu vot serà contrari al Projecte de llei presentat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers del PS, Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Gràcies Sr. síndic.

Malgrat haver treballat a un ritme frenètic, ho deia abans, per haver estat sotmesos a la insensatesa d'haver hagut de treballar tretze lleis molt importants de manera urgent tenint en compte també que d'altres lleis també estaven en curs, reduint terminis, monopolitzant les nostres energies mentre altres feien campanya de manera relaxada,

aquesta Llei també la vam treballar presentant 22 esmenes a la Llei. Algunes de les nostres esmenes ja estan debatudes i, per tant, ja hi hem dedicat prou temps i no m'hi tornaré a referir. Altres van ser rebutjades.

No les hem reservat però sí crec que mereixen un esment. Algunes d'elles venien a obrir el debat sobre la limitació de l'edat de la mare que recorre una fecundació *in vitro*. La nostra reflexió era: per què limitem l'edat de la mare? Pel seu bé? Perquè pensem que el seu cos ja no pot suportar un embaràs? Perquè deixem una obertura perquè el Sr. ministre pugui fer excepcions?

El debat que vam voler presentar des del PS era justament el fet d'obrir-lo i vam plantejar, o bé no limitar l'edat de ningú i els metges o les mateixes persones concernides podien decidir per elles mateixes; o bé, si calia limitar -que ho podem veure bé-, llavors pensàvem que podíem limitar per dones, però també per als homes. Perquè podem considerar l'interès superior de l'infant i pensar que no li convé una mare vella. Però llavors la qüestió és: li convé un pare vell?

Certament la natura fa diferències en les capacitats de reproducció d'homes i dones, però quan parlem d'intervenció humana i la fecundació *in vitro* és intervenció humana, podem continuar acceptant el mateix raonament?

Aquesta també era una qüestió que volíem poder reflexionar amb temps i compartint-ho amb la nostra gent, amb l'opinió pública d'aquest país.

Personalment m'agrada poc aquest paternalisme que pren decisions que limiten les possibilitats de les dones, i en canvi deixa inalterable el dret de l'home.

També hauríem volgut debatre sobre l'opció que una parella pugui donar embrions a una altra parella, no gàmetes, embrions. A França no ho tenen tan clar, i tampoc he tingut massa temps de documentar-me, però això sí que vaig veure que de dubtes n'hi havia.

Aquí ha passat com diu la dita del país del nord, "comme une lettre à la Poste". I dels problemes de consanguinitat en generacions futures no se n'ha ni parlat. No vaig pensar en esmenar-ho, em sap greu, amb uns dies més potser ho hagués vist.

Sobre el tema de l'eliminació de gàmetes i d'embrions, només diré visca les giragonses! Alguns suposo que ja ho entendran, i de fet, anuncio ja que estarem molt atents a la posterior tramitació d'aquesta Llei amb les sancions i promulgacions dels nostres coprínceps.

Ha sigut interessant el debat sobre la limitació de les gàmetes que podia fer un donant aquí al país, ja que ens preocupaven -abans també m'hi referia- els

problemes de la consanguinitat, que probablement no es van plantejar aquells assessors de fora que deuen legislar per milions d'habitants i no per una població de 70 o 80.000 persones.

I acabaré amb una conclusió que no serà meva, sinó que li deia abans al Sr. ministre Saboya, reprendre la del nostre comitè de bioètica.

Com a conclusió, voldríem dir que atesa la complexitat d'aquest tema que concerneix la persona humana en la seva més profunda intimitat, el Comitè Nacional de Bioètica d'Andorra recomana que en primera intenció les parts intervinents en el debat consensuïn la definició dels termes utilitzats com la vida humana, la persona humana, la dignitat humana, per tal que amb un llenguatge comú, el polític que ho hagi de decidir, pugui si ho considera oportú i necessari, obviar la seva pròpia ètica de convicció o ideologia de partit, en benefici d'una ètica de responsabilitat d'acord amb els desitjos i la voluntat de la societat reflectida en la futura Llei de reproducció assistida d'Andorra i per Andorra.

Assumint el perill ara que el Sr. Toni Martí s'enfadi de nou, avui tampoc votarem la primera Llei de reproducció humana assistida, i de fet ens abstenim perquè no s'ha pogut treballar amb la diligència deguda i necessària i perquè les coses serioses no es treballen així.

Els ciutadans d'Andorra es mereixen respecte, es mereixen ser informats, ser consultats en les qüestions profundes que els afecten.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

També dins del Grup Mixt, pels conselleres d'Unió Laurediana-Independents de la Massana, Sra. Carine Montaner, teniu la paraula.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sr. síndic.

Avui se sotmet a votació el Projecte de llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida. Aquestes tècniques donen respostes als problemes d'esterilitat i d'infertilitat de les dones i dels homes. La nostra societat ha canviat. L'edat mitjana de la dona per tenir un primer fill ha pujat de manera significativa. De fet, les dones estudien, volen tenir una situació professional per ser independents econòmicament, sentir-se realitzades, trobar la parella adient per compartir la seva vida per tenir fills.

Malauradament, el rellotge biològic no va en el mateix sentit, no evoluciona de la mateixa manera que les necessitats de la nostra societat.

Els últims estudis científics demostren que la fertilitat de les dones comença a baixar cap als 30 anys. Després dels 35 i sobretot després dels 40, té un declivi significatiu. Això són fets.

Aquest Projecte de Llei, doncs, dona respostes a les necessitats de tenir fills cada cop més tard amb la màxima garantia, segons el nostre entendre, i anticipa l'evolució de la ciència en la matèria, obre la porta a la validació àgil de no noves tècniques que hauran de passar per diferents filtres, el filtre del ministeri, el filtre de la Comissió nacional de reproducció humana assistida, que es compon de 6 experts en la matèria, i també la valoració -gràcies a la Sra. Sílvia Eloïsa Bonet que va fer una esmena que va ser acceptada- del Comitè de bioètica.

Aquesta validació àgil és un criteri necessari, al nostre entendre, per posicionar-se com a país referent en la matèria a nivell europeu. Permet el diagnòstic de preimplantació, cosa molt important per garantir la implantació d'òvuls fecundats sans, sense malalties genètiques, sense anomalies cromosòmiques.

Tanca la porta a la gestació subrogada, el ventre de lloguer, en el nostre territori.

Fixa, també, l'edat màxima als 50 anys, però també contempla excepcions, excepcions gràcies a un informe elaborat per la Comissió nacional de reproducció humana assistida.

Nosaltres estem totalment d'acord amb això dels 50 anys, i també contempla excepcions, pensem que cal protegir la salut de la receptora i que hem de posar la salut per sobre del desig de tenir fills.

Per acabar, doncs, pensem que aquest projecte de Llei assenta un marc normatiu modern, propícia la implantació de clíniques de reproducció humana assistida i notorietat internacional, que donaran resposta als ciutadans del nostre país sense desplaçar-se, i també a la gent de fora que podran tenir una fórmula de turisme sanitari.

Cal dir que aquest tractament, la dona ha de fer repòs, repòs absolut durant uns dies, mentre que l'acompanyant o la parella podrà gaudir del nostre país, fer compres, anar a la muntanya, esquiar. Cosa que tindrà unes repercussions econòmiques evidents i que permetrà a l'Estat andorrà una recaptació fiscal.

Dit tot això, celebrem aquest Projecte de Llei tan esperat, fa tres anys que l'esperem, però millor tard que mai.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, té la paraula la consellera, Sra. Meritxell Palmitjavila.

La Sra. Meritxell Palmitjavila:

Gràcies Sr. síndic.

Avui, aprovarem en aquest ple, el Projecte de Llei qualificada de tècniques de reproducció humana assistida.

Una Llei, que promou una política de protecció de la família, com a element bàsic de la societat en els termes que proclama l'article 13.2 de la Constitució i en relació també amb la Doctrina del Tribunal Europeu dels Drets Humans, per la qual es consagra el dret a formar una família com a expressió del dret al respecte de la vida familiar.

Les tècniques de reproducció assistida han avançat moltíssim aquestes darreres dècades, i no només com a remei a la impossibilitat de procrear, sinó també per diagnosticar i evitar transmissions de malalties mitjançant la seva aplicació a l'embrió. Un avanç esperançador per evitar problemes de salut que puguin afectar la ciutadania i prevenir malalties congènites.

En aquest sentit, la Llei regula les tècniques de diagnòstic, respectant la dignitat de la persona i la protecció de la vida amb el diagnòstic genètic preimplantacional.

Com a garantia d'ús preventiu i terapèutic d'aquesta tècnica, la Llei estableix el deure legal de sol·licitar l'autorització al ministre responsable de la salut, amb un informe previ favorable de la Comissió nacional de reproducció humana i amb l'informe previ, del Comitè Nacional de Bioètica.

La Llei ens dota d'un marc de seguretat jurídica i a l'hora estableix límits que poden ser considerats intolerables des de la perspectiva de la dignitat de la persona, en aquest sentit:

Es prohibeix la pràctica de la gestació subrogada, a Andorra,

Es prohibeix, també, la clonació d'éssers humans,

Es protegeix l'embrió i la mare, procurant que el nombre d'òvuls fecundats siguin proporcionals al projecte productiu, amb la finalitat d'evitar una excessiva crioconservació d'embrions que faciliti un destí que no sigui estrictament reproductor i que es mostri respectuós per la dignitat humana i la plena protecció de la vida en les seves fases.

La creació de la comissió de reproducció humana assistida serà la garant d'aquesta protecció i de l'establiment d'aquests límits.

L'aplicació de qualsevol tècnica de reproducció humana assistida requereix de l'acceptació lliure i conscient de la dona, que ha d'haver estat degudament informada amb caràcter previ, i s'aplica únicament quan no suposi un risc greu per la salut psíquica o física d'aquesta, o de la possible descendència.

El dret a la protecció de la salut dels fills nascuts de tractaments de reproducció humana assistida faculta, en aquesta llei, la possibilitat d'accés a les informacions que puguin resultar necessàries o rellevants per garantir aquest dret, a través d'un règim de caràcter reservat o confidencial de la seva donació i creant un registre de reproducció humana assistida. Aquest registre tindrà un paper essencial en l'àmbit del control del risc de la consanguinitat, que en un país petit com el nostre convé també prevenir i evitar.

Finalment la llei conclou amb un règim d'infraccions i sancions.

Conselleres i consellers, aquesta llei és una llei anunciada i esperada i que dona resposta a les necessitats, cada vegada més freqüents per part dels nostres ciutadans d'haver de recórrer a aquestes tècniques per poder formar una família, donant vida a un infant i acomplir el desig de ser pares.

També dona garantia jurídica a aquestes pràctiques i doncs pot ser alhora un gran atractiu per incentivar noves activitats d'inversió, fàcilment combinables amb l'oferta turística del país.

Abans de tancar l'exposició, vull agrair la compareixença a la comissió dels ministres, Carles Àlvarez i Gilbert Saboya, la qual va permetre aclarir molts dels dubtes també que hem pogut debatre aquest matí.

I per tot l'exposat, el Grup Parlamentari Demòcrata donarà suport a aquest projecte de llei.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Demana si hi hagués alguna altra intervenció, i si no fos el cas, passàrem tot seguit a la votació del conjunt del text.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

23 vots a favor, 1 en contra, 3 abstencions.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

A la vista del resultat, declaro aprovat el projecte de llei.

Abans de passar al següent punt de l'ordre del dia, suspenem la sessió, i reprendrem la sessió a un quart i cinc de cinc.

Se suspèn la sessió.

(Són les 14.40h)

Es reprèn la sessió.

(Són les 16.42h)

El Sr. síndic general:

Es reprèn la sessió.

Passem al cinquè punt de l'ordre del dia.

5- Examen i votació del Projecte de llei per a la igualtat de tracte i la no-discriminació.

L'informe de la Comissió Legislativa d'Afers Socials ha estat publicat en el Butlletí numero 24/2019 de l'11 de febrer.

Intervé per exposar l'informe de la Comissió, la M. I. Sra. Sílvia Eloïsa Bonet Perot, nomenada ponent per part de la comissió.

Teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

El passat 8 de gener la Comissió Legislativa d'Afers Socials em va nomenar ponent del Projecte de llei per a la igualtat de tracte i la no discriminació i com a tal exposo avui davant del Consell General l'informe de la comissió.

La Comissió Legislativa d'Afers Socials va examinar en les reunions mantingudes els dies 15, 22, i 29 de gener i 5 de febrer, el Projecte de llei així com les 31 esmenes que s'hi van presentar.

1 esmena per part del Grup Parlamentari Demòcrata, 14 esmenes per part de la consellera general del Grup Mixt, Sra. Sílvia Bonet, i 16 esmenes per part del Grup Mixt-PS.

D'aquestes, 3 s'han aprovat per unanimitat, 15 no es van aprovar, 7 han estat retirades per ser transaccionades i posteriorment aprovades per

unanimitat, 2 han estat retirades per ser transaccionades i aprovades per majoria, i finalment 4 s'han retirat.

Del resultat de la votació de les esmenes se'n desprèn l'informe de la comissió, el text del qual se sotmet avui a consideració d'aquesta Cambra,

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Bé, acabada la intervenció de la ponent, procedirem al debat i votació dels articles que han estat objecte de reserva d'esmena per continuar després amb el debat de les altres parts del text.

Han estat presentades 4 reserves d'esmena per part del Sr. Pere López, les quals serien defensades de la manera següent:

La número 1 i la número 2, serien defensades cadascuna d'elles de forma separada, i per contra, les reserves 3 i 4 serien defensades de forma conjunta.

Iniciem doncs el debat de les reserves d'esmena.

Comencem per la primera de les reserves d'esmena. És la reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 29 de l'informe de la ponent, proposant afegir un nou apartat a l'article 34.

Intervé per defensar la reserva d'esmena, el Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

Fa unes setmanes el mes de novembre, el Partit Socialdemòcrata va organitzar una conferència amb la vicepresidenta de la Internacional Socialista, la Sra. Hella Ben Youssef per parlar dels drets de les dones i la seva situació al context internacional.

En aquella jornada, com segurament deuen saber, es va parlar de l'avortament i d'altres qüestions importants en l'assoliment de drets i també es va parlar d'un concepte, com és el concepte del sostre de vidre o de les dificultats que tenen les dones per assolir els llocs de responsabilitat.

En aquella conferència es van presentar unes dades que ara també tinc aquí, i que presentaré, referents a la situació de les dones en el si dels consells d'administració i òrgans directius de les empreses parapúbliques del país.

El gràfic següent que ara explicaré és ben explicatiu, on veiem que el color blau correspon als homes i el color vermell correspon a les dones.

La situació que passaré a relatar és bàsicament la següent:

Consell d'administració d'Andorra Telecom: 0% de dones.

Consell d'administració de la CASS: 25% de dones i durant molt de temps 0% de dones.

Consell d'administració de l'INAF: 0% de dones.

Consell director de l'Institut d'Estudis Andorrans: 22% de dones.

Consell d'administració de l'ADI: 20% de dones.

Andorra Turisme, Consell d'administració: 12,5%, a l'equip directiu 20% de dones.

A FEDA: 12,5% de dones, al Consell d'administració: 20% de dones, a l'equip directiu.

I ja acabo amb el SAAS, el Consell d'administració: 12,5% de dones, 20% de dones al Consell directiu, i 25% de dones al Consell de gestió.

Per tant, Sres. i Srs. consellers, Srs. i Sres. de DA, pensem que aquesta no és per res una qüestió menor i que a demés les xifres del nostre país són objectivament molt pitjors que les de qualsevol país que es pugui considerar mínimament avançat en qüestions d'equitat de gènere.

A més, hem tingut ocasió de parlar-ne jo diria que abastament al llarg d'aquesta legislatura i de discutir-ho sovint amb el Sr. Baró com a president del Grup Parlamentari Demòcrata. L'objecte dels nomenaments fets al Consell General, ja sigui per l'AFA, pel Tribunal Constitucional i per diferents institucions que com moltes vegades hem dit, sempre han acabat recaient sobre dones.

El debat de quotes és en realitat un debat que no és tal debat. Algú pot plantejar que les dones no han d'accedir a través de llocs de responsabilitat per la via de quotes. Però la qüestió és que als països més avançats hi ha jo diria, que una pràctica unanimitat que els sistemes de quotes són l'única manera efectiva per assolir aquest equilibri de gènere.

He explicat aquests dies que he tingut la sort de fer part de la delegació andorrana de l'OSCE i participar cada un d'aquest anys, excepte en aquesta darrera sessió, en la sessió de gènere en què es posaven en comú les millors pràctiques en aquesta qüestió.

I puc dir no pas pel parer que pugui semblar als representants del PS, sinó recollint el que els països més avançats en aquesta matèria, que hi ha una pràctica unanimitat al voltant de la idea que les quotes no només són el millor sinó que en un moment tan complicat com el que representa Andorra l'accés a llocs directius, és l'única manera de vèncer aquest sostre de vidre.

Per tant, els vots que avui s'emetin en aquest sentit en aquesta reserva d'esmena, validaran o no una situació com aquesta. Una situació que només és

possible revertir amb una obligació legal que garanteixi a les dones els llocs que els hi corresponen en els òrgans de responsabilitat de l'Administració pública.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sra. Judith Pallarés.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Nosaltres no vam tenir ocasió de poder participar més extensament en el debat del text d'aquesta llei d'igualtat, després faré alguns comentaris. Per tant no tenim un vot fet a priori en aquesta qüestió. Tot i així, nosaltres no compartim la idea d'establir per la llei quotes en relació en alguns aspectes, tot i que sí compartim la idea de tenir programes i incentius que ajudin a les empreses, i també demandes que fossin més concretes dins de la llei pensàvem, per poder arribar a uns objectius que és evident, com ha mostrat el Sr. Pere López, doncs amb els quals estem molt per sota del que s'hauria d'esperar.

És molt important tenir dones o facilitar l'accés a les dones a les preses de decisió, crec que això ho compartirem tots, però estem més a favor de continuar la via de la promoció i dels incentius que no pas per un text tan estricte com el que es presentava amb l'esmena que presentava el Partit Socialdemòcrata.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari, Mixt, Sra. Sílvia Eloïsa Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Jo votaré a favor de la reserva d'esmena. També moltes de les reunions que he pogut participar-hi en temes d'igualtat de gènere doncs, sempre la conclusió comú era que les quotes era l'eina que es tenia per poder intentar resoldre d'entrada aquest dèficit de dones en els llocs de presa de decisions, que no havia de ser una mesura a llarg termini però sí una mesura que en el moment era necessària per poder intentar aconseguir aquests equilibris. Països tan avançats com Suècia, com Finlàndia com Islàndia, doncs tenen lleis de quotes que les

necessiten per poder assegurar i per poder haver arribat fins on han arribat. Aleshores com he dit al principi, donaré suport a la reserva d'esmena.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

També dins del Grup Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, l'establiment de quotes per assolir càrrecs per les dones no hi sóc favorable en el sentit doncs que penso que se'ls hi fa un flac favor. Penso que l'assoliment d'aquests llocs de responsabilitat ha de ser per mèrits propis i les dones ho poden fer, i per tant, fer-ho de forma obligada i no per incentius i per medis propis, jo crec que gira en contra i més en un país petit com el nostre. Per tant no donaré suport a aquesta reserva d'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers d'Unió Laurediana-Independents de la Massana, Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sr. síndic.

Nosaltres des del Mixt, UL-Independents de la Massana pensem que el que s'ha de fer és eliminar qualsevol privilegi per raons de sexe en els dos sentits. El que compta és la persona independentment del gènere, i la clau segons nosaltres és l'educació específica de les nenes amb programes específics, tal com fan a Islàndia per preparar les nenes a ser més valentes i tenir més autoestima, perquè clar el problema molt sovint és que les nenes s'infravaloren, i hi hem de treballar en aquest sentit. I pensem que fixar un percentatge per la reserva de plaça del 33% dels llocs de direcció per a les dones en les entitats públiques i l'Administració, és un concepte molt restrictiu, i a vegades el que veiem és que costa trobar dones disposades per assumir aquests càrrecs de direcció. Ho veiem quan fem les llistes polítiques, i llavors hem de treballar i fer un treball de fons a nivell educatiu. Llavors no donarem suport a aquesta reserva d'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sra. Patrícia Riberaygua.

La Sra. Patrícia Riberaygua:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, Sr. López era previsible que faria aquesta reserva d'esmena i també la reserva d'esmena número 2, que després debatrem ja que va ser un punt bastant debatut en comissió.

De fet vostè planteja unes quotes per a les dones amb òrgans directius. El nostre vot serà com en comissió, és a dir en contra.

Les polítiques que defensem des del 2011 són polítiques de foment de l'educació, la nostra responsabilitat és la de formar i educar les properes generacions, els nostres infants adolescents en el concepte d'igualtat perquè en el futur ja no calgui parlar de la igualtat de gènere sinó que sigui una cosa natural. Per això la llei que debatem avui, que ja entrarem en el debat més endavant, les administracions públiques han d'aprovar programes específics per la igualtat efectiva de les dones i els homes, que em remeto a l'article 33 de la llei que votarem.

En definitiva, veiem aquesta llei com una oportunitat que se'ns proporciona els instruments per acompanyar la nostra societat en el camí cap a la plena igualtat.

Aquest és un camí que la societat andorrana ha emprès de manera voluntària i de manera àmplia i transversal com ho demostra el fet que els diferents grups d'aquesta Cambra compartim avui un mateix compromís, un mateix objectiu. Les quotes són necessàries allà on la societat no pot avançar sense el recordatori que imposa una llei.

Nosaltres en canvi estem convençuts que la societat andorrana és prou madura cap a la igualtat sense la necessitat d'imposar quotes. Per tant la nostra oposició a les quotes és una qüestió de confiança en nosaltres mateixos i en el conjunt de la ciutadania. Hem d'incidir en la cultura de la igualtat i és així i només així que s'arribarà a la igualtat efectiva real.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Govern, té la paraula el Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Sr. síndic.

M'adhereixo substancialment al que acaba de dir la consellera Riberaygua, però m'agradaria introduir una altre element de reflexió en el debat d'aquesta reserva d'esmena.

Sigui dit per endavant que evidentment des de la meua perspectiva personal i des de la perspectiva del Govern que represento, la presència no només de dones sinó la presència com més àmpliament possible de dones en els llocs directius no només de les entitats i de les administracions públiques sinó també de les empreses privades, és un dret i un objectiu que hem d'aconseguir com a societat. Dit això, a mi aquest debat em recorda una mica el que hem tingut fa una mica respecte de la maternitat subrogada perquè l'objecte i ho sap vostè perfectament Sr. López, l'objecte d'aquesta llei no és incidir en la igualtat efectiva entre dones i homes, que evidentment és molt important sinó que aquesta llei el que pretén és desenvolupar el dret a la igualtat de tracte i de no discriminació des d'una perspectiva de la creació d'un marc jurídic i des d'una vessant general, integral i transversal. I per tant, doncs jo crec que la reflexió al tomb del sistema de quotes que crec que a més a més no ho podem abordar com un pedaç, com vostès estan fent, només pel que fa a les entitats i a les administracions públiques, tenint en compte doncs que crec que si volem abordar aquest debat, l'hem d'abordar en la seva globalitat, per què no en les empreses privades, per què no en les candidatures electorals, per què no en molts altres àmbits, però evidentment jo crec que això no és l'objecte de la llei que avui estem tractant. Vostè sap perfectament perquè el Govern s'hi va comprometre i ha honorat aquest compromís, estem treballant des de fa sis mesos aproximadament amb l'Associació de Dones d'Andorra, amb Stop Violències i amb Acció Feminista, per tant amb les tres associacions del nostre país vinculades als drets de les dones, una llei específica d'igualtat efectiva entre homes i dones, i vostè sap perfectament que és en el marc d'aquest treball que hem de discutir, abordar, debatre àmpliament la qüestió de si incorporem o no el sistema de quotes com un sistema evidentment no amb vocació definitiva sinó com un sistema amb vocació temporal mentre assolim aquesta igualtat efectiva, i per tant doncs com a mínim les dones constitueixen diguem un 50% de la composició d'aquests òrgans directius, tant en l'àmbit públic com en l'àmbit privat i també en l'àmbit polític.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

Començaré si em permet pel final pel que deia el Sr. Espot, així em servirà per enllaçar amb algunes de les altres intervencions. Crec que ho he dit en la meua intervenció però si no ha quedat prou clar ho reitero ara en el sentit de què tots aquests països als quals feia esment i tots aquests països en què s'ha fet tot aquest avanç, els sistemes de quotes sempre s'han plantejat com una mesura temporal però absolutament necessària per assolir un impuls sense el qual els canvis no arriben mai i es plantegen sempre en un llarg termini que és impugnable i amb unes bones intencions que queden poc més que en paraules. Perquè el que deia vostè Sr. Espot en relació que aquest Govern comparteix, que les dones han d'accedir, que és un discurs molt habitualment seu i molt habitualment propi del seu partit, en el fons és un discurs buit de contingut. És a dir ara no volem tractar, ho farem quan hi hagi l'altra llei, això és una qüestió de principis, i a més la situació que es viu en el nostre país és prou clara i prou desorientadora per qualsevol com vostè que aspira a ser cap de Govern i que ho vol ser tant dels homes i de les dones. Dir que això es farà amb plans de formació, que a les escoles es treballarà i que potser d'aquí 40 o 50 anys hi haurà un equilibri, doncs bé, és un discurs. Però dir que jo estic a favor i ho diu vostè en moltes coses, que estic a favor d'això que vostè diu però que ara no toca, que ja ho farem quan es treballi la següent llei, etc., és eludir al debat. En aquesta llei i després en parlarem, crec que la Sra. Pallarés també parlava en aquest sentit de saber què es pretenia amb aquesta llei, perquè si només es volien fer definicions, no fa falta la llei, ja tenim la Constitució, ja tenim els drets humans. Si la igualtat s'ha de traduir amb coses efectives, si la igualtat s'ha de traduir amb alguna cosa pel dia a dia, hi ha d'haver alguns articles que facin realment avançar en aquest sentit. I és molt clar que qui vol realment una equitat de gènere, que qui vol realment no de paraula sinó amb fets que les dones assoleixin llocs directius, sap que a hores d'ara no queda un altre mecanisme que el de les quotes. I el de les quotes, no vol dir que les dones accedeixin a un lloc de responsabilitat que no els correspon, sinó que avui en dia hi ha molts condicionants socials, molts condicionants del ritme de vida que porten les famílies que dificulten aquest accés, i és una mesura per compensar aquests desequilibris que té la nostra societat perquè aquest objectiu s'assoleixi. Per tant, qui vol afrontar el problema de veritat i de forma realista, sap i es pot referir a qualsevol dels països que

han fet avenços i els han fet fa molts anys en aquest sentit, que és un sistema de quotes on no hi ha igualtat en aquest sentit.

Quan hi hagi moltes dones ocupant llocs de responsabilitat, quan hi hagi moltes dones ocupant posicions de responsabilitat, serà més fàcil que aquests equilibris es mantinguin en el futur. Però mentre això no sigui així, la situació evidentment que no millorarà.

Si cada vegada que es planteja un nomenament com els que s'han plantejat de part del Grup Demòcrata, hi hagués l'obligació legal d'una paritat, s'hagués buscat una bona dona candidata. Perquè el que no podem acceptar, que és el que traspua una mica Demòcrates per Andorra, és que no hi ha dones que poden accedir a això.

Si hi hagués l'obligació legal de nomenar un Consell d'Administració paritari a la CASS com es va plantejar en una moció que va defensar...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Pere López:

...la consellera Rosa Gili, tindríem un Consell d'Administració de la CASS paritari. Si hi hagués l'obligació de buscar magistrats al Tribunal Constitucional de forma paritària, tindríem un Tribunal Constitucional que seria paritari. Com que no hi ha aquesta obligació per la situació, la realitat, és que sempre hi ha per diferents circumstàncies major disponibilitat d'homes a accedir en aquests càrrecs. Al final com ha fet algun Demòcrata al llarg de tota aquesta legislatura, acaba nomenant-se un home, la qual cosa perpetua aquestes situacions de desequilibri que existeixen en la nostra societat. I no rigui Sr. Espot, hem nomenat vuit homes al llarg d'aquesta legislatura, no ho ha fet vostè, ho ha fet el seu grup parlamentari, i jo crec que algú com vostè que s'ha fet moltes fotografies al tomb de la igualtat, un gràfic...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Pere López:

...com aquest li hauria de preocupar i veure que aquesta situació en un país com és Andorra no és sostenible.

Gràcies Sr. síndic.

E Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller...

Sra. Judith Pallarés.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Jo abans he dit que votariem en contra, però ens abstindrem. La raó és perquè com abans pretenia també explicar, nosaltres no hem participat en el debat pràcticament, sí que un dia però en el seguit i pensem que era un text que es podia haver treballat molt més i de forma diferent. Concretament amb aquesta qüestió de les quotes, nosaltres no som favorables a les quotes, però pensem que s'hauria pogut ser més ambiciós en aquesta qüestió i ser més concret, prenent alguna sèrie d'accions a prendre.

Sí que el ministre ha explicat ara que hi haurà una futura llei que serà més àmplia i que d'aquesta mateixa llei dependran una sèrie d'accions i programes. Però ens abstindrem perquè pensem que un debat una mica més ampli en relació amb aquest tema que avui haurem de votar aquí, doncs, hagués estat molt més interessant.

També en relació a la qüestió de quotes voldria afegir que penso que tots hem llegit moltíssim en aquest aspecte, coneixem com els països nòrdics, com mencionava la Sra. Bonet i ho coneixem, doncs han funcionat a base de quotes molt temps; i també va ser de l'educació d'una forma conjunta, i en canvi no sempre han arribat on volien. De fet, és que les quotes també provoquen de vegades un efecte contrari que és que per exemple quan marques un 30% un cop arribat, moltes vegades tampoc s'acaba fent l'esforç per anar més enllà. I també hi ha molts altres països on tenen un sistema de quotes des de fa moltíssims anys, sobretot països latino americans, on veritablement hi ha informes molt negatius a la implantació d'aquest sistema de quotes.

Per tant, penso que hi ha moltes visions en relació a aquest aspecte, moltíssima literatura en relació al què pot significar i en definitiva és una qüestió cultural d'on ve i que l'única manera de veritablement arribar-hi pensem que és a través de l'educació i no de la imposició.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller...

Sra. Sílvia Eloïsa Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Sí que és veritat que volia coincidir en algun aspecte que acaba de dir la Sra. Pallarés que jo, tot i que sóc bastant favorable a les quotes, entenc que Andorra vam ser capaços de tenir un parlament paritari sense cap llei de quotes però, veiem que aquesta situació es va revertir ràpidament.

Sí que coincideixo molt en el tema de l'educació. És a dir, penso que evidentment hem de treballar molt en el foment de l'educació tant a la infància com a l'adolescència inclús com els grans. Jo crec que la Llei de quotes no és una qüestió d'un privilegi d'anar a col·locar a qui sigui de qualsevol manera, jo penso que és intentar fer l'esforç de buscar el talent femení que ara moltes vegades, doncs no es fa. I és el que obre aquesta porta a buscar el talent femení i a fer-lo més visible perquè cada vegada si el fem més visible, cada vegada n'hi haurà més.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller...

Sra. Patrícia Riberaygua.

La Sra. Patrícia Riberaygua:

Gràcies Sr. síndic.

Doncs, m'afegeixo a les paraules de la Sra. Pallarés i la Sra. Bonet.

Nosaltres tampoc estem d'acord ara per ara amb sistemes de quotes perquè pensem que la nostra societat ha d'avançar cap a la igualtat real efectiva i així ho indiquem formant als joves, futures generacions. I com ha dit el ministre, vull dir, si ara s'està treballant una llei amb les tres associacions de dones d'aquí del país sobre una llei d'igualtat real i efectiva d'homes i dones, suposo que es posaran, en aquesta Llei concretament, mecanismes per poder arribar a una paritat efectiva, no un 40% o no sé quant posava Sr. López -potser a la reserva d'esmena 2 he vist que posava 40%.

Potser jo crec que hauríem d'arribar molt més enllà, naturalment.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller...

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Estic totalment d'acord amb el que han dit les diferents conselleres que m'han precedit en la paraula. Malauradament no puc estar tant d'acord amb el que ha dit el Sr. Pere López. Jo crec doncs que poc a poc va desvetllant quina era la seva voluntat al presentar aquesta reserva d'esmena, i de fet jo crec que aquesta reserva sobre el sistema de quotes en un àmbit molt determinat i en un sector molt concret era una excusa per venir a dir el que ha dit: que ell evidentment és el portaveu de la igualtat de gènere i els altres evidentment no tenim cap sensibilitat en aquest sentit. Ho ha dit de forma expressa.

És a dir, segons vostè nosaltres creiem... Ho diu d'aquesta forma tan taxativa i es queda tan ample! Segons vostè, nosaltres creiem que les dones no poden accedir als càrrecs públics o bé, vostè creu que per a nosaltres la igualtat només és fer-se fotografies.

Bé, jo no entraré en aquest debat perquè penso que és una qüestió prou important i prou de calat com perquè elevem una mica el contingut d'aquest debat i crec que al final el que és perfectament demostratiu del nostre compromís amb la igualtat, i concretament amb la igualtat de gènere, no són les paraules sinó que són els fets, no? I des d'aquest punt de vista jo no li faré una visió retrospectiva, per exemple, de quina és la composició del seu grup parlamentari, o de quina era la composició del Govern del qual vostè va formar part, vull dir... perquè si entrem en aquest joc evidentment ens adonarem que tant vostès com nosaltres encara tenim molt camí per recórrer en l'acompliment d'aquesta igualtat efectiva entre dones i homes.

Per tant, jo crec que més enllà d'aquestes acusacions creuades o d'aquesta voluntat, diguem, d'auto atribuir-se l'exclusiva en matèria d'igualtat de gènere el que hem de fer és partir tots plegats de la constatació que encara tenim molt camí per recórrer i això ens inclou tots i cadascun de nosaltres, i intentar doncs col·laborar conjuntament i trobar solucions de compromís per avançar precisament en aquesta igualtat de gènere.

Des d'aquest punt de vista jo no eludeixo el debat sobre el sistema de quotes, el que li dic és que aquest debat no toca en aquesta Llei perquè és una llei que el que pretén és no regular la igualtat efectiva entre dones i homes, per aquest motiu estem treballant en una llei paral·lela que sí que s'hi dedicarà i en el marc de la qual ja hem començat a debatre la qüestió de si incorporem o no, el sistema de quotes i, per tant, l'únic que li he dit és que crec que em sembla que aquest debat va més enllà de l'objecte del

que estem discutint avui, i això no vol dir que no siguem sensibles a aquesta problemàtica, si volen podem parlar tant com vulguem però penso que s'escapa de l'objecte de la Llei que avui estem debatent com dèiem.

I crec que en certa forma no és de justícia que vostè digui que això és una llei de definicions... No per mi, perquè en definitiva nosaltres som els que l'hem coordinat, els que l'hem promogut en certa forma i els que l'hem entrat a tràmit parlamentari, però el contingut d'aquesta Llei -i vostè ho sap perfectament malgrat ja no va voler participar en segons quins actes a partir d'un moment determinat- el contingut d'aquesta Llei no l'hem treballat... els que l'han treballat són les entitats civils, les diferents associacions vinculades directament o indirectament a la qüestió de la igualtat, i totes i cadascuna de les disposicions que es contenen en aquesta Llei han estat proposades i consensuades per aquestes associacions. Per tant, jo crec que és faltar al respecte a la feina que han fet aquestes associacions, dir que això és una llei molt bonica, una llei només de definicions.

Jo crec que quan es crea un observatori de la igualtat, quan es crea un Pla integral per a la igualtat i la no-discriminació, quan es crea un programa pel foment de l'ocupabilitat de les persones que estan en situació de vulnerabilitat, quan es crea un programa d'inclusió social de les persones nouvingudes per primera vegada a casa nostra, un programa també per la igualtat efectiva entre dones i homes, quan s'obliga a fer a les administracions campanyes i programes de sensibilització, quan s'introdueixen per primera vegada clàusules socials en la contractació pública, quan es crea una plataforma d'entitats socials, quan s'incorpora el principi d'igualtat retributiva per raó de sexe per primera vegada... Home! Jo crec que... i la inversió de la càrrega de la prova -ja en parlarem després en el debat a la Llei general. A mi em sembla que com a mínim és injust, per no dir... no utilitzaré un altre terme potser que no toca, però ho deixaré en "injust", com a mínim em sembla injust titllar aquesta Llei com una llei inoperant o una llei simplement de definicions.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies.

Sr. Espot, sí que eludeix el debat de les quotes, i aquest és el problema, que vostè sovint és covard en alguns plantejaments i s'amaga sota la taula.

Aquí tothom s'ha manifestat sobre el tema de les quotes. Hi ha opinions que jo puc compartir i n'hi ha d'altres que no, igual que les que puc manifestar jo, igual altres grups no les comparteixen. Tothom ha dit si li semblava bé, o no, el tema de quotes. Inclús el seu grup parlamentari i vostè diu que ara no toca... Evidentment que toca parlar ara de quotes. Primer, perquè és el motiu de l'esmena, és el motiu de la reserva d'esmena igual que es parla d'equitat salarial en aquesta Llei, s'ha de parlar de l'accés als llocs de responsabilitat.

El problema que té vostè tot sovint és que s'amaga. Si vostè vol estar a favor de les quotes digui-ho ara, i si no està a favor de les quotes, també digui-ho. No s'hi val dir que: "Ara no toca", que "Ho farem amb una llei en la que estem treballant"... Estem parlant d'una llei d'igualtat de tracte a la discriminació en què es parla d'equitat salarial, en què es parla d'equitat de drets i, evidentment, donada la situació que hi ha al país toca parlar de quotes, i toca que algú que aspira a ser cap de Govern, que encapçala un projecte polític com Demòcrates per Andorra, digui igual que ha dit la Sra. Riberaygua- que DA no està a favor del sistema de quotes, que creuen que s'ha d'arribar a l'equilibri a través de la formació, de l'educació i del treball amb els nens de l'escola. Nosaltres també hi creiem amb això, però això tardarà quaranta o cinquanta anys i no és excloent amb l'acció immediata o més efectiva dels sistemes de quotes a curt termini. I vostè no es pot amagar d'això: "Ja ho diré, si em sembla bé, més endavant" o "Ja ho diré d'aquí tres anys quan acabi la Llei". El seu grup parlamentari ha dit que no està a favor de les quotes i que no els sembla bé, i entenc que vostè també no estar a favor de les quotes entre altres coses perquè se'l va consultar en motiu d'aquesta esmena quan es va debatre, fins i tot es va arribar a parlar d'una possible transacció i, si no ho tinc mal entès, per instruccions seves es va donar l'ordre al grup parlamentari que es votés que no a aquesta esmena. Per tant, vostè no està a favor del sistema de quotes, és una posició tant legítima com la que jo defenso que estic a favor del sistema de quotes, però ho ha de dir. El que no val és amagar-se, en un moment com aquest, sota la taula i dir que: "D'això ja em pronunciaré d'aquí tres anys".

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algún altre conseller desitja intervenir...

Sra. Patrícia Riberaygua.

La Sra. Patrícia Riberaygua:

Gràcies Sr. síndic.

Sr. López, jo no he dit que no estava a favor de les quotes, he dit que ara amb aquesta Llei no estic a favor de les quotes.

Vull dir, amb les quotes s'ha de mirar i s'ha de fer un debat, val?

Jo a priori parlo personalment, no parlo en nom del grup parlamentari, a mi no m'agraden les quotes. A nivell del Grup Parlamentari de DA s'està treballant una llei d'igualtat efectiva entre homes i dones, amb la col·laboració de les tres associacions de dones, i a partir d'aquí es decidirà quins mecanismes... Sr. López, no sé si em sent o m'escolta, més aviat dit, s'estudiarà quins mecanismes buscar per arribar a la igualtat efectiva, al món laboral, al món dels òrgans de direcció, etc. Vull dir, era aquest el posicionament.

No em faci dir coses que no he dit.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Sr. síndic.

Miri Sr. López, fins ara pensava que la motivació d'aquesta esmena estava fora de lloc perquè, com li he dit, crec que anava més enllà de l'objecte de la llei. Però, amb la seva intervenció d'abans jo crec que vostè s'ha posat en evidència perquè la finalitat encara és més espúria. És a dir, vostè ha plantejat aquesta reserva d'esmena simplement per posar-me a mi personalment davant la disjuntiva de dir a la gent si estava, o no, a favor del sistema de quotes.

Bé, jo crec que utilitzar el debat parlamentari i la Llei d'igualtat per entrar en aquest tipus de confrontacions de caràcter personal, penso que no diuen massa a favor seu.

Jo no tinc cap problema en dir el que penso, però és que jo crec que el que jo penso personalment poca rellevància té, perquè jo faig part d'un Govern, sóc solidari d'aquest Govern i a més a més faig part d'una formació política on avui hi ha molts representants en aquest grup parlamentari, en què les decisions més enllà de les consideracions personals de cadascú, es consensuen, es parlen i es debaten. I en aquest cas concret del sistema de quotes des de Demòcrates per

Andorra encara no hem encetat el debat sobre si la majoria dels components de Demòcrates per Andorra estan, o no, a favor del sistema de quotes.

En el que sí que no estem gens a favor és en abordar aquesta qüestió com un pedaç i de la forma frívola com ho fan vostès, a través d'una esmena que l'únic que pretén és incorporar per primera vegada un sistema de quotes només a les entitats públiques i a les administracions públiques. Jo crec que aquest debat mereix que com a mínim el tinguem primer des d'un punt de vista conceptual i si estem a favor del sistema de quotes, que em sembla molt legítim, l'incorporem a tots els àmbits de la vida pública i de la vida privada.

Per quin motiu hi ha d'haver quotes al Consell d'administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, i no ha d'haver-hi quotes a les diferents candidatures nacionals i parroquials que es presenten a les eleccions?

Per quin motiu hi ha d'haver quotes al Consell d'administració de FEDA i no quotes als consells d'administració de les grans entitats bancàries del país?

Jo crec que, com a mínim, el que hem de fer és tenir aquest debat d'una forma pausada, d'una forma tranquil·la, mirant exemples de dret comparat, mirant si en altres països que ja s'han avançat en l'establiment de sistemes de quotes això ha funcionat, o no, i a partir d'aquí prendre una decisió col·legiada i debatuda entre tots els integrants d'una determinada força política.

Evidentment el que pensi jo és irrellevant, perquè el que pensi jo personalment jo crec que no aporta res i en tot cas no s'ha d'imposar al grup parlamentari que dona suport al Govern. Però si li fa il·lusió saber el què penso jo personalment, puc estar a favor d'un determinat sistema de quotes. Un sistema de quotes com a mesura temporal acotada en el temps quan hi ha situacions de discriminació flagrants que permetin revertir aquestes situacions de discriminació flagrants fins arribar a la igualtat efectiva i, per tant com a mínim, a la paritat als diferents òrgans de representació públics, privats o a les diferents candidatures polítiques no em sembla a priori una mala idea. Dit això, no hem fet encara el debat d'una forma suficientment aprofundida i col·legiada com per què des de Demòcrates per Andorra tinguem una posició consensuada. I encara que jo pugui estar a favor, si la majoria dels integrants de la formació política a la qual pertanyo no estan a favor, evidentment s'imposarà aquesta opinió majoritària.

Així és com funcionem Demòcrates per Andorra, potser el Partit Socialdemòcrata el que vostè pensa o el que vostè opina en cada moment és el que

s'imposa a tot el partit. Cadascú és lliure de regir el seu partit com consideri convenient.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Hauríem d'anar tancant aquest debat. Molt breument Sr. López.

El Sr. Pere López:

Ja acabo però crec que hi ha algunes reflexions que ha fet el Sr. Espot que han de ser comentades.

Jo li dic que al Partit Socialdemòcrata hi ha un sistema de quotes instaurat a nivell de les llistes nacionals i parroquials des de fa bastants anys. És una manera de treballar. En tot cas també és una manera de treballar l'elecció dels candidats i altres formes democràtiques de treballar però cada un efectivament té la seva.

Després, senyors del Grup Parlamentari Demòcrates per Andorra, facin el favor de votar en la línia del que defensa el senyor candidat. El senyor candidat jo crec que no és honest, diu que està a favor d'un sistema de quotes, no el deixin en evidència votant en contra d'una esmena que proposa de manera pautada i amb el temps, un sistema de quotes perquè, és clar, llavors sona molt poc creïble que el senyor ministre candidat, que no sé si és militant, o no, de Demòcrates per Andorra proposa que ell està a favor... -jo crec que és un exercici de poca honestat i de poca claredat- a favor de les quotes, però a l'hora de votar l'esmena parla amb la Sra. Riberaigua per dir-li que es voti que no a l'esmena presentada per part del PS. És molt propi seu Sr. Espot però no es pot jugar a totes les divisions i a totes les lligues. O s'està a favor o no s'està a favor i s'ha de ser clar, dir queestic a favor però alhora donar instruccions al grup parlamentari per votar en contra, això és falsedat en política.

Si està a favor, i vostè que és el candidat, el seu grup parlamentari li faria cas i el recolzaria en la seva tasca de candidat perquè evidentment aquesta serà una qüestió... una de les moltes qüestions importants que es debatran en la propera campanya electoral i on la votació que es farà avui segurament no li vindrà molt bé en alguns dels debats que tindrà el plaer de compartir amb vostè.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Jo també tindrè el plaer de compartir aquests debats, Sr. López, sobretot si empra un to bastant menys irrespectuós que el que està emprant avui.

No content... no content d'haver obtingut la meua opinió personal i, per tant, de què li hagi expressat fil per randa el que penso personalment del sistema de quotes, com que vostè el que volia sentir és que jo no estava a favor per dir jo sóc l'únic candidat que estic a favor del sistema de quotes, intentar doncs captar tot el moviment feminista del nostre país, doncs, com que vostè no està content amb la meua resposta malgrat jo li he dit el que penso des d'una perspectiva íntima i personal, doncs per vostè la seva conclusió és que no sóc honest i que, per tant, estic mentint a aquesta Cambra.

Miri, vostè no està en el meu fur interior, per tant vostè no sap el que penso d'una determinada qüestió. I el mínim que pot fer si vol precisament que hi hagi aquests debats pausats i respectuosos és presumir de la meua bona fe, de la mateixa manera que jo presumeixo de la seva bona fe, perquè quan vostè diu una cosa en aquest Consell i vostè emet una opinió personal en aquest Consell jo em crec el que vostè em diu. En canvi vostè no ho creu; vostè creu que jo sóc deshonest.

Doncs miri, i li repeteixo una vegada més, perquè crec que és irrellevant el que penso jo personalment... És absolutament irrellevant, però vostè ho vol sempre conduir a aquest terreny de confrontació personal i de desqualificació personal

Li repeteixo, si el Grup Parlamentari Demòcrata no va votar a favor d'aquesta reserva d'esmena és perquè el sistema de quotes es debatrà i s'abordarà amb la Llei d'igualtat efectiva entre dones i homes que incorporarem en el programa electoral, i que si tenim la responsabilitat de governar, tirarem endavant la propera legislatura, i perquè entenem que és una qüestió prou important per no abordar-la de forma frívola, parcial i incompleta com vostès ho han fet a través d'aquesta esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Hauríem d'anar tancant el debat. Els hi donaré únicament a tots dos, si cal, un torn i després ja no hi haurà possibilitat de tornar a parlar en relació a aquesta esmena.

Sr. López.

El Sr. Pere López:

Sí, molt breument Sr. síndic.

Primer deixi'm, Sr. Espot, que li digui perquè ho ha emprat tres vegades el de "desqualificació personal"... Jo no li he fet cap desqualificació personal... No li he fet cap desqualificació personal! Estem fent opinions polítiques.

Li estic demanant la seva...

El Sr. síndic general:

Evitin debats particulars, si us plau.

El Sr. Pere López:

No estic fent cap desqualificació personal.

Potser sí que l'estic estrenyent una mica que es manifesti políticament i que es manifesti políticament, que sigui honest, i que digui la veritat però no hi ha cap desqualificació personal per res. Ho ha dit tres vegades i sap que personalment no només no tinc cap problema amb vostè, tot el contrari i ho sap perfectament. No utilitzi el tema personal perquè estem parlant de política i d'opinions, única i exclusivament.

Després amb el tema de la votació a la comissió. El dia que es votava aquesta esmena va haver-hi una possible oferta de transacció per part del Grup Demòcrata que va estar esperant la seva resposta, i la resposta que es va donar en comissió és que el Govern, i en aquest cas el ministre, és que s'havien donat instruccions de votar que no. Per tant, no m'estic inventant ni pressuposant res, ni construint cap teoria al voltant, sinó que li estic relatant simple i únicament com van succeir els fet.

Per tant, que vostè ara avui digui aquí que està a favor és molt contradictori amb el que s'està votant el seu propi grup parlamentari. La situació és gairebé inaudita, és a dir, el sentit del grup parlamentari és contrari al que vostè està dient ara mateix. És una situació molt difícil d'explicar. I allò dels debats que s'han de fer i que s'han de parlar amb un tema com aquest el debat jo crec que ja l'haurien de fer perquè això no és una qüestió de temps sinó que és una qüestió de principis. I hem vist aquest matí temes com la gestació subrogada o altres i bé que els han engegat sense massa temps a poder-los reflexionar.

Per tant, si vostè va llençar una llei d'igualtat, una llei com diu l'exposició de motius i l'article 2, especialment dirigida a les dones i a corregir situacions de desequilibri, jo no crec que era una sorpresa que hi hauria el tema de quotes. Cada vegada que s'han fet els nomenaments aquí he parlat del nomenament de dones, Vaig anunciar l'esmena,

jo crec que fa 6 mesos que faríem una esmena en aquest sentit. Per tant, temps han tingut per posicionar-se sobre una qüestió com aquesta. Jo crec que avui està intentant un doble joc que no es pot mantenir.

Amb el tema de quotes o s'està a favor o no s'està a favor. El que no es pot dir és una cosa i després votar el contrari.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Miri, jo crec que sí que vostè ha fet una desqualificació contra la meva persona, perquè si vostè em demana... és que vostè sempre fa el mateix, se li escalfa la boca i després es penedeix d'haver anat potser una mica més enllà del que hauria d'anar en un debat parlamentari que ha d'estar presidit per la cortesia.

Si vostè em demana que jo li expressi una convicció íntima i personal i jo li expresso i quan jo li dic la meva opinió vostè diu que sóc deshonest i que estic mentint a aquesta Cambra. Jo perdoni que li digui, però m'ho prenc com una desqualificació contra la meva persona. Però poc importa.

És que a mi em dona la sensació Sr. López que vostè ve aquí amb el seu discurs i va metrant i va repetint constantment el mateix. Li hem explicat per activa i per passiva, més de tres o quatre vegades ja, per quin motiu es va votar en contra. I no va ser cap instrucció que el ministre va donar al grup parlamentari. A casa nostra no funcionem així. El grup parlamentari va sotmetre a aquesta proposta de transacció i vam debatre'n, en vam parlar, i vam considerar no perquè estiguéssim en contra del sistema de quotes, sinó perquè consideràvem, doncs, que això s'havia d'abordar amb una llei d'igualtat efectiva entre dones i homes, i s'havia d'abordar des d'una perspectiva global, no només pel que fa als consells d'administració de determinades entitats o administracions públiques. I crec que el grup parlamentari li va explicar d'aquesta manera i li va argumentar convenientment.

Dit això, a vostè aquesta argumentació li entra per una orel·la i li surt per l'altra, i ja li va anar molt bé per poder plantejar aquesta reserva d'esmena avui. Però li hem explicat moltes vegades per quin motiu vam votar en contra. No vam votar en contra o en tot cas el Grup Parlamentari Demòcrata no va votar

en contra perquè globalment estigués en contra del sistema de quotes perquè estic convençut que dins del grup parlamentari hi ha opinions per tots els gustos. És un grup parlamentari plural que se situa en la centralitat política, on hi ha persones que tenen una sensibilitat potser més favorable a les quotes o menys favorable a les quotes, que a vegades no està perfectament associada al fet que se sigui més progressista o més conservador. En aquest sentit, doncs, aquests "raccourcis" com diuen en francès, també són molt fàcils de fer i no és sempre així.

Per tant, li explico una vegada més i sé que vostè tornarà amb la seva idea, però jo crec que ja li he explicat i li he argumentat suficientment per quin motiu nosaltres votem en contra d'aquesta reserva d'esmena i per quin motiu, doncs, també, en el treball en comissió es va votar en contra de la seva esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, passem, doncs, a continuació a la votació de la reserva d'esmena.

És la reserva d'esmena número 1 que es correspon a l'esmena número 209 de l'informe de la ponent proposant afegir un nou apartat a l'article 34.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 4, en contra 20 i 3 abstencions.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Bé, a la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena.

Seguim amb la segona de les reserves d'esmena presentades pel M. I. Sr. Pere López.

És la reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 28 de l'informe de la ponent proposant afegir un nou apartat a l'article 34.

Intervé per defensar la reserva d'esmena, el Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

Sobre el mateix article 34 del qual fem la reserva d'esmena abans, vam fer també una segona esmena destinada a la reserva de places en els concursos públics, i en aquest cas la reserva d'esmena té dos components, un component de gènere com en la reserva d'esmena anterior, i també hi ha un component pensat de manera positiva també per les persones amb discapacitat.

L'esmena en qüestió proposava una reserva de places als concursos públics d'un 40% per a dones i d'un 5% per a persones amb discapacitat com a places preferentment destinades cap a aquestes dos parts de la societat o col·lectius, en el cas que parlem de les persones de gènere femení o de les persones amb discapacitat.

De la mateixa mesura que parlàvem abans per facilitar l'accés de dones a llocs directius, pensem que cal facilitar l'accés a determinats llocs públics a dones, d'una banda, amb un percentatge important com és el del 40%, i també que cal posar en situació d'igualtat les persones amb discapacitat. Perquè finalment, en un àmbit com aquest, l'Administració Pública ha de ser exemple del que ha de passar en l'àmbit privat i, a més, ha de tirar de la possibilitat que hi hagi places dintre de l'Administració pública que poden ser exercides perfectament amb persones amb discapacitat.

Per aquest motiu, i pensem que no s'hi val una vegada més de dir allò no toca amb aquesta Llei, ho estem treballant amb una altra, ja en parlarem en un altre moment, sobta, sobre manera, que ja sigui per les qüestions d'equitat de gènere com per facilitar la incorporació a l'Administració Pública de persones amb discapacitat, que el Grup Demòcrata votés de manera negativa. I a diferència del cas anterior, que mínimament es va debatre, sense pràcticament debat sobre aquesta esmena plantejada pel PS.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels grups parlamentaris, Sra. Judith Pallarés.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Tot i trobar interessant alguna de les parts que el Sr. López ha comentat ara, sobretot en relació a les persones amb discapacitat, nosaltres ens abstindrem per la mateixa raó que hem dit abans. Pensem que és un text que podíem haver debatut i haver trobat un... si hagués pogut participar en la comissió, potser s'hauria pogut trobar un compromís en relació a tot plegat.

Però tal com està aquest text, igualment ens abstindrem avui.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Mixt, Sra. Sílvia Bonet.

La Sra. Sílvia Eloisa Bonet:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Jo mantindré el vot en comissió que és d'abstenció.

Entenc la motivació del Sr. López, tot i que no comparteixo massa el plantejament que havia fet per intentar donar sortida o cobrir aquestes places. És una pràctica molt utilitzada reservar places per discapacitats, però de la manera del 5% no ho acabo de veure massa clar. Sí que és veritat que ha sigut una pena no haver pogut intentar trobar una resposta a això.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Dins del Grup Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, quant a la reserva de places per a persones amb minusvalidesa ho puc entendre, però tot i així és un càlcul estrany.

I pel que fa a l'establiment de quotes per a les persones de sexe femení dins de l'Administració, també estalviem de quotes, igual que en l'anterior punt tampoc hi sóc favorable, i més quan es fixen uns percentatges totalment arbitraris. Per tant no hi estic d'acord.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

També dins del Grup Mixt, pels consellers d'Unió Laurediana-Independents de la Massana, Sra. Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sr. síndic.

Estem al final de legislatura i no hem pogut fer un debat profund global sobre l'ocupació de les persones amb discapacitat que poden treballar. Ho lamentem i

pensem que hem de fer un debat global sobre les formacions, l'ocupació de les persones amb discapacitat.

Pensem que fixar un percentatge per a les places concursables no afronta el tema en la seva globalitat, i pesem que de cara a la pròxima legislatura els consellers que hi haurà en aquesta Cambra conjuntament amb el Govern, doncs, haurien de tenir un debat.

I és un tema molt important, i hem de reflexionar, però en un àmbit molt ampli.

I és per això que no donarem suport a aquesta reserva d'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sra. Riberaigua, teniu la paraula.

La Sra. Patrícia Riberaigua:

Gràcies Sr. síndic.

Ara debatem, doncs, la reserva d'esmena número 2 que tracta també d'establir unes quotes, en aquest cas per a la contractació pública de les dones i de la contractació pública de les persones amb discapacitat: 40% per a les dones i 5% per les persones amb discapacitat.

Si les dones representem 50% de la població, el 40% em sembla una mica curt. Però bé, a part d'això, el nostre vot serà com en comissió, serà en contra. Són els mateixos arguments que hem exposat abans per a la reserva número 1 a nivell de les dones, perquè bé, ho tornaré a repetir, nosaltres creiem amb la formació, amb l'educació, i també volem veure els resultats dels treballs de la Llei d'igualtat efectiva d'homes i dones que s'està treballant en les tres associacions de dones del país.

I pel que fa a les persones amb discapacitat, sé que des de Govern ja es fa, programes d'inserció laboral dintre de l'efectiu de Govern, i sé que hi ha moltes persones amb discapacitat que ja tenen contractes i que han entrat dintre de la plantilla de Govern i jo crec que s'ha de seguir amb aquests programes, perquè les persones amb discapacitat trobin també el seu lloc dintre del món laboral.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Govern, Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, gràcies Sr. síndic.

La veritat és que no acabo d'entendre massa bé la raó de ser d'aquesta reserva d'esmena, no només de la reserva d'esmena, sinó de l'esmena que vostès van incorporar en el seu moment. Acabem de votar una Llei de la funció pública que reserva un 2% de les noves contractacions a les persones amb discapacitat, fent-se ressò del que ja establia la Llei de la funció pública de l'any 2000. Vostès en aquella Llei no fan cap esmena i en canvi aquí fan una esmena i diuen 5%. Home, a mi em sembla que és un exercici d'improvisació. 2%. 5%, puc estar d'acord en elevar el 2% al 5%, però el que hem de començar per fer és complir aquest 2% que des de l'any 2000 amb prou feines complim.

Per tant, des d'aquest punt de vista, jo crec que aquesta esmena que fan vostès, no obeeix als actes propis que vostès han emprat en el passat, perquè entenc, doncs, que per coherència vostès haguessin hagut d'esmenar la Llei de la funció pública, i a més a més, doncs, com dic, em sembla força improvisada.

I pel que fa a l'altra esmena, doncs, que s'hagin de reservar en l'accés a la funció pública com a mínim un 40% de les places a les dones, la veritat és que una vegada més ens porta al debat sobre el sistema de quotes. I precisament em dona l'oportunitat una vegada més d'aprofundir en la meua opinió personal que li estava dient abans. De la mateixa manera que jo li deia que d'alguna forma puc està d'acord amb el sistema de quotes quan hi ha una discriminació flagrant fins que som capaços, diguem, de revertir aquesta discriminació flagrant i arribar a una situació d'igualtat efectiva, precisament, doncs, en l'accés a la funció pública quan no parlem de càrrecs directius, aquesta discriminació no existeix. Em remeto a les xifres.

L'any 2017, si sumem cossos especials i cos general, teníem a l'Administració 1.537 dones. I en canvi tenim i teníem 1.092 homes. Si vostè mira la variació experimentada entre l'any 2008 i l'any 2017, el creixement del percentatge de dones a l'Administració ha estat d'un 12% i en canvi el d'homes ha estat d'un 2%. Hi ha moltes més dones que homes dins de l'Administració Pública. Per tant, no acabo d'entendre quina raó de ser té aquest sistema de quotes. De la mateixa manera que el podria entendre, per exemple pels òrgans directius de les entitats públiques, de les entitats provades o, fins i tot, de les candidatures polítiques no acabo d'entendre quin sentit té un sistema de quotes aquí, perquè precisament està desvirtuant la premissa sota la qual, doncs, s'instauren sistemes de quotes.

Per tot això, doncs, crec que aquesta reserva d'esmena s'ha de desestimar.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies Sr. síndic.

En primer lloc, volia fer una mica uns comentaris en relació a la coincidència que hi ha hagut en les intervencions de les companyes conselleres Carine Montaner, Sílvia Bonet i Judith Pallarés sobre el fet que hi ha hagut poc temps per treballar en comissió una Llei com aquesta, i que segurament el seu posicionament final a aquesta esmena o que no s'hagués pogut treballar amb una transacció o avançar en aquest sentit.

Pensem i ho hem dit moltes vegades que aquesta és una qüestió molt important. Entrar a tràmit parlamentari alegrement una llei d'igualtat al final de la legislatura i convertir-la en urgent, i quan s'obren debats importants com el debat de quotes, que a més no estem parlant de quotes Sr. Espot, ara li explicaré la diferència entre les quotes i les reserves de plaça, perquè potser aquest temps també se l'hagués pogut prendre vostè. És una veritable llàstima. És a dir, obrir un debat, ja sigui per quedar bé o per finalitzar una feina, però és clar fer-ho amb la urgència que es presentin esmenes i es debatin en una comissió, màxim dos comissions, hem de votar ja perquè hi ha una altra llei que ha d'entrar la setmana que ve i hem d'evacuar lleis una darrera de l'altra, i quedar-nos a mig camí, no trobo massa el sentit d'aquest debat.

I això porta a confusions com les que ja hem fet alguns, i entre ells particularment el ministre en confondre el que és un sistema de quotes d'un sistema de reserva de plaça. Un sistema de reserva de plaça en una convocatòria, ja sigui en aquest cas per dones o sigui per persones amb discapacitat, vol dir que totes aquelles persones que superen la nota de tall que s'estableix per una convocatòria de places, una convocatòria de 10 places n'hi hauria 4 per dones i 6 per homes. És clar, si entren els 10 més bons pot succeir que entrin 10 homes. Si hi ha una nota mínima de tall i hi ha 4 dones que superen aquesta nota, entren 4 dones i 6 homes.

Per tant, això no té a veure amb el sistema de quotes. Si no té el sistema que és facilitar que en determinats llocs de l'Administració, que són molts, cossos especials, altres àmbits tècnics i tecnològics,

que hi hagi més facilitat per entrar per part de les dones que entrin amb menys possibilitats que per part dels homes.

I el mateix passa amb les persones amb discapacitat. Si es convoca unes places i entren els que obtenen millor nota, és possible que una persona amb discapacitat no hi pugui entrar. Mentre que si es garanteix que aquella persona amb discapacitat potser no és de les millors qualificades, però compleix els requisits mínims per poder entrar, se li garanteixi una plaça. Per tant, no barregem el concepte de quota amb el concepte de reserva de plaça, perquè a mi em sembla que, segurament seria millorable en un treball en comissió en condicions normals, amb les aportacions dels demés grups parlamentaris, que segurament haguessin contribuït a millorar la proposta, a mi em sembla que és un plantejament molt encertat i molt correcte, en aquest cas aplicable a les dones, aplicat a les persones amb discapacitat i, segurament, fins i tot, a d'altres col·lectius per part de la població.

Finalment, ja per acabar, amb això que deia la Sra. Riberaygua que diu que el 40% li sembla poc. Home, a mi el 0% em sembla menys que el 40. Per tant, és clar, convocar concursos com es convoquen ara, que entrin els millors i que no hi hagi cap criteri per facilitar o perquè hi hagi reserva preferent de places per dones o per persones amb discapacitat, jo no ho comparteixo. Podem discutir i, fins i tot, si vostè hagués volgut que en lloc d'un 40 hagués sigut un 45 o un 50%, jo hagués estat encantat. Però és clar, criticar el 40% quan el que vostès proposen és un 0%, ho trobo una mica agosarat o una mica desconèixer la fórmula que es plantejava, que com deia abans, em sembla que és una fórmula molt encertada i molt adequada.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sra. Riberaygua.

La Sra. Patrícia Riberaygua:

Gràcies Sr. síndic.

És per contestar al Sr. López. Desconèixer la fórmula, potser la desconec, però el que sí és cert amb les xifres que ha donat el ministre, és que el problema d'igualtat de gènere a l'Administració pública no existeix. I per això, tampoc hi veig la importància de fer-ho així.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, quan ens quedem curts d'arguments quant al fons, llavors entrem en la forma: si hi ha hagut poc temps i no sé què. Bé, això ho hem sentit dir ja moltes vegades avui i suposo que entre avui i demà ho sentirem moltes vegades més.

Miri, jo crec que les formes poc importen, del que tracta és de parlar de l'objecte de la seva reserva d'esmena i, sobretot, si poguéssim, de l'objecte del Projecte de llei respecte del qual vostè s'està allunyant bastant.

Efectivament i evidentment sé la diferència entre les quotes i les reserves de places. Tot i que també li he de dir que no hi ha tanta distància entre un concepte i l'altre. I vostè ho sap perfectament.

I de fet, m'he llegit molt bé la seva proposta. Me l'he llegit tan bé que a diferència del que vostè ens ha volgut fer creure abans, vostè aquesta reserva del 40% de les places no l'estableix en determinades places o en determinats llocs, com ens ha volgut fer creure. Vostè l'estableix en tots els llocs i en qualsevol procés de provisió d'una plaça vacant quan es tracta d'accedir a la funció pública. I això és que a mi em sembla que no té cap tipus de sentit.

Vostè creu que per exemple per accedir al Cos d'ensenyament o per accedir a l'Administració de Justícia cal reservar un 40% de les places per a persones de sexe femení? No té cap sentit si el 80% del personal del Cos d'ensenyament són dones. En canvi, que puguem introduir aquest concepte per determinats altres cossos, això sí que no ho veig malament. Per exemple, el Cos de policia, o el Cos penitenciari, o el Cos de bombers, penso que serien bons àmbits organitzatius on ens podríem plantejar aquesta reserva de places.

Però li repeteixo una vegada més i li diré fins a la sacietat, no és el debat que ens ocupa avui, és el debat que ens ocupa quan es tracti de promoure i de tirar endavant la Llei d'igualtat efectiva entre dones i homes. En aquell moment, haurem d'instituir i d'incorporar totes les mesures que siguin convenients per assolir aquesta igualtat efectiva entre dones i homes. I crec que abordar aquesta qüestió d'una forma tan poc seriosa com ho fa vostè a través, doncs, d'un article aquí redactat ràpid i corrents, amb un procediment, sigui dit de passada, feixuc que realment és bastant difícil de comprendre, potser vostè té més coneixements jurídics que jo, però jo de

veritat, que me l'he llegit varies vegades el seu article i és molt complicat d'aplicar.

Per tant, jo crec que fem les coses seriosament, fem-les donant-nos la mà. Si vostès volen participar, o en tot cas ens toca a nosaltres des de l'oposició, participar en la propera legislatura en l'elaboració d'aquesta Llei d'igualtat efectiva entre dones i homes. I jo els convido i si em convida, doncs, jo també vindré, i treballem-ho conjuntament des d'una perspectiva global, no mitjançant pedaçs i disposicions parcials i mal redactades com aquesta.

Jo crec que no fem un favor a la finalitat que estem cercant tots que és aconseguir aquesta igualtat efectiva entre dones i homes.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Com que ha dit varies vegades que aquesta Llei no toca, li llegiré l'article 3 del Projecte de llei presentat per vostè. Diu que: aquesta Llei s'aplica a tots els àmbits de la vida política, econòmica, cultural i social i, especialment en les esferes següents:

L'ocupació i l'accés a la funció pública. Això és l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei.

I vostè diu que una reserva de places en concursos públics, surt d'aquesta llei. Sincerament expliqui-m'ho.

Article 3.a) àmbit d'aplicació de la llei, l'ocupació i l'accés a la funció pública. Ara clar, això del titular és molt maco, després posar mesures concretes com la que es proposa que és una mesura concreta, vostè hi troba falles i mala redacció. Jo crec sincerament que està ben redactada. Li posava abans l'exemple: de 10 places, 4 per dones, 6 per homes que superin la nota. Si només hi ha tres dones que superin la nota, tres places per dona i set per homes. És una mesura per equilibrar i per compensar que hi hagi evidentment, segurament no al cos d'educació però ja m'hi he referit abans de què vostè ho digués, cossos especials, departaments tècnics o altres departaments en què sabem que hi ha un desequilibri entre homes i dones, en aquest cas favorable a les dones, inclús potser que en algun àmbit sanitari o d'educació, que la mesura es pugui introduir en el sentit contrari perquè finalment l'equilibri beneficia a tots, i no rigui Sr. Jover.

Per tant, l'aplicació d'aquesta llei és evident que l'accés a la funció pública hi és. És de fet l'article 3.a), és la primera lletra de l'àmbit d'aplicació de la llei. Ara, si com deia abans si fem una llei molt ambiciosa, discutim moltes coses però no baixem el detall en res, no volem debatre de cap proposat en concret, i quan hi ha una proposta damunt de la taula ens limitem a desqualifica-la sense ni haver pres el temps de llegir-la i d'entendre-la, confonent quotes amb reserva de plaça, dient que està mal redactada, quan és un redactat que s'aplica amb els concursos públics a varis països i que és perfectament comprensible quina és la seva finalitat. Però no menystingui la qüestió de les persones amb discapacitat. I ho dic perquè també fa part d'aquesta reserva d'esmena.

Fer un article que diu que el 2% per les persones amb discapacitat però fer concursos públics on tothom té el mateix barem de puntuació, no serveix per res. Si no hi ha una reserva de plaça específica assignada amb les convocatòries de recursos públics, això torna a ser un discurs buit de contingut. Si no hi ha unes previsions legals que permeten que aquestes diferències que hi puguin haver, es compensin d'alguna manera i hi hagi places reservades per un col·lectiu com el de les persones amb discapacitat, doncs la realitat és que estem molt lluny com vostè deia, d'assolir aquest 2%. I si el 5% semblava molt, és fàcil de fer una esmena, baixar-ho al 3 o al 4 i parlar-ne. Però jo crec que la proposta que es feia, és una molt bona proposta i com deia abans, s'hi pot estar a favor o no però no s'hi val desqualificar-la i sobretot no val a dir que està fora d'aquesta llei quan aquesta llei teòricament tractava de l'accés a la funció pública.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Sr. síndic.

No sé Sr. López, potser es va despistar pel camí, però és que la disposició que ens ha llegit no és la redacció final tal com es va esmenar i votar en comissió. I crec que a més a més la seva comprensió de l'article 3 és absolutament errònia i equivocada. El que diu l'article 3 és que aquesta llei quan parla de l'àmbit objectiu d'aplicació, diu que aquesta llei per tant el desenvolupament del principi d'igualtat de tracte i no discriminació des d'una perspectiva general i

transversal, s'aplica a tots els àmbits de la vida econòmica, social, cultural i política i especialment a les esferes següents. L'accés a la funció pública i l'ocupació en el sector privat, aquesta és la versió definitiva, potser vostè no la té. La negociació col·lectiva, el treball per compte propi, les organitzacions polítiques, la participació cívica i tants altres àmbits. El que ve a dir aquest article és que el principi d'igualtat tal i com el regulem i el desenvolupem en aquesta llei, s'aplica a tots els àmbits de la vida pública i de la vida privada, però no incideix en mesures concretes, llevat d'algunes de discriminació flagrant, que tenen com a objectiu pal·liar la discriminació que pateixen les dones. I és des d'aquest punt de vista que jo li dic que mesures com la que vostè ha volgut introduir, crec que poden ser útils en part, no com vostè les ha plantejat, i li he explicat abans. Però crec que les hem de debatre i en tot cas les hem de consensuar en el marc de la llei d'igualtat efectiva entre dones i homes, on ja hi estem treballant. I si vol incorpori's als treballs, serà molt benvingut, segur que farà aportacions molt positives com aquesta que crec que haurem de polir bastant però conceptualment és una bona proposta i crec que en aquell text sí que tocarà incorporar-ho i parlar-ne, però no ara d'aquesta manera a través d'una esmena ràpid i corrents amb un procediment doncs que no quadra amb cap de les disposicions de la llei de la funció pública, parlant de tots els processos de provisió de places vacants en la llei de la funció pública quan hi ha molts àmbits organitzatius de la funció pública, on hi ha una proporció molt majoritària de dones, i per tant jo crec que hem d'entrar en tot cas en el detall i treballar-ho amb una mica més de finor per dir-ho d'alguna manera. Simplement és el que li dic, i no estic desmereixent la seva proposta. Si li he dit, em sembla que la seva proposta de reserva de places, que li repeteixo des del meu punt de vista no s'allunya tant del sistema de quotes però és veritat que no és ben bé el mateix, crec que aquesta proposta per determinats cossos especials que conec molt bé pel fet d'haver estat ministre d'alguns d'aquests cossos especials, efectivament cal implementar algun tipus de sistema que permeti que hi hagi més dones al Cos de policia, al Cos penitenciari o al Cos de bombers.

En canvi, per altres àmbits organitzatius, a mi em sembla que aquesta proposta que vostè fa genèrica no és de cap utilitat, i a més a més, com li dic, cal que en perfeccionem molt el contingut en tot cas.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Jover.

El Sr. Eric Jover:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Breument, m'ha semblat entendre que el Sr. Pere López el que volia és que pel Cos d'educació és fer una reserva de plaça al revés, és a dir que hi hagués més presència d'homes.

Si he somrigut em disculpo, potser no era la forma adequada però és que normalment quan es fa un sistema de reserva de places o de quotes, el que es busca és una discriminació positiva. Per què? Perquè es considera que amb el desenvolupament normal de la societat hi ha alguns col·lectius, alguns segments de la població que estan discriminats negativament. És a dir que no poden optar amb les mateixes condicions a aquests llocs de treball. Per sort, a educació ens trobem en una bona situació on les dones estan ben representades i on fan un excel·lent treball. Llavors jo crec que provocar una discriminació positiva en qualsevol sentit pels homes, doncs francament seria negatiu. M'agradaria saber si això ho pensa implementar si vostès tinguessin la responsabilitat de Govern?

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Fem igual que abans, un últim torn dels dos costats i tanquem aquest debat.

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Jo seré molt breu però en tot cas com que veig que el Sr. Espot continua treballant.. no s'ho agafi malament perquè torno a estar en l'àmbit de les opinions polítiques. Com que veig que el Sr. Espot està treballant i està evolucionant amb coses que alguns ja tenim assumides, li deixo el temps, no cal que m'incorpori a cap treball, li deixo el temps que ho vagi assumint, a veure si d'aquí a la campanya electoral canvia d'idea o d'opinions. Jo en tot cas sóc favorable al sistema de quotes i al sistema de reserves de plaça ara que vostè ja ha entès una mica més la diferència entre una qüestió i l'altra, només faltaria que hi estigués a favor perquè són mesures molt positives per assolir la paritat, un objectiu molt lloable, al qual els Socialdemòcrates estem compromesos. Jo crec que vostè acabarà fent un dia el camí en el mateix sentit.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Sr. síndic.

Miri Sr. López, potser és que té més atenció per la meua persona darrerament, però no es tracta de cap evolució. Miri justament m'acaben de passar un article del Periòdic del 9 de març del 2017 que diu: "Espot no descarta un sistema de quotes per aconseguir la igualtat". Per tant doncs, jo crec que vostè s'ha de remetre a l'hemeroteca i veurà que aquesta evolució que vostè vol fer creure no existeix. Jo sempre he mantingut un posicionament constant i que no ha variat en aquesta matèria i des d'aquest punt de vista a mi no em trobarà massa contradiccions en les meves paraules.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, anem a procedir a la votació de la reserva d'esmena. Recordo que és la reserva d'esmena número 2, que es correspon a l'esmena número 28 de l'informe de la ponent, proposant afegir un nou apartat a l'article 34.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

Sí.

A favor 3, 20 en contra, 4 abstencions.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Anem a seguir amb les dues darreres reserves d'esmena presentades pel M. I. Sr. Pere López.

Aquestes son la 3, reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 17 de l'informe de la ponent, proposant modificar l'article 16 i la quarta que és la reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 20 de l'informe de la ponent, proposant modificar l'apartat 2 de l'article 20.

Intervé per defensar les reserves d'esmena, el Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

Les dues reserves d'esmena que des del PS proposem debatre ara, fan referència a les anomenades accions positives que la llei les defineix principalment i jo diria que gairebé de forma exclusiva com a accions correctores, i nosaltres proposàvem l'afegitó de què també siguin accions amb caràcter preventiu.

Perquè al nostre entendre la discriminació no només es lluita des de la correcció de situacions de discriminació o de l'haver patit situacions de discriminació perquè a més com bé he sabut, hi ha algunes accions de discriminació que un cop sofertes poden tenir conseqüències que ja no són reversibles, i per tant, l'enfoc de les accions positives al nostre entendre ha d'anar més destinat a la prevenció que no pas a la correcció.

Em remeto ja que el Sr. Espot ha aprofitat per fer alguna referència als seus posicionaments de l'any 2017, que si no es fan accions per evitar que hi hagi greuges, ja sigui en qüestions de gènere o en qüestions de discapacitat, només podem mantenir-nos en les paraules i amb les definicions, però si no hi ha accions concretes per evitar les situacions de discriminació, aquestes mai no acaben de corregir-se.

Una vegada més, va haver-hi poc temps per debatre sobre aquesta llei en general i en relació en concret amb aquestes propostes. Jo he tingut d'ençà del treball en comissió temps per mirar altres legislacions comparades en relació amb aquesta qüestió, i a diferència del que manifesten o el que manifestaran alguns dels companys que van intervenir, al nostre entendre no ofereix dubte que la millor lluita contra la discriminació és la prevenció.

Centrar-se en una llei només des del punt de vista de la correcció i en accions positives que en aquest cas no tenen necessàriament la voluntat d'evitar que la discriminació es produeixi, és quedar-se a mig camí i és una llei que al nostre entendre no permetrà assolir els objectius.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels grups parlamentaris, Sra. Judith Pallarés, pel Grup Liberal.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Nosaltres ens abstindrem també en la votació d'aquests dos articles. Em costa creure, no hi era a la comissió el dia que es va debatre, i em costa creure com no es va trobar un articulat en el qual es pogués fer conviure tant l'original com el que es proposava. Suposo que ara podré escoltar les altres opinions en relació a aquest aspecte, però nosaltres ens abstindrem.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Mixt, Sra. Sílvia Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Jo mantindré el vot en comissió. Vaig votar en contra de les esmenes perquè tot i que comparteixo que la prevenció ha d'estar dins de...penso que hi ha altres articles del text legislatiu que ja es promou la prevenció.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

També dins del Grup Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Bé pel que fa a aquestes dues reserves d'esmena, el meu vot serà d'abstenció.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers d'Unió Laurediana-Independents de la Massana, Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sr. síndic.

Nosaltres votarem en contra. Evidentment que estem a favor de la prevenció però pensem que aquest concepte està recollit a l'article 34, lleigeix: "Campanyes i programes de sensibilització i formació. El Govern a proposta del Ministeri responsable dels Afers Socials ha d'impulsar campanyes de sensibilització, informació, formació, promoció de la igualtat de tracte i no discriminació,

etc.". I per tant aquestes campanyes de sensibilització pensem que és prevenció, que està recollit a l'article 34 i per tant seria redundant.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sra. Riberaygua.

La Sra. Patrícia Riberaygua:

Gràcies Sr. síndic.

Aquí també Sr. López el nostre vot serà com en comissió, és a dir en contra i com m'ha precedit en la paraula, la prevenció està molt ben definida sobretot en l'article 18, que està integrat al capítol de garanties bàsiques del dret a la igualtat de tracte i la no discriminació, i l'article 18 diu: "Prevenció, detecció i cessament de la discriminació", i llegiré l'article perquè vegi que en tots els àmbits de la nostra vida, és a dir: "La protecció eficaç enfront de la discriminació obliga a les administracions públiques i les altres entitats públiques, així com les empreses i les altres entitats del sector privat a aplicar mètodes i instruments suficients per detectar-la i adoptar mesures preventives i reactives adequades adreçades a abordar i fer cessar les situacions de discriminació. I a més si no compleixen tenen responsabilitat administrativa civil pels danys i perjudicis que se'n puguin derivar".

Per nosaltres la prevenció queda ben regulada amb aquest article.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Govern, té la paraula el Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Poca cosa puc afegir al que han dit tant la consellera Riberaygua com les altres conselleres que m'han precedit en la paraula. Jo crec doncs que una vegada més, aquí genera una confusió i d'aquesta confusió se'n pot extreure una conclusió que tampoc obeeix a la realitat.

L'article 17 el que fa és definir el que s'entén per accions positives, i el que fa és establir una definició del que s'entén per accions positives que és perfectament conforme amb les recomanacions del comitè per a l'eliminació de tot tipus de discriminació envers les dones de les Nacions

Unides. Les accions positives que no tenen res a veure amb les accions preventives, el que tenen és una naturalesa temporal i tenen com a objectiu pal·liar, reparar, dotar d'una equitat una situació de discriminació directa o indirecta que ja existeix. En canvi, les accions de prevenció són tota una altra cosa i tant la Sra. Montaner com la Sra. Riberaygua ja li han fet lectura dels diferents articles o les diferents disposicions d'aquesta llei que fan referència a les accions de prevenció.

Per tant, el fet que en aquest article que defineix les accions positives no es parli de prevenció, no vol dir que en aquesta llei no es parli de prevenció. I si es va votar en contra de la seva reserva d'esmena és perquè la qüestió de la prevenció quedava absolutament fora de l'àmbit d'aplicació i de l'objecte d'aquest article 17, i ja es contempla en altres articles, però vull repetir el fet que en l'article 17 no es parli de prevenció perquè es parla d'accions positives, no vol dir que en el conjunt de la llei hi hagi moltes altres disposicions que parlen d'actuacions conceptuals o més concretes en matèria preventiva.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

Breument, però pensàvem que era un article que valia la pena debatre de manera separada. Les mesures positives Sr. Espot i Sra. Riberaygua tenen aquest doble vessant fins allà on nosaltres coneixem les legislacions que puguin ser d'àmbit comparat. Deixi'm que comparteixi una vegada més algunes de les coses que està dient la Sra. Pallarés. Una en el sentit del treball en comissió accelerat, inclús en absència de representants de grups parlamentaris per poder debatre, i això ha estat una situació en la qual ens hem trobat tots de forma bastant freqüent, que una setmana en què no era possible assistir per coincidència a vegades de comissions o per altres qüestions, la llei tirava endavant i les esmenes es votaven amb l'absència d'un, de dos o de tres grups polítics sense més. I després el fet que hi ha moments en què sembla increïble que no es pugui arribar a enteses amb vostès, i a vegades una mica amb una certa obstinació. No només és un reforç de la llei haver posat en paral·lel les mesures positives, les de prevenció i les de correcció sinó que a demés si fem un mínim exercici de dret comparat, trobarem que

les mesures positives amb una llei de discriminació, de no discriminació, d'igualtat de tracte, essencialment tenen un caràcter preventiu. I no cal ser cap expert en la matèria perquè això ho aplica qualsevol altre àmbit que sempre és molt millor prevenir situacions de discriminació o de situacions de desigualtat, que no pas haver-les de corregir. Però com que sembla que a vegades votar una esmena de l'oposició és quasi bé una situació impossible i si a més porta l'etiqueta del PS com deien alguns dies també en un altre debat, ja seria quasi bé un pecat polític, doncs ens obstinem amb petits debats, però són coses importants i més en una llei com aquesta, que és una primera llei, en el que sembla increïble que al costat del terme mesura positiva no s'hi hagi posat el terme prevenció perquè és un reforç indiscutible al projecte de llei.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Sr. síndic.

Em sembla increïble la capacitat que té de tergiversar la realitat. Dir que aquesta llei han hagut de treballar-la de pressa i corrents i de qualsevol manera perquè no han tingut temps i no se'ls ha consultat abans, jo crec que vostè sap perfectament que no obeeix a la realitat.

Jo li vull recordar, no sé si hi era present, perquè és veritat que la seva presència en la Comissió d'Affers Socials ha sigut bastant oscil·lant, però jo li vull recordar que la secretària d'Estat i jo mateix vam venir a presentar el text tancat, un cop estava consensuat amb totes les entitats socials. El vam venir a presentar, els hi vam entregar còpia d'aquest text abans d'entrar-lo a tràmit parlamentari, i els hi vam dir que per intentar doncs poder tramitar un text com aquest que creïem que era una qüestió que no havia de fer debat i que convenia a tothom, que si vostès estaven disposats a fer-nos arribar les seves aportacions i els seus comentaris, nosaltres no tindríem cap mena de problema d'incorporar-los abans d'entrar el text a tràmit parlamentari, de manera que aquesta tramitació es pogués fer el més ràpidament possible. I això no va succeir. La qual cosa a mi em sembla que és perfectament legítim, jo no ho critico. Evidentment vostès com no pot ser d'una altra manera tenien tot el dret del món d'emprar el procediment o la tramitació

parlamentària ordinària i formular les esmenes que vostè consideressin convenientes. Ara, no ens acusi de no haver intentat aquest consens amb caràcter previ i de no haver intentat fer un apropament perquè aquesta llei pogués ser entrada a tràmit parlamentari absolutament consensuada per tots els grups parlamentaris.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

També per anar concloent, Sr. Pere López, li donaré la paraula i després el Sr. ministre tancarà.

El Sr. Pere López:

Molt breument, però Sr. Espot, no s'obstini amb mi, si ha sentit una mica les intervencions al llarg de les intervencions al llarg de les tres reserves d'esmena haurà sentit que no hi ha hagut prou temps per treballar-ho, s'haguessin pogut trobar solucions en aquest sentit, amb una mica més de temps s'hagués pogut recollir la filosofia de la reserva d'esmena. Consellers que per atendre altres obligacions polítiques no hi eren en una comissió on es tirava endavant. Per tant, això ha estat així però no només amb aquesta llei, amb totes les lleis que hem tractat al llarg d'aquests darrers mesos. El fet de què no hi hagués un representant d'un grup polític no ha estat cap problema per tirar endavant la votació de les esmenes, i jo ho deia abans amb la llei que s'ha votat d'exterior, jo sóc membre de la Comissió d'Exteriors però no hi he pogut anar... No hi he pogut anar perquè alguns dies que tenia Igualtat alhora que tenia Finances o que tenia Exteriors, i el fet de què no hagi pogut anar a una Comissió de Finances o una Comissió de Socials amb altres companys no ha impedit que les esmenes es votessin com si allà no passés res. Això ha estat així. I hi ha debats sobre temes importants alguns dels quals s'han apuntat a la reserva d'esmena i molts altres però jo crec que hem parlat avui de les quotes i de les reserves de plaça, són temes molt importants i vostè ha obviat abans el tema de les persones amb discapacitat, doncs hagués estat molt bé poder-ho treballar amb calma i segurament el resultat de la Llei hagués sigut molt positiu no només amb les esmenes que ha presentat el PS sinó també amb esmenes presentades per altres companys que han sigut tractades amb caràcter d'urgència i amb una setmana o dues setmanes com a màxim s'havia d'evacuar una llei perquè havia d'entrar una altra llei al darrera.

Per tant, no sóc jo que ho estic dient. Jo crec que si escolta una mica veurà que és el sentiment general

per part de tots els grups polítics que estan a l'oposició.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, veig que el Sr. Pere López, una vegada més quan se'l posa davant l'evidència doncs, sempre fuig d'estudi i ens parla d'altres lleis i d'altres... Estem parlant de la Llei d'igualtat. Jo li he dit quin procediment vam emprar que jo crec que va ser un procediment de consens i un procediment per donar temps suficient als grups parlamentaris per poder fer les seves aportacions, i vostè avui no només no reconeix aquest fet, sinó que a sobre vol fer entendre que nosaltres hem intentat passar aquesta Llei de pressa i corrents i de qualsevol manera.

Jo vaig comparèixer per fer això a principis de juny, fa nou mesos Sr. López, i jo vaig dir que vostès podien requerir el temps que consideressin convenient per poder fer les esmenes corresponents o fer-nos arribar els comentaris i suggeriments i que els incorporéssim, i no va ser el cas i no passa res, evidentment que no passa res però ara no faci el greuge de què no vam intentar consensuar aquest Projecte de llei; digui dit de passada, un projecte de llei en el qual molts representants dels diferents grups parlamentaris d'aquesta Cambra hi van treballar des del principi i van col·laborar activament, per tant doncs, van poder seguir tot el procés d'elaboració i coneixien a la perfecció les seves disposicions.

Crec...Jo no sé, no vull entrar en les altres lleis el que s'ha fet o el que s'ha deixat de fer, però crec que si no es pot fer un greuge d'aquestes característiques és amb la Llei d'igualtat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sra. Pallarés, breument.

La Sra. Judith Pallarés:

Sí, breument perquè tindrà ocasió de poder explicar durant el debat del contingut de la Llei, però lamento discrepar amb el Sr. ministre. Jo crec que no se'ns ha tingut en compte en la comissió a l'hora de

treballar aquell avantprojecte de llei. Nosaltres vam treballar conjuntament en tot el procés d'un Llibre Blanc de la Igualtat en què la comissió, el Govern i els col·lectius van treballar plegats en un procediment que estava ben establert i després això es va acabar per fer la llei perquè el Govern prenia la iniciativa, però aquesta iniciativa va arribar en el moment en què vostès fan una compareixença pública presentant-nos l'avantprojecte, i quan es tornen a assentar amb els col·lectius a la comissió no se la convida; se li diu: "Si voleu fer aportacions les feu"... Evidentment que podíem, però ja des dels mesos d'estiu que vam començar a tenir molt debat parlamentari.

Ja hagués estat bé poder treballar internament en la comissió molt més en algunes qüestions perquè el procediment que es va emprar i que vostè va haver de modificar aquest avantprojecte quan va treballar amb els col·lectius, perquè el va modificar després de presentar-lo, també ho podíem haver fet plegats.

I ara diu que ho va utilitzar i jo penso que sincerament no ho va fer, no sé si va ser per causa d'un malentès entre el Govern i la comissió però jo crec que aquesta disposició no s'ha tingut i lamento que avui ens ho expliqui d'aquesta manera.

Després crec que podrem parlar molt més però sincerament crec que ha estat una decepció després del treball que es va fer inicialment en la comissió en aquesta qüestió que haguem arribat a obrir un text a poques setmanes, perquè no hi havia ocasió dins de la mateixa comissió, perquè estava saturada, a poder discutir més profundament aquest text i a haver-lo d'aprovar com avui s'aprova amb moltes coses que es podien haver discutit molt millor.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Sr. síndic.

Ningú li va impedir que pogués participar en aquests debats... eh?

El Sr. síndic general:

Evitin debats particulars, si us plau.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, disculpi Sr. síndic.

Bé, potser vostè dirà que no la van convidar però vostè era perfectament lliure i a més a més havia participat des d'un inici en aquest treball d'elaboració del Llibre Blanc de la Igualtat i vostè era perfectament lliure de posar-se a disposició també per treballar conjuntament amb les entitats socials al Projecte de Llei, i evidentment nosaltres no li haguéssim impedit però és que això no treu res del que jo he explicat fa una estona.

Jo vaig comparèixer el dia 5 de juny a la comissió per presentar el Projecte de Llei i no vaig entrar a tràmit parlamentari aquest Projecte de Llei fins al 26 de juliol, per tant gairebé dos mesos després, i vaig donar la possibilitat de què vostès poguessin fer aportacions i comentaris. Que el fet de què no els haguessin fet i que els hagin fet posteriorment per via d'esmena evidentment em sembla absolutament legítim, només faltaria! És el seu dret. I entenc doncs, que vostès van voler o van preferir aquesta metodologia, que és la metodologia ordinària i evidentment jo la respecto plenament, però no em sembla de rebut que vostès diguin que el Govern no els va fer partícips d'aquest projecte perquè sinó, és que ni tan sols teníem l'obligació de venir-la a presentar a la comissió; haguessin pogut entrar com qualsevol altre projecte de Llei el Projecte de Llei sense haver-lo consultat ni haver donat aquest termini de dos mesos per fer aportacions. Jo ho vaig fer perquè considerava que era el que s'havia de fer, i em semblava raonable, i que obeïa a aquest treball participatiu que s'havia fet des de l'inici amb les entitats i no només amb les entitats, també amb els diferents grups parlamentaris d'aquesta Cambra.

Bé, si vostès tot i això volen buscar qualsevol motiu per posar en entredit la capacitat de diàleg i d'entesa del Govern... Doncs, què vol que li digui! Jo em remeto als fets palesos tal i com li he explicat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, procedim a la votació de les reserves d'esmena. Recordo que estem amb la reserva d'esmena... anem a votar la reserva d'esmena número 3 que es correspon a l'esmena número 17 de l'informe de la Ponent, proposant modificar l'article 16.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

Sí.

A favor 3, 21 en contra, 4 abstencions.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena.

Passem a la reserva d'esmena número 4 que es correspon a l'esmena número 20 de l'informe de la Ponent, proposant modificar l'apartat 2 de l'article 20.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

Sí.

3 a favor, 21 en contra, 4 abstencions.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal i com ha sortit de la comissió.

Anem a procedir, acabat el debat i votació de les reserves d'esmena, anem a procedir, dic o deia, a debatre les altres parts del text.

Pel Govern, té la paraula el ministre, Sr. Xavier Espot.

(El Sr. síndic general deixa la sala)

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Sr. síndic.

Amb la presentació fa uns quants mesos, ho hem dit tot just ara, del Projecte de Llei d'igualtat de tracte i no-discriminació el Govern, en certa forma, va retre comptes amb el Consell General. Evidentment, en una democràcia parlamentària com la nostra el Govern ret comptes amb el Consell General en totes i cadascuna de les sessions plenàries i amb les compareixences al si de les comissions.

Però en el cas del projecte de Llei que ens ocupa, convé recordar que és una iniciativa que deriva del Llibre Blanc de la Igualtat, que es va elaborar entre aquestes parets, a iniciativa del Consell General, amb el suport i la col·laboració del Govern i de l'Institut d'Estudis Andorrans i, el que és més important, amb la participació de la societat civil.

En efecte, un dels mandats del Llibre Blanc de la Igualtat és l'elaboració d'un projecte de llei per promoure la igualtat de manera transversal i per combatre la discriminació.

I això és el que pretén aquest Projecte de llei: ser el marc general en matèria d'igualtat i no discriminació. Recollir tots els avenços que, al llarg dels últims anys, s'han fet al nostre país en matèria d'igualtat en relació amb les dones i els col·lectius especialment vulnerables, com les persones joves i adolescents, la gent gran, les persones amb discapacitat i les persones de la comunitat LGTBI.

Es tracta d'aprovar una regulació general, integral i transversal en matèria d'igualtat. I això no vol dir que en un futur proper no es puguin aprovar regulacions sectorials i més concretes per combatre determinades vulneracions del principi d'igualtat. Bona prova és que aquest Projecte de llei conté ja la previsió d'una propera llei d'igualtat de tracte i no discriminació entre dones i homes en la qual, n'hem parlat molt, el Govern ja ha començat a treballar. Ja que la discriminació històrica que han patit i pateixen les dones és amb tota seguretat la vulneració més flagrant del principi d'igualtat.

Per tant, la llei que debatem avui és una llei general que servirà de norma supletòria en cas d'absència de regulació sectorial.

El caràcter generalista i transversal d'aquest projecte de llei no impedeix que es facin avenços significatius, concrets i palpables. En primer lloc, perquè el dret a la igualtat de tracte -tot i no ser reconegut explícitament per la Constitució com un dret fonamental- passa a ser gràcies a aquest projecte de llei un dret mereixedor de tutela judicial per si mateix. I en aquest àmbit és important destacar la regulació de la inversió de la càrrega de la prova. És a dir: davant d'una discriminació que acabi als tribunals, ja no serà víctima de la discriminació... ja no serà, perdó, la víctima de la discriminació la que hagi de demostrar que efectivament s'ha comès una discriminació, sinó que serà l'altra part la que ha de demostrar que no s'ha vulnerat el principi d'igualtat de tracte.

La inversió de la càrrega de la prova és una institució molt excepcional en qualsevol ordenament jurídic, que es reserva per fer front a aquelles problemàtiques més punyents i malauradament més socialment tolerades. La incorporació d'aquesta previsió dona una idea, al meu entendre, de la rellevància que el Govern dona a la qüestió de la igualtat de tracte.

La garantia judicial i administrativa del dret a la igualtat de tracte implica, també, un règim de protecció i reparació adequades de les persones víctimes de la discriminació. En aquest sentit, el

Projecte de llei també preveu un règim sancionador i les normes en cas de concurrència d'aquest règim sancionador amb la jurisdicció penal.

El text també incorpora modificacions de la Llei de relacions laborals i de la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal per incorporar les noves garanties processals del dret de la igualtat de tracte tant en l'àmbit laboral com administratiu. En l'àmbit civil aquestes garanties ja han estat incorporades en el nou Codi de procediment civil que vam aprovar fa unes setmanes.

I més enllà de la tutela judicial i administrativa, en el pla institucional aquest Projecte de llei confereix una especial importància a la figura del Raonador del Ciutadà com a via de canalització i d'orientació de les denúncies i reclamacions d'aquelles persones que pateixen o han patit una situació de discriminació.

Ara bé, aquesta llei no és únicament reactiva -i enllaço amb el debat de la darrera reserva d'esmena: no és només una llei pensada per perseguir la discriminació i sancionar les vulneracions del principi d'igualtat de tracte. Perquè sabem que la tutela de drets i els règims sancionadors són importants, fins i tot imprescindibles, però no són suficients, per si mateixos, per avançar cap a majors cotes d'igualtat.

Perquè en el rerefons de la qüestió de la igualtat de tracte hi ha un pòsit cultural molt important. Una herència i unes inèrcies que pesen molt. Per això cal també una actuació proactiva -i no només reactiva- dels poders públics.

Cal una promoció efectiva de la igualtat de tracte.

És per aquest motiu que el projecte de llei que avui debatem aquí encomana la creació i la posada en funcionament de diferents òrgans i programes encaminats a promoure la igualtat de manera efectiva, tal com he esmentat abans: l'Observatori de la Igualtat, el Pla integral per a la igualtat de tracte i la no-discriminació, el Programa d'inserció laboral, el Programa d'inclusió social de les persones nouvingudes, el Programa per a la igualtat efectiva de les dones i els homes i la Plataforma d'Entitats Socials.

Així mateix, es modifica la Llei de la contractació pública per fer-hi constar la possible inclusió de clàusules socials als contractes del sector públic. I també s'inclou la igualtat de tracte com un dret bàsic en la nova regulació de la funció pública.

Perquè en aquesta Cambra sovint hem parlat del rol exemplar del sector públic a l'hora de promoure -per exemple- la protecció del medi ambient, el nou model energètic i la lluita contra el canvi climàtic. Doncs bé, el sector públic també ha de ser un

referent i també ha de tenir un rol exemplar a l'hora de promoure la igualtat efectiva i combatre la discriminació.

Senyora subsíndica, el dia que vam aprovar el Llibre Blanc de la Igualtat vam dir que era la culminació d'un gran treball participatiu però que era, sobre tot, l'inici d'un camí que ens havia de conduir a una igualtat real i efectiva.

El Projecte de llei que debatem avui és un pas més en aquest camí. És un marc regulador general, és un avenç molt significatiu en la tutela del dret a la igualtat de tracte i en la lluita contra la discriminació i, també és una porta oberta i un impuls a la posada en pràctica de polítiques concretes de promoció de la igualtat. Però no és ni el final del camí ni la culminació de tota la feina que cal fer en matèria d'igualtat. De fet, és una llei que ens posa molts deures, tant al Consell General com, especialment, al Govern. I, per tant, futurs Governos hauran de tornar a aquesta Cambra a retre comptes sobre el què han fet per promoure la igualtat de tracte i combatre la discriminació.

Abans feia una comparació entre la protecció del medi ambient i la promoció de la igualtat efectiva. Crec que és una comparació pertinent, perquè la sostenibilitat mediambiental ha deixat de ser una qüestió concreta, circumscrita a un àmbit molt determinat, per passar a ser una qüestió transversal que impregna totes i cadascuna de les actuacions sectorials.

Amb el Projecte de llei que debatem avui la igualtat de tracte passa a ser una qüestió transversal i general que progressivament, així ho esperem, anirà impregnant totes i cadascuna de les actuacions sectorials i concretes.

És amb aquesta voluntat i aquesta esperança que demano als membres d'aquesta Cambra el seu vot favorable al Projecte de llei per a la igualtat de tracte i la no-discriminació.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sr. ministre.

És el torn dels grups parlamentaris. Té la paraula la Sra. Judith Pallarés, del Grup Parlamentari Liberal.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sra. subsíndica.

No m'ho digui a mi Sr. ministre, que a mi em falta diàleg... No m'ho digui, m'ho ha dit abans. Crec que no sóc la persona a la que se li pot dir això.

Quan se'ns ha convidat hem assistit sempre que hem pogut i sap que en altres qüestions hem estat, però pel debat d'aquesta Llei, pel seu contingut, sincerament ha estat una decepció perquè aquest Projecte de llei d'igualtat de tracte i no-discriminació pensàvem que com a continuïtat del Llibre Blanc de la Igualtat haguéssim pogut tenir l'opció de poder participar d'una forma més activa des del seu inici, cosa que no ha estat així.

Aquest Projecte de llei que avui votarem forma part de les prioritats que el Llibre Blanc de la Igualtat va marcar dins les accions a dur a Andorra en la recerca d'una igualtat efectiva.

La Llei estableix un marc global, genèric, penso que és insuficient però que marca un punt de partida important en el desenvolupament de la norma que ens ha d'ajudar en l'eliminació dels impediments socials, culturals, històrics i religiosos que estan instal·lats en la nostra societat i que fan que la igualtat real encara no existeixi.

Crec que en cap altra temàtica com la que avui ens ocupa és més cert que la millor manera d'eradicar les desigualtats és l'educació, la conscienciació i el treball comú en la defensa de la diversitat, però també és cert que és imperiós tenir un marc normatiu adequat que doni garanties i protegeixi davant d'aquestes.

Al llarg del treball que es va efectuar en l'elaboració del Llibre Blanc es van extraure moltes conclusions entre elles les línies a seguir en l'elaboració de la futura llei. Una llei que havia de ser global, alhora transversal i sectorial.

Aquesta no és la llei que avui prenem en consideració. La que avui votarem és únicament una llei global i genèrica que, de fet, deriva la transversalitat a l'elaboració de les polítiques públiques i dels programes i que no desenvolupa la part sectorial. Ha deixat part d'aquesta qüestió per altres textos en el futur. Evidentment era una opció.

De totes formes discrepo quan comenta que aquesta era la llei que els col·lectius volien. Des de l'inici del treball amb el Llibre Blanc de la Igualtat els col·lectius, tots i cadascun d'ells, ens demanaven la seva pròpia llei. Una llei única i específica per cada sector, i allà ja vam comentar que era necessària per la mida del nostre país, que el més adient seria tenir una llei global però, com veurem més endavant aquesta que avui tenim és insuficient.

Tot i que en la Comissió Legislativa d'Afers Socials sempre es va parlar d'això, d'una única llei, i així ho va manifestar el ministre també quan van mantenir aquestes reunions, ens presenta avui el Govern una llei de mínims per desenvolupar més endavant una norma més específica que concreti les necessitat de

cada sector social. Ja som coneixedors doncs, del treball que des del ministeri s'està efectuant en l'elaboració d'una Llei d'igualtat efectiva entre homes i dones -que també s'ha mencionat- la qual tot i ser un projecte embrionari, tractarà de forma molt més clara moltes qüestions que ja es tracten en aquesta Llei de manera més global i superficial. Això també em fa pensar que potser hem corregut massa. En comptes de tenir un text legal en la qual tingués una part global i podés desenvolupar la sectorial a posteriori, ara tindrem una nova Llei que tractarà aquesta qüestió de la Llei efectiva entre homes i dones, i de la qual, per exemple jo dispo de l'índex que ja s'està treballant, i que el dispo no perquè el Govern ni la secretaria... que evidentment que el podia haver demanat, faltaria més que el podia haver demanat, però bé, com que també estic dins d'aquests e-mails d'acció feminista, doncs, tinc l'opció de veure com el Govern treballa amb els col·lectius sense convidar la comissió legislativa, la qual cosa, evidentment no té cap obligació, faltaria més.

El compromís que tenia de fer aquesta Llei sí o sí, i que no li discutiré, doncs fa i ens deixa veure, sobretot quan veiem que hi ha altres lleis a tràmit, que aquest text és un text incomplet, i que no únicament farà que en el futur tinguem més textos que pengin d'aquesta Llei global, sinó que segurament haurem d'acabar desenvolupant altres textos més concrets per altres sectors més específics.

I és que seriosament, miri que li agrada fer lleis Sr. Espot, és que li agrada. Quan jo penso sincerament que amb una llei ben feta, seguint les instruccions que se'ls havia marcat en el llibre d'igualtat, treballant tots els sectors, segurament molt més llarga que la que avui tenim i treballada conjuntament, doncs, potser haguéssim arribat a obtenir el que veritablement necessitàvem. Perquè al final no sé quants més textos pensen que haurà de complementar aquesta Llei que avui votem?

Ja li he manifestat la meua decepció en la gestió que s'ha fet d'aquest text, decepció que també vaig expressar en la comissió, tenia una comissió legislativa disposada a treballar conjuntament amb les associacions implicades en aquesta Llei des del minut zero, seguint la dinàmica que s'havia marcat. Però això no es va tenir en compte, i se'ns va presentar un avantprojecte en la compareixença pública que abans comentava, i a posteriori, com a conseqüència també d'alguna de les queixes manifestades per alguns dels col·lectius, van decidir modificar algunes qüestions incloses en el text que finalment es va entrar a tràmit. Perquè el text entrat a tràmit no és el mateix que el de l'avantprojecte que se'ns va presentar.

La dinàmica de treball al Consell General per causa del volum legislatiu d'aquests últims mesos ha fet que aquesta llei, doncs, sincerament, quedés pràcticament pel final dins de la comissió, ja que hem tingut textos que ens han ocupat moltíssim temps, com per exemple el Codi de relacions laborals. I ha quedat bastant al final de la legislatura, i sincerament, com he manifestat, amb molt poc marge de debat.

El Grup Liberal vam decidir no fer esmenes a aquest articulat per dues raons bàsiques, la primera, que el volum d'esmenes hagués provocat el bloqueig de la llei dins de la comissió dificultant que finalment pogués ser aprovada. Com per exemple ha succeït amb la Llei de persona i família que hem treballat molt intensament i que finalment no veurem, o d'altres. Nosaltres estem a favor de tenir un text, encara que sigui de mínims, i estem a favor que s'ha de defensar la igualtat i lluitar per la no discriminació. I també entrenem que els actors socials tot i que es continua treballant en aquest aspecte, estan d'acord amb aquest que avui presentem per poder ficar aquesta primera pedra, aquest primer inici per poder tenir un marc legal de referència que ens ajudi a poder ja actuar en contra d'aquestes desigualtats.

Per aquesta raó i per les sol·licituds que ens han fet aquests col·lectius que consideren que aquesta Llei és un bon principi, nosaltres donarem suport a aquest text.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sra. consellera.

És el torn del Grup Parlamentari Mixt, té la paraula la Sra. Sílvia Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sra. subsíndica.

Primer de tot, pels que hem treballat des de la passada legislatura amb la voluntat de fer accions per aconseguir una societat més igualitària, veure com es materialitza aquesta llei representa una fita molt important. Els projectes han de començar per l'inici i han d'anar caminant sense pausa per aconseguir la consolidació dels mateixos, tal com va marcar el Llibre blanc de la igualtat.

Però quan parlem d'igualtat i en vista a l'experiència en altres països i també el nostre, el camí sempre es troba ple d'obstacles i dificultats, i cal picar molta pedra per poder anar avançant, però també de forma clara i decidida.

La igualtat d'oportunitats comporta la no discriminació de les persones en l'exercici i desenvolupament de les seves aptituds en la seva participació en els diferents aspectes de la vida.

La igualtat de resultats exigeix que els poders públics apliquin un conjunt de mesures per aconseguir una satisfacció igual de les necessitats bàsiques. Aquests resultats iguals s'obtenen mitjançant l'aplicació de tractes desiguals als individus afectats per les diferències de partida, tant des del punt de vista personal, com per a l'accés a uns determinats béns en els aspectes laborals, educatius, polítics, entre d'altres.

Per això, aquest no deixa de ser un projecte que ha generat moltes expectatives a molts, algunes s'acompliran i d'altres no. Però el fet d'haver arribat a aquest punt ja és d'agrair, i sobretot pels que han i hem treballat de forma constant per aconseguir-ho. Però la seva transversalitat i generalitat han fet que s'hagi quedat en un text que deixa certes expectatives per etapes posteriors. I aquest fet sempre ens entristeix. Em refereixo a la igualtat entre homes i dones, la discriminació per gènere, és molt present a la nostra societat i les accions encaminades en la seva lluita també.

En aquest aspecte, voldria expressar que hauria estat una mica més ambiciosa, m'hauria agradat trobar més desenvolupats temes relacionats amb l'educació i no tan generalitzats dintre de campanyes informatives.

Em sap greu que finalment no s'hagi incorporat un aspecte com pot ser l'assetjament per orientació sexual. Sé perfectament que moltes vegades queda inclòs dintre de l'assetjament sexual genèric, però diferenciar-ho penso que millora la seva concepció i comprensió, i obre la porta per tractar d'evitar aquestes situacions tan greus.

Tampoc s'ha inclòs a l'article 32 sobre el programa per a la igualtat efectiva de les dones i els homes cap dels criteris en els quals s'haurien d'inspirar aquests programes i que es referien a la lluita contra la bretxa salarial, les quotes, la conciliació familiar i laboral o la implantació del llenguatge no sexista, entre d'altres.

Però per una altra banda i tal com ha manifestat el ministre, incorpora aspectes importants...

(El Sr. síndic general s'ha reincorporat a la sala)

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí, Sr. síndic, de seguida acabo.

...com poden ser la inversió de la càrrega de la prova o l'observatori de la igualtat entre d'altres.

Tot i l'exposat, tal com he dit al principi, aquesta Llei representa un abans i un després més tímida del que jo personalment hauria volgut, però el meu vot serà favorable.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

També dins del Grup Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

El meu vot serà favorable al Projecte de llei presentat.

El Projecte de llei que avui se sotmet a votació és un Projecte de llei ambiciós però necessari que ha de contribuir a evitar situacions d'injustícia i a donar suport i cobertura a les persones que pateixin qualsevol tipus de discriminació sigui quina sigui.

Tot i així, trobo que el Projecte de llei s'adreça prioritàriament a les dones deixant en un segon terme a la resta de col·lectius amb vulnerabilitat o, fins i tot, no contempla aquells casos d'homes que també poden patir tractes discriminatoris en certes situacions, i que també existeixen, i tampoc tracta temes com l'assetjament sexual entre d'altres.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers del PS, Sr. Pere López, teniu la paraula.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

Fa vuit anys que el Govern del PS va treballar amb un document que es va anomenar PANI que era un pla nacional de la igualtat. Aquell document contenia mesures concretes de defensa de la igualtat, de la lluita contra la no discriminació, ja sigui per les persones amb discapacitat, la gent gran, les qüestions de gènere, la infància, els residents (també un dels grans oblidats) i el tema de l'habitatge, allà hi havia mesures concretes en favor de l'habitatge en el col·lectiu LGTBI.

Han passat vuit anys de Govern demòcrata per realitzar una diagnosi, un Llibre blanc que finalment

s'ha traduït amb aquesta Llei que pretén ser més que res una llei marc.

Això sí, entre tant, el senyor ministre s'ha fet fotos, rodes de premsa, de presentacions, conferències, presentacions de conclusions preliminars, de presentacions inter mitges i de balanç de fet del llibre blanc de la igualtat.

Molta foto, moltes conferències i molt poca efectivitat de les mesures. Valgui per davant que el nostre vot serà favorable a aquest Projecte de Llei. No podríem votar en contra ni que sigui a les tres o quatre mesures positives que conté aquest projecte de llei i que, principalment, són la inversió de la càrrega de la prova i l'equitat salarial.

Ara bé, ens deixa molt mal regust moltes de les qüestions que han quedat fora d'aquest Projecte de llei. Algunes d'elles han estat debatudes al llarg de les reserves d'esmena com la qüestió de les quotes, com les reserves de plaça tant per les dones com les persones amb discapacitat i, principalment, el fet que la no discriminació s'ha de treballar des de la prevenció i no pas des de les mesures de correcció.

A demés cal dir que el Projecte de Llei ha deixat molt mal regust a tots els col·lectius afectats per diferents discriminacions. Per la gent gran el principal motiu de discriminació és un motiu econòmic. La seva principal preocupació són les pensions i les seves dificultats econòmiques i, evidentment, aquesta Llei no aporta cap solució ni tracta aquesta qüestió.

El col·lectiu LGTBI demana una llei específica per recollir les seves singularitats. Les feministes, com sap vostè, estan enutjades amb vostè, i vostè ara treballa de manera separada i intentant capitalitzar aquest treball, una llei que doni resposta a les seves demandes. Perquè en primer lloc, quan vostè va presentar aquest Projecte de Llei i les va catalogar com a col·lectiu vulnerable, les persones que treballen de prop aquesta qüestió van saltar-li al coll literalment, perquè com tothom sap, les dones no són cap col·lectiu, sinó que són el 50% de la població.

Una Llei d'infància s'està treballant en paral·lel i serà avui objecte de tràmit parlamentari i al final hi ha una llei marc per a tothom i cap solució concreta per a ningú. Per tant, com deia abans, el nostre vot serà favorable ni que sigui per les dos, tres bones mesures concretes que hi ha en aquesta Llei, però una vegada més, quedarà tota la feina per fer per properes legislatures.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers d'Unió Laurediana-Independents de la Massana, Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sr. síndic.

Aquest Projecte de Llei per a la igualtat de tracte i no discriminació és la continuació del Llibre blanc que es va iniciar en l'anterior legislatura. I volia agrair els consellers que hi van treballar.

Entenen doncs, que aquest text és que es va elaborar amb diferents col·lectius, diferents entitats socials, és una Llei de garanties de caràcter general i integral, i ho celebrem.

Em recordo de la compareixença del Sr. ministre del juny del 2017, on deia que es posava a disposició per parlar de qualsevol articulat del text. Va estendre la mà i jo vaig contactar el ministre justament per parlar d'alguns neguits que tenia a nivell d'aquesta Llei. I li agraeixo perquè gràcies als seus aclariments, doncs, no vam fer esmenes per aquesta Llei.

Dit això, l'aprovació del Projecte de Llei no serà suficient per canviar les mentalitats. La via per canviar és l'educació. Com deia el Nelson Mandela, l'educació és l'arma més poderosa per canviar el món. Cal implantar, doncs, programes específics d'educació pels nens i les nenes, cal ensenyar als nens i les nenes des de ben petits a respectar les diferències, a acceptar les diferències, i fer veure als nens que la diferència és una riquesa.

Cal utilitzar mètodes educatius innovadors que persegueixen aquests objectius. Reforçar, per exemple, l'autoestima de les nenes com fan a Islàndia a nivell de les guarderies, on tenen programes específics per ensenyar les nenes a ser més fortes, més valentes, a tenir més autoestima.

L'educació, doncs, és el camí, i n'estem convençuts des de la bancada UL+Independents de la Massana+Terceravia.

La feina no s'acaba aquí amb l'aprovació d'aquesta Llei. Cal desplegar la Llei amb programes concrets, cal intentar també trobar camins per impulsar la igualtat efectiva.

Tenint en compte tot l'exposat, el Grup Parlamentari Mixt-, UL+Independents de la Massana+Terceravia donarà suport a aquest Projecte de llei.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Veig que han afegit un tercer nom al nom del grup parlamentari.

(Se sent riure)

Pel Grup Demòcrata, té la paraula la consellera, Sra. Patrícia Riberaygua.

La Sra. Patrícia Riberaygua:

Gràcies Sr. síndic.

Avui sotmetem a aquesta Cambra l'aprovació del Projecte de llei per a la igualtat de tracte i no discriminació.

El 15 de maig de 1968, un grup de dones va adreçar una petició al Consell General, acompanyada de 378 signatures, amb l'objectiu d'aconseguir el dret de vot i el dret de ser elegibles. El 4 de juliol de 1969, el Consell General els reconeixia la facultat de votar i quatre anys més tard, les dones obtenien el ple reconeixement dels seus drets polítics amb el dret a l'elegibilitat.

Les eleccions generals del 2011 van propiciar que el Consell General, per la legislatura 2011-2015 assolís per primera vegada a la història, una composició paritària.

La composició paritària, sumada al compromís amb aquelles dones que havien treballat per la igualtat de drets polítics, va desembocar en unes reunions amb la participació de tots els grups parlamentaris a fi d'analitzar la situació de les dones a Andorra.

Les conselleres i consellers que van participar en aquelles reunions van constatar la manca de dades sobre la realitat del país en matèria d'igualtat cosa que dificultava una estratègia política en aquest tema i una implementació efectiva de la igualtat.

Es va doncs decidir d'incloure en l'acord per promoure la igualtat de gènere, i com a vertebrador principal, l'elaboració d'un llibre blanc de la igualtat amb el suport del Govern i la col·laboració de l'Institut d'Estudis Andorrans i del Ministeri d'Afers Socials, Justícia i Interior.

Aquest acord per promoure la igualtat de gènere, va ser adoptat per unanimitat a l'últim Consell de la legislatura 2011-2015 i avui últim Consell de la legislatura 2015-2019 votarem la Llei per a la igualtat de tracte i no discriminació que va lligada amb l'acord de gènere del Consell del 2015.

Així doncs, la feina encetada la legislatura 2011-2015 es veurà, en part, culminada amb la votació de la Llei per a la igualtat de tracte i no discriminació que debatem avui.

Veü Sr. López, abans que vostè estigui al Consell, ja ens preocupava la Igualtat de gènere i vam treballar sobre aquest tema buscant solucions i mecanismes per pal·liar la desigualtat.

A la Comissió d'Afers Socials d'aquesta legislatura vam decidir que el Llibre blanc de la igualtat de gènere esdevingués el Llibre blanc de la igualtat i tractés la igualtat en general i no només de gènere.

Aquesta feina es va assolir amb la publicació del Llibre Blanc de la Igualtat al maig del 2018, després de més de dos anys de feina amb Govern i amb la col·laboració i aportacions, des de la Taula transversal de treball de tots els col·lectius que han aportat la seva visió i les seves necessitats en aquest àmbit.

El 5 de juny de l'any passat, el ministre d'Afers Socials, Justícia i Interior, el Sr. Xavier Espot va comparèixer, amb el seu equip i l'equip redactor, davant la Comissió Legislativa d'Afers Socials del Consell General per presentar-nos, als consellers generals, l'avant Projecte de llei per a la igualtat de tracte i la no-discriminació.

Ara és una realitat. Una realitat que és un resultat d'una feina de molts, del Consell General, del Govern i de la Taula de treball transversal amb representants de diferents col·lectius (dones, persones amb discapacitat, infants, adolescents i joves, gent gran, LGTBI i altres, gent nouvinguda). Gràcies a aquesta feina de temps, d'il·lusió i d'implicació avui podrem dir que a Andorra tenim una Llei per a la igualtat de tracte i no-discriminació. No molts països gaudeixen d'un text com el que tindrem. Text que totes i tots hi vam poder participar. Sí Sra. Pallarés i Sr. López, facin memòria, a la compareixença el ministre ens va donar temps per fer aportacions. Temps també que va donar a les entitats representants dels diferents col·lectius que formaven part de la Taula de treball transversal i pel retorn que ens van fer també ens conta que estan satisfets pel contingut de la Llei i van poder fer aportacions.

Tanmateix, com he dit a les intervencions de les reserves d'esmena 1 i 2, les 3 associacions de dones han demanat de treballar amb el ministeri una llei d'igualtat efectiva entre dones i homes, perquè no són un col·lectiu sinó que representen més de la meitat de la població mundial i fan front a desigualtats específiques.

Amb la Llei que avui ens ocupa, per primera vegada es reconeix el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació dels nostres ciutadans, de tots els nostres ciutadans. Es fa una Llei per a tots els col·lectius susceptibles de patir desigualtat de tracte o discriminació. Quedarà prohibida tota disposició, conducta, acte o pràctica que atempti, per acció o per omissió, contra el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació. L'àmbit d'aplicació serà tant en l'àmbit polític, econòmic, cultural i social com també

per a totes les persones físiques o jurídiques tant en l'àmbit privat com públic.

És una Llei moderna, general, integral i transversal on la prevenció és un pilar essencial. El sector públic com privat està obligat d'adoptar mesures de detecció, prevenció i reacció envers la discriminació. I si s'incompleix, hi haurà responsabilitats. També com a garantia bàsica es donarà una garantia d'indemnització i mesures positives.

Per primera vegada es parla del principi d'igualtat retributiva per raó de sexe, és a dir que per la mateixa feina, mateix salari. Aquest principi queda com un dret en la llei i si no es compleix la part discriminada podrà demanar reparació de la discriminació.

Altre punt molt important és la inversió de la càrrega de la prova, a nivell civil. Ja no és la víctima de discriminació qui haurà d'aportar la prova sinó que la part demandada. Donem resposta a la demanda de varis organismes internacionals que incloïen aquest aspecte en les seves recomanacions: les de l'ECRI o de la CEDAW, com també hi figurava al Conveni d'Istanbul.

Les prioritats detectades al Llibre Blanc de la igualtat queden definides en la llei :

- Es crearà un Observatori de la igualtat,
- El Govern haurà d'aprovar un Pla integral per a la igualtat de tracte i no-discriminació amb una periodicitat quadriennal. Govern haurà d'elaborar un programa d'inserció laboral, un programa d'inclusió social de les persones nouvingudes un programa per a la conciliació de la vida personal, familiar i laboral i un programa per la igualtat efectiva de les dones i els homes.
- També s'haurà de desenvolupar campanyes de sensibilització, informació, formació i promoció de la igualtat de tracte i no-discriminació ja que està clar que si no informem, formem i sensibilitzem la societat en els preceptes de la igualtat de tracte i no-discriminació no avançarem en aquests temes.
- Una altra acció molt important i que els col·lectius de la Taula Transversal de Treball del Llibre Blanc demanaven era la creació d'una Plataforma d'entitats socials, la Llei demana a Govern de donar suport a dita Plataforma perquè pugui ser constituïda i activa en l'àmbit social.

La llei també desenvolupa un règim sancionador necessari per la seva aplicació.

Vull agrair al ministre d'Afers Socials, Justícia i Interior per la seva feina i la seva implicació per fer real aquesta llei, a la Sra. Ester Fenoll, secretària d'Estat d'Afers Socials i Ocupació per la seva

implicació i feina en tot aquest treball i a la Sra. Mireia Porras, cap d'Àrea d'Igualtat per la seva feina.

El treball en comissió va ser interessant i es va poder inserir algunes precisions a la llei.

Amb la feina d'aquests últims 8 anys acabem un primer tram de la nostra responsabilitat política en matèria d'igualtat amb la ratificació d'alguns Convenis Internacionals, l'elaboració del Llibre Blanc de la igualtat i la votació, avui de la llei d'igualtat de tracte i no discriminació que creguem milloraran la situació de molts ciutadans.

Voldria acabar amb unes paraules que el Sr. síndic va escriure en la presentació del llibre Blanc de la Igualtat que diuen i que compartim, cito: "L'horitzó al qual apuntem és una societat que no discrimini i que ofereixi les mateixes oportunitats de desenvolupament personal a tothom. Una societat on de veritat tots i totes siguem iguals i no n'hi hagi uns de més iguals que els altres. Una societat, en definitiva, més justa".

Per tot l'exposat, i de manera més que convinguda, el Grup Parlamentari Demòcrata votarà a favor de la Llei d'igualtat de tracte i no discriminació.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, en primer lloc el que volia dir és que evidentment que un no pot fer d'una altra manera, agrair el vot favorable de tots els grups parlamentaris a aquest projecte de llei. Un projecte de llei que des d'aquest punt de vista es fa palès que genera un cert consens malgrat doncs podem tenir discrepàncies sobre determinades qüestions concretes relatives a les disposicions de la norma.

Intentaré respondre breument a alguns comentaris que s'han fet i que penso que mereixen precisió.

En primer lloc a la Sra. Judith Pallarés voldria recordar-li que jo mai l'he acusat de falta de diàleg. Jo crec que vostè potser no m'ha entès bé, el que li deia és que no em semblava just que vostè digués que el Govern havia mancat de diàleg, no parlava en cap cas de vostè.

Bé, jo crec que a aquestes alçades no té massa importància o en tot cas no val massa la pena que ens allarguem massa de com es va dur a terme la

metodologia de consulta i treball per arribar al punt que hem arribat.

Bé, vostè el greuge que en fa és que el text que vaig sotmetre a la comissió legislativa a principis de juny, no és el mateix que el que vaig entrar a tràmit parlamentari a finals de juliol. I efectivament, no és el mateix, però no és el mateix per una circumstància sobrevinguda que no existia en el moment en què vam elaborar el primer esborrany d'avantprojecte de llei. I aquesta circumstància sobrevinguda és que entre tant es va constituir o es va formar una nova associació, en aquest cas d'Acció Feminista que vam voler incorporar i vam voler tenir en compte les observacions sobrevingudes que ens feia aquesta associació, i és per aquest motiu que el text que jo els vaig presentar el mes de juny, no és ben bé el mateix que el que vaig presentar el mes de juliol. Però crec que es tractava de modificacions puntuals i que si haguéssim iniciat dos mesos més de consulta abans d'entrar-lo a tràmit parlamentari, corriem el risc de què aquest projecte de llei no es pogués aprovar.

Crec que aquest és l'únic greuge que vostè em pot fer, però en tot cas segueixo defensant que la metodologia que vam emprar va ser una metodologia participativa i des d'aquest punt de vista correcta.

Bé, després i crec que n'hem parlat àmpliament en les reserves d'esmena, però sí que crec que des d'una perspectiva general he de rebatre l'argument que no només vostè Sra. Pallarés sinó d'una forma una mica més punyent, el Sr. Pere López ha posat damunt la taula segons el qual aquesta llei era global, era genèrica, no desenvolupava cap part sectorial o fins i tot el Sr. López ha dit que no aportava cap solució a ningú. Jo no hi estic d'acord. Parteixo de la premissa que efectivament és una llei amb vocació general, transversal per tal d'abastar tots els col·lectius que estan en una situació de vulnerabilitat i que per tant, potencialment se'ls pot vulnerar en major mesura el dret a la igualtat o se'ls pot discriminar d'una forma més intensa, però de la mateixa manera, i ho he repetit moltes vegades, crec que hi ha tota una sèrie d'accions, de programes concrets i fins i tot de modificacions normatives molt específiques que suposen un pas endavant molt significatiu.

Aquells que ens hem dedicat directament o indirectament a l'àmbit judicial, convindrem que introduir el principi de la inversió de la càrrega de la prova tant en el procés civil com en el procés administratiu com en el procés laboral, suposa un pas endavant d'un gran calat.

Evidentment quan en parlem aquí, sembla una qüestió molt tècnica i molt conceptual, però això impacta d'una forma molt significativa en la vida

quotidiana dels nostres ciutadans. Que una persona que per exemple en el seu lloc de feina o com a conseqüència d'una actuació de l'Administració sigui discriminada, pugui beneficiar-se d'aquesta inversió de la càrrega de la prova i que per tant sigui l'Administració o sigui el patró qui hagi de demostrar en un procés judicial que no ha discriminat, això té unes conseqüències extremadament importants i de llarg recorregut.

El fet per exemple que hi hagi l'obligació d'establir clàusules socials en la contractació pública, això també té un impacte molt significatiu. Per exemple a l'hora de premiar aquelles empreses que formen part de la xarxa d'empreses inclusives i per tant contracten persones amb discapacitat.

El fet d'haver incorporat el principi d'igualtat retributiva per raó de sexe amb totes les seves conseqüències, de tal forma que gràcies a la inversió de la càrrega de la prova una dona que pugui demostrar que per al mateix lloc de feina se li ha pagat menys, i que no només pugui demanar una indemnització sinó que aquesta indemnització abasti la diferència salarial entre el que es paga a un home i a una dona per la mateixa feina en una empresa sense termini de prescripció, que per tant si aquesta discriminació s'ha prolongat durant 25 anys, pugui reclamar la diferència salarial d'aquests 25 anys, jo crec que tot plegat no es poden titllar de modificacions menors.

Jo crec que són modificacions de gran calat i que suposen un pas endavant molt significatiu, i això no vol dir que haguem assolit la perfecció, que haguem arribat al final del camí, evidentment que no, i evidentment que haurem d'abordar tota una sèrie de lleis sectorials per incidir més en la igualtat o en la desigualtat que pateixen col·lectius determinats.

Abans m'he referit a la llei d'igualtat efectiva entre homes i dones però també paral·lelament segurament haurem d'abordar una reforma molt més global de la llei de garantia dels drets de les persones amb discapacitat de l'any 2002 per adaptar-la plenament, tot i que ja ho vam fer en gran mesura el 2017, però també haurem d'anar més enllà i modificar-la o fer una llei nova en aquest sentit. I això, aquesta mateixa reflexió la trasllado a tots els altres col·lectius. Però jo crec que si haguéssim caigut en el parany de voler fer una llei sectorial per cada col·lectiu, ni tindríem aquestes lleis sectorials, ni tindríem la llei que avui debatem i aprovem. I per tant, doncs jo crec que la fita de la igualtat efectiva de tots els nostres ciutadans s'aconsegueix pas a pas. I aquest projecte de llei que avui aprovem, crec que és un pas molt significatiu i no treu que després puguem abordar i treballar determinades altres lleis sectorials.

Finalment Sra. Pallarés, vostè m'ha dit que a mi m'agradava molt fer lleis. No, a mi no m'agrada molt fer lleis, a mi el que m'agrada és millorar les condicions de vida i la qualitat de vida dels nostres ciutadans. I li agradi o no, tot sovint aquesta millora i aquest reconeixement més ampli de drets, només es pot garantir a través d'instruments normatius, a través de lleis. I és des d'aquest punt de vista que jo concebo l'activitat legislativa o la promoció legislativa que s'ha de fer des del Govern. No hi ha cap voluntat de fer lleis per fer lleis. Evidentment, jo sóc persona favorable a la simplificació administrativa i al fet que disposem de com menys normes millor, i que aquestes normes siguin el més clares possibles. Però evidentment hi ha determinats salts endavant, i avui n'és un exemple molt concret, que no es poden fer si no és a través de noves lleis. Aquest principi d'igualtat retributiva o la incorporació de les clàusules socials en la contractació pública o la integració del principi d'igualtat real en la funció pública, com molts altres aspectes d'aquesta llei, no es poden fer sense una norma com la que ens ocupa.

A la Sra. Sílvia Bonet simplement doncs, posar-li de manifest que és cert que la disposició que fa referència al programa sobre la igualtat efectiva entre les dones i els homes no entra en el detall, però això és volgut en certa forma perquè aquesta llei el que ha de tenir és vocació de continuïtat en el temps. I precisament el que ha de variar amb el temps, en funció de com evolucionin les coses, és aquest programa. Per tant, el contingut d'aquest programa és el que haurà de definir totes aquestes mesures i no la llei.

Per exemple, vostè s'ha referit a la qüestió de la bretxa salarial. Segurament, el primer programa que aprovem, haurà de contenir tota una sèrie de disposicions molt concretes per combatre la bretxa salarial. Però precisament si aquest programa acaba funcionant, i això ho esperem, arribarà un moment en què aquesta bretxa salarial ja no existirà. I per tant ja no tindrà sentit que aquest programa incorpori mesures relatives a la bretxa salarial, i segurament hauré d'incorporar altres mesures per pal·liar altres problemàtiques que potser ara tenim i que no haurem resolt quan haurem resolt la bretxa salarial o potser fins i tot problemàtiques que el futur ens depararà i que actualment no existeixen. Per tant, és des d'aquest punt de vista que la llei també en l'establiment dels programes concrets, no ha volgut entrar en el detall.

Finalment pel que fa al Sr. Pere López, bé, ha fet les crítiques habituals que fa mesos i mesos que va destil·lant segons la qual aquesta llei no serveix per res. Vostè ha dit dos o tres cosetes d'una forma

bastant menys tenidora. Però en tot cas vostè sempre se cenyeix a determinades anècdotes, i per tant vostè avui en lloc de parlar de la igualtat, de la igualtat efectiva, de les disposicions concretes d'aquesta llei, l'interessa més recordar que semblaria ser que a mi m'agrada molt fer-me fotos i fer rodes de premsa, i per tant instrumentalitzar la qüestió de la igualtat en benefici propi.

Miri, el problema és que vostè no ha estat present en molts d'aquests actes, però jo li vull recordar i estic segur que m'ho ratificarà la presidenta de la Comissió Legislativa d'Afers Socials que no crec recordar cap acte que s'hagi fet al tomb del Llibre blanc de la igualtat i posteriorment del projecte de llei, en tot cas el Llibre blanc de la igualtat que es pilotava des del Consell, li puc ben assegurar que no s'ha fet cap acte que no s'hagi fet a la seu d'aquest Consell General on hagi estat present el síndic o la subsíndica, i on hagi estat present també amb el mateix protagonisme que jo o fins i tot més si calia, la presidenta de la Comissió Legislativa d'Afers Socials. Ara bé, li agradi o no, durant aquests últims anys jo he estat ministre d'Afers Socials Sr. López, i per tant, li agradi o no això comporta tenir un determinat protagonisme.

Jo no he pretès mai tenir un protagonisme que no em correspongués, però evidentment jo també havia d'estar al meu lloc. Altra cosa és que a vostè això li pugui molestar, i potser doncs en un futur proper, com que de ben segur deixaré de ser ministre d'Afers Socials, potser aquesta molèstia li passarà.

I finalment, com sempre també s'ha erigit amb portaveu de tots els col·lectius, però absolutament tots. Vostè ha dit que aquesta llei havia deixat molt mal regust a tots els col·lectius...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Xavier Espot:

...ha fet diguem una il·lustració col·lectiu per col·lectiu del que els molestava d'aquesta llei.

Miri, ja li he dit moltes vegades, vostè no és el portaveu de ningú, de la mateixa manera que jo no sóc el portaveu de ningú. Vostè manté i és molt normal, amb tots aquests col·lectius i jo també mantinc reunions amb tots aquests col·lectius. I li puc ben garantir que malgrat és cert que alguns col·lectius haguessin preferit una llei específica, o que alguns altres col·lectius haguessin preferit que determinades disposicions fossin diferents, en termes generals, la gran majoria d'aquests col·lectius estan satisfets i reconeixen i crec que alguns consellers de

L'oposició així ho han posat de manifest que aquest projecte de llei suposa un avenç significatiu.

Per tant, parli per vostè i parli pel grup parlamentari o pels consellers adscrits, el Grup Parlamentari Mixt que formen part de la seva formació política i deixi si us plau, els col·lectius tranquils, que ja tenen prou recursos i tenen prou capacitat per poder-se expressar per si mateixos.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels grups parlamentaris, Sra. Pallarés.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

No li recrimino Sr. ministre en cap cas que hagi modificat el text de l'avantprojecte fins al text entrat a tràmit. Evidentment al contrari, per això es podia fer, per això tenia temps per fer-ho i es va entrar considero que en algunes qüestions ja ha millorat.

No discutiré tampoc la qüestió una altra vegada del temps com deia la Sra. Riberaigua, si vaig tenir temps per fer aportacions o no. Jo he tingut i he dit també el plaer d'haver treballat amb el ministre en tota l'elaboració del Codi de procediment civil i li vaig agrair sempre, la forma que havia emprat, la fórmula en què tothom estava a la taula i es podia discutir, i sí que tenia temps per fer-li aportacions al ministre en aquell moment, però recordo que se m'enviava un e-mail i se'm convocava quan hi havia reunions.

Bé, aquí s'ha preferit tenir un altre tipus de procediment per treballar, evidentment cada qüestió és diferent i tothom decideix com ho ha de fer, però bé, ja que hi havia un procediment de treball, pensava dinàmic i bo dins de la comissió a l'hora de treballar el Llibre de la igualtat, segurament pensava que haguéssim continuat amb el mateix procediment en relació a la llei, i no va ser així. I penso que ha estat una llàstima no fer-ho.

Sí que és veritat i potser no comparteixo, és el fet que prenguem en consideració una llei que com vostè també ha recalcat i és així, és global i és genèric, i els col·lectius també ens ho han fet saber. És un principi, està bé. Però tal i com es va treballar dins del mateix Llibre de la igualtat, es proposava una llei, un text que fos global, una primera part genèric, transversal i que a més a més, també fos i desenvolupés en el mateix text una part sectorial. Perquè ara com li deia, tindrem de fer altres tipus de textos per anar millorant. I això no treu que el que avui discutim i el que avui aprovarem no sigui bo.

Perquè ho és i penso que la inversió i la carrera de la prova és un avenç molt important i era necessari fer-ho, tot i que ja teníem jurisprudència afortunadament en aquesta qüestió, però era important tenir-lo marcat, igual que com aquesta qüestió, doncs altres que ja s'han mencionat que també eren necessàries.

Una mica estrany també en relació quan comentava la discriminació laboral, la diferència salarial, que això també està tot molt bé, però vam poder tenir també aquest debat durant la llei laboral i sincerament, una mica còmic el fet de fer-nos treure les referències dins del text de la llei laboral en relació amb algunes qüestions de discriminació únicament per fer-les constar en la llei d'igualtat que avui votem, per després afegir unes modificacions de la llei d'igualtat que acabàvem de votar feia dos dies. Jo penso que únicament per poder deixar un lloc estrany amb el que hem viscut amb aquesta qüestió.

En definitiva, l'important és que estigui regulat, que quedi bé i que tothom pugui accedir a les garanties necessàries i que funcioni. I a part d'això doncs com ja li he dit, donarem suport a aquest text perquè sí que és veritat que els col·lectius, tot i que cadascun des d'un principi sempre van voler tenir la seva pròpia llei, doncs assumeixen que de moment això és un principi i és el que tenim. Insuficient perquè s'hauran de desenvolupar altres qüestions, però bé, mai serà prou en aquest aspecte.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Abans de donar-li la paraula, els hi recordo que anem a votar una llei per assentiment. Jo crec que tots els grups han manifestat estar d'acord amb aquest projecte de llei. També els hi recordo, tot i que ja ho saben, que encara ens queden uns quants punts a l'ordre del dia, aleshores si poguéssim avançar una mica, els hi agrairia, i segurament no dec ser l'únic.

Sra. Sílvia Eloïsa Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Moltes gràcies Sr. síndic, segur que no és l'únic.

El comentari que m'ha fet el Sr. ministre sobre el tema de la bretxa salarial, jo entenc el que vostè em planteja sobre incorporar determinats aspectes o principis en els programes i que probablement es resolen. Però és que la realitat, o tinc la percepció, i ja m'agradaria equivocar-me que vostè tinguis raó, que féssim unes accions i que resolguem el tema de la bretxa salarial per exemple. Voldria dir que hem

millorat com a societat, i que realment tot l'altre es converteix en una societat millor i resoldríem moltes més coses, però no sé si seria aquesta la realitat. Per això vaig incorporar aquests principis i creia que eren aspectes que en molts altres llocs doncs estaven incorporats.

Aquí s'ha tret el tema del Llibre blanc de la igualtat i el tema de la comissió. Jo penso que el compromís de la comissió era enfront el Llibre blanc de la igualtat. En cap moment que jo recordi, la comissió es va comprometre a elaborar la llei, es podria haver fet, però no ens vam comprometre a això. Penso que és important, això no vol dir doncs que probablement es pogués haver participat més o no, però el compromís, reitero, va ser en l'elaboració del Llibre Blanc. Penso que allà el ministre parlava del protagonisme; evidentment uns vam tenir potser una visió més d'allò... però penso que allà els reals protagonistes eren els ciutadans que en definitiva són els que seran objecte d'aquesta Llei i són els que es beneficiaran de les conseqüències d'aquesta Llei i del Llibre Blanc, i realment aquesta Llei la vam fer per ells i per tenir una societat millor. Per la qual cosa jo penso que els veritables protagonistes eren ells.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Dins del Grup Mixt alguna altra intervenció...

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies Sr. síndic.

I deixi'm que li digui que puc entendre en part la seva preocupació pel calendari i per l'horari, però quan es van aprovar tretze lleis a tràmit urgent sabem tots perfectament que situacions com aquestes es podrien produir.

Jo ja li dic que al parer del meu grup en temes tan importants com aquest no és eludir el debat, i que una llei s'aprovi per assentiment no vol dir que hi hagi molts temes a debatre. A més, no vull incidir sobre el fet de què si avui és un divendres i no un dijous tampoc és per qüestions alienes als consellers.

Sra. Riberaygua, vostè em deia de què abans de què jo entrés al Consell ja es treballava la igualtat al Consell General, però potser no m'ha escoltat ni una mica la meva intervenció quan jo li he dit que el Govern del PS abans de què vostè entrés com a consellera va treballar un document molt concret i molt ben treballat com era el document del PANI. Un document que a diferència d'on som ara, que és

una llei marc i una llei de bones intencions, era un document basat bàsicament en mesures concretes i aplicables en els diferents àmbits d'aplicació perquè vostès al final s'han passat vuit anys per fer un Llibre Blanc i per fer una llei marc, i no ho dic en cap to despectiu Sr. Xavier Espot, Sr. ministre, amb dos bones mesures: la inversió de la carrera de la prova i l'equitat salarial però han passat vuit anys, vuit anys per dues mesures d'aquest àmbit concret i les moltes discriminacions que parteixen altres col·lectius doncs, s'han obviat de manera important. El col·lectiu LGTBI i les seves discriminacions en qüestions d'adopcions de matrimoni, de casament o com es vulguin comentar, entre altres, s'han obviat. No es volen tractar i són temes que quedaran pendents per un futur.

Quant al treball amb les associacions feministes que el Sr. Espot vol fer a partir d'ara... Però, ja li anticipo que té una altra pedra complicada a dins de la sabata: amb el dret de la salut sexual i reproductiva, amb aquest projecte de llei. Per tant, segurament farà allò de la doble moral que ens ha fet avui de: *"Jo estaria a favor d'això, però ara no toca, o ara no ho veurem"*.

I vostè sap que ha tret aquest tema del debat de la Llei d'igualtat però que el Projecte de llei, del qual jo també tinc informacions de què s'està treballant, sap que les associacions feministes volen aquest tema indiscutiblement a damunt de la taula i ja sap que vostè encara que digui: *"Jo estaria a favor"*, el seu partit no estarà a favor d'incloure el dret a la salut sexual i reproductiva com un principi irrenunciable.

Després, i li dic dos en lloc de tres, vostè em parla de tres mesures positives: una, la inversió de la càrrega de la prova; la segona, l'equitat salarial -aquestes dos ja li reconec- però després, no m'hi posi les clàusules socials.

Quant al seu grup parlamentari, tot i la seva doble moral política, acaba de votar en contra de les quotes i acaba de votar en contra de les reserves de plaça ja sigui per dones o persones amb discapacitat, no em posi les clàusules socials com una bona aportació d'aquesta Llei. Justament és una de les grans mancances que té aquesta Llei, i és una de les grans aportacions i un dels grans salts qualitius que haguessin pogut fer, fent realment una llei efectiva.

El Sr. síndic general:

Hauria d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Pere López:

Vaig ràpid Sr. síndic però voldria dir dos coses més.

En tot cas el debat d'avui penso que està sent molt clarificador, els debats d'avui. DA està en contra de les quotes, DA està en contra de les reserves de plaça per llocs directius. I després vostè ha dit, Sr. Espot, una frase que jo no hauria definit millor, ha dit: "Instrumentalitzar la igualtat en benefici propi". Doncs, això és el que jo he tingut la percepció del que ha fet vostè molt sovint al llarg de la seva etapa al Ministeri d'Afers Socials, i que consti que estic reproduint, entre cometes, unes frases que ha dit vostè. Si hagués pres el 10% de decisions de fotos que s'ha fet i d'anuncis que s'ha fet, les coses anirien o haurien avançat de manera molt important.

I després, quant si sóc portaveu d'algú o no sóc portaveu de ningú, ja li he dit moltes vegades... deixi'm que discrepi de vostè. Jo sí que em sento portaveu de moltes persones i de molts col·lectius; en primer lloc, perquè hi ha moltes persones que m'han votat. Jo sí que m'he presentat a unes eleccions cosa que vostè encara no ha fet a hores d'ara mai i ara tindrà l'ocasió de fer ben aviat. Per tant, sí que em sento portaveu de totes aquelles persones que a través meu o a través del meu partit ens han votat i ens han fet confiança; i em sento portaveu de la defensa de molts col·lectius com és les persones de la gent gran o dels col·lectius de residents, o de les propostes d'acció feminista. Em sento portaveu perquè parlem amb ells, recollim les seves propostes...

El Sr. síndic general:

Hauria d'anar acabant Sr. conseller.

El Sr. Pere López:

...i les elevem al debat públic. Per tant, no em tregui legitimitat, sóc un dirigent polític, sóc president d'un partit, he estat candidat i evidentment sóc portaveu de moltes persones que es senten identificades amb allò que defensem que no és altra cosa que el que ells ens demanen.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Ara no només parla en nom de les entitats i a més a més té la gosadia de dir que sí que és portaveu d'aquestes entitats. Jo li vull recordar un determinat

article que representants i presidents d'associacions molt autoritzades d'aquest país van publicar en un mitjà de comunicació dient, si us plau, que parés de posar les associacions en boca seva, i que les deixés treballar tranquil·lament, i que les deixés fora de la picabaralla política perquè aquestes associacions el que volen és fer la seva feina de forma imparcial, independent i amb independència del Govern que hi hagi en cada moment. Per tant, veig que no va aprendre massa la lliçó.

Però, en tot cas constato que ara no només parla en nom de les associacions sinó que a més a més parla en nom de Demòcrates per Andorra: Demòcrates per Andorra està en contra de les quotes, Demòcrates per Andorra està en contra de tal... està en contra de qual... Realment la seva bis expansiva és impressionant Sr. López. Realment si un dia arriba a ser cap de Govern ja ens podem preparar tots plegats, perquè si ara ja és representant de tots els col·lectius i fins i tot dels partits polítics de l'oposició, no sé què farà el dia que sigui cap de Govern, si algun dia ho és.

En tot cas, Sr. López, el que li diré és que la meua tasca al capdavant del Ministeri d'Afers Socials no li correspon jutjar-la a vostè. Qui ho jutjarà són els ciutadans que es podran pronunciar precisament d'aquí unes setmanes en una determinada contesa electoral. Són ells que jutjaran si la tasca social que s'ha portat a terme aquests darrers anys és bona, o no. I jo no em limito a les fotos o a les presentacions a les quals vostè fa referència. Jo crec que el balanç relatiu a la tasca social es materialitza en fets concrets, i tres lleis com les que aprovem avui precisament són el resultat d'aquesta tasca, però no només això, hi ha moltes altres coses que s'han fet aquests últims dos anys que evidentment tindrem ocasió d'explicar i de defensar.

Per tant, doncs, jo crec que del que es tracta aquí i avui no és de fer consideracions generals sobre el balanç dels uns o dels altres sinó en tot cas, de parlar del contingut concret d'aquesta Llei, no? I quan jo parlo del contingut concret d'aquesta Llei he parlat de tres mesures positives, però és vostè que ha dit el de tres mesures positives, jo n'he parlat de moltes més de mesures positives no només de les clàusules socials que, per cert, no tenen absolutament res a veure amb les reserves de places i amb les quotes si vostè m'acusa a mi de confondre reserva de plaça i quotes doncs, perdoni que li digui però això sí que no té absolutament res a veure amb les clàusules socials. Del que es tracta aquí és en la contractació pública de donar incentius i premis i punts addicionals a aquelles empreses privades que tinguin compromisos socials, no té absolutament res a veure amb les quotes i amb les reserves de places però és que no

només és això, aquesta Llei conté -i ho he dit moltes vegades i ara no ho repetiré-, moltes propostes concretes, moltes iniciatives detallades que suposen un pas endavant significatiu en el reconeixement del dret a la igualtat i a la no-discriminació.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Sí, molt breument Sr. síndic.

Però, només en relació a què jo em faig portaveu de Demòcrates per Andorra, jo recullo el que ha passat en aquesta Sala. Demòcrates per Andorra ha votat que no a les quotes i ha votat que no a les reserves de plaça, per tant, no estic parlant per boca de Demòcrates per Andorra. El que no li accepto, Sr. Espot, és que s'amagui sota la taula sobre debats que acaben de succeir fa només uns minuts.

Per tant, jo no he fet més que dir el resultat de les votacions que s'acaben de produir. Si vostè d'això diu que m'estic inventant coses o que jo estic dient coses que parlo en nom de Demòcrates per Andorra... Senzillament vostès han votat que no sobre aquestes dues qüestions i ja l'espero amb properes intervencions i debat prop de col·lectius feministes per veure com se'n surt de defensar allò de: *"Jo estaria a favor, jo ho veig bé però ara no toca.*

I jo ja vaig dir aquell dia que vaig fer una roda de premsa al 2017, en què jo estava a favor de les quotes però el seu grup parlamentari acaba de votar que no, fa només uns minuts.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció per part d'algun senyor conseller...

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, molt breument Sr. síndic.

Sr. López, no pateixi per mi. Jo em sé defensar solet i tinc molt clares quines són les meves coherències i les meves contradiccions.

Per tant, preocupi's de vostè que jo crec que té un camí important per davant.

Evidentment i de forma molt legítima vostè defensa un projecte polític necessari en aquest país, i evidentment molt distant i molt diferent del que defensem nosaltres, i crec que s'hauria de concentrar en aquesta tasca.

Crec que els ciutadans ja comencen a esperar que des del Partit Socialdemòcrata es comencin a posar propostes concretes damunt la taula i no sortir dia sí, dia no en una roda de premsa sempre atacant al Govern, posant en entredit l'acció del Govern i menyspreant fins i tot de vegades des d'un punt de vista personal els diferents representants del Govern i de Demòcrates per Andorra. I el que crec és que ja ha vingut el temps, falten poques setmanes per les eleccions, perquè comenci a fer una política més proactiva, més positiva i en definitiva més beneficiosa pels nostres ciutadans. Estic convençut que li agrairan i tots els que estem aquí presents també li agraiem.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, acabades les intervencions i si no hi ha objeccions tampoc, proposo l'aprovació de la resta de parts del text per assentiment.

Declaro aprovat el Projecte de Llei.

Passem al següent punt de l'ordre del dia.

6- Examen i votació del Projecte de llei qualificada dels drets dels infants i els adolescents.

L'informe de la Comissió Legislativa d'Afers Socials ha estat publicat en el Butlletí número 28/2019, del 12 de febrer.

Intervé per exposar l'informe de la comissió la M. I. Sra. Patrícia Riberaygua, nomenada ponent per part de la mateixa. Teniu la paraula.

La Sra. Patrícia Riberaygua:

Gràcies Sr. síndic.

El passat 22 de gener, la Comissió Legislativa d'Afers Socials em va nomenar ponent del Projecte de llei qualificada dels drets dels infants i els adolescents i com a tal, exposo avui davant del Consell General l'informe de la comissió.

La Comissió Legislativa d'Afers Socials va examinar, en les reunions mantingudes els dies: 29 de gener, 5 i 11 de febrer el Projecte de llei així com les 42 esmenes que s'hi han presentat: 10 esmenes per part del Grup Parlamentari Demòcrata, 24 esmenes per

part del Grup Mixt-PS i finalment 8 per part de la Consellera General del Grup Mixt, la Sra. Sílvia Eloïsa Bonet.

D'aquestes, 8 s'han aprovat per unanimitat; 9 no s'han aprovat; 22 han estat retirades per ser transaccionades i posteriorment aprovades per unanimitat, 1 ha estat retirada per ser transaccionada i aprovada per majoria i, finalment, 2 s'han retirat.

Del resultat de la votació de les esmenes se'n desprèn l'informe de la comissió, el text del qual es sotmet avui a consideració d'aquesta Cambra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Bé, acabada la intervenció de la ponent proposo procedir al debat i votació dels articles que han estat objecte de reserva d'esmena i continuar després amb el debat de les altres parts del text.

Han estat presentades 4 reserves d'esmena per la M. I. Sra. Rosa Gili Casals les quals serien defensades de la forma següent: les reserves número 1 i 2 serien defensades de forma conjunta, mentre que les esmenes 3 i 4 serien defensades cadascuna pel seu compte.

Iniciem, doncs, el debat de les reserves d'esmena. Comencem pel primer grup de reserves d'esmena. Són en concret: la reserva d'esmena, la primera és la reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 5 de l'informe de la ponent proposant modificar l'apartat 2 de l'article 7; i la segona, que és la reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 12 de l'informe de la ponent, proposant afegir un nou apartat 1.d) a l'article 38.

Intervé per defensar les reserves d'esmena, la Sra. Rosa Gili. Teniu la paraula.

La Sra. Rosa Gili:

Gràcies Sr. síndic.

Aquestes dues reserves d'esmena les hem ajuntat perquè estan relacionades. De fet la primera, que a dia d'avui continua sincerament encara sense entendre el perquè no va ser acceptada en comissió, demanava adscriure la Comissió Nacional de la Infància i l'Adolescència al Ministeri de Sanitat conjuntament amb el d'Afers Socials i d'Educació. De manera sorprenent no s'ha volgut incloure al Ministeri de Sanitat en aquest organisme quan el dret a la salut dels infants és un dret fonamental.

Sabem que cada cop tenim més obesitat entre els joves, els hem d'educar en una alimentació

saludable, en la prevenció de les addiccions i en moltes més coses relacionades amb la salut.

A més, els serveis de salut escolar, directament dependent del SAAS, els visiten a les escoles, els fan revisions generals, miren els carnets de vacunació.

Francament és incompreensible! Només ho puc entendre... -i a l'espera de què els ministres ens ho expliquin- sota el prisma de la precipitació que els ha impedit segurament treballar amb una visió global de la casuística dels joves i dels adolescents.

La segona reserva d'esmena es refereix a aquest mateix tema de la salut. En aquest cas, en el marc de l'article 38 que parla d'actuacions de promoció, prevenció i protecció de la salut vam proposar incloure un dret que per nosaltres i per tots els organismes de drets humans és fonamental: el dret a rebre informació sobre la salut sexual i reproductiva, i tenir accés a totes les mesures de planificació familiar.

Pels joves i els adolescents, l'accés a la sexualitat és un moment delicat perquè és un tema nou del qual no sempre se'n parla fàcilment a casa i perquè cal afrontar aquestes primeres relacions amb informació i garanties. Garanties i informació per prevenir malalties però també per prevenir embarassos no desitjats.

Aquí també, em perdonaran senyors de DA, però no haver volgut recollir aquest dret em sembla incompreensible, anacrònic, d'una època censoradora i hipòcrita. És una obligació, en una societat avançada, informar als nostres joves i també, si ho necessiten, oferir-los totes les eines disponibles contraceptives per evitar, ho deia abans, malalties sexualment transmissibles i també embarassos no desitjats.

Arribar a tenir noiets joves embarassades és un fracàs. S'ha de treballar al màxim perquè això no passi i actuar abans d'haver de recórrer a aquell dret a l'avortament que algunes famílies voldran exercir i que tant els molesta a molts consellers d'aquesta Sala.

I això passa en aquest país senyors de DA, malauradament no ens agrada, però passa! També aquí tenim embarassos en adolescents.

Gràcies Sr. síndic.

Perdó... Per aquesta raó evidentment demano el suport a les reserves d'esmena.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels grups parlamentaris, pel Grup Parlamentari Liberal.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Nosaltres ens abstindrem en aquestes reserves ja que no vam participar en el debat de la comissió.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Pel Grup Mixt, Sra. Sílvia Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Quant a la reserva d'esmena número 1 el meu vot serà favorable. Entenia que la Comissió Nacional de la Infància i l'Adolescència que participés en el Ministeri de Sanitat, complementava de manera molt completa les seves competències donant una visió molt sanitària o necessària, i necessària en el funcionament d'aquesta comissió.

Quant a la reserva d'esmena número 2 el meu vot serà d'abstenció perquè en altres emenes s'havia transaccionat i s'havien incorporat aquests aspectes.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

També dins del Grup Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Sí, gràcies Sr. síndic.

El meu vot serà d'abstenció a les dues reserves d'esmena presentades.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers d'Unió Laurediana-Independents de La Massana, Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sr. síndic.

Nosaltres donarem suport a la reserva d'esmena. Pensem que la comissió de la infància, doncs, s'ha d'inscriure conjuntament amb els ministeris competents com Afers Socials, Sanitat, Educació. És

que la sanitat és molt important per adquirir hàbits saludables.

Hem parlat de sobrepès, jo estic d'acord amb la Sra. Rosa Gili; hem de prevenir també tot el tema de la salut sexual dels nostres joves, s'han de protegir, i per tant hem d'insistir sobre aquests temes.

Hi donarem suport.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sr. Josep Anton Bardina, teniu la paraula.

El Sr. Josep Anton Bardina:

Gràcies Sr. síndic.

El nostre grup parlamentari no donarà recolzament a aquesta agrupació d'esmenes i hi votarem en contra tal i com vam fer en comissió.

Com ja li vam dir Sra. Gili, trobem pertinent incloure al Ministeri de Sanitat com a membre de la Comissió Nacional de la Infància i l'Adolescència, pels temes i projectes que es gestionen des de dit ministeri i que afecten de manera directa a aquests col·lectius.

Però per aquesta regla de tres, i sense cap mena de dubte, també hi podríem incloure-hi el Ministeri de "Justícia i Interior", el Departament de "Joventut" o el Ministeri d'"Esports", o fins hi tot, si molt m'apura, el de "Presidència".

Se li va explicar en la discussió de l'esmena que aquest punt parla únicament de l'Adscripció de la Comissió Nacional de la Infància i l'Adolescència, és a dir, de qui ha de dependre orgànicament aquesta nova estructura i el seu funcionament. Només es parla d'això, de l'adscripció.

Se li va explicar també, que aquesta comissió podia dependre únicament d'un ministeri, però els redactors i els tècnics que van implicar-se en l'elaboració de la llei, van trobar escaient que finalment fossin els dos ministeris que tenen més competències en aquest àmbit (el de la Infància i el de l'Adolescència), sent aquests els ministeris d'Afers Socials i d'Educació, i per la seva funcionalitat i bona operativa, posar-hi més ministeris semblava, a priori, que era excessiu.

I nosaltres vam entendre els tècnics i vam compartir el seu criteri.

Per tant, no trobem necessari incloure específicament "Sanitat", per molt que als consellers

del PS els hi sembli “sorprenent o inversemblant” que no hi sigui.

Vull recordar que la Comissió Nacional de la Infància i l'Adolescència és l'organisme col·legiat responsable de la coordinació de les polítiques i les mesures adoptades pels òrgans del Govern i dels comuns. I que el seu desplegament i funcionament s'han de determinar per via reglamentària.

És aquí, on no cal dir que la comissió podrà comptar en qualsevol moment amb els membres, organismes, departaments o ministeris que per la temàtica de què tractin o per una finalitat concreta i puntual que persegueixin, podran ser convidats a participar a dita comissió.

Per un altre costat, en la seva agrupació d'esmenes, lliga aquesta esmena amb la següent, on diu que vostès, els membres del PS, volien incloure un nou punt “d”, al punt 1, de l'article 38 (ara article 39).

Aquest article intitulat “Actuacions de promoció, prevenció i protecció de la salut.”, parla dels drets que se li reconeixen als infants i adolescents.

Aquest nou punt que vostès proposaven deia: “El dret a rebre informació sobre salut sexual i reproductiva i accés a totes les mesures de planificació familiar”.

En un primer moment, li vam dir que enteníem que no calia posar-ho específicament, ja que en altres punts del mateix article ja quedava recollit de manera genèrica.

El mateix punt a) d'aquest article diu:

a) El dret a gaudir d'actuacions de promoció de la salut i de la qualitat de vida que tinguin en compte les seves necessitats i especificitats, perquè puguin adoptar estils de vida saludable.

b) El dret a gaudir d'actuacions relatives a la seva salut segons les seves necessitats específiques.

c) El dret a rebre actuacions de protecció en l'àmbit de la salut per desenvolupar-se en un ambient saludable.

Per tant, enteníem que no calia afegir-hi el punt “d” que el PS proposava, però tot i això ho vam deixar pendent per poder-ho estudiar... I ho vam fer:

Li vam proposar una transacció que deia literalment: “El dret a rebre informació sobre la salut sexual i reproductiva.”

I a vostè Sra. Gili, la proposta que li vam fer no li va agradar i va decidir no acceptar la transacció... Totalment lícit !! A canvi de poder elevar al Ple a l'esmena i tenir uns minuts d'audiència. Uns minuts d'audiència per davant del que... -no rigui-, això és el que vostè ens va dir a la comissió...per davant del que enteníem com una millora significativa... sí, sí

Sra. Gili, vostè va dir “em reservo el fet de no votar-la perquè així ho podré elevar al Ple”. Aquestes van ser les seves paraules Sra. Gili.

Per tot l'exposat, el Grup Parlamentari Demòcrata li donarà recolzament.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Govern, té la paraula el Sr. Eric Jover.

El Sr. Eric Jover:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Referent a la primera reserva d'esmena la proposta de modificació de l'article 7 que defineix la Comissió nacional de la infància i l'adolescència mereix un debat al voltant dels conceptes d'adscripció i el de participació.

L'article detalla que aquesta comissió queda adscrita conjuntament als ministeris encarregats de l'Educació i d'Afers Socials i que la seva composició es determinarà reglamentàriament. L'esmena proposava que aquesta comissió també quedés adscrita al ministeri encarregat de la Sanitat.

L'adscripció és un element merament administratiu i per aquest motiu per simplicitat administrativa i com ha comentat el conseller Bardina seguint els consells dels propis tècnics, s'ha considerat oportú que la comissió quedi adscrita als dos ministeris que tenen més competències en aquest àmbit, que són els d'Educació i d'Afers Socials.

Malgrat això, si vostè el que volia amb aquesta reserva d'esmena és que l'àmbit sanitari estigui present en el si de la comissió, ja li puc avançar que des del Govern compartim la seva opinió i que en el reglament que ha de desenvolupar quins són els participants de la Comissió nacional de la infància hi inclourem, entre d'altres, representants del ministeri encarregat de la Sanitat.

Dic entre d'altres, perquè encara que no fessin part de la seva esmena estic segur que convindrà amb mi que segurament el ministeri encarregat de l'Interior també és rellevant, o el de Justícia o l'encarregat de la Joventut, entre d'altres.

Nosaltres estem convençuts de la necessitat que aquesta comissió sigui plural ja que la temàtica es mereix una actuació transversal no tan sols de l'Administració, sinó també de la societat. N'estem tan convençuts que de fet ja vàrem treballar de manera molt transversal i plural la pròpia concepció de la Llei. Així crec que és interessant recordar que el Projecte s'ha treballat conjuntament, no tan sols

des d'Educació i Afers Socials, amb nombrosos serveis i àrees implicades, sinó també i sense ser exhaustiu, amb el Ministeri de la Salut, el Servei Andorrà d'Atenció Sanitària, el Departament de joventut i Voluntariat, el Cos de Policia, Fiscalia, Batllia, Col·legi d'Advocats, el Raonador del Ciutadà, Unicef, el Fòrum Nacional de la Joventut, Ràdio i Televisió d'Andorra. I a més varem fer un procés participatiu que és molt interessant de joves de diferents edats dels tres sistemes educatius.

Pel que fa la segona part de la reserva d'esmena la que fa referència a l'article 38, en què vostès afegien un apartat detallant la salut sexual i la planificació familiar, no neguem la importància de la matèria, però la voluntat d'aquest article no era i no pot ser desglossar els programes particulars per importants que siguin.

Així per exemple, i vostè s'hi ha referit, el de salut escolar que implica un element tan important com per exemple que tots els infants del país tinguin un examen de salut, o que fa un seguiment d'un element tan rellevant com el pla de vacunacions sistemàtiques obligatòries, tampoc es troba recollit en el present article ni de fet en el propi text legal. Però evidentment, aquest servei i les accions que desenvolupa es mantindran.

Aquest article volia definir els preceptes bàsics en l'àmbit de la salut i no desenvolupar-los.

Crec Sra. Gili, que el que és important és que els elements de salut sexual i planificació familiar es poden retrobar implícitament en altres epígrafs del propi article o explícitament, per exemple, a l'article 46. I de fet és un element que, per la seva importància no s'ha esperat a què estigui en aquesta Llei per desenvolupar-se. I de fet diferents administracions ja desenvolupen importants accions en aquest sentit. Això va una miqueta en contra del que vostè deia que som anacrònics, que és un exercici hipòcrita, i semblava acusar alguns elements que evidentment ens preocupen a tots, com poden ser embarassos no desitjats, a més a més a edats primerenques, a la falta d'actuació d'aquest Govern i no és el cas.

Com li dic, ja hi ha intervencions en aquest sentit i m'agradaria destacar de manera no exhaustiva la consulta jove desenvolupada des del SAAS que implica diferents intervencions a les escoles dels tres sistemes educatius a diferents franges d'edat de la primera ensenyança i de la segona ensenyança, i que tracten juntament temes associats a la salut sexual i a la planificació familiar.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Obrim un segon torn d'intervencions.

Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, moltes gràcies Sr. síndic.

A veure, jo crec que les problemàtiques dels infants són transversals i per aquesta raó, certament, en algunes coses pot concernir altres ministeris, però jo crec que francament la de sanitat, el Ministeri de Sanitat era molt important.

Vostès diuen que els hi van dir als redactors i als tècnics que els van ajudar, tècnics segurament de fora. I això només ho dic perquè sí que m'ha sorprès en moltes comissions que sembla que al final els que legislen són els de fora. Ells ens poden ajudar, però nosaltres tenim un funcionament, ho deia abans. Hi ha salut escolar, hi ha coses que probablement amb els països d'origen d'aquestes persones potser o no hi són, o són diferents. No puc entendre que els hi diguessin que posar el Ministeri de Sanitat fos excessiu.

Jo francament crec que és un greu error. Perquè francament penso que els infants, hi ha alguns ministeris, algunes temàtiques d'alguns ministeris els poden tocar de prop i d'altres no tant. I gairebé m'atreviria a dir que a tots els infants, els adolescents, els hi toca més els temes de salut que potser tenir problemes socials. No ho sé, francament. Jo crec que era enriquidor tenir els tres ministeris i haver de triar, tinc dubtes fins i tot que calgués triar en aquest sentit. Perquè penso francament que educació i sanitat sí que els concerneix a tots.

La justícia, doncs, no tots els infants tenen problemes amb la justícia, no ho sé. A veure, jo crec que el Sr. Jover diu que després ja els integraran. Em sembla molt bé. Però no costava gens posar-ho aquí.

Em referia abans, doncs, també als temes aquests de salut sexual i reproductiva. Crec que és una evidència que és un tema molt important, que justament és una etapa de la vida molt... que té la seva importància en aquestes edats primerenques. Ho deia abans, no és un tema que forçosament es parli fàcilment.

Sabem aquí i a tot arreu que la informació que tenen els infants a vegades és *sesgada*, prové d'unes fonts que no són forçosament les millors. I per tant, des de tot arreu, doncs, se'ls ha d'ajudar, des de les famílies, evidentment, però també des de l'escola que permet abordar-ho d'una manera més distant, més pedagògica i més argumentada, possiblement que el

que puguin fer totes les famílies, perquè algunes tindran més coneixements, d'altres no en tindran tants. I per tant, francament jo crec que és un error.

En relació a la transacció, Sr. Bardina, és veritat, vostès em van proposar una transacció, però el que feia és que m'ho escapçava pel mig. Em deien sí, informació sí però no tenia accés a aquestes mesures de planificació familiar. S'està fent a tot arreu a tots els països que ens envolten. Els nostres adolescents, ho deia fa poc, se sap que molts d'ells tenen relacions sexuals abans del 18 anys, això és una realitat, i per tant, els hem d'ajudar a protegir-se, el que deia abans, que sigui de malalties, que sigui d'embarassos.

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

La Sra. Rosa Gili:

Acabo Sr. síndic.

I sobre el comentari del Sr. Bardina, si vaig dir que ho reservaria és perquè em va semblar prou rellevant perquè en parléssim, no per tenir un minut de glòria Sr. Bardina, que li asseguro que a aquestes alçades i a aquestes hores els minuts de glòria francament no em treuen la son.

I Sr. Jover, és que m'està reconeixent vostè que és important, però ho vol posar en altres llocs. No ho sé, jo crec que és una ocasió perduda més de millorar les lleis entre tots, de ser prou proactius per recollir propostes interessants dels altres grups i no aquesta mania de perquè ve d'algú altre, ho deia abans el company Pere López, sembla que perquè ho proposem nosaltres, doncs, ha de ser no per sistema. No s'entén, no hi feia cap nosa que hi hagi el Ministeri d'Afers Socials, d'Educació i de Sanitat...

El Sr. síndic general:

Heu d'anar acabant, si us plau.

La Sra. Rosa Gili:

... de mal no en feia cap, ans al contrari.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sra. Sílvia Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Intervindré perquè en la reserva d'esmena número 2 la meva opinió no era ben bé aquesta. És a dir, em vaig abstenir perquè estava d'acord en incorporar el dret a rebre informació sobre salut sexual i reproductiva. Ho ha dit el Sr. Jover, hi ha la Consulta jove des dels anys si no recordo malament 94-95 aproximadament, que treballa amb les escoles per donar aquesta informació i crec que segurament com tot és millorable, però penso que han anat fet la feina.

Però sinó, per si de cas, també si entren en la pàgina de joventut.ad hi ha un apartat que es diu "salut i prevenció" i que en allà trobaran, si això funciona, és a dir un apartat de sexualitat on tenen, doncs, tot d'informació sobre salut sexual, anticoncepció, què s'ha de fer en cas d'emergència i informació important, relacionada amb les malalties de transmissió sexual. Jo me l'he revisat i realment he de reconèixer que és prou complerta, que segur que també és millorable com tot. Però penso que per això entenia que dret de rebre informació ja està implícita en el funcionament que tenim.

Sí que és veritat que en l'accés a les mesures de planificació tinc els meus dubtes...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí.

... una mica de com funcionem i de qui se n'ocupa en aquests moments que són els metges, els ginecòlegs o metges d'atenció primària, són els que se n'ocupen de donar i receptar les mesures de planificació familiar. Aleshores això s'hauria de trobar una fórmula per poder-ho fer d'aquesta manera, per això tenia els meus dubtes.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sr. síndic.

No recordava que la Sra. Gili volia agrupar la reserva d'esmena 1 i 2. Doncs, en la meva intervenció anterior vaig defensar la reserva d'esmena número 1 que era incloure, doncs, el Ministeri de Sanitat.

Pel que fa a la reserva d'esmena número 2, que és l'esmena número 12 de l'article 38.1 d), la Sra. Gili,

doncs, volia incloure el tema de salut sexual que penso que és un tema important. Ara bé, aquest articulat parlava, i cito: “es reconeix els infants i els adolescents en el termes establerts en la normativa aplicable”, i després hi ha tot un cúmul de criteris. I llavors és clar, jo volia incloure el que deia la Sra. Gili en el punt b) per exemple, que és el dret a gaudir d'actuacions relatives a la seva salut segons les seves necessitats específiques, com el dret pels adolescents a rebre la informació sobre la salut sexual, etc. Perquè és clar, a nivell dels infants, doncs, no quadrava a nivell del text, però a nivell d'adolescents sí.

I per tant, s'hagués pogut transaccionar i penso que era una molt bona idea. Bé, no s'ha arribat i vaig votar abstenció en aquesta esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Per part del Govern...

Sr. ministre.

El Sr. Eric Jover:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Començaré agraint a la consellera Bonet per la seva manera de construir el debat. És a dir, jo estic d'acord amb ella. Segurament tenim elements que són millorables, però tampoc no hem de negar l'activitat que ja s'està fent, i a més que es porta anys fent-ho. Jo tampoc no recordo exactament l'any en què es va desenvolupar la consulta jove, però estan fent molt bona feina.

I això ho contraposo amb l'actitud de la Sra. Gili. La Sra. Gili per defensar la seva reserva s'esmena que és legítima, doncs, el que fa és fer creure a la gent, si és que hi ha algú que ens està escoltant en aquestes hores, doncs, que Andorra no s'està fent res, i que no tenim professionals des de les administracions públiques que s'està treballant aquí.

Llavors, també jo no voldria ser exhaustiu, però tan sols centrant-me en la part de la Consulta jove, doncs, li diré una miqueta les tasques que s'estan fent a les escoles. I em costa creure que vostè no en sigui conscient, perquè vostè prové del món educatiu i hauria de saber-ho. Doncs, a sisè curs, per exemple es desenvolupen tallers on es treballa l'anatomia i fisiologia de l'aparell reproductor femení i masculí, s'explica la gestació, el respecte i la utilització del llenguatge adient. Després a primera i a segona ensenyança, els canvis físics propis de l'adolescència,

es torna a recordar l'aparell reproductiu, canvis psicològics propis a l'adolescència, actitud en front dels canvis, respecte i utilització de llenguatge adient. El segon de segona ensenyança, afectivitat versus sexualitat, pilars de la sexualitat, plaers, sentiments, emocions, i dificultat i solucions. Respecte a les diferents formes d'expressió de la sexualitat, sexualitat, sexe i gènere. Incidint en les diferències de cultures, sexualitat i les noves tecnologies, la identificació de conductes sexuals de risc, l'adolescent i les relacions socials, dinàmica de grup, sexe i gènere. I així els diferents cursos.

Jo crec que es tracten tots els elements que a vostè li preocupen i podríem debatre com ha fet la Sra. Bonet, si en algun punt hem d'incidir més o menys, si hem de millorar una miqueta en aquesta actuació. Però el que és evident, és que aquests elements ja estaven presents a la Llei, no calia incloure'ls en aquest article que era de vocació molt més genèrica. I com hem dit, per exemple no inclou la salut escolar, i doncs, de fet ja estan desenvolupats i els estem desenvolupant adequadament.

Pel que fa a l'adscripció, vostè m'ha semblat que insinuava que el que hem fet és encomanar un text legislatiu amb uns experts de fora que no són coneixedors de la realitat andorrana i que potser d'aquí ve l'error de no haver adscrit també aquesta Comissió nacional al Ministeri de Salut.

Sí, doncs, és veritat, hem treballat amb experts internacionals de reconegut prestigi. Però també amb nombrosos tècnics dels diferents ministeris, i li he dit, Educació, Afers Socials, Interior, Justícia, el Ministeri de Salut, el Departament de Joventut i Voluntariat, i tots aquests tècnics són els que han participat més actors també de la societat civil, al desenvolupament d'aquesta Llei i que ens han fet prevaler aquesta pròpia mesura. Fins i tot també, ells ens han fet una valoració tècnica de la seva pròpia esmena. Llavors vull dir, no són els experts de fora que decideixen si aquesta comissió hi ha d'haver o no l'adscripció al Ministeri de Salut.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, moltes gràcies Sr. síndic.

Donem voltes i voltes per intentar explicar l'inexplicable, continuo pensant el mateix.

Sr. Jover, si s'està fent tot tan bé, quin mal feia incorporar aquesta proposta. És que és aquí on no s'entén! Vostè s'està justificant o m'està intentant fer dir a mi que jo estic dient no sé què! No, jo únicament volia, considerant que aquest tema és molt important perquè tinc claríssim que és un tema molt important, només volia deixar clara la voluntat del legislador. És a dir, que es donava la importància amb això.

Si agafem aquest article 38, actuacions de promoció, prevenció i protecció de la salut, hi ha tres punts, l'a), el b) i el c) que són els que han quedat, i un parla de promoció de la salut, estils de vida saludable, actuacions relatives a la seva salut, necessitats específiques, protecció, un ambient saludable. És a dir, són molt genèrics! Jo només volia donant-li la importància que penso que realment es mereix, perquè vostè ho sap perfectament, hem tingut embarassos de menors d'edat, de nenes de menys de 14 anys, si no vaig errada, una va tenir el seu nadó i l'altra no. És a dir, aquesta és una realitat com ho és en altres països, no és una exclusivitat nostra, però també ho és aquí. Per tant, hem de treballar-ho bé això, i que no torni a passar. No ha de passar!

Per tant, jo l'única cosa que proposava era un punt d) que digués el dret a rebre informació sobre salut sexual i reproductiva i accés a totes les mesures de planificació familiar.

Després vostès ho podien desenvolupar de la manera que volguessin. Aquesta llei de manar general és bastant genèrica, no baixa massa en el detall, és una llei de bones intencions, que està molt bé. Jo de veritat, no sé si algú que ens estigui escoltant pot entendre els arguments que vostès estan donant per no haver inclòs això si no és un argument que ara no ens l'estan dient, perquè amb el que ens diuen francament no s'entén. I ara aprofitaria per fer-li una pregunta concreta. Vostè s'ha referit a aquests actors de la societat civil, li voldria demanar: aquests actors de la societat civil li van dir que no acceptés aquesta esmena? Perquè crec que seria important perquè probablement nosaltres si realment és així és que alguna cosa ens estem perdent.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altre conseller desitja intervenir...

Sr. Josep Anton Bardina.

El Sr. Josep Anton Bardina:

Gràcies Sr. síndic.

Miri Sra. Gili, no puc entendre que si tant l'importa aquest punt, com és que no va acceptar la transacció?

De veritat que no ho puc entendre.

A força del cansament de sentir el seu mantra de repetició que fa en cada una de les seves intervencions, no tenim temps de llegir-ho tot, no tenim temps de mirar-ho tot, no tenim temps de parlar amb tothom. Escolti, li vam proposar una transacció. No contemplava tota la seva proposta, però contemplava més de la meitat de la proposta. Una transacció és una negociació. El que va quedar clar és que vostè entén negociació que ho accepta el que vostè vol o no s'accepta res. Doncs felicitats perquè aquest cop s'ha quedat amb el res Sra. Gili.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Govern, Sr. ministre.

El Sr. Eric Jover:

Sí, molt breument Sr. síndic.

Vostè fa política sensacionalista, ja ens hi té acostumats i no és la primera vegada. No crec que sigui la bona manera de fer política, però això no sóc jo qui ho ha de dir. Però el que sí que és segur que no és una manera massa constructiva. Vostè el que fa és agafar un concepte i l'enganxen en algun lloc. Busquen a veure quin article i a l'atzar gairebé el defineixen. Vostè mateixa ho ha dit, aquest article era de conceptes genèrics. Vostè sap que aquests conceptes ja estan desenvolupats en altres llocs i vostè sap que hi ha altres polítiques com per exemple, i vostè ho ha reconegut en la seva intervenció com la salut escolar que són molt importants i que tampoc ens hi hem referit. I són elements que es desenvolupen i que fem, i estem tots d'acord que l'educació sexual i la planificació familiar són elements importants, i tant que sí, n'estic convençut que la totalitat d'aquesta Cambra n'està convençut. Ara vostès estan intentant aquí penjar-se una medalla de no sé exactament què. Bé, vostès sabran.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

El hi demanaria brevetat a tots, si us plau.

Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, moltes gràcies Sr. síndic.

Sr. Jover, política sensacionalista, miri, ja és que en aquestes alçades i en aquestes hores, ja no tinc ni ganes de contestar-li.

A veure, jo francament no tinc tan clar que això s'estigui treballant bé, i per això fem incís en aquest tema. I en parlarem una mica més, més endavant, perquè justament vostè ha dit que evidentment que no ho sé tot, però conec una mica el tema de l'educació i jo no ho tinc tan clar com sembla tenir-ho vostè de què s'estigui treballant bé aquests temes a tots els sistemes, a tots els nostres joves, perquè a més a més també tinc fills adolescents, i per tant, tan clar com vostè, no ho tinc. Llavors tinc l'ocasió de tenir una llei sobre la taula, que sí la treballem ràpidament, sí Sr. Bardina és així, no em dirà que no. En un mes i poc n'hem treballat quantes? 15, i m'agradaria saber en aquest últim període de sessions quantes n'hem fet? 30. I som els que som. És una realitat, no passa res, ho poden assumir, com sempre.

Després referent a la transacció, miri, jo de transaccions n'accepto moltes, i de fet amb aquesta llei també en vaig acceptar unes quantes. El que passa és que amb aquesta específicament, me la vaig estar rumiant i vaig considerar que era insuficient, i al final és veritat que vostès evoquen de manera genèrica la informació, doncs vaig pensar que no canviaria radicalment aquesta llei, d'aprovar una transacció que per mi es queda a mitges tintes, per aquesta raó. No és la meua llei, és la seva llei, per tant, a veure francament no veig que té a veure una cosa amb l'altra. Nosaltres som evidentment mestres de les nostres decisions, decidim si ho considerem convenient o no, però la responsabilitat la tenen vostès perquè són vostès els que decideixen el què passa, el què s'accepta i el que no, no jo. Nosaltres evidentment ens podem equivocar, però en aquest cas vam considerar que la seva transacció era insuficient, i per aquesta raó no la vaig acceptar.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altre conseller desitja intervenir...

Sr. ministre...

Bé, no hi ha més intervencions, doncs anem a procedir a la votació de les reserves d'esmena.

En primer lloc, la reserva d'esmena número 1, que es correspon a l'esmena número 5 de l'informe de la ponent, proposant modificar l'apartat 2 de l'article 7.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

Sí.

A favor 8, en contra 15, abstencions 3.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Passem a votar la reserva d'esmena número 2 que es correspon a l'esmena número 12 de l'informe de la ponent, proposant afegir un nou apartat 1d) a l'article 38.

Obrim un breu termini de temps per votar

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

Sí.

A favor 2, en contra 15, abstencions 9.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Seguim amb la tercera reserva d'esmena presentada per la M. I. Sra. Rosa Gili.

És la número 3, reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 18 de l'informe de la ponent, proposant modificar l'article 45.

Intervé per defensar la reserva d'esmena, la Sra. Rosa Gili Casals.

Teniu la paraula.

La Sra. Rosa Gili:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, ara parlarem d'una altra esmena al nostre parer incompreensible que tampoc s'acceptés en comissió.

Era senzilla, en l'article 45 que diu: "Inclusió de continguts en els projectes educatius i en els currículums i els currículums escolars, que demanava a les administracions públiques andorranes vetllar

perquè els alumnes de tots els nivells rebessin continguts relatius a l'educació en drets humans". A través de la nostra esmena vam afegir tots els sistemes educatius. Volíem únicament tenir la certesa de què les nostres administracions vetllarien perquè tots, absolutament tots els alumnes d'Andorra rebrien aquests ensenyaments fonamentals.

Recordem que Andorra hi ha tres sistemes educatius gratuïts que escolaritzen els nostres infants. Hi ha infants d'altres països a vegades sí, però en proporcions idèntiques a tots els sistemes educatius. Per tant, són els nostres infants, tots.

Algú té algun dubte que el sistema espanyol o francès, perquè ja no parlo de l'andorrà perquè ja entenc que està representat, té algun problema en educar en temes com la violència de gènere, la diversitat funcional o la discapacitat, l'abús sexual, la cultura de la pau, la prevenció de l'assetjament i alguns temes més de l'ordre dels drets humans? En la promoció i la prevenció en l'àmbit de la salut inclosa la salut sexual i reproductiva? Algú té algun problema Srs. ministres? Sr. ministre Espot, Sr. ministre Jover? Perquè si és el cas de veritat que ens interessa saber-ho, si algú té algun problema. Perquè treballar conjuntament amb tots els sistemes educatius temes de drets humans no és una ingerència. Què no tenim eines potser per parlar amb els responsables de tots els sistemes per conèixer què fa cada un d'aquests sistemes en aquests àmbits? Què no tenim eines per consensuar projectes comuns i assegurar-nos que tots els nens d'Andorra reben aquests ensenyaments i que aquestes conscienciacions han estat ben tractades?

Miri'n només per agafar una cosa concreta, l'article 12 del Conveni entre el Govern d'Andorra i el Govern de la República Francesa d'educació especifica la potestat del Govern d'Andorra per organitzar formacions específiques i impartir-les als centres d'ensenyament francès. És veritat o no Sr. Jover? I a més a més algunes d'aquestes qüestions ni tan sols s'haurien d'abordar per aquesta via perquè aquests altres sistemes ja les instrueixen ells mateixos.

La qüestió era únicament només assegurar-se'n Srs. de DA, res més. De veritat crec que ens han d'explicar per quina raó no ens van acceptar la nostra petició, perquè de veritat necessitem saber-ho.

I aquí agafaré un exemple per dir el perquè estava ben fonamentada la nostra esmena.

Per exemple a França per aquelles persones que potser no ho sàpiguen, temes com la salut sexual i reproductiva es treballa des de les escoles amb

col·laboració d'altres organismes. Per exemple tenim les institucions de la regió, i aquí tinc...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

La Sra. Rosa Gili:

..."Projet de prévention de la contraception dans les collèges et les lycées des Alpes Maritimes", és un exemple. Alguns temes es treballen en col·laboració amb la planificació familiar. És a dir que hi ha col·laboracions entre les escoles i les altres institucions.

Jo per tant, la pregunta que li faré és: qui substitueix la regió francesa aquí a Andorra per col·laborar amb les escoles?

I li agafaré un altre petit exemple ja per acabar Sr. síndic. Per exemple a França les infermeres escolars distribueixen la píndola de l'endemà, i ho fan a aquelles alumnes que ho sol·liciten a dins de les escoles. Aquí em consta que no ho fan, però la pregunta que els hi faré perquè és probable que s'auto censurin és: ho poden fer aquí Sr. Espot, Sr. Álvarez, Sr. Jover, es pot fer això aquí?

Bé, jo vull creure que amb les meves explicacions ha quedat clar el perquè consideràvem que era súper important afegir, posar aquest afegitó de tots els sistemes educatius, que crec que de mal no en feia cap perquè ho vam parlar en comissió. No estem parlant d'uns nens que no ens importin, estem parlant sempre i en cada moment dels alumnes dels infants d'aquest país. I per tant, vist tot el que he explicat, demano ara a la sala el suport en aquesta reserva d'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel grups parlamentaris pel Grup Liberal, Sra. Judith Pallarés.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Ens abstindrem igual que vam fer en la comissió.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Mixt, Sra. Sílvia Bonet.

La Sra. Sílvia Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Jo votaré en contra, a la comissió vam discutir molt sobre aquest tema i amb les dificultats de competència que tenen les lleis nostres quan s'han d'aplicar amb els règims educatius que són el francès i l'espanyol i que es regeixen pels seus convenis i a través dels tractats trilaterals, per la qual cosa votaré en contra.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

També dins del Grup Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, crec que aquesta iniciativa podria estar bé, però penso que podria ser extensiva al sistema andorrà, a l'escola andorrana. En quant al sistema francès i el sistema espanyol difícilment podem proposar que incloguin aquests preceptes dins dels seus plans d'estudi. Per tant, el meu vot serà contrari en aquesta reserva d'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per Unió Laurediana-Independents de la Massana, dins del Grup Mixt, Sra. Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sr. síndic.

La reserva d'esmena del PS vol que les administracions públiques vetllin per l'educació dels drets humans, salut sexual, etc., i això en tots els sistemes educatius.

Nosaltres des de la bancada UL-Independents de la Massana pensem que la implantació és factible, prova essent que a l'exposició de motius parla de tallers participatius dels professionals que han portat a terme doncs aquesta llei a tots els sistemes educatius. Llavors per aquest tema es podria parlar amb els professionals dels centres educatius i a veure si podem trobar una guia per fer-ho. S'ha d'intentar com a mínim i pensem que els nens són tots d'Andorra i per tant, intentar diguéssim sensibilitzar tots aquests nens doncs és important. I pensem que des del ministeri, doncs s'ha d'intentar fer aquesta feina. Donarem, suport evidentment a aquesta esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sr. Josep Anton Bardina.

El Sr. Josep Anton Bardina:

Gràcies Sr. síndic.

El Grup Parlamentari Demòcrata continuarà emetent un vot negatiu a la seva reserva d'esmena Sra. Gili, cam ja va fer en comissió. I ja li vam explicar, però li tornarem a explicar

Ho fem pel respecte i el compliment als convenis internacionals signats entre Espanya i França i el Govern d'Andorra, i especialment aquells que fan referència a matèria educativa.

L'article 48 esmenat ha quedat redactat finalment al text com l'article 49, que diu textualment:

“Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, han de vetllar perquè els projectes educatius dels centres de tots els nivells i els currículums escolars incloguin de forma transversal continguts relatius a l'educació en drets humans, etc., etc.”

I la seva esmena, amb l'ànim de ser més protectors que ningú, volia que s'afegís de manera clara la frase “De tots els sistemes educatius”, quedant:

“Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, han de vetllar perquè els projectes educatius dels centres de tots els sistemes educatius de tots els nivells i els currículums escolars incloguin de forma transversal continguts relatius a l'educació en drets humans, etc.”

Ja li vam dir que no calia posar la frase “De tots els sistemes educatius” en aquest article. Que això podria provocar més confusió de la norma que no pas l'obligació de compliment i “d'assegurament” que vostè perseguia amb la seva esmena.

Vostè sap, o hauria de saber que malgrat ser escoles públiques i gratuïtes, els centres educatius dels sistemes francès i espanyol, regulen la seva presència i la seva acció al Principat per mitjà dels Convenis educatius que són les eines que marquen els aspectes generals de la pedagogia escolar d'aquests sistemes.

Una de les peces claus i diferenciadores del fet de tenir tres sistemes educatius, és que cada un d'ells, es desenvolupa a partir d'un currículum específic i diferenciat, i aquesta competència l'ostenta en el seu nivell màxim els governs dels països pertinents.

També se li va explicar que en els convenis educatius s'hi regulen aspectes claus com ara la

intervenció del Govern Andorrà en el desplegament dels projectes i accions transversals que afecten a tots els alumnes andorrans, perquè sí, tots són alumnes nostres, independentment del sistema educatiu que segueixi.

Però miri, més enllà d'això, vostè surt a defensar a capa i espasa aquest article i sembla que s'oblida, vull imaginar-me que no de manera volguda, i s'ha saltat de llegir l'article 11 de la llei que en el seu punt 2 diu:

“2. Per tal que els infants i els adolescents coneguin els seus drets i deures, els programes i les activitats dels sistemes educatius han d'incorporar i desenvolupar els continguts relatius a aquests drets i deures.”

Tampoc s'ha mirat bé l'article 65 de la llei que diu:

“1. Els sistemes educatius i de formació, en l'àmbit de les seves competències i en totes les etapes educatives, han de desplegar programes de sensibilització i educació adaptats a les franges d'edat i, en particular, en matèria afectiva sexual, d'abús sexual i d'assetjament que permetin als infants i els adolescents identificar els factors de risc als quals poden veure's exposats, àdhuc a través de les tecnologies de la informació i la comunicació, i que expliquin les mesures al seu abast per protegir-se'n.”

Per tant, Sra. Gili no es preocupi tant, que de ben segur els tècnics i els responsables desplegaran la llei fent-la acomplir i alhora fent que Andorra també acompleixi amb els seus compromisos internacionals.

I malauradament els dos exemples que ens ha posat de França no ens serveixen de res, està parlant d'una regió amb un govern intern, amb unes normes internes, i amb l'aplicació interna. Aquí estem a Andorra i estem en uns sistemes educatius que es regulen per uns convenis.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Govern, Sr. ministre, Sr. Eric Jover, teniu la paraula.

El Sr. Eric Jover:

Gràcies Sr. síndic.

Durant un moment en l'exposició de la Sra. Gili, no sabia si estàvem en una sessió de preguntes de control al Govern o en debat d'una reserva d'esmena.

Bé, parlant una mica d'aquesta reserva d'esmena, m'agradaria primer de tot manifestar l'interès que tenim compartit en què l'educació sigui un canal de

transmissió privilegiat de coneixements, competències i valors.

També m'agradaria dir que fins i tot estem d'acord amb quins han de ser aquests elements que s'haurien de transmetre a través de l'educació ja que el llista que inclou el propi article 46 de la llei no ha estat esmenat per cap dels grups parlamentaris d'aquesta Cambra.

La discrepància que avui es trasllada amb aquesta reserva d'esmena, com veieu no és tan en si l'educació, és important per traslladar els elements tractats en el projecte de llei o fins i tot en quins són aquests elements. La discrepància està relacionada amb la idiosincràsia de l'estructura educativa andorrana i de quines conseqüències té jurídicament el seu redactat.

La reserva d'esmena traslladava la responsabilitat pedagògica dels elements tractats als tres sistemes educatius a les administracions públiques andorranes. Però això entraria en contradicció amb els convenis internacionals ratificats amb la República Francesa i el Regne d'Espanya.

Així per exemple l'article 10 i 13 del Conveni entre el Govern d'Andorra i el Govern de la República Francesa en l'àmbit de l'ensenyament de l'11 de juliol del 2013, marca quins elements són els que el Govern d'Andorra pot desenvolupar en el sistema educatiu francès.

Cal remarcar que aquests elements no es corresponen amb els previstos en l'article 46 de la present llei.

Així doncs, no podem assumir aquesta reserva d'esmena sense entrar en contradicció amb el nostre ordenament jurídic.

Aquesta reflexió també és vàlida pel sistema educatiu espanyol on les competències acadèmiques del Govern andorrà queden emmarcades en l'annex segon del Conveni entre el Govern del Principat d'Andorra i el Govern del Regne d'Espanya, en matèria educativa, del 17 de maig del 2007.

Agafant un comentari que ha fet la Sra. Montaner, comenta que: “*Hem de trobar la via*”, és a dir que al final -i això ho comparteixo amb tots vosaltres-, tots som ciutadans d'aquest país i si considerem que aquests elements són importants hem d'intentar arribar a tots ells amb aquests elements. Doncs, de fet ja l'hem trobada aquesta via, però aquesta via no passa per la línia de treball de la Sra. Gili que és la imposició legislativa, sinó per la bona col·laboració entre els sistemes educatius.

El que hem comentat abans amb la reserva d'esmena amb aquesta Consulta Jove, aquesta Consulta Jove, per exemple, l'estem desenvolupant amb els tres

sistemes educatius sense cap problema però, hem de treballar des de la cooperació, des de la col·laboració, i el que fem a la mesura de les nostres competències del Govern d'Andorra si considerem que aquests elements són importants i tots ho compartim, el que fem és un catàleg d'actuacions que proposem als sistemes educatius. El sistema educatiu andorrà evidentment que en té l'obligació de desenvolupar-los perquè depèn de la nostra voluntat, i el sistema educatiu francès per alguns elements pedagògics el conveni sí que els preveu i podem entrar-hi automàticament, per d'altres depèn de la seva bona voluntat i generalment hagi de dir que sempre trobem un bon ànim de col·laboració. I amb el sistema espanyol passa exactament la mateixa cosa.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, moltes gràcies Sr. síndic.

M'han relacionat amb algunes de les declaracions d'alguns consellers. Jo crec que parlen des del desconeixement del que és aquest sistema però, bé, entenc que els consellers no ho podem saber tot evidentment, i per tant, s'entén que es puguin equivocar. Però, quan ja ho diuen consellers de la majoria que estan treballant la llei o que ho pugui deixar entendre algun ministre, que no dic que ho hagi fet ben bé, però ja em preocupa una mica més si és que passa.

És a dir, el sistema públic d'Andorra està constituït pels tres sistemes educatius. França i Espanya participen amb aquests sistemes, amb aquesta educació dels nostres joves però continua sent també de la responsabilitat del ministre d'Andorra. I ho deia abans, el Conveni d'educació preveu aquests projectes comuns. I a més a més, jo no forçosament demanava una intervenció amb els currículums perquè evidentment ja ho sé que això no es pot fer, és a dir, la intervenció amb els currículums no. Era només vetllar perquè crec que la paraula és molt important. La paraula de l'esmena, de la reserva d'esmena és "vetllar", és a dir, és parlar. És que el Sr. ministre s'assegui amb els responsables d'aquests sistemes educatius i només els hi digui: "Tal tema com el tractes?". Val, d'acord, ja està, ja estem tranquils; "Aquest altre el tractes, aquest altre no el tractes... Per què? Perquè et falten mitjans? Doncs, jo t'ajudaré". És això el que demanàvem. I francament crec que ningú veurà com una ingerència, en cap cas

va contra el conveni educatiu, els convenis educatius, en tot cas el francès que és el que conec millor però poso la mà al foc que amb l'espanyol tampoc hi hauria d'haver un problema. Evidentment dins d'un treball diplomàtic, d'un respecte, però jo crec que són coses que s'han de parlar.

És que reitero, és que estem parlant de temes de drets humans! És que per favor, no estem parlant d'una altra cosa que no sigui aquesta!

I a més a més hi ha antecedents d'intervencions del Govern d'Andorra en el dia a dia dels sistemes escolars i un, per exemple, és l'esquí escolar obligatori a primària. Això, doncs hi ha sistemes educatius en els quals alguns dels treballadors els hi sobta això, perquè això és una especificitat andorrana que fa molts anys es va decidir, es va fer per llei i els sistemes educatius ho accepten, és així, la llei ho ha dit i per tant... És a dir, que hi ha coses que s'han decidit, que s'han imposat i no hi ha cap problema. Per tant, francament reitero que no s'entén.

Després, el que deia, és que crec que també ens equivoquem de deixar tota la responsabilitat cap a uns sistemes educatius que volent-ho fer el millor del món... però, ho deia abans, primera que no són els seus conciutadans els alumnes aquests, n'hi haurà uns quants però no ho són, són els nostres. I, per tant, és el que deia abans, ells fan la mateixa funció que podrien fer al seu país i que al seu país queda substituïda per altres institucions, per col·laboracions i cap això em referia, a oferir aquestes col·laboracions, res més.

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, Sr. síndic acabo.

Vetllar... Vetllar... La paraula era "vetllar". Era només assegurar-se'n.

I de veritat Sr. Jover que em sorprèn perquè vostè algunes qüestions que francament penso que no haurien de ser de la seva incumbència relatives a condicions de treball de professorat d'altres sistemes educatius... bé que intervé! I en canvi aquí quan estem parlant de l'interès general i del benestar dels nostres joves, doncs no acabo d'entendre és la reticència aquesta que no sé si el Sr. Jover m'imagino que la va validar i els va dir als seus consellers que la considerava inoportuna i si no és el cas expliqui-m'ho perquè és que de veritat, no ho entenc.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sr. síndic.

Doncs, jo havia entès exactament el mateix que la Sra. Gili pel que fa a la terminologia del verb “vetllar”, i si mirem el diccionari és: “*Cuidar i mostrar preocupació per una persona o per una cosa*” i, per tant, vetllar és només tenir cura de dir “intentar”. Jo ho havia entès d'aquesta manera. Res més.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Josep Anton Bardina.

El Sr. Josep Anton Bardina:

Gràcies Sr. síndic.

Miri Sra. Gili, ja no li demano que analitzi, simplement que m'escolti un minut.

A l'article ha quedat: “*Han de vetllar perquè els projectes educatius dels centres de tots els nivells i els currículums escolars incloguin de forma transversal continguts relatius a l'educació dels drets humans...*”, etc. Això prohibeix que s'accedeixi als sistemes educatius? No.

Tornem a estar com abans. O és el que vostè vol, o res... Doncs res.

El Sr. síndic general:

Sr. ministre.

El Sr. Eric Jover:

Sí, gràcies Sr. síndic.

M'ha semblat entendre que la Sra. Gili feia una insinuació de què havia fet algun element que no m'incumbia o alguna reunió amb les condicions de treball de personal que no és de la meva administració.

Miri, jo les reunions que faig en l'àmbit de la meva feina o en l'àmbit de la meva activitat política són a mi que m'incumbeixen i sóc jo que les haig de decidir. I les persones a les que convido a realitzar aquestes reunions, si consideren que no tenen l'obligació de venir en el cas que fa referència -i que a més a més és trist perquè està utilitzant un familiar seu-, doncs vostè considera que... o aquella persona considerava que no estava obligat que, a més, no

estava obligat doncs, no havia de venir a la reunió. Trobo molt lleig que estigui intentant limitar la meua activitat política.

Referent al que avui ens importa, el Govern d'Andorra, i molt abans d'aquesta Llei, posa a disposició dels tres sistemes educatius tot un seguit de tallers i d'activitats des dels diferents ministeris per aquells elements que ens preocupen i els quals, de fet, fan objecte d'aquesta Llei. Això ja ho fem de manera proactiva i la bona col·laboració que tenim amb els dos sistemes educatius doncs fa que la majoria de les propostes que els hi fem estiguin acceptades. I continuarem treballant en aquesta línia, no la imposició que vosaltres voleu.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Hauríem d'anar concloent, Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Sr. Bardina, estic d'acord, no ho prohibeix però aquí no hi havia una transacció i per tant si estaven tant d'acord ho agafaven, jo em quedava tranquil·la, ens quedàvem tots tranquils i ja està!

És el que dic... és el que dic que queda evidenciat que vostès de vegades... No ho sé... No ho sé, potser és perquè ho proposem nosaltres, ja ho ha dit abans el meu company Pere López i ho he tornat a dir. És que no s'entén, estem donant voltes, i voltes, i voltes per dir que hi estem d'acord, que no ho prohibeix, el Sr. Jover ens argumenta que ja s'està fent... Doncs, haver-ho posat... Haver-ho posat. És aquí únicament el que he volgut deixar evidenciat ara, no?

I en relació a la reunió aquesta que diu el Sr. Jover és un tema que ja el parlarem i jo li asseguro que al meu familiar no l'afecta en res aquest tema, ni m'afecta a mi tampoc. Però és un tema que es parlarà demà en una de les reserves d'esmena del pressupost, per tant, ara no cal parlar-ne però sí que m'ha sobtat molt, li dic de veritat, que vostè participés en uns temes que no van d'educació... Senzillament. Però, és igual, crec que ara no convé tractar aquest tema que ja el parlarem demà i ja tindrà vostè, suposo, ocasió d'explicar-ho.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Pel Govern, tampoc...

Bé, doncs passariem aleshores a la votació de la reserva d'esmena. És la reserva d'esmena número 3 que es correspon a l'esmena número 18 de l'informe de la ponent, proposant modificar l'article 45.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 7, en contra 17, abstencions 3.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena.

Finalment, seguim amb la quarta i darrera reserva d'esmena presentada per la M. I. Sra. Rosa Gili Casals. És la número 4 que es correspon a l'esmena número 20 de l'informe de la ponent, proposant afegir un nou apartat 6 a l'article 49.

Intervé per defensar la reserva d'esmena, la Sra. Rosa Gili. Teniu la paraula.

(El Sr. síndic general deixa la sala)

La Sra. Rosa Gili:

Gràcies Sr. síndic.

Per acabar, aquesta darrera reserva d'esmena pretenia... pretén reconèixer els drets dels infants i adolescents a poder compartir moments de descans, de lleure i d'activitats d'esbarjo, culturals i artístiques entre els infants i les seves famílies.

Està molt bé parlar d'una llei dels drets dels infants i adolescents però aquesta ha de tenir consistència.

L'exposició de motius explica que aquesta Llei vol establir les mesures idònies per resoldre les necessitats reals i garantir el benestar necessari d'aquests segments de la població i, evidentment, ens referim als infants i als adolescents.

Algú pensa que uns joves o uns infants que no veuen mai als seus pares, perquè quan ells no estan a l'escola els seus pares treballen, tenen benestar? Algú creu que l'augment de les addiccions, dels problemes socials, de la delinqüència dels nostres joves no té res a veure amb les condicions amb les que viuen algunes famílies andorranes?

Podem parlar, crec avui, de l'augment dels horaris comercials que va instaurar DA només arribar a Govern, és a dir ja fa uns vuit anys i que tant fa patir

les famílies del país que estan sotmesos a aquests horaris comercials. Aquelles famílies que tenen membres, el pare, la mare, que treballen en comerços i que tanquen a les 9.30 de la nit, a les 10 de la nit.

Quan van fer aquests horaris comercials algú va pensar en el benestar dels nens que es queden a les escoles de les 8 del matí fins a les 8 de la nit? I que després tampoc sabem massa on es queden, mentre els seus pares acaben la seva jornada laboral.

Algú va pensar en aquells nens que sopen massa tard perquè arriben tard a casa? O perquè els seus pares arriben tard a casa? En aquells nens que van a dormir massa tard també perquè tot queda trasbalsats: els pares arriben tard, volen veure una estona els seus fills i, per tant, tot s'endarrereix i són aquells nens que a l'endemà, a les escoles, els veiem cansats. Cada cop hi ha més augment de TDH i coses d'aquestes perquè, és clar, són nens que les condicions de vegades amb les que viuen no són les més òptimes.

Quan van fer aquests horaris comercials vostès van pensar en els joves i els adolescents... els infants i els adolescents que es queden sols a casa als vespres? Els caps de setmana? I les vacances escolars?

El dret a la família és un dret fonamental reconegut en els tractats internacionals i en la pròpia Constitució andorrana. De fet, l'article 13 d'aquesta Constitució nostra estableix que: "*Els poders públics promouran una política de protecció de la família, element bàsic de la societat*" -tal qual ho diu la Constitució.

Perquè estem convençuts des del PS que una societat sana i equilibrada està constituïda per famílies que viuen en benestar amb uns fills... Perdó, perquè estem convençuts d'això hem presentat aquesta reserva d'esmena, perquè pensem que els fills han de créixer amb la presència dels seus pares.

Per totes aquestes raons que els hi he explicat, perquè sabem que això no passa, en molts casos no passa i van augmentant tots els problemes, ho sabem, cada cop més problemes socials -des de la Batllia sabem que cada cop hi ha més problemes-, per aquesta raó estem convençuts que avui hauríem de rebre el suport de tots els consellers d'aquesta sala.

Gràcies Sr. síndic.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sra. Gili.

És el torn dels grups parlamentaris. Per part del Grup Parlamentari Liberal, té la paraula la Sra. Judith Pallarés.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sra. subsíndica.

Nosaltres no vam participar en el debat de la comissió en aquesta ocasió, i ens abstindrem en aquesta reserva d'esmena.

Gràcies.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sra. consellera.

Per part del Grup Parlamentari Mixt, Sra. Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí, gràcies Sra. subsíndica.

Comparteixo al 100% que les administracions públiques han de vetllar per la conciliació familiar, però aquesta defensa d'aquest dret la trobem a l'article 34: "Suport a l'exercici de la parentalitat i la conciliació de la vida personal, familiar i laboral", que sobretot en el seu punt 2, i llegeixo: "Les administracions públiques en l'àmbit de les seves competències han de promoure polítiques d'ús, del temps i mesures per conciliar la vida personal, familiar i laboral que permetin als progenitors o a les persones que tinguin atribuïda la tutela o la guarda d'un infant, o adolescent, disposar del temps que la seva criança i educació requereixin en funció de les seves necessitats."

Entenc que aquest apartat queda àmpliament recollit en aquest article. Per la qual cosa el meu vot serà negatiu.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sra. consellera.

Per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sra. subsíndica.

Bé, el contingut d'aquest redactat tal com s'afegeix, el puc compartir. Per tant, el meu vot serà favorable.

Gràcies.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies.

Sr. conseller, per part d'UL-consellers Independents de La Massana.

El Sr. Carine Montaner:

Gràcies Sra. subsíndica.

Nosaltres estem d'acord que cal posar la conciliació familiar. Ara bé, doncs tal com ha dit la Sra. Sílvia Bonet, el concepte està recollit en un article de la Llei i, per tant, seria redundant. No votarem a favor d'aquesta reserva d'esmena.

Gràcies.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sra. Carine Montaner.

Per part del Grup Parlamentari Demòcrata, Sr. Josep Anton Bardina, teniu la paraula.

El Sr. Josen Anton Bardina:

Gràcies Sra. subsíndica.

Vostè en aquesta esmena, Sra. Gili, pretenia incloure un punt 6 a l'article 49 que parla del dret al descans, al lleure i a les activitats d'esbarjo, culturals i artístiques. Aquest punt quedava redactat de la manera següent: "Les administracions públiques han de vetllar per la conciliació familiar i perquè els infants i adolescents puguin gaudir de moments compartits amb els seus progenitors".

Ja hi podem estar d'acord amb el principi, ja li acceptem, però no en la ubicació ni en el lloc on vostè ho vol col·locar.

La convido a rellegir novament l'article 35, com ha dit la consellera Bonet, de la llei que avui se sotmet a la votació. Aquest article intitulat: "Suport a l'exercici de la parentalitat i a la conciliació de la vida personal, familiar i laboral", diu:

"Punt 1. Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, han de promoure les mesures més adients de col·laboració i protecció de la família, en atenció a la seva funció socialitzadora, per tal que es pugui garantir el benestar material i espiritual, així com l'efectivitat dels drets dels infants i els adolescents.

Punt 2. Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, han de promoure polítiques d'ús del temps i mesures per conciliar la vida personal, familiar i laboral que permetin als progenitors, o a les persones que tinguin atribuïda la tutela o la guarda d'un infant o adolescent, disposar del temps que la seva criança i educació requereixin, en funció de les seves necessitats.

Punt 3. Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, han de promoure un exercici positiu de la parentalitat fomentant en l'interès superior de l'infant i l'adolescent, que sigui respectuós amb els seus drets, que afavoreixi un estil d'afecció segur, que estimuli el desenvolupament de les seves capacitats i li ofereixi suport i orientació, i que eviti, en tot cas, qualsevol ús de la violència o qualsevol tracte degradant, però sense excloure l'establiment de límits.

4. Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, han de fomentar la creació de serveis públics i prestar suport als serveis de cura i educatius adreçats als infants d'entre zero i tres anys, d'acord amb la normativa aplicable. Les administracions públiques han d'adoptar mesures per fomentar l'assistència a aquests serveis dels infants en situació de vulnerabilitat social o econòmica, i a les famílies amb una major dificultat de conciliació de la vida laboral i familiar.

I finalment, un punt 5 que diu: "5. Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, han d'oferir als progenitors i a les persones que tenen atribuïda la tutela o la guarda dels infants i els adolescents els mitjans d'informació i formació adequats amb la finalitat de fer possible el compliment de les seves responsabilitats, tenint en compte les característiques de l'infant o l'adolescent concernit i fonamentant actituds educatives i de respecte dels seus drets i del compliment dels seus deures."

Però, a més a més, l'article 32 de la Llei d'igualtat i no-discriminació que acabem d'aprovar també es refereix al programa d'igualtat entre home i dona i estableix normes específiques per la conciliació de la vida personal, laboral i familiar.

I novament una altra llei, en aquest cas l'aprovada en la darrera sessió de Consell que vam fer la setmana passada, la Llei d'ocupació, que també regula en el seu article 24 el suport a la igualtat d'oportunitats en l'ocupació, i on en el seu punt 1, diu: "1. El Govern, d'acord amb les seves competències, ha de tenir en consideració especial la igualtat entre homes i dones en l'accés i la permanència en el treball, i en la promoció professional.

Així mateix, ha de promocionar la conciliació de la vida personal i familiar i la corresponsabilitat d'homes i dones en l'assumpció d'obligacions familiars.

Doncs, amb tot l'exposat Sra. Gili pot estar ben tranquil·la que vetllar per la conciliació és una prioritat del Govern, i queda recollit a bastament en diferents textos legals i per això, igual que vam fer en comissió, votarem en contra de la seva esmena.

Moltes gràcies Sr. síndic.

(El Sr. síndic general s'ha reincorporat a la sala)

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Govern, té la paraula el ministre, Sr. Eric Jover.

El Sr. Eric Jover:

Sí, gràcies Sr. síndic.

A la present reserva d'esmena el PS volia incloure un punt on les administracions públiques han de vetllar per la conciliació familiar.

Evidentment, compartim la necessitat d'avançar en la conciliació familiar, i, de fet, el propi text ja incorpora aquests aspectes en l'article 34, i encara que hi hagi altres consellers que ho hagin dit, crec que és interessant repetir-ho parlar de la concreció. I l'article 34 en el seu punt 2 podem llegir: "les administracions públiques en l'àmbit de les seves competències han de promoure polítiques d'ús del temps i mesures per conciliar la vida personal, familiar i laboral que permetin als progenitors o a les persones que tinguin atribuïda la tutela o la guarda d'un infant o adolescent, disposar del temps que la seva criança i educació requereixen en funció de les seves necessitats".

Aquesta voluntat del Govern i del Grup parlamentari que li dona suport també és evident i de patent actualitat en diferents legislacions i s'ha fet referència ja a la Llei d'igualtat i a la Llei d'ocupació que vam votar. No us llegiré els articles corresponents, però sí que afegiré una altra referència que va exactament en el mateix sentit, i és la pròpia Llei de la funció pública recentment publicada al BOPA. Trobem a l'article 72 que en el seu primer punt preveu que dins de la pròpia administració pública s'hagin de desenvolupar mesures efectives per afavorir la conciliació familiar. I de fet la ministra Descarrega ja ha implementat una prova pilot per flexibilitzar els horaris dels treballadors públics que va exactament en aquesta línia.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Moltes gràcies Sr. síndic.

A veure, nosaltres a través d'aquestes esmenes volíem insistir en el fet aquest. Nosaltres volem que aquesta Llei pogués assegurar o, en tot cas, reforçar efectes reals de benestar cap als nostres infants. Perquè sabem perfectament que la realitat andorrana no afavoreix per a moltes famílies la conciliació familiar i el benestar d'aquests infants i els que treballen a les escoles ho veuen dia sí i dia també. Hi ha famílies per les quals és més difícil, és molt difícil. I aquests infants més tard tenen problemes i més tard la societat té problemes amb aquests infants que es fan més grans i, evidentment, més grans... com es diu

allò d'infants petits problemes, i joves més grans, grans problemes.

Nosaltres el que volíem justament era insistir en aquest tema, perquè volem mesures efectives i concretes, fets i no paraules. Sr. Jover, els treballadors, públics, està molt bé que treballin en això. Però francament crec que segurament hi ha segments de la població treballadora que ho té molt pitjor en el sentit del que li deia. És molt difícil de tenir una vida familiar correcta quan acabes a les nou i mitja o a les deu de la nit i, per tant, cal anar més enllà. Cal anar més enllà, cal fer coses, realment efectives i durant aquests anys, més aviat hem retrocedit i em reitero amb el fet del que ens arriba que els problemes socials, els problemes a la Batllia van en augment i això és molt preocupant.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sr. ministre.

El Sr. Eric Jover:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Molt breument. Jo crec que la consellera Gili confon l'anar més enllà en fer redundant un text legislatiu. És a dir, encara que afegim aquesta referència de conciliació familiar a tots els articles de la Llei, no anirem més enllà. El que és important era tenir aquest precepte legislatiu i, evidentment, la tasca posterior serà desenvolupar-lo. I això, doncs, evidentment, Demòcrates per Andorra treballa en aquesta línia.

Tots els treballadors d'aquesta societat tenen les seves dificultats i és evident que l'activitat econòmica del país no ajuda especialment a la conciliació familiar pel tipus d'activitats que tenim. Però també és important desenvolupar les diferents activitats de la conciliació familiar en tots els àmbits.

I per això crec que és important passar de l'element legislatiu a l'acció concreta, com vostè deia. I nosaltres ja ho hem demostrat a la funció pública.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Bé, si no hi ha més intervencions procedim a la votació d'aquesta reserva d'esmena que era la número 4 que es correspon a l'esmena número 20 de

l'informe de la ponent, proposant afegir un nou apartat 6 a l'article 49.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 4, en contra 19 i abstencions 3.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Bé, a la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Acabat el debat i votació de les reserves d'esmena, procedim a debatre les altres parts del text.

Per part del Govern, té la paraula el ministre, Sr. Xavier Espot.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Sr. síndic.

La qüestió dels drets dels infants i els adolescents ha agafat una embranzida especial al llarg de les últimes dècades des de què les Nacions Unides van aprovar, aviat farà 30 anys, la convenció sobre els drets de l'infant.

Tradicionalment aquesta era una qüestió que es deixava sota l'empara del dret de família perquè es partia de la convicció que els drets dels menors d'edat, és a dir, de persones que no tenen plena capacitat d'obrar, ja quedaven suficientment protegits per l'estructura familiar i per les normes de dret privat que la regulen.

Però l'evolució de les últimes dècades ha demostrat precisament que cal anar més enllà, que és necessària una regulació específica dels drets dels infants i els adolescents, així com dels mecanismes de tutela d'aquests drets i també de reacció i de prevenció davant de possibles vulneracions.

Això és el que motiva la presentació d'aquest Projecte de Llei que vol ser un compendi alienat amb les tendències internacionals més recents de tots els drets i deures dels infants i els adolescents. Un cos normatiu complet que si avui rep el vot favorable del Consell General estarà a l'abast i podrà ser aplicat per tots els professionals, entitats i per la ciutadania en el seu conjunt.

Fins ara, la protecció dels drets dels menors s'havia concretat d'una manera parcial en la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del

menor desemparat del 1996. Vint-i-tres anys més tard aquesta Llei ha quedat obsoleta i calia replantejar la qüestió, precisament en un moment en què Andorra i, en concret, el Consell General està duent a terme un procés de modernització del dret civil que va començar amb la Llei de successions per causa de mort i que prossegueix ara amb la Llei de la persona i la família que, des del meu punt de vista, caldrà aprovar el més aviat possible quan s'enceti la nova legislatura.

I dic precisament, perquè hem optat per separar les dues qüestions. La qüestió de l'adopció que ha de quedar regulada per les normes de dret privat referents a la persona i la família. Mentre que la protecció dels drets dels menors es regula en el Projecte de Llei que debatem avui.

És per això que el text que se sotmet a votació fa només una breu regulació de l'adopció i es remet a la legislació civil pel que fa a la concreció de la majoria de qüestions en aquest àmbit.

Com he dit, aquest Projecte de Llei és un ampli catàleg de drets, deures i mesures de tutela i prevenció que estaran a l'abast de la societat civil i de la ciutadania en el seu conjunt. Però és que a més, la societat civil ha participat en l'elaboració d'aquest Projecte de Llei que incorpora les aportacions dels professionals que treballen amb els infants i els adolescents, de les persones que integren les entitats públiques i, molt especialment, dels mateixos menors que són els destinataris últims d'aquesta regulació.

En la construcció d'una societat inclusiva no només és important fer lleis que promoguin la inclusió, sinó que el mateix procediment d'elaboració d'aquestes normes també ha de ser inclusiu.

Per això era important el procés participatiu que va presidir l'elaboració d'aquest Projecte de Llei. La Llei estableix un catàleg de drets i deures basat en els principis d'igualtat d'oportunitats, no discriminació, d'interès superior de l'infant i l'adolescent, de lliure desenvolupament, dels drets a ser escoltat i de la inclusió, amb un especial èmfasi en la incorporació de la perspectiva de gènere i de la igualtat efectiva entre dones i homes i en els drets dels menors amb discapacitat.

Així mateix la Llei també estableix un seguit de mesures i pautes d'actuació davant situacions de necessitats, risc o desatenció, considerant especialment la resposta que cal donar davant qualsevol tipus de maltractament.

Mereixen una especial atenció o menció les actuacions preventives davant de situacions de risc. En aquest sentit el Projecte de Llei habilita els poders públics per adoptar una sèrie de mesures en l'àmbit

administratiu i previ al judicial per evitar que la vulneració dels drets dels infants i els adolescents es pugui veure consumada.

Així doncs, el text preveu l'actuació cautelar administrativa per a casos d'urgència i es reglen els supòsits i condicions d'acolliment de menors en risc.

En aquest sentit, es reserva com a últim recurs l'acolliment a un centre residencial i es dona prioritat a l'acolliment familiar, ja sigui en la família extensa del mateix infant i adolescent, o quan això no sigui possible, l'acolliment per part d'una família aliena.

A més, s'incorpora per primera vegada la figura de l'acolliment professionalitzat.

Fa una estona en parlar de la Llei d'igualtat he dit que no estàvem davant d'un punt i final, sinó d'un pas més en el camí. El mateix podem dir d'aquest Projecte de Llei qualificada dels drets dels infants i els adolescents. Perquè la Llei té una importància en si mateixa, però també és rellevant el camí que la Llei obre. En aquest sentit, aquest és un Projecte de Llei que si s'aprova, imposarà nous deures al Govern. D'entrada amb la Comissió nacional de la infància i l'adolescència, que ha de promoure i coordinar les polítiques adreçades als menors i garantir el compliment d'aquesta Llei.

En el mateix sentit el text mana al Govern la redacció cada quatre anys d'un Pla nacional de la infància i l'adolescència que inclogui els programes i les accions a seguir. Perquè tan important és un text legal com el seu desenvolupament i la seva aplicació.

Per aquest motiu el Projecte de Llei també preveu el principi de prioritat pressupostària en relació amb la infància i l'adolescència en la línia del que ja va preveure en el seu dia la Llei de serveis socials i socio-sanitaris. És a dir, les polítiques en favor dels drets dels infants i els adolescents, s'han de finançar amb independència de les previsions pressupostàries.

Els drets dels infants i els adolescents com passa amb la igualtat efectiva s'han de promoure i defensar dia a dia.

En definitiva, aquest projecte de Llei obre una nova perspectiva sobre el tractament de la qüestió dels drets dels menors d'edat i vull recordar que fa uns mesos, la representant especial del secretari general de les Nacions Unides per a la violència contra els infants, la Sra. Marta Santos País, va elogiar el procés participatiu i el contingut de la Llei que avui se sotmet a l'aprovació d'aquesta Cambra.

És per tot l'exposat que demano als consellers i a les consellers generals, el seu vot favorable al Projecte de Llei qualificada dels drets dels infants i els adolescents.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sra. Judith Pallarés, teniu la paraula.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Una de les primeres reunions que el Grup Parlamentari Liberal vam fer a principis de legislatura va ser amb UNICEF Andorra. La reunió tenia la finalitat de presentar-nos la necessitat d'establir un compromís polític "Vers un Pacte d'Estat per a la Infància".

No obriré el meló del pacte a aquestes hores, ho deixarem estar.

Però sí és important veure com ja en aquell moment se'ns demanava que en funció de les observacions finals sobre el segon informe periòdic que el Comitè dels Drets de l'Infant de les Nacions Unides va fer a Andorra el desembre del 2012, necessitàvem i havíem d'avançar vers una millora en l'aplicació de la Convenció dels Drets dels Infants ratificada per Andorra. Un dels objectius de la Llei que ara ens ocupa, la Llei qualificada dels drets dels infants i dels adolescents és desenvolupar de forma més extensiva la convenció i anar encara més enllà en la regulació específica dels seus drets i deures.

La Llei desenvolupa un cos normatiu molt ampli que se centra en la protecció dels menors i en la prevenció per tal de reaccionar davant situacions de risc de forma més àgil i evitar amb antelació perjudicis als infants o adolescents. La Llei vol oferir als professionals, a les entitats i a la ciutadania eines que ajudin a actuar vers la protecció dels nostres infants i adolescents sota un principi de coresponsabilitat social.

Les nostres converses amb UNICEF i amb altres organismes i especialistes en infància consideren aquest text necessari, principalment per poder desenvolupar accions concretes, programes i projectes que estan pendents de l'aprovació d'aquest text. Les converses mantingudes amb ells, però també el fet de la manca de temps que disposàvem nosaltres per aprofundir més en el seu contingut ens va portar a la decisió de no fer esmenes al seu articulat, ja que un gran volum de les mateixes també hagués deixat el text aturat en la comissió legislativa.

Lamentem però, haver dedicat molt temps i esforços, per exemple a la Llei de la persona i família on nosaltres vam treballar 72 esmenes en aquell text,

que al final no serà aprovat i que segurament hagués estat molt útil invertir en aquesta Llei que ara votarem.

El fet és que les esmenes presentades per alguns altres membres de la Cambra, ens van generar i ens han generat alguns dubtes en relació a la consideració d'algunes qüestions que hi ha, i pensem que és un text que, per tant, requeria d'un debat més ampli i important en la comissió legislativa, un temps del qual ja no en podem gaudir.

Tot i així, nosaltres lamentem que per qüestions d'organització pròpia no haver disposat d'aquest temps de reflexió i treball necessari, com he dit, per dedicar-lo a altres textos legislatius, i per aquesta raó el Grup Parlamentari Liberal ens abstindrem en la votació d'aquesta Llei.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Mixt, Sra. Sílvia Eloïsa Bonet, teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Ja fa molts anys que UNICEF Andorra reclamava que es desenvolupés una Llei que regulés sobre els drets dels infants.

Aquesta Llei estableix el marc legal que unifica i reforça els drets i els deures dels infants i adolescents i els protegeix en tots els seus àmbits.

Concreta el rol de les famílies, com a garants primers del desenvolupament integral del menor, i alhora estableix les obligacions de les institucions públiques encarregades de la seva atenció i protecció des del principi de la coresponsabilitat.

Introdueix aspectes relacionats amb la prevenció per tal d'afavorir el creixement sà, harmònic i positiu dels menors en una societat que moltes vegades els situa en posició complexa o de risc o de desemparament.

Ofereix respostes ràpides per donar la cobertura protectora adient en situacions de desatenció o maltractament o que es pugui trobar en perill.

A més ofereix seguretat jurídica sobre determinats drets específics de la infància o adolescents.

De les 8 esmenes presentades vull destacar-ne una que fa referència a la protecció dels menors al fum de tabac d'una forma més contundent. La idea no és sancionar a ningú sinó ajudar als pares fumadors que amb el fum del tabac perjudiquen a la salut dels

infants amb problemes de salut reals. Com alhora reforça la prohibició de la venda d'aquests productes del tabac als menors.

L'Organització Mundial de la Salut considera que l'exposició involuntària i perjudicial que pateixen els nens per l'exposició passiva al fum del tabac ambiental es pot considerar una violació dels drets recollits a la convenció de les Nacions Unides sobre els drets dels nens.

Un altra esmena incorpora els termes per donar cobertura al bullying escolar i al ciberbullying.

I com no pot ser d'un altra manera es troba emmarcada sota els principis que defensa la convenció dels drets dels infants i sota la premissa de l'interès superior de l'infant.

Comparteixo el treball final en comissió amb millores al text que ofereixen millores substancials sobretot en aspectes relacionats amb l'acolliment.

Una fórmula de protecció del menor que cal promocionar per poder aconseguir que més famílies vulguin ser acollidores i oferir que els nens en situació de desatenció puguin superar aquesta situació en el millor entorn possible.

Quant al debat en comissió que en algun moment donat s'ha comentat que probablement, doncs...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí.

...que no n'hi havia hagut prou, penso que la comissió es va acordar abans d'entrar aquesta Llei, que la treballaríem, que hi dedicaríem tot el temps que calgués, i penso que com presentada a la comissió ha permès, absolutament que tothom s'expressés, debatés tot el que volia, però sí que és veritat que quan acabes donant-li voltes constantment al mateix, arriba un moment que s'ha de continuar i s'ha de prendre decisions. Penso que s'ha treballat correctament. Vull agrair a tots els membres de la comissió el gran treball que han fet, perquè penso que ha sigut un treball molt intens. Si hagués calgut més reunions les haguéssim fet perquè jo estava disposada a convocar-les. Així que penso que s'ha treballat amb les condicions. Probablement, segurament es podia haver fet millor, però penso que amb les òptimes.

Per tot l'exposat, el meu vot serà favorable

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Dins del Grup Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi, teniu la paraula.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

El meu vot serà favorable al Projecte de llei presentat.

El Projecte de llei que avui se sotmet a votació és un projecte necessari i té el mèrit d'establir i garantir els drets i deures dels infants adolescents, però sobretot potenciant la vessant preventiva de les situacions de risc que els puguin afectar.

Així un dels aspectes més rellevants de la Llei és la protecció contra qualsevol tipus de maltractament, tant a nivell familiar com comunitari, però també la definició de les competències i actuacions i la coordinació entre les diferents administracions públiques encarregades de vetllar i d'actuar en aquesta qüestió, així també com l'establiment de programes de recuperació i inserció social.

Com he dit, el meu vot serà favorable.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers del PS, Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Gràcies Sr. síndic.

Malgrat les reserves d'esmena que hem fet abans, avui votarem aquesta llei, tot i que pensem que l'hauríem pogut treballar més i millor, i hauria estat segurament una millor llei.

Tindrà el mèrit d'existir, tot i començar amb alguna deficiència al nostre parer per les presses tardanes.

També pensem que és una llei que s'hauria pogut conscienciar molt més entre els diferents ministeris perquè i em refereixo al que ja he explicat abans, en algunes de les coses ens queda el dubte de veritat de si s'hi ha dedicat prou temps, de si hi han hagut aquestes reunions conjuntes entre els diferents ministeris perquè francament vist el resultat ens genera molts dubtes.

Ara bé, ens felicitem haver pogut a través de les nostres esmenes que DA ha volgut transaccionar, haver pogut incorporar el dret dels infants i adolescents de ser respectats i acompanyats en la determinació de la seva identitat de gènere.

A través també del nostre treball, també s'ha pogut incorporar un nou article, reconeixent els drets sexuals dels infants i dels adolescents.

S'ha reconegut el dret al respecte dels infants i dels adolescents a no patir discriminacions, humiliacions o vexacions dins l'àmbit educatiu, perquè un mal mestre, un mal professor, deixa moltes seqüeles en els adults en construcció que són els nostres infants.

També és una bona cosa haver eliminat la manca de planificació de l'embaràs i de consciència del que suposa aquest fet. És una bona cosa haver eliminat com a risc un control ginecològic inferior al mínim establert i amb una conducta que pugui perjudicar el fetus.

Estem contents també de què la manca de recursos econòmics de les famílies no puguin ser considerades mancances d'atencions.

Certament, ens hauria agradat que s'hagués pogut considerar augmentar l'edat dels joves per poder ser membres de les associacions infantils i juvenils, més aviat juvenils, fins als 35 anys. Perquè era una demanda dels nostres joves, en tot cas d'alguns d'ells, que passen molts anys fora del seu país per la seva formació professional i alguns moltes vegades es queden uns anys treballant la seva experiència professional, i quan arriben al país de nou, doncs els hi queda molt poc temps per participar en aquestes associacions.

Bé, havent fet una mica la volta del que s'ha pogut acceptar amb aquesta llei, reitero doncs el nostre vot positiu a aquesta llei dels infants i dels adolescents.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers d'Unió Laurediana-Independents de la Massana, Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sr. síndic.

Aquest projecte de llei qualificada dels drets dels infants i dels adolescents és un text reclamat per UNICEF d'Andorra des de fa anys.

Aquest text fruit d'un procés participatiu ampli en el qual s'ha escoltat col·lectius i experts en la matèria presenta un cos normatiu complet conforme a les recomanacions internacionals. Aquest text insisteix en uns pilars fonamentals segons el nostre entendre, que és la prevenció, els programes específics per la situació de risc dels menors, la salut física i mental, el benestar, l'educació inclusiva, adequada i de qualitat dels menors.

Nosaltres celebrem aquesta llei, i votarem a favor d'aquest projecte de llei.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, té la paraula el conseller, Sr. Josep Anton Bardina.

El Sr. Josep Anton Bardina:

Gràcies Sr. síndic.

Per primer cop a la història del nostre país legislarem de forma decidida entorn a la vetlla i protecció dels nostres infants, joves i adolescents.

I ho farem a partir d'una norma que estableix un principi de corresponsabilitat social entre les administracions públiques, la família i la ciutadania, amb el protagonisme destacat dels infants i els adolescents, i amb l'objectiu de promoure i garantir el respecte i el compliment efectiu dels seus drets i deures.

Avui se sotmet a la Cambra per a la seva aprovació, la Llei qualificada dels drets dels infants i els adolescents. Una llei que s'adreça a garantir l'efectivitat real dels principis i dels drets de titularitat individual reconeguts a qualsevol infant i adolescent que es trobi en territori andorrà.

Com cita la seva exposició de motius, la llei té per objectiu oferir als professionals, a les entitats i a la ciutadania un cos normatiu complet, conforme a les recomanacions internacionals i que a més, reculli i actualitzi la normativa sectorial aprovada en el passat i que continua vigent en l'actualitat.

Moltes són les novetats que es regulen en els més de 120 articles del cos legal. Des d'aspectes tan concrets com establir les franges d'edat que diferencien els infants dels adolescents, fins a d'altres més complexes com quines han de ser les estructures i els òrgans bàsics d'atenció als infants i adolescents, sent aquests, el servei especialitzat d'atenció a la infància i adolescència, el servei especialitzat d'adopcions, el servei especialitzat d'acolliments familiars, el servei social d'atenció primària, i finalment, la Comissió Nacional de la Infància i l'Adolescència.

La llei crea aquesta Comissió com l'organisme col·legiat responsable de la coordinació de les polítiques i les mesures adoptades pels òrgans de Govern i dels comuns amb la finalitat d'acomplir amb la Llei.

La Llei també marca l'obligatorietat de comptar amb un Pla nacional de la infància i l'adolescència que ha d'establir les estratègies d'actuació i els objectius a

assolir en relació a aquests col·lectius i dona un marge de dos anys perquè el Govern l'aprovi.

S'aposta de manera clara i decidida en la prioritat pressupostària que han de tenir les accions de promoció, prevenció, protecció, formació, integració, reinserció i participació dels infants i els adolescents en els pressupostos de les administracions públiques.

La secció segona del Capítol primer estableix importants principis rectors, com ara, el principi d'igualtat i no-discriminació, el principi de l'interès superior de l'infant i l'adolescent, i el principi de lliure desenvolupament.

I també estableix els drets i llibertats civils com ara, el dret a ser escoltat, el dret a la inclusió, els drets dels infants i adolescents amb discapacitat, el dret a la identitat, dret a la llibertat d'expressió, dret a la informació, a la participació social, a la llibertat d'associació, a la protecció de l'honor o el dret a la protecció de les dades personals, entre d'altres.

També s'estipulen els drets específics en l'àmbit familiar que asseguren la responsabilitat en la criança i en el desenvolupament integral, el dret de relació i convivència i el suport a l'exercici de la parentalitat i a la conciliació de la vida personal, familiar i laboral.

I finalment els drets econòmics, socials i culturals, com ara el dret a la salut bàsica i al benestar, el dret a l'educació, el dret al lleure i a la cultura, entre d'altres.

Cal fer una menció especial al Títol II, el que parla de la protecció dels infants i adolescents. En aquest títol es legisla la protecció contra qualsevol tipus de maltractament, definint-ne el seu significat i descrivint les actuacions preventives de les situacions de risc i les actuacions de detecció i derivació, entre d'altres.

També es regulen les mesures de protecció dels infants i adolescents en situació de desemparament, i finalment l'acolliment familiar.

Finalment, vull fer esment de la millora de la llei després del treball fet en Comissió.

I és una llàstima Sra. Pallarès l'abstenció del seu grup parlamentari, i que serà l'única avui a la Cambra, i més havent dit vostè mateixa sobre la importància d'aquest text per organismes tan importants com UNICEF.

Després de ser una llei molt esperada per molts col·lectius i després de la ingent feina que s'ha fet al llarg dels anys perquè avui això sigui una realitat, el nostre grup parlamentari donarà ple suport a la seva aprovació

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Demanaria si hi ha d'haver un segon torn d'intervencions...

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, molt breument

Per agrair a tots els grups parlamentaris llevat del Grup Parlamentari Liberal el seu vot favorable a aquest projecte de llei. Evidentment respecto plenament el sentit del vot del Grup Parlamentari Liberal, però des del meu punt de vista crec que l'avenç significatiu que comportava aquest projecte de llei hagués justificat un vot favorable, però en qualsevol cas repeteixo, respecto el seu sentit de vot com no pot ser d'una altra manera i sí que voldria acabar tenint en compte que crec que és la darrera llei que votem avui, que ha estat tramitada i analitzada des de la Comissió Legislativa d'Asser Socials, voldria fer un agraïment especial a tots els membres d'aquesta comissió perquè és veritat que en els últims dos o tres anys els hem donat bastanta feina a través de molts projectes de llei que des del Govern hem entrat a tràmit parlamentari i també a través d'algunes proposicions de llei, i per tant els hi volia agrair a tots ells la dedicació que hi han esmerçat i l'esforç de consens que tots ells han posat damunt la taula, i molt particularment voldria fer un agraïment a la presidenta de la comissió sense la qual amb la seva mà esquerra i capacitat de diàleg, sense la qual estic convençut que avui no podríem dir que tots els projectes de llei que ha tramitat aquesta comissió legislativa poden ser aprovats i veuran la llum.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sra. Judith Pallarés.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Únicament per clarificar el fet de què és evident que nosaltres no trobem en relació al text que no hem discutit, la necessitat de fer-ho, crec que ho he reconegut. Únicament ens abstenim pel fet de què som nosaltres i no la comissió -li volia dir també a la Sra. Bonet. Jo sé que ells a dins de la comissió nosaltres no hem entorpit mai que ells continuessin

treballant quan nosaltres no hem pogut estar a disposició d'assistir a alguna comissió parlamentària, però és cert que el treball que es va començar i quan hem assistit vam veure que algunes de les esmenes que es plantejaven, hagués requerit per part nostra, -del nostre propi grup-, més temps i dedicació a aquest text, i no ho vam fer. Per tant, pensem que és coherent abstenir-nos en aquesta votació.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Bé, si no hi ha més intervencions un cop procedit... finalitzat, perdó, el debat procedirem a la votació final del conjunt del text.

S'obre un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 25, en contra cap, abstencions 3.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat declaro aprovat el Projecte de llei.

Passem a continuació al setè punt de l'ordre del dia.

7- Examen i votació del Projecte de llei qualificada de la responsabilitat penal de les persones menors d'edat.

L'informe de la Comissió Legislativa d'Interior ha estat publicat en el Butlletí número 29/2019, del 12 de febrer.

Intervé per exposar l'informe de la comissió el M. I. Sr. Carles Jordana, nomenat ponent per part de la comissió. Teniu la paraula.

El Sr. Carles Jordana:

Gràcies Sr. síndic.

El propassat 11 de febrer la Comissió Legislativa d'Interior em va nomenar ponent del Projecte de llei qualificada de la responsabilitat penal de les persones menors d'edat, i com a tal, exposo avui davant del Consell General l'informe de la comissió.

La Comissió Legislativa d'Interior va examinar durant la reunió mantinguda el dia 11 de febrer, el

referit Projecte de llei així com les 37 esmenes presentades: 28 per part del Grup Parlamentari Liberal i 9 per part del Grup Mixt-PS; d'aquestes, 2 s'han aprovat per unanimitat, 1 ha estat retirada per ser transaccionada i posteriorment aprovada per unanimitat, i la resta han estat rebutjades.

Del resultat de la votació de les esmenes se'n desprèn l'informe de la comissió, el text del qual es sotmet avui a consideració d'aquesta Cambra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Acabada la intervenció del ponent, procedirem al debat i votació dels articles que han estat objecte de reserva d'esmena per continuar després amb el debat de les altres parts del text.

Han estat presentades tres reserves d'esmena pel M. I. Sr. Gerard Alís Eroles, Conseller General del Grup Parlamentari Mixt, que serien defensades de la manera següent: la reserva número 1 seria defensada de forma separada, mentre que les reserves d'esmena 2 i 3 serien defensades de forma conjunta.

Iniciem doncs, el debat de les reserves d'esmena. Comencem per la primera, que és la reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 6 de l'informe del ponent, proposant modificar l'apartat 1 de l'article 4.

Intervé per defensar la reserva d'esmena, el Sr. Gerard Alís. Teniu la paraula.

El Sr. Gerard Alís:

Gràcies Sr. síndic.

La reserva d'esmena que ara defensem consisteix en l'esmena que els consellers del PS varen presentar a l'article 4 del Projecte de llei. Dit article defineix l'edat a partir de la qual una persona menor d'edat pot ser imputable, és a dir, se li pot exigir responsabilitat penal. Al respecte, dit article estableix aquesta edat en 12 anys. A parer nostre ens sembla una edat molt baixa i creiem que s'ha d'augmentar essent aquest objecte de la nostra esmena.

Podem entendre que la pre adolescència i l'inici de l'adolescència pot ser una etapa complexa pels nostres infants i requereix actuacions per reconduir la situació si aquesta es desvia de la conducta admesa com a estàndard o entra en conflicte amb la llei penal. Tanmateix, em sembla que castigar penalment als infants d'aquesta edat és exagerat. Pensem que sotmetre a un infant d'aquesta edat a un procediment penal no és la millor solució per

reconduir una conducta inapropiada, a banda del fet que es fa difícil entendre que l'infant acabi d'entendre el procediment al qual es sotmet.

Per aquests motius pensem que l'edat mínima per poder ser penalment responsable hauria de ser fixada al nostre país en 14 anys. De fet, en aquest sentit creiem que es pronuncia Nacions Unides, així de les observacions i recomanacions d'aquest organisme, en concret el Comitè dels Drets dels Infants, insta als estats a no establir una responsabilitat penal pels infants de menys de 12 anys i en tot cas a fixar la imputabilitat a nivells més alts entre 14 i 16 anys.

Per aquestes raons hem cregut oportú elevar aquesta esmena al Ple, plantejant que siguem més garants pels drets dels nostres infants, establir l'edat per ser penalment responsables als 14 anys quelcom més en acord amb la maduresa dels infants amb les recomanacions internacionals i que permet posar el nostre país en òrbita dels països més avançats en les Nacions Unides.

Per aquestes raons, demanem doncs, als consellers d'aquesta sala que avui donin suport a la nostra reserva d'esmena.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sra. Judith Pallarés.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Nosaltres donarem suport a aquesta reserva d'esmena ja que també vam fer una esmena en el mateix sentit i per les mateixes raons que el conseller Alís ha expressat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Mixt, Sra. Sílvia Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Jo m'abstindré en aquesta reserva d'esmena. No vaig participar en la comissió i no tinc una posició clara sobre aquest tema.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Víctor Naudi, per SDP.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, comparteixo la necessitat de pujar l'edat de la responsabilitat penal dels menors de 12 a 14 anys, d'acord amb la Convenció dels Drets dels Infants de Nacions Unides i, per tant, donaré suport a aquesta reserva d'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers d'Unió Laurediana-Independents de La Massana, Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sr. síndic.

Doncs, la reserva d'esmena del PS vol passar als 14 anys en canvi dels 12 anys, per la imputabilitat. Nosaltres rebutgem aquesta reserva d'esmena. Les recomanacions internacionals fixen l'edat mínima als 12 anys i pensem que en el nostre país molts nens de 12 anys ja comencen a estar en situacions de risc, a cometre delictes i, per tant, més actuem de manera molt precoç millor serà per aquest menor.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Demòcrata, té la paraula el conseller, Sr. Carles Jordana.

El Sr. Carles Jordana:

Gràcies Sr. síndic.

Mantindrem la mateixa posició que la comissió i votarem en contra d'aquesta reserva d'esmena.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Govern, té la paraula el ministre, Sr. Xavier Espot.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, gràcies Sr. síndic.

El Projecte de llei preveu la inimputabilitat dels menors de 12 anys a l'article 4.2, ara bé, crec que també és important assenyalar que tant l'internament provisional com les mesures

disciplinàries en règim tancat i en règim semiobert, regulades respectivament als articles 20 i 33 del Projecte de llei, no poden imposar-se en cap circumstància als menors de 12 anys.

Des del meu punt de vista no és correcte afirmar que la Convenció sobre els drets de l'infant estableixi l'edat d'imputabilitat entre 14 i 16 anys perquè l'article 40 de la referida convenció el que preveu és l'establiment, ho ha dit la Sra. Montaner, d'una edat mínima d'imputabilitat però no especifica de quina edat es tracta. I si bé és cert que el paràgraf 33 de l'Observació 10 del Comitè dels Drets de l'Infant, no de la convenció, insta els estats a no reduir l'edat mínima a efectes de responsabilitat penal a 12 anys i a fixar una majoria d'edat penal a un nivell més alt, per exemple 14 o 16 anys, també és cert que l'Observació general 10 del mateix Comitè, en el paràgraf 32, el que preveu com a no acceptable internacionalment és l'establiment d'una edat mínima inferior a 12 anys a efectes de responsabilitat penal.

Per tant, la solució adoptada al Projecte de llei és plenament conforme amb les recomanacions d'aquest Comitè, així ho vam corroborar precisament amb aquests experts internacionals absolutament vinculats al Comitè dels Drets de l'Infant que ens assessoraven pel Projecte de llei que tot just acabem de votar i per tant, doncs, nosaltres entenem que l'establiment d'aquesta edat mínima d'imputabilitat de 12 anys amb la coetània exclusió de les mesures restrictives de llibertat pels menors de 14 anys, tal com he dit, han de fer el que estem aplicant d'aquesta llei és més aviat totes les mesures que tenen una vessant educativa i re socialitzadora del sistema jurisdiccional i, per tant, estem garantint el correcte desenvolupament de les persones menors d'edat i també estem garantint que se segueixi un procediment amb totes les garanties processals.

Jo crec que tenint en compte l'evolució de la nostra societat, jo crec que no s'entendria... -i em permetran doncs que doni un exemple extrem però que ha succeït-, no s'entendria, per exemple, que un menor que té 13 anys i 9 mesos i que comet, per exemple, un assassinat no se li pogués aplicar aquesta llei qualificada de responsabilitat penal de les persones menors d'edat, amb el benentès evidentment que no se li podrien aplicar les mesures restrictives de llibertat, que evidentment, aquestes només es poden aplicar a partir dels 14 anys.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Sr. conseller, Sr. Gerard Alís.

El Sr. Gerard Alís:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Nosaltres pensem que la qüestió a sotmetre a un procediment penal a aquestes persones, queda ben clar definit a la llei. Està clar que les persones menors de 14 anys no poden ser objecte d'una mesura d'internament.

Però en tot cas, la qüestió està clar, és que a aquesta edat potser no sembla recomanable sotmetre's a un procediment penal. Això no està renyit, evidentment, en què s'hagin de prendre altres mesures, altres mesures socioeducatives, mesures de prevenció per evitar que aquestes persones entrin en conflicte amb les lleis penals.

Vostè posa un exemple, però és que inclús amb persones molt més joves, amb nens de 8 anys, molts dies notícies que surten a la premsa que malauradament cometien greus delictes penals, però que poden ser greus.

Però en tot cas, la qüestió és de plantejar quina és l'edat mínima. I en aquest cas creiem que havíem de fer aquesta llei, aquesta llei que modernitza la jurisdicció penal de menors, més en acord amb les recomanacions internacionals i, efectivament, el conveni, concretament no para de l'edat mínima i invita als estats a fixar una edat mínima en la qual és possible que no tenen capacitat per un procediment penal.

Però, i vostè ho ha llegit perfectament, la recomanació que fa el comitè de drets dels infants, és que en cap cas l'edat mínima ha de ser per sota dels 12 anys, i en tot cas que s'ha de tendir a què sigui fixada entre els 14 i els 16 anys. Per tant, això és una evolució, una evolució en garantia dels drets humans, en garantia dels drets dels infants, que el nostre Estat hauria també d'assumir per ser més garants d'aquests drets i per estar al nivell dels estats més moderns de les Nacions Unides.

I aquest és el principi.

Nosaltres pensem que és exagerat que una persona de menys de 14 anys pugui ésser sotmesa a un procediment penal amb el que això comporta, i malgrat, com vostè ha dit, no li pugui ser sotmesa una mesura d'internament, i creiem que estem fent un mal favor als nostres infants per quan s'ha de reconduir les situacions per altres mesures educatives i no es sotmetent-nos a procediments penals que donarem solucions a les problemàtiques que succeeixen.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller...

Sra. Judith Pallarés.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Ampliar una mica la informació que també comparteixo amb el conseller Alís. Penso que dins de la mateixa observació que comentava el Sr. ministre, l'observació número 10 de Nacions Unides, en relació a aquests articles de la convenció, l'article 40, diu que també s'hauria de tenir en compte que l'edat no pot ser massa primerenca degut a la... perquè s'ha de tenir en compte la seva maduresa emocional, mental i intel·lectual del menor. És clar, de 12 a 14 penso que hi ha una diferència important, i nosaltres també pensem que tot i que la convenció diu que no es pot baixar per sota dels 12, sí que recomana que sigui entre els 14 i 16.

Per tant, jo penso sincerament, nosaltres pensem sincerament que s'hauria de deixar als 14 i no als 12 l'edat penal que es vol marcar a la Llei.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

És que queda clar, inclús la Sra. Martisella en comissió va llegir la recomanació internacional. És a dir, posa un límit, fixa, diguéssim l'edat mínima als 12 anys. I per tant és el que fem. I més aviat millor. Per què? Perquè justament la imputabilitat és aplicar mesures disciplinàries a aquests joves que comencen a agafar un mal camí. I per tant, estem salvant nens. Hem d'entendre que el càstig, mesures disciplinàries, educatives també, reforçades, doncs, és per salvar nens.

Jo crec que hem de ser conscients en aquesta Cambra d'això. No és per penalitzar aquestes persones, sinó per salvar-les.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller...

Sr. Jordana.

El Sr. Carles Jordana:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Seré molt breu.

Com ja han dit els meus companys, efectivament aquest conveni en cap moment preveu l'establiment d'una edat mínima d'imputabilitat i no específica de quina edat es tracta Sr. Alís. Això ja li vam dir en comissió.

Ara bé, el Projecte de Llei, com ho ha mencionat una mica el Sr. ministre, preveu la imputabilitat als menors de 12 anys, però l'internament provisional i les mesures disciplinàries en règim tancat i en règim semi cobert, no poden imposar-se en cap circumstància als menors de 14 anys. Per tant, sí que el Projecte de Llei fa una diferència entre les dos edats.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Govern, Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Sr. síndic.

Més enllà de la discussió sobre el que diu o no el conveni dels drets dels infants i les observacions del Comitè dels drets dels infants, jo crec que hi ha certa confusió al tomb de la temàtica que estem tractant. En primer lloc, Sra. Pallarés, no és que tinguéssim una imputabilitat als 14 anys i ara l'haguem reduït a 12 anys. És que sempre ha estat a 12 anys. Per tant, doncs, no hem modificat aquest aspecte.

I després, a mi em preocupa una mica com el Sr. Alís presenta el contingut del projecte de llei que ens ocupa i que en certa forma beu de l'antiga llei qualificada de la jurisdicció de menors. Vostè ens està explicant aquí una realitat que vostè sap perfectament que no és així. El procediment penal que s'aplica als menors d'edat no té res a veure amb un procediment penal que tingui una vessant retributiva i sancionadora, i ho sap perfectament. Si precisament el que preveu o aquesta Llei específica que s'aplica als menors d'edat, precisament el que preveu és incidir molt més en totes aquelles mesures de caràcter educatiu. I de fet, no es parla ni tan sols de sancions. Es parla de mesures disciplinàries i de mesures educatives. Les mesures disciplinàries més rigoroses, precisament, ja no es poden aplicar als menors que tenen entre 12 i 14 anys.

Ara bé, hi ha tota una sèrie de mesures educatives que a mi em sembla de rebut que si un nen de 12 o 13 anys comet una infracció penal, se li puguin

aplicar. I crec que el fet que aquest menor pugui comparèixer davant d'un batlle en una compareixença discreta, evidentment, i preservant els seus drets, a mi em sembla que pot ser molt útil, i pot fer prendre consciència al menor de la gravetat dels fets que ha comès. I si després, doncs, se li imposa una mesura educativa que pot ser, per exemple, em remeto a l'article 34, al seguiment d'un programa d'activitats educatives o fins i tot una amonestació, a mi em sembla, doncs, que és una bona mesura, que com dic, doncs, el que fa és en molts casos fer prendre consciència als menors d'edat que comencen a delinquir de la gravetat dels fets que cometen i en certa forma reconduir aquestes actituds per tal, doncs, que no hi hagi reiteració delictiva, i que per tant, aquests joves, malgrat tenen una edat, diguem, molt prematura, doncs, continuïn per aquest camí de la reiteració delictiva que normalment acaba molt malament i, des d'aquest punt de vista, jo crec que aquesta compareixença davant del batlle i l'aplicació d'aquest procediment eminentment garantista, justament té un efecte preventiu. Abans que parlàvem de prevenció, té un efecte realment preventiu i és molt útil i, per tant, jo crec que si s'acceptés aquesta reserva d'esmena estariem cometent un error.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. conseller.

(El Sr. síndic general deixa la sala)

El Sr. Gerard Alís:

Sí, gràcies Sr. síndic.

A veure, Sr. Espot, no em faci dir coses que no he dit. Jo no he parlat en cap moment de sancions, jo he parlat de mesures. Aquesta Llei regula un procediment penal, evidentment adaptat als menors. I això no li discuteixo. De fet és per això que es fa aquest procediment. Però no deixa de ser un procediment penal. No deixa de ser que els menors han de comparèixer davant del Tribunal de Corts. i no deixa de ser que tot això implica en persones que per la seva maduresa, per la seva maduresa intel·lectual i emocional els pot afectar, i que creiem que no està adaptat.

I aquest és el punt de partida. Per tant, creiem que 14 anys, és 10 l'edat mínima que s'hauria d'establir. I no està renyit poder reconduir situacions, poder establir mesures educatives i de prevenció en persones d'entre 12 i 14 anys que d'haver-les de sotmetre i que la solució sigui que hagin de passar

per un procediment penal, i insisteixo, adaptat als menors d'edat com ho preveu la Llei, perquè vostè no mal interpreti les meves paraules. Però en tot cas, el fet és que el fem passar davant un Tribunal de Corts, quan entenem que per aquesta edat és totalment exagerat.

I hi ha mesures de prevenció que han de permetre evitar aquestes situacions anteriors que es produeixen. Però és que com li he dit abans, es poden produir infraccions penals per part d'infants de menys de 9 anys, i de molt més petits. Per tant, aquesta és la clau.

I aquí el que anem a fer és a tornar al que marca el conveni. Efectivament la Llei anterior ja parlava de 12 anys, però potser el que hem de fer com a país és evolucionar cap a l'avenç dels drets humans. I el Conveni de les Nacions Unides estableix molt clar això. Certament no fixa l'edat mínima, diu que s'ha d'establir una edat mínima. Però l'apartat b) tercer de l'article que parla de l'edat penal parla clarament que cada vegada que sigui possible i desitjable prendre mesures per tractar aquests infants, s'ha de fer sense recórrer a procediments judicials.

Per tant, en aquest sentit les observacions del comitè fan que s'ha d'anar avançant aquesta edat, cap a una edat més alta. I per això la recomanació és clara. I el que vostè ha llegit jo també li dic, i és clar el que diu. En cap cas ha d'haver imputabilitat penal per sota de 12 anys. Aquest és el principi que estableix el Comitè en base a la interpretació que fa el Conveni. I en tot cas, el que és desitjable és que tots els estats tendeixin a anar a establir aquesta edat, entre 14 i 16 anys. I això és el que fem i el que demanem és un avenç. També hem d'evolucionar en garantia als drets humans.

Certament que les problemàtiques socials existeixen i tal, però creiem que hi ha d'haver altres mesures que no siguin... anava a dir repressives, però si dic repressives em dirà que la Llei no parla d'això, però que no impliqui sotmetre a un procediment penal, treballar més en l'àmbit socioeducatiu i preventiu per evitar que els nostres infants de 12 anys, que insisteixo, que en aquesta edat poden semblar molt grans, però ho són, sotmetre's a un procediment no és la solució per reconduir les situacions.

Moltes gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sr. conseller.

Una intervenció més...

Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. subsíndica.

Actuar als 12 anys, clar és salvar aquest nen i és evitar l'internament als 14 anys, n'estic convençuda.

És a dir, aquest fet de comparèixer davant del batlle i d'aplicar mesures educatives intensives, doncs ja podem salvar aquest nen i aquest nen ja agafarà un bon camí. I llavors és prevenir, millor prevenir que curar. Posant aquesta edat dels 12 anys, actuar, doncs és molt millor penso.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sra. consellera.

Alguna intervenció més per part dels grups parlamentaris...

Per part de Govern...

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, gràcies Sra. subsíndica.

Evidentment que hem d'evolucionar cap a un major reconeixement dels drets dels menors d'edat. I jo crec que la llei que acabem d'aprovar, la llei d'infància i adolescència n'és una clara mostra. I aquesta llei també n'és una clara mostra. Perquè en molts aspectes s'incideix molt més en els drets dels menors d'edat, i precisament els menors d'edat que són subjectes d'un procés penal.

Ara, el que no és correcte des del meu punt de vista és evolucionar cap aquest borisme que vostè propugna Sr. Gerard Alís. Perquè digui'm vostè quina alternativa tindrem a l'aplicació d'aquesta llei en el cas de menors de 12 a 14 anys que cometen una infracció penal. Si vostè, paral·lelament ens hagués construït o presentat una proposta alternativa millor per poder incidir i fer aquestes mesures de prevenció i de reeducació pels nens que en aquesta franja d'edat cometen infraccions penals, potser ho haguéssim pogut acceptar. Ara bé, la conseqüència de la seva proposta és bàsicament que no es pugui fer absolutament res amb els menors de 12 a 14 anys.

Li donaré un exemple molt concret perquè de tant en tant també cal tocar de peus a terra. Ara per exemple tenim molts nens de 12 i 13 anys que tenen un patró de consum reiterat i abusiu de tòxics que ja deriva en trastorns mentals. Precisament en aquests casos es pot aplicar aquesta llei i es pot aplicar la mesura educativa que consisteix en el seguiment per exemple d'un tractament mèdic determinat. I per

tant se'ls pot obligar per aquesta via. Si no tenim aquesta eina, no ho podem fer. Sí ho podem fer si els seus pares els obliguen però molt sovint també ens trobem davant de progenitors que no accepten aquests tractaments mèdics.

Doncs bé, jo crec que tot això també s'ha de calibrar i s'ha d'anar al dia a dia i tocar com li deia abans, de peus a terra i parlar amb les persones que diàriament apliquen aquesta llei. Fem una mica de confiança als operadors jurídics, als batlles, als magistrats, als fiscals que cada dia es confronten a realitats de menors d'entre 12 i 14 anys, que es troben amb problemàtiques que cometen infraccions penals i que veuen que no tenen recursos ni eines per intentar pal·liar la situació d'aquests menors. Fem cas també dels pares i les mares d'aquests menors que a vegades es confronten amb situacions d'extrema dificultat i que demanen si us plau que els poders públics els hi aportem solucions a les problemàtiques que pateixen els seus fills.

Jo crec doncs dir que ens carreguem l'edat mínima 12 anys i l'elevem a 14 anys i paral·lelament tot ho farem a través de programes educatius i de la prevenció, és molt maco evidentment però a l'hora de la veritat crec que fem un flac favor a aquests menors i a la societat en el seu conjunt.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Hauríem d'anar tancant, si us plau.

Sr. Alís.

El Sr. Gerard Alís:

Gràcies Sr. síndic.

Miri, jo crec que si com a Estat, nosaltres l'única solució que tenim per ajudar a aquestes persones, aquests infants de 12 a 14 anys a reconduir conductes que infringeixen la llei penal i que no tenim altra solució que sotmetre's a un procediment penal, ens hem de considerar com un fracàs.

Per tant, sí que s'han de preveure mesures, mesures socio actives. Abans en el debat anterior parlàvem de la conciliació familiar, doncs potser sí, si nosaltres fomentem que els pares puguin estar més amb els fills, que puguin seguir més l'educació del dia a dia, miri, jo crec que ningú ve amb un manual de com educar un fill i això és complicat, i que la pròpia conducta addicta es desvia. Pot fer que hi hagi conductes que creïn desviacions i creïn infraccions a la llei penal, però en tot cas nosaltres hem de fomentar això. El que estem dient és que hem d'avançar i que la solució no és sotmetre aquests

menors a un procediment penal per intentar reconduir.

I la Sra. Montaner deia que el que hem de fer és prevenir. Exactament, el que hem de fer és prevenir, però prevenir no vol dir sotmetre els menors d'edat de menys de 14 anys en un procediment penal, perquè aquesta no és la mesura de prevenció que ha de permetre reconduir aquestes situacions.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir..

Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Parlant amb els pares de menors amb problemes amb situació de risc o parlant amb la policia, ens adonem que hi ha un real problema aquí en aquest país. I per tant, s'ha de ser conscients que a partir dels 12 anys doncs aquests adolescents comencen a consumir droga, comencen a cometre delictes greus i per tant hem d'actuar. Penso que hem d'actuar a partir dels 12 anys, però no ens posarem d'acord.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller...

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Sr. síndic.

Sr. Alís, crec que hauria d'escapar-se una mica d'aquestes visions dogmàtiques. Vostè ja per principi ja pensa que com que s'aplica la llei per alt, això ja és un desastre i ja creem un trauma i és un drama pels menors d'edat.

Doncs no, no em digui... Sra. Rosa Gili no vagi fent que no perquè li parlo per experiència. Entén, jo he estat batlle de menors durant molts anys i li puc garantir que les compareixences dels menors i les aplicacions de les mesures educatives en els menors no es fan en condicions traumàtiques, en absolut, i en la majoria dels casos li asseguro que són molt beneficioses.

M'entén, perquè nosaltres si volem presentar a la nostra ciutadania l'aplicació d'aquesta llei com l'ingrés a la presó dels menors que són subjectes a un procés penal perquè donem a entendre que sempre

és així, ens equivocarem i puc dir que en els últims anys crec que en els últims quatre anys o cinc anys no hem tingut cap menor ingressat al Centre Penitenciari. Per tant, el resultat és que l'aplicació d'aquesta llei en la gran majoria dels casos no són mesures de caràcter retributiu ni tan sols disciplinari. En la majoria dels casos són mesures educatives.

Vostè creu que li crea un trauma o un problema a un menor de 13 anys que compareix davant d'un batlle, que se li diu simplement que ha comès una infracció penal i que per tant doncs haurà de seguir un programa d'activitat socioeducatives?

Vostè creu que això és traumàtic? Vostè creu que és millor l'alternativa, és a dir un menor de 13 anys que comet infraccions penals de repetició dir-li que no ha fet res i que per tant doncs que no es preocupi, que vagi fent. I llavors després als 14 anys haver de picar molt més fort perquè ja és molt més difícil de reconduir la situació?

Doncs jo crec que no. Jo crec que precisament aquesta llei, malgrat sigui evidentment una llei penal, aquesta llei a través dels diferents catàlegs de mesures educatives que té, el que fa precisament és prevenir conductes pitjors i per tant doncs, en el fons estem ajudant als menors. I jo crec que doncs pensar que els secretaris judicials, que els batlles, que els magistrats i que els fiscals són persones que creen traumatismes en els menors, a mi em sembla que és no confiar amb la bona feina que fan aquests operadors jurídics que precisament són doncs persones que tenen vocació de servei públic i sensibilitat per les matèries i per les persones i pels destinataris de l'acció de la justícia.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Molt breument, un últim torn en tot cas.

El Sr. Gerard Alís:

Molt breument.

Sr. ministre, jo no he dit que els secretaris judicials, els batlles creïn traumatismes als menors. És que crec que vostè diu que fa dir que els altres li fan dir el que no ha dit. Però és que vostè fa el mateix constantment. Potser que comencem a centrar-nos, això jo no ho he dit.

Ja en parlarem després de les mesures perquè jo convinc amb vostè que aquesta llei amplia el catàleg de mesures i cosa que és molt favorable.

Però és que no estem discutint això, estem discutint l'edat en la qual un menor ha de ser imputable

penalment. I ho diu el títol de la llei: “Imputable penalment.”

Per tant, sotmès a un procediment penal. Adaptat? Estic d'acord. Adaptat. Però nosaltres creiem que 14 anys és una edat suficient i que 12 anys l'infant és jove per fer això.

Insisteixo, és un fracàs com a societat que no puguem tenir altres mesures educatives, de reconducció, de prevenció, que permetin que els nostres joves amb problemes amb 12 anys no hagin de ser sotmesos a un procediment penal per poder reconduir aquella situació.

Fa uns dies discutíem, debatíem sobre la llei de la seguretat pública, en relació al tema de l'alcohol. Vostès van insistir tant sí com no que els menors havien de tenir com a sanció una multa. Nosaltres proposàvem que hi hagués precisament un pla, i com a sanció que fossin sotmesos a un procediment socioeducatiu per sortir d'aquesta possible addicció de l'alcohol.

Per tant hi ha mesures administratives que poden això i no cal sotmetre's a una procediment penal. I aquí és on està la clau, la submissió a un procediment penal, adaptat té raó, però la submissió a un procediment penal. I creiem que la nostra llei que votem avui, l'any 2019 no està en línia amb el que els països més avançats de Nacions Unides estan aplicant avui en dia. I aquesta és la qüestió.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Sr. síndic.

Sr. Alís, jo el convido que parli...

El Sr. síndic general:

Perdoni Sr. ministre.

Sra. Judith Pallarés.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Molt breument, no voldria que el Sr. ministre personalitzés el tema com si amb les nostres esmenes ja hi hagués alguna voluntat de qüestionar la feina que s'està fent des de la Batllia de menors i d'aquells que treballen amb aquesta qüestió. Jo no sóc jurista, he treballat amb una persona que ens ha ajudat i hem arribat a la mateixa conclusió sobretot en

aquest tema dels 14 anys. O sigui el conveni i la tendència és que no es vagi més per sota dels 12, sí que es dona aquesta recomanació, però si pot ser a partir dels 14, doncs molt millor, més que res pel que també comentava el Sr. Alís, o sigui, tenir mesures sense que els menors de 12 anys estiguin sotmesos a un procediment penal que pensem que és el que s'hauria de poder solucionar: ajudar-los, tenir en compte la seva maduresa emocional, el que necessiten, acompanyar-los, les mesures reeducatives les que vulguin, però pensem que el procediment penal hauria de ser a partir dels 14. A aquesta conclusió hem arribat per vies diferents i per tant sense qüestionar la feina de ningú.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Jo no he dit, Sra. Pallarés, que vostè hagi qüestionat la feina dels operadors jurídics, i menys dels batlles i magistrats, jo el que dic és que quan jo parlava de la possibilitat de traumatitzar aquests nens i que la Sra. Rosa Gili feia que “sí” amb el cap, doncs en aquest sentit sí que em sembla que és una forma de posar en entredit la capacitat dels batlles, dels magistrats o de la resta del personal de l'Administració de Justícia de poder interactuar i tractar degudament els menors d'edat.

En qualsevol cas, jo el que els hi demano -i és en aquest sentit que ho deia sobretot-, és que facin confiança a la gent que cada dia es dediquen a aquesta feina. Aquest Projecte de llei l'hem treballat amb tots els batlles instructors, amb els batlles de menors, amb els magistrats del Tribunal de Corts, amb els magistrats del Tribunal Superior, amb els fiscals, també el vam sotmetre a consideració d'una comissió del Col·legi d'Advocats d'Andorra, n'hem parlat també amb els agents de policia que formen part del Grup de delictes contra les persones i, per tant, que atenen als menors i tots ells han vist d'una manera favorable unànimement el manteniment d'aquesta edat mínima d'imputabilitat amb 12 anys.

Simplement els hi dic això. No convertim tot en una discussió política, -no ho dic per a vostè Sra. Pallarés-, però ho dic en aquest sentit. És a dir, al final jo quan introdueixo o quan promoc aquest Projecte de llei el que faig és remetre'm una mica a aquesta opinió unànime. De la mateixa manera si tots ells haguessin dit: “Creiem que és més conforme

elevant aquesta edat mínima a 14 anys perquè considerem que l'aplicació que s'ha fet de la llei vigent als menors que tenen entre 12 i 14 anys no ha estat operativa o ha estat contraproductiva" doncs, no ho hagués fet. Però, en aquest sentit, jo simplement el que deia és que crec que hem de fer una mica de confiança a tota aquesta gent, i si aquesta gent considera que el manteniment d'aquesta edat és necessari tenint en compte la realitat del nostre país i tenint en compte les conseqüències que se'n deriven, jo penso doncs que els hi hem de fer aquest vot de confiança.

Pensin també que malgrat aquestes Recomanacions i Observacions tenen vocació general, cada país després té les seves pròpies normes penals. I hi ha països que malgrat mantenir aquesta edat mínima d'imputabilitat en 12 anys tenen mesures que són molt més coercitives i retributives que la nostra, per tant jo crec que tot plegat també s'ha de posar en una balança. No és el mateix aplicar a 12 o 13 anys una llei que és molt garantista com la nostra, que una llei com la que tenen altres països que és molt més dura. I des d'aquest punt de vista jo crec que això també ha de condicionar una mica la decisió que acabem adoptant respecte d'aquesta edat mínima.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Passem a la votació de la reserva d'esmena. Recordo que és la reserva d'esmena número 1 que es correspon amb l'esmena número 6 de l'informe del ponent, proposant modificar l'apartat 1 de l'article 4.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 7, en contra 20, 1 abstenció.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Seguim amb les dues darreres reserves d'esmena presentades pel M. I. Sr. Gerard Alís. Són la reserva d'esmena 2 que es correspon a l'esmena número 8 de l'informe del ponent, proposant modificar l'apartat 2 de l'article 12 i la 3 que és la reserva d'esmena que es

correspon a l'esmena número 10 de l'informe del ponent, proposant modificar l'article 20.

Intervé per defensar les reserves d'esmena, el Sr. Gerard Alís. Teniu la paraula.

El Sr. Gerard Alís:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Les reserves que ara defensem afecten l'establiment de mesures de privació de llibertat abans de dictar-se una resolució ferma condemnatòria.

Valgui's per endavant, ja ens anem coneixent, que són perfectament coneixedors de la diferència tècnica entre la mesura de privació de llibertat en fase governativa i aquella en fase judicial, però hem cregut oportú per simplificar el debat tractar les dues esmenes conjuntament.

Entrant en el fons de la qüestió existeix un gran debat social tant a Andorra com als països veïns de l'entorn relatiu a la llargada de les mesures de privació de llibertat amb caire cautelar, és a dir, establertes i aplicades abans que caigui una resolució ferma establint la culpabilitat de la persona que és privada de llibertat. Aquestes mesures atempten directament contra el principi de presumpció d'innocència i han de ser adoptades amb la màxima cura.

Òbviament entenem que per necessitats d'investigació per tal d'obtenir proves a càrrec però també a descàrrec, dites mesures de privació de llibertat provisionals es poden justificar però s'han de reduir a la mínima expressió, essent necessari destinar els recursos necessaris perquè tota persona pugui ser jutjada quan abans i només pugui ser objecte d'una mesura de privació de llibertat, una volta recaiguda en la resolució ferma que així ho estableix.

Doncs bé, si aquest debat és profund amb persones majors d'edat, encara ho ha de ser més amb persones menors d'edat. Atesa la maduresa emocional, mental i intel·lectual dels infants l'impacte que aquesta mesura pot tenir sobre els mateixos entenem que els terminis i les pròrrogues de les mesures cautelars de privació de llibertat als infants han de ser molt inferiors a la dels adults. I és en aquest sentit que s'encaminaven les nostres esmenes creient que d'una banda la detenció governativa d'un menor d'edat no pot excedir sota cap concepte la durada de 24 hores pel que proposem eliminar la pròrroga d'altres 24 que el text, sotmès a debat, permet.

D'altra banda, pensant que l'internament provisional únicament hauria de ser objecte d'una sola pròrroga, el que cal destacar, ja pot suposar un total de 6 mesos d'internament provisional d'una persona

menor d'edat en el cas de delictes majors, insistim, abans de què sigui jutjada proposem doncs, eliminar la tercera pròrroga que el text permet.

Al nostre entendre la possibilitat de pròrrogues equipara gairebé el tractament en matèria de mesures provisionals de privació de llibertat de les persones menors, als majors d'edat no tenint en compte la seva especial condició.

Per aquestes raons demanem que siguem més garants i protectors envers els drets dels nostres infants i demanem a tots els membres de la Cambra donin suport a les reserves d'esmena ara debatudes.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pels grups parlamentaris.

Pel Grup Liberal, Sra. Judith Pallarés.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Doncs, nosaltres ens abstindrem en aquesta proposta. No estem a favor d'allargar els terminis de la detenció preventiva. Tot i així pensem que el text marca algun tipus de... és molt excepcional, i potser s'hauria de poder mantenir però, ens abstindrem amb aquesta reserva d'esmena.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Mixt, Sra. Sílvia Eloïsa Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí, gràcies Sr. síndic.

El meu vot serà d'abstenció en les dues reserves d'esmena. Entenc la motivació del Sr. Alís però també veig que és com una consideració excepcional en delictes majors d'homicidi, assassinats, tortures, esclavatge, agressió sexual, abús sexual... Penso que són coses molt greus, delictes molt greus i que probablement caldria una reflexió important en quins haurien de ser els terminis.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

També dins del Grup Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, comparteixo les argumentacions exposades pel Sr. Alís. Crec que els menors més enllà d'una detenció de 24 hores en condicions excepcionals és molt delicat i, per tant, considero que amb 24 hores és suficient i votaré a favor de les reserves d'esmena.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies

Pels consellers d'Unió Laurediana-Independents de La Massana, Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sr. síndic.

Doncs, nosaltres no compartim la reserva d'esmena del PS. Considerem que excepcionalment per fets majors, és a dir, delictes majors com assassinat, homicidi, tortura, esclavatge, terrorisme, finançament del terrorisme, blanqueig de diners, tràfic d'armes... Vull dir, estem parlant de delictes majors i, per tant, nosaltres considerem que cal una pròrroga justament per tenir les proves. Per què? Perquè aquestes persones poden representar un perill per la ciutadania pels seus familiars i per ells mateixos també.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sr. Carles Jordana.

El Sr. Carles Jordana:

Gràcies Sr. síndic.

Sr. Alís, com també li vaig dir en comissió i com han dit els meus companys, es tracten de... -a part que siguin delictes majors- de delictes molt concrets d'una gravetat extrema, i s'està parlant d'una simple pròrroga de 24 hores per facilitar, suposo, la feina de la Policia judicial. Però sobretot, aquesta pròrroga és el batlle competent mitjançant aute motivat qui l'atorga, per tant, les garanties hi són. A més a més, diu la llei que durant aquest termini el menor d'edat detingut ha de ser ingressat en una unitat separada de les dependències del Centre Penitenciari.

Per conseqüent i tal com li vam manifestar en la comissió no tenim cap motiu pel qual vostè refusa entendre la voluntat d'aquesta pròrroga... És per facilitar una investigació, no n'hi ha cap més! Molt sovint 24 hores és molt poc temps perquè la policia

pugui posar en condicions a disposició judicial una persona detinguda amb proves fefaents.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Govern, Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Poca cosa he d'afegir a les consideracions que acaba de fer el conseller Jordana. Simplement diré perquè potser, és a dir, he estat particip, diguem, del procés d'elaboració d'aquest Projecte de Llei que aquesta pròrroga o de la detenció governativa fins a 48 hores i la tercera pròrroga de l'internament provisional, obeeix, ni més ni menys, que a una demanda que precisament van fer tots i cadascun dels operadors jurídics. I no es tracta de castigar més als menors, malgrat evidentment ho ha dit el conseller Jordana i altres conselleres que l'han precedit en la paraula, que estem parlant de delictes d'extrema gravetat.

Aquí del que es tracta és justament, des de la constatació en l'experiència pràctica que en determinats casos molt complexos, com es deriva d'alguns delictes com els que s'ha esmentat, per exemple qüestions de terrorismes, de tràfic de drogues, etc., són, diguem, sobretot també delictes contra les persones, per exemple agressions sexuals i abusos sexuals, a vegades, doncs, cal un temps mínim necessari per recollir totes les evidències i poder constituir degudament la instrucció. I des d'aquest punt de vista, doncs, a vegades aquest temps és estrictament necessari també per protegir el dret de les víctimes.

Jo crec, doncs, que des d'aquesta constatació, el que hem de tenir en compte tots plegats, és una visió més global i més general, i no podem obviar que en molts casos les víctimes d'infraccions penals comeses per menors d'edat també són menors d'edat. I per tant, del que es tracta molt sovint a través d'aquestes garanties suplementàries que establim, és d'obtenir les evidències necessàries per poder determinar la culpabilitat i de retruc garantir també els drets d'aquestes víctimes que molt sovint com deia, són menors d'edat. I per tant, és l'única motivació que hi ha al darrere d'aquesta modificació.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. conseller.

El Sr. Gerard Alís:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, intentaré centrar una mica la cosa, perquè vostès s'han limitat de la detenció governativa. Intentaré una mica desglossar els dos apartats.

Jo, i així ho vaig comentar a la comissió, jo comparteixo amb vostès la necessitat d'investigar i, com he dit ara en la meua intervenció, proves a càrrec i descàrrec, per tant, entenc que hi ha d'haver aquest temps. El que passa és que és clar, si en matèria d'adults la detenció governativa té un límit de 48 hores, em sembla més que raonable que en matèria de menors aquest límit estigui a 24 hores.

I el que hem de fer, doncs, és ficar recursos. Ficar recursos destinats a tractar la delinqüència de menors. Per tant, hem de ficar més recursos perquè són persones especialment sensibles. Poden cometre delictes! Evidentment, aquest és l'objecte d'aquesta Llei, però en tot cas, el que s'ha de fer és ficar recursos i no equipar-los amb els adults com ara estem fent. I per aquest motiu creiem que la detenció governativa, sota cap concepte ha d'anar més lluny de les 24 hores. I si requereix una investigació més llarga, doncs, en tot cas ja es fica en marxa els procediments establerts en la Llei i llavors es farà un internament provisional.

Anant a l'internament provisional, és a dir, a la fase post-governativa, que vostès no n'han parlat. És que no estem parlant de 24 hores, estem parlant de gairebé 9 mesos. Sí que es fan aquests delictes especials. Ja ho puc entendre. Però creuen que un menor d'edat -perquè aquí hi pot entrar persones de 14 a 18 anys- creuen que un menor d'edat ha d'estar 9 mesos a l'internat perquè s'està instruint o investigant una causa. Jo realment ho trobo exagerat.

3 mesos que és el que marca la Llei com a terme inicial em sembla més que bé. S'han de destinar recursos perquè s'investigui, es trobin proves a càrrec o a descàrrec, i sigui objecte del judici en els termes que preveu aquesta Llei el més ràpidament possible.

Ja vull convenir que a vegades per dificultats, per complicacions això es pugui allargar 3 mesos més, com és el cas, de 3 passa a 6. Però és que estem parlant de 3 mesos més. Per tant, crec que és exagerat i estem equiparant aquesta situació als menors, als majors d'edat, si bé és cert amb uns terminis més baixos, però en tot cas amb el mateix nombre de pròrroques. Per tant i per aquest motiu, creiem que no hi ha d'haver pròrroques. 24 hores màxim de detenció governativa, i com a màxim 6 mesos en cas de delictes majors.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sra. Pallarés...

No hi ha intervenció...

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Miri, Sr. Alís, jo crec que vostè és prou coneixedor de la realitat quotidiana de l'administració de justícia com per no fer segons quines afirmacions. Vostè sap que hi ha determinats casos delictius molt greus i molt complexos, que és impossible instruir en 6 mesos. I ho sap perfectament per molts recursos que s'hi destinin.

Imagini's, perquè ha succeït, un menor d'edat implicat en un cas greu de blanqueig de diners. En aquests casos vostè sap que pot passar que en 6 mesos no es pugui instruir aquesta causa. Simplement del que es parla en aquets casos molt greus, repeteixo, molt greus, és poder prorrogar 3 mesos més la detenció governativa.

Però és que gairebé és voler plantejar un problema que a la pràctica és ínfim. I ja li he dit, és que en els últims 4 o 5 anys no recordo que hi hagi hagut cap menor ingressat al Centre Penitenciari. Per tant, estem parlant de casos molt extrems, i des d'aquest punt de vista voler-ho convertir en norma general, crec que no és traslladar la realitat de la situació a la nostra ciutadania.

I el mateix he de dir pel que fa a la possibilitat de prorrogar la detenció governativa de 24 a 48 hores. I ja li dic, amb l'exclusiva finalitat de poder instruir convenientment el procés penal i no per necessitats, diguem, egoistes de l'administració de justícia, sinó que una bona instrucció el que permet també és determinar culpabilitats i innocències. I des d'aquest punt de vista, doncs, jo penso que és perfectament raonable, és perfectament ponderat, i a més a més ho vam establir després d'haver fet una recerca de dret comparat, i li puc garantir que aquests límits màxims són perfectament acordes amb el que estableixen molts altres països i, a més a més també, estan perfectament, diguem, en sintonia amb les recomanacions dels organismes internacionals.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per anar conclouem, serà l'últim torn per tots els que vulguin intervenir.

Sr. conseller.

El Sr. Gerard Alís:

Gràcies Sr. síndic.

Seré breu.

Sr. ministre, jo crec que compartim gran part del discurs que acaba de tenir. Cal investigar, cal buscar proves a càrrec i a descàrrec. Insistim molt en aquest tema. Però escolti'm, crec que hem de tenir la sensibilitat que parlem de menors d'edat. Puc entendre que han infringit la llei penal i que en aquest sentit poden ser "delinqüents", i ho fico entre cometes, però són menors d'edat i, per tant, han de tenir un tracte diferenciat.

I això és el que és important de tenir en compte.

Per tant, insisteixo, jo crec que sí, no sé si hi ha molts casos de menors d'edat, vostè m'ha dit que no, que estiguin implicats en blanqueig de diners. No ho sé, la veritat ara no ho sé. Però en tot cas sobte igualment. En tot cas, sí, una instrucció a vegades pot ser complicada, però el que s'han de fer és ficar esforços, i més en matèria de menors, després en el debat al text ja parlarem de la secció especialitzada de menors. Però precisament, per això hi ha una secció que s'ha dedicat només a tractar menors, perquè pugui dedicar els recursos necessaris perquè aquests siguin tractats amb major celeritat, i que per tant, si han de ser subjectes a una mesura, una mesura tan greu com l'internament, que potser és necessari, sigui quan abans, amb un text que realment fixi els motius i que els condemni expressament.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. ministre si desitja intervenir...

No hi ha intervenció...

Per tant, doncs, passàrem a la votació de les reserves d'esmena.

Comencem per la reserva d'esmena número 2 que es correspon a l'esmena número 8 de l'informe del ponent, proposant modificar l'apartat 2 de l'article 12.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 4, en contra 20 i abstencions 4.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena.

Passem a la reserva d'esmena número 3 que es correspon a l'esmena número 10 de l'informe del ponent, proposant modificar l'article 20.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 4, en contra 20 i abstencions 4.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió

Acabat el debat i votació de les reserves d'esmena, procedirem a debatre les altres parts del text.

Pel Govern, té la paraula el Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Sr. síndic.

El dret penal és la part més delicada de l'ordenament jurídic d'un país democràtic. Perquè consisteix a imposar mesures per sancionar -i, en certa mesura, dissuadir i prevenir- aquells comportaments més nocius per a la societat. Alguns teòrics del dret i de la política han definit el dret penal com una "amarga necessitat", com una mena de mal menor que evita mals majors.

Per això d'entre totes les parts de l'ordenament jurídic, la norma penal és la més garantista i la que cal interpretar i aplicar de manera més restrictiva. L'aplicació del dret penal, a més, ha d'estar presidida no només per la idea de retribució, -és a dir, de càstig-, sinó també per la finalitat superior de la reinserció i una bona dosi d'humanitat.

I si això és cert del dret penal en general, encara és més cert del dret penal que s'ha d'aplicar a les persones menors d'edat. En aquest cas, encara s'han d'extremar més les mesures garantistes i la finalitat de reinserció i de reeducació de les condemnes.

La responsabilitat penal de les persones menors d'edat estava fins ara regulada per la Llei qualificada de la jurisdicció de menors, aprovada pel Consell General el 1999. Aquella llei va significar un pas decidit cap a la modernització del nostre ordenament jurídic, en la línia del que preveuen tant la Constitució com la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de l'infant.

Al llarg dels últims anys, la llei de 1999 ha sofert diverses modificacions i ha arribat un moment en què cal actualitzar el contingut de moltes de les seves disposicions i ampliar l'abast d'altres.

Per dues raons: la primera, per adaptar-se a noves realitats socials. Segurament de totes les lleis, les lleis penals són les que més de prop han de seguir l'evolució de la societat, perquè estan molt lligades a l'evolució dels valors ètics imperants en aquesta societat.

I la segona, -que no deixa de ser una part de la primera-, perquè la mateixa concepció de les persones menors d'edat i de la seva esfera de drets ha canviat sensiblement al llarg dels últims anys. Qüestions com el dret a la intimitat, el dret a la informació o el dret a la defensa dels menors d'edat estan avui molt més avançades del que ho estaven fa 20 anys. Per això un dels canvis més significatius del projecte de llei que debatem avui és una nova regulació d'aquests drets.

El text que se sotmet avui a la votació d'aquesta Cambra també incorpora canvis procedimentals de cert calat, com és el fet que el Tribunal de Corts centralitzarà tots els judicis en primera instància en matèria penal, conseqüència lògica de la reforma de l'Administració de Justícia que el Govern va impulsar i el Consell General va aprovar a finals de la legislatura passada.

També en l'àmbit del procediment, el projecte de llei regula per primer cop els recursos d'audiència i revisió per a les persones menors d'edat, així com el règim d'internament i el règim disciplinari específic aplicable a aquestes persones que estan internades; sempre des d'una perspectiva garantista i protectora.

Un altre canvi procedimental destacable és el fet que els menors d'edat puguin ser jutjats directament pel batlle mitjançant un procediment d'ordenança penal. Com és de tots sabut, aquest tipus de processos permeten administrar justícia amb major celeritat i amb una pena menys important per al condemnat, sempre i quan aquest s'avingui a reconèixer els fets i la seva qualificació jurídica. En el cas dels menors, això permetrà imposar penes més moderades i reduir l'estigmatització que pot suposar haver-se de sotmetre a un procediment més llarg i feixuc.

Perquè com he dit a l'inici de la meua intervenció, en el cas de la responsabilitat penal dels menors cal posar l'èmfasi -més que mai- en la reinserció i la reeducació. Per això, precisament, el projecte de llei preveu que els batlles i magistrats que instrueixen o jutgen processos relacionats amb els menors d'edat, i també altres persones que intervenen en els processos, s'hagin de sotmetre a formacions continuades i específiques.

El caràcter re educador del text que avui se sotmet a votació es fa especialment evident en l'ampli catàleg de mesures cautelars, on s'inclou -per exemple- l'assistència a un centre educatiu o de formació o l'acreditació d'un treball regular. A més, es preveuen mesures re educatives com l'acolliment familiar o residencial; posant especial èmfasi en l'acolliment residencial de protecció intensiva per a menors d'edat que presenten alteracions greus de la conducta o addiccions, la qual cosa dona empara legal al futur centre residencial d'educació intensiva.

Ara bé, l'esperit garantista, protector i re educador d'aquest projecte de llei no impedeix que també es posi l'èmfasi en la severitat de les mesures aplicables a aquells casos més greus. En aquest sentit, es permet allargar el termini de la detenció preventiva o de la mesura cautelar d'internament, sempre en supòsits molt taxats i regulats. Així mateix, s'amplia l'abast de la mesura disciplinària d'internament en règim tancat en cas que es cometi un delicte major i s'afegeix la mesura complementària de la prohibició d'atansar-se a la víctima, d'entrar-hi en contacte o de romandre en una població, indret o radi específic.

Per tant, aquest projecte de llei configura una norma garantista, que amplia drets i que té per objectiu reeducar i obrir la porta a noves oportunitats per a persones menors d'edat que han comès actes delictius. És una llei que combina el caràcter protector amb la severitat i el rigor necessaris a l'hora d'abordar i donar una resposta jurídica a aquelles conductes més greus. I és una llei, en definitiva, que està en consonància amb l'evolució que ha viscut la concepció de les persones menors d'edat, dels seus drets i de les seves responsabilitats al llarg dels últims 20 anys.

Durant els últims anys, el Consell General ha donat suport a la progressiva modernització de la Justícia que he tingut la responsabilitat d'impulsar des del meu ministeri. Avui, si s'aprova aquest projecte de llei, farem un pas més en aquesta direcció.

És per això que demano a les conselleres i consellers generals el seu vot favorable al Projecte de llei qualificada de la responsabilitat penal de les persones menors d'edat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Obrim el torn dels grups parlamentaris.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sra. Judith Pallarés, teniu la paraula.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Aquest projecte de llei que ara prenem en consideració, sobre la responsabilitat penal dels menors d'edat és una necessitat per tal d'adaptar el nostre sistema jurídic a la realitat d'avui en dia però principalment per tal de donar l'ajuda necessària als menors que per les seves activitats delictives necessiten solucions específiques re-educatives que els permeti conviure en societat amb garanties.

Abans hem parlat de la llei dels drets dels infants i adolescents, també allí s'identifiquen els seus drets i deures. Igualment s'identifiquen programes i s'insta per part de l'Estat a actuar en prevenció i suport per tal que aquells més vulnerables rebin els suports necessaris, ja sigui per una via o per una altra.

Tot i així, també els hem de responsabilitzar dels seus actes i les mesures que un batlle hagi d'imposar sempre han de ser de conformitat amb la norma internacional i en pro de la protecció del menor.

En aquesta llei es preveu que els menors d'edat puguin ser jutjats pel batlle mitjançant un procediment d'ordenança penal, que potser facilita alguns processos que es puguin resoldre amb més celeritat i també amb una pena menor, agilitzant igualment el procediment de reducció de suport per ell i les famílies, tot i que s'hauria de vigilar en relació al congruent de les garanties en un procediment d'aquestes característiques per un menor.

Sí que és cert que també s'amplia el catàleg de les mesures cautelars i s'introdueix la modalitat de l'acolliment residencial de protecció intensiva als menors amb conductes delictives recurrents o conductes addictes i mesures disciplinàries.

Per un altre costat es traspassa la competència per jutjar les infraccions penals comeses pels menors d'edat al Tribunal de Corts.

Nosaltres varem presentar esmenes en contra d'aquesta proposta perquè pensem que atribuir aquestes competències en matèria de jutjaments i execució de sentències de menors no respecta en alguns principis de la convenció sobre els drets de l'infant on es recomana que s'estableixin tribunals específics de menors com a entitats separades o

nomenant magistrats especialitzats de menors quan es pugui fer.

Pensem que en aquest aspecte s'estaria fent un pas endarrere en aquesta qüestió i que seria millor mantenir els mateixos tribunals, batlles especialitzats de menors que tenim actualment i que ja han estat validats per Nacions Unides.

Igualment hem pogut parlar abans en relació a la norma que desenvolupa la convenció de no reduir l'edat mínima de la responsabilitat penal per sota dels 12 anys, fet que no fem i que ja era així, però entenem que s'hauria d'adoptar la recomanació, fixant-la en un nivell més alt entre els 14 i els 16, i pensem que s'hauria d'haver modificat.

També hem parlat abans però no veiem amb massa claredat l'allargament dels terminis de detenció preventiva, i si fos el cas i podria significar una bona mesura, i ens costa compartir ja que pensem que hauria de ser d'una forma molt excepcional.

No m'allargaré més en aquesta qüestió, únicament expressar que tampoc nosaltres vam disposar del temps suficient per discutir aquestes qüestions en comissió legislativa, i on segurament haguéssim pogut parlar d'algunes de les qüestions que avui també s'han portat al Ple, però per aquesta raó el nostre vot serà d'abstenció a la llei.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Mixt, Sra. Sílvia Eloïsa Bonet, teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Aquesta llei que es sotmet a consideració té el seu origen en l'evolució de la societat i sobre l'aplicació de la Llei qualificada de la jurisdicció dels menors, la qual calia actualitzar-ne el contingut de moltes de les disposicions d'aquesta llei i ampliar-ne l'abast per atendre la nova realitat social del Principat d'Andorra, en l'especial la dels menors d'edat.

Incorporar canvis substancials i necessaris i alhora regular qüestions que fins ara no disposaven d'empara normativa, com també ofereix més garanties als menors d'edat que són jutjats penalment. Perquè fa un moment hem aprovat una Llei de drets dels infants i adolescents, però el fet d'aconseguir uns drets també exigeix uns deures.

La transformació de la societat actual exigeix estar molt atent amb l'objectiu d'ajudar als menors i adolescents a poder gaudir d'una vida plena i

allunyant-se del delictes perquè la delinqüència juvenil es troba també present a la nostra societat i l'actuació cal que es trobi diferenciada de la de l'adult. En el seu cas cal incorporar mesures reeducadores i de reinserció de menors respectant la dignitat del menor incorporant el principi de l'interès superior. El treball en comissió desenvolupat ha millorat el text final oferint més garanties als menors, motius pel qual el meu vot serà favorable.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

També dins del Grup Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

El Projecte de Llei que avui es sotmet a votació aporta unes millores en els processos judicials per les persones menors d'edat.

Es preveu que els menors d'edat puguin ser jutjats pel batlle mitjançant el procediment d'ordenança penal, així els processos es podran resoldre amb una celeritat més gran i amb una pena menys important per al menor.

Es reforcen també els drets i les garanties de les persones menors d'edat contra els quals se segueix un procés penal regulant el dret a la intimitat, a la informació i a la defensa, entre altres.

Per altra banda, i probablement com ha fet més rellevant, el Projecte de Llei trasllada la competència que tenia atribuïda fins ara la secció de menors de la Batllia al Tribunal de Corts. Malgrat es diu a l'exposició de motius que els magistrats adscrits són els que tenen uns coneixements i una capacitat més gran en aquest àmbit, no queda del tot provat que probablement caldrà esperar un cert temps per a comprovar l'efectivitat del canvi.

Per altra banda, la Llei manté la imputabilitat de les persones menors de 12 anys, fet que al meu entendre hauria de ser fins els 14 anys per tal de respectar les recomanacions sobre la Convenció dels drets dels infants.

Per aquests dos motius el meu vot serà d'abstenció al Projecte de llei presentat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers del PS, Sr. Gerard Alís.

El Sr. Gerard Alís:

Gràcies Sr. síndic.

Debatem ara el contingut del text de la nova Llei de responsabilitat de les persones menors d'edat.

Com venim de sentir, aquest text modernitza la norma actualment vigent en la matèria. Destacarem de manera resumida, perquè els meus predecessors ja ho han fet, que s'incorpora el procediment d'ordenança penal que tot i alguns dubtes que genera en matèria del dret a la defensa, permet resoldre amb major celeritat una causa penal.

S'amplien les mesures incidint més en la vessant educativa i re socialitzadora, es garanteix a les persones menors el dret a la intimitat i a la informació, i especialment s'inclou l'obligatorietat de formacions inicials i continuades a tots els actors judicials que intervinguin en els processos penals que afecten a les persones menors d'edat.

Valorem positivament aquestes millores que han de permetre resoldre situacions i problemàtiques actuals de la nostra societat en relació a les persones menors d'edat. Dit això, hi ha aspectes clau però del text que ens plantegen dubtes i pensem que no tenen en consideració la condició particular dels subjectes del text les persones menors d'edat. La principal ho és la desaparició de la secció especial de menors en matèria penal; em sembla que donada la transcendència i particularitat de les persones enjudiciades, els menors d'edat, l'existència d'una secció especialitzada de menors és més adequada i garantista que no pas sotmetre els infants i adolescents a la competència dels tribunals que coneixen de les causes que afecten als majors d'edat.

En aquest sentit, creiem que el text fa un pas enrere, un pas enrere en el tracte dels nostres ciutadans menors d'edat, un pas enrere en el compliment dels convenis i recomanacions internacionals en la matèria. Cal recordar que l'article 40 de la Convenció dels drets dels infants estableix que els estats part han de prendre mesures per promoure l'establiment d'autoritats d'institucions específiques per a nens en conflicte amb les lleis penals. Andorra, que disposa avui d'una secció especialitzada en la matèria deixarà, a partir d'ara, de complir amb aquesta premissa no disposant ja de tribunals de menors com a entitats separades dels tribunals ordinaris, ni de jutges ni magistrats especialitzats en menors.

Criem que això constitueix un retrocés en matèria de drets humans i en matèria de drets dels infants que pot comportar a nefastes conseqüències de cara al futur.

També em sembla que el text no deixa prou clara la necessitat de què el menor sigui assistit per un advocat durant tot el procés penal que l'afecti des de l'inici fins el final. Certament el text preveu la intervenció d'advocats però no queda clarament definit el moment inicial en què pot intervenir i assistir especialment en cas de detenció.

Altrament, el text remet exclusivament al Ministeri fiscal com a defensor dels drets dels menors reconeguts en el propi text i altres normes i, alhora, i encomana la tasca pròpia de la seva funció, exercir l'acusació en el procediment penal. Això ens genera cert neguit, doncs podria donar lloc a un conflicte d'interessos que pot perjudicar els drets del menor. Em sembla que era essencial que dita defensa correspongués a una tercera persona, l'advocat per exemple o una altra, per garantir de manera òptima els drets fonamentals del menor d'edat.

Òbviament, i com hem debatut en les anteriors reserves d'esmena, no em sembla convenient que l'edat per tenir responsabilitat penal sigui inferior als 14 anys i que les mesures cautelars de privació de llibertat puguin ser prorrogables fins a nou mesos, com hem dit.

Tot això creiem mereixia un ampli i profund debat de tots els grups parlamentaris, debat que en aquest cas convindrà no ha existit, despatxant-se aquesta llei i les esmenes en tot just dues hores de comissió. Sé que no els agrada que parlem d'aquest pressing, però en tot cas creiem que el tracte als nostres menors mereixien un millor tracte en aquest Consell General.

En resum, creiem que el text aporta millores a les situacions actuals per afrontar les problemàtiques de les persones menors d'edat que entren en conflicte amb les lleis penals però que el text no té prou en compte la particularitat dels seus subjectes, els nostres infants i adolescents, no garantint la màxima expressió dels drets i recomanacions que els convenis internacionals estableixen.

En aquestes circumstàncies els consellers del PS ens abstindrem.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers d'Unió Laurediana-Independents de La Massana, Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Avui es sotmet a votació el Projecte de llei qualificada de la responsabilitat penal de les persones menors d'edat, text necessari -primordial segons el

nostre entendre- per prevenir i detectar de manera precoç la delinqüència dels nostres joves en el nostre país.

L'objectiu d'aquest text és salvar infants i adolescents en situació de risc i reconduir els menors que han comés actes delictius.

Aquesta Llei assenta un marc normatiu que permetrà actuar abans de 12 anys avisant als pares dels fets delictius del menor i posant en marxa una avaluació del Ministeri d'Afers Socials pel que fa a la situació de risc o desemparament del menor. Aquest text preveu la imputabilitat dels menors a partir dels 12 anys i l'internament a partir dels 14 anys, internament moderat. Preveu també la resolució penal amb celeritat.

No ens cansarem mai de dir-ho, millor prevenir que curar.

Aquest text preveu mesures disciplinàries, mesures d'educació intensiva, de reeducació, de reinserció, de seguretat imprescindibles per donar resposta als problemes actuals de la nostra societat.

Sempre Andorra ha gaudit d'un entorn de pau, d'un índex de criminalitat quasi igual a zero i d'un índex de delinqüència molt baix.

Vista l'evolució de la nostra societat i de l'augment del nombre de menors en risc cada cop més jove, nosaltres els polítics hem d'aturar aquest creixement donant els mitjans als poders públics d'actuar el més aviat possible, i aquest text és el que fa.

Per tant nosaltres, tenint en compte tot l'exposat, votarem a favor d'aquest Projecte de Llei.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sr. Carles Jordana, teniu la paraula.

El Sr. Carles Jordana:

Gràcies Sr. síndic.

Avui es debat en el si d'aquesta Cambra el Projecte de Llei qualificada de la responsabilitat penal de les persones menors d'edat.

És obvi que d'ençà a l'aprovació l'any 99 de la Llei qualificada de la jurisdicció de menors era necessari actualitzar-ne el contingut de moltes de les seves disposicions per adaptar-les a la nova realitat social del nostre país i sobretot a la dels menors d'edat.

Aquest Projecte de Llei regula qüestions que fins ara no disposàvem d'empara normativa. D'una banda es trasllada la competència per jutjar les infraccions

penals comeses per menors d'edat al Tribunal de Corts que ha esdevingut l'únic òrgan jutgador de primera instància en matèria penal i, per tant, els magistrats que hi són adscrits són els que tenen uns coneixements i una capacitat més gran en aquest àmbit, raó per la qual, com molt bé ha exposat el Sr. ministre, també ofereixen més garanties als menors d'edat que són jutjats penalment.

D'altra banda es preveu per primera vegada que els menors d'edat puguin ser jutjats pel batlle mitjançant el procediment d'ordenança penal en els mateixos termes que ho poden ser les persones majors d'edat. D'aquesta manera esdevé possible que quan sigui aconsellable, els processos es puguin resoldre amb una celeritat més gran i amb una pena menys important per al menor d'edat condemnat.

El Projecte de Llei regula també el dret a la intimitat de les persones menors d'edat, a la seva informació o a la seva defensa durant la tramitació del procés i en la creació del representant ad hoc.

Es limita l'aplicació de la mesura cautelar d'internament a supòsits concrets i a les persones que han complert 14 anys.

Es regulen per primer cop els recursos d'audiència i revisió, el règim disciplinari específic aplicable a aquestes persones quan estan internades, sempre des d'una perspectiva més garantista i protectora.

La Llei també introdueix modificacions normatives que permeten ser més incisius en els casos delictius més greus, i en conseqüència que aquestes persones que els cometem no reiterin actuacions delictives, com per exemple allargant el termini de la detenció preventiva o de la mesura disciplinària d'internament en règim tancant en el cas que es cometi un delictes major i s'afegeix la mesura complementària de la prohibició d'atansar-se a la víctima o entrar-hi en contacte i de circular o romandre en una població indret o radi.

Aquest Projecte de Llei incideix molt més en la vessant educativa i re socialitzadora de les persones menors d'edat que la norma vigent fins ara. Efectivament, s'amplia el catàleg de les mesures cautelars, on s'inclou, per exemple, la justificació de l'assistència a un centre educatiu o de formació, o l'acreditació d'un treball regular, i replanteja la mesura educativa que consisteix en l'acolliment familiar o residencial de protecció intensiva per als menors d'edat que presenten alteracions de la conducta recurrents o una addicció a les drogues tòxiques o les begudes alcohòliques, i el temps durant el qual s'aplica aquesta mesura educativa s'abona en relació a la mesura disciplinària d'internament a què s'hagi pogut imposar.

A més a més, es preveu que les mesures educatives imposades es puguin reduir si s'han acomplert els objectius que es pretenien.

Des del Grup Parlamentari Demòcrata entenem que aquest Projecte de Llei respon perfectament a la nova realitat social dels menors d'edat al Principat i, consegüentment hi votarà favorablement.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Per part del Govern, Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Sr. síndic.

Seré breu perquè és tard, però sí que penso que hi ha dos o tres consideracions que s'han fet que mereixen ser rebatudes o matisades.

En primer lloc la qüestió de... perquè no n'hem parlat fins ara, la qüestió de la supressió de la vessant penal de la secció de menors que existia actualment i ha fet, doncs, que s'hagi traslladat la competència per jutjar penalment als menors d'edat al Tribunal de Corts, sigui amb composició unipersonal, si es tracta de contravencions penals o delictes menors, o amb composició col·legiada quan es tracti de delictes majors.

És clar, dit tal com s'ha dit, dona la sensació que realment s'ha fet un pas enrere. I no és el cas. En primer lloc jo sí que voldria dir, doncs, que nosaltres abans d'adoptar aquesta modificació competencial que va ser, vull recordar-ho, una demanda dels operadors jurídics, precisament amb els experts que ens assessoraven amb la Llei d'infància i que estan estrictament vinculats al Comitè dels drets dels infants, els ho vam demanar, doncs, si ells consideraven que aquesta modificació competencial podia, doncs, entrar en contradicció amb les observacions del Comitè dels drets dels infants. I ells ens van dir, doncs, que si paral·lelament tenint en compte la idiosincràsia del nostre país i paral·lelament nosaltres garantíem a través d'una disposició normativa i així ho hem fet, que es garantiria una formació continuada i específica als batlles, magistrats, secretaris judicials, agents de policia, que interactuessin amb els menors i que jutgessin o instruïssin processos on hi hagués menors d'edat, que en principi ells consideraven, doncs, que això era plenament conforme.

A partir d'aquí penso que és important explicar quina és la realitat del nostre país. No és que fins ara tinguéssim una secció penal de menors amb dos batlles que es dedicaven tot el dia i exclusivament a

jutjar menors d'edat. És que la massa crítica que tenim al país és la que és i processos penals que concerneixin menors d'edat són molt pocs.

Per tant, des d'aquesta perspectiva què succeïa? Que els batlles que estaven adscrits a la secció de menors i que, per tant, jutjaven penalment menors però paral·lelament també s'ocupaven de tota la vessant civil de menors, és a dir, mesures de protecció, adopcions, etc., no només feien això, sinó que a més a més també tots ells estaven adscrits a la secció civil. Per tant, la major part del temps la dedicaven a jutjar reclamacions de quantitat, herències, desnonaments, laborals, processos de família, etc., i de fet, doncs, els hi quedava molt poc temps per jutjar penalment menors d'edat.

Com vostè comprendrà i li dic per experiència pròpia, quan tu t'estàs dedicant la majoria del temps a qüestions civils, a reclamacions de quantitat, a arrendaments, a processos laborals, a procediments de família i que un o dos l'any ha de jutjar una causa penal que afecta a menors i, sobretot, en circumstàncies o amb tipologies delictives molt greus, per exemple abusos sexuals, assassinats o homicidis, la veritat és que no tens ni l'experiència ni la retrospectiva suficient per fer-ho amb garanties.

I aquesta va ser la constatació a la qual vam arribar tots plegats. I des d'aquest punt de vista, justament, per molt que pugui semblar paradoxal, és molt més garantista que els magistrats del Tribunal de Corts que es dediquen tot l'any i exclusivament al dret penal, a jutjar processos penals, també jutgin als menors d'edat, amb el benentès, i així ho estableix la Llei, que hauran de rebre formacions específiques i continuades per poder jutjar aquests menors d'edat.

Per tant, malgrat així aparentment pugui semblar que és un retrocés, de fet, aquest canvi competencial de retruc suposarà moltes més garanties processals pels menors que seran que jutjats, en aquest cas, pels magistrats del Tribunal de Corts que són autèntics especialistes en dret penal, cosa que no eren els batlles adscrits a la secció de menors actualment.

D'altra banda, dos qüestions que ha aixecat el Sr. Gerard Alís i que crec, doncs, que es deriven potser d'una insuficient comprensió del text legal. Però d'una banda, aquesta Llei en cap cas diu que els menors a partir d'ara seran assistits o defensats en els processos penals pel Ministeri Fiscal. L'únic que diu aquesta Llei en l'article 5 i reprèn una disposició vigent, és que correspon, com sempre, i sempre ha estat així, al Ministeri Fiscal la defensa dels drets que aquesta Llei o les altres lleis reconeixen a les persones menors d'edat. És una evidència, és una de les funcions que tradicionalment i sempre ha tingut el Ministeri fiscal, el de vetllar pels drets i els

interessos dels menors d'edat, de les persones incapacitades, de les persones necessitades de protecció.

Però, evidentment, això no té res a veure amb la necessària defensa que se li ha de prestar des d'una perspectiva lletrada. I per tant, el que fa precisament aquesta Llei i enllaço amb la tercera consideració que vostè feia, és garantir i definir molt millor quina ha de ser aquesta intervenció lletrada i que no hi hagi lloc a dubtes. Per tant, a diferència del que vostè deia Sr. Alís, jo crec que ara precisament sí que queda molt clar a partir de quin moment ha d'intervenir el lletrat que és en tot el procés, des del principi fins al final, i a més a més es detalla amb totes i cadascuna de les diligències, primer policials, després d'instrucció i, evidentment després també, en la fase de la vista oral, com ha d'intervenir i en quina qualitat ha d'intervenir l'advocat.

Per tant, jo el remeto... ara no ho llegiré per no fer-me pesat, però el remeto a l'article 10.2, per exemple, o a l'article 11.3 on es detalla amb molta major precisió com s'ha d'articular aquesta defensa lletrada per part de l'advocat. I no només això, sinó que a més a més, també des d'aquesta perspectiva de major garantia hem creat la figura del representant ad hoc, que fins ara no existia, de forma, doncs, que un mateix actor, en aquest cas el Ministeri Fiscal o l'advocat, no tingui un doble barret. I per tant, doncs, si el representant legal de la persona menor d'edat no pot intervenir, perquè per exemple és la víctima de la infracció penal o és qui ha comès o que té una circumstància d'incompatibilitat respecte del menor d'edat, es preveu la possibilitat, doncs, que es pugui nomenar un representant ad hoc, i a més a més es diu que aquest representant ad hoc no pot ser en cap cas l'advocat del menor d'edat. Perquè quedi clar que diferenciem les dos figures i no utilitzem una mateixa figura per dos funcions diferents.

Per tant, reitero, suposa un pas, crec, endavant molt significatiu en el reconeixement dels drets processals dels menors d'edat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Alís.

El Sr. Gerard Alís:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Començaré per la qüestió final. Primer li agraeixo que precisi que queda clar en el text que el menor té dret a la defensa lletrada des de l'inici. A mi no em

queda clar. I reconec el que diu vostè. L'article 10.2, 11.3 i 11.5, efectivament, parlen de l'advocat que l'assisteix en les declaracions i les diferents diligències. Però no queda clar aquest d'això, però en tot cas vostè ho acaba de llegir i jo li agraeixo perquè per a mi és una tranquil·litat.

La qüestió que li plantejo en relació al Ministeri Fiscal, doncs, sí, és un dubte que m'ha generat. Jo no he parlat del representant ad hoc perquè vostè ho acaba de dir ara, té una funció molt específica i que jo valoro positivament. És substituir al pare, o mare o tutor en cas que hi hagi un conflicte en una situació. Per tant, és una figura que a mi em mereix tot el respecte, i crec que és molt garant i no li he comentat.

Però el que sí que diu clar el text en aquest article sobre el Ministeri Fiscal és que ha d'assegurar la defensa dels menors, i ho comparteixo, des del principi s'ha d'especificar en tots els procediments, i ho comparteixo des del principi del Ministeri Fiscal en tots els procediments, però alhora quan estem en un procediment penal i ha d'efectuar l'acusació, també la part d'acusació, és un lloc que crec que hi pot haver un cert conflicte entre interessos. I potser aquí hagués estat bo afegir la figura, jo deia de l'advocat o un altre, doncs perquè en aquest cas aquesta defensa dels drets dels menors l'assumeix un tercer. És una reflexió que faig que a mi em genera dubte i que crec que hagués merescut reflexió.

Dit això, avanço i torno al principi. Jo he dit i insisteixo, crec que és una gran mesura que la llei tingui aquesta disposició que preveu la formació de magistrats, batlles i tots els operadors que intervinguin en el procés, donant especial sensibilitat als menors d'edat. Crec que això és un gran avenç i em sembla molt bé. Però no treu que pensem que la secció especial de menors hauria de continuar existint.

Vostè diu que actualment potser jutgen un cas a l'any la secció de menors. Jo no ho sé, estem parlant de què hi ha molts problemàtics i crec que n'hi ha més. Però en tot cas crec que la virtut que tenia la secció especial de menors, és que tenia les dues vessants: la matèria civil i la matèria penal. Per tant, que els batlles destinats aquí tenien més sensibilitat per les problemàtiques que es poden donar en casos civils, que a vegades poden tenir repercussions en casos penals. I crec que aquesta virtut ara es perdrà. Jo no dubto de la capacitat tècnica dels magistrats del Tribunal de Corts en jutjat de més penals, però sí que insistim, estem parlant d'uns subjectes especials, que són menors d'edat i que es requereix una especial sensibilitat. I això és el que a nosaltres ens genera dubtes.

Dit això, jo quan Nacions Unides ens faci l'oportuna revisió i valori el nostre sistema judicial en matèria de compliment amb la convenció dels drets dels infants, ja ens faran les apreciacions si estem o no contravenint al conveni. A mi llegint el conveni com els hi he llegit i la situació que fem, crec que fem un pas endarrere amb aquest conveni.

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Gerard Alís:

Però si els experts han assegurat que això funciona, ja ens ho dirà Nacions Unides. Però segueixo pensant que fem un pas endarrere i que en tot cas perdent la possibilitat de tenir aquesta sensibilitat i aquesta doble vessant d'una secció expressa que tractaria només problemes de menors.

Dit això, jo també conec el funcionament de la Batllia i li reconec que a vegades la distribució actual de les instruccions civils potser fa que el Batlle que fa menors, que coneix altres afers civils generals, potser hi ha una sobrecàrrega de feina, però nosaltres fa temps que parlem de crear una secció especial de família i menors. Potser és el que ens hem de plantejar, és simplement dotar de recursos, i potser seria la solució, però continuem mantenint dins d'aquesta secció la unitat dels batlles encarregats de temes menors i que tindria una visió més àmplia de tota la problemàtica que pot suposar aquella vinculada als menors d'edat.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Molt ràpid Sr. síndic.

Gràcies.

El fet que es creés la secció de família i de menors, i de fet anem cap a aquesta direcció amb el nou Codi de procediment civil perquè es crea la secció civil especialitzada, en tot cas tindria sentit des d'una perspectiva civil. I vull repetir, la secció de menors es manté pel que fa a la vessant civil. Jo justament ho veig molt diferent de vostè. Vostè considera que el fet de compatibilitzar la vessant civil i la vessant penal de la secció de menors, pot doncs aportar certa sensibilitat a l'hora de jutjar penalment aquests menors.

Jo precisament el que crec és que posen en entredit la independència suficient a l'hora de jutjar penalment. Perquè si tu ja has intervingut en algun procés de menors de caràcter civil, on s'han adoptat mesures de protecció, coneixes la realitat familiar d'aquesta família i potser ja hi estàs condicionat per decisions anteriors, doncs jo crec que en certa forma pot incidir a l'hora de jutjar penalment aquest menor.

Per tant, jo crec que aquesta separació, que a més a més és la que es produeix en altres països, aquesta espècie doncs de secció mixta, no es troba massa en altres exemples de dret comparat, i jo crec que és la millor. Jo crec que a més a més és la que abonen tots els operadors jurídics, inclús el Col·legi d'Advocats i per tant doncs, tenint en compte que tenim aquesta garantia o seguretat, la seguretat absoluta no la tenim perquè evidentment no hem passat encara una avaluació, però els experts als quals ens hem de remetre perquè en saben més que nosaltres, ens han dit doncs que ells consideraven que això era conforme, doncs jo penso que aquesta és la millor opció i és la que hem de defensar.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, si no hi ha més intervencions, i vista la demanda dels M. I. Srs. Consellers Generals del PS de procedir a la votació separada dels articles 4, 12 i 20, procediríem en primer lloc a la votació dels mateixos.

Comencem per l'article 4.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 21, en contra 6, abstencions 1.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

A la vista del resultat, declaro aprovat l'article 4.

A continuació seguim amb la votació de l'article 12.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 21, en contra 3, abstencions 4.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

A la vista del resultat, declaro aprovat l'article 12.

Seguim amb la votació de l'article 20.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 21, en contra 3, abstencions 4.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

A la vista del resultat, declaro aprovat l'article 20.

I finalment procedim a la votació final del conjunt del text.

S'obre un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 21, en contra cap, abstencions 7.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat, declaro aprovat el projecte de llei.

Abans de continuar amb el següent punt de l'ordre del dia, el vuitè, suspenem la sessió durant 10 minuts.

Se suspèn la sessió.

(Són les 22.19h)

Es reprèn la sessió.

(Són les 22.38h)

El Sr. síndic general:

Passem al vuitè punt de l'ordre del dia.

8- Examen i votació del Projecte de llei de regulació de l'establiment de preus

mínims de venda dels productes del tabac.

L'informe de la Comissió Legislativa d'Economia ha estat publicat en el Butlletí número 27/2019, del 12 de febrer.

Intervé per exposar l'informe de la comissió, el M. I. Sr. Ferran Costa, nomenat ponent per part de la comissió.

Teniu la paraula.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sr. síndic.

El passat 21 de gener va ser tramès a la Comissió Legislativa d'Economia el Projecte de llei de regulació de l'establiment de preus mínims de venda de productes del tabac, després de no ser aprovades les dues esmenes a la totalitat presentades pel Grup Parlamentari Liberal i el Grup Parlamentari Mixt, Unió Laurediana-Consellers Generals Independents de la Massana.

La Comissió Legislativa d'Economia va reunir-se els dies 1 i 8 de febrer per debatre i votar les 22 esmenes a l'articulat presentades. 12 esmenes del Grup Parlamentari Liberal, 4 esmenes del Grup Parlamentari Demòcrata, i 6 esmenes del Grup Mixt, Unió Laurediana-Consellers Generals Independents de la Massana.

Ressalta que de les 22 esmenes presentades, només van ser-ne aprovades 5. Les quatre esmenes presentades pel Grup Parlamentari Demòcrata van ser aprovades per majoria, amb els vots d'aquest grup parlamentari i només un cop amb el suport també de la consellera general, la M. I. Sra. Sílvia Bonet. I una esmena presentada pel grup Parlamentari Liberal que va ser aprovada per unanimitat.

La resta d'esmenes presentades no han estat incorporades al projecte de llei. Una esmena va ser retirada i la resta d'esmenes, 16, van ser rebutjades.

Del resultat d'aquests treballs, se'n desprèn l'informe de la comissió que avui se sotmet a consideració d'aquesta Cambra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Govern, té la paraula el ministre, Sr. Jordi Cinca.

El Sr. Jordi Cinca:

Gràcies Sr. síndic.

Permeti'm que en aquesta hora comenci amb una mica de broma, és un honor ser el teloner de la sessió per adults, i a més el tema de la llei ja s'hi escau.

Bromes a part com els hi deia, Sres. i Srs. consellers, tot just fa un mes ja vam tenir el debat a la totalitat sobre aquest projecte de llei, arrel de les dues esmenes a la totalitat presentades pel Grup Liberal i per Unió Laurediana-Independents de La Massana.

Sabem com han anat els treballs en comissió, crec que poc més podem aportar al debat que ja vam tenir.

De fet els canvis més significatius, pràcticament els únics canvis sobre el projecte inicial, són els que deriven de les esmenes del Grup Parlamentari Demòcrata. No són uns canvis menors i ja els vam anunciar en l'anterior debat. Es tracta d'elevat a permanent la comissió consultiva formada pels comerciants, fabricants i els tècnics de Govern, de manera que aquesta comissió no únicament haurà de proposar la primera llista de preus mínims de venda al públic dels productes del tabac, sinó que podrà impulsar revisions de la llista inicial, i haurà de ser consultada cada cop que es vulgui canviar. Amb aquest canvi es garanteix que els comerciants estiguin sempre presents en la configuració i en l'evolució dels preus mínims.

Comentat aquest canvi crec que el més important és reiterar els arguments de què es pretén amb aquesta llei i alhora desmentir els efectes que se li volen atribuir.

Ho deia en l'anterior debat: la llei serà bona pel conjunt del sector del tabac. I vistes les especificitats i la importància d'aquest producte en el comerç d'Andorra, en la indústria, en el sector primari i en les finances públiques, si és bona pel sector també ho és pel país i viceversa.

Ho és pel sector perquè li aporta estabilitat, atura la degradació continuada dels marges i manté la seva competitivitat intacta. Ho és pel país perquè es tracta d'un sector i producte fonamental dins l'estructura d'ingressos de l'Estat, i tot el que sigui donar estabilitat al sector que t'aporta el 25% dels ingressos és bo. Ho és, alhora, en termes de país perquè reforça el missatge d'evitar tota política que incentivi incrementar el diferencial de preus amb els països veïns, i per tant, també és un missatge clar en la lluita contra el contraban organitzat.

I per què insisteixo en l'estabilitat? Vegem-ho amb una mica més de detall.

Qualsevol que conegui l'economia andorrana sap que el pes del tabac en aquesta és molt important, i també sap que aquest pes no és nou, és un pes que s'ha forjat des de fa dècades. Un pes que s'ha

cimentat en tenir cura que l'activitat derivada del tabac acabés beneficiant a tothom en fomentar un equilibri entre tots els actors del sector: pagesos, fabricants, comerciants i ingressos de l'Estat. I tots sabem també, que la peça clau d'aquest equilibri té el seu origen en les iniciatives que els anys setanta va impulsar el propi sector per garantir la prosperitat del sector agrícola. No va ser una iniciativa de les institucions públiques, va ser del privat -ho deia fa un moment. Això sí, el paper de les institucions públiques, del Govern i del Consell General, durant tots aquests anys ha estat vetllar perquè l'equilibri no es trenqués i acabés perjudicant a tothom. De fet, quan les institucions no han vetllat per l'equilibri és quan s'ha posat en perill tot el sector. És exactament el que va passar a finals dels anys noranta quan el Govern va desistir de les seves competències i va permetre que el diferencial de preu i el contraban posés en perill tot el sector, i a més de també posar en perill les relacions amb l'Estat espanyol.

No hi ha dubte que aquest incident amb Espanya va marcar un abans i un després, va haver-hi una davallada molt important en la producció, les vendes van caure de forma significativa i el més important es va malmetre la confiança entre veïns. En aquell moment les institucions van treballar per restablir l'equilibri amb la Llei de control de mercaderies sensibles aprovada l'any 1999.

Però quan les coses comencen a anar bé la memòria es perd i a mesura que avançava la primera dècada dels anys 2000 les males pràctiques tornaven a agafar rellevància. L'any 2010 el Govern i el Consell General, encertadament, van haver de tornar a intervenir per preservar l'equilibri. En aquella ocasió per fer-ho van utilitzar la via de les mesures fiscals i des d'ençà, des d'aquell 2010, el Govern no ha dubtat en utilitzar aquella mesura cada cop que ha calgut. I encara, tot just l'any passat vam tornar a intervenir amb la modificació que enduria la Llei de control de mercaderies sensibles. I no tinguin cap dubte, caldrà seguir fent-ho cada cop que calgui, i caldrà fer-ho cada cop amb mesures més variades perquè la realitat d'aquest sector cada vegada és més complexa, i dins d'aquesta complexitat s'hi ha afegit una realitat com són uns diferencials fiscals molt importants entre França i Espanya que acaben tenint, per tant, incidència a Andorra.

És dins d'aquest context que els hi acabo de comentar que hem d'entendre el Projecte de llei que estem debatent. La contínua degradació dels preus de venda al públic té uns efectes clars: caiguda de marges pel comerç, increment del diferencial amb els països veïns, pressió sobre les fàbriques que tenen uns preus fixats per les multinacionals, creixement del contraban; en definitiva, trencament de

l'equilibri al que em referia i, de retruc, risc pels pagesos i també pels ingressos de l'Estat. D'això és del que estem parlant.

Aquestes setmanes la discussió del Projecte de Llei en comissió ha aixecat el debat de si el comerç en pot sortir perjudicat. Al nostre entendre la resposta és clara: no. O si ho prefereixen no els comerciants responsables; o encara dit d'una altra manera, només perjudica als negocis que tenen poc de comerç i que es basen en proveir a les xarxes de contraban. Negocis on el marge importa poc, i on només prima el volum. La resta de comerciants, els que pateixen aquestes males pràctiques en sortiran beneficiats. Potser on això serà més palès és al Pas de la Casa, un nucli urbà amb una enorme tradició comercial i amb un gran atractiu i potencial que els darrers temps s'ha vist degradat per l'aparició d'aquests negocis.

En qualsevol cas, el comerç no empitjora amb el Projecte de Llei i en la majoria dels casos segur que millora la seva situació actual al veure com s'impedeix que els preus de venda al públic puguin caure fins a deixar en res el marge del comerciant, o millora limitant les promocions que afavoreixen uns comerços que normalment són més grans i amb més capacitat de compra a través d'aquestes promocions o avantatges comercials. I amb la Llei la força dels fabricants a l'hora de fixar els seus preus tampoc difereix de la que ja tenen avui.

Diguem-ho clar, el que no té cap explicació és que amb l'enorme diferencial que hi ha amb França... havent-hi aquest enorme diferencial amb França, al Pas de la Casa es vengui pràcticament el tabac a preu de cost. No té cap explicació a no ser que l'explicació sigui el propi contraban.

D'altra banda, no podem oblidar que el Projecte de Llei només fixa un preu mínim per sota del qual no es pot vendre. Per tant, no s'està fixant el marge del comerciant, ni s'està coartant la possibilitat de vendre per sobre. De fet, a ben segur vendre per sobre d'aquests preus és el que succeirà en funció d'altres variables pròpies del comerç com pot ser la ubicació del comerç o l'oferta complementària que tingui aquest comerç.

També cal dir i deixar molt clar que aquest Projecte no té cap vinculació amb l'Acord d'associació. No el pot tenir perquè l'Acord d'Associació no s'ha acabat de negociar, ni s'ha aprovat per part d'aquesta Cambra, ni ha estat sotmès a referèndum del poble andorrà. No té cap sentit fer referència a un acord que encara no existeix. El Projecte, insisteixo, s'ha d'entendre en clau interna, com una eina en favor de l'estabilitat del sector i la seva competitivitat, i com una mesura més al servei de la lluita contra el contraban i la bona relació amb els nostres veïns.

Una eina que no és indiscriminada i que només s'aplicarà a un producte que per llei hem qualificat de sensible.

També és positiva pel tercer gran actor del sector, els colliters els quals, és ben cert, no es veuen directament afectats per aquesta llei. Però sí que es beneficiaran de qualsevol mesura que doni estabilitat al sector, una estabilitat essencial si es vol mantenir un model bastit des de l'equilibri entre el sector primari i els fabricants.

La introducció d'un preu mínim de venda al públic fixa unes regles per a tothom en un producte estratègic, una mercaderia sensible, sense incidir de manera directa en les condicions de les transaccions entre els diferents actors del sector.

Per això la idea base és fixar una primera llista que mantingui els diferencials dins del raonable i evitar que un cop fixats aquests puguin créixer i es vagin actualitzant a mesura que ho fan els preus dels països veïns.

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Jordi Cinca:

Vaig acabant.

En la confecció d'aquesta llista, tot i ser el Govern qui l'acaba aprovant, hi participen fabricants i comerciants.

Finalment, també cal deixar molt clar que amb aquesta Llei l'Estat no renuncia a la seva sobirania fiscal, ni a aplicar polítiques fiscals. Ho deia fa una estona, l'hem utilitzat en diverses ocasions aquests anys i s'haurà de continuar fent com una eina més a favor de l'equilibri.

Per tot això estem convençut que aquesta Llei serà una bona eina al servei de tot el sector i un bon complement a les mesures que ja s'han pres durant els darrers anys per garantir l'estabilitat i la competitivitat del comerç, la durabilitat de la indústria i el suport a l'agricultura.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Liberal, Sr. Jordi Gallardo teniu la paraula.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies Sr. síndic.

Avui podria reproduir punt per punt la meua intervenció durant l'esmena a la totalitat al Projecte

de llei de regulació de l'establiment de preus mínims de venda de productes del tabac, doncs, poca cosa ha canviat entre el text presentat i el text final, almenys respecte a aquells aspectes importants que calia modificar a criteri del Grup Parlamentari Liberal.

Vaig destacar llavors i mantinc avui que no existeix en l'ordenament jurídic andorrà el concepte de preu mínim, que no són ni preus màxims, ni tributs, ni preus públics.

La llibertat d'empresa en una economia de mercat limita la intervenció de l'Estat en determinades matèries i el Principat només pot incidir en l'ordenació del mateix pel desenvolupament equilibrat de la societat i el benestar general.

L'article 28 de la Constitució reconeix la llibertat d'empresa en el marc de l'economia de mercat i conforme a les lleis i l'article 32 defineix que l'Estat pot intervenir en l'ordenació del sistema econòmic mercantil, laboral i financer per fer possible en el marc de l'economia de mercat el desenvolupament equilibrat de la societat i del benestar en general.

Aquesta Llei per més que vostès s'entesten a intentar fer creure que respon a compromisos de complir amb els criteris de l'OMS i que també servirà per reduir el contraban de tabac, en el fons no busca aquests objectius.

El legislador té l'obligació d'establir mecanismes necessaris per impedir que el principi de llibertat d'empresa pugui veure's falsejat per pràctiques deslleials i susceptibles de pertorbar el funcionament concurrencial del mercat.

Per aquest motiu cal fer complir la legislació existent que serveix per assegurar les bones pràctiques al mercat evitant la competència deslleial.

Estem d'acord en abocar més esforços també, i recursos a la lluita contra el contraban que tant malmet la imatge d'algunes zones del país.

Estem d'acord en assolir compromisos a favor de la millora i el benestar de la nostra societat, com els que impulsa l'OMS, respecte a la reducció del consum del tabac i fer un esforç de conscienciació i comunicació prop de la població.

Amb el que no estem d'acord és amb l'intervencionisme que va més enllà del que permet la nostra Constitució, que limita la lliure competència dins d'unes normes clares de compliment que estan fixades per les nostres lleis. Però bàsicament no estem d'acord en fer lleis a mida per afavorir a una part d'un sector en detriment de l'altre.

No entenem que vostès hagin tramitat aquest Projecte de Llei pel procediment d'urgència si no és

per aconseguir a alguns fabricants del sector tabaquer abans d'acabar la legislatura.

Segurament és el preu a pagar per poder tancar també l'acord entre fabricants i colliters. Estic d'acord amb el ministre, no té res a veure amb l'acord d'associació, però segurament sí que té molt a veure entre aquest acord de fabricants i colliters.

El cert, però, és que aquest Projecte de Llei no té el suport del 98% dels fabricants com el ministre i el cap de Govern ens van assegurar al despatx. És més, avui el Projecte de Llei té menys suports dels que vostès fins i tot tenien en bon principi.

I hi ha un sector comercial important que no comparteix el Projecte de Llei que minva clarament el seu marge comercial davant dels fabricants. Aquesta Llei és intervencionisme pur. Una forma de fer que no compartim.

El ministre Espot defensava la lliure competència i el lliure mercat durant el debat de les mesures urgents a l'habitatge, argumentant que no es pot intervenir el mercat per fixar preus màxims als pisos de lloguer.

I dic jo, no té més caràcter social intervenir el mercat per solucionar un greu problema com l'accés a l'habitatge, que no per fixar un preu mínim de venda de productes del tabac?

Com poden justificar que el mercat de l'habitatge no es pot intervenir, però el sector tabaquer, sí?

És l'exemple d'una gran contradicció en els seus discursos, que van modulant i adaptant en funció de la temàtica o els interlocutors. Diguem-ho clarament, vostès no volen intervenir el mercat de lloguer, però sí volen intervenir al sector del tabac. No volen ajudar a aquelles persones que no poden pagar uns lloguers alts, però sí que fan una llei per afavorir als fabricants de productes de tabac de gama alta. Si fossin coherents, ho defensarien en tots els casos o en cap o, fins i tot, només en el cas del mercat d'habitatge per raons socials.

Parlant de contradiccions, com també vaig dir en el primer debat d'aquesta Llei a l'esmena a la totalitat, no podem defensar una política intervencionista com la que volen fer ara vostès, i també vostès defensar alhora l'accés al mercat europeu. Aquest plantejament és clarament contrari a l'esperit de la Unió Europea.

Torno a recordar l'exemple d'Escòcia que va aprovar una llei de preus mínims, *alcohol minimum price*, H2012, per establir preus mínims sobre l'alcohol i a aquest efecte el Tribunal de la Unió Europea ja es va pronunciar dient que aquella legislació no era d'acord amb la legislació europea perquè la mesura calia aplicar-se amb la imposició de taxes i no amb

preus mínims que acaben perjudicant un sector del mercat.

El Tribunal de Justícia europeu deia al tomb d'aquesta temàtica que l'efecte de la legislació escocesa restringeix significativament el mercat i això podria evitar-se mitjançant la introducció d'una mesura fiscal destinada a augmentar el preu de l'alcohol en lloc d'una mesura que imposi un preu mínim per unitat d'alcohol.

Aquest text distorsiona el mercat, perquè la determinació de preus mínims no s'estableix per igual a tota la indústria del tabac. Només afecta a algunes marques. Cada marca té fixat uns preus diferents de venda en funció dels seus respectius processos de fabricació i marges de benefici. La imposició de preus mínims distorsiona els preus més baixos del mercat, perjudicant a aquelles empreses que han apostat per un determinat sector de consumidors.

I diguem-ho clar, no són les marques més associades al contraban les que es veuran més afectades, però sí són les que fan competència als fabricants que no disposen de productes de gama *low cost*, que són clarament els que estan impulsant aquest Projecte de llei amb la complicitat del Govern. Les marques *low cost* no tenen preus més baixos per afavorir el contraban, sinó que han ordenat els seus factors de producció d'acord amb una estratègia competitiva per decantar els clients del mercat. L'establiment d'uns preus mínims reduirà la distància amb els preus més alts, ajudant a aquelles marques que no es veuen afectades per aquesta mesura a augmentar els beneficis en detriment de les que han decidit situar-se en el sector *low cost*.

La mesura no afecta per igual a tota la indústria, com ja li he dit Sr. ministre, trencant el principi d'igualtat i incomplint l'article 28 de la Constitució, per tant, no és un text equànim.

Aquesta Llei és arbitrària i ocasionarà greus perjudicis a una part de la indústria tabaquera, podent provocar en alguns casos unes pèrdues importants de conseqüències greus. Perjudiquen a uns per a beneficiar a uns altres. Un doble raser que sovint han aplicat vostès durant aquesta legislatura.

El text no dona resposta a l'objectiu de lluitar contra el contraban de tabac, que compartim i que pensem que cal eradicar.

Aquesta llei és la resposta d'una part del lobby tabaquer que veu en l'actualitat la disminució de les vendes de les marques tradicionals en detriment d'altres marques més econòmiques i el Govern està sent imparcial en aquest tema.

Per tot l'exposat, no votarem a favor del Projecte de llei.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Mixt, Sra. Sílvia Eloïsa Bonet, teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Aquesta Llei té la voluntat de fixar uns preus mínims del tabac.

Aquest fet que sembla molt nou, sempre més o menys s'ha fet però es trobava condicionat a la convivència entre tots els fabricants. Existien certes diferències que ja es trobaven assumides pels diferents actors.

La situació actual és que entre la marca més cara i la marca més econòmica existeix una diferència d'uns 12 euros, una diferència tradicional i similar als països veïns.

Si s'aplica el diferencial avui amb el país menys dient, es a dir un 35%, la marca més cara hauria de baixar el preu uns 4 euros i la més econòmica hauria de pujar-los uns 2 euros.

Si no es fa aquesta adaptació dels preus, ens trobem amb la situació de què les marques més econòmiques serien les úniques que haurien d'augmentar el preu amb la conseqüent disminució del diferencial entre la marca més cara amb la marca més barata a uns 6 euros. Degut al fet que les marques més cares tenen més marge i no hauran de tocar el preu, i com he dit el diferencial s'escurçarà perdent competitivitat.

Segons els fabricants d'aquestes marques més econòmiques aquest fet els provocarà el tancament de les seves empreses.

Sabem que existeixen preus recomanats al Pas de la Casa i que es venen per sota, i que això genera una guerra de preus entre els comerciants.

Potser caldria haver intentat trobar una fórmula d'establiment de preus, sense ser mínims, i que alhora posés a tots els fabricants en el mateix punt de sortida amb el diferencial del 35% igual per tots.

Tot el que acabo d'exposar em genera uns dubtes raonables sobre l'efecte d'aquesta llei sobre els diferents fabricants, tinc la sensació que l'aplicació de la llei no és la mateixa pels fabricants de marques més cares que pels fabricants de les marques més barates.

Però per una altra banda entenc que cal establir una regulació per poder resoldre el problema del Pas de la Casa, la pena ha estat no haver estat capaços de trobar una solució que ajudés a trobar una igualtat de tracte envers tots els fabricants.

Per aquest motiu, el meu vot serà d'abstenció.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

També dins del Grup Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

En el mateix sentit que vaig manifestar el dia del debat de l'esmena a la totalitat per l'establiment de preus mínims de venda dels productes del tabac, el meu vot no serà favorable.

Tenir de legislar una regulació de preus mínims de venda d'un producte malgrat sigui una matèria sensible com el tabac, és la plasmació que les coses no s'han fet bé per part de qui governa.

Els progressistes defensem una economia de lliure mercat amb una incidència de l'Estat en el sentit de garantir la lliure competència i igualtat d'oportunitats per a tothom i que sigui capaç d'intervenir quan calgui per regular els mercats, defensant els principis exposats. Però la diferència entre nosaltres i vosaltres és que defensem actuacions anticipades amb una anticipació suficient per evitar conseqüències per al conjunt dels sectors, preveient i fomentant polítiques amb incentius i no pas polítiques sancionadores una vegada s'han consumat els fets.

Vosaltres actueu tard, i com a conseqüència de no haver anticipat situacions que tot i sabent-ho acaben sent problemàtiques, i hi voleu posar remei quan ja s'han esdevingut mitjançant sancions i no incentius.

Ja hem vist el que ha succeït amb la problemàtica de l'habitatge. L'establiment de preus mínims més enllà de trencar un dels pocs atractius que sustenten una part del comerç, pot acabar generant una economia submergida difícil de controlar sense aportar solucions reals a la finalitat cercada i que la poden empitjorar fins i tot.

L'establiment de preus de venda mínims dels productes del tabac genera un precedent. Avui és el tabac, qui sap si demà no serà el sector de la roba i el vestit o fins i tot el sector de l'alimentació que al·legant la pervivència del sector, pressionaran per fer el mateix establint uns preus mínims.

Amb aquesta mesura es trenca...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Víctor Naudi:

...la lliure concurrència i la llibertat del mercat en contra dels drets dels consumidors.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers del PS, Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Gràcies Sr. síndic.

Els consellers del PS avui no donarem suport a aquesta llei. No ens han convençut de la seva necessitat, al darrera i han aspectes de contractes privats que no se'ns han explicat, que no ens han quedat clars i que semblen tenir força relació amb aquesta llei.

No podem ser partícips de lleis obscures. Hi ha altres mesures per lluitar contra el contraban, mesures de control, d'augment dels impostos i no considerem que sigui innecessari intervenir en aquesta qüestió quan no ho fem en qüestions fonamentals com pot ser la problemàtica de l'accés a l'habitatge.

I per tot això reitero el nostre vot negatiu.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pels consellers d'Unió Laurediana-Independents de la Massana, Sr. Josep Majoral, teniu la paraula.

El Sr. Josep Majoral:

Gràcies Sr. síndic.

El passat 17 de gener dels corrents vàrem debatre en aquest Ple l'esmena a la totalitat del Projecte de Llei de regulació de l'establiment de preus mínims de venda dels productes del tabac, amb retorn al Govern. Esmena que va ser rebutjada per la majoria d'aquesta Cambra.

Avui sotmetem l'aprovació del present projecte de llei, i crec que no serà cap sorpresa si us avanço que els consellers d'Unió Laurediana més Independents de la Massana votarem en contra.

I votarem en contra pels motius que us passo a enumerar.

Com a primer punt tornem a reiterar-nos en el fet que aquest projecte de llei és intervencionista.

Ja us vàrem avançar que no estàvem d'acord en el fet que el Govern volgués regular el diferencial dels preus entre Andorra i els països del nostre entorn i fixar uns preus mínims per sota dels quals els comerciants no podran vendre. També us vam fer avinent que hauria estat més fàcil regular el diferencial dels preus via impostos contribuint així també a les arques de l'Estat.

En segon lloc, hi ha el document anomenat "Accord tabac", que el Govern ens va fer arribar el 27 de juliol del 2018, un document que datat del 21 de juny del 2018, ja estava negociat amb la Unió Europea dins del marc de les negociacions de l'Acord d'associació.

La veritat és que ens esperàvem que el text del projecte de llei que avui discutim, incorporés les mesures per les quals el Govern s'ha compromès amb la Unió Europea i això ho podien fer acceptant les nostres esmenes parcials on demanàvem d'incorporar al projecte de llei que avui debatem els acords i redactats els quals el Govern s'ha compromès.

En tercer lloc s'evidencia un cop més, la precipitació i la improvisació a què el Govern de Demòcrates ens té acostumats.

En quart lloc, és un gran evidència que amb aquest projecte de llei es resta competitivitat a certs comerços. Personalment auguro que els comerços que es troben situats en segona línia i els de Sant Julià especialment allà un visitant parava per comprar el seu cartró de tabac ja que podia existir una mínima diferència, doncs és evident que ara la parada deixarà d'existir.

En cinquè lloc, i aquí ja en termes més jurídics, existeixen jurisprudències a nivell europeu, on queda palès que la UE no vol la implementació de preus mínims. Per què anem en contra d'aquests principis podent regular-ho d'una altra manera?

En sisè lloc i pel que fa a l'argument de la majoria d'actuar contra el contraban, vagi per endavant que nosaltres també estem d'acord a vetllar perquè aquesta pràctica no es produeixi, però no compartim la manera de fer-ho mitjançant una llei de preus mínims de venda. Vostès tenen una llei de mercaderies sensibles, tenen un Codi penal, poden pujar impostos, entre altres.

En setè lloc, aquesta llei penalitza al nostre entendre de manera injusta el producte low cost a favor dels productes premium. Per a nosaltres hi ha d'haver lloc per a tothom en el mercat intern andorrà.

A continuació us vull esmentar els punts positius del present projecte de llei: cap.

Srs. de Demòcrates, com a resum si em calgués qualificar aquesta llei en termes de la pagesia, la classificaria ni més ni menys com a fulla de soca.

És per tot l'exposat i tal i com he avançat a l'inici de la meva intervenció, els consellers d'Unió Laureadiana més Independents de la Massana votarem en contra del projecte de llei.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sra. Patrícia Riberaygua, teniu la paraula.

La Sra. Patrícia Riberaygua:

Gràcies Sr. síndic.

Avui aprovarem, amb els vots favorables del Grup Parlamentari de DA la Llei de regulació de l'establiment de preus mínims de venda dels productes del tabac.

Ja vam tenir un debat intens en aquesta Cambra sobre aquesta llei, el 17 de gener amb les dos esmenes a la totalitat del text presentades pel Grup Parlamentari Liberal i pel Grup Parlamentari Mixt, Unió Laureadiana i Independents de la Massana.

En aquell debat, ja vam escoltar els arguments dels presentadors de les esmenes a la totalitat, arguments que no compartim. Avui hem pogut tornar a sentir els vostres arguments.

Però crec que hem de ser coherents amb els punts d'aquesta llei i no creure que la llei és obscura o que té punts obscurs. Aquesta llei regula els preus mínims de venda del tabac, matèria sensible.

Que és una matèria sensible?

Doncs ho vam definir molt bé en aquesta Cambra, el dia 22 de març de l'any passat, quan vam votar, per unanimitat, la Llei de control de mercaderies sensibles. Llei que vam treballar, en comissió, els mateixos consellers que hem treballat la llei que avui votem.

Es consideren mercaderies sensibles, les mercaderies que puguin constituir un perill per a la salut, la seguretat, l'ordre o la moralitat pública, mercaderies que són objecte d'un frau internacional o d'un mercat clandestí que perjudica els interessos legítims del comerç internacional.

Vull citar algunes de les mercaderies sensibles: el tabac i tots els productes derivats, que en parlem avui; les substàncies estupefaents, per exemple; les

substàncies psicotròpiques o, les substàncies explosives, per exemple.

Amb la Llei de control de mercaderies sensibles vam definir un seguit d'obligacions per operar amb elles al país. Per exemple, s'ha de demanar una llicència específica, el transport d'aquestes matèries està regulat amb uns horaris específics, han d'estar acompanyades d'una factura etc., etc...

Com veieu, no estem regulant el preu mínim de venda de qualsevol mercaderia, Sr. Naudi, sinó d'una mercaderia sensible.

També hem escoltat que va en contra de la lliure competència. Si estiguéssim parlant d'una altra mercaderia que no fos mercaderia sensible, sí, estaríem trencant la lliure competència, però no, estem parlant d'una mercaderia sensible i la Llei de competència efectiva i protecció del consumidor ho permet en l'apartat 2 de l'article 7.

Un altre punt debatut, és que anem en contra de l'acord que Govern va negociar amb Unió Europea en matèria de tabac, l'Acord Tabac. Doncs, miri he llegit aquest document varies vegades i no veig en lloc que anem en contra dels punts d'aquest document que fa part de les negociacions de l'Acord d'associació amb la Unió Europea en matèria de mercaderies, acord d'associació que vull recordar encara no està tancat, ni signat, ni ratificat, doncs encara no està en vigor.

Com ja vaig esmentar a la meua intervenció al gener, aquesta Llei pretén continuar reforçant les polítiques en matèria de salut pública; donar un instrument més contra el frau i el contraban -no repetiré el camí fet a nivell legislatiu i el ministre ja ho ha explicat-;

I respectar el compromís d'Andorra, contret, de no augmentar el diferencial actual del preu del tabac entre Andorra i els seus països veïns de la Unió Europea, respecte del país veí menys adient. I respectant aquest diferencial fem que un dels sectors tradicionals de l'economia subsisteixi.

Amb aquesta Llei també es pretén ajudar el comerç minorista davant d'eventuals pràctiques comercials agressives sobre els preus de venda.

Creiem que aquesta Llei és, també, necessària pel comerç minorista del tabac, tal com ens han fet entendre, com pel nostre compromís amb els països veïns.

Dit això, amb les esmenes presentades pel nostre grup, hem fet que la comissió consultiva que es crea amb representants de Govern, de l'Associació de Fabricants i de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra i que ha d'elaborar i elevar, segons les dades del mercat, una proposta amb el preu mínim inicial de venda al públic dels productes del

tabac sigui de caràcter permanent i que elevin un informe a Govern cada vegada que hi hagi una modificació de preu doncs una variació en el diferencial establert inicialment.

També per via d'esmena hem introduït que el representant de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis de la Comissió Consultiva pertanyi al sector de comerç al detall de tabac pels seus coneixements en la matèria.

Volem que els preus mínims del tabac -torno a recordar, matèria sensible- no provoquin un descontrol en el punts de venda i donin una imatge de serietat en el comerç i no volem transmetre una falta de confiança en els avenços fets en matèria de contraban. Aquest és el missatge que donem avui aprovant la Llei.

Per tot l'exposat, i com ja he anunciat al principi de la meua intervenció, el Grup Demòcrata votarà a favor d'aquesta Llei.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Sr. ministre.

El Sr. Jordi Cinca:

Gràcies Sr. síndic.

Tot i que intentaré respondre a totes les intervencions, em permetran que comenci per la intervenció de la Sra. Sílvia Bonet, bàsicament perquè em permet articular segurament de manera més entenedora tot el que els hi voldria dir.

La Sra. Sílvia Bonet ha agafat com a referència sense que em tingui de capficar en el percentatge en si, el fet de de buscar un diferencial que sigui raonable amb els països veïns de manera que doncs, no malmeti aquesta relació amb els mateixos i no tinguem de tornar a viure episodis com els que Andorra ja ha viscut -ens parlava ella del 35%. Insisteixo, poc importa si és el 30, el 35 o el 40, al final el que importa és entendre el concepte.

Efectivament, el que està fent aquesta Llei és establir un percentatge a través de la Llei de preus mínims que eviti que qualsevol marca pugui anar per damunt d'aquests percentatges. D'aquesta manera el que estem fent, per tant, és evitar que el diferencial entre el producte venut a Andorra i el producte venut a Espanya o a França, doncs creixi de manera indiscriminada i per tant ens posi en una situació de risc.

La virtut de la llista i dels preus mínims és que aquest percentatge sigui el mateix per tothom i un cop establert no pugui variar.

Per tant, aquesta és la clau i aquesta és la raó també per la qual no s'està discriminant a cap marca vers cap altra. Perquè si l'essència del *low cost* és posicionar-se ampliant al màxim els diferencials en relació als països veïns, tornem a caure amb el parany que ja els hi comentava abans de posar en risc el propi sector a partir de malmetre les relacions amb els països veïns.

En què s'està precisament preservant aquestes marques de *low cost*, doncs en assegurar-los-hi que el seu diferencial vers les marques *premium* a través de la pròpia llista de preus mínims no variaran. I aquesta és l'essència de la Llei, si s'entén l'essència de la Llei automàticament el que acaba esvaint-se són moltes de les pors que aquí s'han manifestat.

Dit això, pràcticament en totes les intervencions, potser amb més èmfasi el Sr. Gallardo però també el Sr. Naudi i també la senyora... perdó, el Sr. Majoral, ens parlaven de què som un país de lliure comerç, explicaven que rebutjaven tota mena d'intervenció però ho feien des de tergiversar una realitat, i és que el tabac no és un producte com els altres, de fet legislativament a Andorra ja l'hem definit com un producte diferent, l'hem definit com a mercaderia sensible, i no només per aspectes d'incidència en la salut pública sinó també, com sabem perfectament, per la incidència que té amb les relacions amb els països veïns.

Per tant, és en tant de què aquesta consideració de mercaderia sensible que s'obre la porta a què hi hagi aquesta intervenció, si se'm permet ja que parlem en aquests termes, una intervenció doncs *low*... baixa, perquè l'únic que estem fent és fixar un preu mínim i no incidir en res més dins de la relació comercial entre els fabricants i els comerciants.

I per què ens podem permetre fixar un preu mínim? Doncs, precisament perquè el diferencial, per tant la competitivitat d'aquest producte vers els països veïns, està absolutament garantida.

Segona gran qüestió que s'ha evocat: en unes hipotètiques, futures relacions amb la Unió Europea basades en un acord d'associació òbviament ens podríem trobar -ho deia el Sr. Majoral, també ho ha dit el Sr. Gallardo-, amb que la Unió Europea digués que aquesta és una pràctica que no s'adiu al que nosaltres promoguem. Però, els hi deia abans, avui per avui nosaltres no estem a la Unió Europea ni tenim aquest acord d'associació.

Per contra, avui per avui, sí que ja hem tancat una part de l'acord d'associació però que no es podrà ratificar fins que no estigui tot ell tancat, on es

preveu un trànsit llarg de fins a trenta anys perquè el sector es pugui reconvertir, i aquesta és una altra de les peces claus de la necessitat de mantenir l'equilibri dins del sector del tabac. Si d'un dia per l'altre canviem l'escenari, el que acabarà passant és que com a mínim un dels sectors quedarà molt malmès, el sector de la pagesia. Necessitem donar-li temps per reconvertir-lo i el temps el guanya a través de poder tenir temps suficient per reconvertir les seves produccions sense que les hagi de tancar de manera prematura. Aquells 30 anys tenen aquest valor. No és un valor pels fabricants, no és un valor pel comerç. Andorra continuarà tenint els seus diferencials envers el tabac per més que hi hagi un acord d'associació. El problema és que trencarem l'equilibri que hem bastit des dels anys 70. I aquest equilibri té un valor. Té un valor perquè hi ha un sector primari que el necessita mentre no s'acaba reconvertint.

Per tant, per això he insistit tant en la meua intervenció, en aquesta necessitat de preservar aquest equilibri. Certament, aquest equilibri requereix que fabricants, comerciants, pagesos, sector primari, i també l'Estat, mantinguin una situació d'estabilitat.

Podríem aconseguir els efectes de lluita contra el contraban només aplicant política fiscal? Sí, certament. Sense cap mena de dubte! Però al darrera d'això hi hauria d'haver, negre sobre blanc, una política agrícola concreta que li donés sortida al sector de la pagesia a curt termini.

Si no s'és capaç de donar aquesta política concreta al sector de la pagesia, el que estem fent és precipitar la seva mort. Per tant, insisteixo, totes les mesures, no només la d'aquesta Llei, la de la Llei de mercaderies sensibles, les pujades de taxes que hem anat fent durant tots aquests anys, aquesta Llei també, el que preserven, el que busquen és l'equilibri del sector.

Tercera qüestió, no la vull pas eludir, tot i que em sembla certament forçada.

Preus màxims a l'habitatge, preus mínim del tabac. Em sembla que és una comparativa poc afortunada. D'entrada dir-los-hi, i vostès ho saben perfectament que el sector de l'habitatge que evidentment que també està intervingut. Per exemple et fixa com pots fer els increments dins del període del contracte de 5 anys. El propi pressupost, que espero que aprovarem demà, intervé en el sector de l'habitatge forçant una pròrroga dels contractes que vencen el 2019.

Per tant, cada sector té els seus mecanismes propis, els més eficients, d'intervenció. L'únic que els hi va dir el Sr. Esport en el debat en el que s'al·ludia, el que al·ludia el Sr. Gallardo, és que s'ha demostrat en molts llocs que fixar sostres, preus màxims de lloguer

no acaba tenint els efectes desitjats i, per tant, hem de buscar altres solucions, que és el que estem fent, i per això ens hem volgut donar aquest any amb aquesta pròrroga intervencionista que hem introduït en el pressupost de l'any 2019 per garantir que a ningú li pugin el preu del lloguer més enllà del 0,7% de l'IPC.

I finalment, i aquí amb clar desavantatge Sr. Majoral. Miri, jo no sé si la Llei és fulla de soca, vostè d'això en sap molt més. Però el que li puc assegurar és que sigui fulla de soca o sigui una fulla ben florida, si no preservem l'equilibri en el sector del tabac, el calaix dels pagesos estarà buit. D'això no en tingui cap dubte.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Obriríem un segon torn d'intervencions per part dels grups.

Pel Grup Liberal, Sr. Jordi Gallardo.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies Sr. síndic.

Comentava la consellera Riberaygua i també ho feia el ministre, o més aviat basava en el seu argument de defensa del perquè s'ha de regular aquesta mercaderia del tabac, a partir de l'argument que és una mercaderia sensible. Jo hi estem d'acord, però totes les marques de tabac són mercaderies sensibles. El que no poden fer vostès és intervenir amb uns preus mínims que afectin només a unes marques, en aquest cas les marques *low cost*, i que aquestes marques perdin diferencial respecte a les marques prèmium.

Si vostès volien ser coherents, intervenint i afectant a tota la indústria per igual, perquè tota la indústria és mercaderia sensible, vostès haurien d'haver mantingut el diferencial que existeix, però que existia fins ara, entre les marques *low cost* i les marques prèmium. I tenien una esmena del Grup Liberal en aquest sentit i no ho han volgut fer. Si hi haguessin fet, haguessin estat coherents amb el seu discurs que estaven actuant, en base a una mercaderia sensible. Insisteixo, tan sensible és el *low cost* com la marca prèmium.

Després el Sr. ministre parlava que les marques *low cost* tenen un objectiu que és diferenciar-se respecte dels preus dels països veïns. D'una banda hi estic d'acord, però hi ha un altre objectiu que ara li acabo de dir, que és diferenciar-se també respecte de les games prèmium, del producte prèmium.

A partir del moment que una mesura com aquesta que s'aplicarà, afecta a la seva competitivitat, se'ls hi està afectant i se'ls hi està restant competitivitat i estem fent una Llei que afecta a una part del sector en detriment d'una altra.

I d'aquí ve el nostre argument! Perquè pensem que en una economia de lliure mercat el que no es pot fer és intervenir per afavorir a uns en detriment d'uns altres.

Un altre argument que ha esgrimit el Sr. ministre respecte a aquell jurisprudència que hem esmentat d'exemples de la Unió Europea on no ha recomanat de totes totes una llei que fixi uns preus mínims, en aquest cas jo li comentava el d'Escòcia respecte a un producte també, que podria convenir vostè amb mi que és sensible, com és l'alcohol.

Però és clar, vostè m'ha dit que com no estem o no formem part de la Unió Europea no hem de regular això. Em sorprèn que em digui vostè això, o em sorprèn que m'ho digui el Govern, quan si d'alguna cosa, especialment vostè, i li dic en positiu, no s'ha cansat de dir durant aquesta legislatura, és que Andorra ha de seguir un camí d'homologació. Per tant, si la Unió Europea, la pròpia Unió Europea recomana que no hi hagi legislació en aquest sentit, com pot dir vostè avui que com que no formem part de la Unió Europea -i li diré de manera planera- no passa res si fem alguna llei aquí ara a Andorra que va en contra de l'esperit de la Unió Europea. Aquest no és el camí de l'homologació, un camí que vostè sempre ha defensat i que crec que sempre hem convingut que era el correcte.

I per últim, lluita contra el contraban. Hi estem d'acord. Per poc que aquesta Llei serveixi també, doncs, miri, tot i no votar-li ja li accepto que podria ser una bona mesura. El que passa és que vostè mateix ho ha dit. Política fiscal, és una eina per combatre el contraban. Però a part d'això, més recursos en els cossos especials per augmentar el control. Després o demà tindrem una sèrie de reserves d'esmena que em sembla que són del company Carles Naudi que van en aquest sentit, tindrà l'oportunitat de demostrar el compromís també per reforçar els recursos dels cossos especials i, d'entre altres, que puguin destinar més control al contraban.

En aquest país sabem on estan localitzades les fàbriques de tabac. Ho sabem perfectament! Sabem el volum de fabricació que fan i sabem el nombre de vendes admissibles. Per tant, si es vol lluitar, que es vol, i si tothom està compromès amb la lluita contra el contraban que ho està, crec que no era necessària aquesta Llei sincerament per combatre el contraban.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Mixt, no sé si hi ha intervenció...

Sra. Sílvia Eloïsa Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. ministre ha utilitzat el 35% aquest de diferencial. És el que em van comentar els fabricants de les marques *low cost*. Però el problema és que les marques *low cost* en aquest moment es troben en un 40% i les prèmium un 26%. Això vol dir que si s'apliqués aquest diferencial és igual si fos un 30, un 32 o 33, una són les que s'han de moure, les altres no.

Vol dir que jo estaria d'acord i hauria votat a favor d'aquesta Llei si situéssim a tots en la casella de sortida amb les mateixes condicions. Però em dona la sensació que no és així i, a més a més, ells ho entenem que no és així. És clar, aleshores aquí és on veig... és a dir, estenc per una banda que probablement era necessària aquesta Llei, però no situa tothom a la mateixa casella de sortida, i genera unes diferències significatives.

Si això es pot arribar a resoldre, cap problema, però és que ara en aquests moments de la manera que està plantejat, no ho podem resoldre. I genera que uns surten de la casella de sortida i els altres de la 10. I aquí està el tema, no és serveix o no serveix, no. El problema és aquest, i no és que siguin mínims, el problema és que quan s'aplica aquest diferencial al país, aquí és on hi ha aquesta diferència. Com a mínim és el dubte raonable que se m'ha generat a mi i que no acabo de veure clar, i per això m'abstinc.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller...

Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

El ministre Sr. Cinca argumenta el projecte de llei amb dos premisses. Una, evitar la concurrència deslleial i al mateix temps ajudar el sector de la pagesia, i per altra banda la lluita contra el contraban.

Bé, són dos qüestions que difícilment es poden entendre almenys amb aquestes mesures.

De cara a l'establiment de preus mínims, no sé com ho pensen fer, però en tot cas abans parlava de què hi haurà els fabricants que es posaran d'acord, la Cambra de Comerç intervindrà, Govern. Bé, jo no crec que sigui una cosa diària, però setmanalment doncs el preu dels productes a l'origen pot variar, hi ha unes variacions i unes fluctuacions, i per tant doncs això pot acabar generant l'establiment d'una borsa de preus diària, quotidiana de difícil gestió, que fins i tot doncs per aquells comerços petits se'ls farà difícil, generarà confusió i finalment es poden acabar tancant de cara a la dificultat que poden tenir.

Un altre aspecte de cara a la competència deslleial, bé, el tema de les promocions que s'acaba prohibint. Difícil de lluitar contra això, evidentment una cosa és sobre el paper, sobre l'etiquetatge que es pugui fer, la publicitat que se'n faci, però res no privarà doncs si alguns comerciants que volen continuar amb aquestes pràctiques, poden fer descomptes especials o poden regalar per sota mà, més producte o un altre producte comercial per afavorir les seves vendes.

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Víctor Naudi:

Vaig acabant Sr. síndic.

I per altra banda doncs, la lluita contra el contraban, bé a mi em fa sospitar. Hi ha hagut tot un seguit de mesures en les quals el conjunt de l'oposició hem donat suport, la modificació de la llei de control de mercaderies sensibles, es manté el límit de les franquícies, l'augment de les taxes que fa Govern periòdicament, doncs major control de la policia, major col·laboració amb els països veïns, però bé, no n'hi ha prou semblaria ser. I a mi em fa sospitar doncs que una causa efecte, que la visita recent de fa uns mesos del ministre del pressupost francès, doncs caigui pressionat en aquest sentit. I per tant, jo crec que això demostraria que aquestes mesures que el Sr. cap de Govern diu que han donat tants resultats, finalment no siguin tan bons com semblaria ser.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Dins del Grup Mixt, Sr. Josep Majoral.

El Sr. Josep Majoral:

Gràcies Sr. síndic.

Només dos punts, dos concrets.

Sr. ministre, vostè s'excusa darrera del...-ho ha dit el Sr. Gallardo-, darrera de no haver signat o no tenir tancat encara l'acord d'associació. Em sorprèn que no vulguem anar cap aquesta direcció, només fem que generar inseguretat jurídica. Avui fem una llei que no s'adapta i d'aquí un temps si cal ja la canviarem per adaptar-nos-hi. Per tant, jo crec que el que hauria estat raonable és que ja d'entrada haguéssim marcat allò que la Unió Europea sembla ser que desitja en aquest sentit.

Després el Sr. ministre ha parlat d'equilibri, doncs jo li parlaria de desequilibri, i ho he dit abans. De low cost cap a premium, i no només això sinó que s'escau a més a més, que les premium són aquelles que més s'utilitzen pel premi del contraban.

Després m'ha parlat de calaix buit. Aquí coincideixo Sr. ministre, calaix del sector agrícola, dels pagesos estarà buit però no serà degut a aquesta llei. Ni crec amb els 30 anys, perquè la indústria no els aguantarà, i és el meu humil parer com a primer punt.

I segon punt, m'ha parlat de reconversió, convençut que la reconversió que es pugui fer, que hi treballarem i s'hi ha de treballar, mai arribarà a ser el que ha sigut el tabac en aquest país.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

El Grup Demòcrata no desitja intervenir...

Sr. ministre.

El Sr. Jordi Cinca:

Gràcies Sr. síndic.

De fet, en les intervencions que hi han hagut, hi ha un fil conductor expressat de diferents maneres. La Sra. Sílvia Bonet presenta els dubtes que li genera el diferencial entre el low cost i premium, i directament el Sr. Gallardo el que fa i el Sr. Majoral és dir que la llei acaba beneficiant al low cost en relació al premium.

Intento tornar-ho a explicar i sense dubte no dec tenir la claredat suficient com per convèncer-los, però és que em sembla que no volem o no acabem d'entendre que el problema precisament radica en què l'aparició i la proliferació, possiblement de moltes marques low cost el que ha fet és tornar a aparèixer o tornar a posar damunt de la taula uns diferencials molt grans en relació als països veïns. Aquí està una mica l'inici, l'origen del problema. Per tant, el repte de la llei que havíem d'aconseguir era mantenir el diferencial dins del país, un diferencial raonable entre el low cost i el premium, de manera

que el low cost complís amb aquesta funció de ser més atractiu des de la vessant de preu de venda al públic que no pas les marques premium i que alhora low cost i premium tinguessin uns diferencials raonables en relació a les mateixes marques dels països veïns, i en aquest cas agafant com a referència el país menys dient.

Té raó Sra. Sílvia Bonet, té raó, hi ha marques low cost que avui en dia estan beneficiant-se o jugant des de la seva perspectiva de política de preus amb diferencials en relació amb Espanya, del 40, 45 i fins i tot més percentatge. Però és que aquest és part del problema. La llei el que pretén és portar això a uns percentatges raonables que permetin a les marques low cost ser competitives, que qui fumi aquella marca, qui compri habitualment aquella marca low cost a Espanya, quan vingui a Andorra hi trobi un diferencial raonable, competitiu, atractiu per comprar aquella marca aquí a Andorra i que alhora aquesta marca low cost tingui un diferencial en relació a la premium a Andorra, que també el faci suficientment atractiu. Aquesta és la idea. I de fet, el que vostè ha expressat és el que està dient la llei, el que passa és que no es deixa que les marques low cost vagin a diferencials molt més enllà del que seria raonable.

Segona qüestió: qui fixa els preus amb els que han de vendre els fabricants? No els fixen els fabricants d'aquí. Ni els de les fàbriques low cost, ni els de les fàbriques premium, no els fixen les fàbriques d'aquí, els fixen les multinacionals. I les multinacionals actuen de la mateixa manera en el cas del premium que en el cas del low cost. Per tant, el que hem de garantir, insisteixo és que ni low cost ni premium ens posin en una situació crítica davant dels veïns i que alhora els diferencials que entre premium i low cost hi ha a Espanya per exemple, també hi siguin aquí. Això és el que hem de garantir. I jo crec que això sincerament la llei ho aconsegueix.

Per què prosperen, per què se'n surten les marques low cost a França o a Espanya? Doncs perquè tenen un diferencial en relació a les premium. Doncs aquest diferencial entre la premium i la low cost, l'hem de mantenir aquí, i això és el que farà que pugui perviure la marca low cost i la marca premium. Però alhora perquè tenim unes característiques especials, perquè aquesta és una mercaderia sensible en el nostre cas per la realitat dels nostres veïns hem d'aconseguir que ni premium ni low cost se'n vagin a diferencials en relació als països veïns molt més enllà del raonable, i ens posin en situacions com les que se'ns va posar al país a finals dels anys 90.

El Sr. Majoral i el Sr. Gallardo feien referència a l'aparent contradicció en relació als preceptes de la Unió Europea, d'intentar evitar preus mínims en

qualsevol producte i, en aquest cas, ens posava l'exemple de begudes alcohòliques, serviria també -estic totalment d'acord amb vostè- pel tabac, i a més a més és veritat, estem parlant segurament de productes sensibles i que tenen una incidència amb la salut pública.

Jo no he dit en cap cas: "Escolti, mentre no ens obliquin anem fent el que vulguem". Del que li he parlat és de la transitorietat que necessita aquest sector per anar-se adaptant, i dins d'aquesta transitorietat doncs, també hi té cabuda, o ha de tenir cabuda, o ha de tenir la capacitat el Govern d'Andorra d'explicar que necessitem dins d'aquesta transitorietat una sèrie de mesures que facin que sigui real la transitorietat i que com a mínim, Sr. Majoral, puguem intentar de manera seriosa aquesta reconversió que no és gens fàcil, ja li admeto, del sector de la pagesia.

Eestic totalment d'acord amb vostè, pretendre una pagesia, pretendre un sector primari a futur, a trenta, a vint o a cinquanta anys, és igual, que tingui els marges i els guanys que durant molts anys ha donat el tabac segurament és molt difícil... segurament és molt difícil. Però entre això i tenir una pagesia possible, diversificada on els seus productors s'hi puguin guanyar la vida no veig perquè hem de renunciar... No veig perquè hem de renunciar. I el que necessitem és un temps raonable perquè es pugui fer aquesta transició. Si ja hi renunciem des d'avui i vostès el que em proposen és: "Escolta, matem el tema del sector primari i anem directe a fer política fiscal agressiva per regular els preus del tabac"... Doncs, discutim-ho. Jo estic convençut que un trànsit més pausat, tant llarg com el que s'ha aconseguit de trenta anys, ens ha de donar la possibilitat i les eines de fer que el sector primari a Andorra se'n surti diversificant-se i no des del monocultiu que és avui el tabac, sabedor de què no hi ha cap producte al món que doni els marges que dona a la pagesia d'Andorra el tabac... Això ja ho sabem, però és que la política agrícola fins i tot a la Unió Europea requereix de moltes subvencions, requereix de moltes ajudes per això hi ha la política de l'APAC. A tot això ens hem d'anar acostant, i ens hi hem d'anar adaptant amb temps. La virtut del que ha negociat el Govern d'Andorra amb la Unió Europea és trenta anys... o sigui, moltíssims anys! Més anys que els que fa que és vigent l'Acord duaner... Més anys dels que fa que és vigent l'Acord duaner, tenim per endavant per fer tota aquesta feina. Entretant el que necessitem, torno a insistir, és estabilitat en el sector perquè aquesta reconversió sigui possible, i per a què aquesta reconversió sigui possible necessitem que els fabricants es continuïn guanyant la vida, que els

comerciants continuïn sent competitius i que el sector primari sigui possible.

Jo crec que aquesta Llei és una més de les que contribuirà a què això sigui així, no l'única, política fiscal la que va començar a implementar el Partit Socialdemòcrata l'any 2010, ho he dit en moltes ocasions, a més a més de manera contundent amb un increment, si mal no recordo, del 30% d'una sola atacada o un percentatge similar, més els sis increments que hem promogut nosaltres que han arribat fins el 60% durant vuit anys això. Per tant, res de renunciar a la política fiscal, però una política fiscal acompassada a la política fiscal dels nostres veïns perquè sinó matarem l'essència de la competitivitat del comerç en aquest sector. Si el sector comercial és competitiu i continua venent, les fàbriques continuaran produint, i si les fàbriques continuen produint ens continuaran donant estabilitat al sector de la pagesia perquè tingui aquests trenta anys per poder-se adaptar. Aquest és el cercle virtuós d'aquesta situació i ens ho podem permetre perquè estem parlant d'una matèria sensible. Aquest és el tema.

Última qüestió. Jo no m'atreviré mai a dir, Sr. Majoral, sincerament ni en un sentit ni en un altre que les marques que fan contraban són les *premium* o són les *low cost*... No m'atreveixo a dir-ho. Vostè ha dit obertament que les marques *premium* són les que fan el contraban... Jo no m'atreveixo a dir-ho, jo diria que hi ha marques *premium* que fan contraban i que hi ha marques *low cost* que fan contraban.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna intervenció per part dels grups...

Algun conseller desitja intervenir...

Si no hi ha més intervencions passariem a votar.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 14, en contra 12, 1 abstenció.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Bé, a la vista del resultat declaro aprovat el Projecte de llei.

Abans de passar al següent punt de l'ordre del dia suspenem la sessió fins demà a dos quarts de deu.

Se suspèn la sessió.

(Són les 23.47h)

L'endemà, dissabte 16 de febrer del 2019, a les 9.36h es reprèn la sessió.

El Sr. síndic general:

Es reprèn la sessió.

Passem al novè punt de l'ordre del dia.

9- Examen i votació del Projecte de Llei de modificació de la Llei 8/2013, del 9 de maig, sobre els requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercat i els acords de garantia financera.

L'informe de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost ha estat publicat en el Butlletí número 23/2019 del 8 de febrer.

Intervé per exposar l'informe de la comissió, el M. I. Sr. Marc Ballestà Alias, nomenat ponent per part de la comissió.

Teniu la paraula.

El Sr. Marc Ballestà:

Gràcies Sr. síndic.

En la reunió del dia 25 de gener del 2019 la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost em va nomenar ponent del Projecte de Llei de modificació de la Llei 8/2013, del 9 de maig, sobre els requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercat i els acords de garantia financera.

Em correspon avui presentar una síntesi de l'informe de la comissió.

En l'esmentat projecte de Llei li foren presentades 18 esmenes a l'articulat per part del Grup Parlamentari Mixt, SDP. La Sindicatura el dia 18 de gener del 2019 i als efectes determinats per l'article 18.1.d) del Reglament del Consell General va constatar que les esmenes formulades no eren contràries a les disposicions de l'article 112 del Reglament del Consell General, i les va admetre a tràmit.

D'acord amb el que preveu l'article 45 del Reglament del Consell General, l'esmentat projecte de Llei així com les esmenes a l'articulat que han

estat presentades foren trameses a la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost el dia 21 de gener del 2019.

La Comissió Legislativa de Finances i Pressupost en el decurs de les reunions celebrades els dies 5 i 7 de febrer del 2019 ha analitzat el projecte de Llei i les esmenes que li han estat presentades.

De les esmenes que figuren en l'informe de la ponència, 11 esmenes s'han aprovat per unanimitat, 1 esmena s'ha aprovat per majoria, 1 esmena no s'ha aprovat, 1 esmena ha estat retirada, 3 esmenes han estat retirades per obrir pas a establir unes transaccions que han estat aprovades per unanimitat, i una esmena ha estat retirada per obrir pas a establir una transacció que ha estat aprovada per majoria.

Del resultat de la votació de les esmenes se'n desprèn l'informe de la comissió, el text del qual se sotmet avui a consideració del Consell General.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Per part del Govern, té la paraula el ministre, Sr. Jordi Cinca.

El Sr. Jordi Cinca:

Gràcies Sr. síndic.

Em passat d'horari d'adults a horari infantil.

Sres. i Srs. consellers vull començar aquesta intervenció en relació a la modificació de la Llei 8/2013 sobre els requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercat i els acords de garantia financera, agraïnt la predisposició i la confiança de tots els membres de la Comissió de Finances i Pressupost i, per tant de tot el Consell General, en la tramitació d'aquest projecte. Sóc conscient que amb la voluntat de poder cloure amb tots els compromisos de l'Acord Monetari vam trametre amb molt poc temps el projecte de Llei, -tot just a meitat de desembre-, i que a la vista de la complexitat del seu contingut no era gens fàcil poder assegurar-ne la seva aprovació. Vam intentar proveir del màxim d'informació als consellers, contextualitzar el projecte dins el marc regulador, aportar les taules d'equivalència amb la directiva transposada i posar-nos a disposició de tots els grups parlamentaris. I tot això i sobretot la predisposició mostrada pels grups avui podem debatre i espero aprovar el projecte de Llei per àmplia majoria o fins i tot unanimitat.

Ja endinsant-nos en el contingut del text val a dir que cobreix alguns dels pilars de tot el marc regulador que a nivell internacional s'està bastint els darrers anys. Concretament tot el que coneixem com el paquet normatiu MIFID I, i les mesures per evitar l'abús de mercat. Un paquet que el componen diverses directives i reglaments que amb el present projecte de llei transposem i incorporem per via d'equivalència a la nostra legislació.

Val a dir que la llei que avui modifiquem ja va incorporar parcialment una part d'aquestes directives i reglaments principalment pel que fa a la protecció de l'inversor i els requeriments d'abús de mercat, donat que eren requisits necessaris per tal de què l'AFA pogués esdevenir membre de l'IOSCO. Tot i així calia, seguint el calendari de l'Acord Monetari completar la transposició i això és el que fem avui.

Amb l'aprovació d'aquesta disposició legal per a la modificació de la Llei 8/2013 es persegueixen tres grans objectius tots ells molt vinculats a la protecció de l'inversor:

- Reforçar la protecció dels inversors andorrans en línia amb el que ve succeint en els mercats financers de l'espai econòmic europeu.
- Alinear l'ordenament jurídic andorrà a les pràctiques més exigents en matèria de prevenció de conductes d'abús de mercat.
- Actualitzar el règim jurídic que regula la supervisió de les entitats financeres.

Aquests tres objectius genèrics es concreten en quatre àmbits:

En relació al paquet de la Directiva MIFID I. En aquest cas s'amplien les definicions i es concreten els requeriments introduïts per MIFID I en matèria de normes de conducta en la prestació de serveis d'inversió.

Es concreten obligacions relatives a l'estructura organitzativa i de control de les entitats operatives del sistema financer que presten serveis d'inversió.

S'introdueixen novetats pel que fa al règim d'autorització de les entitats operatives del sistema financer que presten serveis d'inversió.

Es concreten obligacions addicionals en matèria de prevenció i gestió dels conflictes d'interès, de la informació a facilitar als clients, de les obligacions d'avaluació de la idoneïtat i l'adequació dels mateixos.

El segon àmbit d'actuació és en relació a l'abús de mercat. En aquest cas s'amplien les conductes subjectes a la prohibició de la manipulació del mercat.

Es concreten les obligacions addicionals de les parts intervinents en els mercats financers (emissors, intermediaris financers, analistes i serveis d'estudis, etc.), i les incrementa substancialment per tal de garantir una gestió diligent de la informació privilegiada, reforçar la transparència al mercat en la difusió puntual d'aquesta informació privilegiada, així com, establir un règim de transparència en les operacions realitzades sobre valors de l'emissor per part de les persones amb responsabilitats de direcció en aquest.

Finalment també s'amplien significativament les infraccions i sancions administratives per abús de mercat amb un augment notable de les sancions pecuniàries.

El tercer bloc fa relació a les infraccions i sancions penals que es deriven de la necessitat de transposar les disposicions principals de les Directives de la UE en aquest àmbit.

Així s'estableix com a delictes recomanar la utilització d'informació privilegiada relativa a instruments financers o induir un tercer a fer-ho.

S'incrementen les penes de presó per l'ús d'informació privilegiada, comunicació il·lícita d'informació privilegiada i la manipulació de mercat.

I s'estableixen conseqüències accessòries, en relació als delictes d'ús d'informació privilegiada, comunicació il·lícita d'informació privilegiada i manipulació del mercat quan el delictes hagi estat comès en benefici d'una persona jurídica o per la falta de controls adequats o la seva utilització negligent.

Per últim, en relació als acords de compensació i els acords de garantia financera, els aspectes a destacar són els següents:

Limitació dels acords de compensació contractual amb persones físiques quan s'inclouen en el marc de l'acord dos o més operacions financeres elegibles; l'establiment dels requisits formals per a la formalització dels acords de compensació contractual i garantia financera; el procediment d'execució de les garanties financeres pignoratícies; i el règim de liquidació anticipada dels acords de compensació contractual i de garantia financera.

En definitiva Sres. i Srs. consellers un avenç significatiu en la línia de molts altres per garantir en tots els àmbits que la plaça financera andorrana sigui homologable, competitiva i pugui expandir-se.

Abans d'acabar i tractant-se de la darrera llei que s'aprovarà aquesta legislatura en relació a la regulació del sector financer i a l'aplicació de l'Acord Monetari, em permetran que faci un breu recordatori de la quantiosa feina que entre tots hem fet aquests quatre anys en aquest àmbit.

El Consell General ha aprovat nombroses lleis:

D'una banda en l'estricta camp de la regulació i la supervisió s'han aprovat textos tan importants com: la llei de mecanismes de reestructuració i resolució d'entitats bancàries, la llei que actualitzava l'organització, composició i competències de l'Autoritat Financera Andorrana, la llei reguladora del Fons Andorrà de Garantia de Dipòsits, la llei que regula els Serveis de Pagament i el Diner Electrònic, una llei absolutament transcendent com la de solvència i de liquiditat i supervisió prudencial d'entitats bancàries i empreses d'inversió, la llei que regula els conglomerats financers, i la llei que aprovem avui, també cabdal, que introdueix els preceptes de MIFID I i regula l'abús de mercat.

També podem parlar de lleis que abasten altres activitats i sectors, però que també estan estretament vinculats a l'Acord Monetari i el sector financer; entre les que sense dubte sobresurten la transposició de la quarta directiva de la UE de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme. O l'actualització de la legislació del sector assegurador que es regia per una llei de l'any 1989 totalment obsoleta i limitadora del sector i que amb la llei d'ordenació i supervisió d'assegurances i reassurances del Principat d'Andorra ha fet un salt qualitatiu enorme per regular l'activitat, protegir els clients i cimentar el creixement del sector.

I ja no em vull estendre, tot i tenir també clara vinculació referint-me a totes les lleis que hem tractat i aprovat per situar Andorra com un país cooperador i transparent en matèria fiscal.

Han de tenir clar, senyores i senyors consellers, que tot el que parlaven ahir en el debat sobre l'informe de la comissió especial, el full de ruta que s'apuntava i molt especialment tot el que deien sobre el prestador de darrera instància només serà possible perquè abans hem fet tota aquesta feina. Ni el Banc Central Europeu ni cap banc central es plantejaria mai ser prestador de darrera instància del sistema financer andorrà si abans no som equivalents en matèria de reguladora i de supervisió. Per això ara tenim els arguments que permeten insistir a Brussel·les en aquesta qüestió i per això, Sr. López era important que el cap de Govern abans d'ahir es reunís amb el president de la Comissió Europea i li expliqués que ara ja es donen els requisits per poder obrir aquesta porta.

En definitiva, senyores i senyors consellers, una feina ingent, feta amb un temps record com ens reconeixen els propis organismes internacionals. Un camí complex però ineludible que calia recórrer, i del qual no hi ha marxa enrere i no ens en podem sortir.

Andorra només serà possible en un món global si està dins els estàndards internacionals, podríem dir que serà així en tots els àmbits, però possiblement encara més en el sector financer. I això no és una qüestió d'ideologies o de programes polítics, és una realitat constatable dia a dia. Per això, senyores i senyors consellers, com a governant però sobretot com andorrà em sento orgullós d'haver impulsat i contribuït a aquesta transformació i encara me'n sento més d'haver pogut comptat en la majoria dels casos amb l'ajuda i el suport unànime dels membres d'aquest Consell General. Els hi he dit en moltes ocasions: cada cop que explico com hem fet tot aquest procés fora d'Andorra, el consens és un valor molt apreciat.

Tots vostès poden tenir la certesa que hem fet els deures, però també han de saber que el proper Consell General i el proper Govern des del primer dia tindrà per davant nous reptes igualment complexos, urgents i ineludibles. L'exemple de la llei que aprovem avui ja ens ho anuncia, es refereix a MIFID I i això vol dir que ja tenim a l'horitzó MIFID II que haurem d'introduir a finals de l'any 2020. I com aquests molts altres exemples. Per això, el proper Govern ja es trobarà dos projectes de llei enlestits per analitzar i si o creu oportú entrar a tràmit parlamentari: d'una banda, la modificació de la llei de reestructuració i resolucions bancàries i d'una altra la llei d'auditoria, i es trobarà també altres dos projectes...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Jordi Cinca:

Vaig acabant Sr. síndic.

...pràcticament enlestits la llei del contracte d'assegurances i la llei de mediació; tot amb la voluntat que el procés electoral no enredereixi els compromisos internacionals i les necessitats del país.

Les conseqüències i la crisi viscudes des de l'any 2006 al món per la tendència a una excessiva desregulació els anys 80 i 90 del sector financer han implicat canvis molt importants en la configuració d'aquest sector en tots els països, i un enduriment de la regulació i la supervisió. Andorra no en podia quedar al marge, no en volia quedar al marge, i no s'ho podia permetre.

Senyores i senyors consellers, de veritat i molt sincerament, moltes gràcies per la feina feta en aquest àmbit.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Passem a la intervenció dels grups parlamentaris.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Jordi Gallardo, teniu la paraula.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies Sr. síndic.

El vot del Grup Liberal al Projecte de llei de modificació de la Llei 8/2013 del 9 de maig sobre els requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercat i els acords de garantia financera serà favorable.

Es tracta d'un Projecte de llei que té com objectiu modificar i millorar molts aspectes del funcionament de les entitats financeres, modificacions que van des de la introducció de noves definicions que ajuden a les entitats a adaptar-se als canvis continus del propi sector fins a una regulació més precisa i coercitiva per impedir abusos de mercat com ara els derivats de l'ús d'informació privilegiada o de la manipulació dels mercats.

El text també reforça la credibilitat de la plaça mitjançant l'establiment d'obligacions en matèries com ara l'avaluació periòdica de l'adequació i l'eficàcia de l'organització tècnica i administrativa de les entitats, la protecció d'actius i les comunicacions publicitàries.

El Projecte també preveu millores en qüestions com ara l'externalització de les funcions operatives essencials, el sistema de gestió de conflictes d'interès, el reconeixement de mecanismes extrajudicials per a reclamació dels inversors, entre d'altres aspectes.

Així mateix introdueix aspectes rellevants com ara l'obligació dels auditors externs d'informar periòdicament a l'AFA sobre l'adequació de les mesures adoptades per les entitats operatives del sistema financer que presten serveis d'inversió i/o auxiliars o qüestions que tenen a veure amb la protecció de l'inversor i la informació a clients, amb els costos i despeses associades als instruments financers, amb l'avaluació de la idoneïtat i amb l'adequació dels instruments financers i serveis comercialitzats o acords de garantia financera.

En definitiva un conjunt de millores que posen en evidència una vegada més fins a quin punt és elevada l'exigència que representa per al nostre petit país el compliment d'un acord i un compromís que tenim adquirit arran de la signatura de l'acord monetari entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea.

És de lloar el gran esforç que les entitats financeres del país han realitzat i segueixen fent per aconseguir aplicar al nostre ordenament jurídic el cabal comunitari en matèria bancària i financera, avui concretament les directives que fixen les exigències organitzatives i les condicions d'exercici aplicables a les entitats d'inversió.

En aquest cas, bona part de la transposició exigida ja s'havia incorporat a través de la Llei 8/2013 la que justament modifica aquest nou Projecte de llei.

Ara del que es tracta mitjançant l'aprovació d'aquest nou Projecte de llei és que Andorra compleixi la totalitat de les directives europees i les corresponents normatives d'implementació que afecten en aquest àmbit.

Aprovant aquest projecte de llei s'aconsegueix el compromís adquirit al nostre país atès que l'assumpció de l'acord monetari porta implícitament associat els compromisos a l'annex de l'acord, i aquest sens dubte, n'és un factor decisiu per determinar el vot afirmatiu del nostre grup al Projecte presentat.

En aquest cas cal dir que el nostre vot favorable no respon només al fet de donar suport als compromisos que ineludiblement hem de complir com a país, sinó perquè considerem que el contingut del Projecte és adequat i tracta més aspectes que considerem força rellevants com la millora del nostre sistema financer i la protecció dels inversors del mateix.

Per tot l'exposat i tal com he avançat al principi, el vot del Grup Parlamentari Liberal serà favorable.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Mixt, Sra. Sílvia Eloïsa Bonet, teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Teníem la necessitat d'aprovar la modificació de la Llei 8/2013 sobre requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercat i els acords de garantia financera durant aquesta legislatura per donar resposta a l'acord monetari i poder continuar amb el procés homologador.

No deixa de ser una modificació molt tècnica que es centra en dos aspectes:

Introduir a la nostra legislació el paquet legislatiu MIFID I, previst en dues directives i un reglament de

la Unió Europea, que representen mesures centrades en la protecció dels inversors.

I, per una altra banda, amb l'aplicació d'un reglament de l'UE sobre abús de mercat que complementa el que ja va fer quan es va incorporar Andorra a l'IOSCO l'any 2013.

Com habitualment s'elabora un text equivalent però més adaptat a la nostra realitat.

L'aprovació d'aquesta Llei situa a Andorra com a plaça financera equivalent a les més avançades, motiu pel qual el meu vot serà favorable

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

També dins del Grup Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi, teniu la paraula.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

El meu vot serà favorable al Projecte de Llei presentat i que avui debatem. El Projecte de Llei dona resposta una vegada més al compromís contret per Andorra amb la Unió Europea en virtut de l'acord monetari i dona continuïtat al calendari acordat relatiu entre altres a la legislació en matèria bancària i financera.

Malgrat el Govern va tramitar tardanament les propostes de modificació als textos vigents, ho deia el ministre fa una estona, vaig presentar 18 esmenes al Projecte de Llei. De les 18 esmenes presentades, 10 han estat purament formals per a precisar o corregir errors en el projecte cosa que denota de la tramitació tardana i urgent.

En aquest mateix sentit vull posar de manifest la forma de legislar d'aquest Govern que a banda de tramitar els projectes de llei a darrera hora, també acostuma a modificar articles de llei mitjançant una llei diferent. Així és la Llei que avui votarem, modifica la Llei del 2013 i tres articles concrets van ser debatuts tot just fa quatre mesos a través d'una altra llei, la Llei de serveis de pagament del diner electrònic i ara, una vegada més, hem de tornar a fer una nova modificació.

En tot cas, això no ajuda gens ni mica a la seguretat jurídica que es necessita en una matèria com aquesta. En tot cas, caldrà fer una llei refosa del text tal com avançava el ministre en els correus que vam intercanviar durant el tràmit legislatiu, cosa que també vull agrair per la seva bona disposició en aquesta qüestió.

Tornem a les esmenes que vaig presentar. 8 esmenes eren per adequar millor el text a la Directiva europea

2014/65 amb la voluntat d'homogeneïtzar la nomenclatura emprada. De totes les esmenes presentades pràcticament s'han votat totes, algunes amb transaccions, una únicament no es va aprovar i una altra vaig retirar tal com exposava el Sr. Ballestà fa una estona en l'informe del ponent de la comissió.

El Projecte de Llei és un pas més vers el reforçament de la plaça financera andorrana fent-la equiparable a les més avançades i puc dir així que es tanca un cicle en el compliment dels objectius de l'Acord monetari amb un bon acompliment del qual tots plegats podem estar satisfets i amb sentit d'estat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pels consellers del PS, Sr. Pere López, dins del Grup Mixt.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

Els consellers del PS votarem favorablement a aquest Projecte de Llei gairebé diria per la inèrcia de totes aquelles disposicions que emanen de l'Acord monetari que el Govern del PS va ratificar en el seu moment.

Dit això, vull fer novament esment al que al llarg del dia d'ahir es va comentar de forma jo diria que abasta en relació a les tramitacions urgents i al poc temps per debatre els projectes de llei. Espero que alguns de vostès hagin passat una millor nit que la que he passat jo, Sr. cap de Govern. Escolti'm Sr. cap de Govern, escolti un moment perquè això és important per aquestes tramitacions urgents de darrera hora perquè, ja li dic, espero que alguns de vostès hagin passat una millor nit que la que he passat jo perquè he revisat una mica tot el que va passar ahir i aquests darrers mesos i un se n'adona que hem traspasat la gestió dels menors a un Tribunal de Corts que està bloquejat pel judici de BPA, que es voten desfavorablement la preferència d'accés a persones amb discapacitat quan ni tan sols hi ha hagut temps d'estudiar el que és un sistema de reserves de plaça, o és tocar la butxaca de persones del comerç en el sector del tabac... Ja acabo! Ja acabo!...

El Sr. síndic general:

Sr. López, s'hauria de centrar en el debat.

(Se sent riure)

Si d'aquí dos dies hi haurà ocasió de parlar-ho.

El Sr. Pere López:

Sr. síndic, ja vaig amb el debat.

Però estaria molt bé que també quan el cap de Govern ha fet disquisicions d'aquest tipus alguna vegada li hagués fet aquesta mateixa reflexió dins d'un tracte equànime de la gestió del debat, però no vull fer pas cap debat amb vostè ja que estem quasi, quasi a les acaballes, acabem de la millor manera possible.

(Se sent riure)

Dit això, i entenent que molts d'aquests temes que es van debatre ahir no eren realment urgents, Sr. Cinca, amb un calendari com el que hi ha de l'Acord monetari amb una previsió per poder fer les coses amb temps, sabent que tenim tot el que teníem i després tenim el pressupost, doncs vostè que envï aquesta llei, una llei que tot i que té un component tècnic -sovint parlem que són lleis tècniques- també tenen un component polític i fa dies que tenim també poc temps per debatre sobre les qüestions vinculades a l'Acord monetari.

En tot cas, com deia, nosaltres hem fet gestions prop de les persones més afectades per aquest Projecte de llei dins del sector financer i dels sectors associats i, pensem que és novament una nova aplicació de les disposicions de l'Acord monetari i com deia i com penso que hem fet en pràcticament tots els projectes de llei vinculats en aquest Acord votarem de manera favorable.

I deixi'm que acabi amb una de les reflexions que ha fet el Sr. Cinca al llarg de la seva intervenció en relació al viatge o al desplaçament... no ho vull dir en to... ja vaig fer-ho ahir en to humorístic del Sr. cap de Govern, però deixi'm que posi en dubte el tema del prestador de darrera instància i siguem una mica seriosos. Jo no vull pensar que la seva feina com a ministre de Finances ha estat estèril durant quatre anys, i que ara una trobada amistosa de darrera hora serà la solució. Siguem seriosos, posem les coses en el seu punt just, és un dels grans fracassos d'aquesta legislatura que va començar amb la intervenció de Banca Privada d'Andorra i amb un problema de liquidesa i acabem sense haver trobat cap fórmula a data d'avui escrita negre sobre blanc sobre un tema essencial com és el prestador de darrera instància.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel consellers d'Unió Laurediana-Independents de La Massana, Sr. Carles Naudi, teniu la paraula.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, el títol ja ho diu: Projecte de llei de modificació de la Llei 8/2013, sobre els requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercat i els acords de garantia financera. És impossible dir-ho de memòria!

Per nosaltres aquest Projecte de llei que ja veig que s'aprovarà per unanimitat, o per assentiment, la primera part que té d'important com diu el seu propi títol és la protecció que confereix a les famílies i a les empreses, als empresaris, als autònoms, a les persones d'Andorra, perquè es despleguen una sèrie de mesures, una sèrie de millores, una sèrie d'avenços que al final repercuteixen en nosaltres, la gent del país.

Però és evident que en segon lloc, importantíssim, com a gran pilar fonamental de la nostra economia que és el sector financer, per la quantitat de llocs de treball directes que genera l'altíssima qualificació però també indirectes per a tota l'economia que es genera a conseqüència de la banca, és un sector que està interconnectat amb el món, amb Europa, internacionalment i que, per tant, no podem estar girats als estàndards internacionals, i per tant Andorra no pot ser no homologable amb tots els desplegaments que es desprenen de l'Acord monetari, i amb l'Acord monetari s'agafa el compromís d'aplicació de tota la normativa relativa als mercats i instruments financers, les exigències organitzatives i les condicions d'exercici d'aplicar a les entitats. Per tant, tot això que es fa en pro de què el missatge que surt del Consell General unànime en relació a tota aquesta homologació o aplicació de tot el que és relatiu als mercats financers i, en aquest cas el sector financer, és positiu.

És evident, com ha dit el ministre, i no ens hi estendrem que en relació a la llei es presenten una sèrie de novetats i avenços amb aspectes com els deures d'informació, els incentius, l'avaluació de la idoneïtat i adequació, gestió i execució de les ordres, els conflictes d'interès, la protecció dels actius dels clients -un aspecte importantíssim-, els registres i els mercats, i aspectes com s'han dit com la informació privilegiada.

Per tant, no podem estar en cap altra posició que en donar el nostre suport a aquest Projecte de llei perquè com he dit altres vegades el missatge que surt en aquest sentit més enllà de què, insisteixo, és important per a les persones, les famílies, les empreses d'Andorra, també és important que Europa i el món ens vegin com una plaça financerament

sòlida, estable i amb un compromís amb la comunitat internacional, amb l'OCDE i amb la Unió Europea.

Sí que vull dir, malgrat això, que li trobo una petita pega. Fa pocs dies es va aprovar el Fons de garanties de dipòsits i el Sistema andorrà de garanties en la seva comissió gestora -no recordo quants mesos fa, no fa gaires-, i avui en aquest Projecte de Llei es modifica la composició de la comissió gestora. Jo m'imagino que en el seu dia això ja s'hagués pogut fer directament perquè no hi ha massa mesos de diferència, però és d'aquells fets que incomoden. Tota la legislatura hem anat fent modificacions de llei realment recents i, bé, si s'ha de fer es fa però és un aspecte que no ens acaba d'entusiasmar.

Vull agrair-li, Sr. ministre, que com vostè ha dit la predisposició que evidentment hi ha sigut de la Comissió de Finances i Pressupost, però també hi ha sigut de part del seu equip del ministeri, com hi ha estat per part de l'AFA i ha sigut de gran ajuda tota la informació que se'ns ha tramès perquè, no només aquesta sinó totes les lleis que vostè ha enumerat que es desprenen de l'Acord monetari són realment tècniques i podem dir farragoses, pesades, dures i extenses, i la veritat és que tota ajuda ha sigut bona per arribar on arribem que és a donar aquest missatge internacional sòlid, homologable, creïble i que, a més a més, protegeix als clients, a les persones i a les famílies del Principat d'Andorra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Passem al representant del Grup Demòcrata, Sr. Toni Missé, teniu la paraula.

El Sr. Antoni Missé:

Avui tractem la modificació del Projecte de Llei 8/2013 sobre els requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercat i els acords de garantia financera.

El 24 de novembre del 2011 el Consell General va aprovar la ratificació de l'Acord monetari entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea, Acord del que Andorra es va comprometre a aplicar en el seu ordenament jurídic, diferents directives europees.

La modificació d'aquest Projecte de Llei 8/2013 del 9 de maig, ens permet la transposició d'aquestes directives i reglaments a la nostra legislació. Tot un paquet normatiu conegut com a MIFID I.

Tot i així no podem deixar de costat que la Llei 8/2013 del 9 de maig ja disposa d'una part d'aquestes

directives i reglaments referent a la protecció de l'inversor i dels requeriments d'abús de mercat, necessàries l'any 2013 perquè l'Autoritat Financera Andorrana pogués esdevenir membre ordinari i signatari de la IOSCO.

La modificació de la Llei 8/2013 que sotmetem a votació en el si del Consell General, suposa un avenç respecte del règim anterior i constitueix una millora en la protecció dels mercats i dels clients de serveis d'inversió.

Dit d'una altra manera, s'introdueixen millores en la classificació a clients, deures d'informació a clients, incentius, avaluació de la idoneïtat i l'adequació, la gestió i l'execució d'ordres, el conflicte d'interès, la protecció dels actius dels clients, els registres i els mercats.

Referent a l'abús de mercat, cal recordar que l'ordenament jurídic andorrà ja incloïa disposicions de la Directiva 2003/6/CE, del Parlament Europeu i del Consell, del 28 de gener del 2003 sobre les operacions amb informació privilegiada i la manipulació del mercat.

La transposició del Reglament (UE) núm. 596/2014 del 16 d'abril del 2014, introdueix millores en l'articulat de la Llei sobre les conductes subjectes a la prohibició de manipulació de mercat, com la cancel·lació o modificació d'operacions degut a l'accés d'informació privilegiada i reforça la transparència al mercat en la difusió d'aquesta informació privilegiada.

S'amplien les infraccions i sancions administratives per abús de mercat per a les persones físiques i jurídiques que utilitzin informació privilegiada o manipulin els mercats.

En aquest cas la disposició final sisena permet acomplir per tal de transposar la Directiva 2014/57/UE del Parlament Europeu i del Consell, del 16 d'abril del 2014, sobre l'afectació als drets fonamentals dels ciutadans, i el règim actual de sancions penals en matèria d'abús de mercat previst en la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, per tal d'incloure les modificacions als delictes d'ús d'informació privilegiada i manipulació de mercats, així com l'increment de penes de presó.

Finalment, voldria expressar en nom del Grup Parlamentari de Demòcrates per Andorra, que aquest Projecte de Llei, juntament amb tots els textos aprovats, ofereixen a la plaça financera andorrana, solidesa, possibilitat de créixer i sobretot la seva homologació a nivell internacional.

No voldria deixar passar l'oportunitat d'agrair el bon treball de la comissió de Finances i Pressupost en aquesta legislatura, i demanar als futurs consellers

generals que estiguin en aquesta Cambra la propera legislatura que segueixin el camí encetat per guardar i mantenir aquesta homologació de la plaça financera andorrana.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. ministre.

El Sr. Jordi Cinca:

Gràcies Sr. síndic.

Vagi per endavant i reiterant-me de fet, he volgut que fos explícit i hi he dedicat una estona en la meua primera intervenció, vagi per endavant un cop més, i en relació a aquesta llei ara en particular, el meu agraïment pel vot unànim que tindrà el projecte de llei. Penso que una vegada més donem un bon missatge al món i en particular a les institucions amb les quals ens trobem vinculades a través de l'Acord Monetari.

En relació a algunes de les intervencions, tant el Sr. Víctor Naudi com el Sr. Carles Naudi, feien referència a les modificacions que a través de disposicions finals habitualment hem anat introduint en cada una de les lleis vinculades al desplegament de l'Acord monetari. Ho he explicat en d'altres ocasions i penso que val la pena reiterar-ho, no és possible no fer-ho d'aquesta manera. No és possible perquè són legislacions, en aquest cas directives i reglaments de la Unió Europea que es solapen entre elles moltíssim i cada vegada que n'aproves una, t'implica modificacions en altres. Anticipar això, seria una feina pràcticament inabordable perquè voldria dir trossejar tot el calendari de l'Acord Monetari, anant-ne agafant trossets de cada un dels reglaments o de les directives i portar-los abans de temps a les diferents lleis que anéssim aprovant al Consell General. Crec que no seria possible, no seria aplicable, i per tant és imprescindible que cada vegada que aprovem una directiva o un reglament doncs adaptem totes les altres lleis que se'n veuen directa o indirectament vinculats.

Efectivament, com molt bé deia el Sr. Víctor Naudi, això implica també un esforç per anar fent textos refosos. De fet, aquesta mateixa setmana sortirà publicat el text refós d'una de les lleis a les quals vostè feia referència, la llei de mitjans de pagament i diner electrònic. I aprofito per dir-li que aquesta que avui aprovem no modifica aquella. En modifica altres però no aquella, en tot cas hem aprovat el text refós la setmana passada perquè efectivament hem de

facilitar que els usuaris d'aquesta legislació puguin trobar els textos amb una sola llei.

Altra cosa és la modificació a la qual ha fet referència el Sr. Carles Naudi. La modificació de la composició del Fons de Reserva de Jubilació. En aquest cas és una llei de l'any 2015, de principis de l'any 2015, per tant de l'anterior legislatura. Per tant ha passat un temps i obeeix a un debat que els que van ser presents en aquella legislatura doncs ja vam tenir. I era si dins de la composició del Fons de Reserva de Jubilació de la CASS tenia o no ser-hi present el director de l'AFA. En aquell moment es va convenir que sí, que era una bona opció. Finalment l'AFA doncs té personal molt qualificat en aquest àmbit i per tant podia donar valor afegit als treballs del Fons de Reserva de Jubilació. El que s'ha acabat demostrant és que acaba generant certa incompatibilitat a la persona que tenint una alta responsabilitat a l'AFA, ha de participar també en aquest fons de reserva. Una incompatibilitat que entendran de seguida. Finalment el Fons de Reserva amb una part molt substancial, està gestionat per les pròpies entitats del país. Per tant, que el supervisor del sistema bancari del país, del sistema financer del país participi en un òrgan que acaba decidint com s'han de gestionar els fons i en quines entitats, i en quins productes, doncs genera una incompatibilitat manifesta. Per això hem fet aquest canvi que al final tot i canalitzar a través de l'AFA aquest membre del Fons de Reserva, el que es fa és que l'AFA el pugui externalitzar amb un independent que no tingui aquesta incompatibilitat que si hem acabat detectant al llarg d'aquests quatre anys.

Finalment una referència a la intervenció del Sr. Pere López, en una primera part fent una al·lusió a un fet que també ha remarcat el Sr. Víctor Naudi que és: "si anem tard, sí s'han acumulat moltes lleis, o demés".

Miri, en relació a aquesta, quasi bé no era la vocació, però he volgut en la meua intervenció fer la relació de tot el que s'ha fet durant aquesta legislatura. No crec que hi hagi un problema de calendari, hi ha un problema de què evidentment s'han de transposar moltes lleis, i s'ha anat fent de manera molt continuada intentant que se'n tramités una darrera l'altra, que no haguéssim d'estar tramitant al mateix temps dues lleis. Crec que només ha passat en una ocasió i perquè eren dos lleis que tenien molt sentit que es tramités juntes, la de solvència i liquiditat i la de conglomerats, la resta sempre ha sigut una darrera l'altra, perquè per la pròpia complexitat de les mateixes, la pròpia complexitat, i per mantenir aquell ordre que diu el propi acord monetari i evitar els solapaments que abans deia, doncs, no es podia fer d'una altra manera.

No crec que sigui atribuïble a cap deixadesa, ni a cap mala actuació per part del Govern, doncs, haver anat pactant com havien d'arribar les lleis aquí. I en tot cas la satisfacció que ja he dit des de bon començament que tinc l'obligació i la certesa que he de compartir amb tots els membres de la Cambra, és que ho hem aconseguit i ho hem aconseguit amb un temps rècord, insisteixo.

L'acord monetari, només una petita correcció sense més ànim de polèmica. El Govern socialista el va rubricar. No el va signar. El va signar el Govern de Demòcrates i el va aprovar el Consell General en aquell moment.

I ara la qüestió seriosa. Jo sóc seriós i jo crec que vostè també. I per tant, com que tots dos som seriosos, portem el debat del prestador de darrera instància al lloc que toca. En cap cas, he dit, i vostè ho sap, que el cap de Govern anés allà ara per art de màgia a aconseguir allò que no s'havia aconseguit fins ara. El que he dit exactament, i ho podrà llegir en el llibre d'actes, és que acabat tot aquest procés i l'adaptació amb equivalència de tota la regulació i la supervisió d'Andorra, és el moment de poder demanar-li a la Unió Europea que tingui en compte alguna cosa que no forma part de l'acord monetari, com vostè sap no forma part de l'acord monetari, ni tampoc forma part de l'acord d'associació. No forma part d'això. Nosaltres hem anat a generar un argument gràcies a què hem sigut complidors com a país amb l'acord monetari a què ara som un país equivalent en matèria de regulació i de supervisió, i que, a més a més, tenim una ferma voluntat a través d'un acord d'associació de tenir un nivell d'integració dins de la Unió Europea que justifica que després de tot aquest esforç que haurà fet Andorra, entregui un rèdit més enllà dels que preveu l'acord d'associació i l'acord monetari, que és disposar d'un prestador de darrera instància, sigui a través del Banc Central Europeu o sigui a través d'un banc central per delegació del Banc Central Europeu.

I això és el que va anar a explicar el Sr. cap de Govern al president de la comissió. I es pot fer ara perquè ara tenim els deures fets. I s'ha de fer ara perquè acabem la legislatura i no seria de rebut que el cap de Govern no anés a exposar això al president de la comissió. I s'ha de fer ara perquè així el proper cap de Govern tindrà aquesta feina ja feta i quan vagi a donar continuïtat a aquesta feina no semblarà que, amb independència de quin sigui el Govern, que no hi ha hagut continuïtat en política internacional dins del nostre país.

És així. Ni vostè ni jo ni cap ministre de finances podia aconseguir un prestador de darrera instància en un país que no tenia una regulació equivalent. És

impossible! És impossible! A no sé que el volgués buscar en un banc, per no ser despectiu amb cap país no en diré cap, però amb un banc, doncs, que no fos de reputació suficient.

Senzillament hi ha unes regles a complir. El nostre país ha arribat a aquestes regles quan hi ha arribat, i ha arribat en gran part perquè des del Govern socialista es va impulsar l'acord monetari, nosaltres li hem donat continuïtat, l'hem pogut aplicar i això és el que ara ens permet trobar solucions en l'àmbit del prestador de darrera instància.

I sigui dit de passada, ja que ahir no vaig tenir l'ocasió, també vostè i jo sabem, perquè els dos som seriosos, que evidentment, el Fons Monetari Internacional no és un prestador de darrera instància. No m'ho ha sentit dir mai i, per tant, vull deixar-ho ben aclarit.

I també ja sigui dit de passada, també el deixo ben tranquil. No es trobarà cap factura ni de 100, ni de 150, ni de cap euro en relació al Fons Monetari Internacional, perquè senzillament, tal com he explicat en moltes ocasions i tal com em vaig comprometre davant de la comissió especial, en aquest cas ho poden ratificar els membres que hi eren, no hem iniciat el procés d'integració al Fons Monetari Internacional. Hem anat a fer els contactes per entendre quin seria aquest procés, però...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Jordi Cinca:

...vaig dir i em vaig comprometre davant de la comissió especial a què només iniciariem aquest procés després de tenir un debat al Consell General, o com a mínim que amb la comissió hi hagués un ampli consens de què es podia començar.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció per part dels Srs. consellers...

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Només un parell de comentaris ràpid en relació al que comentava el Sr. Cinca i especialment amb el tema del fons monetari i del prestador de darrera instància, ja que estem de nou amb aquests debats.

Vostès ara diuen que no, però l'hemeroteca parla clarament i a més hi ha una roda de premsa de Govern que encara consta a la pàgina oficial d'internet de govern.ad que diu: "Govern demanarà amb 15 dies l'ingrés al Fons Monetari Internacional". I vam demanar, vostè ho sap, unes actes de les reunions mantingudes a Washington en aquest sentit, i hi ha una formalització efectiva de fer aquest ingrés. Jo crec que després, doncs, hi ha hagut oposicions, jo diria que importants a dins del país, segurament algunes d'elles capitalitzades pel PS, que no vèiem ni la urgència, ni sobretot, els hi deia ahir, que expliquin als ciutadans d'on sortiran aquests diners i qui pagarà aquest ingrés, ni la necessitat per fer-ho quan tenim tants reptes encara en temes reguladors.

I quant al prestador de darrera instància i ara que anem relaxant una mica i posant les coses en el terme adequat, perquè ahir teníem la porta oberta i ara hem anat a explicar una situació en la que estem en bona disposició, i si ho anem baixant de categoria, segurament ho situarem en el nivell en el que s'ha de situar.

Ho dèiem ahir en motiu de la comissió especial i potser és més culpa dels consellers gairebé que del Govern, tot i que jo insisteixo que el Govern en algun moment va interferir de manera important en els treballs de la comissió especial, que aquest era l'objectiu número u de la comissió especial que es va tancar de manera, jo diria, una mica accidental ahir. L'objectiu, la finalitat principal era explorar totes les vies possibles d'accés a sistemes de finançament, d'euro sistema i d'accés a altres fórmules. I l'objectiu no s'ha assolit. I vostè sap que ha fet reunions tècniques de tot tipus amb personal del seu ministeri, amb persones dels organismes de control d'Andorra i que aquestes fórmules a hores d'ara, jo diria que sobretot perquè no s'han fet prou esforços a determinades vies, no s'ha trobat solució.

I per tant, no vinguin a dir ara que la trobada amb el Sr. Juncker del dijous ens porta una solució sobre aquest tema, perquè literalment és incorrecte. Hi ha algun document en què es digui això, hi ha alguna nota en què es comentí això? Vostè ens en va parlar Sr. Cinca a la comissió especial, jo diria fa un any i mig de què l'acord d'associació ens hauria d'aportar la possibilitat d'accés al Banc Central Europeu. I bé, nosaltres no hem trobat cap document, ni que vostè ens hagi pogut facilitar en aquest sentit. Ho deia ahir el Sr. Juncker, està arribant al final de la seva etapa i segurament és fàcil...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Pere López:

...declaracions de bones intencions, però siguem seriosos i sabem que aquest ha estat un dels grans fracassos, perquè aquesta legislatura va començar amb la intervenció de BPA, amb una crisi de liquiditat i ens havíem compromès tots a trobar fórmules per evitar una possible crisi de liquiditat i ha acabat sense cap solució al respecte. I ara perquè estiguem a les portes de les eleccions no val fer creure que tenim o hem anat a un viatge de darrera hora i tenim una solució, que en tot cas demano que se'ns expliqui concretament i se'ns concreti quina és aquesta solució, si no deixem les coses de manera seriosa com deia el Sr. Cinca, i sabem que aquest és un repte molt important que té aquest país per a la propera legislatura.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sr. cap de Govern.

El Sr. cap de Govern:

Sí, moltes gràcies Sr. síndic.

Jo aquesta serà la meua última intervenció després de 25 anys de fer política i espero que en benefici, almenys ho he intentat, pel poble andorrà. Miri, Sr. Pere López, i consellers generals, anem per parts.

El Govern ha arribat fins on ha arribat amb l'Acord d'associació. I jo penso que estem molt alienats amb San Marino, Mònaco i nosaltres mateixos amb el marc institucional, la qual cosa ens hauria de donar a tots una certa garantia, primer punt.

Segon punt. Jo penso que hem assolit un gran acord. Jo ho diré moltes vegades als colliters, als fabricants, els hi deia que vindrà el moment en què si no reeixim l'acord d'associació, hi haurà veus que reclamaran el perquè com a mínim no assegurem el que avui està pactat de lliure circulació de mercaderies. El que jo n'anomeno una modernització de l'acord del 90. Amb moltes per adaptació, ahir se'm parlava del sector primari per la reconversió del mateix.

Parlava amb la ministra d'Exteriors i li deia si era prudent o no d'explicar una mica més amb contingut la reunió que vaig tenir amb el Sr. Jean-Claude Juncker. Si la ministra d'Exteriors, que és una persona prudent em deia que potser no. I jo que sóc una persona indisciplinada, ho vull explicar una mica.

Miri nosaltres, perquè el Consell General ho entengui, hem arribat el dia abans fins on hem arribat. Penso que amb res hem malmès les perspectives i les oportunitats d'Andorra fins on hem arribat amb aquest acord d'associació.

I la meva quarta reunió amb el president de la comissió, el Sr. Jean-Claude Juncker en aquest viatge de final de curs, estic content d'acabar almenys la meva escolaritat política amb les notícies que em va dir el Sr. Jean-Claude Juncker.

El prestador d'última instància fa part del mercat interior? No, no.

És veritat que a nivell de lliure circulació de capitals, de la mateixa manera que nosaltres tenim el neguit i el desig de tenir un passaport financer i també des d'aquí poder operar a Europa, també és evident que el mercat interior és també la lliure circulació de capitals i també filials d'altres bancs es podrien instal·lar a Andorra. I elles sí amb la seva casa mare a nivell bancari i lligades a un recurs d'última instància. I li deia al Sr. Jean-Claude Juncker una cosa que em sembla evident. El mercat interior és que també, encara que el recurs d'última instància no hi sigui present, han jugat tots amb les mateixes regles del joc. Aquesta és la gran filosofia. I li deia que Andorra difícilment obriria el seu capital de lliure circulació de capitals a d'altres bancs si justament no tothom jugava amb les mateixes garanties. I queda una condició sine qua non de poder buscar la fórmula ja sigui amb el Banc Central Europeu o per delegació al mateix Banc Central Europeu amb un banc central d'un país de la Unió Europea que tinguéssim aquest recurs d'última instància. I vaig parlar així de clar, la qual cosa penso que ha de satisfer a tot l'arc parlamentari.

I ara penso que no li agradarà a la ministra d'Exteriors. I el president de la comissió, -que no és un viatge de final de curs-, és el president de la comissió. Clar és que un dia d'aquests he de trucar al Sr. Jean-Claude Juncker i dir: "Escolti, vam fer aquí una visita a Brussel·les a la Grande Place, vam veure la catedral i vam fer un cafè", no va anar així això.

Va dir: "Jo l'entenc", i per primera vegada vaig sentir de representants de la comissió, perquè també hi havia el cap de la delegació, el Sr. Claude Martens, tot i que em va insistir que això no feia part del mercat interior, que es buscarien solucions perquè s'entenien.

I aniré més lluny perquè jo penso que ja que sempre s'ha dit que no hi ha hagut transparència, -aquí seré prudent Sra. ministra-, va donar un nom, que properament es reunirà amb el ministre de Finances per anar analitzant aquesta possibilitat que es va obrir en aquest final de curs que vaig tenir amb

aquest viatge amb tant de glamour. I això és la nostra obligació. I vaig fer unes declaracions dient que fins l'últim moment aquest Govern aplanaria el camí perquè el pròxim Govern, -potser vostè, potser vostè Sr. Gallardo, Sr. Pintat no me'l descuido, o Sr. Xavier Espot, que és el que desitjo-, però independentment del que sigui, que com a mínim aquest camí estigui obert. És la primera vegada que ho vaig sentir. I clar que vaig sortir satisfet. I ho dic avui públicament. Està tancat. Ens en sortirem? No ho sé. Però per primera vegada, això que no fa part del mercat interior, també ha d'haver complert els nostres acords a nivell legislatiu sobre l'acord monetari. D'això vam parlar. I jo estic content de dir-ho avui. El meu Govern, el Govern d'Andorra, no el Govern de DA ha tancat, no del tot encara, el marc institucional. Encara queden coses per discutir en consonància amb els altres dos països que negocien amb nosaltres.

Arribat a un acord de lliure circulació de mercaderies fabulós. Uso aquesta paraula, fabulós, i no farem res més, però farem això. Farem la nostra obligació, perquè això que no està escrit, es va obrir la porta.

Segona cosa amb el meu viatge de final de curs. Hi ha un altre tema importantíssim. Ho dic perquè jo estic convençut que en aquesta Cambra tots donen suport a l'acord d'associació.

L'altre dia vaig sentir unes declaracions del Sr. Majoral: "Que ningú s'enganyi, nosaltres també recolzem l'acord d'associació". Unes declaracions que va fer vostè.

Les quotes, i ja acabo Sr. síndic. Així queda clar quina ha sigut la posició, i fins on ha arribat aquest Govern. No és que doni la sensació, jo tinc la certesa que no tindrem problemes per aconseguir-les. I fins aquí hem arribat, i desitjo que el pròxim Govern continuï. I també li diré una altra cosa, el que puguem avançar amb aquests dos mesos, millor per al pròxim Govern perquè amb això hi estem tots d'acord, però nosaltres no conclourem res.

I acabo, ara sí. La ministra, per una qüestió de respecte a les eleccions que estan a venir, hi ha una reunió prevista al mes d'abril, em sembla que un dia, dos dies abans de les eleccions. És això, dos dies abans de les eleccions. No hi anirà i estarà representada per la nostra ambaixadora, i continuarem fent la pedagogia del que Andorra es mereix com a acord d'associació. Això és el que vaig fer en el meu final de curs Sr. Pere López.

Ah, Sr. Pere López, té el titular que volia perquè va sentir tan fatal, avui al Diari d'Andorra. Deixi'm fer una publicitat d'un diari amic seu.

El final de curs del cap de Govern, i agraeixo el parlament que així hem començat la sessió el divendres justament perquè jo el dijous estava en aquest final de curs que acabo d'explicar el contingut del mateix.

Jo li deia aquí de forma distesa, li va sentir tan malament allò que és veritat que la història recordarà que en el moment culminant amb les lleis laborals recolzades per..., i dono les gràcies al Sr. Jordi Gallardo pel Partit Liberal i no recolzades pel Partit Socialdemòcrata. Això són anècdotes d'esgrima parlamentària, el que no són anècdotes és la meua reunió amb el Jean-Claude Juncker. Que ens en sortirem, no ho sé. Que la porta està oberta, ho dic aquí avui alt i clar. I que en tot cas si aquesta porta està mig oberta, el que desitjo és que l'acabi d'obrir del tot el pròxim Govern. Això és la feina que hem fet fins ara, amb la màxima transparència i no hi ha res més, i ho dic a la ciutadania. Fins aquí ha arribat el Govern amb les negociacions, estem treballant per obrir portes, totes elles importants: quotes, recurs d'última instància, i ja està Sr. síndic. Deixo que el debat continuï però havia d'intervenir perquè es fan moltes al·lusions i a mi em sembla que com a mínim havia d'explicar per respecte a la Cambra quin va ser el meu últim viatge de glamour a Brussel·les.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Després del quart o cinquè o darrer discurs del Sr. cap de Govern, perquè ens n'ha fet varis i sempre diu que és el darrer, encara dubto que no torni a fer-ho.

Sr. cap de Govern siguem seriosos, ni amb el tema del subsidi d'atur, ni amb el tema de les quotes d'immigració, ni amb el tema del prestador de darrera instància és qüestió de percepcions, ni com diu vostè tinc el flaire... això no va així... això no va així. Fins que no hi hagi una cosa escrita negre sobre blanc, aquí no hi ha res. Per tant, no faci volar coloms perquè fa anys que fa volar coloms sobre aquest tema, la negociació fa cinc anys que dura i moltes coses molt importants per aquest país de moment tot són percepcions seves i coses que en una reunió amb el Sr. Junquer li ha dit a vostè perquè el Sr. Junquer entén molt bé la situació d'Andorra, però és que això no està escrit... i si no està escrit no val res i a més d'aquí quatre dies, com li deia ahir, no

sé què passarà en el futur. L'any 2019 és un any important d'eleccions, hi ha eleccions a la Unió Europea, hi ha eleccions a Andorra, hi ha eleccions al nostre Estat veí del sud. Ja veurem què passa, ja veurem quins són els interlocutors vàlids; jo estava a Lisboa amb el Sr. Pedro Sánchez el dia que vostè fa referència. Però, el que està clar és que ni vostè ni el Sr. Junquer hi seran a partir d'aquí uns mesos i, per tant, segurament seran uns altres interlocutors els que hauran de treballar els temes i no s'ho agafi malament però és així, no m'ho negarà pas.

Per tant, ja veurem el què passa però de moment negre sobre blanc no hi ha absolutament res.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Jordi Gallardo.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies Sr. síndic.

A veure, jo tampoc volia intervenir però jo penso que ens oblidem un element clau. Jo no desmereixo per res les converses que pugui haver tingut el cap de Govern, però aquí hi ha un element que no s'ha posat damunt la taula i que penso que marca el camí cap on hem d'anar amb aquest tema. És que hi ha un informe de la comissió on recomana certament arran de l'informe de l'afer de l'eurodiputat López Aguilar, on parla justament que és una recomanació de la pròpia comissió el fet de què Andorra pugui tenir accés a aquest prestador d'última instància.

Per tant, jo no atribuiré, perquè no sé el contingut de les converses, el mèrit del cap de Govern, penso que la línia està marcada i hem d'esperar. Penso que ben aviat es votarà aquesta Recomanació de la comissió i ja veurem què passa.

Però penso que aquí estem en un debat on uns intenten dir que no s'ha fet res, uns altres intenten dir que ho han fet tot, i jo penso que al final la votació que aviat arribarà marcarà el camí d'aquest possible èxit d'accés al prestador d'última instància.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Sr. Carles Naudi i després Sr. Jordi Cinca.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Dos coses, en primer lloc de dalt a baix i de baix a dalt, al setembre es va votar la Llei del saig i del FAGADI i la llei que avui votem parla de directives del 2002, del 2004 i del 2014. Per tant, sense entrar al detall jo crec que eren aspectes que ja es podien preveure al setembre.

I després, Sr. Martí, em sembla que no serà el seu últim discurs. Li he de dir que el Grup d'Amistat del parlament europeu que va impulsar el Sr. Enseñat i que va estar format per la Comissió Legislativa d'Afers Exteriors, va posar de manifest -i així ho recull l'esmena que... l'informe de recomanacions que fa el parlament del Grup d'Amistat que presideix el Sr. Santiago Fisas i l'informe que fa el Sr. López Aguilar, i que li recordo que el nostre grup parlamentari li va donar una carta amb una sèrie d'aspectes, ja diu que solucioni aquest tema de prestador d'última instància. No sé si va ser vostè l'altre dia el primer que ho va fer però el que sí que està escrit en un informe que està escrit pel Sr. Fisas, pel Sr. López Aguilar i per una carta que nosaltres entreguem, que aquest tema es resolgui.

Per tant, si ens posem a penjar medalles, en les anem penjant tots.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Jordi Cinca...

Sr. cap de Govern.

El Sr. cap de Govern:

Sí, deixaré la paraula al ministre.

No, no és qüestió de medalles. Miri Sr. Gallardo, si em permet una conversa privada però serà molt en positiu.

Jo li agraeixo... jo li agraeixo perquè vostès fan part de l'internacional, de l'elder, de l'internacional liberal i sé que han fet gestions. A més els hi vaig dir i els hi vaig donar les gràcies a algun diputat de casa seva que encara no entenia ben bé -no diré el nom- de com anava la idiosincràsia andorrana, i per tant, els hi agraeixo si els vaig dir.

Sr. Carles Naudi, no és cap mèrit. Vostè també ha fet aportacions en fòrums internacionals a favor del que parlem, d'aquest record d'última instància. També va ser molt important la visita del Sr. López Aguilar aquí per fer el seu informe del parlament que és extremadament positiu i que també en parla.

Això és avançar, i a més li vaig dir en privat i a més li vaig agrair.

Després hi ha el Sr. López. Jo no he dit mai que tot estigués fet però me'n recordo com si fos avui, eh? Quan aquí es deia: "*Deu anys... bé, no els tindrem*", "*Quinze, no els tindrem...*" I tenint trenta, això no són paraules... no són paraules. Jo li he dit el que ha fet aquest Govern i li he dit el que ha de continuar fent amb la seva ajuda des d'un punt de vista dels fòrums parlamentaris per aplanar el camí.

No és una qüestió de feeling... no és una qüestió de... Sr. Pere López, no és una qüestió de *feeling* és... no és una qüestió de *feeling*! El que li he dit és el que m'ha dit una persona que diu: "*Bé, aviat aquest senyor ja no hi serà*"... amb una manera de parlar que... bé... Jo també li desitjo al Sr. Pedro Sánchez que continuï, o no, però en tot cas ja ho decidirà qui ho tingui de decidir.

No és una qüestió de *feeling*, és que per primera vegada, i ho dic al Parlament, segurament també va ajudar la posició del Sr. López Aguilar amb el seu informe, la comissió amb el seu president al davant va obrir aquesta possibilitat. Què això serà possible? No ho sé. Però, que hi ha predisposició? Sí. I que ho va dir davant de molta gent. No és una qüestió de *feeling*, vostè hauria d'estar content. Sap què passa? És que no està content amb res... No, és que és així! Com a mínim la diferència és que el Sr. Gallardo el que diu és: "*Potser millor que sigui així*", "*No sé com va anar la conversa*"... Jo sóc una persona jurada. Vull dir que aquí al Consell General el que va passar, i és prudent, i tothom ajuda.

Vostè simplement diu: "*És que no han fet res... No han fet res*"... Com vol que fem alguna cosa? Si per començar les coses es fan amb ordre i concert: primer, es negocia un marc institucional, després lliure circulació de mercaderies i ara estem negociant les altres llibertats. És ara. Que avui dia la comissió... Tant de bo ho regeixi vostè si és cap de Govern. I no li diré que vaig obrir la porta jo. Obre la possibilitat d'analitzar-ho de forma clara quan no fa part del mercat interior, és d'agrair i dir públicament al Consell General que hi ha una bona predisposició; i quan hi ha una bona predisposició, sap el que passa amb la Comunitat Europea? És que pot canviar el president de la comissió, però els plantejaments que estan assumits normalment... normalment, o les reflexions, o les expectatives de futur sobre aquest cas del recurs a distància, es van continuant independentment de qui sigui el president de torn... Ja està!... Ja està! Res més! No he volgut penjar-me cap medalla... Cap medalla! És vostè que ha dit: "*Les paraules del cap de Govern*", "*El viatge de final de curs*", com si hagués anat a perdre el temps... I jo li he volgut, amb tota tranquil·litat dir, això està obert i ja veurem el que passarà Sr. Pere López. Jo estaria molt content com andorrà que amb l'aportació que fan

des dels Liberals, que sé qui són, la meua modesta aportació perquè aquest camí pugui pujar, que vostè es pengi la medalla i concedeixi un recurs d'última instància. Jo com andorrà estaria el més content del món i no li faré cap greuge ni li recordaré que la porta la vaig obrir jo. Jo no vaig obrir res, es va explicar una possibilitat, una necessitat, es va parlar de forma molt sincera i es va recepcionar molt en positiu i per primera vegada des de l'organisme més important que és la comissió i el més important de tots que és el seu president. Res més he dit... Res més.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Els demanaria... Li dono la paraula al Sr. Pere López però jo tinc un ordre del dia que m'agradaria poder complir i m'agradaria que poguessin votar el text concret, el que estem fent.

Veig que tots vostès tenen moltes ganes de parlar, de parlar de política, crec que hi haurà molts fòrums per fer-ho però, jo els agrairia que ens ajudéssim tots plegats per poder tirar l'ordre del dia endavant.

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Sí, molt breument Sr. síndic i farem el possible perquè pugui tirar endavant l'ordre del dia.

Sr. cap de Govern sí que es penja medalles i a més, com li estan dient els companys consellers generals, menysté una mica el Consell General i la feina que s'ha fet des de la Comissió d'Exteriors, des del Grup d'Amistat amb el Parlament Europeu, les reunions que s'han fet amb el Sr. López Aguilar, les aportacions que ha fet el Grup Parlamentari Liberal, les aportacions que ha fet el Sr. Naudi, les aportacions també fetes pel president de la Comissió d'Exteriors.

Vostè ara diu que vostè va anar allà i ha sigut el primer a parlar d'una cosa que molts altres han fet. Primer, ni ha anat tan lluny, perquè en una reunió no es pot anar tan lluny i, sobretot, perquè ja vol deixar-ho dit que ha sigut el primer, per primera vegada, li estan dient des de tots els grups polítics que això no és així. Primer, tenim molta feina i després són molts altres els que estan fent passos en aquest sentit i fins i tot diria que primer que vostè. I no només des dels grups de l'oposició sinó també des dels grups de la majoria i per tant no menystingui la feina que han fet els consellers generals en aquest respecte.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Jordi Cinca.

El Sr. Jordi Cinca:

Sí gràcies Sr. síndic.

Molt breument també com ens ha demanat, i per intentar ressituar una mica perquè em sembla que no té cap mena de sentit que aquí fem una cursa de mèrits. Potser que ens centrem i veiem que tots treballem pel mateix, i és perquè Andorra tingui una solució. Em sembla molt adient el que ha dit el Sr. Gallardo en aquest sentit.

Miri, jo li faig un breu històric que no va tampoc en detriment de ningú, és la realitat que ha viscut Andorra i que han hagut de gestionar. I torno a dir-ho per enèsima vegada avui, que jo he tingut la sort de poder gestionar amb un suport amplíssim d'aquesta Cambra, no només de la majoria que dona suport al Govern.

Quan vam signar l'acord monetari que vostès van rubricar Sr. López, el primer comitè mixt que va haver-hi, l'ambient que planava era dir: "Escolti'n els ajudarem tant com podem, però no se'n sortiran". I no se'n sortiran bàsicament per dos coses. Perquè és una feina ingent i l'Administració andorrana i el país és petit, i les obligacions que han adquirit signant aquest acord monetari són molt grans, i segona perquè els precedents no els avalen, l'històric no els avala.

Nosaltres podíem haver fet dues coses. Una, enfadar-nos moltíssim perquè se'ns estava posant en dubte com a país. Dos, posar-nos a treballar. I això és el que vam fer. Ens vam posar a treballar i després de vuit anys hem demostrat que aquest país és capaç d'assumir els compromisos de l'acord monetari.

Gràcies a això, avui en dia la imatge, la percepció que es té d'Andorra en relació amb els compromisos internacionals, és molt més sòlida. Mèrit de tots els que estem aquí.

I en aquesta mateixa línia, efectivament, hem sigut molt més eficaços quan s'ha treballat des de tot arreu en el mateix sentit.

La iniciativa del Sr. Carles Enseñat i secundada per tots els grups parlamentaris de trobar-se amb el grup d'amistat i de rebre aquí aquesta delegació del Parlament Europeu, ha ajudat sense dubte entre parlamentaris a què es tingui una percepció d'Andorra i dels avenços que ha fet Andorra durant aquests vuit anys, doncs molt millor. I perquè es conegui la nostra realitat, molt millor.

En aquella visita del Sr. López Aguilar i les persones que l'acompanyaven, com vostè sap, el Govern d'Andorra, jo personalment amb una delegació encapçalada per mi mateix, ens hi vam reunir tota una tarda. De fet, quan vostès els van veure, ells havien estat reunits amb nosaltres, i nosaltres els hi vam explicar des d'una vessant més tècnica, tots els avenços legislatius, reglamentaris, operatius, que havien dut a terme.

Per tant, d'un treball conjunt entre el Consell i el Govern, el que n'ha acabat sortint és un informe del Parlament Europeu molt favorable. I aquest informe favorable sense dubte ha ajudat a què el que fa temps que nosaltres estem explicant i jo personalment i per això em sap una mica de greu Sr. López, perquè sempre que he vingut a la comissió especial, sempre que se m'ha demanat d'anar-hi, he parlat amb molta franquesa, de manera molt distesa, sempre els hi he dit, i a vegades inclús els hi he dit, i els que hi han participat ho saben, que jo els hi dono la meua opinió, no sé què passarà, però he parlat en aquests termes.

L'acord d'associació no regula l'acord a la prestació de darrera instància. L'acord monetari malauradament, que hauria estat un bon marc, tampoc el regula. Però jo els hi he dit que a mi em sembla que com a país si fem els deures d'aquests dos acords, tenim tots els arguments per anar a explicar que mereixem tenir un prestador de darrera instància vinculat en aquest cas a l'euro, que és la moneda a la qual estem lligats. I treballarem en aquesta línia. I si vostè repassa les actes de la comissió especial, veurà que això ja fa dos anys que ho he anat dient, i sempre els hi he dit que no és fàcil i que no és evident. Gràcies a la feina dels parlamentaris a través dels grups d'amistat, gràcies a l'informe del Sr. López Aguilar, gràcies a la feina del Govern, arribem al final de la legislatura havent complert amb allò que deia l'annex de l'acord monetari i podem anar a presentar un escenari que fa possible allò que era impossible.

De què es tracta ara? Doncs de què hi continuem treballant. I aquest serà uns dels reptes que tindrà el proper Govern. I espero que el proper Govern tingui el suport unànim del Consell General per anar avançant en aquesta línia. Només es tracta d'això. I estic segur, a més a més que el tindrà, sigui qui sigui el cap de Govern.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Saboya.

El Sr. Gilbert Saboya:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, de fet, una mica reprement les paraules del ministre Cinca, voldria recordar també que de forma sistemàtica en el procés de les negociacions de l'acord d'associació, s'ha reprès des del 2015 l'argumentari de què Andorra, un cop s'havia fet mereixedora per la implementació del conjunt de les obligacions de l'acord monetari i també d'aquelles que penjarien de l'acord d'associació com a conseqüència de pertànyer al mercat interior, s'havia de trobar amb una situació de competència perfecta amb la resta d'operadors del sector financer. I això m'ho heu sentit a dir a tots els que heu estat presents a les comissions d'exterior, almenys a les vint i escaig que jo vaig comparèixer.

I per tant, avui és el moment com recordava el Sr. Cinca de recordar abans de què hi hagi un procés electoral a Andorra i abans de què hi hagi un procés electoral a nivell europeu, de recordar als responsables europeus quina és la posició de sortida de negociació d'Andorra. I per tant, és un deure del cap de Govern d'anar a veure el responsable de la comissió, com es va fer ja en les anteriors legislatures, perquè la mateixa manera de procedir es va tenir al 2014, 2015, i referendar aquestes posicions. Per tant, jo crec que aquesta és una posició de continuïtat, ho ha de ser i ha de ser una posició transversal. I jo m'afegeixo a les mostres d'agraïment que el Sr. Cinca i el cap de Govern han dit abans cap el Parlament. En especial a aquells que en els seus grups de pertinença europeus han ajudat i ens consta. Espero que tots aquells que pertanyen a altres grups europeus hagin fet el mateix, però en tot cas a aquells que em consta, que sou el Grup Liberal, us ho agraeixo.

Jo hi ha una cosa Sr. Pere López, li he dit que espero que vostès també ho hagin fet, i si ho ha fet... bé, escolti, no em consta perquè no m'ho ha dit. Ja li dic, gràcies Sr. López. Vostè i jo hem tingut un diàleg durant sis anys, quan ha sigut cap de Govern. Vostè sap perfectament que el que li dic abans és cert. És veritat o no? I vostè ha compartit o no durant tots aquells anys les posicions que defensàvem a Brussel·les, és cert, ja està. I li agraeixo.

Vostè ha tingut una frase que sí que em dol, però potser l'he entès malament, que és que ha insinuat com si el Govern no hagués donat suport a les iniciatives parlamentàries o les hagués menystingut. Vostès saben i el Sr. Carles Enseñat ho sap perfectament, que vam facilitar des del Ministeri d'Exteriors quan jo hi era i la Sra. Maria Ubach, tots

els contactes que durant anys, gràcies a la feina de la Sra. Eva Descarrega en particular a Brussel·les o de la Sra. Maria Ubach en particular a París, havien forjat amb els grups d'amistat del Senat francès, amb els grups d'amistat en el Parlament Europeu, com també en el Parlament Espanyol i en el Parlament de Lisboa. I els vam posar a disposició, i això és així. I n'estem molt contents d'haver-ho fet. Per tant, no vulgui fer creure que des del Govern hem no participat o no ajudat o no col·laborat perquè sabem des del primer moment que si hi ha d'haver una veu d'Andorra a Brussel·les, ha de ser una veu conjunta, unificada, amb un missatge de la millor manera possible també compartit.

Per tant Sr. Pere López, jo entenc que estem en campanya pre electoral i que vostè necessita també marcar distàncies, Jo ho entenc. Només li trobo a faltar en la seva intervenció, no la criticaré en el conjunt, tres paraules que les hagués pogut dir, potser ens les pot dir ara. Tan de bo, que vostè vulgui vendre que amb Brussel·les no sobta a tot, és una certesa, però faci'm plaer així per una última sessió del Consell General, afegeixi'm si us plau, tan de bo, i tan de bo això es produeixi, i tan de bo perquè aquesta i digui-ho també si ho pensa, és una posició que mereix el suport del seu grup parlamentari, com intueixo que ha merescut el suport del Grup Parlamentari Liberal, i estic segur que probablement d'altres grups d'aquí. Podem fer aquest esforç a seguir una bona conclusió possiblement d'aquests torns de paraules.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

No sé què hem de fer, si podem continuar un debat sobre la Unió Europea, o ens centrem en el tema que tenim, o votem.

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Molt ràpidament perquè em sembla que les intervencions dels ministres han estat molt més equànimes que les intervencions del cap de Govern i molt més equilibrades i molt més adequades, imposant les coses amb la seva justa mesura tant amb el temps, i parlant fins i tot de l'anterior Govern, com la contribució que tothom ha fet.

I Sr. Saboya no dubti que tan de bo... tan de bo ja estigués fet. Jo fins i tot lamento que amb 4 anys a una comissió especial amb els assessors que hem tingut no s'hagi avançat més en aquet sentit.

I després no dubti de la contribució del Grup Socialdemòcrata a nivell internacional, perquè fins allà on podem, perquè també tenim la força que podem. Fem el possible tant al Parlament Europeu, com al veí del nord, com al veí del nord, per fer arribar el missatge per passar i per parlar, evidentment, sempre pel bé d'Andorra.

Una altra cosa són els debats que podem tenir al Parlament, però quan sortim a fora sempre defensem Andorra i sempre hem mogut tot el possible, que també és el que és, no podem arribar tant com es voldria de fer-ho.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Algú de Govern, molt breument...

Doncs, després de... acabades les intervencions, per dir-ho segons el guió, i si no hi ha objeccions, proposo l'aprovació del Projecte de llei per assentiment.

Declaro aprovat el Projecte de llei.

Passem al darrer punt de l'ordre del dia.

10- Examen i votació del Projecte de llei del pressupost per a l'exercici del 2019, així com del Projecte de pressupost del Tribunal Constitucional, del Consell Superior de la Justícia i del Projecte de pressupost del Consell General pel mateix exercici.

L'informe de la Comissió legislativa de Finances i pressupost ha estat publicat en el Butlletí número 25/2019, de l'11 de febrer.

Intervé per exposar l'informe de la Comissió el M. I. Sr. Jordi Gallardo Fernández, nomenat ponent.

Teniu la paraula Sr. Jordi Gallardo.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies Sr. síndic.

En la reunió del dia 22 de gener del 2019, la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost, em va nomenar ponent del Projecte de llei del pressupost per a l'exercici del 2019. Em correspon avui presentar una síntesi de l'informe de la comissió.

A l'esmentat Projecte de llei li foren presentades 64 esmenes a l'articulat: 14 esmenes per part del Grup Parlamentari Mixt-SDP, 25 esmenes per part del

Grup Parlamentari Mixt-UL/Consellers Generals Independents de la Massana, 6 esmenes per part del Grup Parlamentari Mixt-PS, 15 esmenes per part del Grup Parlamentari Demòcrata i 4 esmenes per part de la M. I. Sra. Sílvia Eloisa Bonet Perot, Consellera General del Grup Parlamentari Mixt.

La Sindicatura, amb data de dies 10, 14 i 18 de gener del 2019, i als efectes determinats per l'article 18.1.d) del Reglament del Consell General i d'acord amb el que disposa l'article 110 del Reglament del Consell General, va admetre a tràmit les esmenes formulades pels grups parlamentaris, amb l'excepció de les esmenes número 7 i 8 formulades pel Grup Parlamentari Mixt-UL/ Consellers Generals Independents de la Massana.

D'acord amb el que preveu l'article 45 del Reglament del Consell General, l'esmentat Projecte de Llei, així com les esmenes a l'articulat que han estat presentades, foren trameses a la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost el dia 21 de gener del 2019.

La Comissió Legislativa de Finances i Pressupost en el decurs de les reunions celebrades els dies 25 i 29 de gener, 5 i 7 de febrer del 2019 ha analitzat el Projecte de Llei i les esmenes que li han estat presentades.

De les esmenes que figuren a l'informe de la ponència: 5 esmenes s'han aprovat per unanimitat; 12 esmenes s'han aprovat per majoria; 35 esmenes no s'han aprovat; 2 esmenes han estat retirades; 5 esmenes han estat retirades per obrir el pas a establir unes transaccions que han estat aprovades per unanimitat; i 3 esmenes han estat retirades per obrir el pas a establir unes transaccions que han estat aprovades per majoria.

Del resultat de la votació de les esmenes se'n desprèn l'informe de la comissió, el text del qual se sotmet avui a consideració del Consell General.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Bé, acabada la intervenció del ponent, anem a procedir al debat i votació dels articles que han estat objecte de reserva d'esmena per continuar després amb el debat de les altres parts del text.

Han estat presentades un total de 15 reserves d'esmena, 2 de les quals pel M. I. Sr. Pere López i 13 pel M. I. Sr. Carles Naudi, consellers tots dos del Grup Parlamentari Mixt, si bé de grups diferents.

A demanda del M. I. Sr. Pere López Agràs, conseller del Grup Mixt, les 2 reserves d'esmena presentades

serien defensades de forma separada. I pel que fa a les... per demanda del Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells, conseller també del Grup Parlamentari Mixt, les seves 13 reserves d'esmena presentades serien defensades de la manera següent. Les reserves número 1, 2, 3, 4, 12 i 13 serien defensades cadascuna d'elles de forma separada. Les reserves número 5, 6 i 7 serien defensades de forma conjunta. I finalment, les reserves 8, 9, 10 i 11 també de forma conjunta.

Iniciem, doncs, el debat de les reserves d'esmena.

Comencem per la primera reserva d'esmena presentada pel M. I. Sr. Pere López Agràs.

És la reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 21 de l'informe del ponent proposant suprimir la disposició final setena.

Intervé per defensar la reserva d'esmena el Sr. Pere López.

Teniu la paraula.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

La reserva d'esmena que avui defensem i perquè tothom ens entengui de què estem parlant, parla de suprimir la voluntat del Govern del cobrar els rescats de muntanya.

Un debat que entenem que és important en un país de muntanya com el nostre. El que no tenim tan clar és que un debat com aquest l'haguem de tenir en un debat pressupostari. Més perquè fa 4 dies que es va fer una Llei de l'esport en la que ja es van fer una sèrie de disposicions en relació a l'esquí de muntanya amb una esmena que en aquell moment va fer la Sra. Sílvia Bonet. I perquè pensem que totes les activitats vinculades a l'accés a la muntanya a les condicions d'aquest accés haurien de ser regulades algun dia en una llei que ho establís. No em sembla encertat començar a fer disposicions en relació al tema de la muntanya, un dia a la Llei de l'esport, un dia a la Llei del pressupost, un dia per aquí i un dia per allà, perquè al final és impossible saber quin és el marc legislatiu en relació a aquesta qüestió.

Per tant, valgui dir que d'entrada ens sobta que s'obri un debat com aquest, un debat que pensem que requereix molta més profunditat en un país com el nostre on la muntanya, no només és una qüestió que ens marca en el dia a dia, sinó que a més és una activitat que es vol fomentar, és una activitat diària tant de les persones que vivim en aquest país com de les persones que ens visiten i engegar un debat com aquest per la porta del darrera amb una esmena del pressupost, ens sembla del tot desencertat.

Ens fem bàsicament dos preguntes. És a dir, en primer lloc per què imposar a la muntanya una sèrie de condicions que no s'imposen a la vida normal i, després per què prendre una mesura que pensem pot posar en risc algunes persones i afectar a la seva seguretat?

Posaré varis exemples. Si hi ha un accident de cotxe que comporta una intervenció dels bombers i un trasllat a Barcelona d'alguns dels accidentats i finalment es demostra que una de les persones que ha causat l'accident havia consumit més dosi d'alcohol, ningú es planteja avui en dia a cobrar aquestes actuacions. Si hi ha una intervenció per part del Cos de Bombers perquè algú s'ha deixat l'aixeta oberta o no ha fet el manteniment adequat a casa seva, a hores d'ara ningú es planteja cobrar la persona causant d'aquest accident. Per què a la muntanya imposar càrregues que no afecten a altres indrets?

I la segona qüestió. Per què posar en risc a persones a nivell de la muntanya? Imaginem un grup de joves que surten, en algun moment podem considerar que estan en una situació de risc i davant de la por d'haver de pagar la factura o que els hi caigui una bronca per part dels pares o dels familiars, retardin la trucada als serveis d'emergència i això acabi posant finalment en risc alguna de les persones afectades.

Pensem que no té sentit. Tenim uns professionals perfectament preparats i equipats pel rescat de muntanya. Hi ha moltes mesures efectives per combatre una possible negligència, des de l'obligatorietat d'assistir a cursos de formació, treballs comunitaris, una carta de disculpa per la possible acció comesa, però a demés pensem que només que una vegada, una sola persona es posi en risc o s'hagi posat en risc per aquesta mesura, aquesta mesura haurà estat del tot fallida.

A demés pensem que hi ha una certa inseguretat jurídica amb l'esmena proposada...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Pere López:

Acabo de seguida Sr. síndic.

...en el sentit que s'obre una sèrie de debats que dona molt a debatre, perquè no queda molt clar que és una negligència, l'import a cobrar queda del tot indefinit.

I després em referiré a una segona intervenció perquè pensem que al llarg del tràmit parlamentari la cosa encara s'ha complicat més quan encara hi hem

posat aquí les competicions esportives que se celebren a la muntanya en aquest país.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part dels grups parlamentaris, per part del Grup Liberal.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies Sr. síndic.

El vot del Grup Parlamentari Liberal serà abstenció en la reserva d'esmena, si bé entenem la reflexió i la preocupació que exposa el Sr. Pere López, també ens consta que aquest tipus de rescat cada vegada ha anat més a l'alça, provocant un cost important per a l'Administració, i per tant el nostre vot serà d'abstenció.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers del Grup Mixt, Sra. Sílvia Bonet.

La Sra. Sílvia Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Entenc les preocupacions del Sr. López, però m'abstindré perquè penso que cal examinar més a fons totes les imprudències que s'estan cometent i realment està generant totes aquestes accions unes despeses importantíssimes a tots els governs, i penso que d'alguna manera s'hauria d'intentar trobar una solució factible, però també sense posar en risc les preocupacions o tenint en compte les preocupacions que ens ha exposat el Sr. López, que també les comparteixo.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

El meu vot serà contrari a la reserva d'esmena plantejada i dir que en aquest aspecte quan estava en responsabilitat fa anys, era contrari de fer pagar l'ús de l'helicòpter pels serveis de rescat, però donada la massificació, l'ús abusiu que se n'està fent

darrerament, l'excés entenc jo d'activitats amb les quals s'està banalitzant la utilització del medi natural, es perd el respecte a l'alta muntanya, i jo crec que és bo que es puguin fer pagar aquests rescats. I per altra banda doncs, vaig presentar una esmena en aquest sentit, amb una transacció que es va acceptar, i per tant per coherència el meu vot serà contrari a la reserva d'esmena.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers d'Unió Laurediana-Independents de la Massana, Sr. Carles Naudi.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, en la mateixa línia que el Grup Liberal i que el Sr. Víctor Naudi, per un costat sí que pensem que és veritat que potser s'està fent un ús, no sé si es pot dir abús, però sí que s'ha incrementat pràcticament el doble en relació a l'any passat, de l'helicòpter. I l'helicòpter és potser la partida que més crida l'atenció. Però també entenem el que diu el Sr. López, que pot haver-hi gent que per por de pagar la factura en el supòsit que no tinguessin assegurança, retardin la trucada i posin la seva vida en risc.

Per tant, aquest aspecte pensem que no es pot regular amb una sola línia o amb un sol article en la llei del pressupost, sinó que pensem que hauria de ser subjecte d'un anàlisi més profund i segurament d'un arbitratge de l'estudi cas a cas perquè no podem fer tal a ras a tots, café per tots, per tant, com ja vam fer en comissió en aquest punt, Sr. López, Sr. Cinca ens abstindrem.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sr. Ballestà.

El Sr. Marc Ballestà:

Gràcies Sr. síndic.

Bé el nostre grup parlamentari mantindrà el vot que va expressar en comissió i votarà en contra d'aquesta reserva d'esmena.

Creiem que és una mesura del tot raonable i que busca una bona gestió dels recursos públics, d'aquí que estigui situat dins de la llei del pressupost. Creiem que és del tot raonable exigir la responsabilitat de les pròpies persones en cas de

negligència greu i saber el que implica el cost per a tots els contribuents a aquest tipus de negligències.

Hem de tenir present que una operació de rescat a la muntanya no només té unes despeses econòmiques sinó que també posa en risc a les persones que el realitzen. Per això defensem que aquesta mesura és dissuasiva i ha de fer reflexionar la gent a l'hora de fer una activitat a la muntanya, i no fer-lo reflexionar quan estigui a la muntanya sinó abans d'anar-hi, i que prengui les precaucions necessàries abans de realitzar l'activitat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Govern, Sr. ministre, Sr. Xavier Espot.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Sr. síndic.

Subscriu íntegrament el que acaba de dir el conseller Ballestà. Aquesta mesura continguda al projecte de llei que ha estat llargament reclamada pels efectius del Cos de Bombers en els darrers anys, dona resposta a la intervenció cada vegada més habitual de l'helicòpter en rescats de muntanya, la qual cosa va suposar durant l'any 2018 el cost per aquest concepte compartit entre el Cos de Bombers i el SAAS d'un total de 2,4 milions d'euros, quan la previsió pressupostària era d'1,6 milions. Això només perquè ens fem una idea de com s'estan incrementant aquests rescats i com s'està incrementant la partida pressupostària que hi és associada. Des d'aquest punt de vista es tracta d'una desviació pressupostària substancial que entenem doncs que no ha de ser suportada per les arques públiques en aquells casos en què òbviament hagi mediat una actuació imprudent o la pràctica d'una activitat de risc per part de la persona beneficiària del rescat, ni tampoc en els rescats deguts a una actuació negligent per part de l'entitat organitzadora o d'una manifestació esportiva o una activitat de grup.

No es tracta per tant, d'una mesura amb afany recaptatori, no en absolut, sinó destinada a obtenir simplement el rescabament dels danys causats a les finances públiques arrel d'actuacions imprudents o negligents de danys que entenem que no han de ser suportats per la ciutadania. Perquè no podem obviar que aquests diners no cauen de l'aire del cel sinó que al final es financen amb els impostos que paguen tots els ciutadans.

Precisament i després d'analitzar totes les opcions que s'han emprat en els països del nostre entorn i per

evitar dificultats a l'hora de determinar la responsabilitat dels diferents responsables, la disposició final que ens ocupa, incorpora un llistat enunciatiu de les circumstàncies que poden donar lloc a l'acció de rescabament, com ara la manca d'observança dels senyals d'avertiment de perill o de respecte dels avisos d'alerta meteorològics, entre altres.

La instauració d'aquesta acció no és contrària als interessos d'un país de muntanya com Andorra perquè la potenciació del turisme de muntanya no entra en contradicció amb la salvaguarda de les finances públiques. I a més a més, els rescats de muntanya no són equiparables a les intervencions dels serveis d'emergència en l'àmbit urbà com ens ha volgut fer creure el Sr. López, tenint en compte les seves particularitats, em refereixo a les particularitats dels rescats de muntanya i la considerable mobilització de recursos materials i humans que comporten.

Cal tenir en compte que les activitats que preveu aquesta disposició final impliquen una assumpció de riscos i la necessària observança de mesures reforçades de prudència, i com ha dit molt bé el Sr. Ballestà, no només es poden veure des de la perspectiva de la persona que és diguem destinatària del rescat, sinó de les pròpies persones que fan aquest rescat, que també posen en perill la seva integritat física, com a conseqüència del mateix.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies Sr síndic.

Vagi per davant el que he dit en la meva primera intervenció. Ens sembla que qüestions com aquestes és absolutament impropri que les tractem per la porta del darrera amb una llei del pressupost.

Qüestions com és l'accés a la muntanya i parlava abans de l'esquí de muntanya que es va regular també de manera de passada a la llei de l'esport, és a dir en un país que vol promocionar la muntanya com a activitat de lleure, com a activitat turística, ja sigui a l'estiu, a l'hivern, amb esquí, dins de les estacions o fora, a la muntanya, que no siguem capaços d'obrir un debat i fer una regulació al respecte i es vagin fent pedaços en aquest sentit, penso que és un greu error, i que en tot cas, haver llençat aquest debat aquí, és com a mínim sorprenent.

En quant el que diu el Sr. Esport de què és una llarga reclamació del servei de bombers, deixi'm que discrepi una mica en aquest sentit. Vostè sap que la principal preocupació del Cos de Bombers no és altra que qualsevol persona que estigui en risc, poder-la recuperar. Segurament el ministre de Finances té altres preocupacions a l'hora de quadrar el pressupost o a l'hora d'equilibrar les finances. Però les persones que treballen al servei de bombers, el que volen fer és que quan hi ha alguna persona en risc, poder actuar i recuperar-la evidentment en les millors condicions i les consideracions econòmiques no són la seva preocupació encara que entenc que puguin ser les de part del Govern. I pensem que no és el camí. Ha d'haver-hi més informació, ha d'haver-hi més senyalització, ha d'haver-hi més dades al voltant de les persones que ens visiten, i que un país que vol promocionar això el que no pot posar ara és una espasa de Damocles i a més obrir una sèrie de debats jurídics que serà molt complicat determinar què és una negligència, què és una actuació. Quan hi posem pel mig les previsions meteorològiques en un país com el nostre, en què un pot sortir al matí amb unes condicions perfectament climatològiques i a mig dia trobar un canvi de temps, és obrir una caixa en què poden sortir infinitat de circumstàncies i de consideracions i en el que no veig finalment on ens porta això.

Fa uns pocs dies vam patir una malaurada actuació prop del Centre Esportiu dels Serradells que va comportar una enorme mobilització de serveis del Cos de Bombers, amb actuació d'helicòpters i demés, i ningú es planteja cobrar el cost del servei de bombers. Evidentment que s'ha de donar un servei públic, hi ha un servei públic de protecció, hi ha un servei públic de seguretat i tots volem estar convençuts, i a més és que tenim els mitjans, tenim el personal, tenim l'equipament perfectament per fer-ho, i sincerament penso que no toca.

I en quant a les competicions esportives amb l'esmena introduïda en aquest cas pel conseller Víctor Naudi, penso que encara l'error és més gran. És a dir competicions esportives de les quals tots ens omplim la boca i ens en sentim orgullosos i que estan tenint un èxit cada vegada més important, competicions esportives...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Pere López:

...que es celebren al llarg de varis dies, varies jornades, novament introduir qüestions com passos amb dificultat, quan evidentment són curses

esportives d'alta muntanya i per tant hi ha passos amb dificultat, o parlar de condicions meteorològiques... és clar, una cursa esportiva que es celebra al mes de maig, o de juny, o juliol, durant tres dies les condicions meteorològiques són impossibles de què no siguin canviants i que hi hagi moments de dificultats.

Per tant, si algú està posant en risc la celebració d'aquestes competicions i està posant en dificultat que aquestes es puguin celebrar quan és un dels motius d'èxit, un dels molts motius d'èxit de la feina que s'està fent a nivell de turisme, no ho entenem!

És a dir, d'una banda estem donant diners a Andorra Turisme, estem fomentant aquestes curses de muntanya d'extremíssim nivell, de gran dificultat en un país on la climatologia és canviant...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant Sr. Pere López

El Sr. Pere López:

...i posem una esmena en la que es podrà reclamar si les condicions climatològiques són dolentes o si hi ha passos de muntanya amb dificultat.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Sr. Ballestà.

El Sr. Marc Ballestà:

Sí, breument en aquest últim punt que fa referència al Sr. López, que jo crec que el Sr. López ens vol portar a un debat excloent. Diu que aplicar aquesta mesura és incompatible amb la realització de les proves quan a tot arreu, a molts països, és perfectament compatible.

Ha fet referència abans a la Llei de l'esport i, és veritat, la Llei de l'esport obliga a què tot realitzador de tota prova esportiva i els esportistes han de tenir una assegurança que li cobreixi les eventuais coses que puguin succeir, que hagin de poder requerir per temes de rescat, etc...

El que fa l'esmena és que recull, en coherència amb això, doncs s'hagués pogut fer ús de cobrar aquestes assegurances, aquest imports per a això. Però, és que a més va més lluny, és a dir, l'esmena del que parla és que se li podrà imputar a l'organitzador de la prova quan ometi els avisos de seguretat que li proporcionï Protecció Civil, és a dir, en cas de negligència, de no

fer cas, de quan els serveis de Protecció Civil diuen que aquesta prova s'ha de suspendre o no es donen les circumstàncies concretes perquè es pugui realitzar amb seguretat i l'organitzador decideix fer cas omís a aquestes recomanacions. És en aquest cas en el qual es procedirà a la imputació i al cobrament de les despeses que es puguin ocasionar.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Per part del Govern... Bé, abans del Sr. ministre, potser el Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Només per al·lusions al que deia el Sr. López i per precisar. L'objectiu de la meua esmena era... tenia la finalitat d'obrir la possibilitat, doncs, que en casos de responsabilitat els organitzadors d'aquestes manifestacions esportives, competitives doncs, poguessin... en el cas que tinguessin responsabilitat, poguessin ser copartícips del pagament.

El redactat original d'aquella disposició trasllada l'única responsabilitat als competidors, als participants de les manifestacions i d'aquesta forma en la proposta d'esmena s'obre la possibilitat que en cas de responsabilitat dels organitzadors que sovint hi són per manca d'informació, per manca d'anul·lar a temps algun... en cas de canvis meteorològics adversos, doncs, també poguessin -si es determina- una responsabilitat.

Aquest era l'objectiu de l'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. ministre.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, intentaré respondre breument perquè entenc que no es tracta d'allargar excessivament el debat en el cas d'aquesta reserva d'esmena, però crec que hi ha algunes qüestions que mereixen ser contestades.

En primer lloc el Sr. López ha dit que s'intentava resoldre aquesta qüestió per la porta de darrera a través de la Llei del pressupost. Bé, evidentment és una opinió molt legítima però nosaltres el que hem entès és que tenint en compte que això tenia un impacte evident en les finances públiques doncs,

calia establir aquesta previsió a través de la Llei del pressupost i creiem que està plenament justificat des d'aquest punt de vista.

Bé, jo pel que fa, diguem, a la qüestió de si els membres del Cos de bombers ho sol·licitaven, o no, jo el convido a què parli amb el director o director adjunt del Cos de bombers, per cert, és el mateix director i director adjunt de l'època que vostès governaven i estic convençut que li traslladarà amb millor criteri i més detall quina és la seva opinió al tomb d'aquesta qüestió.

Evidentment estic d'acord amb vostè que cal més informació i que calen més dades però penso que aquesta qüestió no és en cap cas incompatible amb el fet de què haguem establert aquesta nova previsió legal, una nova previsió legal que d'altra banda estic convençut i crec que el temps així ho demostrarà, que no farà disminuir l'activitat de muntanya al nostre país.

Miri, no cal anar massa lluny, Catalunya té una previsió legal molt similar a la que tenim nosaltres i no crec que a Catalunya hi hagi menys activitat de muntanya que a Andorra. Per tant, doncs, de poc serveix crear aquesta mena d'alarmisme perquè penso que no està en cap cas justificat i encara està menys justificat prendre l'exemple de l'incendi dels Serradells perquè no té absolutament res a veure. Una cosa és una activitat recreativa, una activitat en la qual es participa voluntàriament i que a més a més hi hagi una actuació negligent al darrera i, per tant, des d'aquest punt de vista el rescat de muntanya que se'n deriva es pugui sol·licitar el rescabament del seu pagament, i l'altra cosa és l'extinció d'un incendi. Jo crec que estem parlant de dos casuístiques molt diferents i barrejar una amb l'altra em sembla que és confondre a l'opinió pública.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Bé, si no hi ha més intervencions procediríem a la votació de la reserva d'esmena. Recordo que és la reserva d'esmena número 1 que es correspon a l'esmena número 21 de l'informe del ponent, proposant suprimir la disposició final setena.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 3, en contra 16, abstencions 8.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena.

Seguim amb la segona reserva d'esmena presentada pel M. I. Sr. Pere López Agràs. És la reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 23 de l'informe del ponent, proposant modificar l'apartat 1 de la disposició final vuitena.

Intervé per defensar la reserva d'esmena, el Sr. Pere López. Teniu la paraula.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

La reserva d'esmena que defensem ara els consellers del PS fa referència a la modificació que proposem en relació a les declaracions de l'IRPF dels ensenyants andorrans que treballen al sistema educatiu francès. Perquè al nostre entendre, i d'acord amb la informació que hem tingut, Andorra fa una errònia interpretació del que serien els revinguts que reben aquests treballadors que són de nacionalitat andorrana però que treballen i cobren a través del sistema educatiu francès.

El que demanem en realitat és relativament simple i senzill. El que demanem és que Andorra reconegui com a *montant imposable* aquell que diu l'Estat francès i que no es faci cap interpretació particular i, en tot cas, que no hi hagi com al nostre entendre hi ha, un greuge d'una banda amb els ensenyants francesos que treballen al mateix sistema educatiu francès i que, per tant, a nivell de les declaracions d'IRPF que es fan aquí a Andorra, en alguns casos es consideren uns ingressos que realment no són els que s'han percebut, per cert, s'estan forçant a fer declaracions d'IRPF -en base a uns ingressos que són molt superiors als que realment es perceben- i en altres casos, que no es tinguin en compte les retencions que aquests ensenyants se'ls hi practica, en aquest cas, des de l'Estat francès.

Per tant, la proposta que fem ens sembla que és una proposta justa en aquesta demanda que hem rebut i que sabem que també el Govern n'és coneixedor i que ara passarem a debatre.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part dels grups parlamentaris, Sr. Jordi Gallardo.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies Sr. síndic.

El vot del Grup Parlamentari Liberal serà a favor de la reserva d'esmena.

Entenem que és una reserva d'esmena que el que fa és clarificar una situació que pot provocar, o ha estat provocant doble imposició a les persones afectades i pensem que és una qüestió de voluntat que realment es pugui corregir aquesta situació per evitar un greuge que els hi genera un perjudici important.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers del Grup Mixt, Sra. Sílvia Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

El meu vot també serà favorable gairebé pels mateixos motius que acaba d'expressar el Sr. Gallardo i que no tornaré a repetir.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, el meu vot serà d'abstenció en aquest cas. Entenc que hi ha un problema en aquest aspecte, però no crec que s'hagi de resoldre mitjançant la modificació de la disposició final.

Per les informacions que tinc, semblaria ser que hi ha una mala aplicació, però en tot cas jo crec que em fa l'efecte per la informació de què dispenso que això s'hauria de modificar potser via una nota ministerial a nivell del que és l'agència fiscal, a nivell del que és el càlcul de la tributació. Per tant m'abstindré.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers d'Unió Laureadiana-Independents de la Massana, Sr. Carles Naudi.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

La reserva d'esmena posa de manifest una injustícia de cara a aquestes persones que treballen a l'educació francesa, amb això hi estem totalment d'acord. Però arribats en aquest punt, pensem que el que s'ha de fer és aplicar el CDI, que per alguna cosa s'ha negociat i si el Sr. López posa de manifest aquest fet, si el Govern ha signat un CDI amb França ara fa quatre anys, el que s'ha de fer és la seva justa aplicació.

Dir-li Sr. López que el que sí que no podem compartir és que la nostra agència tributària, l'andorrana, agafi com a base imposable, la base imposable que digui l'agència tributària francesa. Perquè nosaltres tenim la nostra sobirania fiscal i en cap cas podem acceptar el que dicti França en aquest sentit.

Per tant, en aquest punt sobretot però també pensem que per alguna cosa hi són els CDI's, posant de manifest que pensem que sí que és una injustícia, ens abstenem en aquesta votació.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sr. Ballestà.

El Sr. Marc Ballestà:

Gràcies Sr. síndic.

El nostre grup parlamentari mantindrà el vot que va expressar en comissió i votarà en contra d'aquesta reserva d'esmena.

Creiem que amb la disposició final presentada pel Govern a la llei del pressupost, es corregeixen les disfuncions detectades en aquesta matèria. Era necessari aplicar un criteri homogeni, donar seguretat a aquests treballadors, definint un criteri clar, i creiem que això és el que s'ha fet.

El que es fa és aplicar el mateix criteri que s'apliquen a la resta de treballadors del nostre país. Anar més enllà seria crear un greuge comparatiu i també com ha fet referència el Sr. Naudi, aniria en contra de la sobirania fiscal del nostre país per decidir quins són els paràmetres d'aplicació dels propis impostos que tenim.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Govern, té la paraula el ministre, Sr. Jordi Cinca.

El Sr. Jordi Cinca:

Gràcies Sr. síndic.

Pujo a donar la resposta des d'aquí perquè em sembla un tema realment molt important que afecta a moltes persones i em trobo molt més còmode parlant des d'aquí i poder-me adreçar als promotors de la reserva d'esmena, i tinc tot l'interès en què s'entengui bé el tema. I ho dic també perquè segurament en les properes reserves d'esmena ja no pujaré perquè em sembla que possiblement ja no serà necessari.

Hi ha un problema? Sí.

Hi ha una mala aplicació de la llei? No.

Però constatat que hi ha un problema, hem de veure què hem de fer per modificar la llei i que aquest problema es resolgui. És important que comencem per entendre bé això.

Segona qüestió. Quina és la situació segons el conveni de doble imposició amb França a la que estan subjectes els mestres andorrans que presten els seus serveis a l'administració francesa i per tant a les escoles que França té a Andorra?

Doncs segons l'article 18.1.b) del propi conveni de doble imposició, aquestes persones són subjectes obligats a l'IRPF d'Andorra. Per tant, se'ls ha d'aplicar la llei andorrana. Però en tant que treballadors de l'administració francesa tenen una peculiaritat. Cotitzen a la seguretat social francesa. Aquesta és una peculiaritat que tenen aquests treballadors. I a més a més, en tant que treballadors de l'administració francesa, se'ls hi aplica tot un seguit de retencions a la seva nòmina per múltiples conceptes. Els hi puc assegurar que és bastant complex. La nòmina d'un treballador de l'administració francesa almenys de l'ensenyament, doncs és complexa. Té molts paràmetres a valorar.

Certament aquests treballadors van venir a adreçar-se a Govern en constatar que si bé tenen una nòmina de terminada, un cop se'ls hi han aplicat totes aquestes retencions, el que acaben percebent, el que acaben ingressant, és molt menys i per tant, ells interpretaven que és sobre aquesta quantitat que havien de pagar l'IRPF a Andorra.

Em sembla una interpretació perfectament legítima per part d'ells, pensar que han de pagar per allò que cobren.

Explicat això, deixi'm que faci un petit paral·lelisme amb què és el que ens passa amb qualsevol de tots nosaltres, amb aplicació de la llei andorrana, de l'IRPF andorrà, el que fem és declarar pels nostres

ingressos bruts. En aquests ingressos bruts, hi deduïm el que cotitzem a la CASS i deduïm un 3% i a partir d'aquí tenim la base de tributació.

Per tant, del primer anàlisi, sí que en vam deduir que hi havia un concepte equivalent al que tenia qualsevol persona d'Andorra, que era les cotitzacions a la seguretat social francesa, que haurien de trobar un mecanisme perquè aquests treballadors també se'l poguessin descomptar.

I quan vam anar a mirar-nos el nostre IRPF, que certament no va preveure aquesta peculiaritat, el que veiem és que el que diu és que només et pots descomptar la teva cotització a la CASS. Per tant, l'aplicació estricta de la nostra llei no ens permetia, per més que entenguem que és el mateix concepte, descomptar la cotització a la seguretat social francesa. D'aquí ve la modificació que proposem en el pressupost, d'assimilar la cotització a la seguretat social andorrana a qualsevol cotització a una seguretat social pública que pugui fer un treballador que sigui resident fiscal a Andorra i que per la raó que sigui, rebi la seva remuneració d'un altre país i cotitzi en aquest altre país.

Aquesta és la modificació que hi ha en el pressupost. Amb aquesta modificació, a 70 a 80, depèn dels casos perquè hi ha altres conceptes, ja els hi he dit, 70, 80, fins i tot 85%, el problema d'aquests treballadors queda resolt. Però és cert i així cal dir-ho, no al 100% segons el que ells ens van venir a explicar, perquè com els hi deia al principi, tenen altres retencions que se'ls hi aplica directament a la nòmina.

Per tant, quin és el treball que s'ha de fer ara i aquí és un treball minuciós que ens obligarà anar en molts casos al detall de cas per cas. Perquè insisteixo, les retencions no per tothom són iguals. Doncs el segon pas és veure si alguna d'aquestes altres retencions que no són assimilables a la seguretat social, tenen un símil a Andorra que ens permeti fer el mateix que hem fet amb les cotitzacions a la seguretat social francesa. Concretament ells tenen algunes retencions per "allocations" és a dir el que podríem assimilar aquí a les ajudes que poden rebre treballadors d'Andorra.

Què diu la nostra llei? Què diu el nostre IRPF?

Doncs diu que si reps una ajuda de l'Administració pública andorrana, te la pots deduir de l'IRPF. Doncs per tant, si el Ministeri de Finances o el Ministeri d'Educació de França ens certifica que aquestes retencions són ajudes equiparables al que nosaltres tenim en el nostre ordenament tributari, podem fer exactament el mateix que el que hem fet amb la seguretat social, afegint a la llei de l'IRPF que si algú rep ajudes d'una administració pública, també

podran ser deduïbles. I d'aquesta manera l'estarem tractant igual que un treballador a Andorra. D'acord?

Què no podem fer? I amb això no estic dient que n'hi hagi algun cas. Doncs es podria donar el cas que alguna d'aquestes retencions que tenen aquests andorrans que treballen per l'Administració francesa i cobren de l'Administració francesa, no fos assimilable a cap de les deduccions que té el nostre ordenament tributari. I per tant, si aquest és el cas, aquestes retencions, caldrà que siguin considerades com a remuneració. Perquè sinó el que resultaria és que en aquestes persones no els hi estariem aplicant la llei, igual que els hi apliquem a la resta de residents fiscals a Andorra.

Per tant, el que tenim avui és un problema que hem solucionat, deixi'm generalitzar-ho, a 80%, que continuem tenint alguna incògnita sobre quina és la naturalesa de les retencions que farien aquest 20% restant, i que si les podem aclarir, doncs, les podem solucionar de la mateixa manera en el supòsit que tinguin el seu símil en el nostre ordenament tributari.

Per què creiem que no és una bona solució la que, no en tinc cap dubte amb tota la bona intenció, ens plantegen des del Partit Socialdemòcrata?

Ho deia molt bé el Sr. Pere López. Ell el que ens diu és "fem-ho fàcil, que tributin sobre allò que l'Administració francesa diu que és el *montant imposable*". És a dir, el que estem dient és, a la llei andorrana aplicarem com a base de tributació una xifra que surt d'aplicar tot un seguit de preceptes fiscals que pot tenir França que res tenen a veure amb els que hi ha a Andorra.

Què podria succeir? De fet què succeeix? Doncs, que aquesta base *imposable* abans de determinar-se se li han aplicat altres deduccions i, per tant, el que acabaria passant, de fet les simulacions estan fetes, és que aquest treballador andorrà per compte de l'Administració francesa, cobrant la mateixa quantitat que un obligat tributari, un resident fiscal a Andorra que cobrés d'una empresa privada o pública andorrana, acabaria tributant diferent. És més, tributaria menys.

Per tant, reconeixent com he fet d'entrada que hi ha un problema per una casuística molt peculiar, sabedors que hi ha una absoluta consciència a Govern que hi ha aquesta problemàtica, i no només consciència, sinó voluntat de resoldre-la a origen, perquè recordo que la modificació de la Llei el que diu és que serà d'aplicació retroactiva, és a dir, que des que es va començar a aplicar l'IRPF totes aquestes persones si és que han pagat de més...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Jordi Cinca:

...podran recuperar-ho, el que hem de fer és que sigui d'igual aplicació l'IRPF per qui és resident fiscal a Andorra cobrant d'una empresa andorrana, que per qui és resident a Andorra i resident fiscal a Andorra cobrant d'una administració estrangera, en aquest cas la francesa.

Per tant, entenem que el que hem de fer és aplicar el que hem dit ara a la Llei, continuar treballant per resoldre a veure què passa amb aquest 20%, i intentar trobar solucions perquè els posin absolutament en igualtat de condicions a qualsevol treballador d'Andorra, i d'aquesta manera evitar que hi hagi cap mena de discriminació.

Només un minut, Sr. síndic, perquè em sembla que és un tema molt important i que afecta a molta gent i que realment convé que quedi clar.

Per què a més a més no podem aplicar, entenem, la proposta que ens fa el PS? Perquè generaria diverses discriminacions. Discriminaria fiscalment per nacionalitat, ja que aquesta disposició només s'aplicaria a pensionistes i assalariats andorrans que cobrin d'una administració francesa i siguin residents fiscals aquí.

Ens discriminaria també, crearia una discriminació fiscal per raó de pagador, ja que aquesta disposició només s'aplicaria als pensionistes i assalariats d'una administració estrangera.

A més a més, atempta contra el principi de sobirania fiscal, perquè resulta que algú pagaria en base a la base tributària que hauria decidit un altre país amb les seves regles. Per tant, clarament no és una bona solució.

I última cosa, perquè sé que preocupa també a totes aquestes persones i sens dubte també deu preocupar, per tant, als consellers socialdemòcrates. Aquest any 2019 ens apareix una altra dificultat, i és que França ha començat a fer el que aquí podríem traduir com retencions a l'origen. I per tant, aquests treballadors tenen un altre neguit. És a dir, a més a més, m'aplicaran una retenció a l'IRPF a l'origen, ja rebré menys diners encara en el meu salari.

Aquí no cal fer cap modificació de la Llei, aquí cal fer dues coses. D'una banda, de ministeri a ministeri de finances demanar, si se'm permet gairebé, exigir que s'apliqui correctament el CDI i, per tant, no els hi facin aquesta retenció. Però també crec que tots sabem perfectament, doncs, que estem parlant d'una administració molt gran i no és fàcil que França

identifiqui aquestes 200 persones i canviï els seus procediments per aquestes 200 persones...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Jordi Cinca:

...però ho hem de fer i així ho farem.

I segona, la nostra Llei ja preveu -vaig acabant Sr. síndic- en el seu article 42.2 b) ja preveu que aquestes retencions mentre no les cobrin, mentre no les recuperin, no tributaran. Però això ja ho diu la nostra Llei avui, perquè només tributes pels ingressos efectius. En aquest cas, com que els hi han retingut alguna cosa que no és potestat d'ells i ho haurien d'haver cobrat, i és assimilable al nostre IRPF, no tributarà.

Crec que he intentat ser el més pedagògic possible. Sé que és una qüestió complexa i no hi ha cap ànim aquí de conflicte ni de buscar enfrontament. Penso que el que hem de fer és trobar una solució per aquesta gent, però, evidentment, que els equipari, que ens equipari a tots plegats sota les mateixes regles.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

Vinc aquí per les mateixes raons que deia el Sr. Cinca, perquè primera, crec que el tema és important, i després per poder-ho explicar i mirar-nos a l'hora de la intervenció.

Vagi en primer lloc un petit comentari abans d'entrar amb el tema que intentaré fer d'una manera més sintètica del que ha fet vostè.

Ja que ahir es va esmentar fa uns pocs dies, el Sr. Jover es va reunir també amb els ensenyants andorrans que treballen en el sistema educatiu francès per aquesta qüestió. I que sàpiga que és important que vostè es reuneixi amb ells per aquesta qüestió, però que sap que al llarg d'aquesta legislatura, d'aquests 4 anys, hi ha hagut moltes altres qüestions, no fiscals sinó educatives que preocupaven els ensenyants del sistema educatiu francès, i que a vostè sovint li ha costat trobar el temps per poder-los rebre i per poder entendre les seves reivindicacions. No voldria pensar que com

que som a les portes d'unes eleccions, allò que no ha estat possible afectant a temes educatius al llarg de 4 anys, ara curiosament que estem tocant un tema fiscal, se li hagi despertat l'interès pel sistema educatiu francès i, particularment, per aquells que són andorrans i no haver-ho fet amb les matèries que li competien.

Sr. Cinca, ens ha fet una àmplia exposició, però sincerament em sembla que és bastant més simple que això. És bastant més simple, perquè al final jo tinc aquí un exemple, segurament que vostè també té d'un butlletí de pagament, un butlletí salarial d'algun d'aquests treballadors, i sincerament pensem que la nostra esmena sí que dona solució i és justa i equitativa a la proposta que es demana a diferència que fa la seva.

I la clau l'ha donat vostè al final quan parlava d'aquesta retenció a l'origen que França implanta al llarg d'aquest any 2019. Perquè aquí vostè està barrejant qüestions fiscals amb qüestions de retencions. Finalment les retencions que es practiquen a aquests treballadors no són consideracions de caràcter fiscal, sinó que són totes elles retencions d'àmbit social i, per tant, entenem que totes elles són assimilables amb aquesta deducció que els treballadors andorrans tenim amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social, i que per tant, totes elles haurien de ser deduïbles a nivell de l'IRPF. I que per tant, de manera simple, agafant com deia abans, i agafant com diu la nostra esmena, el que França considera que és el *montant imposable*, és la manera justa de tractar aquests ingressos, i a demés no fa greuges comparatius entre els treballadors francesos del sistema i els treballadors andorrans del sistema.

Aquesta és simplement la solució ben fàcil. No cal fer tantes consideracions al respecte, quan totes elles, al nostre entendre, són deduïbles.

En quant a...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Pere López:

Acabo de seguida Sr. síndic.

En quant al tema de la sobirania fiscal, Sr. Naudi, que s'hi referia una mica, o el tema del CDI, en cap cas pensem que prendre en consideració el que són les dades que l'administració francesa dona en aquest sentit, sigui afectar la nostra sobirania fiscal. Justament el que tenim aquí en compte és que pensem que hi ha una mala aplicació del CDI i fins i

tot hi hauria unes qüestions que freguen la doble imposició.

Poso un exemple i acabo Sr. síndic, ben clar i ben concret d'unes de les casuístiques que es produeixen. Hi ha una d'aquestes persones, una d'aquestes docents que treballa en el sistema educatiu francès que cobra per sota dels 2.000 euros, realment el que percep cada mes és 1.900 i escaig, tinc les xifres al meu seient, i per tant que no hauria de pagar IRPF, perquè està per sota dels ingressos mínims per presentar aquesta declaració. I en canvi, a efectes de l'Administració andorrana, se li està considerant uns ingressos de gairebé uns 3.000 euros o 2.800 euros mensuals, i se li imposa ara una càrrega tributària important i rellevant per una persona que estaria per sota del nivell que hauria de tributar, sobre uns diners que finalment no veu. És a dir que no percep i que no li arriben a la seva butxaca.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller desitja intervenir...

Per part del Govern...

Sr. Jordi Cinca o Sr. Jover...

Sr. Jordi Cinca.

(El Sr. síndic general deixa la sala)

El Sr. Jordi Cinca:

Gràcies Sr. síndic.

Realment Sr. López, el seu és de traca i mocador. Amb independència del que li vulgui dir el Sr. Jover, la capacitat d'intentar aprofitar tot el vol és espectacular.

Fixi's que jo li he dit que aquesta em semblava una qüestió molt seriosa perquè afecta a persones que fa molts anys que estan dedicant-se a la docència, que ho fan a través del sistema educatiu francès, que per nosaltres el sistema educatiu francès és un sistema a mimar i per tant, i tan de bo pugui continuar contractant a molts andorrans durant molt anys. I he intentat fer una explicació el més planera que he sabut, que és complex, ja ho reconec, i sense cap mena de sortida de to. Per exemple, no se m'ha passat pel cap dir que vostès han fet aquesta esmena perquè hi ha eleccions d'aquí dos mesos. I perquè d'aquesta manera doncs mira ja disposats a fer, els hi regalem uns quants calerons i tots més contents. Evidentment no se m'ha passat pel cap perquè dono per assentat que vostè el que vol és que hi hagi un tracte fiscal just. Igual per un andorrà que treballa a l'Administració pública andorrana, que per un

andorrà que treballa per l'Administració pública francesa a Andorra, i que en aplicació del CDI és considerat resident fiscal a Andorra.

Per tant, portem el tema al seu lloc i intentem solucionar-ho de la millor manera possible però dins de les regles correctes d'aplicació de la legislació fiscal.

Vostè em deia que tenia aquí un exemple. Jo també en tinc molts, com es pot imaginar perquè hi hem treballat moltíssim en aquesta qüestió.

Vostè diu: "És fàcil, totes les retencions són aplicables o són assimilables a la de la seguretat social". No és veritat.

Miri, una. Contribució de solidaritat. Taxa obligatòria als salaris de la funció pública dins del pla de solidaritat estatal. Això té a veure amb la seguretat social?

Haurem de veure si trobem alguna cosa que la faci assimilable a alguna retenció que se li pugui fer a algun treballador a Andorra. Però aquesta per posar un sol exemple, no és assimilable. I com aquesta d'altres, d'acord!

Per tant, hem de ser justos. De moment nosaltres hem identificat clarament quatre epígrafs de retenció que entenem que són assimilables a la cotització de la seguretat social andorrana, tot i que evidentment doncs, tenen un abast més ampli que la seguretat social andorrana perquè els conceptes que sota la seguretat social francesa aplica França doncs, són bastant més amplis que els d'aquí. Però tots quatre epígrafs, ja hem entès i els hem assimilats a la seguretat social andorrana.

Vostè em diu: "Escolti, que paguin per allò que cobren" Em sembla un principi com qualsevol altre, al final en fiscalitat es tracta de posar-nos d'acord i fer unes regles. Però automàticament, en vindrà per no anar més lluny, qualsevol treballador de l'Administració pública andorrana i em dirà: "Escolta, jo no cobro exactament per allò que estic declarant. Per exemple cada més em feu una retenció per la mútua, i aquesta retenció no me la puc deduir. Com que no la cobro, com que no em va a la butxaca, no te la pago".

No ho puc fer, la llei de l'IRPF marca què et pots deduir, què no et pots deduir. No puc tractar diferent aquest treballador d'Andorra, de l'Administració andorrana en relació a aquest treballador també andorrà de l'Administració francesa. Cada administració té les seves regles, les seves deduccions i algunes són assimilables i altres no.

Però a més a més em diu: “És que és fàcil, ja tenen un butlletí que diu: Montant imposable, doncs apliquem això”.

Doncs miri, al mateix butlletí, -agafo aquest-, i sense desvetllar evidentment quin és el titular.

Aquest mateix butlletí diu que aquesta persona cobra 4.190 euros al mes, dels quals el mateix butlletí diu que n'hi dedueix 782,92, i per tant, el “net a payer” són 3.407.

Però quin és el “montant imposable”? 2.590. per què? Doncs senzillament perquè França té les seves regles de deduccions.

Portem-ho a Andorra. Aquest treballador si estigués en situació equivalent però al contrari i fos un treballador andorrà que treballés a França i el pagués l'Administració andorrana, seria com si digué: “Escolta, a mi m'has de deixar deduir tot el que tu em deixes deduir a Andorra, -per exemple el 3% que tots ens deduïm, bé tots no, els que estem aquí no com sabeu, els càrrecs públics no ens els podem deduir, però la resta de ciutadans es pot deduir un 3% dels seus ingressos i ens demanaria-, “deixa'm deduir aquell 3% i deixa'm deduir també tot el que em permetria deduir França”.

Home, no pot ser! Ho ets resident fiscal a Andorra o ets resident fiscal a França. No poden ser les dues coses. Per tant no pot ser que tinguis les deduccions fiscals a banda d'aquestes deduccions que estem parlant avui i també les d'Andorra. Només en pots tenir unes, les que són pròpies del nostre ordenament tributari. I per tant, entenem, insisteixo que a 80% el problema està resolt, que a 80% per tant, ja hem trobat una solució i que penso que Andorra fa allò que ha de fer que és fer-la retroactiva. Ni tan sols tingui un cost per ells pels anys en què no hi ha hagut aquesta modificació legal. Anem a veure si el 20% restant de deduccions també el podem assimilar però a través d'un document que ens emeti l'administració pública francesa a aquelles coses que són deduïbles a Andorra, i d'aquesta manera anem a fer allò que únicament podem fer, i és tractar igual a qualsevol resident fiscal a Andorra amb independència de per qui treballi, de quan cobri, i de les seves circumstàncies personals.

Per tant, insisteixo, estem al damunt de la qüestió, la tenim ben apamada penso ara, i ara el que cal és insistir a l'Administració francesa per tenir explicacions acurades de cada un dels epígrafs.

I sobre les deduccions a l'origen, insisteixo també, no estem parlant del mateix, no és el mateix Sr López. Les deduccions a l'origen no tenen res a veure amb aquest full, no tenen res a veure amb la columna que ja se'ls hi està deduint avui. El problema és que

França ara començarà a fer deduccions a l'origen a l'IRPF com els fem a Andorra, i ens hem de garantir que aquests treballadors no se'ls hi apliqui un IRPF que no pertoca que se'ls hi apliqui a França perquè són residents fiscals a Andorra.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sr. ministre.

Al Sr. ministre li han quedat dos minuts, no sé si el Sr. Èric Jover vol aprofitar...

El Sr. Èric Jover:

Sí, moltes gràcies Sra. subsíndica.

Molt breument i més per al·lusions que no pas per entrar en la temàtica, ja que el ministre de Finances crec que ja ho ha fet àmpliament.

Efectivament vaig realitzar una reunió a petició meua de fet, amb quatre persones del sistema educatiu francès, dos de nacionalitat andorrana i dos de nacionalitat francesa per intercanviar sobre aquesta temàtica i intercanviar punts de vista i explicar els raonaments que ens havien portat a Govern a agafar les decisions que havíem agafat.

El puc tranquil·litzar per això, mai ni jo ni membres del meu equip ministerial ens hem negat a fer reunions amb professionals del sistema educatiu francès. De fet, jo crec que per la meua acció política demostro una sensibilitat com no pot ser d'una altra manera amb el sistema educatiu francès que de fet va ser força patent fa poques setmanes quan vam anunciar doncs un acord administratiu amb l'Estat francès que va en benefici, i va fins i tot més enllà del conveni que tenim internacional, va en benefici del sistema educatiu francès i de la seva presència aquí al país.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sr. ministre.

Obrim un altre torn d'intervencions.

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Srs. subsíndica.

Breument començo amb el Sr. Jover per fer un esment i després faré la meua darrera intervenció sobre aquest tema perquè penso que tot ha estat bastant explicat.

La reunió que vostè va tenir Sr. Jover no feia esment però pensí que va ser una sorpresa pel president que veu que de vegades el seu temps de resposta sobre problemàtiques importants afectant el sistema educatiu per la seva part no arriba, i per tant, que vostè ara s'hagi posat al darrer moment en un tema fiscal doncs, ha sobtat a més d'un, quan sap que té demandes de donar resposta a temes que són purament educatius, organitzatius, de coordinació en el que vostè moltes vegades no ha estat prou dirigent.

Quant al tema, Sr. Cinca, de si això té a veure amb les eleccions o no té a veure amb les eleccions. Són vostès que ho han posat ara, i vostè ho sap millor que jo perquè jo sí que he descobert aquesta qüestió fa uns mesos que fa anys que hi ha dubtes d'interpretació sobre aquests butlletins de salari, i que fa anys que hi ha aquestes reivindicacions, i que hi ha anys que hi ha queixes sobre aquestes qüestions. I curiosament... perquè no ha sigut una esmena del PS perquè algú pot interpretar que hem sigut nosaltres que ho hem ficat al pressupost. Nosaltres hem posat un redactat que ens sembla que és millor que el que proposen vostès, però són vostès ara els que han intentat corregir aquesta situació al darrer moment i no ho havien fet, i més aviat havien menystingut durant els anys anteriors a les persones que fa temps que es queixen, i es queixen des del 2015 pel capbaix. Per tant, vostès ara ho han intentat arreglar i pensem que la solució que proposen és del tot insuficient.

I finalment, el que estem demanant penso que és perfectament comprensible: que s'agafi com a renda neta el que es proposa des de França no és cap tema que afecta a la sobirania andorrana; barrejar qüestions de deduccions en temes fiscals pensem que no és l'adient, és a dir, el debat ara de la retenció a l'origen que fa França és un altre debat, aquesta és una altra consideració però el que hi havia fins ara és una renda neta que és la que es percep i unes declaracions fiscals que Andorra practica sobre uns imports molt més elevats, i a més en alguns casos moltíssim més elevats perquè vostè quan agafa la xifra de totals d'imports retributius i tenint en compte que hi ha deduccions que entren i surten, i si suma tota la columna al final hi ha alguna persona que li pot considerar una xifra com la que vostè ha dit de 4.000 i escaig o de 3.000 i escaig quan realment la persona està cobrant 2.000 euros perquè hi ha molts conceptes que entren i surten del butlletí i si s'agafa la suma total, són diners que realment no es perceben i no fan part de la renda neta.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sr. conseller.

Alguna intervenció més...

Per part del Govern, Sr. Èric Jover.

El Sr. Èric Jover:

Sí, gràcies Sra. subsíndica. De manera molt breu.

Miri Sr. López, no li permeto aquesta afirmació, és a dir, jo ja he estat especialment diligent amb les demandes que m'han arribat des del sistema educatiu francès. El que passa és que vostè confon aquí és que hem de vigilar entre quines són les nostres prerrogatives, les nostres potestats com a Govern d'Andorra, i aquelles que no ho són.

És veritat, alguna vegada m'ha arribat algun dossier que no corresponia decidir al Govern d'Andorra sinó a l'Administració francesa. Llavors, en aquests casos el que he fet és fer que aquesta documentació doncs, evidentment, arribés al *Délégué de la Délégation Nationale*, que és a qui pertoca i que agafés les decisions corresponents.

Però he estat al costat del sistema educatiu francès i he estat al costat dels seus professionals i continuaré estant-hi.

No em deixi veure altres coses dintre de les seves intervencions lligades als seus companys de fila.

Gràcies Sr. síndic.

(El Sr. síndic general s'ha reincorporat a la sala)

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Cinca.

El Sr. Jordi Cinca:

Sí, també molt ràpidament.

Primer, jo personalment em vaig reunir amb mestres, professors del sistema educatiu francès andorrans, que em van venir a manifestar aquesta preocupació i, ara no voldria equivocar-me però diria que era a principis del 2018... No voldria equivocar-me. I si no era a principis del 2018 doncs, al final del 2017. No, no... Mestres i professors en actiu, ja li dic jo: al 2016 em vaig reunir amb jubilats que tenien una problemàtica una mica diferent... jubilats que tenien una problemàtica diferent i que vam intentar resoldre d'una altra manera i, com ells podrien certificar, adreçant-nos a l'Administració tributària francesa perquè el primer reflex que té l'Administració tributària andorrana és dir: "Intentem arreglar això d'Administració tributària a Administració

tributària”, que hi hagi alguna correcta aplicació. És molt difícil.

Jo puc entendre, amb milions segurament de mestres jubilats a França, doncs que es faci una aplicació concreta per aquests, i això ha portat el seu temps.

Des del moment en què els mestres de la... i professors en actiu em van venir a veure doncs, vam començar a intentar entendre la problemàtica, entendre tots aquests conceptes, per això hem arribat a la conclusió que hem arribat i en el primer pressupost, perquè entre tant no hi ha hagut una modificació de l'IRPF, doncs hem introduït aquesta mesura. Però, a més a més, per assegurar-nos de què no hi ha cap greuge, la fem retroactiva i serà aplicable des del 2015. Això també em permet dir-li: “Home, pel capbaix des del 2015... Home, pel capbaix des del 2015... òbviament!”, és que l'IRPF és des del 2015. Ja hauria tingut gràcia que m'haguéssiu vingut a explicar això al 2013, però evidentment, no. Intentem, com deia vostè abans, ser seriosos.

Li torno a dir, no té res a veure el *net à payer* amb el *montant imposable*. El *net à payer* és el que cobren, d'acord? Per tant, ja li he dit en aquest exemple que seria com qualsevol altre, doncs 3.407 *net à payer*, 2.590 *montant imposable*.

Doncs, està clar que legítimament l'Administració francesa aquí aplica tot un seguit de deduccions que formen part del seu sistema fiscal i, per tant, no les podem aplicar aquí, però és que això no té res a veure amb el que cobren. És la base sobre la que pagarien impostos a França si els paguessin a França, però és que no els paguen a França. Del que ens hem d'assegurar és de què no els hi retinguin res que no els hi han de retenir perquè són residents fiscals a Andorra, i és d'això del que ens hem d'assegurar. Per tant, no es preocupi que estem plenament concentrats en què això serà així i tinc la certesa de què aquestes persones no pagaran ni més ni menys del que els hi pertoca pagar a Andorra que és on són residents fiscals i que tindran un tracte igual, ni millor ni pitjor, que qualsevol altre dels treballadors que són obligats tributaris a l'IRPF a Andorra en tant que residents fiscals a Andorra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sra. Rosa Gili, breument.

La Sra. Rosa Gili:

Sí, moltes gràcies Sr. síndic.

Jo no intervindrè per parlar de temes fiscals perquè ja ho ha fet molt bé el meu company Pere López, però sí que en referència al que ha dit el Sr. Jover, crec que convé que en parli.

Miri Sr. Jover, jo per exemple un tema precís que li vaig plantejar, crec, més o menys a l'inici del curs escolar va ser la preocupació del pes de les motxilles a nivell dels nens dels nostres escolars. A dia d'avui encara no he sentit cap acció en aquest sentit i això afecta l'Escola Andorrana potser una part, però sabem que a altres sistemes afecta. No l'he vist anticipar aquest problema ni li he vist dedicar masses necessitats.

El tema aquest d'ara que vostè ha anunciat, el fet de què una part del Lycée Comte de Foix vagi a Ciutat de Valls està molt bé però aquesta demanda fa molt de temps que la té sobre la taula, que des de, per exemple, el Lycée, se l'està alertant que hi ha molts nens i que feien falta locals i això també, bé, ara ho ha gestionat però fa molt i molt temps.

De fet, en aquest tema jo personalment porto molts anys demanant actuacions... sense ser política, parlo des de la meva esfera ciutadana de què calia que Andorra s'impliqués per trobar més espais per aquest Lycée, perquè li vaig dir ahir i li torno a dir avui, les condicions, el benestar d'aquells alumnes, són els nostres alumnes i ens ha de preocupar.

Ahir parlàvem de temes varis, de salut sexual i reproductiva, i moltíssims altres temes de drets humans.

Entenem i penso que ho puc dir, perquè sé una mica del que parlo, sovint el Govern d'Andorra no anticipa les necessitats d'aquests sistemes i no és la seva prioritat. I és una realitat. Ja poden bufar alguns, és una realitat!

Jo entenc que vostè està desbordat i que s'arriba on es pot, però bé, crec que cal dir-ho.

Una altra cosa que també m'ha arribat a mi temes de gestió d'instal·lacions esportives que des del Lycée es tenen...

El Sr. síndic general:

Sra. Rosa Gili, és que no hauríem d'anar...

La Sra. Rosa Gili:

Ja acabo.

Acabo només la frase....

El Sr. síndic general:

Si em permet.

És que no hauríem d'anar a fer uns altres debats, estem debatent una esmena sobre la fiscalitat.

La Sra. Rosa Gili:

Només permeti'm acabar la frase Sr. síndic, i paro aquí.

Perquè crec que és important també que se sàpiga, per fer-ho millor, per fer-ho millor, temes d'instal·lacions esportives des del Lycée ens arriba la percepció que són els últims, els últims en ser presos en consideració en temes d'esquí escolar, d'estacions d'esquí.

Bé, jo entenc que vostè té molta feina, però crec que aquesta és una realitat i convé dir-la.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, si no hi ha...

Sr. Jover.

El Sr. Èric Jover:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Em sap greu allargar el debat, i a més a més, crec que no fa l'objecte de la reserva d'esmena que estàvem parlant, però jo entenc que hi ha unes al·lusions gravíssimes que se m'han fet per part de la consellera Gili.

Miri, el problema que hem solucionat ara amb l'extensió del Lycée amb aquest acord administratiu, ja no li diré jo, sinó la ministra Suñé ja proposava una solució amb l'Estat francès a les comissions mixtes. I durant aquest mandat, hem proposat diferents solucions, però evidentment, totes les solucions són complexes, i s'han de mirar els pros i els contres. I finalment hem arribat a una bona solució.

I l'Estat francès... jo crec que vostè... li faig un petit rept. Busqui algun delegat de l'Educació Nacional o bé, durant el meu mandat sap que n'hi han hagut dos, o bé durant el mandat de la Sra. Suñé, que tingui una sola queixa sobre el tracte del Govern d'Andorra al sistema educatiu francès.

I després li he de dir que quan vostè va fer arribar la queixa de la motxilla, doncs, jo, com no pot ser d'una altra manera, ho vaig traslladar al *Délégué de l'Éducation Nationale*, ho vaig traslladar a la *Consejera de Educación*, ho vaig traslladar a la directora general del sistema educatiu andorrà i ho vaig traslladar també a salut escolar.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé procedim a continuació a la votació de la reserva d'esmena.

Recordo que és la reserva d'esmena número 2 que es correspon a l'esmena número 23 de l'informe del ponent, proposant modificar l'apartat 1 de la disposició vuitena.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Se senten veus)

Silenci si us plau!

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 7, en contra 15 i abstencions 6.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Continuem amb les reserves d'esmena presentades pel M. I. Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells, conseller general del Grup Parlamentari Mixt.

Teniu la paraula.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, la primera reserva, suposo que el que es referia ha estat retirada. Per tant, continuem amb la segona reserva d'esmena que es refereix a la proposta que fa Govern, que fa DA a la Llei de pressupost de permetre que el país, per dir-ho planerament, pressuposti o faci un dèficit d'un 1% anual mitjançant una modificació de la Llei de la regla d'or.

La Llei de la regla d'or és una llei que es va votar aquí al Consell General fa uns 4 anys, a finals de la legislatura passada, i que és una llei seva Sr. Baró, i que preveu 4 variables per a l'estabilitat i la sostenibilitat de les finances públiques, que és a nivell d'endeutament, la despesa màxima permesa, la despesa de funcionament i el rati d'imposició directa sobre indirecta, és a dir que els impostos directes, IRPF, de societats, etc., no superin un barem en relació a l'IGI, que és un impost molt més potent... bé, l'IGI i els indirectes sense comptar els especials.

I vostès ara diuen que aquesta Llei que es va presentar ara fa uns 4 anys, que es va aprovar ara fa uns 4 anys, i el que vol és estabilitat, i el que es vol és sostenibilitat, ara se li ha de fer una modificació per permetre que l'Estat pugui fer un 1% de dèficit.

Aquesta Llei ja s'ha modificat una vegada, i a més a més he de dir que en part a petició nostra, el famós article 12.5 perquè insistíem cada any que hi havia determinades societats públiques que no complien amb aquesta Llei, entre altres coses, perquè el seu nivell d'endeutament era superior al 50% dels seus fons propis.

I ara es presenta una segona modificació d'aquesta Llei, la Llei de la regla d'or, una Llei molt jove.

A dia d'avui ens trobem que a nivell de la despesa màxima permesa i despesa de funcionament, Andorra ja està al límit, d'acord amb aquests paràmetres que marca aquesta Llei. De fet, l'últim marc pressupostari, sense entrar amb els escaigs, el marge que li ha quedat Andorra són 33.000 euros, 33 mil i escaig d'euros, però ara no entraré amb les comes, perquè si ens fem amb les comes quan parlem de milions em sembla que perdem el debat. 33 mil i escaig d'euros de marge li ha quedat al país, sobre un pressupost de, em sembla, 457 milions d'euros.

Llavors les coses no deuen anar tan bé. A més a més, el rati dels impostos indirectes sobre els directes ja comença a estar 4% per sota del permès i el nivell d'endeutament ha estat em sembla al 36 o al 37%, i es permet un 40.

Aleshores quan parlem d'estabilitat i sostenibilitat, criem que aquesta iniciativa que presenten des del Govern, no és una iniciativa bona, doncs, estem en un entorn que ha crescut aquests últims 4 anys, aquesta legislatura ha crescut el PIB un 10%, i s'han desplegat tots els impostos. És a dir, el país ha pogut anar recaptant. I sense comptar les parapúbliques, els ingressos de l'Estat han pujat un 3%. És a dir, l'economia ha pujat un 10 i l'Estat ha recaptat un 3% més. Bastant per sota del que puja el creixement del país, no de l'Estat. Això vol dir que hi ha clares dificultats, doncs, perquè al final no es pot recaptar tant. Un cop el marc tributari, el marc fiscal està desplegat, el país creix i no es recapta, és que segurament la gent comença a tenir dificultats.

Les despeses del país sí que han pujat en detriment de les inversions, perquè cada any quan es liquida el pressupost es veu que no es pot acabar de fer tot perquè s'ha de quadrar.

El deute ha pujat. Si no recordo malament estem a 975 milions d'euros aproximadament, i en un entorn de tipus d'interès baixos. I amb un entorn de tipus d'interès baixos, amb un pressupost tan ajustat, amb

un límit que ens ha quedat de 33.000 euros de despesa, no s'estan tornant deutes, s'està pagant els interessos. I quan vinguin els moments dolents, què farà Andorra si a més a més li anem sumant un 1% de dèficit cada any?

Un 1% de dèficit cada any vol dir 25 milions d'euros cada any, aproximadament, perquè és el PIB, 2.500, 2.800, 25 o 28 de dèficit cada any. On ens fem, a 250 milions més d'euros d'endeutament que no s'està tornant. I quan vinguin moments difícils i no s'hagi tornat deute, Andorra no tindrà impuls de maniobra per poder-ho anar tornant i poder respirar una mica.

Per tant, pensem que ni les persones, ni les famílies, ni les empreses d'Andorra estan percebent que hi ha millores, i apostem nosaltres per una recuperació de la tranquil·litat i de l'estabilitat. És evident que calen canvis estructurals, cal una racionalització i una prioritització de la despesa, calen ajustar les inversions a les necessitats. A més a més, ja ho he dit, cal fer aquelles inversions que són capaces de generar futur, de generar il·lusió, de generar llocs de treball aquí al país. Per dir-ho clarament, amb rotundes no es generen inversions estratègiques de futur.

S'han d'eliminar els obstacles burocràtics. Ara els hi posaré un exemple. Anar a demanar aquest famós nou número d'identificació tributària dels no residents a Andorra, que teòricament havia de ser de 24 hores, ja ens arriben queixes de persones que van a l'oficina aquesta, a l'OIA, i al cap d'una setmana encara no han rebut aquest número. Per tant, pensem que cal eliminar aquests obstacles burocràtics, cal començar a retornar deute, no a pujar-lo, cal començar-lo a retornar i això es fa amb un dèficit zero no permetent que Andorra tingui cada any un dèficit de 25 milions d'euros.

La Llei es diu: Llei de sostenibilitat de les finances públiques i estabilitat pressupostària i fiscal, i augmentant un 1% el dèficit cada any no hi ha estabilitat ni hi ha sostenibilitat.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sr. conseller.

Obrim el torn dels grups parlamentaris.

Per part del Grup Parlamentari Liberal, Sr. Jordi Gallardo.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies Sra. subsíndica.

El vot del Grup Parlamentari Liberal serà favorable.

El Sr. síndic s'ha reincorporat a la sala)

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Mixt, Sra. Sílvia Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí, gràcies Sr. síndic.

El meu vot serà contrari a la reserva d'esmena.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Comparteixo una part dels raonaments exposats pel conseller Carles Naudi però, bé, jo crec que entrar en limitacions i condicionants no és bo.

En tot cas el meu vot serà una abstenció en aquest cas.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers del PS, Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

Ens trobem una vegada més en un debat molt important fet via una disposició del pressupost, perquè el que s'està modificant aquí ni més ni menys és la Llei de la Regla d'Or.

El Sr. Cinca, en motiu del debat de l'anterior pressupost de l'any 2018, va dir que volia fer un debat serè, afrontar el repte amb valentia i decisió i proposar als grups parlamentaris de l'oposició doncs, assentar-se i trobar fórmules de cara a futurs pressupostos al voltant de la Regla d'Or.

Doncs, aquella declaració de bones intencions i de valentia i d'afrontar el problema realment, s'ha quedat traduït en una disposició colada en el si del pressupost i obrint tota una sèrie de debats que han portat moltíssima discussió política i moltíssim debat i que hauria estat molt bé fer-ho en una sessió específica sobre aquesta qüestió.

En primer lloc es modifica un aspecte que ha estat àmpliament debatut. Si cal fer cada any un debat de Marc pressupostari, o només cal fer-ne un al principi de la legislatura i si aquest no es modifica, mantenir

aquest Marc pressupostari al llarg dels quatre anys de legislatura.

I en segon lloc, es modifiquen tota una sèrie de paràmetres ja sigui d'endeutament o de despesa màxima, com molt bé explicava el conseller Carles Naudi, en primer lloc, i sobretot perquè el Govern ha esgotat tot el recorregut de despesa màxima i ha anat fins els límits que hi havia en aquesta llei.

El nostre vot en relació a aquesta esmena serà d'abstenció perquè hi ha aspectes que podem veure de forma positiva, i altres aspectes que ens preocupen, però el que hem de lamentar moltíssim, Sr. Cinca, és que ens aboqui a un debat com aquest amb els termes que avui ho estem produint. Un dissabte al matí acabant la legislatura amb una presència reduïda gairebé de tothom en un tema tant essencial com aquest. Vostès van fer de la Regla d'Or un pal de paller de l'acció dels consellers demòcrates, era la gran llei que havia de permetre la sostenibilitat de l'Estat andorrà, arriba a final de la primera legislatura, no la poden complir, el model doncs presenta moltes disfuncions i ens ha manllevat un debat que valia la pena tenir-lo perquè estem parlant d'una qüestió molt i molt transcendent com per colar-la ara aquí en una petita disposició al pressupost i novament doncs, motxilla i repte de futur seriós de cara a la propera legislatura.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers Demòcrates, Sr. Ballestà.

El Sr. Marc Ballestà:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, el nostre grup parlamentari mantindrà el vot que va expressar en comissió i votarà en contra d'aquesta reserva d'esmena. Només recalcar una sèrie d'aspectes i és que el pressupost de l'exercici 2019 compleix amb la integritat del Marc pressupostari -ja ho vam debatre durant el debat del Marc pressupostari també al debat de totalitat del pressupost-, però tot i així per facilitar la feina dels governs a venir creiem necessari modificar la Regla d'Or i per tal, mantenint els límits d'endeutament i de dèficits permesos, als quals s'hi referia el Sr. Naudi, es flexibilitza la limitació de la despesa màxima permesa.

Només puntualitzar -perquè ha fet referència el Sr. Naudi- que parlava dels ratis d'imposició directa i indirecta, i dir que el que ha constatat l'aplicació del Marc pressupostari és que aquest rati ha anat millorant en els quatre exercicis que s'ha establert

aquest Marc pressupostari, igual que ho ha fet i ha millorat el rati d'endeutament que tenim del país.

I després també dir-li que malauradament el Govern té la mala costum de desmentir totes les prediccions apocalíptiques que feia amb tots els pressupostos en els quals augurava dèficits estratosfèrics i la realitat és que en els últims anys s'han tancat no només sense dèficit, sinó algun any fins i tot amb un superàvit existent.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Govern, Sr. Jordi Cinca.

El Sr. Jordi Cinca:

Gràcies Sr. síndic.

Certament aquest és un debat que hem tingut ja diverses ocasions i, per tant, tinc la sensació que és absolutament reiteratiu. Començo per una qüestió que a diferència del que els hi acostuma a passar a vostès, Sr. López, a mi no em consta gens reconèixer... És veritat! Jo vaig obrir la porta a què tinguéssim un debat serè per veure com es tenia de modificar globalment la Regla d'Or, si així ho creien necessari i no he tingut temps material, i jo crec que ahir ens van repetir fins a la sacietat que anava tothom molt saturat, doncs de presentar-lo com hauria calgut que és a través d'una reflexió amb la Comissió de Finances perquè al final aquesta és una llei que afecta a tothom. A partir d'aquesta reflexió fer un text alternatiu, presentar un projecte de llei i, per tant, tal com també vaig anunciar en aquell debat a la vista de què això no era possible -ja m'hi poso jo al front, perquè jo no m'he vist capaç davant de tot el volum de feina que hi havia, doncs optem per fer dues modificacions molt puntuals que hem vingut anunciant i dient pràcticament des del primer dia. Una, no té cap sentit reiterar quatre anys seguits el debat sobre el Marc pressupostari que vol ser el Marc pressupostari de tota una legislatura. Entenem que aquest debat s'ha de tenir a principi de la legislatura i ja no cal reiterar-lo. Evidentment s'ha d'anar informant al Consell General i al Tribunal de Comptes de les variacions que puguin sorgir... que pugui patir, perdó, el Marc pressupostari al llarg dels anys, però si no hi ha un esdeveniment realment molt significatiu no té cap sentit repetir aquest debat. Això és una de les coses que solucionem amb la disposició final que presentem.

I l'altra és amb l'ànim de flexibilitzar. I ja vaig dir que amb l'ànim de flexibilitzar a partir del proper Govern, per tant, la restricció que nosaltres mateixos

doncs, vam posar a la Llei, l'hem feta nostra i el pressupost que s'ha presentat i que avui debatem, està dins dels límits que fixa... o dins dels paràmetres perdó, que fixa el Marc pressupostari.

El Sr. Carles Naudi ens parla de: "*És que només els hi sobren 33.000 euros*". És que això no funciona així, això no va per si sobra o no sobra. El Marc pressupostari el que fixa és uns paràmetres i estàs, o no, dins dels paràmetres. No és que et sobrin 33.000 euros i per tant amortitzaràs 33.000 euros. No funciona això d'aquesta manera.

I el que estem fent via la simplificació del càlcul és malgrat tot mantenir una Regla d'Or molt restrictiva. Només els remeto al que passa al nostre entorn ampli, no només a Espanya i a França... ampli, al conjunt de la Unió Europea.

Primer, és l'habitual referenciar l'endeutament i el dèficit en relació al PIB... és l'habitual, no ens estem traient aquest paràmetre de la butxaca, és l'habitual a tot arreu i ho fem de manera molt restrictiva fins a un màxim de l'1%. Per exemple, el pressupost d'aquest any està per sota del 0,5%. Crec que tots estem d'acord que ja voldrien pràcticament tots els països de la Unió Europea poder presentar pressupostos amb dèficits per sota del 0,5% en relació al seu PIB.

I finalment, ha insistit varies vegades Sr. Naudi, no s'amortitza deute, deixi'm que el corregeixi, hi ha dues operacions en curs que cada any s'amortitzen i que aproximadament representen una amortització d'entre 7 i 8 milions d'euros l'any.

D'una banda el préstec que vam subscriure ja la passada legislatura de 114 milions d'euros per fer front al pagament de les obres del túnel dels Dos Valires. I d'altra banda, el préstec que ja venia i que nosaltres, doncs, anem complimentant de pagar tot el Centre de Tractament de Residus. Per tant es va amortitzant deute per aquelles operacions a llarg termini que estan contractades per aquest format. I l'endeutament, globalment no creix.

Per tant, en aquest sentit, penso que allò que pretenia la regla d'or, s'ha assolit, que era sortir-nos de la disbaixa i dels dèficits creixents i absolutament desbocats del que veníem. I portar a uns paràmetres raonables per al país, en el que si els creixements són mitjanament bons, és a dir entre l'1 i el 2%, entre l'1 i el 3% cada any, doncs, si se situa el dèficit sempre per sota de l'1%, vol dir que anirem reduint paulatinament l'endeutament en relació al PIB de l'Estat.

I jo crec que aquesta ha de ser l'aspiració que hem de tenir, i la Llei tal qual es modifica avui, doncs, ho aconseguim.

I ja per acabar, avui ja hem parlat dues vegades de motxilles. Vostè, Sr. Pere López em diu: una altra motxilla que es trobarà el proper Govern haver de fer aquesta modificació. Si ho creu oportú, doncs, evidentment. Jo només li dic: tan de bo m'hagués trobat la motxilla d'haver de modificar una llei que preveïés tot el que preveu la Regla d'or que va aprovar aquesta Cambra la passada legislatura. En lloc d'això, me'n vaig trobar una de 115 milions d'euros. Són maneres diferents o motxilles diferents a trobar-te.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Pere López.

Perdó, Sr. Carles Naudi primer.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

S'ho mirin com s'ho mirin, si cada any es genera uns 25 o 30 milions d'euros de dèficits, tard o d'hora s'ha de parar. Mentrestant s'anirà fent nou endeutament. I està clar que paguen 7 o 8 milions d'euros, que m'imagino que són dels túnels, perquè són préstecs i els préstecs, com tothom, quan paga una hipoteca es van cada mes o cada any... bé, és igual, la periodicitat, Sr. Cinca... Però el finançament global no baixa.

Per mi que el finançament hagi baixat quan vostès han desplegat un marc tributari des de l'any 2012 i han recaptat 500 milions d'euros, seria baixar 100 o 200 milions d'euros l'endeutament. Però no això.

Per tant, per a mi no és flexibilitzar els governs a venir, per mi es ficar-li les manilles al país i a les persones del país si cada any anem augmentant el forat amb 25 milions d'euros. Això no és sostenibilitat financera, ni pressupostària, ni fiscal. Això no és estabilitat.

Jo entenc que quan hi ha anys dolents, l'Estat ha de fer l'esforç i en aquell moment pot haver-hi un dèficit per ajudar a aquelles persones que ho necessiten, per ajudar a aquelles empreses que ho necessiten, per fer que el país surti del forat d'una crisi. Però en un entorn dels últims 4 anys que el PIB creix el 10%! No! De cap manera és acceptable augmentar tenir un dèficit de l'1%. I no m'ho comparin amb l'entorn, perquè l'entorn té una fiscalitat galopant. I llavors vostès m'estan dient que tenen clar que s'ha d'augmentar la fiscalitat, perquè amb la fiscalitat que tenim, està clar que això no es paga.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Algun altre conseller...

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Molt ràpidament, però només dos comentaris.

Em primer lloc, Sr. Cinca, i ho dic perquè crec que hi ha una certa voluntat per part de Demòcrates per Andorra de parlar sovint de mi en relació a que no reconec mai els errors i passar una imatge en aquest sentit.

Jo he reconegut sovint errors polítics i fins i tot diria d'altres tipus. El que passa és que també hi ha errors majors i altres errors que són d'altres tipus. Les lleis que la majoria demòcrata va fer l'any 2014 molt valents per una majoria de 22 consellers, encara estan deixant factura en aquest país. En aquell moment van ser molt valents, van canviar la Llei de la CASS que s'havia aprovat per unanimitat, la Llei de serveis socials, la Llei de la Regla d'or, i estaven desbocats fent unes legislacions que estan a l'origen de moltes de les coses que a hores d'ara encara passen al país.

I després, quant al tema de la motxilla això sí que no li puc acceptar. Perquè al final, i deixi'm que sigui una mica contundent en aquest sentit, l'equilibri pressupostari el va executar vostè, però el vam assolir nosaltres. Vostè va tenir un tancament pressupostari de 50 milions d'euros de dèficit, i unes lleis aprovades que li deixaven 60 milions d'euros per equilibrar això. Per tant, vostè, l'únic que ha fet per equilibrar el pressupost és aplicar allò que li vam deixar fet. Però l'equilibri pressupostari li va deixar fet el PS. Primer perquè vam reduir el dèficit, vam tancar a 50 milions, i vam tenir la valentia d'aprovar uns pressupostos i quan vostè va arribar al despatx del ministre de Finances, que jo vaig fer l'intercanvi amb vostè, tenia ja una motxilla, ja que avui parlem de motxilles, amb unes lleis aprovades on tenia els 60 milions que li faltaven per equilibrar els comptes, que l'únic que havia de fer és el desplegament reglamentari per poder-ho fer.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. ministre.

El Sr. Jordi Cinca:

Miri Sr. López

És una evidència, és un tema de pures matemàtiques.

Si vostè em va deixar 60 milions i em va deixar una motxilla amb 100, no em va deixar l'equilibri.

Però en tot cas també li he de reconèixer que la motxilla ja venia, la de 100 no la va crear vostè, ja venia. Però en tot cas, això és així.

I segona qüestió.

Miri, de la mateixa manera que li vull reconèixer l'esforç de gestió que van intentar fer el 2009 i el 2010, i he manifestat en moltes ocasions aquí que vostès van tenir la dificultat d'haver de fer aquella gestió sense pressupost, per tant amb pròrrogues pressupostàries amb tot el que això comporta. Normalment, coincidirà amb mi, això comporta gastar menys. Però, en qualsevol cas, si hagués volgut aplicar totes aquelles polítiques que anuncien amb un pressupost aprovat per vostè, el dèficit seria molt major, molt més gran.

Però en tot cas, no li trec el mèrit, venia el 2008 i el 2007 de dèficits de 100 milions d'euros, i vostè els va portar a 50. És així! I va fer una Llei que no me la va deixar aprovada, que no me la va deixar per aplicar, però en tot cas nosaltres la vam recollir, la vam modificar, i l'hem aplicat.

Al final, qui ha posat en marxa el marc fiscal hem estat nosaltres, i vostè molt sovint ha ajudat. No li dic pas el contrari. Però qui ha posat el marc fiscal en funcionament, hem estat nosaltres. I aquest marc fiscal ens ha donat una estabilitat que entenc que mentre es mogui dins dels paràmetres de la regla d'or ens ha de fer estar tranquils. Ens ha de fer estar tranquils!

Perquè la pròpia dinàmica de creixement del país farà que el nostre endeutament, tot i que fins i tot amb xifres absolutes es mantingui igual, percentualment en relació al PIB vagi disminuint. I aquest és un paràmetre, doncs, raonable per un país com el nostre, mentre aquest endeutament es mantingui per sota del 40% del PIB, que és el que estem avui en dia aconseguint, de fet estem al tomb del 36 o 37%.

Bé, doncs, crec que deixem en aquest sentit unes finances públiques suficientment endreçades i que permeten aquesta modificació sense cap mena de problema.

Miri, el pressupost que avui aprovem i adreçant-me en aquest cas al Sr. Carles Naudi, no presenta un dèficit de 25 milions, el presenta de 8 milions.

I el fet que hi hagi una Regla d'or que digui que es pot arribar a un dèficit de l'1%, en res obliga a què el proper Govern no pugui presentar un pressupost amb dèficit zero si ho creu convenient, i si genera els ingressos suficients per fer front a totes les despeses. O si, cosa que mai se'ns explica, es volen reduir despeses i se'ns expliquen quines són aquestes despeses que es volen reduir.

Nosaltres entenem que el pressupost que estem presentant avui és el que necessita el país, i és un pressupost que a diferència del que ha vingut succeint durant els darrers 15 anys, doncs, només presenta un dèficit de 8 milions d'euros. I si a això hi afegim, ho deia abans el Sr. Ballestà, doncs, el fet que sistemàticament estem liquidant per sota del pressupost al dèficit, doncs, és un bon auguri de cara a com liquidarem el pressupost del 2019.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, si no hi ha més intervencions, passaríem tot seguit a votar la reserva d'esmena que és la número 2 que es correspon a l'esmena número 18 de l'informe del ponent, proposant suprimir la disposició final cinquena.

Perdó, Sr. Gilbert Saboya, teniu la paraula.

El Sr. Gilbert Saboya:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, com que per precisar també les motxilles de cadascun, Sr. López, vostè va liquidar dèficits de 50 milions d'euros perquè no va liquidar les obres que estava executant perquè estava beneficiant-se d'uns pagaments a l'ombra que venien d'anys anteriors. Perquè si féssim els números com s'han de fer, que és aplicant les normes, que és que es paguen les obres quan s'executen, els dèficits serien dels seus dos anys, serien de 70 i de 85 milions d'euros respectivament.

Això per una petita precisió.

I segona. Parlant d'altres motxilles, nosaltres al mes de maig del 2011 quan vam arribar a Govern, ens vam trobar una motxilla de 28 milions d'euros que ens van recordar de la CASS. Perquè vostè en les execucions de pressupost que va liquidar 52 i 50 milions d'euros, es va beneficiar d'anar-se'n menjant les reserves que s'havien acumulat en els anys anteriors, i que van passar en només tres anys de 60 a zero. I per tant Sr. López, els pressupostos que des del 2011 hem tingut de gestionar, són pressupostos que han de suportar uns 30, 25, 38 milions d'euros segons els anys de motxilla, de dèficits, que vostè

durant dos anys no hi va fer front perquè es pagaven de les reserves que hi havia a la CASS.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Sr. Saboya, el que vostès van fer per equilibrar els comptes, -perquè no han reduït la despesa per res, l'han incrementat-, és aplicar als impostos que nosaltres els hi vam deixar. Per tant insisteixo que l'equilibri pressupostari només té un generador en aquest país que és el Govern del PS, perquè nosaltres vam tancar 50 milions. Vostè ara pot sumar els números, el que compta són les liquidacions, pot sumar, resta, afegir, el que vulgui els números, vam tancar 52 i vam deixar uns impostos aprovats de 70. Per tant, no cal dir res més.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, si no hi ha més intervencions, anem a votar la reserva d'esmena número 2 que es correspon a l'esmena número 18 de l'informe del ponent, proposant suprimir la disposició final cinquena.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 8, en contra 15, abstencions 4.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena.

Seguim amb la següent reserva d'esmena presentada pel M. I. Sr. Carles Naudi. És la reserva d'esmena número 3 que es correspon a l'esmena número 28 de l'informe del ponent, proposant modificar la disposició final desena.

Intervé per defensar la reserva d'esmena, el Sr. Carles Naudi.

Teniu la paraula.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

A la llei del pressupost també s'inclou aquest any una novetat i ve a dir que els obligats tributaris que facin el dipòsit de comptes de forma presencial. Han de pagar una taxa, que la llei del pressupost també preveu que el primer any estigui bonificada un 50%.

En resum, qui vagi a entrar els comptes en persona, hauria de pagar 100 euros, aquest any 50 per aquesta bonificació, però a partir de l'any que ve 100 euros.

Això per sort no va prosperar, es va retirar amb el benentès que el dia que això funcioni bé, és a dir que des d'internet es pugui fer el dipòsit de comptes, aleshores sí que es pot començar a plantejar que fer-ho de forma presencial doncs es pugui cobrar una taxa, que en cap cas al nostre entendre pot crear la llei del pressupost.

Ara bé, nosaltres el que sí que proposem és que aquells empresaris, aquells autònoms que generen una xifra de negoci inferior a 200.000 euros, estiguin exempts del dipòsit de comptes. Això que ningú s'alarmi, no vol dir que no paguin impostos, que no tributin, no vol dir res d'això. Això vol dir, pujar de 150 a 200 mil euros aquell nivell per sota del qual aquestes persones, aquests autònoms estarien exempts de fer el dipòsit de comptes. Per què? Per facilitar-los-hi la vida. Perquè no hagin d'estar embolicats amb autònom d'aquestes dimensions que no són grans amb assessors comptables i després amb fiscals, fer-los-hi la vida fàcil, que paguin IRPF o el seu impost d'activitats econòmiques, però no els atabalem amb el dipòsit de comptes.

Per tant, pujar de 150 a 200.000 euros no em sembla un traspàs des del punt de vista de què aquestes persones no dipositaran comptes. Perquè a més a més, aquesta informació del que generen com a empresaris s'obté via IRPF. En el fons se'ls hi està demanant la mateixa feina dues vegades. Per tant, deixem que la gent estigui una mica més tranquil·la i elevin aquesta xifra de 150 a 200, continuaran pagant impostos, continuen tributant, i si aquesta exempció es pogués augmentar a altres figures impositives, seria molt benvinguda i aplaudida. Perquè la veritat és que tenim a la gent ben carregada de feina.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Jordi Gallardo.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies Sr. síndic.

El nostre vot serà favorable i em sembla una proposta interessant en benefici del teixit dels autònoms.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Mixt, Sra. Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic

Jo votaré en contra d'aquesta reserva d'esmena.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

També pel Grup Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Jo votaré favorablement la reserva d'esmena en el sentit d'alleugerir els tràmits dels empresaris.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers del PS, Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

Els consellers del PS també votarem favorablement a aquesta reserva d'esmena i a més explicarem i no és per l'efecte del cansament que a més, Demòcrates per Andorra ens va votar per una vegada una esmena en aquest sentit, i jo crec que val la pena explicar-ho perquè és una situació tan excepcional al llarg dels darrers mesos, que per una que succeeix una mica que coincidia amb la mateixa línia que parlava el Sr. Naudi, que és el no posar una taxa pel dipòsit en paper, pel dipòsit no electrònic dels comptes, perquè com és públic i notori, hi ha bastants problemes a hores d'ara encara amb tot el que són les tramitacions electròniques per part de l'Agència Tributària, i en la segona part de la reserva d'esmena, l'increment de 150.000 a 200.000 euros del llinar per presentar els comptes, doncs coincidim amb el que el Sr. Carles Naudi, per

alleugerir els tràmits per petits empresaris i professionals, i més com deia ell, els formularis s'han de presentar igualment a l'Agència Tributària.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sr. Ballestà.

El Sr. Marc Ballestà:

Gràcies Sr. síndic.

El nostre grup parlamentari mantindrà el vot que va expressar en comissió i votarà en contra de la reserva d'esmena.

I només un comentari al Sr. Pere López, que ara marxa, però dir-li que la seva memòria és molt selectiva perquè li podria treure per exemple la Llei del codi de l'Administració on vam votar a favor de totes les esmenes que va presentar el seu grup parlamentari.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Govern, Sr. ministre, Sr. Gilbert Saboya.

El Sr. Gilbert Saboya:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, jo crec que és convenient sempre anar inscrivint les discussions en un context també evolutiu d'on vénen les coses per intentar-les entendre. És veritat doncs que aquesta mesura d'exempció es crea l'any 2007, que és quan s'introdueix la comptabilitat, i jo crec que hem de constatar tots doncs que l'esforç d'Andorra del 2007 avui en dia és un esforç molt important perquè en aquell moment passàvem de no tenir cap mena d'exigència comptable a introduir doncs uns sistemes de declaració abreujada per totes aquelles companyies doncs que tenien uns actius inferiors a 3.600.000 euros en el balanç o que ingressaven en total 6 milions d'euros o que tenien un nombre de treballadors inferior a 25 persones. Per tant, totes aquelles companyies que reunien doncs aquests tres requisits per primera vegada, es veien sotmesos a haver de presentar uns comptes sota un format abreujat, a part del format normal que es va crear. Alhora també es va crear un format simplificat perquè el Govern d'aquell moment doncs va tenir la idea de què per alleugerir al màxim doncs aquesta real transformació cultural que s'exigia, es va introduir un règim simplificat que feia que s'hi

podien acollir totes aquelles empreses o tots aquells empresaris que tenien un volum de negoci inferior als 100.000 euros, i es va crear també l'any 2007 amb el Govern del Sr. Pintat, una exempció per tots aquells empresaris que eren persona física de 100.000 euros. I per tant, totes aquelles empreses que estaven per sota de 100.000 euros doncs, no es veien obligades a dipositar.

Això com ha passat amb moltes altres coses, ha evolucionat moltíssim. Primer, el propi Govern Pintat ja va haver de modificar la llei vuit mesos després, bàsicament perquè no temia el pla general comptable apunt i per tant s'havien de posposar la seva posada en marxa. A l'any 2010 el Govern del Partit Socialdemòcrata va modificar i va ampliar les empreses que es podien acollir a un règim simplificat a totes aquelles que tinguessin una xifra anual de negoci inferior a 250.000 euros i, per tant, deixant fora més empreses que les que inicialment s'havien previst a la Llei del 2007. I el 2011 amb el Govern de DA les primeres mesures que vam aprovar al octubre-novembre del 2011 i també, doncs, a principis del 2012, es va pujar aquesta xifra de 250.000 euros a la qual es podien acollir els empresaris per anar en el règim simplificat fins a 600.000.

Per tant, el nombre d'empresaris que s'han beneficiat des del 2007 fins a la data, i en particular, ja que em toca dir-ho també, en aquests últims anys, ha sigut molt important, ja que evidentment, empreses que facturin menys de 600.000 euros l'any n'hi ha moltes més que no pas empreses que facturin fins a 250.000. I per tant, ja s'ha alleugerat molt la feina de molts empresaris des del 2011.

Aquell mateix 2011 el Govern de DA també va augmentar per aquells empresaris que són persona física l'exempció de 100.000 a 150.000 euros. I per tant, aquests 150.000 euros que discutim avui estan ja consolidats des de l'any 2011 fruit d'una voluntat de poder adequar el que era la posada en marxa d'una Llei de comptabilitat que abans era inexistent.

I amb això volia contextualitzar no tant per patrimonialitzar per part de DA, doncs, que també han participat, de fer més lleugera la carga per moltes empreses, però també, perquè un sistema comptable que anés al 2007, òbviament necessita uns anys de recorregut per anar testejant i per anar donant-nos compte d'aquelles necessitats que ha d'afrontar, I per tant, entenc que de la mateixa manera que DA ho va fer l'any 2011, pujar el sostre a totes aquelles empreses que són persona física, de 100 o 150.000, o pujar el sostre de totes aquelles empreses que es puguin acollir en el règim simplificat de 250 a 600.000, molt probablement, qualsevol

Govern d'altres colors s'hagués vist també abocat a fer-ho.

Dit això, avui ja han passat 11 anys i hi ha alguns elements que sí que existeixen avui i que no existien en aquell moment. Avui fem part d'avaluacions amb sistema de Peer Review per part de l'OSCE de tots aquells criteris que fan referència a transparència de comptes, etc. I més enllà d'opinar, doncs, el volum de feina que pot generar el pur dipòsit, perquè jo entenc que les empreses ja han de generar tota la seva feina per portar les comptabilitats, encara que no dipositin, i per tant, entenc que el fet de dipositar no els hi genera un volum de feina especial. Però a part d'això, avui en dia és un mal moment per augmentar aquests sostres de cara als processos d'avaluació que, de fet, en aquesta recent setmana estàvem tenint per part del Global Forum, ja que evidentment, la tendència en general és anar en sentit contrari, que es faci públic, cada vegada més i de forma més exigent aquesta documentació i que, per tant, els dipòsits de comptes es generalitzin més aviat a la baixa que no a l'alça.

Per tant, potser haguéssim hagut de fer això fa 10 anys, o fa 5 anys o fa 6 anys. Nosaltres ho vam fer pujant de 100.000 a 150.000, però a hores d'ara no ens sembla un bon moment i encertat plantejar aquesta mesura de pujar dels 150.000 als 200.000 al dipòsit de comptes, i en tot cas, deixar també que en res afecta el volum de feina de cara als empresaris.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Bé, si no hi ha més intervencions, doncs, passaríem tot seguit a la votació de la reserva d'esmena.

Recordo que és la reserva d'esmena número 3 que es correspon a l'esmena número 28 de l'informe del ponent, proposant modificar la disposició final desena.

S'obre un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 10, en contra 15 i cap abstenció.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Seguim amb el següent... en aquest cas és un grup de reserves d'esmena presentades pel M. I. Sr. Carles Naudi. Recordo o els informo en tot cas, que l'esmena número 4 ha estat retirada també pel Sr. Carles Naudi. Són la reserva d'esmena número 5, la 6 i la 7.

Teniu la paraula Sr. Carles Naudi.

El Sr. Carles Naudi: (3.15'.47")

Gràcies Sr. síndic.

Això ve molt a col·lació del que ahir vam parlar amb l'aprovació de la Llei del servei d'acció exterior i del Cos diplomàtic. Doncs, els reptes de present i de futur d'Andorra estan bàsicament avui dia en les relacions internacionals, i en el procés negociador que afrontem amb la Unió Europea, on esperem que s'aconsegueixin unes relacions fructíferes i beneficioses per ambdues parts.

Però com vaig dir ahir, aquest procés de negociació, durant aquest 4 anys ha posat de manifest, ha posat a la llum i ha posat sobre la taula una sèrie de debilitats i vulnerabilitats, tant institucionals, com estructurals, com de mitjans tècnics de recursos humans i que, potser, hem de corregir si volem uns resultats òptims pel país, per Andorra.

Conforme avancem amb aquest procés negociador, hi ha externalitats, hi ha coses que passen a nivell de comerç internacional, a nivell de crisi de refugiats, el Brexit, aspectes que no fan més que incrementar la incertesa. Desconeixem com reaccionarà la Unió Europea davant del Brexit. I per tant, poden augmentar les nostres vulnerabilitats, i requereix que el bon equip d'Afers Exteriors sigui reforçat per elaborar totes aquelles estratègies que tinguin en compte tots aquests reptes de futur, les incerteses de present i futur, i que ens generin en aquest procés d'anàlisi, de reflexió i de negociació flexibilitats i oportunitats pel país.

Al llarg d'aquesta legislatura, hem posat de manifest que hi ha informes que no se'ns donen. S'ha posat de manifest que l'anàlisi del cabal i dels annexos famosos s'està duent a terme des de l'any 2012 i encara no se sap quin és el cabal que aplicarà Andorra. Un dia es parla de 12.000, l'altre dia de 9.000, directives i reglaments que seran d'aplicació. Però encara s'està analitzant, i jo no sé si és perquè falten recursos. El tema és que no sabem del cert. Primer es diu que la Unió Europea ens ho acaba de donar, però paral·lelament es diu que estem

analitzant el de l'Espai Econòmic Europeu que es coneix des de fa molts anys.

De tots és sabut que no se'ns donen o no es fan estudis d'impacte. I crec que les persones han de saber com els hi afectarà a la seva vida, ho han de saber les empreses, ho han de saber els bancs, ho han de saber les farmàcies, les botigues, Andorra Telecom. I aquests estudis d'impacte, de quina és l'afectació que tindrà això en la nostra vida han de ser-hi, i potser falta les persones per fer aquests estudis d'impacte.

Vaig fer una demanda d'empara al síndic perquè no se'ns va donar una demanda d'informació, que ja no sé si té 4 o 5 mesos, sobre les actes de les reunions inter ministerials pel que respecta a la negociació de l'acord amb Europa. Aleshores, no sabem si és perquè no ens ho volen donar o perquè no poden més. I insistim en què cal seguir reforçant l'equip d'acció exterior, perquè és el principal repte de futur i de present del país.

I per això presentem aquesta reserva d'esmena que no va ser aprovada en comissió, perquè pensem que s'hi han d'esmerçar esforços, recursos, diners, perquè es puguin resoldre totes aquestes febleses i es puguin afrontar els reptes que tenim aquí a Andorra, compensant-ho amb altres partides, que són bàsicament dues: l'ONU i l'OSCE. Realment no sabem que es fa a l'ONU. Segur que fan feina molt important, però no transcendeix aquí. Segurament en l'aprovació del nostre informe del servei d'acció exterior que ahir es va aprovar, també, gràcies a una esmena nostra i aprovada pel ple de la Comissió d'Exteriors, l'any que ve els consellers que estiguin aquí sabran que fa l'ONU i, per tant, podrem valorar si aquesta feina és adequada o no. I de la mateixa manera l'OSCE que li traiem una partida de 10.000 euros. Llavors a mi no em sembla tan dramàtic que una OSCE que diu que fa tanta feina, tanta feina, tanta feina, però la veritat és que quan hi anem pràcticament ni els veiem, se li treguin 10.000 euros. El nostre repte de futur està a la Unió Europea a negociar com Déu mana, a reforçar l'equip, a tenir el millor talent, i pensem que és prioritari això que no la feina que s'està fent a altres organismes internacionals, que són importantíssims, però el principal repte tots sabem on està.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pels grups parlamentaris, pel Grup Liberal, Sr. Jordi Gallardo.

El Sr. Jordi Gallardo:

Sí, Sr. síndic, primerament un dubte.

Entenc que estem fent una agrupació de les reserves d'esmena 5 i 6?

El Sr. síndic general:

5, 6 i 7.

El Sr. Jordi Gallardo:

5, 6 i 7 totes juntes.

Bé, doncs, el nostre sentit del vot seria sí a la reserva d'esmena 5 i 6, perquè entenem que cal reforçar aquest objectiu de destinar més recursos a la negociació.

Respecte a la reserva d'esmena 7 faríem una abstenció perquè les partides que es proposen per reduir, per augmentar justament aquest objectiu, nosaltres pensem que no és pertinent fer una reducció d'aquestes partides. Entenem que es fa molt bona feina des de les ambaixades a tot arreu, i pensem que caldria buscar d'altres llocs o ubicacions per dotar de més recursos aquest objectiu d'aconseguir l'acord d'associació.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Mixt, Sra. Sílvia Eloïsa Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Tot i que comparteixo totalment que l'Ambaixada de Brussel·les és una ambaixada ara molt estratègica, no comparteixo les partides per les quals es treu per intentar dotar-la. Perquè penso que també són ambaixades i missions que tenen unes tasques molt importants i que realment són quantitats que poden alterar la seva tasca, per la qual cosa el meu vot serà negatiu.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

També dins del Grup Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Sí, gràcies Sr. síndic.

El meu vot serà favorable a les reserves d'esmena plantejades en el sentit, doncs, de reforçar i dotar de més recursos el Ministeri d'Exteriors.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers del PS, Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

El vot dels tres consellers del PS serà favorable a les tres reserves d'esmena que ha presentat el Sr. Naudi, també ja vam fer en el mateix sentit a la comissió i també lliga amb alguna de les esmenes que havíem presentat en anys anteriors, en relació a dotar de més recursos tot allò al voltant de l'acord d'associació, i també de les partides pressupostàries destinades a l'ambaixada prop de la Unió Europea.

Anant una mica més enllà del que són les esmenes concretes, pensem que en general s'estan aplicant, tot i que és un repte molt major, pocs recursos a tot el que és la qüestió tant de personal adscrit al Ministeri d'Exteriors com de despeses necessàries per afrontar aquesta negociació i aquest acord amb garanties, i per això veiem molt positivament les esmenes presentades en el seu moment pel Sr. Naudi.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sr. Ballestà.

El Sr. Marc Ballestà:

Gràcies Sr. síndic.

El nostre grup parlamentari mantindrà el vot que va expressar en comissió i votarà en contra de les reserves d'esmena.

Creiem com deia el Sr. Naudi que cal apostar pel Servei de política exterior i l'aprovació de la Llei que vam fer ahir n'és una molt bona mostra d'aquesta aposta.

Creiem que el pressupost contempla les necessitats derivades de la negociació amb l'acord d'associació amb la UE com ja s'ha fet amb els exercicis pressupostaris precedents, un pressupost que s'ha anat incrementant any rere any. Però també creiem que les partides que es volen reduir afecten ambaixades que també realitzen una tasca molt

important i que ja tenen el seu pressupost molt ajustat i, per tant, no hi estem d'acord.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Govern, té la paraula la ministra, Sra. Maria Ubach.

La Sra. Maria Ubach:

Gràcies Sr. síndic.

Primer de tot voldria celebrar la voluntat del conseller Naudi de dotar de més recursos econòmics la nostra Ambaixada a Brussel·les, tot això per fer front al procés de negociació que s'està duent a terme amb la Unió Europea, i això mostra, doncs, benentès, l'interès i el suport que porteu a la negociació d'aquest acord.

No obstant, el que voldria dir és que dotar de més pressupost l'Ambaixada a Brussel·les i segons les reserves d'esmena que feu, serien en detriment del pressupost de les altres ambaixades i missions diplomàtiques que funcionen ja de manera amb partides molt ajustades. I per tant, això seria negatiu, impediria, doncs, de poder representar Andorra dignament i limitaria el correcte desenvolupament de les tasques dels diplomàtics andorrans.

Pel que fa en relació a les reserves d'esmena sobre les qüestions de personal, el que voldria destacar que per dotar de més mitjans humans a l'Ambaixada d'Andorra a Brussel·les o a qualsevol altra ambaixada, caldria fer una modificació més important que seria de dotar més mitjans al Ministeri d'Exteriors i incrementar d'aquesta manera el pressupost del Ministeri d'Afers Exteriors.

Ahir es va adoptar la Llei del Cos diplomàtic, cosa que és un element molt positiu. I una mica també l'objectiu d'aquesta Llei del Cos diplomàtic, és ajudar a planificar de la millor manera la gestió del personal del ministeri tenint en compte les prioritats internacionals i les necessitats de personal de cada una de les ambaixades.

Sr. Naudi, vostè deia en la seva intervenció que vol disminuir el pressupost de Nacions Unides i de l'OSCE, ja que la feina que es fa no és una feina potser suficientment visible. Potser sí, no és suficientment visible però és una feina molt important.

Jo el que voldria recalcar és que la part multilateral, els afers multilaterals són per al nostre país, petit país, són essencials i la cooperació multilateral i el treball multilateral que fem amb les Nacions Unides i

amb l'OSCE és essencial per Andorra, per la visibilitat i per desenvolupar els diferents projectes que s'estan duent a terme. I la feina que fan aquestes dues ambaixades són crucials i es fan amb uns mitjans, un cop més, molt petits.

El que jo no podria acceptar, és que reduíssim el pressupost d'aquestes ambaixades per nodrir el pressupost de l'Ambaixada a Brussel·les, i tot i que les quantitats, efectivament, no són molt importants, però un cop més, els pressupostos de totes les ambaixades d'Andorra, són uns pressupostos molt ajustats, intentem gestionar les ambaixades de la manera la més eficient possible, i reduir ni que sigui de 10.000 euros per una ambaixada és un problema.

Per tant, en relació a les tres reserves d'esmena que vostè presenta, per a nosaltres és molt difícil que es puguin acceptar, que es puguin acceptar de modificar els pressupostos que proposeu, ja que posaríem en dificultat el funcionament de les nostres ambaixades. I sabent que el que es demana avui a les ambaixades és un treball cada vegada més exigent, de totes les ambaixades, tot i que efectivament avui sobre la taula hi ha una prioritat, que és l'acord d'associació, la negociació de l'acord d'associació, però no hem d'oblidar també el treball que s'està duent en altres àmbits, com és en particular l'àmbit multilateral.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies

Alguna altra intervenció...

Sr. conseller.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

En cap cas, Sra. Ubach, això significaria haver de reduir i no crec equivocar-me, però la fitxa del pressupost, la Missió Permanent a Nacions Unides passa de 738.000 euros a 823.000 euros, és a dir, creix.

Hi ha reptes, segur, però no ens els han explicat. No ens els han explicat! No és que no siguin visibles, és que no sabem què fa Andorra a l'ONU i és importantíssim que hi siguem.

A nivell de l'OSCE, molta feina, segur, però també li dic, en la fitxa del pressupost el que es diu no pot ser veritat de cap manera: que assisteix a 210 plenaris, si no hi són; que fa 80 reunions de grup de treball; que participen a 25 reunions inter ministerials; i això entre altres coses. Però si quan hi vam anar l'última vegada a la delegació no els vam ni veure. Si no

estan a la nostra reunió amb tots els representants d'Europa, on estaven? Llavors jo ho sento. Té molta feina, segur. Però jo no em crec el que hi fica a la fitxa del pressupost. I com que veig allò de l'ONU si ho vol justificar, ho celebraré que ho faci, creix un 11,4%, em sembla que el repte principal el tenim a Europa. A Nova York hi hem de ser, només faltaria, de la millor manera possible, només faltaria. Però no tenim recursos il·limitats i els hem de gestionar de la millor manera possible.

Si llavors vostè em vol dir, és que no els està destinant a la partida correcta, ja els hi accepto, transaccionin l'esmena i fiquem una partida correcta. Vostè sap on els necessita millor que jo, doncs, li brindo la possibilitat que m'ho transaccioni i votem.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

(Se senten veus)

Continuï Sr. Naudi.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sr. síndic moltes gràcies.

I si vol li facilito una mica la feina perquè diu que van amb recursos molt justos. El dilluns, aparentment últim dia que serem consellers, a la relectura comentada no mobilitzi l'equip. Doni'ns el document del marc institucional. Doni'ns el document de l'acord de mercaderies i no cal que estiguem tres hores a Govern mobilitzant a mitja plantilla del ministeri perquè ens passin un power point amb aquest document.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sra. ministra desitja intervenir...

La Sra. Maria Ubach:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, començaré per la resposta al segon comentari que ha fet el Sr. conseller Naudi.

Bé, jo penso que la gestió del ministeri l'ocupo jo mateixa i la faig jo mateixa. I penso que justament la sessió que us proposem de tenir dilluns que ve, és una sessió, és una lectura comentada de la part institucional i del protocol de mercaderies que farà...

no el farem nosaltres, és el Ministeri d'Exteriors. Em sembla que ja us havíem dit que vindran els experts que ens acompanyen en aquestes negociacions per fer la lectura.

Per tant, doncs, penso que pot ser d'utilitat tenir els experts que puguin explicar de la millor manera com avancen les negociacions.

Pel que fa a la resta, els pressupostos, un cop més es preparen de manera molt, molt acurada i molt ajustada. I benentès, ja havia destacat que hi ha un increment pel que fa al pressupost de la Missió a Nova York. Sí, però el cost de la vida augmenta, i el cost de la vida a Nova York, doncs, augmenta i la raó per la qual també hem d'augmentar el nostre pressupost. No podem anar amb creixement zero, és impossible. Hem de pagar la llum, hem de pagar el telèfon, hem de pagar totes les despeses fixes que representa una ambaixada i, per tant, s'ha d'augmentar.

Per a mi és absolutament impossible de reduir ni que sigui de qualsevol de les quantitats que sigui, el pressupost que tenim a les ambaixades. Hem reduït des de fa molts anys, i pot anar mirant els pressupostos de les ambaixades i veure el progrés o no progrés del pressupost de les ambaixades. Hem reduït el pressupost de les ambaixades de manera substancial durant els últims anys. I justament per fer que sigui, doncs, el més acurat possible, el més ajustat possible, perquè hem hagut de seguir totes les exigències pressupostàries que s'han demanat a nivell de Govern de manera general.

Per tant, és realment impossible de reduir. Això no ho podem fer per garantir el bon funcionament de les nostres dos missions.

Pel que fa al treball que du a terme la Missió d'Andorra a les Nacions Unides o la Missió d'Andorra a l'OSCE, jo li puc dir que amb les persones que hi ha fan una tasca admirable. Duen a terme la seva missió, duen a terme tot el treball que s'ha de dur a terme i no pot menysprear d'aquesta manera el treball que fan els nostres diplomàtics a les ambaixades.

Pel que fa a l'OSCE hi ha una persona i mitja que fa el treball de seguiment de totes les reunions que hi ha a l'OSCE, benentès el treball que fa la nostra diplomàtica ja segueix les reunions governamentals. Quan vostès van a l'OSCE, si no m'equivoco, vostès van a l'Assemblea Parlamentària de l'OSCE, on hi ha participants parlamentaris. No hi van els participants governamentals, que jo sàpiga, però potser m'equivoco.

I és la raó per la qual que no hi hauria la nostra representant, doncs, a la reunió. Per tant, pel que fa

al Govern i la meua posició seria de no poder acceptar aquestes tres reserves d'esmena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Alguna altra intervenció...

Bé, si no hi ha intervencions procediríem tot seguit a la votació de les reserves d'esmena individualment.

En primer lloc seria la reserva d'esmena número 5 que es correspon a l'esmena número 31 de l'informe del ponent, proposant incrementar el subconcepte "noves contractacions personal fix" del projecte "ambaixada, Unió Europa, Benelux i països acreditats del Departament d'Afers Bilaterals i Consulars del Ministeri d'Afers Exteriors".

S'obre un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 10, en contra 16 i cap abstenció.

El Sr. síndic general:

No sé si aquesta votació és correcta...

A mi em surten 28 consellers i no sé si hi ha 28 consellers a la...

(Se senten veus)

Perdó, 26... m'estic equivocant... hauria de millorar amb les sumes, perdoneu.

(Se sent riure)

El resultat és 10 a favor, 16 en contra.

Per tant, a la vista de la votació queda desestimada la reserva d'esmena.

Passem a la següent votació que és la reserva d'esmena número 6 que es correspon a l'esmena número 32 de l'informe del ponent, proposant incrementar el subconcepte "quotes seguretat social, noves contractacions personal fix" del projecte "ambaixada, Unió Europa, Benelux i països acreditats del Departament d'Afers Bilaterals i Consulars del Ministeri d'Afers Exteriors".

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 10, en contra 16 i cap abstenció.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena.

Passem a la reserva d'esmena número 7 que es correspon a l'esmena número 33 de l'informe del ponent proposant incrementar el subconcepte "Treballs realitzats per empreses i treballs tècnics" del projecte "Cooperació Andorra, Unió Europea" del Departament d'Afers Europeus del Ministeri d'Afers Exteriors.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 8, en contra 16 i 2 abstencions.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena.

Seguim a continuació amb el sisè grup de reserves d'esmena presentades pel M. I. Sr. Carles Naudi, conseller general del Grup Parlamentari Mixt.

Són l'esmena 8, reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 35 de l'informe del ponent, proposant incrementar el subconcepte "Noves contractacions, personal fix" del projecte "Serveis generals, Policia" del Departament de Policia del Ministeri d'Afers Socials, Justícia i Interior.

L'esmena número 9, reserva d'esmena número 9 que es correspon a l'esmena número 36 de l'informe del ponent, proposant incrementar el subconcepte "Quota, seguretat social, noves contractacions, personal fix" del projecte "Serveis generals, Policia" del Departament de Policia del Ministeri d'Afers Socials, Justícia i Interior.

La número 10, que és la reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 37 de l'informe del ponent, proposant incrementar el subconcepte "Noves contractacions, personal fix" del projecte "Serveis, operatius i generals" del Departament de prevenció i extinció d'incendis i salvaments del Ministeri d'Afers Socials, Justícia i Interior.

I finalment la número 10, que és la reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 38 de l'informe del ponent, proposant incrementar el subconcepte "Quota, seguretat social, noves contractacions, personal fix" del projecte "Serveis, operatius i generals" del Departament de prevenció i extinció d'incendis i salvaments del Ministeri d'Afers Socials, Justícia i Interior.

Intervé per defensar les reserves d'esmena, el Sr. Carles Naudi.

Teniu la paraula.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Si vostè ens ho permet, voldríem procedir a la retirada d'aquestes 4 reserves d'esmena, perquè considerem que el debat que voldríem portar a terme és molt més ampli que no l'ampliació o la contractació de més efectius a la policia i als bombers, sí considerem que caldria una petita formació de policies cada any, i no 30 o 40 de cop cada 10 anys.

I pensem que s'ha d'enfocar aquest debat des d'un punt de vista de la transversalitat i l'operativa de la policia, dels mitjans que s'hi han de dedicar a nivell de programari, a nivell de material vari, No només a nivell d'això.

I llavors, amb el seu permís, Sr. síndic, lamento que ha hagut de fer l'enunciat, però si vostè m'ho permet retirem les 4 reserves d'esmena.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies Sr. Naudi.

Si vol les torno a llegir totes.

(Se sent riure)

Bé acabades, doncs, després de la retirada d'aquest grup de 4 reserves d'esmena, continuem amb la següent reserva d'esmena presentada pel Sr. Carles Naudi, seria la dotzena.

És la reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 45 de l'informe del ponent, proposant crear un nou projecte anomenat casa Parramon, del Departament d'Ordenament Territorial, del Ministeri d'Ordenament Territorial.

Teniu la paraula.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Aquesta és la quarta vegada que vinc aquí a la tribuna al llarg de la legislatura per parlar d'aquest tema. Al final potser es pensaran que sóc fill de casa

Parramon, però no, no ho sóc. Però crec que compartim la vocació...

No rigui Sr. Cinca però és que hi vaig posar la banya en aquest tema. Ho vam dir l'any 2015 a la companya, que volíem donar-li un ús a la casa Parramon. I crec que tots convindrem amb la conservació i la valorització i en el manteniment del patrimoni nacional. S'ha parlat al llarg de la legislatura de l'hotel Rosaleda, de Ràdio Andorra, de casa Rossell, ara recentment de l'antiga residència de Santa Coloma.

I no podem deixar malmetre el patrimoni del país. I casa Parramon és una casa que està a la Massana en un terreny adjacent de 700 metres que fa 8 o 9 anys que està tancat. I jo m'he fet molt pesat amb aquest tema però considero que no ens podem permetre el luxe de tenir-la tancada.

Ho he defensat dos vegades amb el pressupost, avui una tercera vegada amb el pressupost i es va defensar en el debat d'orientació política. Primer els hi vam demanar que es fes un estudi, vam demanar una partida de 10.000 euros, ens van dir que no. Li hem intentat donar vàries voltes al tema però vostès també han posat la banya i van dir que no a aquest projecte.

És veritat que aquest final d'exercici vostès també han fet una esmena en el mateix sentit de la que nosaltres ja hem vingut fent cada any. Cosa que celebrem i cosa que els hi vam votar, com no podia ser d'una altra forma. Que a més a més ho van fer després que entréssim nosaltres l'esmena. Perquè recordo que vostès, aquest pressupost que estem aprovant el penúltim dia de la legislatura, van demanar dos dies de pròrroga. I en aquests dos dies de pròrroga em sorprenen amb una esmena sobre la casa Parramon. I em fa molta il·lusió, perquè al final el que volem és que això es faci.

No sé si són les eleccions o que són, però bé, ja ho accepto, i si es fa és una cosa benvinguda.

Però ja anem un pas més enllà. És a dir, l'estudi fa tres anys que el demanem i no els hi ha donat la santa gana de fer mai l'estudi. És així Sr. cap de Govern. I ara el penúltim dia de legislatura, vostès ara: "oi, ara farem un estudi, va, a veure que fem a casa Parramon". Idees segur que no ens en falten. N'hi ha moltes, i se n'han proposat moltes.

Ara tenim una problemàtica que és l'habitatge social. Jo els hi en poso una que és com aquell qui diu de compliment immediat, perquè allò és una casa on la gent hi pot viure. I segons un informe que em van trametre, l'estat de conservació i manteniment era òptim. O llavors és que aquell informe no estava bé. Diguem les coses clares! Però quan jo vaig demanar: "s'està cuidant bé aquesta casa, està en

correcta conservació?”, van presentar un informe que hi havia fins i tot el “brillo” dels interruptors. Potser no està tan bé com deien. Potser s’ha d’enderrocar i aprofitar la parcel·la i fer-hi alguna cosa més potent. Però fem alguna cosa, si us plau!

Llavors avui tenen una opció que és donar-li ús amb pisos socials. Ja sé que em diran que no, perquè serà la quarta vegada que em diuen que no. Què no hi volen posar pisos social... Bé, hi ha unes dependències que fins al 2012 s'utilitzaven com a escola d'art, des del 2012 que està tancat. És que fa molts dies. S'imaginen un propietari que tingués un pis tancat des del 2012 i no fer res, ni el vengués, ni el llogués, ni el cuidés? Seria una mica preocupant, no?

En definitiva, si no hi volen fer pisos socials perquè el Departament de Benestar Social ho té enfocat d'una altra manera, també ho accepto, però si us plau, donin ús a una casa que és de tots i que està tancada des de l'any 2012.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sra. Judith Pallarés, teniu la paraula.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Com no podia ser d'una altra manera votarem a favor d'aquesta reserva d'esmena.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Mixt, Sra. Sílvia Eloïsa Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí, gràcies Sr. síndic.

El meu vot serà favorable a la reserva d'esmena.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel conseller d'SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Sí, gràcies Sr. síndic.

El meu vot serà favorable a aquesta reserva d'esmena per tal de donar una utilitat real a la casa Parramon.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers del PS, Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

Sota l'aparença d'una aparentment senzilla reserva d'esmena, estem davant d'un debat major. No obstant per la dedicació de la casa Parramon i l'anècdota, que no és l'anècdota de l'esmena entrada pel Grup Demòcrata en el temps de descompte de la pròrroga pressupostària per proposar allò que s'havia votat que no en anys anteriors. Una jugada difícil d'entendre. No sé, potser el Sr. Ballestà ens podrà explicar ara el motiu d'aquesta esmena.

Però més enllà de la qüestió sobre l'abandonament per part del Govern de la casa Parramon tenim un altre debat damunt de la taula, i és el tema de la destinació d'equipaments públics com a habitatges socials, una proposta que ja sabem que no entra dins de la línia d'habitatge de Demòcrates per Andorra i que el ministre que s'ocupa de l'habitatge, doncs, ja ha manifestat reiteradament que creu que no és una fórmula adequada per fer front a la problemàtica de l'habitatge. Però és clar, ara tenim una proposta concreta sobre un equipament al qual es pot destinar cap a aquesta utilització i un nou exemple o una nova votació per exemplificar quina és la voluntat de solucionar el problema més gran que hi ha avui en dia al nostre país, com és el tema de l'habitatge, o bé una vegada més, donar-li l'esquena.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sr. Ballestà.

El Sr. Marc Ballestà:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, com que ja se m'ha avançat el Sr. Naudi, el nostre grup parlamentari mantindrà el vot que va expressar en comissió i votarà en contra d'aquesta reserva d'esmena.

Però sí que explicaré. Com bé ha dit, nosaltres vam presentar una esmena en la qual es dotava una partida pressupostària per fer un estudi. I no vam demanar una pròrroga de dos dies per presentar aquesta esmena, si no era per acabar el conjunt de les emenes que s'han entrat per la millora del poder adquisitiu dels ciutadans, un conjunt de propostes que requeria d'un anàlisi jurídic important per tal de

fer-les en coherència. I per això es va apurar fins al límit de poder entrar les esmenes. No per l'esmena en referència a la casa Parramon que feia dies que estava plantejada i feta.

També, com es va explicar en comissió, amb el tema de la casa Parramon ja es contemplava una partida pressupostària amb plurianuals contemplada pels exercicis 2020-2021. En aquest cas, hi havia un tema de prioritització de projectes. Hem fet un debat pressupostari o del tema del marc pressupostari fa poc temps, i hi ha un tema de limitació que no podem dedicar tots els recursos que ens agradaria a inversió per les pròpies limitacions pressupostàries que tenim. Per tant, s'ha de prioritzar.

En aquest sentit, sí que es contemplava per als anys a venir. Però ja com vam explicar i vostè també hi ha fet referència, estem davant d'una parcel·la de més de 700 metres quadrats, en la qual l'edifici actual ocupa una planta de només poc més de 100 metres quadrats. Per tant, fer una inversió important sobre el que és l'edifici actual vol dir que estem hipotecant el no poder fer una bona gestió de tot aquell terreny i poder treballar per poder fer una intervenció que aprofiti la totalitat dels metres quadrats disponibles. I que si al final es veu necessari de dedicar-ho a pisos socials en comptes de poder-ne fer tres o quatre que permetria l'edifici actual, segurament se'n podrien fer molts més amb l'ocupació de tota la parcel·la.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Per part del Govern, Sr. Jordi Torres.

El Sr. Jordi Torres:

Gràcies Sr. síndic.

Doncs, com és habitual i en temes, és cert que es van repetint, doncs, any rere any o quan debatem el pressupost. Aquí dir-li que nosaltres hem explorat diverses possibilitats per aquest edifici. És cert, algunes no han fructificat, però no és per això que no hi hem volgut posar partides pressupostàries.

El pressupost aquest d'enguany, doncs, contempla uns plurianuals pel 2020 de 140.000 euros per fer una redacció i un projecte amb la direcció facultativa, i després per fer obra al 2020 i al 2021 per un import de 7 milions d'euros.

A veure, jo penso que aquest any no és realista disposar d'una partida pressupostària, perquè s'ha de definir exactament què s'hi vol fer, i amb prou feines s'aconseguiria convocar el concurs d'idees.

Entenem que la vostra proposta Sr. Naudi, i com han manifestat tots els consellers generals, de realitzar habitatges socials. Podria ser una molt bona opció, doncs, per aquest actiu que té el Govern d'Andorra. No obstant, com se sap, com ha dit el conseller Ballestà, aquesta parcel·la té una superfície de més de 900 metres quadrats amb una edificabilitat, segons el pla d'urbanisme de la Massana, de més de 3.000 metres quadrats. I la casa que ens ocupa té només una superfície en planta de uns 100 metres quadrats.

Llavors què ens podria passar aquí? Que podríem fer, doncs, reformar aquest edifici invertint, com diu el Sr. Naudi, uns 500.000 euros, perquè és cert que l'edifici està bé, però s'ha de fer tota una sèrie de reformes, i pensem que seria no treure el màxim d'aquest actiu de tots nosaltres.

Que ja li comento, podria ser una molt bona opció de fer aquests habitatges socials.

Dir-li també, doncs, que amb les partides que vostè proposava de reduir, és cert que és la partida d'estudis i projectes d'inversió. I aquí com bé se sap, amb el Ministeri d'Ordenament Territorial, aquesta partida l'utilitza per fer estudis i projectes d'inversió de tot tipus. Jo fins i tot li dic, un cop que estigui constituït el nou Govern, els estudis per casa Parramon, doncs, es poden fer amb aquests imports sense cap problema i vostès ja disposaran de les partides pressupostàries necessàries per si creuen convenient o al persona que governi en aquell moment, si creu convenient que ho pugui fer.

Doncs, jo proposaria que aquesta reserva d'esmena no fos acceptada.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Sr. conseller, alguna intervenció...

Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Només dues molt breus consideracions.

En primer lloc per constatar que una vegada més, una bona proposta que ve dels grups de l'oposició, Demòcrates per Andorra s'entesta amb la negativa i amb el no, amb les temporalitats, i amb les explicacions en aquest sentit.

I després en relació a la problemàtica de l'habitatge, constatar que tot i els seus intents de centralitat política, realment avui ha quedat demostrat amb aquesta qüestió i amb altres qüestions socials, com va ser el seu dia el debat del salari mínim, que realment

vostès estan al més a la dreta de totes les opcions polítiques. És a dir, tot i la seva consideració, hi ha companys al voltant del seu aspecte polític que ja fa cert temps que els estan avançant per l'esquerra.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Si no hi ha més intervencions, procediríem a la votació de la reserva d'esmena...

Perdó Sr. ministre, teniu la paraula.

El Sr. Jordi Torres:

Només un petit comentari referent al que ha dit el Sr. López. Nosaltres de cap manera no hem dit que no volíem fer habitatges socials, sinó al contrari, li he dit que podia ser una bona proposta, podia ser una proposta, doncs, que es podia estudiar. Però el que sí li he dit, doncs, que és una parcel·la molt més gran i potser s'hauria d'estudiar a nivell d'un projecte molt més ampli. I les disponibilitats pressupostàries, doncs, per fer-ho estan contemplades i, fins i tot, amb plurianuals amb un import de 7 milions d'euros.

És a dir, no ens digui que tampoc no volem fer aquest tipus d'actuació nosaltres.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Passem, doncs, a la votació de la reserva d'esmena número 12 que es correspon a l'esmena número 45 de l'informe del ponent, proposant crear un nou projecte anomenat casa Parramon del Departament d'Ordenament Territorial del Ministeri d'Ordenament Territorial.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 11, en contra 15 i cap abstenció.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Finalment seguim amb la darrera reserva d'esmena presentada pel M. I. Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit. És la reserva d'esmena número 13, que es correspon a l'esmena número 62 de l'informe del ponent, proposant incrementar el subconcepte altres instal·lacions del pressupost de despeses del Consell General.

Intervé per defensar la reserva d'esmena, el Sr. Carles Naudi.

Teniu la paraula.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Com tots sabem, tenim aquí al costat de Casa de la Vall un aparcament que no tots els dies de l'any està ocupat i, evidentment, pràcticament cap dia de l'any està ocupat.

Sense que això sigui una hipoteca de futur pel Consell General, sí que penso que donar-li un ús pels veïns, pels comerciants, per les persones que viuen al barri, de forma temporal és òptim. És òptim per tots, pels restaurants, per les botigues que hi ha aquí al voltant.

Perquè diguem-ho clar, no sempre està ple. El personal de la casa el necessita, els consellers el necessitem, però molts dies, dissabtes i diumenges està buit.

Per tant, amb mesures de temporalitat, ja sigui amb màquina de tiquets i barrera, ja sigui amb zona blava, ja sigui amb una certa vigilància, mentre no es tiri endavant el concurs d'idees, perquè el concurs d'idees suposo que és d'embelliment, no parlem de la gestió, o inclús, si fes falta, donar-lo en gestió a una empresa que ho volgués portar. Crec que seria un petit revulsiu pels habitants, pel comerç i les persones del voltant de Casa de la Vall, sense malmetre ni posar en dubte la institució i l'ús que les persones que treballen a Casa de la Vall i les persones que servim i serviran a Casa de la Vall, també en puguin fer ús.

Hem ficat 75.000 euros, evidentment, podria ser zero. Obres la barrera i quan hi ha Consell no deixes entrar. Fiques tiquets i els pagues, una xifra alçada. Però en tot cas, és una filosofia de fer que tothom pugui fer ús, igual del que dèiem de casa Parramon, una casa tancada no fa res, un pàrquing tancat, un pàrquing buit tampoc serveix pels nostres veïns.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part dels grups parlamentaris...

Sra. Judith Pallarés.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies Sr. síndic.

Nosaltres igual que en comissió votarem a favor d'aquesta esmena.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part dels representants dels Grup Mixt, Sra. Sílvia Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Jo m'abstindré en aquesta esmena. Sé que és un tema complex que ja des de la passada legislatura s'està treballant i trobar aquesta compaginació entre les necessitats del Consell i poder oferir és complicat. Per la qual cosa m'abstindré.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, és una qüestió que fa temps que se'n parla, però tenint en compte, doncs, que s'ha endegat el procés, hi ha un concurs per l'embelliment d'aquesta zona, i donat que segurament, per pocs mesos, doncs, aquesta mesura pot ser positiva, però per pocs mesos segurament pot acabar complicant... el meu vot serà d'abstenció.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pels consellers del PS, Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic.

Els consellers del PS votaran favorablement a aquesta reserva d'esmena.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sr. Ballestà

El Sr. Marc Ballestà:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, el nostre grup parlamentari mantindrà el vot que va expressar en comissió i votarà en contra d'aquesta reserva d'esmena. Tal com ja vaig explicar, el Consell General ja ha posat en marxa un concurs públic per modelar tota aquesta zona i la que inclou la realització d'un aparcament d'ús públic.

Per tant, aquest projecte ja dona resposta a aquesta problemàtica i més davant de la dificultat manifesta exposada per part de mobilitat, que suposaria el fet de poder habilitar en aquests moments aquest pàrquing per a ús públic, i que implicaria una inversió important en termes de senyalització i que també podria posar en circulació a Princep Benlloch.

També només recordar que tota aquesta informació sobre aquestes dificultats, d'aquests informes de mobilitat van ser facilitats tant a la Sindicatura com a la Junta de Presidents que són coneixedors d'aquesta problemàtica.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Alguna altra intervenció...

Si no hi ha intervencions passariem tot seguit a la votació.

Recordo que és la reserva d'esmena número 13 la que votaríem, que es correspon a l'esmena número 62 de l'informe del ponent, proposant incrementar el subconcepte "Altres instal·lacions" del pressupost de despeses del Consell General.

Obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

A favor 11, en contra 15 i abstencions 2.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Bé, a la vista del resultat de la votació queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Passem un cop acabat el debat i votació de les reserves d'esmena, procedirem a debatre les altres parts del text.

Pel Govern, té la paraula el Sr. ministre de Finances.

El Sr. Jordi Cinca:

Molt bé, gràcies Sr. síndic.

Ja el passat 18 de gener vam tenir ocasió de debatre extensa i intensament el Projecte de Llei de pressupost al debat a la totalitat. Per tant, avui, ja de manera molt més breu em centraré en alguns aspectes com, per exemple, les modificacions que a través de la discussió en comissió ha patit el projecte inicial, i especialment aquelles que va promoure el Grup Parlamentari Demòcrata amb estreta col·laboració amb el Govern i encaminades a afavorir el poder adquisitiu de les persones amb menys ingressos.

D'una banda l'increment del 3,2% de les pensions de jubilació, viduïtat i invalidesa, inferiors a 1050 euros, de totes aquelles persones que hagin cotitzat un mínim de 25 anys. Una mesura no contributiva encaminada progressivament a fer créixer les pensions més baixes per damunt de l'IPC i portar-les cap al salari mínim interprofessional i compatible a no empitjorar la viabilitat de la Caixa Andorrana de Seguretat Social. D'aquí la voluntat que siguin no contributives.

Garantir que totes les persones assalariades del sector privat amb unes remuneracions inferiors a 24.000 euros anuals, es beneficiïn d'un increment equivalent a l'IPC, com per exemple ho fan els treballadors de l'Administració pública.

Una altra mesura, la pròrroga d'un any de tots els contractes de lloguer que finalitzen durant l'exercici 2019 i que aquests només puguin ser incrementats amb l'IPC. Una mesura de xoc davant la problemàtica apareguda per falta d'habitatge de lloguer i els elevats preus dels mateixos mentre no es recullen els fruits de les mesures impulsades pel Govern amb la Llei de mesures urgents relatives a l'arrendament d'habitatges i mentre no s'acaben els treballs d'anàlisi del mercat de lloguer impulsats per la taula nacional de l'habitatge, per proposar noves mesures que permetin un parc d'habitatge de lloguer suficient, a preus assequibles i coherents amb els salaris del país i que fomenti, alhora, la promoció dels habitatges de lloguer.

Introduir dins de l'IRPF que es pugui aplicar la reducció de càrregues familiars en cas de tutela i acolliment d'una persona que no sigui ascendent o descendent de l'obligat tributari, donat així compliment a la demanda del Raonador del Ciutadà. I també sense oblidar que fruit d'una decisió governamental, en aquest cas, la decisió de pujar el salari mínim fins als 1050 euros, també té impacte en la política pressupostària que tindrà significatius

beneficis en tots els programes i ajudes que estan indexats al LECS.

Mesures totes elles que donen continuïtat a les moltes que ja s'han vingut impulsant els darrers anys, com la de pujar el salari mínim interprofessional per damunt de l'IPC, amb la voluntat d'accelerar que aquest podés arribar al 50% del salari mitjà d'Andorra. I mesures que s'hauran de mantenir els propers anys en l'àmbit de les pensions i també dels salaris més baixos.

Com no pot ser d'altra forma, els hi deia en el debat a la totalitat, el pressupost del 2019 manté uns eixos coneguts, consolidats i que de fet hem exposat en diverses ocasions. Vuit pressupostos que els hi podran agradar més o menys, però que han evitat ensurts.

Com qualsevol pressupost, no deixen de ser en molts casos previsions que després cal concretar en l'execució i que naturalment poden patir algun biaix.

En definitiva, una declaració formal del que vol fer el Govern i una concreció dels recursos màxims que hi podrà destinar i que ha de passar l'examen al final amb la liquidació.

Per això a l'hora de fer pas a les previsions a l'execució, el Govern s'ha fixat durant tots aquests anys l'objectiu bàsic i que s'ha de tenir present a l'hora de valorar els pressupostos de no fer dèficits per damunt de l'1% del PIB.

De fet el pressupost que avui estem debatent presenta un dèficit del 0,4% del PIB. I seguint el que ha vingut succeint en les liquidacions dels darrers anys, res ens hauria de fer pensar que això no s'acomplís. De fet, en el debat a la totalitat i també en el Marc pressupostari, hi va haver un intens debat, especialment amb el Sr. Carles Naudi, sobre si els ingressos pressupostats serien o no els que finalment s'acomplirien, els que s'acabarien liquidant. En tot cas, en aquest sentit, només em puc remetre al que ha succeït tots els anys, a excepció d'un, que hem estat gestionant el pressupost des del 2012.

I per tant, li deia en aquell moment i li torno a dir ara, en aquest sentit crec que es pot fer confiança. Una confiança pel que fa als ingressos i també una confiança pel que fa a l'execució del pressupost.

Miri'n, abans el Sr. López ens deia parlant de la motxilla o no motxilla, que el que compta al final són les liquidacions. Doncs, parlant de liquidacions entre els anys 2015 i 2018 i pendent d'acabar de tancar l'any 2018, haurem aconseguit un superàvit de caixa global d'aproximadament 10 milions d'euros entre aquests 4 anys, front al dèficit de 538 milions

generat entre el 2005 i el 2011, o els 116 del 2009, o els 99 del 2008.

Aquestes quantitats només les poso de relleu per insistir en què sense uns comptes equilibrats, amb uns dèficits molt controlats, com a país no podem fer front a tots els reptes que tenim com a societat per endavant.

Senyores i senyors consellers, la clau de volta del pressupost de futur, no en tinguin cap dubte, són els ingressos. Tots els grups d'aquesta Cambra, d'una o altra forma, han tingut responsabilitats de Govern, i tots sabem que les despeses no baixaran. Potser puntualment les podem contenir, però la tendència a mig termini serà creixent. Podran discrepar sobre com i en què hem de gastar, però al final la despesa no baixarà. Per tant, era i seguirà sent fonamental consolidar un marc fiscal que doni estabilitat i assegurui les necessitats pressupostàries.

I en aquest sentit, els darrers anys hem aconseguit estabilitzar els ingressos per damunt dels 400 milions d'euros i aquesta ha de ser la línia. De fet, el pressupost que ara debatem presenta uns ingressos de 444.771.000 euros, és a dir un 4,64% més que l'any 2018. I com els hi deia, en aquest sentit, els 425 milions d'euros que preveia el pressupost del 2018, insisteixo, pendent d'acabar de fer el tancament, a hores d'ara, doncs, ja els hi avanço que es liquidaran al tomb dels 432 milions per a l'exercici 2018.

Per tant, continuarem amb aquesta tendència, primer de consolidar per damunt dels 400 i sobretot de complir les previsions pressupostàries.

I això és important, perquè al final l'única manera de poder consolidar les polítiques socials, les polítiques en l'àmbit de l'educació, de salut, de medi ambient, de promoció de l'economia, que s'han vingut consolidant aquests darrers 8 anys, passa per tenir una capacitat de generar ingressos suficients.

Difícilment si tenim temptacions de desmantellar el Marc fiscal, si tenim temptacions de reduir la pressió fiscal com a vegades se'ns ha dit, difícilment podrem fer front a tot allò que necessita el país en termes de despesa.

Uns pressupostos que han de ser una eina al servei de les necessitats socials de cada moment i que ho han sigut els darrers 8 anys. De fet, sense cap mena de dubte, el Departament de Benestar Social ha estat sistemàticament el que més dotació ha tingut. I torna a succeir igual a l'any 2019. El pressupost aquest anys és de 27.510.000 euros, és a dir gairebé 3 milions més que el que tenia l'any passat i pràcticament en la seva totalitat de partides es veu com creixen les mateixes. Diria pràcticament que únicament amb polítiques d'ocupació i inserció sociolaboral hi ha un lleuger descens, i és normal,

perquè al final aquestes partides van haver de pujar molt els anys 2012, 2013, 2014, que era quan va haver-hi les puntes de desocupació més importants i més inscrits al Servei d'Ocupació.

Exactament el mateix podríem dir pel que fa al Ministeri d'Educació, un altre ministeri que s'ha intentat mimar al llarg d'aquests 8 anys i deixar-lo al marge de la crisi econòmica. I en aquest sentit, ara que tenim una situació més estabilitzada, no només l'hem deixat al marge de la crisi, sinó que podem incrementar substancialment les seves partides. El pressupost d'educació aquest any és de 67.171.000 euros, és a dir un 3% més que el que tenia l'any passat després d'haver crescut ja un 3,6 l'any 2018. I això ens ha permès durant aquests anys, no únicament mantenir i incrementar, doncs, les dotacions a la formació o al sistema educatiu andorrà, sinó també impulsar altres àmbits de l'educació que havien estat, doncs, menys ben tractades històricament, com pot ser la pròpia formació professional que ha vist com els seus recursos s'incrementaven els darrers anys en un 61% i com els seus alumnes creixien un 114% o la pròpia universitat que també ha vist uns increments molt significatius tant de programes com d'alumnes com de dotació pressupostària.

I aquesta relació la podria anar fent...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Jordi Cinca:

Vaig acabant Sr. síndic.

I aquest mateix enunciat el podríem anar fent amb diversos apartats.

Dèiem que havia de ser un pressupost que donés resposta a les necessitats socials i ho ha fet durant aquests 8 anys, i creiem que ho continuarà fent, però també havia de ser un pressupost que fos dinamitzador econòmic. I en aquest sentit, doncs, també trobem partides vinculades al turisme com a principal factor de l'economia andorrana, el comerç, la neu, l'hoteleria, restauració, esdeveniments, tot el que forma part d'aquest conjunt de l'oferta turística, iniciatives per impulsar noves activitats a l'empareda de l'obertura econòmica que permetin a llarg termini la diversificació de l'economia andorrana.

I també en l'àmbit de les inversions, el capítol 6 i el capítol 7, doncs, es manté en la línia dels darrers anys, concretament 58 milions d'euros, és cert, 4,4% menys que l'any passat, però també és cert que amb un nombre molt significatiu d'obres en curs, amb dotacions plurianuals que ens permetran tancar la

liquidació del 2019 amb tota certesa en la mateixa línia dels darrers anys.

Ja no m'allargo més senyores i senyors consellers, 8 anys de pressupostos, pressupostos per gestionar anys difícils, pressupostos coherents amb el país que ens vam trobar, que han corregit la precarietat dels ingressos, que han abandonat els dèficits ingents, que han anat aturant l'endeutament creixent, pressupostos que han permès executar la política que el Govern havia anat fixant en diferents àmbits, unes polítiques que han permès a l'Estat estar al costat de les persones que més ho necessiten, polítiques que han permès l'homologació internacional sense perdre competitivitat, ni els nostres drets diferencials, polítiques que han ajudat a anar retrobant el camí de la recuperació econòmica, polítiques que tal com els volia, ens deixen amb una situació millor de la que estàvem per no perdre el tren del creixement, quan als països del nostre entorn també l'han agafat.

S'han assentat, senyores i senyors consellers, unes bases pressupostàries que perduraran al servei de qui governi, i que n'estic convençut, no variaran substancialment.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Jordi Gallardo, teniu la paraula.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies Sr. síndic.

Durant el debat de l'esmena a la totalitat dels pressupostos de l'exercici 2019, les del Grup Parlamentari Liberal vam argumentar que no podíem donar suport a un projecte que presentava, al nostre entendre, unes previsions que sobre el paper s'aguanten, però que eren triomfalistes i poc realistes des del nostre punt de vista.

Ja apuntàvem durant el debat del mes de gener que, d'una banda havien fet una revisió a l'alça de les expectatives de creixement i de l'altra també de les previsions d'ingressos que estaven previstes clarament, com insisteixo, a l'alça, tot i que la conjuntura internacional pronosticava una desacceleració econòmica important.

Vam retreure al Govern i ho torno a fer avui, que segueixen presentant una estructura pressupostària amb una despesa pública desbocada, i amb uns creixements dels ingressos plantejats exclusivament per quadrar la despesa màxima permesa de la Llei de sostenibilitat financera.

El seu pressupost no és una proposta de reactivació econòmica ni una aposta per a nous sectors estratègics, ni uns recolzaments als sectors madurs, ni un impuls al sector dels autònoms, ni un estímul a l'emprenedoria, ni una resposta amb polítiques efectives clares a les principals problemàtiques que afecten la ciutadania d'aquest país.

És simplement un pressupost realitzat amb el clar propòsit d'esvair el control de la Llei de sostenibilitat financera, la famosa llei i efímera també, de la Regla d'or.

És un pressupost trist que no mostra una empenta que ha de tenir un projecte polític que vol fer créixer la societat andorrana.

L'estructura d'ingressos s'ha inflat amb el clar propòsit de poder quadrar la ràtio de la despesa màxima permesa. Tot i així, han hagut de recórrer, com li hem recordat durant aquesta legislatura, una vegada i una altra, als recursos d'Andorra Telecom, i en aquesta ocasió més que mai.

Durant el debat a l'esmena a la totalitat el ministre de Finances i el portaveu del Grup Parlamentari Demòcrata negaven, per altra banda és obvi, que el creixement de l'economia andorrana previst pel Govern fos clarament a l'alça. Un creixement previst que els liberals denunciàvem i que avui mantenim amb més rotunditat.

Després de llegir detingudament alguna de les notes de les agències de qualificació que el Govern no fa públiques però que sí s'encarrega d'utilitzar parcialment amb les seves notes de premsa, podem insistir que estan clarament a l'alça. Agències com Standard & Poor's estimen un creixement de l'economia andorrana de l'1,3 per a l'exercici 2019 i 2020. Lluny... no, molt lluny dels percentatges que vostès han previst al Marc pressupostari aprovat per Demòcrates per Andorra que preveu un creixement del 3,7%. Estem parlant d'una diferència d'un 2,4% menys del que ha inclòs el Govern al pressupost. Com es justifica aquesta previsió?

Per tant, un cop més les previsions de creixement estan inflades i serà molt difícil de complir, segons l'opinió del nostre grup, a partir de les previsions de les dades d'agències que el propi Govern coneix i vol obviar.

Respecte als ingressos previstos pel Govern, amb les darreres informacions de recaptació dels diferents impostos i taxes en el darrer mes, ja podem afirmar que tant la previsió d'ingressos de la taxa al consum com l'IGI, no han complert les expectatives de tancament del 2018. Això és el que es desprèn del tancament del tercer trimestre del 2018, l'únic, això sí, tancament el que tenim de moment accés i, en conseqüència estimem que el pressupost d'ingressos

per al Projecte de llei del pressupost per a l'exercici del 2019, al capbaix està sobrevalorat d'uns 12 milions d'euros.

Aquest fet suposaria que de no haver incrementat els ingressos en aquestes quantitats, la despesa màxima permesa s'hauria d'haver reduït per poder complir amb la Llei de la Regla d'or. I aquesta és la realitat. Una Llei, la Regla d'or, que no ha tingut ni la vigència d'un any, com abans hem comentat, un any d'acompliment, atès que Demòcrates per Andorra l'ha modificat perquè si tenen l'opció de tornar a governar, cosa que òbviament espero que no sigui així, ho podran fer de tal manera que la despesa permesa, la despesa corrent continuï tenint un creixement de manera desorbitada.

Per poder entrar en el detall d'aquest desgavell de la despesa, cal destacar que el Govern Demòcrata ha gaudit d'un model fiscal que ha proporcionat en aquests darrers anys uns ingressos respecte a governs anteriors, d'aproximadament 505 milions d'euros, el que suposa 63 milions d'euros més cada exercici, entre impostos i recursos d'Andorra Telecom.

Parlava el ministre de les liquidacions que era una manera d'avaluar la bona gestió demòcrata dels pressupostos. Ja li deia en el seu dia que vostès, si fem un històric, no liquiden mai més del 40% del que pressuposten.

Per introduir un breu resum del que ha estat la gestió demòcrata cal centrar la visió en els aspectes següents. Les despeses de personal, un cost que ha experimentat un creixement exponencial durant les dues legislatures demòcrates, augmenta d'un 37,05% anual.

Perquè la ciutadania ens entengui, dels 56 milions d'euros que el nou model fiscal li proporciona a l'Estat, 32 s'utilitzen per despeses de personal. És a dir, més d'un 57% de l'esforç impositiu dels ciutadans, vostès l'estan destinant a pagar les nombroses contractacions realitzades especialment els darrers 3 anys. Una política contractual amb un horitzó electoral i certament contradictòria, des que per una banda han aprovat lleis restrictives de drets als funcionaris al·legant la insostenibilitat del sistema, i d'altra banda, amb poca transparència, amb la poca transparència a la que ens tenen acostumats, han anat augmentant la despesa de personal de manera indecent, com va succeir al pressupost 2018 quan no van voler ni detallar el gran nombre de contractacions que tenien intenció de realitzar.

Vostès han augmentat en 452 persones l'Administració d'ençà l'abril del 2012, 452 noves contractacions, 64 noves contractacions per any.

Durant el mateix període el personal jubilat i prejubilat ha estat de 165 persones en total.

No tenim dades del que han contractat les entitats parapúbliques ni les societats públiques, però el que és evident és que la disbauxa en la contractació la paguem entre tots. A títol d'exemple els hi vull fer avinent uns ratis de la gestió demòcrata. I avanço que estic a favor del Govern, perquè va ser així, tenir en compte la càrrega que suposa l'aportació al fons de pensió.

Descripció, subconcepte 10.000, polítics i ambaixadors, l'any 2008 ja que fèiem un comparatiu abans de les motxilles i dels dèficits ingents, doncs 2008, últim pressupost Liberal 2019, increment del 10,68%. Sou base d'agents de l'Administració un increment de l'11,3. Guàrdies i presència efectiva, un increment de 165%. Compensacions de treball suplementari 151% més. I aquesta és la dada, que l'altra vegada li vaig dir Sr. ministre i que vam tenir un debat i que segurament no vam poder contrastar però ja li puc tornar a dir, sou base d'agent de l'Administració general de caràcter eventual, un increment del 4.370%. No em refereixo aquí, com em va dir vostè a les contractacions per prestació d'obra i servei, que vostè em comentava que aquesta xifra incloïa també aquelles persones que per prestació o perquè s'havien quedat sense feina el Govern contractava.

No estem parlant d'aquest tipus de contractació, sí que estem parlant de personal contractat de caràcter eventual. Per tant, li he donat dos dades. Sou base de funcionaris agents de l'Administració, un creixement o un increment de l'11,3%, raonable. En canvi sou base de l'agent de l'Administració de caràcter eventual 4.370% més. De 117.000 euros l'any 2008, passem a 5.269.000. Un increment desorbitat i a més a més amb una política de contractació de precarietat. Han contractat més eventuais en detriment de funcionaris.

El mateix ha succeït en el sector de les parapúbliques i societats públiques uns increments de despesa de personal que fa mal als ulls amb la creació de fins a set societats públiques per defugir del control directe de la intervenció de l'Estat i no informar de les contractacions realitzades. A tall d'exemples, 2008 versus 2019, creixement en despesa de personal: la CASS 37%, el SAAS 32%, Andorra Turisme 89,91%, Andorra Desenvolupament i Inversió 134%, FEDA 28,46% tot i haver -i aquest és el cas paradigmàtic- creat FEDA Solucions SAU, que en teoria havia d'assumir una part del personal de FEDA per dur a terme algun dels projectes estratègics, però tot i així hem incrementat la contractació de personal.

Pel que respecta a la despesa de béns corrents i serveis, destacar el creixement desbocat dels treballs en assessoraments que s'han dut a terme en aquesta legislatura. D'aquells 56 milions que abans li comentava que el Govern ha recaptat de més cada any gràcies al model de tributació durant la primera intervenció de la meua explicació, gairebé dediquen 7 milions a aquest tipus de contracte anuals, una suma total de 48 milions. A més són contractes d'assessoraments per a la modalitat de contractació directa sense passar concurs i excusats en la confidencialitat, una via d'escapament a la transparència.

I quan el ministre de Finances culpa o parla dels dèficits generats, les motxilles, dèficits ingents, només puc dir-li que vostès inverteixen una mitjana de 43 milions menys del que feien els governs liberals, i bàsicament perquè bona part de les necessitats i infraestructures del país les vam fer durant els anys del nostre Govern. Se n'han fet més, però la gran majoria, una bona part se'n van fer.

Els governs liberals van poder contribuir a fer d'Andorra un país modern del que ens hem beneficiat tots. Vostès també! I escolti, 21 milions en centres esportius, 67 milions en cultura -estic parlant d'edificis-, 163 milions en centres escolars, 39 milions en justícia i interior, 10 milions en medi ambient, 15 milions en altres edificis i instal·lacions. Unes inversions de quasi 760 milions d'euros, les més rellevants són 329 milions en obra civil, en centres esportius gairebé 22 milions, en centres docents 165 milions d'euros, i en edificis per garantir el medi ambient i altres instal·lacions 26 milions d'euros. I finalment, en edificis administratius 50 milions d'euros.

Per concloure la meua primera intervenció, m'agradaria acabar dient que aquests vuit anys de Demòcrates per Andorra al capdavant del Govern, els ciutadans han pagat més impostos que mai, però el malestar social ha crescut més que mai.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Mixt, Sra. Sílvia Eloïsa Bonet, teniu la paraula.

(El Sr. síndic general deixa la sala)

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

El pressupost hauria de ser un reflex de la societat en la que vivim, hauria de poder incloure els problemes

dels ciutadans degut a què és l'única forma de donar seguiment i compliment a les mesures de solució.

Però també és l'eina fonamental d'un govern que identifica el seu programa executiu.

I bé, d'entrada és difícil poder compartir-lo des de l'oposició.

Però a més, i ja ho vaig destacar en el debat de totalitat amb la consideració que el pressupost ha d'incloure els problemes dels ciutadans, com acabo de dir. I per exemple no inclou solucions al problema del trànsit existent de forma diària i a diverses hores del dia pels ciutadans que han de creuar La Massana. Recorden que vàrem coincidir en esmenes relacionades en accions per actuar sobre l'augment del preu dels lloguers, però ens trobem amb un pressupost en el que continuen creixent les obligacions deixant poc marge de maniobra per donar resposta a les necessitats dels ciutadans ni a futurs compromisos com poden ser els que generaran un futur acord d'associació amb la Unió Europea, amb el risc d'augmentar el deute.

La situació econòmica no està per tirar coets, i la precarietat augmenta, les dificultats també, i el Govern ha d'augmentar les ajudes socials per fer-hi front, i ho trobo bé, però no ha de ser una solució a llarg termini, calen accions orientades a estimular l'economia i que aquesta arribi als treballadors amb millores de les condicions laborals i també als emprenedors.

Seguim sense afrontar els dubtes raonables que existeixen de com s'han d'utilitzar els beneficis d'Andorra Telecom i de FEDA.

La Sra. subsíndica general:

Hauríeu d'anar acabant.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí.

Tot i les aprovacions de determinats textos legislatius referents al nostre sistema sanitari, seguim sense un debat general de com actuar per assolir la sostenibilitat del sistema sanitari.

I el mateix és aplicable per les pensions.

Vaig presentar 4 esmenes, dos d'elles per principis, considero que si augmentem tots els salaris públics amb l'IPC, per una banda.

Entenc que totes les prestacions econòmiques de la CASS també s'haurien d'augmentar amb l'IPC, i no em val la justificació que aquesta mesura no s'aplica per la sostenibilitat del sistema, perquè durant la legislatura no han estat capaços de tirar endavant aquest importantíssim debat.

I per l'altra banda: considero que el salari mínim també s'hauria d'augmentar amb l'IPC anualment.

Aquestes accions ajuden a millorar l'autosuficiència de les persones, lluita contra el salaris baixos, la precarietat laboral, entre d'altres.

I finalment vull destacar una esmena que va ser transaccionada i acceptada relacionada amb la dotació del projecte polítiques d'igualtat ja que es va veure reduït de forma important l'any anterior, vaig entendre que era una quantitat molt reduïda per poder fer front als reptes en temes d'igualtat existent com són la posada en marxa de la llei d'igualtat que incorpora la creació de l'Observatori de la igualtat i el compromís per desenvolupar una llei d'igualtat de gènere, coses que no estaven pressupostades.

Gràcies a una transacció amb una esmena que va fer el Sr. Carles Naudi, doncs, va poder ser acceptada.

Igualment el conjunt d'esmenes acceptades no ajuden a visualitzar un pressupost que vaig orientar a la contenció, a disminuir el dèficit de forma real i no a augmentar els compromisos, motiu pel qual votaré en contra.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sra. Bonet.

Per SDP, Sr. Víctor Naudi, teniu la paraula.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sra. subsíndica.

Al cap de vuit anys i contràriament a les promeses fetes a l'inici del primer mandat, el ministre Cinca haurà estat incapaç de presentar uns pressupostos equilibrats.

El resultat és que la despesa de funcionament no para de créixer mentre que el marge d'inversió es redueix, i si no fos pels recursos d'Andorra Telecom i FEDA, pràcticament no es podria fer cap inversió si es busca un dèficit zero.

Heu arribat a un nivell d'estancament dels ingressos tal, que el pressupost és incapaç de dinamitzar l'activitat privada, incrementant una inversió pública positiva que ajudi l'economia productiva real i DA continua dissenyant el pressupost únicament a partir dels conceptes dels dèficits pressupostaris i rendiment electoralista.

Així, és un pressupost encotillat i amb poc marge de maniobra.

De les 62 esmenes presentades pel conjunt dels grups parlamentaris únicament n'han prosperat 17. De la meua part havia presentat 14 esmenes i únicament

una es va aprovar per unanimitat i una altra que vaig retirar, va ser transaccionada.

De les esmenes no acceptades vull destacar el rebuig per dotar una partida plurianual més important per acabar la desviació de Sant Julià de Lòria, però lamentablement cal constatar que una vegada més el Govern no vol encarar de forma decidida aquesta desviació, deixant la fase dos per a futurs governs, quan al meu entendre això hauria de ser prioritari si volem conservar el turisme com uns dels pilars fonamentals de la nostra economia i millorar la qualitat de vida dels ciutadans lauredians.

No es va acceptar una esmena presentada a la Llei del pressupost dirigida a reforçar el control de les adjudicacions de contractes sense concurrència...

La Sra. subsíndica general:

Hauríeu d'anar acabant.

El Sr. Víctor Naudi:

Vaig acabant.

...i que finalment augmentarà l'arbitrarietat i la discrecionalitat en l'aplicació de la Llei de la contractació pública.

El Govern persisteix en voler fer un heliport a la zona de les Tressoles contra una voluntat important de veïns i sense disposar dels estudis de viabilitat econòmica i de seguretat tècnica suficientment contrastats. Una temeritat!

Un pressupost que davant la problemàtica de l'habitatge no destina recursos per permetre la construcció d'habitatge protegit i social.

Un pressupost que davant dels problemes de la circulació i la mobilitat quotidiana del trànsit rodat que es comença en albirar, no destina recursos per abordar clarament una veritable potenciació del transport públic.

El Govern continua esperant un relançament de l'economia de la mà dels inversors estrangers i poc a poc es comprova que la gran majoria de projectes s'han evaporat i que les realitzacions enunciades no han ni començat.

El relançament econòmic es plasma per a certs sectors i no pas per a tots. Així constatem com Govern continua emmirallat amb les xifres del sector turístic matèria d'ocupació hotelera, però a costes de subvencions per aconseguir atractius que condueixen finalment al foment de preus irrisoris de les estances per sota del preu de mercat. Mentre que per una altra banda, el sector comercial, any rere any, veu com perd competitivitat i xifra d'afer.

El país necessita un altre tipus de plantejament pressupostari capaç de relançar l'economia tot i vetllant per la igualtat d'oportunitats per a tothom i aquest pressupost n'està totalment allunyat.

Per tot, el meu vot no pot ser favorable.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sr. Víctor Naudi.

És el torn del Partit Socialdemòcrata, pel PS, Sr. Pere López, teniu la paraula.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sra. subsíndica.

Bé, s'acaba ja el debat d'aquest pressupost i d'aquesta maratoniana sessió de Consell, i farem el que espero que sigui si no l'última, gairebé l'última intervenció per part dels consellers del PS.

Vostè Sr. Cinca parla sovint dels grans números del pressupost i ja sap que a mi m'agrada més parlar del que hi ha al darrera del pressupost i les al·lusions concretes de la seva proposta pressupostària.

Si mirem en volum de diners i amb els seus plantejaments, els 4 milions d'euros llançats pel ministre Torres del Cloud, són els mateixos que els que fan falta per 4 anys de pagar la tretzena paga als jubilats que és un milió d'euros cada any. Si mirem els grans números, 4 milions és una cosa i 4 milions és l'altra. Ara bé, el resultat de fer una cosa o el resultat de fer una altra és diametralment diferent.

Per tant, Sr. Cinca, encara que vostè s'esmerci a dir que el volum de despesa és invariable, que guanyi qui guanyi, doncs, aquí no es podran fer coses molt diferents i no es podran canviar moltes de les coses. Això no és així!

Perquè al final, la diferència entre el seu projecte polític i el nostre no és tant el volum de despesa sinó al que dediquem les coses. Cada Govern té les seves prioritats. Nosaltres ho hem manifestat reiteradament quines són les nostres i vostès també ho han fet de manera reiterada en quines són les seves.

Hi ha solucions en aquest pressupost per les dificultats que hi ha avui en dia al nostre país. Doncs, no, no hi són. No hi ha solucions per l'habitatge, i a més acabem de veure un vot negatiu per una proposta de crear habitatges socials, no hi ha solucions per al transport públic. I al final, la millor manifestació de la seva política pressupostària és l'actual ambient de desencant que es viu al nostre país, les manifestacions i les preocupacions socials dels darrers mesos que a demés no poden tenir cap

mena d'esperança en aquest pressupost, quan per a vostès continua sent important, doncs, les inversions en via pública, destinar partides al que destinen, i si agafem les 4 o 5 principals preocupacions del nostre país, doncs, no són les seves 4 o 5 principals preocupacions en matèria pressupostària.

Per tant, tot i el que ha succeït els darrers mesos, o darrer any diria, de manera important, veiem un Govern que no ha reaccionat. En tot cas, vostè no ha canviat per res la seva línia pressupostària, no ha intentat recollir propostes per compensar el desencant que es viu al nostre país. I com ja hem dit en repetides vegades, ens trobem amb un Govern que no sap llegir el moment econòmic difícil que s'està vivint i que no ha volgut prioritzar partides en aquest pressupost.

I per tant, com queda clar, els vots dels 3 consellers del PS serà negatiu en aquest Projecte de llei de pressupost.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sr. Pere López.

Per UL i consellers generals Independents de la Massana, té la paraula el Sr. Carles Naudi.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sra. subsíndica.

Això no s'aguanta. No podem votar-hi a favor, evidentment.

Miri que li hem votat lleis a favor, però les del pressupost és que no s'aguanta.

Abans d'entrar a posar de relleu que en el fons és el que he explicat en la reserva d'esmena número 2 en relació al Marc pressupostari, perquè pensem que això no s'aguanta, sí que m'agradaria primer i si de cas reservaré per un següent torn la segona part de la intervenció, mostrar la nostra satisfacció per un seguit d'esmenes que hem presentat i que s'han aprovat.

Una d'elles és que aquelles contractacions directes que es fan sense concurs, a partir d'ara hagin de ser públiques. Públiques vol dir que hagin de sortir al BOPA. Què vol dir això? Si a un empresari, per exemple el Govern o Andorra Turisme o Andorra Telecom, li fa una o varies contractacions que pugen més de 7.500 euros, això ha de ser públic. Entenem que per criteris d'urgència i de necessitat a vegades s'han de fer contractacions sense demanar altres pressupostos, sense demanar o sense fer concurs. No ens hi oposem, pot fer falta. Però ningú pot estar en contra i així ho va manifestar el Grup Demòcrata

que això sigui públic, perquè així evitarem coses que tothom es pot pensar que hagin pogut arribar a passar, no dic que passin. Però amb transparència el país avançarà millor.

Per tant, qualsevol contractació amb un empresari que superi, ja sigui perquè se li fan 10 contractes de 5.000 euros o un de sol de 7.500 euros o més, hauran de ser públiques i tothom ho sabrà.

En segon lloc, celebrar que per fi, després també de bastants exercicis, una prova de la copa del món que és la Skyrace Comapedrosa, rep gràcies a una esmena que li hem fet, una ajuda per part d'Andorra Turisme. Andorra Turisme destina a patrocinis partides importants, sempre a proves puntuals per la copa del món, menys aquesta que es fa a la Massana. Aquest any, per fi, hem aconseguit que Andorra Turisme hi destini també 25.000 euros.

Celebrar també que hem fet augmentar una partida per polítiques d'igualtat amb la transacció amb la Sra. Sílvia Bonet.

També vam transaccionar en positiu una millora per la dotació pel pla oncològic nacional. No vam aconseguir arribar al mateix nivell de l'any passat, però si més no, hem aconseguit que es doti de més recursos una cosa tan important com el pla oncològic nacional.

I també, sense arribar al límit que vaig defensar, però que sí que també s'ha augmentat, la formació dels professors i professores de l'Escola Andorrana.

Una esmena que també es va aprovar que pensem que té una rellevància a nivell de màrqueting com podria defensar Andorra Turisme però també econòmic, l'any passat ja es va aprovar però no s'ha posat ni s'ha portat a terme, és l'estudi de viabilitat del circuit de terra que permeti potenciar el clúster del món del motor que incipientment Andorra està venint, s'està reforçant, per fer que poc a poc hi hagi més pilot, més equips, més patrocinadors, agents, representants, i perquè no, escola de mecànics pels joves d'Andorra, Escola de pilots, turistes que vinguin a córrer. I és una proposta que per segon any insistim i també estava al programa del 2015 que nosaltres vam defensar, pensem que això és un punt més per ajudar a crear un nou pilar, petit o gran, però que hi hagi una mica de disrupció en el món econòmic que no siguin els 4 o 5 pilars de sempre, i anar-ne creant molts de nous.

Em guardaré la resta de la intervenció per la propera intervenció, pel proper torn.

Però ja avanço Sr. Cinca que no podem estar d'acord amb un pressupost que pensem que està encorsetat, que no és sostenible, prova n'és que ara demanen d'augmentar en els propers exercicis el dèficit.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sr. Carles Naudi.

Per part del Grup Parlamentari Demòcrata, té la paraula el Sr. Marc Ballestà.

El Sr. Marc Ballestà:

Gràcies Sra. subsíndica.

A punt d'acabar la present legislatura, i després de les darreres sessions de Consell General en les que s'ha aprovat el Marc pressupostari i s'ha realitzat el debat de les esmenes a la totalitat del pressupost per l'any 2019, ens trobem davant de l'aprovació del darrer pressupost del present mandat. L'aprovació d'aquesta Llei suposarà de facto la finalització d'aquesta legislatura.

Un pressupost en el que no entraré en detall ja que en les darreres sessions s'han analitzat i debatut àmpliament. Els consellers Carles Enseñat i Miquel Aleix tant en el debat del Marc pressupostari com en el debat a la totalitat, fet ara fa gairebé un mes, ja van explicar els motius pels quals el Grup Parlamentari Demòcrata votarà a favor i donarà suport a aquest Projecte de Llei de pressupost pel 2019. Però sí que entraré en les aportacions fetes durant el treball en comissió.

Aquest pressupost i les esmenes presentades van encaminades més que mai a dotar el país dels recursos i de les eines necessàries per assentar les bases de tot aquest procés de transformació sostenible i social que des de sempre els Demòcrates hem impulsat. És per aquest motiu que hem presentat diverses esmenes al pressupost inicial amb l'objectiu d'augmentar el poder adquisitiu de les classes mitjanes i alhora combatre la problemàtica de l'increment dels preus del lloguer.

Problemàtiques que alguns s'entesten en dir que no hem fet res i que només actuem ara per la proximitat amb les eleccions. Res més allunyat de la realitat. Sobre aquestes problemàtiques tant el Govern com el nostre grup parlamentari hi hem estat treballant durant tota la legislatura.

Hi estàvem treballant quan cada any durant els darrers quatre s'incrementava el salari mínim, un increment que el Govern de DA sí que ha fet i que altres que ara s'omplen la boca no van fer mai.

Hi estàvem treballant quan durant tota la legislatura s'han estat incrementant les partides a polítiques socials i facilitant l'accés a aquestes. I aquest és el principal motiu de l'increment de la despesa social, perquè hem tingut la capacitat d'incrementar aquestes ajudes (moltes d'elles vinculades al LECS

que a la vegada està lligat a l'import del salari mínim) i perquè hem tingut la capacitat de reduir els requisits per accedir a aquestes ajudes, el que s'ha traduït que gent que abans no se'n podia beneficiar ara sí que pot.

Hi estàvem treballant quan durant tota la legislatura hem anat incrementant les ajudes al lloguer. Per tant no ens poden acusar de no estar al costat de la gent i de no treballar per resoldre les seves problemàtiques sinó tot el contrari.

El que sí que hem fet, i gràcies a tenir unes finances públiques sanejades, i davant d'una problemàtica de preus del lloguer que ha passat a ser la principal preocupació dels nostres ciutadans, és aplicar unes mesures d'acció immediata, que es complementaran amb el conjunt de mesures fruit de l'aprovació de la llei de mesures urgents per l'habitatge de lloguer que vam aprovar fa poc en aquesta mateixa Cambra.

Per aquest motiu hem proposat l'increment de les pensions de jubilació, viduïtat i invalidesa inferiors a 1.050 euros, en un 3,2%, molt superior al 0,7% de l'IPC de l'any 2018. Aquestes revaloritzacions seran efectives a partir de l'1 de gener de 2020.

Via decret de Govern s'ha incrementat el salari mínim fins assolir els 1.050 euros bruts mensuals, un increment que suposa també un 3,2%. I via esmena instem per llei l'increment obligatori de l'IPC de l'any 2018 a aquells treballadors que perceben un salari global brut inferior a 24.000 euros.

Gràcies al treball que s'ha fet fins ara així com al treball que actualment s'està realitzant des de la Comissió Nacional de l'Habitatge, el pròxim Govern disposarà de dades més fiables i més exactes sobre l'increment dels preus del lloguer. Ara bé, mentre no es disposa d'aquesta informació que ens permeti poder aplicar noves mesures i mentre no siguin efectives les mesures sobre l'habitatge que vam aprovar, els Demòcrates hem proposat que, a falta d'acord entre les parts, en els contractes d'arrendament la durada dels quals finalitzi durant l'any 2019 l'arrendatari pot exigir a l'arrendador que aquest termini es prorrogui un any més.

Senyores i senyors consellers, totes aquestes són mesures encaminades a millorar la vida dels nostres ciutadans.

El pressupost d'enguany presenta una xifra d'ingressos al voltant dels 445 milions d'euros, demostrant la consolidació del sistema tributari vigent tot i els pocs anys que fa que el tenim implementat. Ara bé, aquest marc tributari s'ha d'adaptar a les necessitats del país i ha de ser objecte de petits ajustaments.

Per aquest motiu i continuant amb la voluntat de tenir un pressupost més just i més social, tot reconeixent la tasca altruista que desenvolupen alguns dels nostres ciutadans, i alhora donant resposta a la demanda del Raonador del Ciutadà, els Demòcrates hem proposat introduir una esmena a la llei del pressupost per tal que es modifiqui la llei de l'IRPF a fi que es pugui aplicar la reducció per càrregues familiars en cas de tutela o acolliment d'una persona que no sigui ascendent o descendent de l'obligat tributari.

També apostem per introduir el concepte de les persones en situació de dependència per tal d'augmentar l'import de la reducció en un coeficient d'1,5, de la mateixa manera que es fa amb les persones amb discapacitat. Així com substituir el llindar per poder beneficiar-se de la reducció per càrregues familiars situat actualment en 12.000 euros, pel salari mínim interprofessional en còmput anual, llindar que d'aquesta forma s'actualitzarà anualment automàticament.

A nivell de despeses, el pressupost per l'exercici 2019 presenta el dèficit de caixa més baix de les darreres legislatures, i la previsió és acabar amb un superàvit de gestió, tot complint amb la integritat del marc pressupostari. Tot i així i per facilitar la feina dels governs a venir, creiem necessari modificar l'anomenada llei de la Regla d'Or per tal de què, mantenint els límits d'endeutament i de dèficits permesos, flexibilitzem la limitació de la despesa corrent. Per aquest motiu hem rebutjat, com ja hem comentat en el debat de les reserves d'esmena, l'esmena encaminada a no permetre la modificació de dita llei a través de la llei del pressupost.

Amb l'objectiu de continuar apostant per la transparència en la gestió de les finances públiques i especialment en totes les contractacions de l'Administració general hem acceptat l'esmena per tal que totes aquelles adjudicacions superiors a 7.500€ que facin les societats públiques participades per l'Administració general siguin publicades al BOPA. S'hi referia fa un moment el conseller, Sr. Carles Naudi.

No solament volem una Administració transparent sinó també volem que aquesta sigui eficient. És per això que creiem necessària la seva digitalització.

Ara bé, coincidim amb els consellers del Grup Parlamentari Mixt que encara és prematur fer pagar pel dipòsit presencial de comptes tenint en compte que la presentació telemàtica no té prou recorregut encara i no està suficientment implantada entre la població. Creiem que s'ha de continuar treballant en aquesta direcció i consolidar l'aposta feta per

l'Administració electrònica abans d'aplicar mesures coercitives.

Es continua apostant per l'educació tot donant suport a la proposta de destinar més recursos a formar el professorat, sobretot de nova incorporació, així com a la sanitat destinant més recursos al Pla Oncològic Nacional.

Seguim doncs defensant un pressupost sostenible, modern i que segueix apostant pels eixos vertebradors de la nostra economia. El turisme, n'és un d'ells. Per això durant el treball en comissió s'ha acceptat dotar una partida pressupostària destinada a realitzar un estudi per valorar la viabilitat d'un Circuit d'Entrenament de Motociclisme, així com pel patrocini esportiu acceptant una nova partida pressupostària per la "Sky Race Comapedrosa". També s'hi referia el conseller Naudi.

En definitiva, es tracta d'un pressupost que torna a demostrar el rigor i la constància amb la qual aquest Govern ha gestionat els recursos públics.

Un pressupost que segueix amb el canvi estructural de model de país encetat ara fa 8 anys.

Un pressupost que consolida l'aposta per la nova Andorra que des de Demòcrates per Andorra defensem.

Un pressupost que sustenta el creixement econòmic i social i que defensa l'Estat del benestar, pilars bàsics de les polítiques de DA.

Un pressupost que consolida les reformes endegades i referma la nostra estabilitat.

El principal repte de cara als propers anys serà traslladar el nou dinamisme econòmic al benestar del conjunt de la societat. Un benestar que, avui dia, va molt lligat a conceptes com la sostenibilitat, la qualitat ambiental o l'accessibilitat en un sentit ampli, però també a l'educació i a l'oferta formativa i cultural.

I aquest pressupost consolida les bases per assolir aquests objectius.

Per tot l'exposat, voldria tornar a reafirmar que el nostre grup parlamentari donarà ple suport a aquest Projecte de llei del pressupost.

Moltes gràcies Sr. síndic.

(El Sr. síndic general s'ha reincorporat a la sala)

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Per part del Govern, té la paraula el ministre, Sr. Jordi Cinca.

El Sr. Jordi Cinca:

Gràcies Sr. síndic.

Intento per ordre d'intervencions anant referir-me a alguns dels aspectes que s'han comentat.

Començo pel Sr. Gallardo que possiblement és el que ha aportat més dades i per tant també, el que mereix més resposta tot i que hàbilment ha fet alguna cosa que dificulta la resposta que és, agafar un tall, 2008-2019, doncs on no tinc comparatius a mà, però en tot cas recullo el guant, me'ls miraré i segurament em podrà fer arribar les dades que ha donat amb tots aquests percentatges i contrastarem a veure si ho veiem de la mateixa manera o no. Però en tot cas, sí que hi ha algunes qüestions que penso que poden ser rebatudes sense tenir totes aquestes dades a la mà, i em refereixo al capítol 1.

Vostè ens explica que al 2008 en relació a ara, hi ha hagut un increment d'eventuals molt important, un percentatge realment molt important. Però eludeix a explicar que fins al 2008 no hi havia cap mena de restricció en la contractació i al 2008, el propi govern Liberal i vagi per endavant penso que encertadament, ja veient que la crisi agafava una profunditat doncs de molta envergadura i a més a més s'estava accelerant, va prendre una mesura que és congelar les contractacions.

Què succeeix quan congeles les contractacions? Que la realitat és tossuda.

L'Administració en alguns àmbits especialment, els dos potser més evidents o els tres més evidents són tota l'àrea de benestar social, tota l'àrea d'educació i tota l'àrea de sanitat, per més que es vulguin congelar les contractacions, no es pot evitar, doncs, com a mínim cobrir les baixes, les jubilacions, que puguis tenir. Perquè és una evidència que el que no pots fer és deixar una aula sense mestre, una planta de l'hospital sense infermeres o el CAI, per exemple, sense cuidadors.

Per tant, aquella mesura, insisteixo, encertada, que el que pretenia era posar fre en el ritme de creixement que havia tingut l'Administració durant pràcticament la primera dècada dels anys 2000, doncs, acaba generant, perquè és una mesura que a més a més va continuar el 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, també nosaltres, és a dir, tota l'època de la crisi acaba desplaçant un nombre significatiu de personal fix a personal eventual.

Per tant, una part molt significativa d'aquestes dades triades amb força habilitat del tall comparatiu, doncs, segurament són fruit d'això.

El mateix podria dir per Andorra Turisme. És veritat, nosaltres arribem al 2011 i fem una aposta molt ferma per potenciar Andorra Turisme. Una aposta

molt ferma per potenciar aquesta societat perquè veiem que, abans se'ns deia que no en fèiem res, que si volem realment diversificar l'economia del país, no podíem deixar "d'engrassar" el que fins aquell moment ens estava fent viure. I per tant, l'actiu més important de la nostra economia continua sent tota l'oferta turística, i el que vam fer apostar moltíssim per Andorra Turisme.

Això va suposar increment de personal i també un desplaçament de personal del Ministeri de Turisme cap a Andorra Turisme. Per tant, efectivament, això genera un trasbals que acaba tenint un impacte pressupostari.

I d'altra banda, una cosa que és molt de sentit comú, si Andorra Turisme incrementa com va passar, amb un 100% el seu pressupost, doncs, evidentment per gestionar aquest pressupost necessita molta més gent.

També em parla, per exemple, de FEDA. És l'única dada que tenia aquí. Em sap greu perquè no és exactament la que vostè m'estava donant. Però miri, el pressupost de capítol 1 de FEDA l'any 2010, tinc del 10 cap aquí, és de 5.727.000 euros, el 2017 5.676.000 euros. No hi ha un increment que no es pugui associar a diversificació d'activitat, a diversificació organitzativa. I en el cas de FEDA és veritat, s'ha dotat d'una estructura societària, però que no és la que justifica aquests increments de personal al que vostè al·ludia, perquè en general el conjunt de tot el personal de FEDA continua estant adscrit a FEDA en si, i FEDA Solucions, per dir alguna cosa, té un sol empleat, i de moment el que hi ha és compartir recursos entre les diferents societats amb la seva pròpia matriu.

Ens parlava també del creixement i deia "no em crec el creixement i vostès han treballat amb unes hipòtesis de creixement inflades".

Primer penso que m'haurà d'acceptar que qualsevol organisme internacional, l'FMI, l'OCDE, la Unió Europea, qualsevol país modern, doncs, cada sis mesos va fent les seves projeccions de PIB, i és veritat que aquests darrers anys, doncs, hi ha oscil·lacions importants.

Però és clar, vostè no és que ens estigui parlant d'aquestes oscil·lacions que pot haver-hi cada vegada que es fan públiques noves dades. És que vostè agafa les dades de PIB nominal i me les compara amb les de PIB real. I és clar, doncs, evidentment, hi ha una diferència substancial.

Em sembla que ha dit que una de les dues agències de raiting ens deia que el PIB era de l'1,3 o 1,4 previsible per a l'any 2019, em sembla que ha dit. I nosaltres vam fer el Marc pressupostari amb una previsió de l'1,8. El Marc pressupostari es fa quatre o

cinc mesos, les noves previsions de PIB poden haver variat, però en cap cas amb els percentatges que vostè ens deia.

I també permeti'm que li digui, ànim d'amagar les dades de les agències cap. Primer que seria estúpid per part nostra o per part meua, és a dir, ja no cal ficar-hi a ningú més, perquè són públiques.

Però és que a més a més les adjuntem als propis comunicats de premsa. L'enllaç, el link amb la nota que publica l'agència, i també donem accés a la nota definitiva que normalment es publica unes dues o tres setmanes després de treure el *prelease* que fan inicialment.

Per tant, entenc que al final per més que vostè vulgui posar en valor, que a més a més mai li he desmerescut aquest valor, doncs, el gran esforç que vostès van fer a nivell d'inversió pública, la realitat és la que és, es va fer un gran esforç, però es va fer possiblement sense saber com es pagaria. I la nostra responsabilitat és a partir que arribem al 2011 i ens trobem, fruit d'aquell esforç inversor, un deute molt important, aturar aquest endeutament. I això és el que fem i això és el que ara podem presentar com a resultat, sense haver deixat caure la inversió necessària i, a més a més, fent una altra cosa molt important, anant-li donant - en feia referència en aquest cas el Sr. López- cada vegada un caire diferent. Quan el Govern arriba hi ha moltes obres que estan en curs, per tant, estàs una mica condicionat per això i les has de fer, però hem passat de destinar el 50% de les inversions pressupostades a obres viàries a només el 25%. I hem passat de només destinar un 20% en aquell moment quan arribem, en obra d'edificis a un 40% avui en dia. Per tant, ja hi ha un canvi de tendència que hem anat anunciant i que s'ha de fer progressiu. Res de tot això es pot fer d'un dia per l'altre.

Però en tot cas, mai he deixat de reconèixer l'esforç inversor que es va fer en aquell moment i, evidentment, ens n'hem beneficiat tot el país i l'oferta que també fa el país. Però estem parlant al final de conceptes. Ens retreuen que no haguem assolit l'estricta equilibri pressupostari, tot i que amb més d'un exercici l'hem més que millorat perquè hem fet superàvit. Però al mateix temps, sense cap mena de problema defensen que es pogués gastar tant com fos necessari sense saber com s'hi faria front.

La Sra. Sílvia Bonet ens fa un comentari més genèric, més teòric, i que hi podem estar d'acord. Tinc poc a dir-li, perquè tan de bo els salaris pugin moltíssim, tan de bo les empreses vagin molt bé...

El Sr. síndic general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

El Sr. Jordi Cinca:

...i tan de bo tinguem aquesta capacitat de créixer de de l'economia productiva sense haver d'intervenir amb les ajudes socials que s'han anat implementant.

Jo crec que difícilment podrem desfer l'estructura d'ajudes i de programes socials que té el país, perquè la pròpia evolució de la societat ens hi porta, però també és veritat que hem de mirar que cada vegada hi hagi més participació mixta en fer créixer, doncs, l'economia del país i alhora en donar resposta a aquestes necessitats socials. I de fet, el ministre Espot ha promogut molts programes en aquest sentit, començant pels d'ocupació però també altres a nivell inclusiu perquè l'empresa privada es faci també responsable d'aquestes necessitats.

El Sr. síndic em crida l'atenció, continuo en la propera intervenció.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Jordi Gallardo.

(El Sr. síndic general deixa la sala)

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies Sr. síndic.

Deia al finalitzar la meva primera intervenció que els ciutadans han pagat més impostos que mai, però que el malestar actual dins de la societat andorrana és també més gran que mai.

I em demano per a què serveix aquest esforç fiscal dels ciutadans si no reverteix en unes polítiques socials que reforcen aquest Estat del benestar?

Per a què serveix suportar més pressió fiscal si no som capaços de pagar més pensions o unes pensions més ajustades al cost de la vida?

Per a què serveix pagar més impostos si els joves no poden emancipar-se?

Per a què serveix pagar més impostos si les PIMES no reben més suport?

Aquest ha estat el llegat després de vuit anys de gestió i és evident que no el compartim. I acabem un cicle de vuit anys amb una fractura social greu, amb un problema de sostenibilitat del model sanitari que no han volgut afrontar, amb un model econòmic ple d'incerteses entre altres motius perquè no han sabut trobar la diversificació econòmica que el país pot

implementar. Amb un teixit productiu de treballadors per compte propi que té grans dificultats per sortir-se'n, amb un augment de la despesa de l'Administració descontrolada que fa el model insostenible, a no ser que s'augmenti la pressió fiscal. Aquest és el model de gestió pressupostària que han fet vostès durant vuit anys, que el defensen, és normal, estan a la majoria i és el seu model, però que nosaltres no el podem votar i que no el podem recolzar.

Respecta a la intervenció que feia ara el Sr. ministre, i defensava també l'esforç que ha fet el Govern respecte a les polítiques socials.

I ja ho vaig dir durant el debat de l'esmena a la totalitat que del que ens hauríem de sentir orgullosos és de tenir una societat autosuficient. No a crear una societat més dependent.

Quan vostès anuncien que doten de tres milions més els programes socials, és que el model ha fracassat perquè cada vegada estem creant una societat més dependent amb més problemes i que no estem sabent afrontar i donar resposta clara a aquestes problemàtiques més enllà d'augmentar les ajudes socials, que dit d'una altra manera és l'obligació d'un govern responsable òbviament, però no és un motiu penso jo d'orgull.

Ara parlaré respecte a la previsió de creixement. Jo no és que no li digui que... bé, ho he dit de fet, perquè jo no he sabut trobar dins de la nota de premsa del Govern quan parlàvem del creixement, en base a les previsions de les agències de raiting, justament el percentatge que donaven de creixement de l'economia andorrana. Ha parlat doncs que canvia o que mantenen la catalogació, la classificació d'Andorra, però la xifra de l'1,3, aquesta dada que dona Standard & Poor's, potser jo no l'he sabut trobar Sr. Cinca. I per això li dic, jo a la nota de Govern no vaig trobar el percentatge de creixement exacte que sí que dona Standard & Poor's i que difereix de la previsió de creixement de l'economia que vostès han tingut a l'hora de fer el marc pressupostari i també el pressupost. I per tant aquí hi ha una disparitat en quant a la previsió que a nosaltres ens fa pensar que no es compliran. També una disparitat en quant a la previsió dels ingressos, però ja li he dit també en la meva primera part o en la meva primera intervenció que en base a un tancament que no és definitiu. Tan de bo la previsió dels ingressos, li dic de veritat, no li dic de manera hipòcrita, tan de bo l'incertin, tan de bo, és així, és una bona notícia, perquè la mala notícia seria que no s'incerti i per tant doncs, agreujaríem el problema a nivell dels ingressos i la previsió del Govern.

Després parlàvem de la despesa de personal. Tinc les dades Sr. ministre, cap problema, jo les puc compartir. I torno a insistir, és un quadre aquí 2008 versus 2015, 2016, 2017, 2018 i 2019. I de fet la descripció d'alguns epígrafs. Li parlava del sou base d'agents de l'administració de caràcter eventual, i li deia que al 2008 eren 117.000 euros i al 2019, 5.269.000. I si anem al darrera, al 2015 eren 4.300.000; al 2016, 4.300.000; al 2017, 4.800.000; al 2018, 5.200.000, i acaben a 5.269.000, i d'aquí la variació que hi ha hagut i aquest increment del 4370%.

No em digui que respon en part a la política d'assumir o cobrir les baixes, ja li he donat la xifra de baixes, perdó, de jubilacions i pre jubilacions. Vostès han contractat 452 persones més i durant el mateix període exactament s'han jubilat o pre jubilat 165 persones. Són dades a partir d'una demanda d'informació que vam fer i que són seves, aquí sí que li puc assegurar que ni arrodonim ni a l'alça ni a la baixa, doncs són les que són.

Després em parlava també, i jo li feia referència de les societats públiques i parapúbliques, i vostè doncs comentava que en algun cas és un creixement estratègic, producte de les noves funcions que se'ls hi ha volgut atribuir, no dic que no, simplement he posat xifres reals que són aquests increments amb despeses del capítol 1, que són del 28% a la CASS, del 32% al SAAS, del 89% a Andorra Turisme, del 134% a Andorra Desenvolupament i Inversió, ADI SAU, i 28% a FEDA i del 100% a FEDA Solucions. Són unes xifres i això són creixements reals si comparem el que hi havia al 2008 al que hi ha al 2019.

I he volgut fer aquest exercici perquè ja són varis debats, crec que és l'últim que farem de moment en relació al pressupost i sempre hem tingut aquesta dialèctica o aquesta confrontació i aquest intent, que uns i altres fem òbviament, vostè diu que no li agrada tirar del retrovisor, ho fa a la seva manera com jo dic que no vull comparar però ho acabo fent, i per tant doncs forma part del que ens pertoca fer. I sempre he intentat fer aquest exercici perquè jo no renuncio ni renego del que van fer els governs liberals. Ni dels encerts, que crec sincerament que van haver-hi, ni dels errors, que sempre he admès, que en aquest tema per exemple de la política d'inversions també van haver-hi. Però sempre he intentat que es posi a la balança a l'hora de fer aquest retret que sovint s'ha fet respecte als dèficits ingents que deia vostè abans, que sí potser sí que es va fer una inversió sense preocupar-se de com s'invertiria o com es pagaria o com s'afrontaria aquesta inversió, però jo he intentat, potser no ho he aconseguit prou, de demostrar que les palanques que

ha tingut aquest Govern per assumir aquelles inversions que van fer altres governs, les han tingut. I per tant, com que les palanques han estat trobo injust, que sempre es parli dels dèficits ingents, i que ha estat una llosa que vostès han arrossegat perquè han tingut aquestes palanques. I la palanca ha estat el model fiscal, i li he intentat demostrar en cada debat, sempre tirant de les dades que hi hem tingut accés, que han tingut al seu abast uns ingressos molt més grans dels que altres governs van tenir, gràcies al model fiscal que vostès han implementat, però que els hi haurien permès afrontar de manera millor aquests dèficits que venien de legislatures anteriors, però que servien també per afrontar aquestes grans inversions.

En canvi, aquestes palanques és el que li he dit abans i el que li he intentat durant el temps que he tingut l'honor d'afrontar aquests debats sobre el pressupost, que al meu entendre aquestes noves palanques, aquests nous ingressos que ha aportat el model fiscal, no s'han invertit de la manera més correcta o més eficient al nostre punt de vista, òbviament.

I li he volgut fer un últim intent demostrant-li que bona part d'aquests 56 milions que cada any ingressa de més el Govern per la via directa de la imposició 32 se'n van a la despesa de personal, i això no és una gestió responsable, almenys potser responsable no és la paraula, una gestió eficient que fa avançar el país cap un model més sostenible.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sr. conseller.

Per part del Grup Mixt, la Sra. Sílvia Bonet, teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sra. subsíndica.

Bé, quan em deia que era genèric, és que el convido a explicar-ho tot just dos minuts i de veritat jo crec que llavors potser entendrà per què em centro en temes genèrics perquè no puc entrar en el detall. A més a més, vull ser honesta, tampoc he tingut el temps necessari per fer-li l'anàlisi que probablement m'hauria agradat fer. Però això no vol dir que jo que em considero una persona molt social i penso que se'm pot acusar de moltes coses, però sent molt sensible en aquests temes socials i en els temes sanitaris, sí que és veritat que em preocupa quan les ajudes socials van augmentant any darrera any. Aquí hi ha un problema, hi ha una qüestió que en un moment donat un ha de parar i ha d'analitzar què està passant. Evidentment part de la societat no és

autosuficient, i aquest és el missatge que volia transmetre. I per mi un pressupost ha de ser en un moment donat, ha de fer aquest anàlisi d'exactament el què està passant, per què estan augmentant d'aquesta manera les ajudes socials? Que penso que s'han de donar però que any darrere any augmenten. Per la qual cosa tenim un problema, i l'únic que he dit és que potser el que cal és veure el que està passant. Probablement fer un ordre de prioritats, analitzar la situació, veure exactament què és el què passa, i no poso en dubte la sensibilitat del ministre Espot en cap moment, al contrari. Però la realitat és aquesta i els números ens estan indicant això.

I l'únic missatge que li he volgut dir és aquest. Aleshores és clar que si...

La Sra. subsíndica general:

Hauríeu d'anar acabant, si us plau.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Sí, acabo de seguida Sra. subsíndica.

Probablement tenim un problema que les persones amb el salari que cobren no són autosuficients. Doncs, això està recaient una pressió sobre el Govern. I És clar, probablement és aquest l'aspecte que hauríem d'intentar analitzar i si és aquest el model de societat que és el que volem.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sra. Sílvia Bonet.

Per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sra. subsíndica.

A la meua primera intervenció parlava de la situació de la davallada i dels problemes que pateix el sector del comerç. Em centraré també amb el sector immobiliari que pateix unes qüestions desiguals. Una bona part d'elles es recuperen progressivament i especialment per aquelles transaccions de venda, de *sell standing*. Mentre que per altra banda, el mercat de l'habitatge de lloguer pateix les conseqüències d'una oferta i una demanda totalment desequilibrada i a vegades inexistent, problemes que tots coneixem, provocant al mateix temps, doncs, la consegüent puja de preus que acaben patint aquelles famílies més humils o els joves en edat d'emancipació principalment.

En un escenari de recuperació lenta de l'economia com és el cas actualment, i en el qual bona part de la població té uns salaris nets, fins i tot inferiors als

1.200 euros mensuals i amb poques perspectives de millora, la problemàtica de l'habitatge està agreujant el poder adquisitiu de moltes famílies amb les conseqüents repercussions socials i reducció al mateix temps del consum intern, i per tant, l'empobriment del PIB.

El Govern no ha sabut anticipar els problemes i ara ha de crear taules de reflexió que més enllà de sortir a la foto, de ben poca cosa serveixen.

En aquest context, caldria més inversió pública capaç de rellançar l'activitat, i en aquest sentit, doncs, l'import previst de 43 milions d'euros significa una caiguda de 6 milions i mig...

La Sra. subsíndica general:

Hauríeu d'anar acabant, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Vaig acabant.

...una caiguda de 6 milions i mig en relació al pressupost del 2018.

Si considerem que finalment al llarg de cada exercici no s'arriba a executar bona part de la inversió prevista, la seva incidència serà poc rellevant, i en tot cas, poc coherent amb una política econòmica orientada al creixement econòmic i al manteniment i a la creació de llocs de treball tal com es va afirmar durant la presentació del pressupost.

Aquest pressupost, doncs, és incapaç de permetre de disposar d'unes infraestructures modernes per ser competitiu i donar resposta a les necessitats dels ciutadans i ciutadanes mitjançant l'estimulació d'una economia productiva.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sr. Víctor Naudi.

Per part del PS no hi ha intervencions...

Per part d'UL i consellers generals Independents de la Massana, Sr. Carles Naudi.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sra. subsíndica.

La veritat, Sr. ministre, és que nosaltres tampoc tenim la bola de vidre. No sé si els ingressos... jo diria que estan inflats, però la veritat és que després igual recapta més i m'he de menjar les paraules.

Per tant, no hi entraré. Però sí que penso que estan súper ajustats. Si no ho estiguessin, no demanarien

d'augmentar l'1% del dèficit. I si no ho estiguessin, no estarien presentant un pressupost amb dèficit.

Miri, potser alguns dels consellers tenim el toc aquest que venim del sector privat i ens costa molt acceptar que les despeses no es poden treballar, optimitzar, prioritzar, ens costa molt d'acceptar-ho. Hem treballat en temps de crisi, hem treballat en temps de contenció. Sempre hi ha maneres d'arreglar les coses.

I de la mateixa manera, quan vostè diu que l'única via és el creixement dels ingressos, que de fet el pressupost que avui es votarà i que nosaltres votem en contra, preveu un augment d'uns 20 milions d'euros d'ingressos, per tant, vol dir més recaptació impositiva, doncs, a nosaltres ens preocupa. Si aquest augment de recaptació ve de què augmenta la base econòmica, és a dir, que hi ha més empreses que les que hi ha es guanyen millor la vida, fan més beneficis, que les persones que tributen han augmentat el seu salari i, per tant, poden pagar més IRPF. Ja hi estem d'acord. Ara si és per la via de les deduccions i de més taxes i de més tributs i més impostos. No hi estem d'acord!

Creiem, a més a més, que en el pressupost que com deia en el Marc pressupostari ja està ajustadíssim tot per aquest marge de 33.000 euros que queden, ni tan sols es podran arribar a complir les inversions. Això vol dir que s'empobreix una mica la nostra infraestructura i també, tot i no tenir la bola de vidre, em sembla que el PIB creixerà per sota del previst. Tan de bo creixi el que diuen! Però m'estranyaria que creixés tant amb el risc que tenim, a més a més, que la nostra economia no està diversificada. Avui hem proposat un petit element més de diversificació, el clúster del motor, i recentment vam parlar d'un altre element de diversificació de disruptió que és el sector dels actius virtuals que aquest ja vam explicar la potència que pot arribar a tenir l'economia andorrana per fer que això passi, que hi hagi molta més base imposable perquè la gent, les persones es guanyen millor la vida.

Però mentrestant la nostra economia està poc diversificada, volen augmentar un 1% el dèficit anual i jo no sé com ho volen pagar si no és fent aquestes coses que li estic dient. Al final tinc la sensació que tots acabem sent una mica més pobres, es redueix el poder adquisitiu de les persones, de les famílies, i també ho ha explicat ara el conseller, han recaptat vora 488 milions d'impostos, i tot marxa en funcionament, pràcticament tot el 90% marxa o es gasta en funcionament. I com he dit en l'esmena del Marc pressupostari cal creat un fons de maniobra per la residència i per quan vinguin moments dolents. Perquè vindran els moments dolents. Llavors què

haurem de fer? Augmentar el dèficit un 5%? Pujar més els impostos?

Aquest moment arribarà i és ara que l'economia va bé que s'hauria hagut de fer caixa.

El 90% del que recapta marxa en funcionament. Al nostre entendre falten inversions estratègiques, falten polítiques de creixement, falten polítiques d'inversió productiva, faltes reformes de les estructures econòmiques, els actius digitals haguessin pogut ser una reforma. Per tant, mentrestant, amb aquest pressupost nosaltres no hi podem estar d'acord. Nosaltres volem debats seriosos per analitzar, preveure situacions de present i de futur pel benestar de les famílies del nostre país, per preveure, com li deia, mesures de contingència pels mals temps que sens dubte vindran, i tenir llavors un roc a la faixa per poder-ho afrontar. Perquè haurem d'afrontar el cost que tingui la UE, possibles indemnitzacions judicials. Què passarà amb les jubilacions de la CASS? S'haurà de pagar alguna cosa més de cotització o no? Però hi ha aspectes que s'hauran d'afrontar i que costaran diners.

Per tant, nosaltres pensem i volem que cal portar Andorra a l'estabilitat, a la tranquil·litat, i això no es fa augmentant el dèficit, això es fa gestionant la despesa i fent que creixi la base i la riquesa, els sous de les persones i els beneficis de les empreses.

Pensem que calem canvis estructurals, que cal estimular la iniciativa privada perquè porta llocs de treball, i perquè porta riquesa que li permetrà recaptar impostos, com he dit abans, eliminant tràmits burocràtics, digitalitzant l'Administració, i tot això retornant deute d'una forma molt més agressiva, sempre amb la vista de si no un dèficit zero, un superàvit, tot en pro de l'estabilitat i del progrés del país.

Dit això, senyores i senyors, ha estat un honor servir Andorra al seu costat i aquells que es presentin a les eleccions els hi desitjo molta sort que segur que ho faran amb molt amor.

Gràcies Sra. subsíndica.

La Sra. subsíndica general:

Gràcies Sr. Carles Naudi.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sr. Marc Ballestà.

El Sr. Marc Ballestà:

Gràcies Sra. subsíndica.

Breument em referiré a un parell de punts que han sortit. El Sr. Gallardo i també la Sra. Bonet hi han fet referència amb el tema de l'increment de les ajudes

socials. Jo amb el meu discurs, que l'he fet des de d'alt de la tribuna, m'hi he referit. Aquest increment de les ajudes socials el volen vincular en què estem en una situació molt pitjor del que estàvem. I no és així. És a dir, l'increment d'aquestes ajudes puguen perquè primer, tenim majors impostos.

La majoria d'aquestes ajudes socials van vinculades al LECS que a la vegada estan vinculades al salari mínim. Al pujar el salari mínim això implica que aquestes ajudes s'incrementen. Per tant aquí hi ha un increment de les ajudes que es donen i també la facilitat de l'accés a aquestes ajudes. El que s'han fet és reduir els requisits de moltes d'aquestes ajudes que feia que molta gent que abans no hi podia accedir, ara hi poden accedir. Amb la qual cosa això també comporta un increment d'aquestes ajudes socials.

I a part d'això també hi ha hagut un conjunt de noves ajudes que no existien abans. Per tant tot això suma i fa un increment. Ja m'agradaria que no s'hagués de donar cap ajuda, però jo crec que l'obligació nostra com a Estat és dins de la mesura i això també reafirma la voluntat de dins d'aquesta millora del sanejament de les finances públiques, ens permet poder dedicar més recursos a aquestes ajudes, ampliant el ventall d'aquestes.

I després breument perquè m'ha sorprès perquè el Sr. Gallardo feia referència a aquestes dades d'increment sobretot de capítol 1, i jo que sóc de ciències m'ha sorprès sobretot la que ha donat del sou base de personal eventual. Deia que al 2008 eren 117.000 euros. Jo fent quatre número ràpids per arrodonir aquests 117 els passem a 120.000 euros i si agafem que una persona en base al salari mínim d'aquella època, segurament el seu salari anual se situa sobre els 10.000 euros, m'està dient que al 2008 només hi havia 12 persones eventuais en tota l'Administració pública.

Home, em costa molt de creure que dins del conjunt de tota l'Administració pública només hi hagués 12 eventuais l'any 2008.

Jo crec que segurament és un tema d'imputació pressupostària i que no està agafant la dada correcta. Per tant, no vulgui fer passar que les contractacions d'eventuals s'hagin incrementat un 4.000%. No sé si hi ha hagut un increment o no, això segurament es podran mirar les dades, però passar de 12 al que volem dir ara, jo crec que no és realista.

Gràcies Sr. síndic.

(El Sr. síndic general s'ha reincorporat a la sala)

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Per part del Govern, Sr. ministre.

El Sr. Jordi Cinca:

He de reconèixer que la situació de la Sílvia és molt complicada, jo seria impossible vaja.

Gràcies Sr. síndic.

Per honorar també als altres consellers, els deixo a vostè pel final ara Sr. Gallardo.

El Sr. Víctor Naudi, em refereixo a dues qüestions molt puntuals. Ens parlava de les obres de Sant Julià, estan en plena execució les obres de Sant Julià. Vostè voldria potser un altre projecte, però en tot cas s'estan executant, hi ha dotació pressupostària per tot el 2019 i durant tot el 2019 s'estaran fent aquestes obres. És veritat que nosaltres hem promogut una variant en relació a la idea inicial que era donar prolongació al túnel de la Tàpia, però anem a veure com funciona el que s'està fent ara, aquesta gran rotonda que s'està fent al pont de Fontaneda, anem a veure com funciona el que s'ha dissenyat, i caldrà veure si cal fer o no el que era la fase 2 inicialment. Però en tot cas, allà s'està invertint com vostè sap. I és ben cert, no me n'amago pas. És segurament el que debatíem amb el Sr. Gallardo. Quan vam arribar al 2012, 2013 vam dir que amb la situació que estem, mentre no sapiguem com hi farem front, no podem continuar aquestes obres. Ho havíem debatut aquí en diverses ocasions, però és un tema de concepte.

Només una qüestió en relació a la intervenció del Sr. Pere López. Abans he contestat una qüestió puntual i ara la segona fa referència a aquest símil que ell fa. Diu: "Vostès s'han gastat 4 milions d'euros, els anem estirant, cada vegada són més aquests milions sembla ser amb el Cloud. Si els haguessin gastat amb pujar les pensions, doncs tot això que tindríem.

Però fixi's, vostè ja denota com afronta aquestes situacions, mesura puntual, dotació puntual, i nosaltres potser no som tan agosarats, i en lloc de prendre una mesura per gastar quatre milions d'euros de sobte, el que fem és una mesura que sabrem que podrem mantenir sostinguda en el temps.

La mesura del 3,2% en via no contributiva, són 700.000 euros o 800.000 euros, no recordo ara exactament per aquest any 2019, però clar, que seran cada any. 10 anys, 7, 8 milions d'euros, i així progressivament. I si com ja vam anunciar en el seu moment, aquesta mesura del 3,2% la poguéssim anar acumulant durant uns quants anys més fins a fer progressivament pujar les pensions més baixes, doncs estem parlant de molts diners. La diferència és que això et permet planificar, no fer un esforç de quatre milions d'euros per després haver-te d'endarrerir o senzillament deixar un forat. És poder-ho fer progressivament. D'aquí la virtut de necessitar estabilitat pressupostària perquè pots així afrontar

mesures que els hi pots donar continuïtat en el temps. I aquesta és la idea més que no pas una mesura cridanera, lloable però que pots aplicar una sola vegada.

El Sr. Carles Naudi entre les dues intervencions ha insistit molt en el tema dels ingressos, no m'hi allargo. Ja li he dit, 425 milions d'euros, pressupost 2018, preveig un tancament sobre el 432. Això ja vol dir que l'increment pressupostat pel 2019, de fet és inferior a aquest 4% que els hi deia en relació al pressupost del 2018 perquè hem millorat la seva execució.

Però deixi'm que faci encís, no en aquesta qüestió que com vostè diu, ja la veurem, de moment jo presento el meu balanç. El meu balanç és de vuit anys, set hem millorat els ingressos pressupostats.

I en relació a la despesa, naturalment que es pot fer gestió de la despesa. És que la fem cada dia. Per això cada any hem acabat liquidant bastant per sota del pressupostat. I no em refereixo única i exclusivament a inversió, que podria ser el que emmascarés aquests números. No, no, apartem la inversió, sistemàticament de capítol 2 i de capítol 4, hem liquidat per sota del pressupostat. I cregui'm, és a base de fer un esforç de gestió permanent que paguen sovint els meus companys de Govern doncs perquè no poden fer tot allò que voldrien, doncs perquè cal fer aquesta gestió. Clar que es pot fer. Jo el que li dic és que els límits de la gestió a l'Administració pública andorrana i amb les necessitats que té Andorra, no són les que vostè o qualsevol gestor d'empresa privada podria aplicar, que poden ser molt més dràstiques, començant per exemple per les reestructuracions de personal.

No tenim aquestes eines a l'Administració pública, no les tenim ni pretenem, perquè Andorra necessita ara per ara l'administració que té en funcionament. Per tant no faci amb lleugeresa el comparatiu de privat a públic, no és el mateix. Ara, això no és incompatible com vostè diu amb gestionar despesa que es fa.

També ha fet referència a com ho farem o perquè creixin els ingressos si tenim més despesa, doncs només podem pujar els tipus nominals dels impostos. De moment, aquests darrers cinc anys, han anat pujant cada any els ingressos i no hem tocat els tipus nominals. Això vol dir bàsicament que ha millorat l'activitat. Que si tens els mateixos tipus i et creixen els ingressos, vol dir que a les bases de tributació sobre les que després acabes calculant les quotes de liquidació, han millorat.

De fet vostè ja ho acaba reconeixent. És la primera vegada em sembla que ho diu tan clarament. Diu: "Havíem d'haver aprofitat que l'economia va bé, i fer

calaix". Doncs bé, segurament fruit d'això tenim més ingressos. Això no vol dir que sigui etern, i estic d'acord amb vostè, vindran èpoques un altre cop de crisis, són els cicles de l'economia.

Ja per acabar, dos referències del Sr. Gallardo de la seva segona intervenció.

La primera podria ser extensible a altres perquè és aquest sí però no. És a dir que no pot ser que hi hagi tantes ajudes socials, no pot ser que no sé què, no pot ser que pugi el dèficit, però alhora en tots els debats que hem anat tenint aquests darrers quatre anys.

Escolti'n, pugin les pensions, pugin el salari mínim. Ens hem de començar a aclarir. Hem de definir quin model social volem i dotar-lo conseqüentment.

Nosaltres, modestament ho dic i assumint els errors que calgui, vam definir un model social a través de la llei de serveis socials i socio-sanitaris, i l'hem anat complimentant. I efectivament, aquella llei que és una llei ambiciosa des de la vessant social, requereix dotació pressupostària. I això és el que hem fet.

I amb tots aquells números que vostè fa Sr. Gallardo, que acaba dient-me que a banda que es van trobar moltes infraestructures fetes, vostès han bastit un model fiscal que els hi dona, em sembla que ha dit 56 milions més d'ingressos cada any.

Si fos així de senzill, doncs li podria donar la raó. Però s'oblida d'una cosa. A partir de l'any 2012, i això ja és una constant, hem tingut de fer front, com a mínim cada any a 30 milions de dèficit de la CASS. Fins a l'any 2011 no va caldre perquè la CASS tenia uns fons que es van anar consumint. La CASS generava igualment dèficit, i es va anar menjant les reserves. A partir de l'any 2011, la branca general genera entre 30 i 40 milions d'euros de dèficit cada any.

Per tant, una part molt important d'aquests ingressos que hem generat a través del marc fiscal, se'n van per sustentar un dels pilars del nostre pilar del benestar.

I acabo perquè ja que fa els esforços de síntesi, crec que s'ho mereix, la reflexió genèrica que feia la Sra. Sílvia Bonet, però que té molta importància i que comparteixo amb ella, i al final ho faig referint-me a alguna cosa que ens ha explicat el ministre Espot en moltes ocasions, en diversos debats que hem tingut aquí. I ell ens ha explicat en moltes ocasions que les polítiques socials han variat molt. No són avui les mateixes les polítiques i les necessitats socials que fa deu anys. Segur que hi havia bones polítiques socials fa deu anys, però és que les necessitats han variat moltíssim i ho han fet perquè hi ha una realitat mòbil que es va donant, l'embelliment de la

població, l'augment de l'esperança de vida, l'augment de les dependències, noves fórmules de convivència amb famílies més nuclears i diverses, progressiva inversió de la piràmide poblacional. Tot això hi hem de fer front com a societat. Aquesta era la vocació de la llei de serveis socials i sociosanitaris, i hem de ser conscients que això voldrà recursos permanentment i vol també esforços en el sentit que vostè apuntava, i és que des del privat, l'activitat productiva del privat, la cooperació públic-privada també ajudi a donar resposta a aquestes necessitats. Però aquest canvi social no és d'Andorra, vostè ho sap, és un canvi social propi de totes les societats del benestar, i no ens hem volent desmarcar d'aquestes societats del benestar, però vol dir que hem de generar mecanismes per garantir-la, i part d'ells vindran de recursos públics, sinó haurem de donar l'esquena a aquest benestar social. Des de Demòcrates no pretenem fer-ho.

I com que possiblement ja no tornaré a pujar, deixi'm que faci un petit incís, ni que sigui dedicat al Sr. Carles Jordana que sempre m'ho recorda. Malgrat les discrepàncies, malgrat doncs evidentment confrontació d'idees, penso que em puc sentir honorat i orgullós d'haver estat vuit anys ministre de Finances i d'haver compartit i obtingut la majoria de les vegades la complicitat de tots els consellers, de tots els grups parlamentaris, amb els quals he pogut treballar sempre amb absoluta normalitat, franquesa i respecte. Per tant, moltes gràcies a tots.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Obrim un torn dels grups parlamentaris.

Potser sí que hauríem d'anar concloent.

Sr. Jordi Gallardo, teniu la paraula.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies Sr. síndic.

Molt breument.

Sr. Ballestà, tenia raó vostè, m'he equivocat, però m'he equivocat de 3.000 euros. Vostè sabrà fer números però em sembla que buscar informació no en deu saber gaire. Si va vostè a la pàgina de finances, del Ministeri de Finances, busca el pressupost de l'any 2008, capítol d'agents de l'Administració de caràcter eventual, 120.000 euros. Per tant la xifra no és ajustada, sí, jo li parlava de 117.000, ho sento per aquest esbiaix de 3.000 euros. És una anècdota, de totes maneres volia pujar per també afegir-me i dir que ha estat un honor, donar les gràcies a tothom, als 28 consellers, a la Sindicatura, al personal de la casa, i especialment a

les dos persones que potser han patit més aquesta dialèctica parlamentària en el meu cas, que són el ministre Cinca i el Sr. Martí. Donar-li les gràcies també perquè m'ha fet millor parlamentari, el debat i la confrontació d'idees. Si en algun moment he traspassat una línia que potser no s'havia de traspassar doncs demano disculpes, no ha esta mai la meua intenció. Sempre s'ha fet amb l'òptica i la visió d'intentar fer la meua feina de conseller general des de la bancada de l'oposició, fent un control i impuls del Govern per millorar penso aquest país, que tots estimem, malgrat el que dieu alguns.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Mixt, Sra. Sílvia Eloïsa Bonet.

La Sra. Sílvia Eloïsa Bonet:

Gràcies Sr. síndic.

Només li volia comentar al Sr. Cinca que mai he posat en dubte que el Govern s'hagi preocupat pels temes socials, igual que jo també m'hi he preocupat moltíssim, perquè penso que si aconseguim trobar una societat més justa, evidentment tot això és en benefici de tots, i crec que aquest ha sigut l'objectiu que hem tingut tots, o com a mínim jo he intentat transmetre aquest objectiu i moltes vegades doncs o la majoria de vegades o gairebé sempre ens hi hem trobat amb unes posicions potser en alguns aspectes certament diferenciades, però crec que més o menys amb un objectiu final comú. I jo aquest era una mica el missatge que volia transmetre. A vegades ens falta saber exactament el què està passant, i per això l'únic que deia era això, al contrari les ajudes socials són imprescindibles i evidentment han d'estar per ajudar a les persones en el moment en què més ho necessiten.

També vull aprofitar per acomiadar-me i donar les gràcies a tothom, als síndics i a la Sindicatura i a tot el personal de la casa i a tots els consellers generals per aquests anys.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

També dins del Grup Parlamentari Mixt, per SDP, Sr. Víctor Naudi.

El Sr. Víctor Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, simplement per acabar el Sr. ministre feia referència a la desviació de Sant Julià de Lòria. Jo crec que són dos visions diferents, la de Govern que no vol acabar la connexió directa fent un nou túnel i un traçat directe. Jo és el que proposava, el que voldria. Aquesta variant que fan, fent un pont per sobre del riu tot i que pot connectar i obrir aquella zona de l'altre costat, en tot cas no crec que resolgui els problemes de circulació, fins i tot doncs es pot agreujar.

I ja per acabar doncs, simplement vist que és l'hora dels adéus, doncs dir que aquesta legislatura haurà estat convulsa però en tot cas ha estat un honor poder ser conseller, i al mateix temps poder compartir amb tots uns debats a vegades tensos, convulsos que no tocaven, però en general em quedo amb la feina feta i ha estat un honor.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Si vol té mig minut més.

Moltes gràcies.

Pels consellers del PS, Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sr. síndic i també fins aquest to de comiat cordial entre tots, com no pot ser d'una altra manera més enllà dels debats que podem tenir i que tots fem amb l'energia que hi podem però defensant les nostres idees, però sempre des d'un respecte personal i des d'una consideració a cada un de nosaltres. I ja que el Sr. Cinca ha fet aquesta consideració, deixi'm-li dir que hem treballat plegats amb temes d'homologació d'una manera molt coordinada. Amb altres qüestions d'enfoc pressupostari o d'enfoc polític, doncs hem constatat diferències com corresponen a la militància que cada un defensa i els postulats de cada un dels partits. En tot cas, valorar la seva dedicació evidentment, i ha estat un plaer en molts casos debatre amb vostè tot sovint, inclús en aquells moments en què hem tingut enfrontaments més durs, i desitjo el millor si és que no continua en l'activitat política en els mesos a venir. I el Sr. cap de Govern també, no dic que la resta, perquè suposo que amb molts d'altres ens continuarem trobant en els mesos a venir, i podrem seguir debatent, però també permeti'm Sr. cap de Govern que hem tingut debats intensos i enfrontaments sempre dialèctics. Fer les mateixes consideracions que feia cap al Sr. ministre i particularment valorar la seva dedicació més enllà de la valoració que cadascun pugui fer de la seva tasca i també desitjar-li el millor.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup d'Unió Laurediana-Independents de la Massana, Sr. Carles Naudi.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sr. síndic.

Bé, ja ho havíem fet, però com que és l'hora dels adéus, en primer lloc Sr. secretari general, gràcies a vostè i a tot el seu equip per la seva tasca i la seva ajuda. I com he dit, per a nosaltres també ha estat un honor compartir també amb els membres del Govern el Consell General aquests quatre anys. Tothom ha defensat des del seu punt de vista polític, ideològic, amb respecte sempre i amb amor pel país el que pensem que és millor per tots. I torno a dir, tots aquells que facin el pas de presentar-se a les eleccions, sabem que ho faran des de la millor òptica, des del millor convenciment de què fan el bo pel país. I ja des d'ara només penjar el nom a les llistes ja és un pas que tots els andorrans hem d'agrair a totes aquelles persones que s'hi volen dedicar.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Pel Grup Demòcrata, Sr. Ballestà.

El Sr. Marc Ballestà:

Bé, també per finalitzar i faré com el Sr. Gallardo, entraré en l'anècdota i diré que jo no dubto que hagi buscat la línia correcta o no, jo només li dic que es fa difícil de creure que amb la seva argumentació sembla que a l'Administració pública hi hagués només 10 persones eventuais l'any 2008. Vostè hi era, potser ho sabrà i sabrà si n'hi havia més o menys, però em diuen que...

No, no jo no dubto que la línia que hagi dit, però segurament a educació hi havia més de 10 persones eventuais l'any 2008. Però bé, fora d'aquesta discussió...

El Sr. síndic general:

Jo deixaria ja aquest debat...

Sr. Ballestà...

El Sr. Marc Ballestà:

...numèrica.

Em sumo al comiat que fem de tots. Ha estat un honor doncs participar en les diferents comissions

amb tots els consellers, amb el secretari general, amb tota la gent de la casa, i molta sort a tots els companys consellers.

El Sr. síndic general:

Molts gràcies.

Demanaria al Govern si desitja intervenir...

Sr. cap de Govern.

El Sr. cap de Govern:

Sí, moltes gràcies Sr. síndic.

He demanat la paraula i aquesta sí serà la meua última vegada com a cap de Govern, però també com a polític aquí al Consell General.

Després d'haver ocupat un escó aquí en aquesta Cambra durant 10 anys, d'haver estat cònsol d'Escaldes-Engordany durant 7 anys i també d'haver estat al capdavant del Govern durant aquests vuit últims anys. Fa una mica més de 25 anys que vaig ser escollit per primera vegada conseller general a les eleccions del desembre de l'any 1993, pocs mesos després de l'aprovació de la Constitució.

En 25 anys han passat moltes coses, però al capdavant què són 25 anys compartits o comparats amb els sis segles transcorreguts des de la creació oficial del Consell de la Terra al febrer de l'any 1914. Jo diria que ben poca cosa.

De la seua història del Parlament andorrà Sr. síndic, en diuen la Casa de la Vall, i no només del parlament sinó de tot l'Estat.

L'Estat andorrà era la Casa de la Vall perquè tota Andorra s'estructurava al tomb de la casa, començant per la vida privada. Tradicionalment a Andorra no hi havia famílies, hi havia cases, la noció de la casa és molt interessant perquè és un concepte gairebé intangible que està per sobre dels individus que la integren. L'hereu de la casa és un servidor de la casa, més que no pas un propietari. Ha de procurar pel benestar dels seus fills, de la gent gran i els germans cabalers. I així també penso que passa amb nosaltres, els responsables polítics. No som propietaris de res, som posseïdors a precari. Som senzillament, simplement administradors de la Casa de la Vall en el seu sentit més ampli. I això és bonic i a més a més en tan noble, perquè ens dona una idea precisa del que la política significa. Estem al servei d'un projecte que ja existia molt abans que nosaltres ens poséssim el tricòrn per primera vegada. I que seguirà existint el dia que nosaltres creuarem aquesta porta per última vegada i tornarem a ser ciutadans normals, anònims.

Estem al servei d'idees, de conceptes purs i nobles. Purs i nobles per si mateixos, com són: la democràcia, la llibertat, els drets fonamentals, el bé comú, el progrés, el benestar, la justícia social, la cohesió i el patriotisme.

Els conceptes són purs i bons i nobles, com he dit, però nosaltres som humans i per tant, plens també de defectes. Per això a vegades ens costa tant posar-nos d'acord malgrat estar tots nosaltres al servei dels mateixos ideals i del mateix poble.

La política és també una escola d'humanitat. Al llarg dels 25 anys he après molt sobre la capacitat que tenim de tirar endavant grans projectes i per trobar respostes a problemes que ens semblaven no tenir solució. He après també molt sobre les debilitats humanes, incloent-hi les meves pròpies.

Fa 25 anys tot just acabàvem d'aprovar la Constitució i en la meua etapa de conseller ens vam concentrar en desplegar les noves possibilitats que la Constitució obria per Andorra. Era una etapa que requeria estabilitat política i governamental, i la nostra prioritat ja fa molt temps va ser precisament donar a Andorra aquella estabilitat.

Després dels meus anys al Comú d'Escaldes-Engordany, em van donar una visió més a peu de carrer, més proper al dia a dia de les persones que conformen el nostre país.

I finalment la meua etapa al Govern ha estat una etapa marcada per la necessitat de dur a terme grans reformes en un context certament complicat.

L'any 1993, ja fa més de 25 anys, uns aleshores joves consellers arribàvem a la política en un moment d'un gran optimisme. A Andorra i al món occidental en general es respirava aquell optimisme.

Al 2011 vam assumir la plena responsabilitat de governar en una època d'un cert pessimisme, en què el nostre país passava per la situació econòmica més delicada de la segona guerra mundial. La recessió ha quedat endarrere gràcies a tots vostès, a tots. I la nostra missió, la nostra obsessió ha de ser i ha sigut de llegar a les noves generacions una part d'aquell optimisme que nosaltres vam rebre de les mans dels nostres pares l'any 1993.

Al llarg d'aquests 25 anys he procurat treballar també per tancar velles ferides, per tendir ponts allà on abans hi havia abismes que fins i tot a mi em van semblar infranquejables, però sóc humà i ho he dit abans, i segur que en alguns casos tot i que no era la meua voluntat, també he contribuït a obrir noves ferides i a crear noves divisions.

El meu desig avui és que noves generacions de responsables polítics sapiguem, sapiguen continuar

allò que nosaltres hem fet bé, i sobretot esmenar allò que també existeix on ens hem equivocat.

Un desig que va acompanyat d'un sentiment de profunda gratitud cap a totes les persones amb les que he compartit aquests anys de carrera política, a la majoria i a l'oposició, al Consell General, al comú i al Govern. Totes aquelles persones formem part del meu record, i sobretot foment part de la meva identitat.

Sr. Gallardo, Sr. Pintat, Sr. López, Sr. Espot, vostès seran cap de Govern, algú de vostès i d'altres que es presentin, desitjo com a andorrà que ho facin molt millor del que ho he fet jo.

Moltes gràcies Sr. síndic.

(Se senten aplaudiments)

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Els recordo que tenim encara una votació pendent.

Una vegada finalitzat el debat, obrim un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si voleu procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Maria Martisella:

Sí.

A favor 15, en contra 13, cap abstenció.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat, declaro aprovat el Projecte de llei del pressupost per a l'exercici del 2019 així com el Projecte de pressupost del Tribunal Constitucional, del Consell Superior de la Justícia i el Projecte de pressupost del Consell General pel mateix exercici.

No hi ha més punts a tractar, jo també els hi diré molt breument unes paraules. Els hi diria que acaben avui la setena legislatura constitucional. El que voldria és ben sincerament agrair-los la vocació de servei pel país que tots vosaltres heu demostrat al llarg d'aquests quatre anys, uns anys que han estat molt intensos. Us vull agrair també el treball, sovint un treball de conseller discret i poc vistós, també la gran dedicació i el vostre compromís en moments en què no sempre han sigut fàcils. També agrair-vos les vostres perspectives diverses que són el reflex de la pluralitat de la societat andorrana.

També voldria mostrar l'agraïment al Sr. secretari general i al personal de la casa en general, als nuncis, al personal tècnic, als periodistes que ens han acompanyat en aquestes sessions que a vegades són tan dures.

Dins o fora de les institucions, dins o fora de la política, aquells que seran candidats o aquells que se n'aniran cap a casa, perdoneu les equivocacions i només dir-vos que ha estat un honor i un privilegi de poder ordenar els debats aquests darrers vuit anys.

Moltes gràcies, bona sort a tothom i visca Andorra!

S'aixeca la sessió.

(Se senten aplaudiments).

(Són les 15.30h)

Diari de Sessions del Consell General

Dipòsit legal: And. 275/94
ISSN 1024-9052

Preu de l'exemplar: 1,20 €
Subscripcions: Tel. 877877